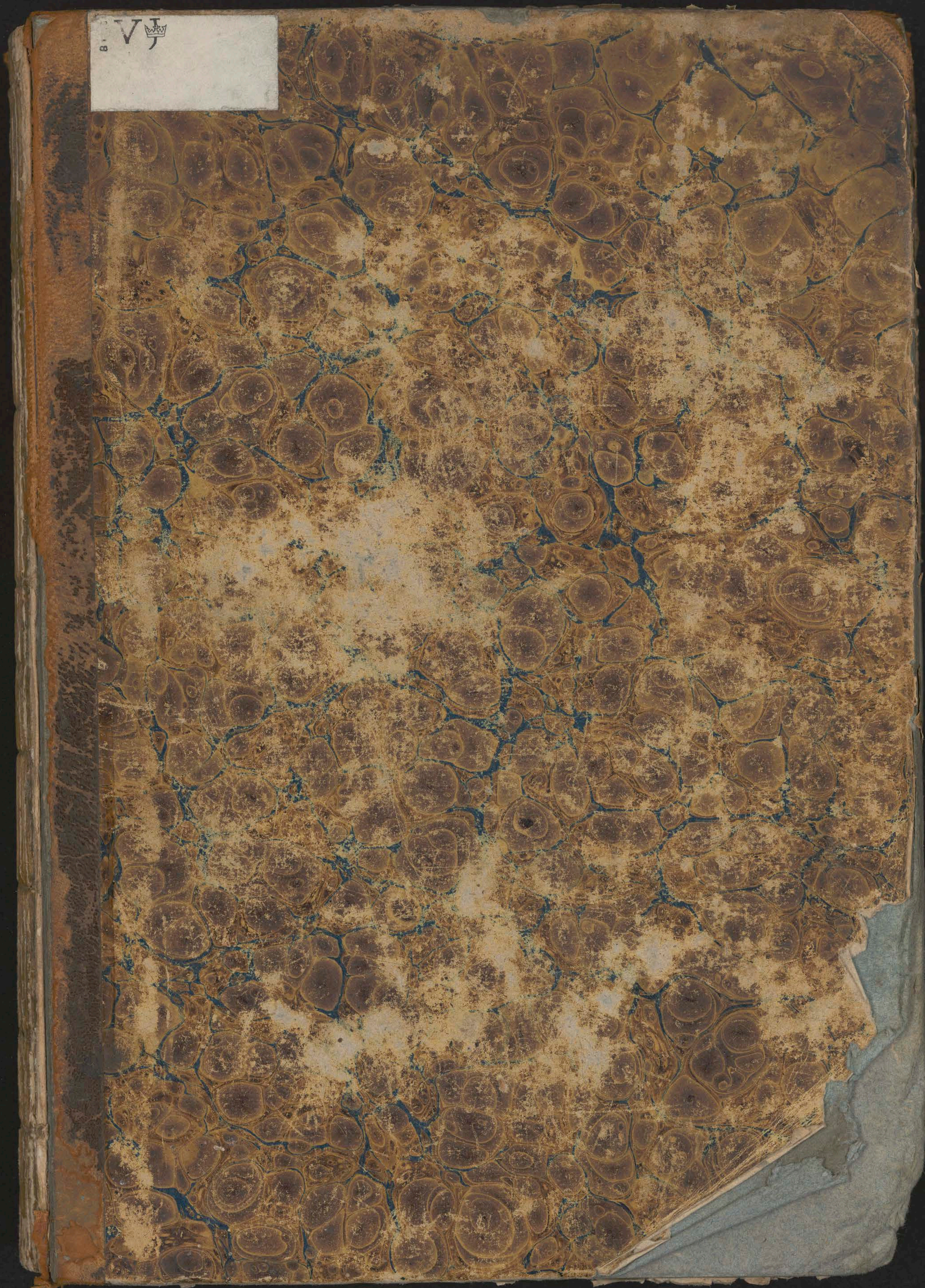
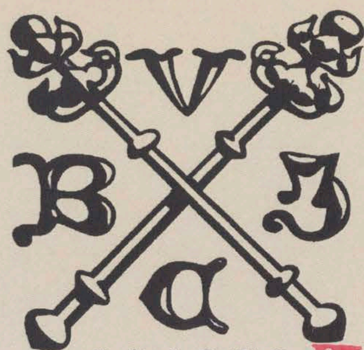

V J

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ ΜΕ-
ΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΩΝ
χωρὶς ὧν ὁ συγγραφεὺς πολὺ δυσ-
χερής ἐστι.

THVCYDIDES CVM SCHOLIIS ET
ANTIQVIS ET VTILIBVS SINE QVI-
bus autor intellectu multum est
difficilis.

ACCESSIT PRAETEREA DILIGENTIA IOA-
chimi Camerarij, in castigando tum textu, tum com-
mentarijs unà cum annotationi-
bus eius.

STEPHANVS SCHIROTIVS PANNO-
nius Lectori.

Εἰδέναι ἀργείων εἰ ζητεῖς ὅπλα παλαιῶν
Θουκυδίδης ὁ μόνος πάντα τοιαῦτα πόροι,
Ταύτην γοῦν ἁπαλὴν μὴ τύρων δήλεε βίβλον
Γαῦρος ἄγρος δ᾽ οὗτος σπέρματα πολλὰ φέρει.

BASILEAE
EX OFFICINA HERVAGIANA
ANNO M. D. XL.

AMPLISSIMO DOMINO MAVRICIO PRAESVLI EYSTATENSI, S. D.

VM uisum esset hoc loco & de THVCYDIDE, & de bonarum literarũ atq; studiorũ humanitatis cultu, aliquid dicere, ad te potissimũ amplissime præsul, orationem dirigere placuit, cui in primis sententiam rationemq; meam me probaturum esse considerem. Nam ut Græcum ait epigramma,

Τοὺς πινυτοὺς δ' ἂν τις πείσει τάχιστα λέγων εὖ
εἴπερ καὶ ῥάστης εἰσὶ διδασκαλίης.

Tuam quidem ego uerè possum prædicare & prudentiam & doctrinam, quarum utrãq; non solum nota mihi sed fortasse certius perspecta est, quo me semper nullam aliam ob caussam, quàm quod paulò quàm cęteri eruditiores uideremur, familiarissimè es complexus. Itaq; & cursus studiorum, & in his progressiones & uero uoluntas cõsiliaq; tua non fuere nobis abscondita. Quæ omnia, si uellem, poteram uerissimis laudibus copiosissimè extollere. Sed huic operi aliud erit tempus aptius. Hoc non uerebor etiam apud te dicere, cum de sublimi & illustri loco quem obtinueras uirtute & sapiẽtia tua, ad gradum dignitatis summum te Deus renitentem attraxerit, iam me incipere, propemodum reclamante cœlo & terra, benè tamen sperare de Rep. sed de excellentia tua & aliàs & apud alios dicendũ. Nunc quæ de studijs bonarum artium & humanitatis, ut hinc ordiamur, disserenda putauimus. Ea peto à te, ut libenter cognoscas: non hæc ut nunc primum discere, sed de his si uideatur, ea quæ tenes & sentis confirmare atq; stabilire uelis. Ac multi hæc nostris temporibus doctissimi uiri luculenta oratione studuerunt reddere ornatiora, qui tamẽ magis quantum dignitatis ab his quàm quantum salutis reipub. expectandum sit, disputauerũt. Nos uero in hac neglectione illorum atq; interitu, iam minus esse de dignitate soliciti, sed omnino de salute & capitibus nostris laborare debemus. Quid enim futurum sit? si ita ut cœpit demergere, & obruere uitam barbaries non cessauerit. Heracletum ferunt dixisse, de morbis intellectũ quantum bonum esset sanitas, & de fame quàm iucunda saturitas, labore autem cõmendari quietem. Similiter & nos certè poteramus optimarum literarum atq; artium, præclaras & salutares effectiones, notare atq; sentire, de miseria & calamitatibus eorũ temporum quibus illæ ignoratæ posthabitæ'ue iacuerunt, & fuerunt quasi sepultę. Ac ne longè abeundum sit proponamus nobis formam nostri seculi licebit, quò cum paulò antè optimæ disciplinę & doctrinę

humanitatis reuocari & in scholas reduci cœptæ essent, quam extitit omnium præclara spes, futurum, ut in uitam quoq; & in mores decus ac honestum, de ueritate sentētiarum, & animorū eruditione sese pro/ferret. Sed quid accidit? celeriter hæc studia imbecilla & tenera, eorum à quibus protegi defendiq; & foueri debuerant, ope præsidioq; desti/tuta & deserta, rursum ab ijs uitijs & malis, quæ expellere ac profliga/re conata fuerāt, oppressa & capta ipsa occubuēre. Inuasitq; in animos hominum, tanquā arcem, barbaries & cupiditas mala indeq; eiectis non magno cum labore, sententijs, studijsq; ueritatis atq; uirtutis (ni/hil enim auxilij ferebatur his, neq; sperari poterat, cum illę cotidie con firmarentur) occupauere uacuas custodia pietatis, religionis, iusticiæ, officij, uoluntates humanas. Tum portis clausis nihil admittere nisi er rores, falsitatem, turpitudinem, quibus quasi decumana quædam por ta pateret semper. Nulla audiri ab his iam uirtutis & sapientiæ uerba, nullæ quasi legationes recipi. Inprimis autem pudorem & uerecundiā semper illæ pestes auersari, uocareq; solent, inertiam & stoliditatem. Itemq; modestiam, cui ignauiæ, & temperantiam ac diligentiam, qui/bus rusticitatis & illiberalitatis nomina imponunt: præmia uero & ho nores maximi propositi sunt apud illas, petulantiæ, audaciæ, turbulen tiæ, luxuriæ & impudentiæ. Hæ laudantur etiam & magnifiunt, & in/ter blandimenta horum quoq; mutantur nomina: uocantur enim pe/tulantia & audacia, magnitudinis & solertiæ nominibus, turbulentia libertatis, luxuria magnificentiæ, impudentia fortitudinis. In hoc suc/cessu & fortuna malorum tanta, reperti tamen fuēre statim, & nunc ali qui sunt, in spe quasi patriæ recuperandæ perseuerantes, unde partim ui, partim fraude hostili eiecta essent præsidia salutis & felicitatis uitæ humanæ. A quibus ut nondum recipi amissa potuēre, ita hoc esse per/fectum, minus interdum ut hostiles copiæ exultent, & timidius gras/sentur. Sed inter hæc tanquam & pace incerta & bello dubio omnia sunt confusa & perturbata, degiturq; uita cōmunis nulla ratione neq; uia. Quod se ferè primū obtulit & aliqua specie sua cœpit hominum mentes, id arripitur ac tenetur. Modò ebrietati & hilaritatibus opera datur, mox abstinētiæ cuidam & iustitiæ, quasi in opinione contrarijs facta factis corrigi posse. Modò corpus exercent & defatigant, modò otio & pigritiæ sese dedunt. Interdum etiam si dijs placet, doctrina & sapiētia appetitur. Tum si ita incidit, ad Remp. aliquis gerendam pro silit, & fortuito dicendo agendoq; omnia, paulò post gloriam belli cō cupiscit, aut se ab honoris delectatione, ad pecuniæ studium transfert. Ita nullus ordo, nulla consideratio, nulla disciplina uitam continet aut disponit, sed omnia ab omnibus temerè, ut quidq; libitum cuiq; fuit, sic tentantur atq; fiunt, cum in dictis tum factis. Varia, multiplicia, du

bia,

bia, sunt uniuersa. Hæc placent, hæc expetuntur, & libera uita appellan- tur. Atq; hæc geruntur hunc ad modum adhuc in spe qualicunq; non enim illa optima neq; firmissima esse potest. Sed ut de suis quisq; ægrotis, dum anima inest, ita de nostris rebus, quamuis laborantibus & accisis, priusquam perditas & deletas cernamus, spem penitus nō debemus deponere. Quod si quæ planè amissis illis, & spe omni bona abiecta uita futura esse uideatur, ostēdere uelim, perquàm miserabilis imago proponenda illius uitæ & oratio tristissima habenda sit, quam nos uel omnis caussa uitandam esse putauimus. Quam tamen ipsam mox apparere & existere cernemus, nisi undiq; auxilia & subsidia uirtuti, sapientię, doctrinæ, missa lataq; fuerint. Hæc cura & hoc opus principū regūq; præcipuū esse oportere, quis nō uidet? post hos uero omniū qui opibus & dignitate præstāt cæteris. Vndiq; enim iam laboratur in probitate & doctrina. Maxima uero detrimenta accipiuntur defectione plurimorū, qui inopia rerum necessariarum, quasi commeatu intercluso deserunt signa, & copias illas salutares ac diuinas imminuunt. Horum etiam aliqui capitale facinus committunt, & ad hostes desciscūt, & in castra errorū transfugiunt, proditoresq; scelerati ueritatem deinde oppugnāt. O miseram ætatem nostram, si ea quibus uitia & mala emendari, quæq; salutaria esse & poterant & debebant, ea ad illa stabilienda, & ad horū perniciem conuersa fuerint. Si quibus armis asserēda defendendaq; erat uirtus & sapientia, ea ad exterminandas illas improbitas sumpserit, & malitia induerit: quæ & quāta iam in hoc quasi freto calamitatis naufragia Reip. futura sunt? Quapropter huic exitioso malo omnium se opponet & uis & ratio atq; industria. Boni & docti, cum animi constantia refragando, tum uerborum eloquentia reclamando, resistēt. Reliqui, ut poterūt, pro se quisq; opitulabitur, potentes, armis quoq;, si necesse fuerit, iniuriam propulsabunt ab illa uerè diuinitate in terris. Sed armis nihil opus. Honores & præmia constituantur rectis studijs, liberaliq; doctrinæ, & literis atq; artibus bonis. Iam uirtus & sapientia se facilè ipsa tuebitur, & suam recuperabit in uita hominum possessionem. Iam exterminabuntur atq; exulabunt stultitia & errores ac uesania, quibus satellitibus perniciosissimis barbaria abuti consueuit. Quæ in nugacissima multa, sæpe etiam nocentia impenduntur profusè, horum pars aliqua transcribatur culturæ & exercitio optimarum disciplinarum & artium. His una etiam quædam cura de multis inanibus uacet atq; destinetur. Tantummodo enim his fauore & ueluti Zephyri quadam leniore aura opus est. Ipsa postea sese efferent, ipsa excrescent & confirmabūtur. In hanc curam te amplissime præsul & ipsum incumbere oportebit, ut à te quasi dextro quodam sydere spes salutis affulgeat fluctuantibus & afflictis studijs optimarum artium atq; disciplinarum & doctrinæ humanitatis. Hæc

occupatio,hic conatus,hæc opera,& ipsi Deo gratissima & patriæ salu-berrima est futura. Malas cupiditates,quæ sunt iniustitiæ & improbita-tis caussa & fax,erumpere & liberrimè uagari,non nunc primum uides deplorareq; soles. Voluptatem ad fruendum,ut ipsi falsò opinãtur,bo-na uita omnes expetunt. Ambitio plurimorũ mentes de gradu, ut aiũt, deijcit,& ueram rectamq; rationem peruertit. Æmulationũ autẽ quan-ta est acerbitas,quantę auaritiæ sordes? His nisi de optimarum artium institutionibus & ueritate doctrinæ oppositæ fuerint copiæ contrariæ, quæ retundant nefariũ impetũ, nihil est quod ab interitu res humanas cõseruaturum esse uideatur. Quas aũt copias illas dico? Triplices quas-dam ueluti de acie instructa. Metum,pudorem,desiderium. Metum in-stitutorum & legum sanctitas atq; custodia efficiet. pudorem,religionis instauratio,& rerum diuinarum cura,qua impiorum & superstitiosorũ uoces reprimantur,aperiãturq; fores ueritatis & fidelitatis sermonibus. Qua & doctrina recuperet integritatem suam, & cultus Dei consenta-neus introducatur. Desideriũ aũt excitandũ est ,melioris studij,& philo sophiæ,ut optimis & saluberrimis pręceptis , statim à primis annis im-buti homines,in reliqua etiã uita ea cognoscere atq; audire uelint ac de-siderẽt,quibus & animi & mores erudiri excoliq; possint. Hæc iam prio ra etiam augebunt & constituent. Literis enim & sapientię studio floren tibus,docebuntur omnes, Nihil esse antiquius ulli oportere quàm diui-num honorẽ atq; cultum. Leges autem & iura,proximũ tenere locum sanctitatis. Quæ si iterum audire homines assueuerint,iam spes concipi poterit,felicis cuiusdam cursus uitæ humanæ in usurpatione pietatis & mansuetudinis. Hæc igitur amplissime præsul,curabis,hæc meditabere, ad hæc te parabis,de his non tam cum alijs quàm ipse tecum loquere, de his assiduè cogitabis. Nemo melius quàm tu consilium reperiet ne-que dabit. Atq; hęc quę te,ut facias,hortor ac moneo,iam à te fieri scio: nota enim,uel perspecta potius mihi est uoluntas & cupiditas tua erga omnes bonas res atq; artes. Verum more istud à me fit,neq; in dubita tione quid facturus sis , sed ut qualicunq; testimonio meo ornentur & quasi locupletentur ea quæ facis, Nam ut Ouid. alicubi canit,

Qui monet ut facias quod iam facis ille monendo
Laudat,& hortatu comprobat acta suo.

Venio nunc ad Thucydidem,quem autorem non ideo tantum nunc e-dendum curauimus,quod in historia neq; prudentius neq; eloquẽtius scriptum Græca lingua extare credatur,neq; propterea solum, quod hi storiæ lectionem maximum habere usum ad consiliorum animi ueluti dispositionem quandam,constet,sed hanc etiam ob caussam, quod eas res quas persecutus est stilo & descriptione sua Thucydides tantam ha-beant similitudinem cum temporibus nostris,cumq; ijs quæ partim ac-

ciderunt

ciderunt partim impendent, ut non ouum ouo neq; lac lacti, ut dicitur, magis simile esse possit. In hos libros qui inspexerit, is, quemadmodum nostras facies in speculis solemus, ita huius seculi statum, conditionem, mores, studia, conatus contemplabitur atq; intuebitur. De his certiora & minus fallibilia uaticinia promi poterunt, quàm de ullis diuinorũ & ariolorum scriptis. Ex his omnium eorum exempla tanquã rerum præstantium petere atq; sumere licebit, de quibus præcepta prudentiæ dari consueuêre. Quarè præstantissimum autorem & cuius lectio his temporibus maxime utilis, apposita quidem certè futura esset, Tuæ etiam, amplis. præsul, excellenti uirtuti & sapientiæ dedicandum esse putauimus.

In quo nos quasi recognoscendo non pœnitendam omnino operam impendimus. Usi autem sumus adiumento exemplaris uetusti de quo diligentia HERVAGII nostri multa obseruatione digna descripta fuêre, & communicata nobiscum. Exemplar uero Constantinopoli (ut in illo præscribitur) ab Eugenio Papa (sic enim Græci uocarunt suos magistros paterni affectus nomine.) Ioanni cuidam Aretino ante annos amplius centum, qui se illò studiorum causa contulisset, donatum, & Basileę hactenus asseruatum fuit. Adiunximus quidem & nostram attentionẽ atq; curam, maximè in commentariolis percensendis, Quæ omnia studiosis nequaquã ingrata futura esse confidimus. Tibi autẽ, amplis. pręsul, & iudicium, & persuasionem, & expectationẽ de te, & officia omnia erga te mea acceptissima esse, nõ debeo neq; omnino possum dubitare. Tu, ut facis, in glorioso spacio uirtutis & sapientiæ, omnes neruos, ut aiunt, intendes, ad speratum & optatum à te, ab omnibus autem, ijs quoque qui te neq; uiderunt neq; norunt, uotis & spe conceptum finem ut peruenias. Difficultates tibi obijcientur, impedimenta sese offerent. χαλεπὸν γὰρ ἐσθλὸν ἔμμεναι, ut uetus uerbum ait, At tu. dicam enim ad Magnificentiam tuam aliquid magnificè, ἄλκιμος ἔσσ᾽ ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ. Vale. III. Cal. Martij.

Ioachimus Camerarius Pabergensis.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΕΓΚΟΜΙΟΝ ΕΙΣ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΝ, ΕΚ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΗΤΟΡΙΚΗΝ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Τιμᾶν ἄξιον τοὺς εὑρόντας τὰ χρήσιμα, οἷς ἐπορίσαντο κάλλιστα· καὶ τὸ παρ' ἐκείνων φανὲν, ἐπανατίθεσθαι δικαίως τοῖς δείξασιν, οὐκοῦν Θουκυδίδην ἐπαινέσω τοῖς λόγοις, αὐτὸν τοῖς αὐτοῦ τιμᾶν προελόμενος. ἅπαντας μὲν οὖν τοὺς εὐεργέτας τιμᾶσθαι καλόν. τοσούτῳ δὲ μᾶλλον Θουκυδίδην τῶν ἄλλων, ὅσῳ τῶν ἁπάντων εὗρε τὸ κάλλιστον. οὔτε γὰρ λόγων ἐν τοῖς οὖσι κρεῖττον ὑπάρχει λαβεῖν, οὔτε Θουκυδίδου περὶ τοὺς λόγους σοφώτερον ἔστιν εὑρεῖν. προῆλθε τοίνυν Θουκυδίδης ἐκ γῆς, ἣ καὶ βίον αὐτῷ παρέσχε, καὶ τέχνην. οὐ γὰρ ἑτέρωθεν γέγονεν, ἀλλ' ὅθεν οἱ λόγοι. καὶ μητέρα βίου τὰς Ἀθήνας εὑρὼν, προγόνοις μὲν βασιλεῦσιν ἐχρήσατο. καὶ τὸ τῆς τύχης αὐτῷ δυνατώτερον, ἐκ τοῦ προτέρου προελήλυθε γένους. καὶ προσλαβὼν ἄμφω, γένους ἰσχὺν, καὶ πολιτείαν δημοτικὴν, εἰς ἐπανόρθωσιν ἑκατέρου τὸ παρ' ἑκατέρου φέρεται κέρδος, τὸ μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, διὰ τῆς ἰσηγορίας ἐπανορθούμενος. καὶ πολιτικὴν ἔνδειαν, τῇ παρὰ τοῦ γένους εὐδαιμονίᾳ συγκρύπτων. καὶ τοιοῦτος φανεὶς, τρέφεται μὲν πολιτείᾳ, καὶ νόμοις, ἃ τῶν ἄλλων ἀμείνω πεφύκασι. καὶ πρὸς ὅπλα καὶ νόμους ἅμα ζῆν ἐγνωκὼς, φιλοσοφεῖν ὁ αὐτὸς καὶ στρατηγεῖν ἐβουλεύσατο, οὔτε τοὺς λόγους ὅπλων ἀποστερῶν, οὔτε τὰς μάχας ἐν μέρει τιθεὶς τῆς φρονήσεως. καὶ μίαν ποιεῖται μελέτην, ὧν μίαν οὐκ εἶχε τὴν τέχνην, εἰς ἓν συνάγων ἃ τῇ φύσει διέστηκεν. Ὡς δὲ εἰς ἄνδρας ἀφίκετο, ἐζήτει καιρὸν εἰς ἐπίδειξιν, ὧν καλῶς προησκήσατο. καὶ ταχὺ παρέσχεν ἡ τύχη τὸν πόλεμον. καὶ τὰ πεπραγμένα πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οἰκείαν αὐτὸς ἐποιήσατο τέχνην. καὶ φυλακὴ γέγονεν, ὧν ὁ πόλεμος ἤγαγεν. ἃ γὰρ ἐποίουν ὡς ἕκαστοι, ταῦτα συγκρύπτειν οὐκ ἀφῆκε τὸν χρόνον. ἐξ ὧν, ἁλισκομένη μὲν ἔγνωσται Πλάταια, δηούμενα δὲ τὰ τῆς Ἀττικῆς ἐγνωρίζετο, καὶ περιπλεομένη παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐδηλοῦτο Πελοπόννησος. ναυμαχίας εἶδεν ἡ Ναύπακτος λαθεῖν οὐκ ἀφῆκε ταῦτα Θουκυδίδης συγγράφων. Λέσβος ἑάλω, καὶ μέχρι τοῦδε κηρύττεται. πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώτας καθίστατο μάχη, καὶ τὸ γεγονὸς, οὐκ ἀφεῖλεν ὁ χρόνος. δίκη Λακεδαιμονίων οὐκ ἀγνοεῖται παράνομος. Σφακτηρία, καὶ Πύλος, τὸ μέγα τῶν Ἀθηναίων ἔργον, οὐκ ἔλαθεν. ὅθεν Κερκυραῖοι μὲν, παρὰ τὰς Ἀθήνας ἐκκλησιάζουσι Κορίνθιοι δὲ, πρὸς αὐτοὺς ἀντιφθέγγονται. Αἰγινῆται κατηγοροῦντες, εἰς Λακεδαίμονα ἔρχονται. καὶ σωφρονῶν μὲν ἐπ' ἐκκλησίας Ἀρχίδαμος, Σθενελαΐδας δὲ, ὠθεῖ μάχην κινῶν. καὶ πρὸς τούτοις, ὁ Περικλῆς πρεσβείαν ἀτιμάζων Λακωνικὴν, καὶ χαλεπαίνειν οὐ συγχωρῶν Ἀθηναίους νοσοῦντας. ταῦτα καθάπαξ παρὰ τῆς Θουκυδίδου συγγραφῆς, πρὸς ἅπαντα τηρεῖται τὸν βίον. εἶτα τίς αὐτῷ παραβαλεῖ τὸν Ἡρόδοτον, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, διηγεῖται πρὸς ἡδονὴν, ὁ δὲ, πρὸς ἀλήθειαν ἅπαντα φθέγγεται. ὅσῳ δὴ τὸ πρὸς χάριν τοῦ πρὸς ἀλήθειαν ἔλαττον, τοσοῦτον Ἡρόδοτος τῶν Θουκυδίδου καλῶν ἀπολείπεται. Πολλὰ ἦν ἕτερα περὶ Θουκυδίδου διεξελθεῖν, εἰ μὴ τὸ πάντα ἐρεῖν, τὸ τῶν ἐπαίνων παρείλετο πλῆθος.

ΒΙΟΣ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος, Ὀλόρου ἦν παῖς. θράκιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ὄλορος, ἐκ Θρᾴκης εἶχε τοὔνομα. γέγονε δὲ τῶν Μιλτιάδου συγγενής. αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτιάδης περὶ Κοίλην τέθαπται, ἐνταῦθα καὶ Θουκυδίδης τέθαπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔγημε τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως θυγατέρα Ἡγησιπύλην. γέγονε δὲ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου μαθητὴς, δεινοῦ λέγειν, καὶ ὑπόπτου γενομένου τοῖς δικαστηρίοις. καὶ διὰ ταῦτα λέγοντος μὲν

οὐκ ἠνέ-

οὐκ ἠνείχοντο αὐτοῦ. γράφειν δὲ ἐπεχείρησε τοὺς λόγους, καὶ ἐξεδίδωκε τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρη-
σε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ὁ μαθητής, ὅτι ᾧ ἂν σύμβουλος γένοιτο, ἄριστα ἐκεῖνος ἀπήλλατ-
τεν εἰς τὰς δίκας. ἀλλ' ὁ μὲν, ἔδοξε πονηρὸς Ἀντιφῶν εἶναι, καὶ περὶ τέλη τοῦ Πελοποννη-
σιακοῦ πολέμου κριθεὶς προδοσίας, ὡς Λακεδαιμονίοις μὲν, τὰ ἄριστα ὑπὲρ πρεσβείαν παραι-
νέσας, Ἀθηναίοις δὲ ἀλυσιτελέστατα, ἑάλω. καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρησαν, Ἀρχεπτόλεμος, καὶ
Ὀνομακλῆς, ὧν καὶ κατεσκάφησαν καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὸ γένος, τὸ μὲν, διεφθάρη, τὸ δὲ, ἄτιμον ἐ-
γένετο. στρατηγικὸς δὲ ἀνὴρ ὁ Θουκυδίδης γενόμενος. καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς μέταλλα,
πλούσιος μὲν ἦν, καὶ μέγα ἐδύνατο. ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, αἰτίαν ἔσχε προδοσί-
ας ἐκ βραδυτῆτός τε, καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ Θρᾴκης καταλαβὼν
πόλεις Ἀθηναίων, ἀφιστὰς μὲν ἀθηναίων, Λακεδαιμονίοις δὲ προστιθείς. κἂν ταῦθα δέον τα-
χέως ἀναπλεῦσαι, καὶ σῶσαι, μὲν τὴν Ἠιόνα ἐγγὺς κειμένην, περιποιῆσαι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν
μέγα κτῆμα τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἠιόνα ἐδυνήθη φθάσας, σῶσαι. τὴν δὲ Ἀμφίπολιν, ἀπώ-
λεσε. καί τοι Κλέων βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θρᾴκης πόλεσι, κατέπλευσε μὲν εἰς Ἀμφίπολιν,
ἀλλ' ὅμως μάχης γενομένης, Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος, ἐνίκησεν αὐτόν. Κλέων δὲ, ἀπέ-
θανεν ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ βληθείς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Βρασίδας τῆς νίκης αἰσθόμενος, ἀπέ-
θανε. καὶ Ἀμφίπολις Ἀθηναίων ἀπέστη, Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο. ἔνθα καὶ τὰ Ἀγνώνια οἰ-
κοδομήματα καθελόντες οἱ Ἀμφιπολῖται, Βρασίδεια ἐκάλεσαν, μισήσαντες μὲν τὴν ἀτ-
τικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ, κἂν τούτῳ, καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς Λακεδαίμο-
να. γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυδίδης, ἐσχόλαζε τῇ συγγραφῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πο-
λέμου, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι μὲν Λακεδαιμονίοις, κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὴν
τυραννίδα, καὶ πλεονεξίαν. οὐ γὰρ καιρὸς αὐτῷ κατειπεῖν Ἀθηναίων ἐγένετο, Κορινθίων κα-
τηγορούντων, ἢ Λακεδαιμονίων μεμφομένων, ἢ Μιτυληναίων αἰτιωμένων, πολὺς ἐν τοῖς
ἐγκλήμασι τοῖς ἀττικοῖς ἐρρύη. καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς λακωνικὰς, ἐξῆρε τῷ λόγῳ. τὰς δὲ ξυμ-
φορὰς ηὔξησε τὰς ἀττικάς, ὅπου καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. πέπαυται δὲ τὸ τῆς συγγραφῆς ἐν τῇ ναυ-
μαχίᾳ τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα, τουτέστι περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔνθα δοκοῦσι καὶ νενικηκέναι Ἀθη-
ναῖοι. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα, ἑτέροις γράφειν κατέλιπε, Ξενοφῶντι, καὶ Θεοπόμπῳ. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ
ἐφεξῆς μάχαι. οὔτε γὰρ τὴν δευτέραν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν Θεόπομπος εἶπεν,
οὔτε τὴν περὶ Κύζικον, ἣν ἐνίκα Θρασύβουλος, καὶ Θηραμένης, καὶ Ἀλκιβιάδης, οὔτε τὴν ἐν Ἀργιν-
νούσαις ναυμαχίαν, ἐν ᾗ ἐνικήκασιν Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίους, οὔτε τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν
τῶν ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώλεσαν Ἀθηναῖοι,
καὶ τὰς ἑξῆς ἐλπίδας. καὶ γὰρ τὸ τεῖχος αὐτῶν καθῃρέθη, καὶ ἡ τῶν τριάκοντα τυραννὶς κα-
τέστη. καὶ πολλαῖς ξυμφοραῖς περιέπεσεν ἡ πόλις, ἃς ἠκρίβωσε Θεόπομπος. Ἦν δὲ τῶν πά-
νυ ἐπὶ γένος Ἀθήνησι δοξαζομένων ὁ Θουκυδίδης. δεινὸς δὲ δόξας εἶναι ἐν τῷ λέγειν,
πρὸ τῆς συγγραφῆς, προέστη τῶν πραγμάτων. πρώτην δὲ τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος, τήν-
δε ἐποιήσατο τὴν ἐπίδειξιν. Πυριλάμπης γάρ τις τῶν πολιτῶν ἄνδρα φίλον, καὶ ἐρώ-
μενον ἴδιον, διά τινα ζηλοτυπήσας, ἐφόνευσε. ταύτης δὲ τῆς δίκης ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κινου-
μένης πολλὰ τῆς ἰδίας σοφίας ἐπεδείξατο, ἀπολογίαν ποιούμενος ὑπὲρ τοῦ Πυριλάμ-
πους. καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος, ἐνίκα. ὅθεν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἑλομένων Ἀθηναίων,
ἄρχων προέστη τοῦ δήμου. μεγαλόφρων δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος, ἅτε φιλοχρημα-
τῶν, οὐκ εἴα τὸν πλείονα χρόνον προστατεῖν τοῦ δήμου. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Ξενοκρίτου, ὡς
Σύβαριν ἀποδημήσας, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, συγχύσεως δικαστηρίου φεύγων, ἑάλω.
ὕστερον δὲ ἐξοστρακίζεται ἔτη δέκα. φεύγων δὲ, ἐν Αἰγίνῃ διέτριβε. κἀκεῖ λέγεται τὰς ἱστο-
ρίας αὐτὸν συντάξασθαι. τότε δὲ τὴν φιλαργυρίαν αὐτοῦ μάλιστα φανερὰν γενέσθαι. ἅπαν-
τας γὰρ Αἰγινήτας κατατοκίζων, ἀναστάτους ἐποίησε. μετὰ τὴν ἱστορίαν φασὶ συντετάχθαι τῷ
συγγραφεῖ τὸ προοίμιον, ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μέμνηται γεγονότων, ὥσπερ τῆς Δήλου καθάρ-
σεως, ἥν περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος γεγενῆσθαί φασι. μέμνηται δὲ ἐν αὐ-
τῷ καὶ τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς, λέγων, Ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου. ἀλλὰ καὶ
ἐν ἀρχῇ φησί, Κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων.
ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. πληρώσας δὲ τὴν ὀγδόην, ἱστορίαν, ἀπέθανε νόσῳ.
σφάλλονται γὰρ οἱ λέγοντες μὴ Θουκυδίδου εἶναι τὴν ὀγδόην, ἀλλ' ἑτέρου συγγραφέως. τελευ-

τήσας

τήσας δ' ἐν Ἀθήνησιν ἐτάφη πλησίον τῶν Μιλτιάδων πυλῶν, ἐν χωρείῳ τῆς Ἀττικῆς, ὃ προσαγορεύεται Κοίλη. εἴτε αὐτὸς ἐπανελθὼν Ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς τοῦ ὁρισθέντος χρόνου πληρωθέντος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, εἴτε μετακομισθέντων αὐτοῦ τῶν ὀστέων ἀπὸ Θρᾴκης, ἐκεῖ καταστρέψαντος τὸν βίον. λέγεται γὰρ ἐπ' ἀμφότερα. καὶ στήλη τις ἀνέστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ, τοῦτ' ἔχουσα τὸ ἐπίγραμμα,

Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.

ΑΛΛΩΣ.

ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΒΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ ΑΥΤΟΥ, ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΛΗΣ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΠΑΡΕΚΒΟΛΗ.

ΤΩΝ Δημοσθένους μύστας γεγενημένους θείων λόγων τε καὶ ἀγώνων, συμβουλευτικῶν τε καὶ δικανικῶν νοημάτων μεστοὺς γενομένους, καὶ ἱκανῶς ἐμφορηθέντας, ὥρα λοιπὸν καὶ τῶν Θουκυδίδου τελετῶν ἐντὸς καταστῆναι. πολὺς γὰρ ἁνὴρ τέχναις, καὶ κάλλει λόγων, καὶ ἀκριβείᾳ πραγμάτων, καὶ στρατηγίᾳ, καὶ συμβουλαῖς, καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν. ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον εἰπεῖν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ γένος, καὶ τὸν βίον. πρὸ γὰρ τῶν λόγων, ταῦτα ἐξεταστέον τοῖς φρονοῦσι καλῶς. Θουκυδίδης τοίνυν ὁ συγγραφεὺς, Ὀλόρου μὲν προῆλθε πατρὸς, τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντος ἀπὸ Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως, καὶ μητρὸς Ἡγησιπύλης. ἀπόγονος δὲ τῶν εὐδοκιμωτάτων στρατηγῶν, λέγω δὴ τῶν περὶ Μιλτιάδην, καὶ Κίμωνα. ᾠκείωτο δὲ ἐκ παλαιοῦ τῷ γένει πρὸς Μιλτιάδην τὸν στρατηγόν. τῷ δὲ Μιλτιάδῃ, πρὸς Αἰακὸν τὸν Διός. οὕτως αὐχεῖ τὸ γένος ὁ συγγραφεὺς ἄνωθεν. καὶ τούτοις Δίδυμος μαρτυρεῖ, Φερεκύδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φάσκων οὕτως λέγειν. Φιλαίας δὲ ὁ Αἴαντος, οἰκεῖ ἐν ταῖς Ἀθήναις. ἐκ τούτου δὲ, γίγνεται Δάικλος. τοῦ δὲ, Ἐπίδυκος. τοῦ δὲ, Ἀκέστωρ. τοῦ δὲ, Ἀγήνωρ. τοῦ δὲ, Ὄλιος. τοῦ δὲ, Λύκης. τοῦ δὲ, Τύφων. τοῦ δὲ, Λάοϊς. τοῦ δὲ, Ἀγαμήστωρ. τοῦ δὲ, Τίσανδρος, ἐφ' οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις. τοῦ δὲ, Μιλτιάδης. τοῦ δὲ, Ἱπποκλείδης, ἐφ' οὗ ἄρχοντος παναθήναια ἐτέθη. τοῦ δὲ, Μιλτιάδης, ὃς ᾤκησε Χεῤῥόνησον. μαρτυρεῖ τούτοις καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ ἀσωπίδι, ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι τίς τι αὐτῷ πρὸς Θουκυδίδην. ἔστι γοῦν ὅλως τούτου συγγενής. Θρᾷκες, καὶ Δόλοπες ἐπολέμουν πρὸς Ἀψινθίους, ὄντας γείτονας. ταλαιπωρούμενοι δὲ τῷ πολέμῳ, καί τι κακὸν οὐ πάσχοντες ἐκ τοῦ μεῖον ἔχειν ἀεὶ τῶν πολεμίων, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ τοῦ θεοῦ χρηστήρια, εἰδότες ὅτι μόνος ὁ θεὸς ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει πόρους. θεῶν γοῦν ἰσχὺς καὶ κατ' Αἰσχύλον ὑπερτέρα. πολλάκις δ' ἐν κακοῖσι τὸν ἀμήχανον καὶ χαλεπῆς

ὑπέρ τ' ὀμμάτων κρημναμένων νεφελῶν ὀρθοῖ. καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων. ἐχρήσθησαν γὰρ κράτιστον ἕξειν ἡγεμόνα τοῦτον, ὃς ἂν αὐτοὺς ἀλωμένους, ἐπὶ ξενίαν καλέσοι. τότε καὶ Κροῖσος εἶχε Λυδίαν, καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Πεισιστρατιδῶν τυραννίς. ἐπανιόντες οὖν ἀπὸ τοῦ χρηστηρίου, περιέτυχον τῷ Μιλτιάδῃ πρὸ τῶν ὅρων καθεζομένῳ τῆς Ἀττικῆς, ἀχθομένῳ μὲν τῇ τυραννίδι, δικαίαν δὲ ζητοῦντι τῆς Ἀττικῆς ἔξοδον. ταῦτα γὰρ ᾠκονόμησεν ὁ χρησμὸς αὐτοῖς. ὁρῶν οὖν αὐτοὺς πλανήτων ἔχοντας στολὴν, συνεὶς τί δύναται πλάνη, καλεῖ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ξενίαν, ὑπηρετῶν τῷ χρησμῷ λανθάνων. οἱ δ' ἥσθησαν, τὸν ἡγεμόνα τὸν ἀπὸ τῶν ξενίων εἰληφότες. καὶ πάντα αὐτῷ διηγησάμενοι, στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν αὐτῶν. οἱ μὲν οὖν τὸν θεὸν φασὶν ἐρωτήσαντα, ἐξελθεῖν, οἱ δὲ, οὐκ ἄνευ γνώμης τοῦ τυράννου τὴν ἔξοδον πεποιηκέναι, ἀλλὰ τῷ κρατοῦντι τὴν πρόσκλησιν τῶν Θρᾳκῶν διηγησάμενον, ἀπελθεῖν. οἷς καὶ προσδοὺς δύναμιν, ἀπέπεμψεν, ἡσθεὶς ὅτι μέγα δυνάμενος ἀνὴρ ἔξεισι τῶν Ἀθηνῶν. οὗτος οὖν ἡγούμενος, ἐπλήρωσε τὰ μεμαντευμένα. καὶ μετὰ τὴν νίκην. γίνεται καὶ Χεῤῥονήσου οἰκιστής. ἀποθανόντος δὲ μετὰ παιδὸς αὐτοῦ, διαδέχεται τὴν ἐν Χεῤῥονήσῳ ἀρχὴν, Στησαγόρας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁμομήτριος. ἀποθανόντος δὲ καὶ τούτου, διαδέχεται τὴν ἀρχὴν Μιλτιάδης, ὁμώνυμος μὲν τῷ πρώτῳ οἰκιστῇ, ἀδελφὸς δὲ Στησαγόρου ὁμομήτριος, καὶ ὁμοπάτριος. οὗτος οὖν, ὄντων αὐτῷ παίδων ἐξ Ἀττικῆς γυναικὸς, ὅμως ἐπιθυμῶν δυναστείας, λαμβάνει Θρᾳκῶν βασιλέως Ὀλόρου θυγατέρα Ἡγησιπύλην πρὸς γάμον. ἐξ οὗ

καὶ

καὶ αὐτῇ γίνεται παιδίον. κατελθόντων δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα Περσῶν, συσκευασάμενος τὰ αὐτοῦ, εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπεμπε. καὶ τὰ πολλὰ τοῦ γένους ἀπέστελλε, ἡ δὲ ναῦς ἁλίσκεται, ἐν ᾗ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ. ἀλλ' οὐχ οἱ ἐκ τῆς γυναικὸς τῆς θρᾳκικῆς. ἀφίενται δ' ὑπὸ βασιλέως, εἴγε μὴ Ἡρόδοτος ψεύδεται. Μιλτιάδης δ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐκ Θρᾴκης διαφυγὼν, σώζεται. οὐκ ἀπέδρα δὲ καὶ τὴν τῶν συκοφαντίαν. ἐγκλήματα γὰρ αὐτῷ διεξιόντες τὴν τυραννίδα. ἀπὸ φεύγει δὲ κατήγορος τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου γίνεται. ἀπὸ τούτου οὖν καταγενέσθαι φησὶ τὸ Θουκυδίδου γένος. καὶ μέγιστον τεκμήριον νομίζουσι τὴν πολλὴν περιουσίαν. καὶ τὰ ἐν Θρᾴκῃ κτήματα, καὶ μέταλλα χρυσᾶ. δοκεῖ οὖν τισιν, εἶναι τοῦ Μιλτιάδου, ἢ θυγατριδοῦς. παρέχει δ' ἡμῖν τηνάλλως αὐτὸς ζήτησιν, μηδεμίαν μνήμην περὶ τοῦ γένους πεποιημένος. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ τοῦτο ὅτι Ὀρόλος ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐστὶ, τῆς μὲν πρώτης συλλαβῆς τὸ ρ ἐχούσης, τῆς δὲ δευτέρας, τὸ λ. αὕτη γὰρ ἡ γραφὴ ὡς καὶ Διδύμῳ δοκεῖ, ἡμάρτηται, ὅτι γὰρ Ὀρολός ἐστιν, ἡ στήλη δηλοῖ ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ κειμένη, ἔνθα κεχάρακται,

Θουκυδίδης Ὀρόλου ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.

Πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις, ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα, ἔνθα δείκνυται Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου τάφος. εὑρίσκεται δηλονότι τοῦ Μιλτιάδου γένους ὄντος. ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ θάπτεται. καὶ Πολέμων δὲ ἐν τῷ περὶ ἀκροπόλεως μαρτυρεῖ, ἔνθα καὶ θεο αὐτῷ γεγενῆσθαι προσιστορεῖ. ὁ δὲ Ἕρμιππος καὶ ἀπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν αὐτὸν λέγει τῶν τυράννων ἕλκειν τὸ γένος. διὸ καὶ διαφθονεῖν αὐτόν φησιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῖς περὶ Ἁρμόδιον, καὶ Ἀριστογείτονα, λέγοντα, ὡς οὐκ ἐγένοντο τυραννοφόνοι, οὐ γὰρ ἐφόνευσαν τὸν τύραννον, ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυράννου Ἵππαρχον. ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ἀπὸ Σκαπτῆς ὕλης τῆς θρᾴκης πλουσίαν σφόδρα, καὶ μέταλλα κεκτημένην ἐν τῇ Θρᾴκῃ. τοῦτον δὲ τὸν πλοῦτον λαμβάνων, οὐκ εἰς τρυφὴν ἀνήλισκεν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὸν πόλεμον αἰσθηθεὶς κινεῖσθαι μέλλοντα, προαιρούμενος συγγράψαι αὐτὸν, παρεῖχε πολλὰ τοῖς Ἀθηναίων στρατιώταις, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίων, καὶ πολλοῖς ἄλλοις, ἵνα ἀπαγγέλλοιεν αὐτῷ βουλομένῳ συγγράφειν τὰ γινόμενα κατὰ καιρὸν, καὶ λεγόμενα ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ. Ζητητέον δὲ, διὰ τί καὶ Λακεδαιμονίοις παρεῖχε, καὶ ἄλλοις, ἐξὸν Ἀθηναίοις μόνοις διδόναι καὶ παρ' ἐκείνων μανθάνειν. Καὶ λέγομεν, ὅτι οὐκ ἀσκόπως καὶ τοῖς ἄλλοις παρεῖχε. σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων συγγράψαι. εἰκὸς δὲ ἦν Ἀθηναίους πρὸς τὸ χρήσιμον ἀπαγγέλλοντας τὸ ἑαυτῶν ψεύδεσθαι, καὶ λέγειν πολλάκις ὡς ἡμεῖς ἐνικήσαμεν, οὐ νικήσαντες. διὸ πᾶσι παρεῖχεν ἐκ τῆς τῶν πολλῶν συμφωνίας θηρώμενος τὴν τῆς ἀληθείας κατάληψιν. Τὸ γὰρ ἀσαφὲς, ἐξελέγχεται τῇ τῶν πολλῶν συναδούσῃ συμφωνίᾳ. ὅθεν φησὶν ὁ Ἄντυλλος, καὶ ἄθεος ἠρέμα ἐνομίσθη. τῆς ἐκεῖθεν θεωρίας ἐμφορηθείς. ἤκουσε δὲ διδασκάλων, Ἀναξαγόρου μὲν, ἐν φιλοσόφοις, Ἀντιφῶντος δὲ ῥήτορος, δεινοῦ τὴν ῥητορικὴν ἀνδρὸς, οὗ καὶ μέμνηται ἐν τῇ ὀγδόῃ, ὡς αἰτίου τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας, καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων καταστάσεως. ὅτι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τιμωρούμενοι τὸν Ἀντιφῶντα οἱ Ἀθηναῖοι ἔρριψαν ἔξω τῆς πόλεως τὸ σῶμα, σεσιώπηκεν ὡς διδασκάλῳ χαριζόμενος. λέγεται γὰρ ὡς ἔρριψαν αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς αἰτίου τῆς μεταβολῆς τῆς δημοκρατίας. οὐκ ἐπολιτεύσατο δὲ ὁ συγγραφεὺς γενόμενος ἐν ἡλικίᾳ, οὐδὲ προσῆλθε τῷ βήματι, ἐστρατήγησε δ' ἀρχέκακον ἀρχὴν παραλαβών. ἀπὸ γὰρ ταύτης φυγαδεύεται. πεμφθεὶς γὰρ ἐπ' Ἀμφίπολιν, Βρασίδου φθάσαντος, καὶ προλαβόντος αὐτὴν, ἔσχεν αἰτίαν. καίτοι μὴ πάντα καταστὰς ἀνόνητος Ἀθηναίοις, τῆς μὲν, γὰρ ἁμαρτάνει. Ἠιόνα δὲ τὴν ἐπὶ Στρυμόνι λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ οὕτω, τὸ πρῶτον ἀτύχημα εἰς ἁμάρτημα μεταλαβόντες, φυγαδεύουσιν αὐτόν. γενόμενος δ' ἐν Αἰγίνῃ μετὰ τὴν φυγὴν, ὡς ἂν πλουτῶν, ἐδάνεισε τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων. ἀλλὰ κἀκεῖθεν μετῆλθε. καὶ διατρίβων ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ, ὑπὸ πλατάνῳ ἔγραφε. μὴ γὰρ δὴ πειθόμεθα Τιμαίῳ λέγοντι, ὡς φυγὼν, ᾤκησεν ἐν Ἰταλίᾳ. ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτω μνησικακῶν τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν, καὶ τὰ ἤθη μέτριος, εἴγε οὔτε Κλέων παρ' αὐτῷ, οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμφορᾶς αἴτιος, ἀπήλαυσε λοιδορίας, ὡς ἂν τοῦ

σύγγρα-

συγγραφέως ὀργιζομένου καίτοι οἱ πολλοὶ τοῖς ἰδίοις πάθεσι συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα μελῆσαν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας. Ἡρόδοτος μὲν γὰρ ὑπεροφθεὶς ὑπὸ Κορινθίων, ἀποδρᾶναι φησὶν αὐτοὺς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. Τίμαιος δ' ὁ ταυρομενίτης Τιμολέοντα ὑπερεπῄνεσε τοῦ μετρίου, καθότι Ἀνδρόμαχον τὸν αὐτοῦ πατέρα, οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας. Φίλιστος δὲ τῷ νέῳ Διονυσίῳ τοῖς λόγοις πολεμεῖ. Ξενοφῶν δὲ, Μένωνι λοιδορεῖται τῷ Πλάτωνος ἑταίρῳ διὰ τὸν πρὸς Πλάτωνα ζῆλον. ὁ δὲ μέτριος, καὶ ἐπιεικὴς, τῆς ἀληθείας ἥττων. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι ἐγένοντο Θουκυδίδαι πολλοί. οὗτός τε ὁ Ὀλόρου παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγὸς Μιλησίου, ὃς καὶ Περικλεῖ διεπολιτεύσατο. τρίτος δὲ γένει φαρσάλιος, οὗ μέμνηται Πολέμων ἐν τοῖς περὶ ἀκροπόλεως, φάσκων αὐτὸν εἶναι πατρὸς Μένωνος. τέταρτος ἄλλος Θουκυδίδης ποιητὴς, τὸν δῆμον ἀχερδούσιος, οὗ μέμνηται Ἀνδροτίων ἐν τῇ ἀτθίδι, λέγων εἶναι πατρὸς Ἀρίστωνος. συνεχρόνισε δ' ὥς φησι Πραξιφάνης ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, Πλάτωνι τῷ κωμικῷ, Ἀγάθωνι τραγικῷ, Νικηράτῳ ἐποποιῷ, καὶ Χοιρίλῳ, καὶ Μελανιππίδῃ. καὶ ἐπεὶ μὲν ἔζη Ἀρχέλαος, ἄδοξος ἦν ὡς ἐπὶ πλεῖστον, ὡς αὐτὸς Πραξιφάνης φησίν. ὕστερον δὲ δαιμονίως ἐθαυμάσθη. οἱ μὲν, οὖν ἐκεῖ λέγουσιν αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἔνθα καὶ διέτριβε φυγὰς ὤν. καὶ φέρουσι μαρτύριον τοῦ μὴ κεῖσθαι τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς. ἴκριον γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου κεῖσθαι, τοῦ κενοταφίου δὲ τοῦτο γνώρισμα εἶναι ἐπιχώριον. καὶ νόμιμον ἀττικὸν, τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ δυστυχίᾳ τετελευτηκότων, καὶ μὴ ἐν Ἀθήναις ταφέντων. Δίδυμος δ' ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐλθόντα, βιαίῳ θανάτῳ φησὶν ἀποθανεῖν. τοῦτο δέ φησι Ζώπυρον ἱστορεῖν. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς φυγάσι, πλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν μετὰ τὴν ἧτταν τὴν ἐν Σικελίᾳ. ἥκοντα οὖν αὐτὸν ἀποθανεῖν βίᾳ, καὶ τεθῆναι ἐν τοῖς κιμωνίοις μνήμασι. καὶ καταγινώσκειν εὐήθειαν ἔφη τῶν νομιζόντων αὐτὸν ἐκτὸς μὲν τετελευτηκέναι, ἐπὶ γῆς δὲ τῆς Ἀττικῆς τεθάφθαι. εἰ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασι συλλήβδην τεθεὶς, οὐκ ἂν ἔτυχεν οὔτε στήλης, οὔτε ἐπιγράμματος, ἢ τῷ τάφῳ προσκειμένου, τοῦ συγγραφέως μηνύοντος τοὔνομα. ἀλλὰ δῆλον ὅτι κάθοδος ἐδόθη τοῖς φεύγουσιν, ὡς καὶ Φιλόχορος λέγει, καὶ Δημήτριος ἐν τοῖς ἄρχουσιν. ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν νομίζω, λέγοντα τοῦτον ἐν Θρᾴκῃ τετελευτηκέναι, κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν. τὸ δ' ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον αὐτὸν καὶ ἄλλους λέγειν κεῖσθαι, μὴ καὶ σφόδρα καταγέλαστον ᾖ. Λέγεται δ' αὐτὸν τὸ εἶδος γεγονέναι σύννουν μὲν τὸ πρόσωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας, εἰς ὀξὺ πεφυκυίας, τήν τε λοιπὴν ἕξιν προσπεφυκέναι τῇ συγγραφῇ. παύσασθαι δὲ τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη, μὴ πληρώσαντα τῆς συγγραφῆς τὴν προθεσμίαν. ζηλωτὴς δὲ γέγονεν ὁ Θουκυδίδης, εἰς μὲν τὴν οἰκονομίαν, Ὁμήρου. Πινδάρου δὲ, εἰς τὸ μεγαλοφυὲς, καὶ ὑψηλὸν τοῦ χαρακτῆρος. ἀσαφῶς δὲ λέγων ἀνὴρ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ πᾶσιν εἴη βατός. μὴ δὲ εὐτελὴς φαίνηται παντὶ τῷ βουλομένῳ νοούμενος, εὐχερῶς. ἀλλὰ τοῖς λίαν σοφοῖς δοκιμαζόμενος, παρὰ τούτοις θαυμάζηται. ὁ γὰρ τοῖς ἀρίστοις ἐπαινούμενος, καὶ κεκριμένην δόξαν λαβὼν, ἀνάγραπτον εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κέκτηται τὴν τιμὴν, οὐ κινδυνεύουσαν ἐξαλειφθῆναι τοῖς ἐπικρίνουσιν. ἐζήλωσε δὲ ἐπ' ὀλίγον ὥς φησιν Ἄντυλλος καὶ τὰς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις, καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῶν ὀνομάτων εὐδοκιμούσας κατ' ἐκεῖνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ μέντοι καὶ Προδίκου τοῦ Κείου τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβολογίαν. μάλιστα δὲ πάντων ὅπερ εἴπομεν, ἐζήλωσεν Ὅμηρον, καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα ἐκλογῆς, καὶ τῆς περὶ τὴν σύνθεσιν ἀκριβείας, τῆς τε ἰσχύος τῆς κατὰ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τοῦ κάλλους, καὶ τοῦ τάχους. τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε, καὶ ἱστορικῶν, ἀψύχους ὥσπερ εἰσαγόντων τὰς συγγραφὰς, καὶ ψιλῇ μόνῃ χρησαμένων διαπαντὸς διηγήσει, προσώποις δὲ οὐ περιθέντων λόγους τινὰς, οὐδὲ ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡροδότου μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος, δι' ὀλίγων γὰρ ἐποίησε λόγων, ὡς προσωποποιίας μᾶλλον, ἤπερ δημηγορίας, μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξεῦρέ τε δημηγορίας, καὶ τελέως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων, καὶ διαιρέσεως, ὥστε καὶ στάσει ὑποπίπτειν τὰς δημηγορίας, ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων εἰκών. τριῶν δὲ ὄντων χαρακτήρων φραστικῶν, ὑψηλοῦ, ἰσχνοῦ, μέσου, παρεὶς τοὺς ἄλλους, ἐζήλωσε τὸν ὑψηλὸν, ὡς ὄντα τῇ φύσει πρόσφορον τῇ οἰκείᾳ, καὶ τῷ μεγέθει πρέποντα τοῦ τοσούτου πολέμου.

Ὧν γὰρ αἱ πράξεις μεγάλαι, καὶ τὸν περὶ αὐτῶν ἔπρεπε λόγον ἐοικέναι ταῖς πράξεσιν. ἵνα δὲ μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀγνοῇς χαρακτῆρας, ἴσθι ὅτι μέσῳ μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο, ὃς οὔτε ὑψηλός ἐστιν, οὔτε ἰσχνός. ἰσχνῷ δὲ ὁ Ξενοφῶν. διά γε οὖν τὸν ὑψηλὸν, ὁ Θουκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλάκις ἐχρήσατο λέξεσι, καὶ μεταφοραῖς τισί.

περὶ δὲ πάσης τῆς συγγραφῆς, ἐτόλμησάν τινες ἀποφήνασθαι, ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς, οὐκ ἔστι ῥητορικῆς, ἀλλὰ ποιητικῆς. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι ποιητικῆς, δῆλον ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει μέτρῳ τινί. εἰ δέ τις ἡμῖν ἀντείποι, ὅτι οὐ πάντως ὁ πεζὸς λόγος ῥητορικῆς ἐστιν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ Πλάτωνος συγγράμματα, οὐδὲ τὰ ἰατρικά, λέγομεν ὅτι ἀλλ' ἡ συγγραφὴ κεφαλαίοις διαιρεῖται, καὶ ὑπὸ εἶδος ἀνάγεται ῥητορικῆς. κοινῶς μὲν πᾶσα συγγραφὴ ὑπὸ τὸ συμβουλευτικόν. ἄλλοι δέ, καὶ ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν ἀνάγουσι, φάσκοντες, ὅτι ἐγκωμιάζει τοὺς ἀρίστους ἐν τοῖς πολέμοις γενομένους. ἐξαιρέτως δὲ ἡ Θουκυδίδου ἐν τοῖς τρισὶν εἴδεσιν ὑποπίπτει. τῷ μὲν συμβουλευτικῷ, διὰ τῶν ὅλων δημηγοριῶν, πλὴν τῆς Πλαταιέων, καὶ Θηβαίων, ἐν τῇ τρίτῃ. τῷ δὲ πανηγυρικῷ, διὰ τοῦ ἐπιταφίου. τῷ δὲ δικανικῷ, διὰ τῆς δημηγορίας τῶν Πλαταιέων, καὶ τῶν Θηβαίων, ἃς ἀνωτέρω τῶν ἄλλων ὑπεξειλόμεθα. ὅπου γὰρ δικασταὶ κρίνουσι Λακεδαιμονίων οἱ παραγενόμενοι, καὶ κρίνεται πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὁ Πλαταιεύς, καὶ ἀπολογεῖται, περὶ ὧν ἐρωτᾶται, διὰ πλειόνων τοὺς λόγους ποιούμενος. καὶ ἀντιλέγει τούτοις ὁ Θηβαῖος, εἰς ὀργὴν τὸν Λακεδαιμόνιον προκαλούμενος. ἡ τοῦ λόγου τάξις, καὶ μέθοδος, καὶ τὸ σχῆμα, δικανικὸν καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ εἶδος. λέγουσι δέ τινες τὴν ὀγδόην ἱστορίαν νοθεύεσθαι, καὶ μὴ εἶναι Θουκυδίδου. ἀλλ' οἱ μέν, φασὶν εἶναι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, οἱ δέ, Ξενοφῶντος. πρὸς οὓς λέγομεν, ὅτι τῆς μὲν θυγατρὸς ὡς οὐκ ἔστι, δῆλον. οὐ γὰρ γυναικείας ἦν φύσεως τοιαύτην ἀρετήν τε καὶ τέχνην μιμήσασθαι. ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λαθεῖν, οὐδ' ἂν τὴν ὀγδόην ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν ἄν, τὴν οἰκείαν ἐκφαίνουσα φύσιν. ὅτι δὲ οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτὴρ μονονουχὶ βοᾷ. πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χαρακτῆρος, καὶ ὑψηλοῦ. οὐ μὴν οὐδὲ Θεοπόμπου, καθά τινες ἠξίωσαν. τισὶ δέ, καὶ μᾶλλον τοῖς χαριεστέροις, Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως δ' ἀκαλλώπιστος δι' ἐκτύπων γεγραμμένη. καὶ πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων καλλωπισθῆναι, καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. ἔνθεν καὶ λέγομεν, ὡς ἀσθενέστερον πέφρασται, καὶ ὀλίγον, καθότι ἀρρωστῶν, αὐτὴν φαίνεται συντεθεικώς. ἀσθενοῦντος δὲ σώματος, βραχύ τι καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ. μικροῦ γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις, ὅ, τε λογισμός, καὶ τὸ σῶμα. ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοποννησιακὸν ἐν τῇ Θρᾴκῃ, συγγράφων τὰ πράγματα τοῦ εἰκοστοῦ καὶ πρώτου ἐνιαυτοῦ. εἴκοσι γὰρ καὶ ἑπτὰ κατέσχεν ὁ πόλεμος. τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἓξ ἐτῶν πράγματα, ἀναπληροῖ ὅ, τε Θεόπομπος, καὶ ὁ Ξενοφῶν, οἷς συνάπτει τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ἰστέον δέ, ὅτι στρατηγήσας ὁ Θουκυδίδης ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ δόξας ἐκεῖ βραδέως ἀφικέσθαι, καὶ προλαβόντος αὐτὸν τοῦ Βρασίδου, ἐφυγαδεύθη ὑπ' Ἀθηναίων, διαβάλλοντος αὐτὸν τοῦ Κλέωνος. διὸ καὶ ἀπεχθάνεται τῷ Κλέωνι, καὶ ὡς μεμηνότα αὐτὸν εἰσάγει πανταχοῦ, καὶ κοῦφον. καὶ ἀπελθών, ὥς φασιν, ἐν τῇ Θρᾴκῃ, τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς συγγραφῆς συνέθηκεν. ἀφ' οὗ μὲν γὰρ ὁ πόλεμος ἤρξατο, ἐσημειοῦτο τὰ λεγόμενα ἅπαντα, καὶ τὰ πραττόμενα. οὐ μὴν κάλλους ἐφρόντισε τὴν ἀρχήν, ἢ τοῦ μόνον σῶσαι τῇ σημειώσει τὰ πράγματα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν ἐξορίαν, ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῆς Θρᾴκης χωρίῳ διαιτώμενος, συνέταξε μετὰ κάλλους, ἃ ἐξ ἀρχῆς μόνον ἐσημειοῦτο διὰ τὴν μνήμην. ἔστι δὲ τοῖς μύθοις ἐναντίος, διὰ τὸ χαίρειν ταῖς ἀληθείαις. οὐ γὰρ ἐπετήδευσε τοῖς ἄλλοις ταυτὸν συγγραφεῦσιν, οὐδὲ ἱστορικοῖς, οἳ μύθους ἐγκατέμιξαν ταῖς ἑαυτῶν ἱστορίαις, τοῦ τερπνοῦ πλέον τῆς ἀληθείας ἀντιποιούμενοι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οὕτω. τῷ συγγραφεῖ δ' οὐκ ἐμέλησε πρὸς τέρψιν τῶν ἀκουόντων, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν τῶν μανθανόντων γράφειν. καὶ γὰρ ὠνόμασεν ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ συγγραφήν. πολλὰ γὰρ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἀπέφυγε τὰς παρενθήκας, ἃς εἰώθασι ποιεῖν οἱ πλείονες, ἀποκλίνας. ὅπου γὰρ καὶ παρ' Ἡροδότῳ καὶ ὁ Δελφὶς ἐστὶν ὁ φιλήκοος, καὶ Ἀρίων ὁ κυβερνώμενος μουσικῇ. καὶ ὅλως ἡ δευτέρα τῶν ἱστοριῶν τὴν ὑπόθεσιν ψεύδεται. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος, ἂν ἀναμνησθῇ τινὸς περιττοῦ, διὰ μὲν τὴν ἀνάγκην λέγει, διηγεῖται δὲ μόνον εἰς γνῶσιν τῶν ἀκουόντων ἀφικνούμενος. ὅ, τε γὰρ περὶ Τηρέως αὐτῷ λόγος πέφρασται μόνον, περὶ πάθους τῶν γυναικῶν, ἥ τε κυκλώπων ἱστορία, τῶν τόπων ἐμνημονεύθη χάριν. καὶ ὁ Ἀλκμαίων, ὅτε σωφρονεῖν μνημονεύεται, ἔνθα τὰ τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ νήσους ποιεῖ, τὰ δ' ἄλλα, οὐκ ἀκριβοῖ. περὶ μὲν οὖν τοὺς μύθους, τοιοῦτος. δεινὸς δὲ ἠθογραφῆσαι. καὶ ἐν μὲν τοῖς μέρεσι, σαφής. ὑπὸ δὲ τὴν σύνταξιν, ἐνίοτε διὰ τὸ ὑπερτεῖνον τῆς ἑρμηνείας, ἄδηλος εἶναι δοκῶν. ἔχει δὲ χαρακτῆρα ὑπέρσεμνον, καὶ μέγα. τὸ δὲ τῆς συνθέσεως τραχύτητος ὂν μεστόν, καὶ ἐμβριθές, καὶ ὑπερβατικόν,

 ἐνίοτε

ἐνίοτε δέ, καὶ ἀσαφές. αἱ δὲ βραχύτητες θαυμασταί, καὶ τῶν λέξεων οἱ νόες πλείονες. τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ, πάνυ ἐπαινετόν. ἐν δὲ ταῖς ἀφηγήσεσι, σφόδρα δυνατός, ναυμαχίας ἡμῖν, καὶ πολιορκίας, νόσους τε, καὶ στάσεις διηγούμενος. πολυειδὴς δὲ ἐν τοῖς σχήμασι τὰ πολλά. καὶ τῶν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου μιμούμενος, ταχὺς ἐν ταῖς σημασίαις, πικρὸς ἐν ταῖς αὐστηρότησιν, ἠθῶν μιμητής, καὶ ἄριστος διαγραφεύς. ὄψει γοῦν παρ' αὐτῷ φρόνημα Περικλέους, καὶ Κλέωνος, οὐκ οἶδ' ὅ, τι ἂν εἴποι τις. Ἀλκιβιάδου νεότητα. Θεμιστοκλέους πάντα. Νικίου χρηστότητα. δεισιδαιμονίαν. εὐτυχίαν μέχρι Σικελίας. καὶ ἄλλα μυρία, ἃ κατὰ μέρος ἐπιλέγειν πειρασόμεθα. ὡς ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρῆται τῇ ἀρχαίᾳ ἀτθίδι τῇ παλαιᾷ, ἣ τὸ ξ. ἀντὶ τοῦ σ. παρείληφεν, ὅταν ξυνέγραψε, καὶ ξυμμαχίαν λέγῃ. καὶ τὴν δίφθογγον τὴν αι ἀντὶ τοῦ α γράφει, αἰεὶ λέγων. καὶ ὅλως ἐφευρετής ἐστι καινῶν ὀνομάτων. τὰ μὲν, γάρ ἐστιν ἀρχαιότερα τῶν καθ' αὐτὸν χρόνων, τὸ αὐτοβοεί, καὶ τὸ πολεμησείοντες, καὶ παγχάλεπον, καὶ ἁμαρτάδα, καὶ ὕλης φακέλους. τὰ δέ, ποιηταῖς μέλει, οἷον τὸ ἐπιλύγξαι, καὶ τὸ ἐπηλύται, καὶ τὸ ἀνακῶς, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δ' ἴδια. οἷον, ἀποσίμωσις, καὶ κωλύμη, καὶ ἀποτείχισις, καὶ ὅσα ἄλλα, παρ' ἄλλοις μὲν οὐ κεῖται, ὑπ' αὐτοῦ δὲ λέλεκται. μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ὄγκου τῶν ὀνομάτων, καὶ δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων. καὶ ὥσπερ φθάσαντες εἴπομεν, βραχύτητος συντάξεως. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν πραγμάτων καὶ λέξει δείκνυται. τέθεικε δὲ πολλάκις καὶ πάθη, καὶ πράγματα ἀντ' ἀνδρῶν, ὡς τὸ ἀντίπαλον δέος. ἔχει δὲ καί τι τοῦ πανηγυρικοῦ, ἐν οἷς ἐπιταφίους λέγει, καὶ ποικίλως εἰρωνείας εἰσφέρων, καὶ ἐρωτήσεις ποιούμενος, καὶ φιλοσόφοις εἴδεσι δημηγορῶν. ἐν οἷς γὰρ ἀμοιβαῖός ἐστι, φιλοσοφεῖ. τὴν μέντοι ἰδέαν αὐτοῦ τῶν λέξεων, καὶ τῶν συνθέσεων, αἰτιῶνται οἱ πλείους, ὧν ἐστι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς. μέμφεται γὰρ αὐτῷ ὡς πεζῇ καὶ πολιτικῇ λέξει χρῆσθαι μὴ δυναμένῳ, οὐκ εἰδὼς ὅτι ταῦτα πάντα δυνάμεως ἐστὶ περιττῆς, καὶ ἕξεως πλεονεξία. φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν Ἡροδότου χρόνων γενόμενος, εἴγε ὁ μὲν Ἡρόδοτος μέμνηται τῆς Θηβαίων εἰσβολῆς εἰς τὴν Πλάταιαν, περὶ ἧς ἱστορεῖ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτον, ὥσποτε τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένου, παρὼν τῇ ἀκροάσει Θουκυδίδης, καὶ ἀκούσας, ἐδάκρυσεν, ἔπειτά φασι τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον, εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα τὸν Ὄλορον, ὦ Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα. ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Θρᾴκῃ. καὶ οἱ μέν, λέγουσιν ὅτι ἐκεῖ ἐτάφη. ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ἠνέχθη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κρύφα παρὰ τῶν συγγενῶν, καὶ οὕτως ἐτάφη. οὐ γὰρ ἐξῆν φανερῶς θάπτειν ἐν ἀθήναις τὸν ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς ἀττικῆς, ὃ Κοίλη καλεῖται, καθάφησιν Ἄντυλλος, ἀξιόπιστος ἀνὴρ μαρτυρῆσαι, καὶ ἱστορίαν γνῶναι, καὶ διδάξαι δεινός. καὶ στήλη δέ φησιν ἕστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ, Θουκυδίδης Ἁλιμούσιος ἔχουσα ἐπίγραμμα. τινὲς δὲ προσέθηκαν καὶ τό, ἐνθάδε κεῖται. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι νοούμενόν ἐστι τοῦτο, καὶ προσυπακουόμενον. οὐδὲ γὰρ ἔκειτο ἐν τῷ ἐπιγράμματι. ἔστι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπής, ὡς μηδὲ ἐν τοῖς οἴκτοις ἀφίστασθαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐμβριθὴς τὴν φράσιν. ἀσαφὴς τὴν διάνοιαν, διὰ τὸ ὑπερβατοῖς χαίρειν. ὀλίγοις ὀνόμασι πολλὰ πράγματα δηλῶν. καὶ ποικιλώτατος μὲν ἐν τοῖς τῆς λέξεως σχήμασι, κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν, τοὐναντίον ἀσχημάτιστος. οὔτε γὰρ εἰρωνείαις, οὔτε ἐπιτιμήσεσιν, οὔτε ταῖς ἐκ πλαγίου ῥήσεσιν, οὔτε ἄλλαις τισὶ πανουργίαις πρὸς τὸν ἀκροατὴν κέχρηται, τοῦ Δημοσθένους μάλιστα ἐν τούτοις ἐπιδεικνυμένου τὴν δεινότητα. οἶμαι δὲ οὐκ ἀγνοίᾳ σχηματισμοῦ τοῦ κατὰ διάνοιαν, παρεῖναι τὸν Θουκυδίδην τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις πρέποντας, καὶ ἁρμόζοντας, καὶ συντιθέντα τοὺς λόγους. οὐ γὰρ ἔπρεπε Περικλεῖ, καὶ Ἀρχιδάμῳ, καὶ Νικίᾳ, καὶ Βρασίδᾳ, ἀνθρώποις μεγαλόφροσι, καὶ γενναίοις, καὶ ἡρωικὴν ἔχουσι δόξαν, λόγους εἰρωνείας, καὶ πανουργίας περιτιθέναι, ὡς μὴ παρρησίαν ἔχουσι φανερῶς ἐλέγχειν, καὶ ἄντικρυς μέμφεσθαι, καὶ ὁτιοῦν βούλονται λέγειν. διὰ τοῦτο, τὸ ἄπλαστον, καὶ ἀνηθοποίητον ἐπετήδευσε, σώζων κἀν τούτοις τὸ προσῆκον, καὶ τῇ τέχνῃ δοκοῦν. τεχνίτου γὰρ ἀνδρὸς φυλάξαι τοῖς προσώποις τὴν ἐπιβάλλουσαν δόξαν, καὶ τοῖς πράγμασι, τὸν ἀκόλουθον κόσμον. ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ, οἱ μέν, κατέτεμον εἰς τρισκαίδεκα ἱστορίας, ἄλλοι δέ, ἄλλως. ὅμως δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιός.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

Διονύσιος Ἀμμαίῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν.

ΕΓΩ μὲν ὑπελάμβανον ἀρκούντως δεδηλωκέναι τὸν Θουκυδίδου χαρακτῆρα, τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα τῶν ὑπαρχόντων περὶ αὐτὸν ἰδιωμάτων ἐπεξελθών, ἐν οἷς γε δὴ μάλιστα διαφέρειν ἔδοξέ μοι τῶν πρὸ αὐτοῦ ῥητόρων τε, καὶ συγγραφέων. πρότερον μὲν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων πρὸς τὸ σὸν ὄνομα συνταχθεῖσιν ὑπομνηματισμοῖς, ὀλίγοις δὴ πρόσθεν χρόνοις, ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ τοῦ Θουκυδίδου κατασκευασθείσῃ γραφῇ, προσειπὼν τὸν Αἴλιον τοῦ Βέρωνα. ἐν ᾗ πάντα τὰ δεόμενα λόγου, μετὰ τῶν οἰκείων ἀποδείξεων διεξελήλυθα κατὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν. σοῦ δὲ ὑπολαμβάνοντος ἧττον ἠκριβῶσθαι τὰς γραφάς, ἐπειδὴ περιεθέμην ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τῷ χαρακτῆρι, τότε τὰς περὶ αὐτῶν πίστεις παρέχομαι. ἀκριβεστέραν δὲ τὴν δήλωσιν τῶν ἰδιωμάτων τοῦ χαρακτῆρος ἔσεσθαι νομίζοντος, εἰ παρὰ μίαν ἑκάστην τῶν παραθέσεων τὰς λέξεις τοῦ συγγραφέως παρατιθείην, ὃ οἱ τὰς τέχνας, καὶ τὰς εἰσαγωγὰς τῶν λόγων πραγματευόμενοι ποιοῦσι, προελόμενος εἰς μηδὲν ἐλλείπειν, καὶ τοῦτο πεποίηκα, τὸ διδασκαλικὸν σχῆμα λαβών, ἀντὶ τοῦ ἐπιδεικτικοῦ. ἵνα δὲ εὐπαρακολούθητος ὁ λόγος σοι γένηται, προθεὶς κατὰ λέξιν ὅσα περὶ τοῦ συγγραφέως τυγχάνω προειρηκώς, ἐπιτροχάδην ἀναλήψομαι τῶν προθέσεων ἑκάστην, καὶ τὰς ἀποδείξεις παρέξομαι, καθάπερ ἠξίους. ἕπεται δὲ τοῖς περὶ Ἡροδότου γραφεῖσι, τὰ μέλλοντα δηλοῦσθαι. τούτῳ γὰρ Θουκυδίδης τῷ ἀνδρὶ ἐπιβαλών, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὧν πρότερον ἐμνήσθην, καὶ συνιδὼν ἃς ἕκαστος αὐτῶν εἶχεν ἀρετάς. ἰδιόν τι γένος χαρακτῆρος, οὔτε πεζὸν αὐτοτελῶς, οὔτε ἔμμετρον ἀπηρτισμένως, κοινὸν δέ τι καὶ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν ἐργασάμενος, εἰς τὴν ἱστορικὴν πραγματείαν ἐσπούδασεν εἰσαγαγεῖν. ἐπὶ μὲν τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων, τὴν τροπικήν, καὶ γλωττηματικήν, καὶ ἀπηρχαιωμένην, καὶ ξένην λέξιν παραλαμβάνων πολλάκις, ἀντὶ τῆς κοινῆς καὶ συνήθους τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώποις. ἐπὶ δὲ τῶν σχηματισμῶν, ἐν οἷς μάλιστα ἐβουλήθη διενεγκεῖν τῶν πρὸ αὐτοῦ, πλείστην εἰσενεγκάμενος πραγματείαν, τοτὲ μέν, λόγον ἐξ ὀνόματος ποιῶν, τοτὲ δέ, εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον. καὶ νῦν μὲν τὸ ῥηματικὸν ὀνομαστικῶς ἐκφέρων, αὖθις δὲ τοὔνομα ῥῆμα ποιῶν. καὶ αὐτῶν γε τούτων ἀναστρέφων τὰς χρήσεις, ἵνα τὸ μὲν ὀνοματικόν, ῥηματικόν, τὸ δὲ ῥηματικόν, ὀνοματικὸν λέγηται. καὶ τὰ μὲν παθητικὰ ῥήματα, δραστήρια, τὰ δὲ δραστήρια, παθητικά. πληθυντικῶν δέ, καὶ ἑνικῶν ἀλλάττων τὰς φύσεις, καὶ ἀντικατηγορῶν ταῦτα ἀλλήλων, θηλυκά τε ἀρσενικοῖς, καὶ ἄρρενα θηλυκοῖς, καὶ οὐδέτερα τούτων τισὶ συνάπτων, ἐξ ὧν ἡ κατὰ φύσιν ἀκολουθία πλανᾶται. τὰς δὲ ὀνοματικῶν ἢ μετοχικῶν πτώσεις, τοτὲ μέν, πρὸς τὸ σημαινόμενον, ἀπὸ τοῦ σημαίνοντος ἀποστρέφων, τοτὲ δέ, πρὸς τὸ σημαῖνον, ἀπὸ τοῦ σημαινομένου. ἐν δὲ τοῖς συνδετικοῖς, καὶ τοῖς προθετικοῖς μορίοις, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς διαρθροῦσι τὰς τῶν νοημάτων δυνάμεις, ποιητοῦ τρόπον ἐνεξουσιάζων. πλεῖστα δ' ἄν τις εὕροι παρ' αὐτῷ τῶν σχημάτων, προσώπων τε ἀποστροφαῖς, καὶ χρόνων ἐναλλαγαῖς, καὶ τοπικῶν σημειώσεων μεταφοραῖς ἐξηλλαγμένα, καὶ σολοικισμῶν λαμβάνοντα φαντασίαν ἀποστέγειν, ἢ τὰ πράγματα ἀντὶ σωμάτων, ἢ τὰ σώματα ἀντὶ πραγμάτων. καὶ ἐφ' ὧν ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι, διὰ μακροῦ τὴν ἀκολουθίαν κομίζονται, τά τε σκολιά, καὶ πολύπλοκα, καὶ δυσεξέλικτα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ συγγενῆ τούτοις. εὕροι δ' ἄν τις οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν θεατρικῶν σχημάτων κείμενα παρ' αὐτῷ. τὰς παρισώσεις λέγω, καὶ παρομοιώσεις, καὶ παρονομασίας, καὶ ἀντιθέσεις, ἐν αἷς ἐπλεόνασε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, καὶ οἱ περὶ Πῶλον, καὶ Λικύμνιον, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν κατ' αὐτὸν ἀκμασάντων. ἐκδηλότατα δὲ αὐτοῦ καὶ χαρακτηριστικώτατά ἐστι τὸ πειρᾶσθαι δι' ἐλαχίστων ὀνομάτων, πλεῖστα σημαίνειν πράγματα. εἰς ἅ, καὶ ἔτι προσδεχόμενόν τι τὸν ἀκροατὴν ἀκούσεσθαι, καταλείπει. ὑφ' ὧν ἀσαφὲς γίγνεται τὸ βραχύ. ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, τέσαρα μέν ἐστιν ὥσπερ ὄργανα τῆς Θουκυδίδου λέξεως, τὸ ποιητικὸν τῶν ὀνομάτων, τὸ πολυειδὲς τῶν σχημάτων, τὸ τραχὺ τῆς ἁρμονίας, τὸ

τάχος τῆς σημασίας. χρώματα δὲ αὐτῆς, τό, τε στρυφνόν, καὶ πικρόν, καὶ τὸ πυκνόν, καὶ τὸ αὐ-
στηρόν, καὶ τὸ ἐμβριθές, καὶ τὸ δεινόν, καὶ φοβερόν. ὑπὲρ ἅπαντα δὲ αὐτοῦ ταῦτα, τὸ παθη-
τικόν. τοιοῦτοσὶ μὲν δή τις ἐστὶν ὁ Θουκυδίδης κατὰ τὸν τῆς λέξεως χαρακτῆρα, ᾧ παρὰ τοὺς
ἄλλους διήνεγκε. γλωσσηματικὰ μὲν οὖν, καὶ ἀπηρχαιωμένα, καὶ δυσείκαστα τοῖς πολλοῖς
ἐστί, τό, τε ἀκραιφνές, καὶ ὁ ἐπιλογισμός, καὶ ἡ περιωπή, καὶ ἡ ἀνακωχή, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις.
ποιητικὰ δέ, ἥ τε κωλύμη, καὶ ἡ πρέσβευσις, καὶ ἡ καταβολή, καὶ ἡ ἀχθηδών, καὶ ἡ δικαίωσις,
καὶ τὰ παραπλήσια. ἡ δ᾽ ἐν τοῖς σχηματισμοῖς καινότης τε, καὶ πολυτροπία, καὶ ἡ ἐξαλ-
λαγὴ τῆς συνήθους χρήσεως, ἐν ᾗ μάλιστα διαφέρειν αὐτὸν ἡγούμεθα τῶν ἄλλων, ἐπὶ τούτων γί-
γνεται τῶν ἔργων φανερά. ὅταν μὲν οὖν μίαν λέξιν, εἴτε ὀνοματικὴν, εἴτε ῥηματικὴν ἐν πλεί-
οσιν ὀνόμασιν, ἢ ῥήμασιν ἐκφέρῃ, περιφράζων τὴν αὐτὴν νόησιν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν λέξιν,
» Ην γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας. καὶ διαφερόντως τις αὖ
» τὸν μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. Καὶ μὴν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ γέγραφεν, Οὐδ᾽ αὖ κατὰ πε-
» νίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται.
Καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὸ σημαινόμενον ποιεῖ τὸν λόγον, ὡς ἐπὶ τοῦ λακεδαιμονίου Βρασί-
δα τέθεικεν, ὅτε μαχόμενος περὶ Πύλον, ἀπὸ τῆς νεὼς τραυματίας γενόμενος, ἐξέπεσε. πε-
» σόντος δὲ αὐτοῦ φησὶν εἰς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς περιερρύη. βούλεται γὰρ δηλοῦν τό, ὄν-
τος δὲ αὐτοῦ ἔξω τῆς νεὼς ἐπὶ τὰ προέχοντα μέρη τῆς εἰρεσίας εἰς θάλατταν. Εν οἷς δὲ τὰ ῥη-
ματικὰ μόρια τῆς λέξεως ὀνοματικῶς σχηματίζει, τοιαύτην ποιεῖ τὴν φράσιν. Εστι δὲ αὐτῷ ὑπὲρ
πρὸς ἀθηναίους ὁ κορίνθιος ἐν τῇ πρώτῃ βύβλῳ τάδε λέγων,
» Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος,
» τοιάνδε. Τὸ γὰρ παραινεῖν, καὶ ἀξιοῦν, ῥήματα ὄντα, ὀνοματικῶς γέγονε παραίνεσις,
καὶ ἀξίωσις. ταύτης δ᾽ ἐστὶ τῆς ἰδέας ἥ τε οὐκ ἀποτείχισις τοῦ πλημμυρίου, ἣν ἐν τῇ. ζ. βύβλῳ
τέθεικεν ἐν δημηγορίᾳ. τὸ γὰρ ἀποτειχίσαι, καὶ ἀπολοφύρασθαι, ῥηματικὰ ὄντα, ὀνομασ-
τικῶς ἐσχημάτικεν, ἀποτείχισιν, καὶ ὀλόφυρσιν. Οταν δὲ ἀντιστρέψας ἑκατέρου τούτων
τὴν φύσιν, τὰ ὀνόματα ποιῇ ῥήματα, τοιόνδε τὸν τρόπον ἐκφέρει τὴν λέξιν, ὡς ἐν τῇ. α. βύ-
βλῳ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου γράφει,
» Τὴν μὲν οὖν ἀληθεστάτην αἰτίαν, λόγῳ δὲ ἀφανεστάτην, τοὺς ἀθηναίους οἴομαι μεγάλους
» γινομένους, ἀναγκάσαι εἰς τὸ πολεμεῖν.
Βούλεται γὰρ δηλοῦν ὅτι μεγάλοι γινόμενοι οἱ ἀθηναῖοι, ἀνάγκην παρέσχον τοῦ πολέ-
μου. πεποίηκε δὲ ἀντὶ τῆς ἀνάγκης, καὶ τοῦ πολέμου, ὀνοματικῶν ὄντων, ῥηματικά, τό, τε ἀ-
ναγκάσαι, καὶ τὸ πολεμεῖν. Οταν δὲ τῶν ῥημάτων ἀλλάττῃ τὰ εἴδη τῶν παθητικῶν, καὶ
ἐνεργητικῶν, οὕτω σχηματίζει τὸν λόγον,
» Οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. Τὸ γὰρ κωλύει ῥῆμα ἐνεργητι-
κὸν ὑπάρχον, ἀντὶ τοῦ κωλύεται παθητικοῦ ὄντος, παρείληπται. ἦν δὲ τὸ σημαινόμενον ὑ-
» πὸ τῆς λέξεως τοιοῦτο, Οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύεται ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. καὶ ἔτι τὰ ἐν
» τῷ προοιμίῳ λεγόμενα,
» Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ᾽ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις. Καὶ γὰρ ἐν τούτοις,
τὸ ἐπιμιγνύντες ἐνεργητικὸν ὑπάρχον ῥῆμα, τοῦ ἐπιμιγνύμενοι παθητικοῦ ὄντος, χώραν
ἐπέχει. Οταν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τὸ παθητικὸν παραλαμβάνῃ, τοιόνδε σχηματί-
ζει τὸν τρόπον,
» Ημῶν δὲ ὅσοι μὲν ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν. Βούλεται μὲν γὰρ δηλοῦν, ἡμῶν δὲ ὅσοι
μὲν ἀθηναίοις συνήλλαξαν. παρείληφε δὲ τὸ ἐνηλλάγησαν παθητικὸν ὑπάρχον, ἀντὶ ἐνερ-
» γητικοῦ τὸ συνήλλαξαν. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον τό, κατῳκημένους. ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥή-
ματος τὸ κατῳκηκότας, τὸ παθητικὸν παρείληφε, τό, κατῳκημένους. Παρὰ δὲ τὰς τῶν ἑνι-
κῶν τε καὶ πληθυντικῶν διαφοράς, ὅταν ἐναλλάττῃ τὴν ἑκατέρου τούτων τάξιν, ἑνικὰ μὲν
ἀντὶ πληθυντικῶν οὕτως ἐκφέρει, καὶ οὕτως ἄρα παρέστηκε,
» Τὸν μὲν συρακούσιον, αὐτὸν δὲ οὐ πολέμιον εἶναι τῶν ἀθηναίων. Βούλεται μὲν γὰρ τοὺς
Συρακουσίους λέγειν, καὶ τοὺς Αθηναίους. πεποίηκε δὲ τῶν ὀνομάτων ἑκάτερον ἑνικόν, καὶ ἐν
» οἷς φησί, καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ ῥᾳδίας αὐτῷ ὑπὲρ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως
» τοὺς γὰρ πολεμίους ἐσχημάτικεν ἑνικῶς, οὐχὶ πληθυντικῶς. Αντὶ δὲ τοῦ ἑνικοῦ, τὸ πληθυντι-
κὸν παρα-

τὴν παραλαμβάνει κατὰ τὸν τρόπον ἐξαλλάττων τὴν συνήθη φράσιν. κεῖται δὲ ἡ λέξις ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ ἐπιταφίου,

Μέχρι γὰρ τοῦδε, ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι, ὧν ἤκουσε. Τὸ γὰρ ἕκαστος, καὶ τὸ ἤκουσεν, ἑνικά. τὰ δὲ ἐπιφερόμενα τούτοις, πληθυντικῶς ἐξενήνεκται. Τὸ δὲ ὑπερβάλλον αὐτῶν φθονοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν, οὐ καθ' ἑνὸς λέγεσθαι πεφύκασιν, ἀλλὰ κατὰ πολλῶν. Ἀρσενικῶν δὲ, καὶ θηλυκῶν, καὶ οὐδετέρων ἀντιμεταταξεις ἐκβεβηκυῖαι τῶν συνήθων σχημάτων, αἱ τοιαίδε εἰσίν. οἷον, τὴν μὲν ταραχὴν, τάραχον καλεῖ, τὸ θηλυκὸν ἐκφέρων ἀρσενικῶς, καὶ τὴν ὄχλησιν, ὄχλον. τὴν δὲ βούλησιν, καὶ τὴν δύναμιν, τὸ βουλόμενον λέγει, καὶ τὸ δυνάμενον, ὡς ἐπὶ τῶν ἀθηναίων τέθεικεν, ὅτε τὴν εἰς Σικελίαν ἀπέστελλον στρατιάν.

Οἱ δὲ ἀθηναῖοι, τὸ μὲν βουλόμενον, οὐκ ἀφῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς. καὶ ἐν οἷς περὶ τῶν Θεσσαλῶν εἴρηκεν. Ὡς τε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον, ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τῷ ἐπιχωρίῳ οἱ Θεσσαλοί. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὐδέτερον πεποίηκε τὸ θηλυκόν. ἦν δὲ τὸ σημαινόμενον καὶ ὑπὸ τῆς λέξεως τοιόνδε τι, Ὡς τε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον, ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τῇ ἐπιχωρίᾳ οἱ Θεσσαλοί. Ἐν οἷς δὲ τὰς πτώσεις τῶν ὀνομάτων, καὶ τῶν προσηγοριῶν, καὶ τῶν μετοχῶν, καὶ συναπτομένων τούτοις ἄρθρων ἐξαλλάττει τοῦ συνήθους, οὕτω σχηματίζει τὴν φράσιν,

Σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις, καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τῆς ἀπὸ τῶν ἀθηναίων ὑπούλου εὐνομίας οὐ προτιμήσαντες. Οἱ μὲν γὰρ ἀκολούθως τῇ κοινῇ συνηθείᾳ σχηματίζοντες τὴν φράσιν, τό, τε θηλυκὸν ἀντέζευξαν μόριον, καὶ τὴν πτῶσιν τῆς μετοχῆς τὴν αἰτιατικὴν ἀντὶ τῆς γενικῆς ἔταξαν τὸν τρόπον τόνδε, Σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις, καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσασαι. Οἱ δὲ, τὰ ἀρσενικὰ τοῖς θηλυκοῖς συνέταττον, ὥσπερ οὗτος πεποίηκε τὰς γενικὰς, ἀντὶ τῶν αἰτιατικῶν πτώσεων παραλαμβάνοντες. Σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν λέγοιτο καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα, Καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες. οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς δοτικῆς πτώσεως ἐσχηματίσθαι τὴν λέξιν ἥρμοττεν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς αἰτιατικῆς,

Καὶ μὴ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καταπλαγέντες. οὐδὲ γὰρ τῇ παρὰ τῶν θεῶν ὀργῇ φοβεῖσθαι λέγοιτ' ἄν τις, ἀλλὰ τὴν τῶν θεῶν ὀργήν. Ἡ δὲ παρὰ τοὺς χρόνους τῶν ῥημάτων ἐκβεβηκυῖα τὸ κατάλληλον φράσις, τοιαύτη τίς ἐστι,

Καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ μᾶλλον, ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον, ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν. καὶ εἰς αὐτὰ ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέροις τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι. Ἐνταῦθα γὰρ, τὸ μὲν ἐθέλοιμεν ῥῆμα, τοῦ μέλλοντός ἐστι χρόνου δηλωτικόν. τὸ δὲ περιγίγνεται, τοῦ παρόντος. ἀκόλουθον δ' ἂν ἦν, εἰ συνέζευξε τῷ ἐθέλοιμεν, τὸ περιέσται.

Τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω. ὃ, μενόντων μὲν ἡμῶν, σύμμαχον γίγνεται. ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὂν, εὔπορον ἔσται. Τὸ μὲν γὰρ γίγνεται, τοῦ παρόντος ἐστί. τὸ δὲ ἔσται, τοῦ μέλλοντος χρόνου δηλωτικόν. γέγονε δὲ καὶ παρὰ τὰς πτώσεις ὁ σχηματισμὸς ἀκατάλληλος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς γενικῆς πτώσεως, ἐξενήνοχε τό, τε μετοχικὸν ὄνομα τὸ, μενόντων, καὶ τὸ ἀντωνυμικὸν, τὸ ἡμῶν. ἐπὶ δὲ τῆς δοτικῆς, τὸ ὑποχωρήσασιν. οἰκειότερον δ' ἦν καὶ ταῦτα, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐξενηνέχθαι πτῶσιν.

Ὅταν δὲ πρὸς τὸ σημαῖνον ἀπὸ τοῦ σημαινομένου πράγματος τὴν ἀποστροφὴν ποιῆται, ἢ πρὸς τὸ σημαινόμενον, ἀπὸ τοῦ σημαίνοντος, οὕτω σχηματίζει τὸν λόγον,

Τῶν δὲ συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν. Προθεὶς γὰρ ἑνικὸν ὄνομα τὸν δῆμον, ἀπέστρεψεν ἀπὸ τούτου τὸν λόγον ἐπὶ τὸ σημαινόμενον πρᾶγμα πληθυντικὸν ὑπάρχον, τὸ συρακουσίους. καὶ αὖθις,

Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν σύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος ἐπενόει τὴν γῆν ἀναδάσασθαι. Ἀπὸ γὰρ τοῦ πληθυντικοῦ ὀνόματος, τοῦ, λεοντῖνοι, ἀπέστρεψε τὸν λόγον ἐπὶ τὸ ἑνικὸν ὄνομα τὸν δῆμον.

Πρόσωπα δὲ παρ' αὐτῷ τὰ πράγματα γίγνεται, καθάπερ ἐν τῇ Κορινθίων πρὸς λακεδαιμονίους δημηγορίᾳ γέγονεν. ἀξιῶν γὰρ ὁ κορίνθιος τοὺς προεστηκότας τῆς Πελοποννήσου

φυλάττειν αὐτῆς τὸ ἀξίωμα πρὸς τὰς ἔξω πόλεις, οἷον παρὰ τῶν πατέρων παρέλαβον,
» ταῦτα λέγει, Πρὸς τάδε βουλεύεσθαι εὖ, καὶ τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθαι μὴ ἐλάτ-
» τον ἐξηγεῖσθαι, ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν. τὸ γὰρ ἐξηγεῖσθαι, νῦν τέθεικεν ἀντὶ τοῦ προά-
γειν ἔξω τὴν Πελοπόννησον ἡγουμένους αὐτῆς. τοῦτο δὲ τῇ χώρᾳ μὲν ἀδύνατον ἦν συμβῆναι,
τῇ δὲ δόξῃ, καὶ τοῖς πράγμασι τοῖς περὶ αὐτὴν ὑπάρχουσι, δυνατόν. καὶ βούλεται τοῦτο δη-
λοῦν. Πράγματα δὲ ἀντὶ σωμάτων τὰ τοιαῦτα ὑπ' αὐτοῦ γίγνεται. λέγεται δὲ ὑπὸ
τοῦ κορινθίου πρεσβευτοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους συγκρίνοντος τά τε ἀθηναίων, καὶ λακε-
» δαιμονίων, Οἱ μέν γε νεωτεροποιοὶ, καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς, καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ, ὃ ἂν
» γνῶσιν. ὑμεῖς δὲ, τά ὑπάρχοντά τε σώζειν, καὶ ἐπιγνῶναι μηδέν. καὶ ἔργῳ οὐδὲ τὰ ἀναγ-
» καῖα ἐξικέσθαι. Μέχρι μὲν οὖν τούτων, τὸ σχῆμα τῆς λέξεως σώζει τὴν ἀκολουθίαν, ὡς ἐπὶ
προσώπων ἀμφοτέρων κείμενον. ἔπειτα ἀποστρέφεται ἐπὶ θάτερον τῶν μερῶν ὁ λόγος, καὶ
ἀντὶ τῶν σωμάτων, πρᾶγμα γίγνεται περὶ τοὺς λακεδαιμονίους, ὅταν φῇ,
» Αὖθις δὲ, οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ
» ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες. τὸ δὲ ὑμέτερον, τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης,
» μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι. τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι.
Τὸ γὰρ ὑμέτερον, ἀντὶ ὑμεῖς παρείληπται πρᾶγμα ὑπάρχον, ἀντὶ τοῦ σώματος.
Ἐν δὲ τοῖς ἐνθυμήμασί τε, καὶ νοήμασιν, αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι,
καὶ μόλις ἐπὶ τὸ τέλος ἀφικνούμεναι, δι' ἃς ἡ φράσις δυσπαρακολούθητος γίγνεται, πλεῖ-
σται μέν εἰσι καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν, ἀρκέσουσι δὲ ἐκ τοῦ προοιμίου δύο ληφθεῖσαι μόναι, ἥ τε
δηλοῦσα τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, καὶ τὰς αἰτίας ἀποδιδοῦσα.
» Τῆς γὰρ ἐμπορείας οὐκ οὔσης, οὐδὲ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θα-
» λάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὔτε
» γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν, ὁπότε τις ἐπελθὼν, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρή-
» σεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλε-
» πῶς ἀπανίσταντο. Προστεθὲν τῇ πρώτῃ περιόδῳ καὶ σχηματισθὲν οὕτω. Τῆς γὰρ ἐμπορείας
» οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, νεμόμενοι δὲ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι,
ὅσον ἀποζῆν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, φανερωτέραν ἂν ἐποίει τὴν διάνοιαν. τῇ δὲ παρεμ-
βολῇ τῶν μεταξὺ πραγμάτων πολλῶν ὄντων, ἀσαφῆ, καὶ δυσπαρακολούθητον πεποίηκε.
καὶ ἡ περὶ τῆς Εὐρυσθέως στρατείας ἐπὶ τὴν ἀττικήν,
Ἡ δὲ Εὐρυσθέως ἐν τῇ ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελ-
» φοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως ὅτ' ἐστράτευε Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν
» κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ, τυγχάνει δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα, διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον
» καὶ ὡς οὐκ ἔτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων, φόβῳ τῶν Ἡρακλει-
» δῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα τῶν Μυκηναίων τε,
» καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε, τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν.
Ἐν οἷς δὲ σκολιὰ, καὶ πολύπλοκος, καὶ δυσεξέλικτος ἡ τῶν ἐνθυμημάτων κατασκευὴ
γίγνεται, τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει παρ' αὐτῷ. κεῖται δὲ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἡ λέξις,
» Τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόν-
» δε κάλλιστον νομίσαντες, ἐβουλήθησαν, τοὺς μὲν, τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ, ἐφίεσθαι. ἐλπίδι μὲν τὸ
» ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου, σφίσιν αὐτοῖς ἀξι-
» οῦντες πεποιθέναι, ἐν τῷ ἀμύνεσθαι παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι, ἢ ἐνδόντες, σώζεσθαι, τὸ μὲν
» αἰσχρὸν τοῦ λόγου, ἔφυγον. τὸ δ' ἔργον, τῷ σώματι ὑπέμειναν. καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης
« ἅμα ἀκμῇ, τῆς δόξης μᾶλλον, ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν.
Τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ περὶ Θεμιστοκλέους εἰρημένα ἐν τῇ α. βύβλῳ,
» Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας. καὶ διαφερόντως τι ἐς
» αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. οἰκείᾳ γὰρ ξυνέσει, καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν,
» οὔτ' ἐπιμαθὼν. τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων
» ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι
» οἷός τε. ὧν δὲ ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς, οὐκ ἀπήλλακτο. τό, τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφα-
» νεῖ ἔτι προεώρα. καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι, κρά-
τιστος

πιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. Οἱ δὲ μειρακιώδεις σχηματισμοὶ τῶν ἀντιθέτων τε καὶ παρομοίων, καὶ παρισώσεων, ἐν οἷς οἱ περὶ τὸν Γοργίαν μάλιστα ἐπλεόνασαν ἥκιστα τῷ χαρακτῆρι τούτῳ προσήκοντες, αὐστηρὰν ἔχοντι τὴν ἀγωγὴν, καὶ τοῦ κομψοῦ πλεῖστον ἀφεστηκότι, τοιοῦτοί τινές εἰσι παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη. καὶ ἔτι δέ. οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμητοὶ, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες. τὸ δ' ὑμέτερον, τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης, μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. Καὶ ἐν οἷς τὰς καταλαβούσας τὴν Ἑλλάδα συμφορὰς διὰ τὰς στάσεις ἐπεξέρχεται, τοιάδε γράφων.

Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη. μέλλησις δὲ προμηθὴς, δειλία εὐπρεπής. τὸ δὲ σῶφρον, πρόσχημα τοῦ ἀνάνδρου. καὶ τὸ εἰσάπαξ συνετὸν, ἐπὶ πᾶν ἀργόν. Πολλὰ τοιαῦτά τις ἂν εὕροι δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ἱστορίας λεγόμενα. ἱκανὸν δὲ καὶ ταῦτα δείγματος ἕνεκα εἰρῆσθαι. Ἔχεις ὦ φίλε Ἀμμαῖε τὰ παρατηρήματα καθ' ἕκαστον αὐτῶν, ἐκ τῆς κοινῆς ἐξητασμένα πραγματείας, ὡς ἐπεζήτεις.

Εὐτυχῶς Ἀμμαίῳ.

ΑΛΛΩΣ.

ΒΙΟΣ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

ουκυδίδης Ὀλόρου. Ἀθηναῖος. παῖδα δὲ ἔσχε Τιμόθεον. ἦν δὲ ἀπὸ μὲν μητρὸς Μιλτιάδου τοῦ στρατηγοῦ τὸ γένος ἕλκων. ἀπὸ δὲ πατρὸς, Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως. μαθητὴς Ἀντιφῶντος. ἤκμαζε κατὰ τὴν πζ. ὀλυμπιάδα. ἔγραψε δὲ τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων, καὶ Ἀθηναίων. οὗτος ἤκουσεν ἔτι παῖς τυγχάνων, Ἡροδότου. ὃς, ὧδι τῆς ὀλυμπίας τὰς ἱστορίας αὐτοῦ διερχόμενος, ἃς συνεγράψατο, κινηθεὶς ὑπό τινος ἐνθουσιασμοῦ, πλήρης δακρύων ἐγένετο. καὶ ὁ Ἡρόδοτος κατανοήσας τὴν αὐτοῦ φύσιν, πρὸς τὸν πατέρα Θουκυδίδου Ὄλορον ἔφη, Μακαρίζω σε τῆς εὐτεκνίας Ὄλορε. ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα. καὶ οὐκ ἐψεύσθη γε τῆς ἀποφάνσεως. Οὗτος ὁ Θουκυδίδης, ἀνὴρ ἦν πολὺς ταῖς τέχναις, κάλλει λόγων, καὶ ἀκριβείᾳ πραγμάτων, καὶ στρατηγίαις, καὶ συμβουλίαις, καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν. οὗτος ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνειν εἴωθεν ἀπὸ τῶν θηλυκῶν εἰς οὐδέτερα, οἷον πρέπονται εἰς Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ πρότερον. Καὶ Θουκυδίδειος γραφή.

EX LIBRO PRIMO HISTORIARVM

THVCYDIDIS ANNOTATA LOCA

quæ aliter in alijs exemplis scripta, & animaduertẽda uisa essent.

N τοῖς πρῶτοι δὴ ἀθηναῖοι.
οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ᾤκισαν
καὶ ὕστερον τοῖς ἐγγόνοις ἔτι ξυγγενεχθῆναι. Quo loco ascripta & interpretatio fuerat, ut intelligeretur δυστυχηθῆναι. φαίνεται γὰρ ναῦσι πλεῖστος αὐτὸς ἀφικόμενος. ascripta interpretatione, dictũ hoc esse queadmodum illud, πλεῖ
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρότερον). (stos τῇ δυνάμει
τὸ πλέον πελοποννήσιοι.
καὶ τριήρεις πρῶτον ἐν κορίνθῳ τῆς ἑλλάδος ναυπηγηθῆναι.
μᾶλλον ἐπλώιζον. καὶ κορκυραίοις.
πάντες γὰρ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο,
κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. ut desit. τὸ quod in cõmentarijs etiam annotatur, & mox, ἐπ' ἴωσι προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων. κῦρος γὰρ καὶ ἡ περσ.
οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν ἔργον ἀξιολ.
ἀθηναῖοι γάρ, ναῦς τε τῆς πόλεως τῷ χρόνῳ παραλαβόντες πλὴν χίων,
ἀεὶ δὴ ἡ παρασκευὴ μεί.
καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπ.
πελαμνίων δύναμις μεγ.
ἐπ' αὐτοῖς. sed altera lectio ἀπικωτέρα.
αἳ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλ.
ἐχυρώτατος,
καὶ οὔσους παρ.
τὸ εὐπρεπὲς, ἄσπονδοι, Explicator legisse uidetur, ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις, προβέβληται,
οἱ αὐτοῖς ὁ κα.
καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς διενεχθέντων ὑπό.
γνώμη δὲ τοιάδε ἐκρά.
καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οἱ ἀθηναῖοι οὐκ αὐτοί.
τοιαῦτα δὲ περὶ τοὺς ποτι.
καὶ τὸ πρῶτον ἔξε.
χρήματά ἐστι πολλά, & mox τιμωρητέον ἐσκήνωσαν, ὃ πρὶν οὐχ ὑπό.
βοηθεῖν αὐτοῖς ἐν τῇ αἰγ.
ὅποι δέλωσιν. ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς.
πελοποννησίων ἀπ' αἰγ. ἔχον οἱ ἀθην.
ἐκλείψαντες ἐκ λιμ.
προσκυνάζοντο μετ' αὐτοῦ στρατ.
ἔχομεν φύσει ἀγ. ἦσαν ἡμῶν ἑκάτ.
ψηφίσασθε δὴ τὸν πολ.
μεγαρέως ἀνδρὸς θεαγένους θυγατέρα,
ἐκέλευεν ἐλαύνειν δή. & mox, εἰδότες δὴ περ. & postea, προσχωρήσειν τὰ ἀπ.
θυγατέρα τε σὴν
πολλῷ τότε μᾶλλον ἦν. & mox ἐν τῷ κα-
τὰ τοὺς βαρβάρ. (θεσπεσίῳ τρόπῳ.
ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν καιάδαν, Quod etiã interpres dicit significare dissectũ fuisse Pausania, ut eius membra in Cæadã deijcerentur. & mox, ἐώθεσαν ἐμ
κατ' ἀντικρυ. διωκόμενος γὰρ ὑπό. (βάλλειν.

EX LIBRO II.

μήπω φανερῶς καθεστηκότος,
τοῖς μὲν ἐπαγαγομένοις
ἀνεῳγμέναι μόναι, αὐτοῖς ὑπό
καὶ γνώμη τοιαύτη
παρασκευάζεσθαι.
ἐπὶ τὴν ἄλλην πόλιν κατασκευήν,
πρὸς αὐτὴν τὴν πόλ. ξυνεξελεῖν αὐτόν.
πάρεσιν δὲ πρὸς quæ lectio uera uide-
παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τινί, (tur.
ἀλλ' ἐπὶ πλείονας
πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον ἐν καιρῷ,
γιγνόμενος ἀναιδ.
καὶ ἧς ἂν ἐπ' ἐλ.
καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμνον μέρος τι,
διέφθειρε,
πεσθείη τῶν ἐν.
ἐπιγίγνονταί τε πρὸς
ὁ μὲν δῆμος,
διέφθειρεν πλήθεις μάχῃ.
ἐπὶ τὴν χαλκιδ.
ἐξέπεμψαν ἐς τὴν
ἐπιγιγνομένου θέρους,
οἱ πατέρες οἱ ὑμέτ.
στρατοπέδου,
πλαταιῶν πολιορκ.
λόγοις πείθοιεν.

προ-

προλοχίζουσι δὴ τάς.
ἐφορμισάμενοι,
μαχάων,
ἡγούμενοι τῶν ξυμμάχων,
οὐδὲ ἐπλεύσομαι
ἐμπείροις καὶ ἀμ.
τῶν πολεμικῶν ξυμ.
ἡ περὶ τὴν ὁλκάδα κατέδυ, hanc scriptu/ram ueram puto.
τήν τε σαλαμῖνα ᾑρῆσθαι ἐνόμιζον
οἱ δὲ ἀθηναῖοι αὐτοὺς οὐκ.

EX LIBRO III.

ἀπὸ ἀθηναίων. Quã scripturam hoc loco, quãuis sepius occurrerit, annotare placuit, Quod Cic. in Oratore cõcursationẽ uocaliũ minime fugisse Thucydidem scripserit, etiamsi ea fieri in elisionibus intelligi quoque fortasse (potest.

τὸ μὲν πεζὸν ἀφ.
αὐτόθι τε ξυμβ. οὐδὲ γὰρ ἀκ.
δαπάνη σφίσι γίγ.
ποιῆσαι, καὶ φυλ.
προκαλεσάμενος ὡς λό.
τὸ δρασεῖν πις. εἴτι μὴ καλ.
οἶκτον σώφρονα λαβ.
καὶ ἀναξίω ξυμπ. μᾶλλον ἰσχύσειν,
ὑμῖν ἱκετέα. ἔκ τε τῶν ἀθηναίων
ἀπὸ τοῦ προφανοῦς.
πολέμω διεφθαρμένοι
ὅτι μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δω.
ἀναιροῦντες,

De hymnis quibus Homeri nomen præscriptũ esset, etiã à ueteribus dubitatur, utrum ille hos cõposuisset, atque huius in Apollinẽ, nescio quis autor nominatur. Sed nobis Thucydidis testimonium satis esse potest ut Homericũ esse credamus. Editi autẽ sunt illi sane minus emendati, quod & Aldus optimus & integer. uir te/status fuit. Atque adducti uersus a Thucydide ita expositi, in scripto quodã exemplo reperti sunt.

ἀλλ' ὅτε δήλῳ φοῖβε μάλιστά γε θυμὸν ἐτέρφθης
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες ἰάονες ἠγερέθονται
σὺν σφοῖσι καὶ τεκέεσσι τε σὴν ἐς ἀγυιάν,
ἔνθα σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ
μνησάμενοι τέρπουσιν, ὅτε καθέσωσιν ἀγῶνα

Itemq; in sequentibus uersibus, uari/arunt quæ subnotauimus.

ἀλλ' ἄγεθ' ἱλήκοιμεν ἀπόλλωνα ἀρτέμιδι ξύν
& in tertio,
ἔνθαδ' ἀνήρ τις ξεῖνος ταλαπείριος ἐλθών
εἰ δεῖ, διαφθ. μετὰ τῆς τῶν αἰτωλίας ξυμφ.
ἀπεχώρησεν.

EX LIB. IIII.

ὁρμὴ ἐσέπεσε
ἐπιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν.
βιασθέντας κρατηθῆναι,
ἐπήκεσαν αὖθις. οὐδεπώποτε σφίσι
ἠπατῆσθαι. ἐσβαλέντων πανστρ.
δημοσθένης ὁ τῶν ἀθην.
ἀφώρμηκεν,
καὶ εἰς τὴν χαλκιδικήν.
ἀποστρέψαι αὐ. προεῖπον αὐτοῖς,
βρασίδα δὲ αὐτῶν ἀσαφῆ τὴν ἐλ.
ὑποδείξας ἀρετήν, ἐς τὰς σίφας,
προχωροῦντας ἐπ' οἴκου,
εἰς ἔννοιαν
ὕστερον ἀπῆλθε
ἐγγύοντο τῇ πόλει.
παιωνίσαντες,
ἐκ τοῦ λοιποῦ
ἀλλ' ἢ ἵνα
τὸ πρότερον ἐπελ.
ξύγγνωμόν τινα γιγ.
ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτ.
ἐς τὰς ναῦς ἐσβάν.
ὡς εἴρητο,
περὶ πλείστου ἐπ.
φιλία προπλεύσας
οὔπω περᾶναι,
περιοργὴς ἐκ.

EX LIBRO V.

τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ
αἱ ἐς τὸν λιμ.
ποτὲ ἐκπεσ.
οἱ μετὰ τῆς τῶν σικελ. Sed altera scriptura sincerior uidetur, & si hæc est τεχνικῶν ἄξοντα μισθοῦ. quod uerũ iudico. (τότε
ἔλαβεν αὐτὸν ὁρμ.
σεαυτοῦ τούτους ὠμφιπ.
μήτε μὴν ἀθηναίων
οἰκεῖν τὰς ἑαυτῶν,
ἁλκινάδας.
καταλυσάντων τὸν πολ.
τάλαντα. ν. ἔταξαν. apparet enim talen torũ numerũ deesse quãuis ingẽs ille uideatur, & fieri possit ut corruptus (sit.
ὑπὸ τὸ τοῦ λακ. τοῦ ἤδη θέρους.

ὡς παρεῖναι γ' αὐτοῦ,
Βοιωτοῖς οὐκ
ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς
ἦν ἐκ τῶ ὀλυμπικοῦ
αὐτοῖς ἐπαγγελ.
παραποταμίων ἐπιδ.
ἔργοις ὁμιλεῖν,
καὶ αἵμιπποι
τῶ φλιασίων
καὶ οἷα οὔπω πρότ.
ὁρῶν ἐς χοεῖον
ἐς τὴν μαντ.
γῆν ἐπέλθῃ.
τοιαῦτα παρῄν.
τὰ μεγάλα στρατ.
ἐξελθόντων αὐτῶν διαφθ.
ἐς ἐπίδαυρον
τὸ ἄλλο φρονεικόν.
μηδ' ἑτέρους ἐλ.
ναυκρατόρων,
ναυκρατόρων ὄντων

EX LIBRO VI.

τοῦ ἐπιγιγνομένου ἔτ.
ἐξορμήπεσαν,
ἐν ὅσῳ ἐστὶν
περιγίγνεται αὐτοῖς
ἀθηναίοις τοιάδε,
οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς τὰ ἐκ τοῦ ἐναντίου, σφαλέντων δέ που, ἀξιόχρεω &c. Quæ lectio non incommodum habet intellectū alteram tamē ſcholiaſtes ſecutus fuit.
τῇ δόξῃ δ' ὄντα. quæ lectio haud ſcio an uera ſit.
τῇ δὲ πόλεως κακῶς βουλεῦς. alibi καλῶς βουλεῦς. recte autē utrunque, & ſi prius melius uidetur.
περιελθὼν αὖθις μηνύεται γοῦν.
ἀναγωγήν. ἐπίπλου τῶν ἀθηναίων λέγειν
σφαλέντος, τῷ ὀνόμ. αἰδουμένους αὐτ.
ἢ πατρὸς τ' ἀνδρός τε
περὶ ἐν τῇ πόλ.
ψιλοὺς τοὺς σφῶν,
τῷ σταυρώματι αἱρ.
ξυμπράσσοντας πολ.
οἰκίαι δι εἶργον.
ἀνάπτου γεφ. idque uerum eſt.
ὁπλίτας πάντας
μηδ' οὐ τιμ idque haud dubiè uerum.
τὴν προμηθείαν δοκ.
περὶ δὲ περὶ θύρᾳ,

EX LIBRO VII.

ἤπορ καὶ ἐκεῖνοι
οἵδε θεράποντες,
ξυνάρχοντες αἱρεθέντες ἀφίκ.
Μάλιστα δὲ τοῖς λακ.
τῶν δ' ακικοῦ γένους,
ἐτελευτήθη.
παρασκευασάμενοι
μεταναστήσαντας ἐπὶ τῇ θάλατταν κομίσαι
τὴν πρώτην στρατ.
τὰ τῶν πολεμ.
πρὶν ὡς οἱ
ἐπηρμένοι ἦσαν
ἀνεπειρῶντο ἡμέρ.
ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς
τὴν χώραν ἐλθόντες.
ἀλλήλων καταστάντας
εἰσὶ δὲ καὶ οἱ μισθ.
κτίσασι Βοιωτ.
ἕκαστος ἰδίας δόξης ἐπὶ δωρ.
ἢν μὲν νικήσωσιν,
ἔλεξε τάδε.
ὅσα χρὴ ἀντίνα.
προσγεγενημένης
παρηνῆσθαι, ἀναχωρήσας ἦγε τὸ πεζόν
αἱ μὲν ἐμβολαί.
παρακέλευσις καὶ βοὴ ἀφ' ἑκ. quod uerum (puto
οἱ προσελάσαντες ἐξ ὅς.
ἐν ἀπεφράγνυσαν.
ὑπὸ τῶν ἱπ.
ἐπανεπαύοντο.
ἢ προσεληλύθεσαν
εὐθὺς ξυμπεσόντες
καὶ κατεπλήσθη πᾶσα ἡ σικ.
τὸν δὲ νικίαν δια

EX LIB. VIII.

ὠργίσοντο δέ τι καὶ
πάντα τε πρὸς τὸ περ. idque melius ui- (detur.
ὕστερον ὑφ' ἑαυτ.
πρὶν τὰ ἴσθμια, ἃ αὐτοῖς τότε ἦν, διεορτά- (σωσιν.
ἐλευθραῖοι ἀπὸ ἀθ.
ἐφόρμησιν τῶν λακεδαιμονίων,
ἐς ἀναίαν,
οἱ τὰ αὐτὰ ἐδ.
καὶ παρὰ τοσοῦτον ἐγένετο αὐτῷ,
τὸν λακ.
ἃς περιεφύλασσον ναῦς,
ἐδύνατο τὰ τῶν πελοποννησίων πράγματα
ἀπὸ Βασιλέως,

IN LIB. VIII.

ἔλλιωας καταστρέψαι.
οὐκ εὔπορον εἶναι λέγων.
οὕτω νομίζουσιν οἰκεῖν. ἑαυτῶν γε
ὃς ἀντὶ στρατηγοῦ ἐπιβ.
διαπεπραγμένων οὕτως,
καὶ μετεμβιβάς.
ἀπαγγέλλει τοῖς στρατ:
ἐξαργυρῶσαι. nã ἐξαργυεῖσαι male scriptum est.
ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς,
γε κωλύσειν ἐλθεῖν.
ἐπί γε ἐμοῦ.

VARIARUM LECTIONUM
FINIS.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑ-φῆς πρώτης.

Ουκυδίδης ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν πελοποννησίων καὶ ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι, καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων τεκμαιρόμενος, ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν εἰς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν, εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς ἕλλησιν ἐγένετο. καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων. ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος, ἀδύνατον ἦν. ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν ἑλλὰς καλουμένη, οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν ὁπότε τις ἐπελθὼν, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο. καὶ δι' αὐτὸ, οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον, οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη ἀεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν. ἥ τε νῦν θεσσαλία καλουμένη, καὶ βοιωτία, πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ, πλὴν ἀρκαδίας, τῆς τε ἄλλης, ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς, αἵ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόμεναι, στάσεις ἐνεποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί. καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι. ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες, παρ' ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι, ὡς βέβαιον ὂν, ἀνεχώρουν. καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ, μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν. ὥστε καὶ ἐς ἰωνίαν ὕστερον, ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν. δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα. πρὸ γὰρ τῶν τρωϊκῶν, οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ ἑλλάς. δοκεῖ δέ μοι οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω ἔχειν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ ἕλληνος τοῦ δευκαλίωνος, καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη. κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε, καὶ τὸ πελασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον, ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι. ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι ἕλληνας. οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ δὲ μάλιστα ὅμηρος. πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ τῶν τρωϊκῶν γενόμενος, οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν, οὐδ' ἄλλους, ἢ τοὺς μετ' ἀχιλλέως ἐκ τῆς φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι ἕλληνες ἦσαν. δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ ἀργείους, καὶ ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ ἕλληνάς πω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀντίπαλον, ἐς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι ἕλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν, καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες, οὐδὲν πρὸ τῶν τρωϊκῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἁθρόοι ἔπραξαν, ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν, θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι, ξυνῆλθον. μίνως γὰρ παλαιότατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, ναυτικὸν ἐκτήσατο, καὶ τῆς νῦν ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε, καὶ τῶν κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε, καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας, τό, τε λῃστικὸν ὡς εἰκὸς καθῄρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἠδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ. οἱ γὰρ ἕλληνες τὸ πάλαι, καὶ τῶν βαρβάρων, οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς

λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς. καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον, καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινὲς ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν. ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδιζόντων. ἐλῄζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ελλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται, περί τε λοκροὺς τοὺς ὀζόλας, καὶ αἰτωλοὺς, καὶ ἀκαρνᾶνας, καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον. τό, τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς λῃστείας ἐμμεμένηκε. πᾶσα γὰρ ἡ ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει, διὰ τὰς ἀφάρκτους τε οἰκήσεις, καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους. καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ βάρβαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα, τῶν ποτε καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων. ἐν τοῖς, πρῶτοι δὲ ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο, καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἁβροδίαιτον, οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐν ἔρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. ἀφ' οὗ καὶ ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπιπολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο. καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι, ἰσοδίαιτοι μάλιστα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι. καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες, λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ ὀλυμπικῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ, ἠγωνίζοντο. καὶ οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυται. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἐστὶν, οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς ἀσιανοῖς, πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται. καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ νῦν βαρβαρικῷ διαιτώμενον. τῶν δὲ πόλεων, ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν, καὶ ἤδη πλωϊμωτέρων ὄντων, περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο, καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον, ἐμπορίας τε ἕνεκα, καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἕκαστοι ἰσχύος. αἱ δὲ παλαιαὶ, διὰ τὴν λῃστείαν ἐπιπολὺ ἀντισχοῦσαν, ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις, καὶ ἐν ταῖς ἠπείροις. ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι, κάτω ᾤκουν. καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί. καὶ οὐχ ἧσσον λῃσταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται, κᾶρές τε ὄντες, καὶ φοίνικες. οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ᾤκησαν. μαρτύριον δέ. Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ, καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν, ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων, ξυντεθαμμένῃ καὶ τῷ τρόπῳ, ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσι. καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ, πλωϊμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους. οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε. καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι, μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι, βεβαιότερον ᾤκουν. καὶ τινὲς καὶ τείχη περιεβάλλοντο, ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι. ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν, οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἵ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες, προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες, ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ τροίαν ἐστράτευσαν. Αγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει προύχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις κατειλημμένους τοὺς Ελένης μνηστῆρας ἄγων, τὸν στόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι, Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς ἀσίας ἔχων, ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους δύναμιν περιποιησάμενον, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἐπήλυτην ὄντα, ὅμως σχεῖν. καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι. Ευρυσθέως μὲν ἐν τῇ ἀττικῇ ὑπὸ ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Ευρυσθέως ὅτ' ἐστράτευε, μυκήνας τε, καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ατρεῖ, τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον, καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Ευρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν μυκηναίων, φόβῳ τῶν ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα

καὶ

εἶν, καὶ τὸ πλῆθος τεθραπευκότα τῶν μυκηναίων τε, καὶ ὅσων εὐρυσθεὺς ἦρχε, τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν περσειδῶν τοὺς πελοπίδας μείζους καταστῆναι. ἅ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν, καὶ ναυτικῷ τε ἅμα ἐπὶ πλεῖον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν, ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ ἀρκάσι προσπαρασχὼν, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι, καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν Πολλῇσι νήσοισι καὶ ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν. οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων, αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶεν, ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατιᾷ, οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς. καὶ ὅτι μὲν μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶν, οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ χρώμενος, ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον, ὅσον οἵ τε ποιηταὶ εἰρήκασι, καὶ ὁ λόγος κατέχει. λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ, καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως, προελθόντος πολλοῦ χρόνου, τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶν. καίτοι πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται, καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν. ὅμως δὲ, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως, οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα. ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων, διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως, ἢ ἔστιν. οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκός, οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν, ἢ τὰς δυνάμεις. νομίζειν δὲ τὴν στρατιὰν ἐκείνην, μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν, τῇ ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμῆσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. πεποίηκε γὰρ χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν, τὰς μὲν βοιωτῶν, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ φιλοκτήτου, πεντήκοντα, δηλῶν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας, καὶ ἐλαχίστας. ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες ἐν ταῖς φιλοκτήτου ναυσὶ, δεδήλωκε. τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε τοὺς προσκώπους. περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν, ἔξω τῶν βασιλέων, καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει. ἄλλως τε, καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν. οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ παλαιῷ τρόπῳ λῃστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς μεγίστας γοῦν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκοποῦντι, οὐ πολλοὶ φαίνονται ξυνελθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης τῆς ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι. αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἀχρηματία. τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορίᾳ, τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον, καὶ ὅσον ἤλπιζον αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν. ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν, δῆλον δέ, τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο, φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς χερρονήσου τραπόμενοι, καὶ λῃστείαν τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ, ᾗ καὶ μᾶλλον οἱ τρῶες αὐτῶν διεσπαρμένων, τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον, βίᾳ τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς, καὶ ὄντες ἀθρόοι, ἄνευ λῃστείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες, εἷλον. οἵ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ ἀεὶ παρατυχόντι ἀντεῖχον. πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι, ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν τροίαν εἷλον. ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν, τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν, καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης, καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος. ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ ἡ ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε, καὶ μετῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα, αὐξηθῆναι. ἥ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν ἑλλήνων ἐξ ἰλίου χρονία γενομένη, πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. βοιωτοί τε γὰρ οἱ νῦν, ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ ἰλίου ἅλωσιν, ἐξ ἄρνης ἀναστάντες, ὑπὸ θεσσαλῶν, τὴν νῦν μὲν βοιωτίαν, πρότερον δὲ καδμηΐδα γῆν καλουμένην, ᾤκησαν. ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀπόδασμος ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρότερον, ἀφ' ὧν καὶ ἐς ἴλιον ἐστράτευσαν. δωριεῖς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν ἡρακλείδαις πελοπόννησον ἔσχον. μόγις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ ἑλλὰς βεβαίως, καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη, ἀποικίας ἐξέπεμψε. καὶ ἴωνας μὲν ἀθηναῖοι, καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν. ἰταλίας δὲ καὶ σικελίας τὸ πλεῖ-

σον πελοποννήσιοι, τῆς τε ἄλλης ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία. πάντα δὲ ταῦτα, ὕστερον τῶν τρωϊκῶν ἐκτίσθη. δυνατωτέρας δὲ γιγνομένης τῆς ἑλλάδος, καὶ τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης, τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων. πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι, ναυτικά τε ἐξηρτύετο ἡ ἑλλάς, καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο. πρῶτοι δὲ κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς, καὶ τριήρεις ἐν κορίνθῳ πρῶτον τῆς ἑλλάδος ἐναυπηγηθῆναι. φαίνεται δὲ καὶ σαμίοις Ἀμεινοκλῆς κορίνθιος ναυπηγὸς, ναῦς ποιήσας τέσσαρας. ἔτη δ᾽ ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς σαμίοις ἦλθε. ναυμαχία τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται κορινθίων πρὸς κερκυραίους. ἔτη δὲ μάλιστα καὶ ταύτῃ ἑξήκοντα καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ, ἀεὶ δή ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ γῆν τὰ πλείω, ἢ κατὰ θάλατταν, τῶν τε ἐντὸς πελοποννήσου, καὶ τῶν ἔξω διὰ τῆς ἐκείνων παρ᾽ ἀλλήλους ἐπιμισγόντων. χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται. ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδή τε οἱ ἕλληνες μᾶλλον ἔπλωιζον, τὰς ναῦς κτησάμενοι, τὸ λῃστικὸν καθῄρουν, καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότερα, δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. καὶ ἴωσιν ὕστερον πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου, περσῶν πρώτου βασιλεύοντος, καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ. τῆς τε καθ᾽ ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες, ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ Πολυκράτης σάμου τυραννῶν, ἐπὶ Καμβύσου ναυτικῷ ἰσχύων, ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο, καὶ ῥήνειαν ἑλὼν, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ δηλίῳ. φωκαεῖς τε μασσαλίαν οἰκίζοντες, καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες. δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν τρωϊκῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις χρώμενα, πεντηκοντόροις δ᾽ ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα, ὥσπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ τῶν μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσην περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περί τε σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο, καὶ κερκυραίοις. ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρξου στρατιᾶς ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ ἑλλάδι κατέστη. αἰγινῆται γὰρ καὶ ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, βραχέα ἐκέκτηντο, καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους. ὀψέ τε ἀφ᾽ οὗ ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν αἰγινήταις πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν. καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα. τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν ἑλλήνων, τοιαῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ, καὶ τὰ ὕστερον γενόμενα. ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσχόντες αὐτοῖς, χρημάτων τε προσόδῳ, καὶ ἄλλων ἀρχῇ. ἐπιπλέοντες γὰρ, τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι διαρκῆ εἶχον χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη. πάντες δὲ ὅσοι ἦσαν, καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἑκάστοις, καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ᾽ ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῄεσαν οἱ ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι, οὐδ᾽ αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο, κατ᾽ ἀλλήλους δὲ μᾶλλον, ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν. μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμενον πόλεμον χαλκιδέων, καὶ ἐρετριέων, καὶ τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη. ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα τοῦ μὴ αὐξηθῆναι, καὶ ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων. Κῦρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεία, Κροῖσον καθελοῦσα, καὶ ὅσα ἐντὸς ἅλυος ποταμοῦ, πρὸς θάλασσαν ἐπεστράτευσε, καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεις ἐδούλωσε. Δαρεῖός τε ὕστερον τῷ φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν, καὶ τὰς νήσους. τύραννοι δὲ ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ ἐφ᾽ ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι, ἔς τε τὸ σῶμα, καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν, δι᾽ ἀσφαλείας ὅσον ἠδύναντο, μάλιστα τὰς πόλεις ᾤκουν. ἐπράχθη τε ἀπ᾽ αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις. οἱ γὰρ ἐν σικελίᾳ, ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. οὕτω πανταχόθεν ἡ ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο, μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οἵ τε ἀθηναίων τύραννοι, καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης ἑλλάδος ἐπὶ πολὺ, καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλεῖστοι, καὶ τελευταῖοι, πλὴν τῶν ἐν

σικελίᾳ

σικελίας, ὑπὸ λακεδαιμονίων κατελύθησαν. ἡ γὰρ λακεδαίμων μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων αὐτὴν δωριέων, ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα, ὅμως ἐκ παλαιτάτου καὶ εὐνομήθη, καὶ ἀεὶ ἀτυράννευτος ἦν. ἔτη γάρ ἐστι μάλιστα τετρακόσια, καὶ ὀλίγῳ πλείω ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ἀφ' οὗ λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται. καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν. μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς ἑλλάδος, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον, καὶ ἡ ἐν μαραθῶνι μάχη μήδων πρὸς ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν, αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε. καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος, οἵ τε λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων ἑλλήνων ἡγήσαντο, δυνάμει προύχοντες. καὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἐπιόντων τῶν μήδων, διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀνασκευασάμενοι, ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες, ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ πολλῷ διεκρίθησαν, πρός τε ἀθηναίους, καὶ λακεδαιμονίους, οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως ἕλληνες, καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες. δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη. ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν, κατὰ γῆν, οἱ δὲ, ναυσί. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία. ἔπειτα δὲ διενεχθέντες οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους. καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων εἴ τινές που διασταῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρουν. ὥστε ἀπὸ τῶν μηδικῶν ἐς τόνδε ἀεὶ τὸν πόλεμον, τὰ μὲν, σπενδόμενοι, τὰ δὲ, πολεμοῦντες, ἢ ἀλλήλοις, ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις, εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια. καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο, μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. καὶ οἱ μὲν λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως, ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες. ἀθηναῖοι δὲ, ναῦς τε τῶν πολεμίων τῷ χρόνῳ παραλαβόντες, ἦρχον, πλὴν χίων, καὶ λεσβίων, καὶ χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ μείζων, ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας ἤνθησαν. Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ, τοιαῦτα εὗρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἑξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἢν ἐπιχώρια σφίσιν ᾖ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος, Ἵππαρχον οἴονται ὑφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, τύραννον ὄντα, ἀποθανεῖν. καὶ οὐκ ἴσασιν, ὅτι Ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν, ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων. Ἵππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς, ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ. ὑποτοπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ παραχρῆμα Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, ἐκ τῶν ξυνειδότων σφίσιν, Ἱππίᾳ μεμηνῦσθαι, τοῦ μὲν, ἀπέσχοντο, ὡς προειδότος. Βουλόμενοι δὲ πρὶν ξυλληφθῆναι, δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες περὶ τὸ λεωκόρειον καλούμενον, τὴν παναθηναϊκὴν πομπὴν διακοσμοῦντι, ἀπέκτειναν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα, καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνηστούμενα, καὶ οἱ ἄλλοι ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται, ὥσπερ τούς τε λακεδαιμονίων βασιλέας, μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν. καὶ τὸν πιτανάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε. Οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας. καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων, ὅμως τοιαῦτα ἄν τις νομίζων μάλιστα ἃ διῆλθον, οὐχ ἁμαρτάνοι. καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν, ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμοῦντες, μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει, ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα. καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα. εὑρῆσθαι δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων ὡς παλαιὰ εἶναι ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων, παυσαμένων δὲ, τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι, δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν. καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἢ μέλλοντες πολεμήσειν, ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι ἦν, ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα, καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν. ὡς δ' ἂν ἐδόκουν μοι ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τὰ δ' ἔργα τῶν λεχθέντων ἐν τῷ πολέ-

μων, οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών. ἐπιπόνως δὲ εὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις, οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας, ἢ μνήμης ἔχοι. καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον φανεῖται. ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον, ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται. τῶν δὲ πρότερον ἔργων, μέγιστον ἐπράχθη τὸ μηδικόν. καὶ τοῦτο ὅμως δυεῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν, ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχε. τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προὔβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ ἑλλάδι, οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν, ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπολεμούντων. εἰσὶ δὲ αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον, ἁλισκόμεναι. οὔτε φυγαὶ τοσαίδε ἀνθρώπων. καὶ φόνος, ὁ μὲν, κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ, διὰ τὸ στασιάζειν. τά τε πρότερον, ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ ἄπιστα κατέστη, σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς, καὶ ἰσχυρότεροι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον. ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν. αὐχμοί τε ἔστι, παρ' οἷς μεγάλοι καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοί. καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα, καὶ μέρος τι φθείρασα, ἡ λοιμώδης νόσος. ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ ἀθηναῖοι, καὶ πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακοντούτεις σπονδὰς, αἳ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ εὐβοίας ἅλωσιν. διότι δ' ἔλυσαν, τὰς αἰτίας ἔγραψα πρῶτον, καὶ τὰς διαφορὰς, τοῦ μή τινας ζητῆσαί ποτε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς ἕλλησι κατέστη. τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους, καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς λακεδαιμονίοις, ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν. αἱ δ' ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι, αἵδ' ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς, ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.

Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν ἰόνιον κόλπον. προσοικοῦσι δ' αὐτὴν ταυλάντιοι βάρβαροι, ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπῴκισαν μὲν κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο φάλιος ἐρατοκλείδου, κορίνθιος γένος, τῶν ἀφ' ἡρακλέους. κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον, ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς. ξυνῴκισαν δὲ καὶ τῶν κορινθίων τινὲς, καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ δωρικοῦ γένους. προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἐγένετο ἡ τῶν ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη, καὶ πολυάνθρωπος. στασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλὰ, ὡς λέγεται, ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων, ἐφθάρησαν, καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα, πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατούς. οἱ δὲ, ἀπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων, ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, κατά τε γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν κέρκυραν πρέσβεις, ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι, καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ ἱκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ ἥραιον, ἐδέοντο. οἱ δὲ κερκυραῖοι, τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν. γνόντες δὲ οἱ ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ κερκύρας τιμωρίαν οὖσαν, ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν. καὶ πέμψαντες ἐς δελφοὺς, τὸν θεὸν ἐπηρώτων, εἰ παραδοῖεν κορινθίοις τὴν πόλιν, ὡς οἰκισταῖς, καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῷντ' ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε παραδοῦναι, καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον, παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν. τόν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ κορίνθου ὄντα, καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες, ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν διαφθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. κορίνθιοι δὲ, κατά τε τὸ δίκαιον, ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν, ἢ κερκυραίων. ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι. οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα, οὔτε κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι. περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς, καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς ἑλλήνων πλουσιωτάτοις, καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι. ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ προέχειν ἔστιν

ὅτε

ὅτε ἐπαιρόμενοι, καὶ κατὰ τὴν τῶν φαιάκων προενοίκησιν τῆς κερκύρας, κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς. ἧ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν, καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι. τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς, ὅτε ἤρχοντο πολεμεῖν. Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ κορίνθιοι, ἔπεμπον ἐς τὴν ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφελίαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντες, καὶ ἀμπρακιωτῶν, καὶ λευκαδίων, καὶ ἑαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς ἀπολλωνίαν, κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν, δέει τῶν κερκυραίων, μὴ κωλύωνται ὑπ᾽ αὐτῶν κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι. κερκυραῖοι δὲ, ἐπειδὴ ἤσθοντο τούς τε οἰκήτορας, καὶ φρουροὺς ἥκοντας ἐς τὴν ἐπίδαμνον, τήν τε ἀποικίαν κορινθίοις δεδομένην, ἐχαλέπαινον. καὶ πλεύσαντες εὐθὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ, καὶ ὕστερον ἑτέρῳ στόλῳ, τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον κατ᾽ ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτούς. ἦλθον γὰρ ἐς τὴν κέρκυραν οἱ τῶν ἐπιδαμνίων φυγάδες, τάφους τε ἀποδεικνῦντες, καὶ ξυγγένειαν, ἣν προϊσχόμενοι, ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν, τούς τε φρουροὺς, οὓς οἱ κορίνθιοι ἔπεμψαν, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ ἐπιδάμνιοι, οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ᾽ αὐτοὺς οἱ κερκυραῖοι ναυσὶ τεσσαράκοντα μετὰ τῶν φυγάδων, ὡς κατάξοντες, καὶ τοὺς ἰλλυριοὺς προσλαβόντες, προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πόλει, προεῖπον ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον, καὶ τοὺς ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι. εἰ δὲ μὴ, ὡς πολεμίοις χρήσεσθαι. ὡς δ᾽ οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν κερκυραῖοι, ἔστι δ᾽ ἰσθμὸς τὸ χωρίον, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν. κορίνθιοι δ᾽ ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι, ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατιὰν, καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον ἰέναι. εἰ δέ τις τὸ παραυτίκα μὲν μὴ ἐθέλοι ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα κορινθίας, μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ, καὶ οἱ τὸ ἀργύριον καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κωλύοιντο ὑπὸ κερκυραίων πλεῖν. οἱ δὲ, παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ ξυμπλεῖν. καὶ πάλῆς κεφαλλήνων, τέσσαρσι. καὶ ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἳ παρέσχον πέντε, ἑρμιονῆς δὲ, μίαν. καὶ τροιζήνιοι, δύο. λευκάδιοι δὲ, δέκα. καὶ ἀμπρακιῶται, ὀκτώ. θηβαίους δὲ χρήματα ᾔτησαν, καὶ φλιασίους. ἠλείους τε ναῦς τε κενὰς, καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ κορινθίων, νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα, καὶ τρισχίλιοι ὁπλῖται. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν, ἐλθόντες ἐς κόρινθον μετὰ λακεδαιμονίων καὶ σικυωνίων πρέσβεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον κορινθίους, τοὺς ἐν ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς ἐπιδάμνου. εἰ δ᾽ ἔτι ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν, ὁποτέρων δ᾽ ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν δελφοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν. εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν. ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται, ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον, ὠφελείας ἕνεκα. οἱ δὲ κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἢν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ ἐπιδάμνου ἀπαγάγωσι, βουλεύσεσθαι. πρότερον δὲ, οὐ καλῶς ἔχειν, τοὺς μὲν, πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δικάζεσθαι. κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἢν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν ἐπιδάμνῳ ἀπάγωσι, ποιήσειν ταῦτα. ἑτοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι, ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται. κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες, καὶ οἱ ξύμμαχοι παρῆσαν, προπέμψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προεροῦντα κερκυραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε, δισχιλίοις τε ὁπλίταις, ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἐπίδαμνον, κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες. ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν, Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου, καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου, καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους. τοῦ δὲ πεζοῦ, Ἀρχέτιμός τε ὁ Εὐρυτίμου, καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου. ἐπειδὴ δ᾽ ἐγένοντο ἐν ἀκτίῳ τῆς ἀνακτορίας γῆς, οὗ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ κερκυραῖοι κήρυκά τε προέπεμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκτίῳ ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν, ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς, ὥστε πλωΐμους εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κῆρυξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν κορινθίων, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπληροῦντο οὖσαι ὀγδοήκοντα. τεσσαράκοντα γὰρ ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν, ἀνταναγόμενοι καὶ παραταξάμενοι, ἐναυμάχησαν, καὶ ἐνίκησαν οἱ κερκυραῖοι παρὰ πολύ. καὶ ναῦς

τε πεντεκαίδεκα διέφθειραν τῶν κορινθίων. Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραστήσασθαι ὁμολογίᾳ, ὥς τε τοὺς μὲν ἐπήλυδας, ἀποδόσθαι, κορινθίους δὲ δήσαντας ἔχειν, ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ κορκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ λευκίμνῃ τῆς κερκύρας ἀκρωτηρίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους, οὓς ἔλαβον αἰχμαλώτους, ἀπέκτειναν. κορινθίους δὲ δήσαντες, εἶχον. ὕστερον δὲ, ἐπειδὴ οἱ κορίνθιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ κορκυραῖοι. καὶ πλεύσαντες ἐς λευκάδα τὴν κορινθίων ἀποικίαν, τῆς γῆς ἔτεμον. καὶ κυλλήνην τὸ ἠλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον κορινθίοις. τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς τῶν κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες, ἔφθειραν, μέχρις οὗ κορίνθιοι, περιιόντι τῷ θέρει, πέμψαντες, ναῦς, καὶ στρατιὰν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ ἀκτίῳ, καὶ περὶ τὸ χειμέριον τῆς θεσπρωτίδος, φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε λευκάδος, καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅσαι σφίσι φίλιαι ἦσαν. ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ λευκίμνῃ, ναυσί τε, καὶ πεζῷ. ἐπέπλεόν τε οὐδέτεροι ἀλλήλοις. ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι, χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἑκάτεροι. τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν ὕστερον, οἱ κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς κορκυραίους πόλεμον ἐναυπηγοῦντο, καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα νεῶν στόλον, ἔκ τε αὐτῆς πελοποννήσου ἀγείροντες, καὶ τῆς ἄλλης ἑλλάδος ἐρέτας μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ κορκυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ἐφοβοῦντο. καὶ ἦσαν γὰρ οὐδενὸς ἑλλήνων ἔνσπονδοι, οὐδὲ ἐπεγράψαντο ἑαυτοὺς, οὔτε ἐς τὰς ἀθηναίων σπονδὰς, οὔτε ἐς τὰς λακεδαιμονίων, ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς ἀθηναίους, ξυμμάχους γενέσθαι, καὶ ὠφέλειάν τινα πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὑρίσκεσθαι. οἱ δὲ κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα, ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ κερκυραίων ναυτικῷ, καὶ τὸ αὐτῶν προσγενόμενον, ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον ᾗ βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας, ἐς ἀντιλογίαν ἦλθον. καὶ οἱ μὲν κορκυραῖοι, ἔλεξαν τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ.

„ Δίκαιον ὦ ἀθηναῖοι τοὺς μήτε εὐεργεσίας μεγάλης, μήτε ξυμμαχίας προοφειλομένης ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν δεησομένους, ἀναδιδάξαι πρῶτον. μάλιστα μὲν, ὡς καὶ ξύμφορα δέονται. εἰ δὲ μὴ, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια. ἔπειτα δὲ, ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἕξουσιν. εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι, ἢν ἀτυχῶσι. κορκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι, ἀπέστειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρός τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν ἄλογον, καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν, ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ ἑκούσιοι γενόμενοι, νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἥκομεν. καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον κορινθίων ἐρῆμοι δι' αὐτὸ καθέσταμεν. καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη. τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν, αὐτοὶ κατὰ μόνας ἀπεωσάμεθα κορινθίους. ἐπειδὴ δὲ μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ πελοποννήσου, καὶ τῆς ἄλλης ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὥρμηνται, καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὁρῶμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περιγενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς, ἀνάγκη καὶ ὑμῶν, καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι. καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν. γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας. πρῶτον μὲν, ὅτι ἀδικουμένοις, καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι, τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε. ἔπειτα, περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι, ὡς ἂν μάλιστα μετ' ἀειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν καται-

θήσεσθε.

ἦσθε. ναυτικόν τε κεκτήμεθα, πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν, πλεῖστον. καὶ σκέψασθε τίς εὐπραξία σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ ἣν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη πάρεστιν αὐτεπάγγελτος ἄνευ κινδύνου καὶ δαπάνης διδοῦσα ἑαυτήν. καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς, ἀρετήν. οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε, χάριν. ὑμῖν δ' αὐτοῖς, ἰσχύν, ἃ ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη. καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι, οἷς ἐπικαλοῦνται, ἀσφάλειαν καὶ κόσμον οὐχ ἧσσον διδόντες ἢ ληψόμενοι παραγίγνονται. τὸν δὲ πόλεμον, δι' ὃν περ χρήσιμοι ἂν εἶμεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἴεται ἔσεσθαι, γνώμης ἁμαρτάνει, καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμησείοντας, καὶ τοὺς κορινθίους δυναμένους παρ' αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ὑμᾶς νῦν ἐς τὴν ἡμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει κατ' αὐτῶν μετ' ἀλλήλων στῶμεν, μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ὑμέτερον δ' αὖ ἔργον προτερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον, ἢ ἀντεπιβουλεύειν. ἢν δὲ λέγωσιν, ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποίκους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθέτωσαν, ὡς πᾶσα ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν. ἀδικουμένη δὲ, ἀλλοτριοῦται. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται. ὡς δὲ ἠδίκουν, σαφές ἐστι. προκληθέντες γὰρ περὶ ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν, πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ, ἠβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν ἔστω τι τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὥστε ἀπάτῃ τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν. ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων, ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη. λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς λακεδαιμονίων σπονδὰς δεχόμενοι ἡμᾶς, μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους. εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῶν ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν. καὶ δεινὸν, εἰ τοῖς δὲ μὲν ἀπό τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἑλλάδος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς δὲ, ἀπὸ τῆς προκειμένης τε ξυμμαχίας εἴρξουσι, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθέν ποθεν ὠφελείας. εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα. πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς, ἕξομεν. ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας, καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας, ἀπώσεσθε. τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων, καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσλαβεῖν περιόψεσθε, ἣν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κἀκείνων κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους, ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν καθ' ὅτι ἂν πεισθῆτε ὠφέλειαν. μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους, βοηθεῖν. Πολλὰ δὲ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν. καὶ μέγιστον, ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφεστάτη πίστις, καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι, καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης, οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλοτρίωσις. ἀλλὰ μάλιστα μὲν εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτῆσθαι ναῦς. εἰ δὲ μὴ, ὅστις ὀχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν. καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται δὲ μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος, τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον, τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον. τὸ δὲ θαρσοῦν μὴ δεξαμένου, ἀσθενὲς ὂν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς, ἀδεέστερον ἐσόμενον. καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς κορκύρας νῦν τὸ πλέον, ἢ καὶ τῶν ἀθηνῶν βουλευόμενος. καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα, καὶ ὅσον οὔπω παρόντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν, ἐνδοιάζῃ χωρίον προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειοῦταί τε, καὶ πολεμοῦται. τῆς τε γὰρ ἰταλίας καὶ σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν ἐᾶσαι πελοποννησίοις ἐπελθεῖν, τό, τε ἐνθένδε πρὸς τἀκεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τἆλλα ξυμφορώτατόν ἐστι. βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ τοῖς τε ξύμπασι, καὶ καθ' ἕκαστον τῷδ' ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε. τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς ἕλλησι ναυτικὰ, τὸ παρ' ὑμῖν, καὶ τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ κορινθίων, τούτων δ' ἐν εἰ περιόψεσθε, τὰ δύο ἐς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, καὶ κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται, κορκυραίοις τε καὶ πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε. δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς, ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι. Τοιαῦτα μὲν οἱ κορκυραῖοι εἶπον. οἱ δὲ κορίνθιοι, μετ' αὐτοὺς τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ.

Ἀναγκαῖον, Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς, τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰέναι, ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προειδῆτε, καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογίστως ἀπώσησθε. φασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ τὸ σῶφρον οὐδενός πω δέξασθαι. τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν, ξύμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τἀδικήματα, οὐδὲ μάρτυρα ἔχειν, οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι. καὶ ἡ πόλις αὐτῶν, ἅμα αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς, ὧν βλάπτουσί τινας μᾶλλον, ἢ κατὰ ξυνθήκας γίγνεσθαι, διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας, μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκῃ καταίροντας δέχεσθαι. κἀν τούτῳ τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις προβέβληνται, ἀλλ' ὅπως κατὰ μόνας ἀδικῶσι, καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι, βιάζωνται. οὗ δ' ἂν λάθωσι, πλέον ἔχωσιν. ἢν δέ πού τι προσλάβωσιν, ἀναισχυντῶσι. καίτοι εἰ ἦσαν ἄνδρες, ὥσπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσῳ ἀληπτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τοσῷδε φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν διδοῦσι, καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια, δεικνύναι. ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους, οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοίδε εἰσίν. ἄποικοι δ' ὄντες, ἀφεστᾶσί τε διαπαντὸς, καὶ νῦν πολεμοῦσι, λέγοντες, ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθεῖεν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοί φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι, καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι, τιμῶσιν ἡμᾶς. καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα. καὶ δῆλον ὅτι εἰ τοῖς πλέοσιν ἀρέσκοντες ἐσμὲν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν, οὐδ' ἐπιστρατεύοιμεν ἐκπρεπῶς, μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικούμενοι. καλὸν δ' ἦν εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε μὲν, εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ, αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα. ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλούτου, πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι, καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν οὖσαν, κακουμένην μὲν, οὐ προσεποιοῦντο. ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ, ἑλόντες βίᾳ, ἔχουσι. καὶ φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἥν γε οὐ τὸν προὔχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον λέγειν τι, δοκεῖν δεῖ τηρεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ὁμοίως, καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι καθιστάντα. οὗτοι δ' οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο. καὶ δεῦρο ἥκουσιν, οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν. καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν, δέχεσθαι σφᾶς, οὓς χρῆν ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι. καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες, τῆς ὠφελείας νῦν μεταδώσετε. καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι, τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἕξετε. πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν, κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν. ἐγκλημάτων δὲ μόνων ἀμετόχους οὕτω τῶν μετὰ τὰς πράξεις τούτων, μὴ κοινωνεῖν. ὡς μὲν οὖν αὐτοί τε μετὰ προσηκόντων τῶν τοῦ δικαίου κεφαλαίων ἐς ὑμᾶς ἐρχόμεθα, καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσί, δεδήλωται. ὡς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε, μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους τις τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἑτέρων ἰοῦσιν ἡ ξυνθήκη ἐστὶν, ἀλλ' ὅστις μὴ ἄλλου ἑαυτὸν ἀποστερῶν, ἀσφαλείας δεῖται. καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις εἰ σωφρονοῦσι, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιήσει, ὃ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν, πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων, πολέμιοι. ἀνάγκη γὰρ εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους. καίτοι δίκαιοί γ' ἐστὲ, μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις. εἰ δὲ μή, τοὐναντίον, ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι. Κορινθίοις μέν γε ἔνσπονδοί ἐστε. Κερκυραίοις δὲ οὐδὲ δι' ἀνακωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε. καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι, ὥστε τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποστάντων, ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν. φανερῶς δὲ ἀντείπομεν, τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον, ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε. δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς

ὑμᾶς

ὑμᾶς ἔχομεν ἱκανὰ, κατὰ τῶν ἑλλήνων νόμους. παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, ἣν οὐκ ἐχθροὶ ὄντες, ὥς τε βλάπτειν, οὐδ' αὖ φίλοι, ὥστ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ μηδικὰ πόλεμον, παρὰ κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε. καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε, καὶ ἡ ἐς σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν ὑμῖν αἰγινητῶν μὲν, ἐπικράτησιν, σαμίων δὲ, κόλασιν. καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντες, τῶν ἁπάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν. φίλον τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἢν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ἦ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἢν καὶ τύχῃ φίλος ὤν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται, φιλονεικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα. ὧν ἐνθυμηθέντες, καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν, ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ὑμᾶς ἀμύνεσθαι, καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δὲ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. Τό, τε γὰρ ξυμφέρον ἐν ᾧ ἄν τις ἐλάχιστα ἁμαρτάνοι, μάλιστα ἕπεται. καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου, ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς κερκυραῖοι, κελεύουσιν ἀδικεῖν, ἐν ἀφανεῖ ἔτι κεῖται. καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέντας αὐτῷ, φανερὰν ἔχθραν ἤδη, καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς κορινθίους κτήσασθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ μεγαρέας ὑποψίας, σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον. Ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κἂν ἐλάσσων ᾖ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι. μηδ' ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι, τούτῳ ἐφέλκεσθε. Τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους, ἐχυρωτέρα δύναμις, ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέντας, διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν. ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ' ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι. καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ ὠφεληθέντας, τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δ' ἴσον ἀνταπόδοτε, γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ ὅ, τε ὑπουργῶν, φίλος μάλιστα, καὶ ὁ ἀντιστὰς, ἐχθρός. καὶ κερκυραίους τε τούσδε, μήτε ξυμμάχους δέχεσθε βίᾳ ἡμῶν, μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε ποιοῦντες, τὰ προσήκοντά τε δράσετε, καὶ τὰ ἄριστα βουλεύσεσθε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ κορίνθιοι εἶπον.

Ἀθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ, οὐχ ἧσσον τῶν κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους. ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ, μετέγνωσαν, κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι, ὥς τε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν. εἰ γὰρ ἐπὶ κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς πελοποννησίους σπονδαί. ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ κέρκυραν ἴῃ, ἢ ἀθήνας, ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὣς ἔσεσθαι αὐτοῖς. καὶ τὴν κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι τοῖς κορινθίοις, ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον. ξυγκρούειν δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὖσιν, ἤν τι δέῃ, κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν, ἐς πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ τῆς τε ἰταλίας καὶ σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι. Τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς κερκυραίους προσεδέξαντο. καὶ τῶν κορινθίων ἀπελθόντων, οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν, Λακεδαιμόνιός τε ὁ Κίμμονος, καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίχου, καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν κορινθίοις, ἢν μὴ ἐπὶ κέρκυραν πλέωσι, καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν, ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων. οὕτω δὲ, κωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα, τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν κέρκυραν. οἱ δὲ κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ ἠλείων μὲν, δέκα. μεγαρέων δὲ, δώδεκα. καὶ λευκαδίων, δέκα. ἀμπρακιωτῶν δὲ, ἑπτὰ, καὶ εἴκοσι. καὶ ἀνακτορίων, μία. αὐτῶν δὲ κορινθίων, ἐνενήκοντα. στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων. κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης ὁ Εὐθυκλέους πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμιξαν τῇ κατὰ κέρκυραν ἠπείρῳ, ἀπὸ λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς χειμέριον τῆς θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμὴν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης, ἐν τῇ ἐλαιάτιδι τῆς θεσπρωτίδος ἐφύρη. ἐξίησι δὲ παρ' αὐτὴν ἀχερουσία λίμνη ἐς τὴν θάλασσαν. διὰ δὲ τῆς θεσπρωτίδος, ἀχέρων ποταμὸς ῥέων, ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει. ῥεῖ δὲ καὶ θύαμις ποταμὸς, ὁρίζων τὴν θεσπρωτίδα, καὶ κεστρίνην, ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ χειμέριον. οἱ μὲν οὖν κορίνθιοι τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα

ὁρμίζονται

ὁρμίζονταί τε, καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. οἱ δὲ κερκυραῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε Μεικιάδης, καὶ Αἰσιμίδης, καὶ Εὐρύβατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἳ καλοῦνται σύβοτα. καὶ αἱ ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν. ἐπὶ δὲ τῇ λευκίμνῃ αὐτοῖς ἦν καὶ τῷ ἀκρωτηρίῳ, ὁ πεζὸς ἦν, καὶ ζακυνθίων χίλιοι ὁπλῖται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς κορινθίοις ἐν τῇ ἠπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες. οἱ γὰρ ταύτῃ ἠπειρῶται, ἀεί ποτε φίλοι αὐτοῖς εἰσιν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς κορινθίοις, λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ χειμερίου νυκτός. καὶ ἅμα ἕῳ πλέοντες, καθορῶσι τὰς τῶν κερκυραίων ναῦς μετεώρους τε, καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας κερκυραίων, αἱ ἀττικαὶ νῆες. τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπεῖχον τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε τριῶν στρατηγῶν ἑκάστου εἷς. οὕτω μὲν κερκυραῖοι ἐτάξαντο. κορινθίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας, αἱ μεγαρίδες νῆες εἶχον, καὶ αἱ ἀμπρακιώτιδες. κατὰ δὲ τὸ μέσον, οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι, ὡς ἕκαστοι. εὐώνυμον δὲ κέρας, αὐτοὶ οἱ κορίνθιοι, ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλεούσαις κατὰ τοὺς ἀθηναίους, καὶ τὸ δεξιὸν τῶν κερκυραίων εἶχον. ξυμμίξαντες δέ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέροις ἤρθη, ἐναυμάχουν. πολλοὺς μὲν ὁπλίτας ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυμαχία καρτερά, τῇ μὲν τέχνῃ, οὐχ ὁμοίως. πεζομαχίᾳ δὲ τὸ πλέον προσφερὴς οὖσα. ἐπειδὴ γὰρ προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο ὑπό τε τοῦ πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν, καὶ μᾶλλόν τι πιστεύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις ἐς τὴν νίκην, οἳ καταστάντες ἐμάχοντο, ἡσυχαζουσῶν τῶν νεῶν. διέκπλοι δὲ οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ῥώμῃ τὸ πλέον ἐναυμάχουν, ἢ ἐπιστήμῃ. πανταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος, καὶ ταραχώδης ἦν ἡ ναυμαχία, ἐν ᾗ αἱ ἀττικαὶ νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς κερκυραίοις, εἴπῃ πιέζοιντο, φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἦρχον, δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν τῶν ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν κορινθίων ἐπόνει. οἱ γὰρ κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι, καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἤπειρον, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν, καὶ ἐπεκβάντες, ἐνέπρησάν τε τὰς σκηνὰς ἐρήμους, καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσῶντό τε, καὶ οἱ κερκυραῖοι ἐπεκράτουν. ᾗ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ κορίνθιοι ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ὁρῶντες τοὺς κερκυραίους πιεζομένους, μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν. τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί. ἐπειδὴ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς, καὶ ἐνέκειντο οἱ κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἤδη, καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης, ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς κορινθίους, καὶ ἀθηναίους. τῆς δὲ τροπῆς γενομένης, οἱ κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν, ἃς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον, ἢ ζωγρεῖν. τούς τε αὐτῶν φίλους οὐκ ᾐσθημένοι ὅτι ἥσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, ἀγνοοῦντες, ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων, καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμιξαν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο, ὁποῖοι ἐκράτουν, ἢ ἐκρατοῦντο. ναυμαχία γὰρ αὕτη ἕλλησι πρὸς ἕλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ ἑαυτῆς γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς κερκυραίους οἱ κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο. καὶ τῶν πλείστων ἐκράτησαν, ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ σύβοτα, οἷ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεβεβοηθήκει. ἔστι δὲ τὰ σύβοτα τῆς θεσπρωτίδος λιμὴν ἐρῆμος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, αὖθις ἀθροισθέντες, ἐπέπλεον τοῖς κερκυραίοις. οἱ δέ, ταῖς πλωΐμοις, καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν ἀττικῶν νεῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον, δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν ὀψέ, καὶ ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ἐπίπλουν. καὶ οἱ κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο, κατιδόντες εἴκοσι ναῦς ἀθηναίων προσπλεούσας, ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοηθοὺς ἐξέπεμψαν οἱ ἀθηναῖοι, δείσαντες, ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν οἱ κερκυραῖοι, καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν ὦσι. ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ κορίνθιοι, καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ᾽ ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἑώρων, ἀλλὰ πλείους, ὑπανεχώρουν. τοῖς δὲ κερκυραίοις, ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, οὐχ ἑωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον

μάζον τοὺς κορινθίους πρύμναν κρουομένους, πρίν τινες ἰδόντες εἶπον, ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπι/
πλέουσι. τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν. ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη. καὶ οἱ κορίνθιοι ἀποτραπό/
μενοι, τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων. καὶ ἡ ναυμα/
χία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς δὲ κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ λευκίμμῃ, αἱ εἴ/
κοσι νῆες αἱ ἐκ τῶν ἀθηνῶν αὗται, ὧν ἦρχε γλαύκων τε ὁ λεάγρου, καὶ ἀνδοκίδης ὁ λεωγό/
ρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι, κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον οὐ πολλῷ
ὕστερον ἢ ὤφθησαν. οἱ δὲ κερκυραῖοι, ἦν γὰρ νύξ, ἐφοβήθησαν μὴ πολέμιαι ὦσιν. ἔπειτα δὲ
ἔγνωσαν, καὶ ὡρμίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμεναι αἵ τε ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες, καὶ τῶν
κερκυραίων ὅσαι πλώιμοι ἦσαν, ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ κορίν
θιοι ὥρμουν, βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δέ, τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς,
καὶ παραταξάμενοι μετεώρους, ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἑκόντες, ὁρῶν-
τες προσγεγενημένας τε ναῦς ἐκ τῶν ἀθηναίων ἀκραιφνεῖς, καὶ σφίσι πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμ/
βεβηκότα, αἰχμαλώτων τε περὶ φυλακῆς, οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν
τῶν νεῶν, ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ. τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν. ὅπῃ κομισθήσονται, δεδιό
τες μὴ οἱ ἀθηναῖοι νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδάς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῶσι σφᾶς
ἀποπλεῖν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄνδρας ἐς κελήτιον ἐμβιβάσαντας, ἄνευ κηρυκείου προπέμψαι
τοῖς ἀθηναίοις, καὶ πεῖραν ποιήσασθαι. πέμψαντές τε, ἔλεγον τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝ.

Ἀδικεῖτε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πολέμου ἄρχοντες, καὶ σπονδὰς λύοντες. ἡμῖν γὰρ πολε «
μίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις, ἐμπόδιον ἵστασθε, ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη «
ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ κέρκυραν, ἢ ἄλλοσε εἴ ποι βουλόμεθα πλεῖν, καὶ τὰς σπονδὰς λύε «
τε, ἡμᾶς τούσδε πρώτους λαβόντες, χρήσασθε ὡς πολεμίοις. οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον. τῶν δὲ «
κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον, ὅσον ἐπήκουσεν, ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτούς, καὶ ἀποκτεῖ «
ναι. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, τοιάδε ἀπεκρίναντο,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Οὔτε ἄρχομεν πολέμου ὦ ἄνδρες πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδὰς λύομεν. κερκυραί- «
οις δὲ τοῖσδε ξυμμάχοις οὖσι, βοηθοὶ ἤλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ κωλύο «
μεν. εἰ δὲ ἐπὶ κέρκυραν πλευσεῖσθε, ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων, οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνα «
τόν. Τοιαῦτα τῶν ἀθηναίων ἀποκριναμένων, οἱ μὲν κορίνθιοι τόν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρε
σκευάζοντο, καὶ τροπαῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ συβότοις. οἱ δὲ κερκυραῖοι τά τε ναυά
για καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντα ὑπό τε τοῦ ῥοῦ, καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμε-
νος τῆς νυκτός, διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ. καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ
συβότοις, ὡς νενικηκότες. γνώμῃ δὲ ἑκάτεροι τοιᾷδε τὴν νίκην προσεποιήσαντο. κορίνθιοι μὲν
κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥστε καὶ ναυάγια πλεῖστα, καὶ νεκροὺς προσκομί/
σασθαι. καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων, ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἑβ-
δομήκοντα, ἔστησαν τροπαῖον. κερκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες. καὶ
ἐπειδὴ ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια, καὶ νεκρούς, καὶ ὅτι αὐτοῖς
τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ κορίνθιοι ἰδόντες τὰς ἀττικὰς ναῦς, καὶ
ἐπειδὴ ἦλθον, οὐκ ἀντέπλεον ἐκ τῶν συβότων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔστησαν. οὕτω μὲν ἑκάτεροι
νικᾶν ἠξίουν. οἱ δὲ κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου, ἀνακτόριον, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἀμπρα
κικοῦ κόλπου, εἷλον ἀπάτῃ. ἦν δὲ κοινὸν κερκυραίων, καὶ ἐκείνων. καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ
κορινθίους οἰκήτορας, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῶν κερκυραίων ὀκτακοσίους μέν, οἳ ἦσαν δοῦλοι,
ἀπέδοντο. πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες, ἐφύλασσον, καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον πολλῇ,
ὅπως αὐτοῖς τὴν κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν. ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν
οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν κορίν
θιων. καὶ αἱ νῆες τῶν ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πο/
λέμου τοῖς κορινθίοις ἐς τοὺς ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ κερκυραίων ἐναυμάχουν.
Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι τοῖς ἀθηναίοις, καὶ πελοποννησίοις διάφο-
ρα ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν γὰρ κορινθίων πρασσόντων ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς, ὑποτοπήσαν
τες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ ἀθηναῖοι, ποτιδαιάτας, οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς παλλήνης ὄντας,
κορινθίων ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς παλλήνην τεῖχος

καθελεῖν, καὶ ὁμήρους δοῦναι, τούς τε ἐπιδημιουργοὺς ἐκπέμπειν, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι οὓς κατὰ ἔτος ἕκαστον κορίνθιοι ἔπεμπον, δείσαντες μὴ ἀποστῶσιν ὑπό τε περδίκκου πειθόμενοι, καὶ κορινθίων, τούς τε ἄλλους τοὺς ἐπὶ θράκης ξυναποστήσωσι ξυμμάχους. ταῦτα δὲ περὶ τοὺς ποτιδαιάτας οἱ ἀθηναῖοι προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν κερκύρᾳ ναυμαχίαν. οἵ τε γὰρ κορίνθιοι φανερῶς διάφοροι ἦσαν. Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου, μακεδόνων βασιλεὺς, ἐπεπολέμωτο, ξύμμαχος πρότερον καὶ φίλος ὤν. ἐπολεμώθη δὲ, ὅτι φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ Δέρδᾳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις, οἱ ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἔπρασσεν ἔς τε τὴν λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς πελοποννησίους. καὶ τοὺς κορινθίους προσεποιεῖτο, τῆς ποτιδαίας ἕνεκα ἀποστάσεως. προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ θράκης χαλκιδεῦσι, καὶ Βοττιαίοις ξυναποστῆναι, νομίζων εἰ ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὅμορα ὄντα τὰ χωρία, ῥᾷον ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὧν οἱ ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, καὶ βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις, ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων δέκα στρατηγοῦντος, ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν ποτιδαιατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν, καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποστήσονται. ποτιδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν. ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα μετὰ κορινθίων, ἔπρασσον ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἢν δέῃ. ἐπειδὴ ἔκ τε ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν εὕροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, ἢν ἐπὶ ποτίδαιαν ἴωσιν ἀθηναῖοι, ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ χαλκιδέων, καὶ Βοττιαίων, κοινῇ ξυνομόσαντες. καὶ Περδίκκας πείθει χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις ἐκλιπόντας, καὶ καταβαλόντας, ἀνοικίσασθαι ἐς ὄλυνθον, μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι. τοῖς τε ἐκλιποῦσι τούτοις, τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς ἀθηναίους πόλεμος ᾖ. καὶ οἱ μὲν ἀνῳκίζοντό τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις, καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο. αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ θράκης, καὶ καταλαμβάνουσι τήν τε ποτίδαιαν, καὶ τἆλλα ἀφεστηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε Περδίκκαν πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει, καὶ τὰ ξυναφεστῶτα χωρία, τρέπονται ἐπὶ τὴν μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο. καὶ καταστάντες, ἐπολέμουν μετὰ φιλίππου, καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν, ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσβεβληκότων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ κορίνθιοι τῆς ποτιδαίας ἀφεστηκυίας, καὶ τῶν ἀττικῶν νεῶν περὶ μακεδονίαν οὐσῶν, δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ, καὶ οἰκεῖον τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι, πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντάς, καὶ τῶν ἄλλων πελοποννησίων μισθῷ πείσαντες ἑξακοσίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας ὁπλίτας, καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο. ἦν γὰρ τοῖς ποτιδαιάταις αἰεί ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ θράκης, ἢ ποτίδαια ἀπέστη. ἦλθε δὲ καὶ τοῖς ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι. καὶ πέμπουσιν ὡς ᾔσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστέως ἐπιπαριόντας δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας, καὶ τεσσαράκοντα ναῦς πρὸς τὰ ἀφεστῶτα, καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν. οἱ ἀφικόμενοι ἐς μακεδονίαν πρῶτον, καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους θέρμην ἄρτι ᾑρηκότας, καὶ πύδναν πολιορκοῦντας. προσκαθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν πύδναν ἐπολιόρκησαν μέν. ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι, καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδίκκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ ποτίδαια, καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθώς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς μακεδονίας. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Βέρροιαν, κἀκεῖθεν ἐπιστρέψαντες, καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου, καὶ οὐχ ἑλόντες, ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν ποτίδαιαν, τρισχιλίοις μὲν ὁπλίταις ἑαυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις μακεδόνων τοῖς μετὰ φιλίππου, καὶ Παυσανίου. ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἑβδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες, τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς γίγωνον, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. ποτιδαιᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως πελοποννήσιοι, προσδεχόμενοι τοὺς ἀθηναίους, ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς ὀλύνθῳ ἐν τῷ ἰσθμῷ. καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπεποίηντο. στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ξύμμαχοι ᾕρηντο Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου, Περδίκκαν. ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν τῶν ἀθηναίων, καὶ ξυνεμάχει τοῖς

ποτιδαιάταις

ποτιδαιάταις, ἰόλαον ἀνθ' αὑτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως, τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντα ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἐπιτηρεῖν τοὺς ἀθηναίους ἢν ἐπίωσι, χαλκιδέας δὲ, καὶ τοὺς ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους, καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππον, ἐν ὀλύνθῳ μένειν. καὶ ὅταν ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ νώτου βοηθοῦντας, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ' αὖ ὁ τῶν ἀθηναίων στρατηγὸς, καὶ οἱ ξυνάρχοντες, τοὺς μὲν μακεδόνας, ἱππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους, ἐπὶ ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν. αὐτοὶ δὲ ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ποτίδαιαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο, καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ Ἀριστέως κέρας, καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες, ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπὶ πολύ. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ποτιδαιατῶν καὶ πελοποννησίων, ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν. ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς ἑώρα τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁποτέρωσε διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς ὀλύνθου, ἢ ἐς τὴν ποτίδαιαν. ἔδοξε γοῦν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, ὡς εἰς ἐλάχιστον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν ποτίδαιαν· καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν, διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε, καὶ χαλεπῶς ὀλίγους μέν τινας ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ πλείους σώσας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς ὀλύνθου τοῖς ποτιδαιάταις βοηθοὶ, ἀπέχει δὲ ἑξήκοντα μάλιστα σταδίους, καί ἐστι καταφανὲς ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μέντοι προῆλθον, ὡς βοηθήσοντες. καὶ οἱ μακεδόνες ἱππεῖς ἀντιπαρετάξαντο, ὡς κωλύσοντες. ἐπεὶ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη τῶν ἀθηναίων ἐγίγνετο, καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐς τὸ τεῖχος, καὶ οἱ μακεδόνες, παρὰ τοὺς ἀθηναίους. ἱππεῖς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην, τροπαῖον ἔστησαν οἱ ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς ποτιδαιάταις. ἀπέθανον δὲ ποτιδαιατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων. ἀθηναίων δὲ αὐτῶν, πεντήκοντα, καὶ ἑκατὸν, καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός. τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες, ἐφρούρουν. τὸ δ' ἐς τὴν παλλήνην, ἀτείχιστον ἦν. οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἔν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν, καὶ ἐς τὴν παλλήνην διαβάντες τειχίζειν, δεδιότες μὴ σφίσιν οἱ ποτιδαιᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα, ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει ἀθηναῖοι τὴν παλλήνην ἀτείχιστον οὖσαν, χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν, καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν, ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν παλλήνην, καὶ ἐξ ἀφύτιος ὁρμώμενος, προσήγαγε τῇ ποτιδαίᾳ τὸν στρατὸν κατὰ βραχὺ προϊὼν, καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν. ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῄει ἐς μάχην ἀπετείχισε, τὸ ἐκ τῆς παλλήνης τεῖχος, καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ ποτίδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο, καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις. Ἀριστεὺς δὲ ἀποτειχισθείσης αὐτῆς, καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας ἢν μή τι ἀπὸ πελοποννήσου ἢ ἄλλο παράλογον γίγνηται. ξυνεβούλευε μὲν, πλὴν πεντακοσίων, ἄνεμον τηρήσασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ. καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι. ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν, καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἕξει ὡς ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν φυλακὴν τῶν ἀθηναίων. καὶ παραμένων ἐν χαλκιδεῦσι, τά τε ἄλλα ἐπολέμει, καὶ σερμυλίων λοχήσας πρὸς τῇ πόλει, πολλοὺς διέφθειρεν. ἔς τε τὴν πελοπόννησον ἔπρασσεν, ὅπῃ ὠφέλειά τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς ποτιδαίας τὴν ἀποτείχισιν, Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους, τὴν χαλκιδικὴν καὶ βοττικὴν ἐδῄου. καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἷλε. τοῖς δ' ἀθηναίοις καὶ πελοποννησίοις, αἰτίαι μὲν αὗται προσεγεγένηντο ἐς ἀλλήλους. τοῖς μὲν κορινθίοις, ὅτι τὴν ποτίδαιαν ἑαυτῶν οὖσαν ἀποικίαν, καὶ ἄνδρας κορινθίων τε καὶ πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας, ἐπολιόρκουν. τοῖς δ' ἀθηναίοις ἐς τοὺς πελοποννησίους, ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα, καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν. καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ ποτιδαιατῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμός πω ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνακωχὴ ἦν. ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ κορίνθιοι ἔπραξαν. πολιορκουμένης δὲ τῆς ποτιδαίας, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν τέ σφισιν ἐνόντων, καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες, παρεκάλουν τε εὐθὺς ἐς τὴν λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους, καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν ἀθηναίων, ὅτι σπονδάς τε λελυκότες εἶεν, καὶ ἀδικοῖεν τὴν πελοπόννησον. αἰγινῆται δὲ φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι δεδιότες τοὺς ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων τε καὶ εἴ τίς τι ἄλλο ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπὸ ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐ-

τῶν ποιήσαντες, τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέλευον. καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο, ὡς ἕκαστοι, καὶ μεγαρεῖς, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμένων τε εἴργεσθαι τῶν ἐν τῇ ἀθηναίων ἀρχῇ, καὶ τῆς ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. παρελθόντες δὲ τελευταῖοι κορίνθιοι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρῶτον παροξῦναι τοὺς λακεδαιμονίους, ἐπεῖπον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ.

Τὸ πιστὸν ὑμᾶς ὦ λακεδαιμόνιοι τῆς καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολιτείας, καὶ ὁμιλίας ἀπιστοτέρους ἐς τοὺς ἄλλους ἤν τι λέγωμεν καθίστησι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ, σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλάκις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ ἀθηναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἑκάστοτε τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε, ὡς ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσι. καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμὲν, τοὺς ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν ἀθηναίων ὑβριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι. καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς πω ὄντες ἠδίκουν τὴν ἑλλάδα, διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσι προσέδει. νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν, ὧν τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὁρᾶτε, τοῖς δ' ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις, καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴ ποτε ἄρα πολεμήσονται. οὐ γὰρ ἂν κέρκυράν τε ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν, εἶχον. καὶ ποτίδαιαν ἐπολιόρκουν. ὧν τὸ μὲν, ἐπικαιρότατον χωρίον πρὸς τὰ ἐπὶ θρᾴκης ἀποχρῆσθαι. ἡ δὲ, ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε πελοποννησίοις. καὶ τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι, τό, τε πρῶτον ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ μηδικὰ κρατῦναι, καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη. ἐς τόδε τε αἰεὶ ἀποστεροῦντες, οὐ μόνον τοὺς ὑπ' ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη ξυμμάχους. Οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ, ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ, εἴπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐλευθερῶν τὴν ἑλλάδα φέρεται. μόλις δὲ νῦν τε ξυνήλθομεν, καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς. χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθ' ὅ τι ἀμυνούμεθα. οἱ γὰρ δρῶντες βεβουλευμένοι, πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα οἵᾳ ὁδῷ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ ὅτι κατ' ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν, ἧσσον θαρσοῦσι. γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾶν, ἰσχυρῶς ἐγκείσονται. ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι ἑλλήνων ὦ λακεδαιμόνιοι, οὐ τῇ δυνάμει τινὰ, ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι. καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τόν τε γὰρ μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν πελοπόννησον ἐλθόντα, ἢ τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι. καὶ νῦν τοὺς ἀθηναίους οὐχ ἑκὰς, ὥσπερ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας, περιορᾶτε. καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ, ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας, καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι, ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφαλέντα, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀθηναίους, πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τῇ ἀφ' ὑμῶν τιμωρίᾳ περιγεγενημένους, ἐπεὶ αἵ γε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἤδη τινάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι, ἔφθειραν. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τὸ πλέον, ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι. Αἰτία μὲν γὰρ, φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἁμαρτανόντων. κατηγορία δὲ, ἐχθρῶν ἀδικησάντων. καὶ ἅμα εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι νομίζομεν ἄξιοι εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε, οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε πρὸς οἵους ὑμῖν ἀθηναίους ὄντας, καὶ ὅσον ὑμῶν, καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας, ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μέν γε νεωτεροποιοὶ, καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς, καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ, ὃ ἂν γνῶσιν. ὑμεῖς δὲ, τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν, καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν, καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι. αὖθις δὲ οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες. τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης, μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι, τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς, καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους. οἴονται γὰρ οἱ μὲν, τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι. ὑμεῖς δὲ, τῷ ἐπελθεῖν, καὶ τὰ ἑτοῖμα ἂν βλάψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν, ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται. καὶ νικώμενοι, ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν. ἔτι δὲ τοῖς μὲν σώμασιν, ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται. τῇ δὲ γνώμῃ, οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ αὐτῆς. καὶ ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐπεξέλθωσιν, οἰκείων στέρεσθαι ἡγοῦνται. ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτήσωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες. ἢν δ' ἄρα του καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαν-

ἐλπίσαντες ἄλλα, ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν. μόνοι γὰρ ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι, διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσι. καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος μοχθοῦσι. καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων, διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι, ἢ τὸ τὰ δέοντα πρᾶξαι. ξυμφοράν τε οὐχ ἧσσον, ἡσυχίαν ἀπράγμονα, ἀσχολίαν ἐπίπονον. ὥστε εἴ τις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν, μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐᾶν, ὀρθῶς ἂν εἴποι. ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως ὦ λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε. καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν, οἳ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ, δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ γνώμῃ, ἢν ἀδικῶνται, δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες. ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι, τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦντες, ἐτυγχάνετε τούτου. νῦν δ' ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης ἀεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν. καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει, τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα. πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται. μέχρι μὲν οὖν τοῦδε, ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής. νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις, καὶ ποτιδαιάταις, ὥσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν ἀττικήν, ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους, καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις προῆσθε, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἀθυμίᾳ πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε. δρῷμεν δ' ἂν ἄδικον οὐδὲν, οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων, οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων. λύουσι γὰρ σπονδὰς οὐχ οἱ δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν ξυνομόσωσι. βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι, μενοῦμεν. οὔτε γὰρ ὅσια ἂν ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι, οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν ἄλλους εὕροιμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ, καὶ τὴν πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι, ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν. Τοιαῦτα μὲν οἱ κορίνθιοι εἶπον. τῶν δ' ἀθηναίων, ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ λακεδαίμονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾔσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι, μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντὸς, ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλέονι σκεπτέον, καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημῆναι, ὅση εἴη δύναμιν, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις, ὧν ᾔδεσαν, καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν, ὧν ἄπειροι ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι, ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς λακεδαιμονίοις, ἔφασαν βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀποκωλύοι. οἱ δ' ἐκέλευόν τε ἐπιέναι, καὶ παρελθόντες οἱ ἀθηναῖοι, ἔλεγον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν, οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἔπεμψεν. αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὖσαν ἡμῶν, παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες. οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν, οὔτε ἡμῶν, οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο, ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι, χεῖρον βουλεύσησθε. καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος, δηλῶσαι ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἃ κεκτήμεθα, ἥ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστί. καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες, ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων. τὰ δὲ μηδικὰ, καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται ἀεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελείᾳ ἐκινδυνεύετο, ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου, μὴ παντὸς, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἕνεκα, ἢ μαρτυρίου, καὶ δηλώσεως, πρὸς οἵαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις, ὁ ἀγὼν καταστήσεται. φαμὲν γὰρ μαραθῶνί τε μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ. καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεὶ, ἐν σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν πελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησε. νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν, ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης τῆς δυνάμεως, κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησε. τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος, καὶ σαφῶς δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον, καὶ ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον, καὶ προθυμίαν ἀοκνοτάτην. ναῦς μέν γε ἐς τὰς τετρακοσίας ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν. Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο,

» ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα. καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε, μάλιστα δὴ ἄνδρα
» ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἵ γε ἐπειδὴ ἡμῖν
» κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι ἡμῶν δουλευόντων, ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν
» καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες, μηδ' ὣς τὸ τῶν περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν, μηδὲ σκε-
» δασθέντες, ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς, κινδυνεῦσαι, καὶ μὴ ὀργισθῆναι
» ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν οὐχ ἧσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς, ἢ τυχεῖν τούτου. ὑ-
» μεῖς μὲν γὰρ ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων, καὶ ἐπὶ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ
» ὑμῶν, καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον, ἐβοηθήσατε. ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῶοι, οὐ παρεγένεσθε. ἡμεῖς δὲ ἀπό τε
» τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὁρμώμενοι, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες, ξυνεσώσαμεν ὑ-
» μᾶς τε τὸ μέρος, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ μήδῳ δείσαντες ὥσπερ
» καὶ ἄλλοι περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕστερον ἐσβῆναι ἐς τὰς ναῦς, ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν
» ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἱκανάς, ναυμαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προεχώ-
» ρησε τὰ πράγματα ᾗ ἐβούλετο. ἆρ' ἄξιοί ἐσμεν ὦ λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας ἕνεκα τῆς τότε,
» καὶ γνώμης ξυνέσεως, ἀρχῆς γε, ἧς ἔχομεν, τοῖς ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; καὶ γὰρ
» αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν, οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοι-
» πα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων, καὶ αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι.
» ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε. μάλιστα μὲν ὑπὸ
» δέους, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελείας. καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀπη-
» χθημένους. καί τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων,
» ἀλλ' ὑπόπτων, καὶ διαφόρων ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύειν. καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς
» ἐγίγνοντο. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι. ὑμεῖς
» γοῦν ὦ λακεδαιμόνιοι τὰς ἐν τῇ πελοποννήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι,
» ἐξηγεῖσθε. καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήχθεσθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν
» μὴ ἂν ἧσσον ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις, καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρα-
» τῶς, ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν, οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν. οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἀνθρω-
» πείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διδομένην ἐδεξάμεθα, καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ τῶν μεγίστων νι-
» κηθέντες τιμῆς, καὶ δέους, καὶ ὠφελείας. οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες, ἀλλ' ἀεὶ καθε-
» στῶτος, τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργεσθαι, ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι, καὶ ὑμῖν δοκοῦν-
» τες, μέχρις οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ λόγῳ νῦν χρῆσθε, ὃν οὐδείς πω παρατυ-
» χὸν ἰσχύι τι κτήσασθαι, προθείς, τοῦ μὴ πλέον ἔχειν, ἀπετράπετο. ἐπαινεῖσθαί τε ἄξιοι, οἵτινες
» χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει, ὥστε ἑτέρων ἄρχειν, δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύνα-
» μιν γένωνται. ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι ἄν, μάλιστα εἴ τι μετριάζο-
» μεν. ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξία τὸ πλέον, ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη. καὶ ἐλασσούμενοι γὰρ
» ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαις, καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις ποιή-
» σαντες τὰς κρίσεις, φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθί που ἔχουσιν ἀρχήν,
» καὶ ἧσσον ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις οὖσι, διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται. βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῇ, δι-
» κάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται. οἱ δὲ, εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλεῖν, ἤν τι παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι
» χρῆναι, ἢ γνώμῃ, ἢ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχήν, καὶ ὁπωσοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὐ τοῦ πλέονος μὴ στερι-
» σκόμενοι χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς, χαλεπώτερον φέρουσιν, ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν
» νόμον, φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν. ἐκείνως δὲ οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον, ὡς οὐ χρεὼν τὸν ἥσσω τῷ κρα-
» τοῦντι ὑποχωρεῖν. ἀδικούμενοί τε, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ὀργίζονται, ἢ βιαζόμενοι. τὸ μὲν
» γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου, δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείσσονος, καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ γοῦν τοῦ μή-
» δου δεινότερα τούτων πάσχοντες, ἠνείχοντο. ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι εἰκότως. τὸ παρ-
» ὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ' ἂν οὖν εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα ἂν τὴν εὔνοι-
» αν, ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε, μεταβάλοιτε, εἴπερ οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν μῆδον δι' ὀλί-
» γου ἡγησάμενοι ὑπεδείξατε, ὁμοῖα καὶ νῦν γνώσεσθε. ἄμικτα γὰρ τά τε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νό-
» μιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἷς ἕκαστος ἐξιών, οὔτε τούτοις χρῆται, οὔθ' οἷς ἡ ἄλλη ἑλλὰς νο-
» μίζει. βουλεύεσθε οὖν βραδέως, ὡς οὐ περὶ βραχέων. καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις, καὶ ἐγκλήμασι
» πεισθέντες, οἰκεῖον πόνον πρόσθησθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστί, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι,
» προδιάγνωτε. μηκυνόμενος γάρ, φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιίστασθαι, ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν,
» καὶ ὁποτέρως ἔσται, ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους, τῶν ἔργων

πρότερον

πρότερον ἔχονται, ἃ χρῆν ὕστερον δρᾶν. κακοπαθοῦντες δ᾽ ἤδη, τῶν λόγων ἅπτονται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρτίᾳ ὄντες, οὔτ᾽ αὐτοί, οὔθ᾽ ὑμᾶς ὁρῶντες, λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις ἡ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν, μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην. ἢ θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι, πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτῃ, ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε. Τοιαῦτα μὲν οἱ ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς ἀθηναίους, καὶ τῶν ἀθηναίων ἃ ἔλεξαν, μεταστησάμενοι πάντας, ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλεόνων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἱ γνῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς ἀθηναίους ἤδη, καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει. παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι, καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ.

Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός εἰμι ὦ λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ, ὥστε μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὕροιτε δ᾽ ἂν τὸν πόλεμον τόνδε, περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε, οὐκ ἂν ἐλάχιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πελοποννησίους, καὶ τοὺς ἀστυγείτονας, παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή, καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ᾽ ἕκαστα ἐλθεῖν. πρὸς δὲ ἄνδρας, οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι, καὶ προσέτι θαλάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ, καὶ δημοσίῳ, καὶ ναυσί, καὶ ἵπποις, καὶ ὅπλοις, καὶ ὄχλῳ, ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ ἑλληνικῷ ἐστιν, ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥᾳδίως πόλεμον ἄρασθαι, καὶ τίνι πιστεύσαντας, ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι. πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ᾽ ἥσσους ἐσμέν. εἰ δὲ μελετήσομεν, καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν, καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν, οὔτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν. τάχ᾽ ἂν τις θαρσοίη ὅτι τοῖς ὅπλοις αὐτῶν, καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστι πολλή, ἧς ἄρχουσι. καὶ ἐκ θαλάσσης, ὧν δέονται, ἐπάξονται. εἰ δ᾽ αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν, τὸ πλέον οὖσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν, ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ᾽ ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα τὰ πλέω. κἂν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν. ἄλλως τε, καὶ εἰ δόξομεν ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνῃ γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμεθα, ὡς ταχὺ παυθήσεται ὁ πόλεμος, ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τέμωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν. οὕτως εἰκὸς ἀθηναίους φρονήματι, μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι, μήτε ὥσπερ ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ. οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω, τούς τε ξυμμάχους ἡμῶν ἐᾶν βλάπτειν, καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾶν, ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶσθαι, μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ᾽ ὡς ἐπιτρέψομεν. κἂν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι, ξυμμάχων τε προσαγωγῇ, καὶ ἑλλήνων, καὶ βαρβάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ, ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα. ἀνεπίφθονον δέ, ὅσοι ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπὸ ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, μὴ ἕλληνας μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας, διασωθῆναι, καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐσακούωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα. ἢν δὲ μή, διελθόντων ἐτῶν δύο, καὶ τριῶν, ἄμεινον ἤδη, ἢν δοκῇ, πεφραγμένοι, ἴμεν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες ἡμῶν ἤδη τήν τε παρασκευήν, καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὅμοια ὑποσημαίνοντας, μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἄτμητον ἔχοντες, καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν, καὶ οὔπω ἐφθαρμένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν, ἢ ὅμηρον ἔχειν. καὶ οὐχ ἧσσον, ὅσῳ ἄμεινον ἐξείργασται. ἧς φείδεσθαι χρὴ ὡς ἐπὶ πλεῖστον, καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτούς, ἀληπτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ξυμμάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες, τεμοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ πελοποννήσῳ πράξομεν. Ἐγκλήματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων, καὶ ἰδιωτῶν, οἷόν τε καταλῦσαι. πόλεμον δὲ ξυμπάντας ἀραμένους ἕνεκα τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι καθ᾽ ὅτι χωρήσει, οὐ ῥᾴδιον εὐπρεπῶς θέσθαι. καὶ ἀνανδρία μηδενὶ πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις οὐκ ἐλάσσους χρήματα φέροντες ξύμμαχοι. καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τὸ πλέον, ἀλλὰ δαπάνης, δι᾽ ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ. ἄλλως τε, καὶ ἠπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον αὐτήν, καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα. οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τὸ πλέον ἐπ᾽ ἀμφότερα τῆς αἰτίας ἕξομεν, οὗτοι καὶ καθ᾽ ἡσυχίαν τι αὐτῶν προΐδωμεν. καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ σχολαίτερον

ἂν παύσαισθε, διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν. καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς νεμόμεθα. καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ' εἶναι. μόνοι γὰρ δι' αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν, καὶ ξυμφοραῖς ἧσσον ἑτέρων εἴκομεν. τῶν τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινά, παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν, οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ. καὶ ἤν τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ εὔβουλοι διὰ τὸ εὔκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν, ὅτι αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία. εὔβουλοι δὲ, ἀμαθέστεροι τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι, καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστεροι, ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι, ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι. νομίζειν δὲ τάς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι, καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς. αἰεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα. καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων. πολύ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι, ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται. ταύτας οὖν, ἃς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδοσαν μελέτας, καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν. μηδ' ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας, περὶ πολλῶν σωμάτων, καὶ χρημάτων, καὶ πόλεων, καὶ δόξης βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἑτέρων διὰ ἰσχύν. καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς ποτιδαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι. ἄλλως τε, καὶ ἑτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι. ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα, οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα ἰέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα βουλεύσεσθε, καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος, τοιαῦτα εἶπε. παρελθὼν δὲ Σθενελαΐδας τελευταῖος, εἷς τῶν ἐφόρων τότε ὤν, ἔλεξε τοῖς λακεδαιμονίοις ὧδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΣΘΕΝΕΛΑΙΔΟΥ.

Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν ἀθηναίων, οὐ γιγνώσκω. ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς, οὐδαμοῦ ἀντεῖπον, ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους, καὶ τὴν πελοπόννησον. καίτοι εἰ πρὸς τοὺς μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν, κακοὶ γεγένηνται. ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε, καὶ νῦν ἐσμέν. καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν. οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ, καὶ νῆες, καὶ ἵπποι. ἡμῖν δὲ, ξύμμαχοι ἀγαθοί. οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα, μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει, καὶ παντὶ σθένει. καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους, μηδεὶς διδασκέτω. ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν, μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλεύεσθαι. ψηφίζεσθε οὖν ὦ λακεδαιμόνιοι ἀξίως τῆς σπάρτης τὸν πόλεμον. καὶ μήτε τοὺς ἀθηναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς, ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας. Τοιαῦτα λέξας, ἐπεψήφιζεν αὐτὸς ἔφορος ὢν, ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν λακεδαιμονίων. ὁ δὲ, κρίνουσι γὰρ βοῇ, καὶ οὐ ψήφῳ, οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοὴν ὁποτέρα μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην, ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὁρμῆσαι, ἔλεξεν, Ὅτῳ μὲν ὑμῶν ὦ λακεδαιμόνιοι δοκοῦσι λελύσθαι αἱ σπονδαὶ, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον, δείξας τι χωρίον αὐτοῖς. ὅτῳ δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. Ἀναστάντες δὲ, διέστησαν. καὶ πολλῷ πλείους ἐγένοντο, οἷς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς ξυμμάχους, εἶπον, ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βουλευσάμενοι, τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἢν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, διαπραξάμενοι ταῦτα. καὶ οἱ ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον ἐφ' ἅπερ ἦλθον χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας, τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχωρηκυιῶν, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὰ εὐβοϊκά. ἐψηφίσαντο δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι, καὶ πολεμητέα εἶναι, οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις, ὅσον φοβούμενοι τοὺς ἀθηναίους, μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα, ἐν οἷς ηὐξήθησαν. Ἐπειδὴ μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ, καὶ πεζῷ ὑπὸ ἑλλήνων, καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ναυσὶ, ἐς μυκάλην διεφθάρησαν, λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν μυκάλῃ ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου, ἔχων τοὺς ἀπὸ πελοποννήσου ξυμμάχους. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ ἰωνίας, καὶ ἑλλησπόντου ξύμμαχοι, ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως, ὑπομείναντες,

σηςὸν ἐπολιόρκουν, μήδων ἐχόντων. καὶ ἐπιχειμάσαντες, εἷλον αὐτὴν, ἐκλιπόντων τῶν βαρβάρων. καὶ μετὰ τοῦτο, ἀπέπλευσαν ἐξ ἑλλησπόντου, ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. ἀθηναίων δὲ τὸ κοινὸν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο, παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευὴν, καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο, καὶ τὰ τείχη. τοῦ τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἱστήκει, καὶ οἰκίαι, αἱ μὲν πολλαὶ, ἐπεπτώκεσαν. ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ ἐσκήνησαν οἱ δυνατοὶ τῶν περσῶν. λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον, ἦλθον ἐς πρεσβείαν. τὰ μὲν, καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες μήτ' ἐκείνους, μήτ' ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα. τὸ δὲ πλέον τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυνόντων, καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν τὸ πλῆθος, ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν μηδικὸν πόλεμον τόλμαν γενομένην, ἠξίουν τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις ξυνειστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβόλους, τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς ἀθηναίους. ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθὲν, ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν θηβῶν ὁρμᾶσθαι, τήν τε πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν ἱκανὴν εἶναι. οἱ δ' ἀθηναῖοι, θεμιστοκλέους γνώμῃ, τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας ἀποκρινάμενοι ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν. ἑαυτὸν δ' ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ θεμιστοκλῆς ἐς τὴν λακεδαίμονα. ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις μὴ εὐθὺς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου, ἕως ἂν ἱκανὸν τὸ τεῖχος αἴρωσιν, ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕψους. τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ αὐτοὺς, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, φειδομένους μήτε ἰδίου, μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος, ὅθεν τις ὠφέλεια ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα διδάξας, καὶ ὑπειπὼν τἆλλα, ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχετο. καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα ἐλθὼν, οὐ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχὰς, ἀλλὰ διῆγε, καὶ προυφασίζετο. καὶ ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων, ὅ τι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινὸν, ἔφη τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν. ἀσχολίας δέ τινος οὔσης, αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι, προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἥξειν, καὶ θαυμάζειν, ὡς οὔπω πάρεισιν. οἱ δὲ ἀκούοντες, τῷ μὲν θεμιστοκλεῖ ἐπείθοντο διὰ φιλίαν αὐτοῦ. τῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων, καὶ σαφῶς κατηγορούντων, ὅτι τειχίζεταί τε, καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι. γνοὺς δὲ ἐκεῖνος, κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι, ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας, οἵτινες χρηστοὶ, καὶ πιστῶς ἀναγγελοῦσι σκεψάμενοι. ἀποστέλλουσιν οὖν, καὶ περὶ αὐτῶν ὁ θεμιστοκλῆς τοῖς ἀθηναίοις κρύφα πέμπει, κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν, καὶ μὴ ἀφεῖναι πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν. ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις, ἀβρώνιχός τε ὁ λυσικλέους, καὶ ἀριστείδης ὁ λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. οἵ τε οὖν ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεστάλη κατεῖχον. καὶ ὁ θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν, τοῖς λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπεν, ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετείχισται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ. εἰ δέ τι βούλονται λακεδαιμόνιοι, ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς, ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τὸ λοιπὸν ἰέναι, τά, τε σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα, καὶ τὰ κοινά. τήν τε γὰρ πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι, καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες τολμῆσαι. καὶ ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων βουλεύεσθαι, οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι. δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις, καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τ' εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὁμοῖόν τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. ἢ πάντας οὖν ἀτειχίστους ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν, ἢ καὶ τάδε νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες, ὀργὴν μὲν φανερὰν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς ἀθηναίοις. οὐ δὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ, ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύσαντο. ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν μῆδον προθυμίαν, τὰ μάλιστα αὐτοῖς ἐτύγχανον. τῆς μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες, ἀδήλως ἤχθοντο. οἵ τε πρέσβεις ἑκατέρων, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως. τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν, ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο. οἱ γὰρ θεμέλιοι, παντοίων λίθων ὑπόκεινται, καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἔστιν ᾗ, ἀλλ' ὡς ἕκαστοί ποτε προσέφερον. πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων, καὶ λίθοι εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως. καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινοῦντες, ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς, ἧς κατ' ἐνιαυτὸν

ἀθηναίοις

ἀθηναίοις ἦρξε, νομίζων, τό, τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς ναυτικοὺς γεγενημένους, μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι δύναμιν. τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστὶ, καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ξυγκατεσκεύαζε. καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν πειραιᾶ. δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντίαι ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. ἐντὸς δὲ, οὔτε χάλιξ, οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι, καὶ ἐντομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν, καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος, ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς. ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακήν. τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέκειτο, ἰδὼν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς Βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον, εὐπορωτέραν τῆς κατὰ γῆν οὖσαν, τόν τε πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως. καὶ πολλάκις τοῖς ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βιασθῶσι. καταβάντες ἐς αὐτὸν ταῖς ναυσὶ, πρὸς ἅπαντας ἀνθίστασθαι. ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχίσθησαν, καὶ τἆλλα κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν μήδων ἀναχώρησιν.

Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου, ἐκ λακεδαίμονος στρατηγὸς τῶν ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ πελοποννήσου. ξυνέπλεον δὲ καὶ ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος, καὶ ἐστράτευσαν ἐς κύπρον, καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο. καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον, μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. ἤδη δὲ καὶ Βιαίου ὄντος αὐτοῦ, οἵ τε ἄλλοι ἕλληνες ἤχθοντο, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ ἴωνες, καὶ ὅσοι ἀπὸ Βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο. φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς ἀθηναίους, ἠξίουν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενὲς, καὶ Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἤν που βιάζηται. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους, καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην, ὡς οὐ περιοψόμενοι. τἆλλά τε καταστησόμενοι ᾗ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. ἐν τούτῳ δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν. ἀνακρινοῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο. καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις, ἢ στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα, καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ' ἀθηναίους μετατάξασθαι, πλὴν τῶν ἀπὸ πελοποννήσου στρατιωτῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς λακεδαίμονα, τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός τινα ἀδικημάτων ηὐθύνθη. τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν. κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα μηδισμός. καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτοῦ, στρατιὰν ἔχοντας, οὐ πολλὴν, οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι, ἀπῆλθον. καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξέπεμψαν οἱ λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν οἱ ἐξιόντες, χείρους γίγνωνται, ὅπερ καὶ ἐν τῷ Παυσανίᾳ ἐνεῖδον. ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ μηδικοῦ πολέμου, καὶ τοὺς ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους. παραλαβόντες δὲ, οἱ ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἑκόντων τῶν ξυμμάχων, διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον, καὶ ἃς ναῦς. πρόσχημα γὰρ ἦν, ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον, δῃοῦντας τὴν Βασιλέως χώραν. καὶ ἑλληνοταμίαι, τότε πρῶτον ἀθηναίοις κατέστη ἀρχὴ, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον. οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς, τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἑξήκοντα. ταμιεῖόν τε, Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο. ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν ξυμμάχων, καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων, τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου, καὶ τοῦ μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς, καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας, καὶ πελοποννησίων, τοὺς αἰεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἑκάστῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ, καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον, καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν μηδικῶν ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν, ἢ αὐτὰ τὰ μηδικά. τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ ἀττικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε, καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν ἀθηναίων, ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη. πρῶτον μὲν ἠιόνα τὴν ἐπὶ στρυμόνι, μήδων ἐχόντων, πολιορκίᾳ εἷλον, καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος. ἔπειτα σκῦρον τὴν ἐν τῷ αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν δόλοπες, ἠνδραπόδισαν, καὶ ᾤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ καρυστίους αὐτοῖς, ἄνευ τῶν ἄλλων εὐβοέων, πόλεμος ἐγένετο, καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι, μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν, καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐδουλώθη. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἑκάστῃ ξυνέβη. αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων, καὶ μέγισται, αἱ τῶν φόρων, καὶ νεῶν ἔκδειαι, καὶ λιποστράτιον, εἴ τῳ ἐγένετο. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον, καὶ λυπηροὶ ἦσαν, οὐκ εἰωθόσιν, οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν,

προσάγοντες

προσάγοντες τὰς ἀνάγκας. ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ ἀθηναῖοι, οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες. καὶ οὔτε ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου, ῥᾴδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους, ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ σύμμαχοι. διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν ταύτην τῶν στρατειῶν, οἱ πλείους αὐτῶν ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν. καὶ τοῖς μὲν ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης, ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν. αὐτοὶ δὲ ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι, καὶ ἄποροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα, καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν παμφυλίᾳ πεζομαχία, καὶ ναυμαχία, ἀθηναίων, καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς μήδους. καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα ἀθηναῖοι, Κίμμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος. καὶ εἷλον τριήρεις φοινίκων, καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς διακοσίας. χρόνῳ δὲ ὕστερον ξυνέβη θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι, διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας θρᾴκῃ ἐμπορίων, καὶ τοῦ μετάλλου, ἃ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ θάσον πλεύσαντες οἱ ἀθηναῖοι, ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν. ἐπὶ δὲ στρυμόνα πέμψαντες μυρίους οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὡς οἰκιοῦντες τὰς τότε καλουμένας ἐννέα ὁδοὺς, νῦν δὲ ἀμφίπολιν, τῶν μὲν ἐννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν, ἃς εἶχον ἠδωνοί. προελθόντες δὲ τῆς θρᾴκης ἐς μεσόγειαν, διεφθάρησαν ἐν δραβήσκῳ τῇ ἠδωνικῇ ὑπὸ τῶν θρᾳκῶν ξυμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ ἐννέα ὁδοὶ, κτιζόμενον. θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις, καὶ πολιορκούμενοι, λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον ἐσβαλόντας ἐς τὴν ἀττικήν. οἱ δὲ, ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν ἀθηναίων, καὶ ἔμελλον. διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ, ἐν ᾧ καὶ οἱ εἵλωτες αὐτοῖς, καὶ τῶν περιοίκων θουριᾶταί τε, καὶ αἰθαιεῖς, ἐς ἰθώμην ἀπέστησαν. πλεῖστοι δὲ τῶν εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν μεσσηνίων τότε δουλωθέντων ἀπόγονοι, ᾗ καὶ μεσσήνιοι ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν ἰθώμῃ, πόλεμος καθειστήκει λακεδαιμονίοις. θάσιοι δὲ τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι, ὁμολόγησαν ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα ταξάμενοι, καὶ τὸ λοιπὸν φέρειν, τήν τε ἤπειρον, καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες. λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους, καὶ ἀθηναίους. οἱ δ' ἦλθον. Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο, ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι. τοῖς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας, τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο. βίᾳ γὰρ ἂν εἷλον τὸ χωρίον. καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας, πρῶτον λακεδαιμονίοις, καὶ ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον βίᾳ οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν, καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μή τι ἢν παραμείνωσιν ὑπὸ τῶν ἐν ἰθώμῃ πεισθέντες, νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν, τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλά τινος ὑπόπτου γενομένου. καὶ δεινὸν ποιησάμενοι, καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς, ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο. καὶ πρὸς θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι καὶ ξυμμαχία κατέστη. οἱ δ' ἐν ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει ὡς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ πελοποννήσου ὑπόσπονδοι, καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς. ἢν δέ τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. ἦν δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς λακεδαιμονίοις πυθικὸν πρὸ τοῦ, τὸν ἱκέτην τοῦ διὸς τοῦ ἰθωμήτα ἀφιέναι. ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ, καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες. καὶ αὐτοὺς ἀθηναῖοι δεξάμενοι κατ' ἔχθος ἤδη τὸ λακεδαιμονίων, ἐς ναύπακτον κατῴκησαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες νεωστὶ, λοκρῶν τῶν ὀζολῶν ἐχόντων. προσεχώρησαν δὲ καὶ μεγαρῆς ἀθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν, λακεδαιμονίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς κορίνθιοι περὶ γῆς ὅρων πολέμῳ κατεῖχον. καὶ ἔσχον ἀθηναῖοι μέγαρα καὶ πηγάς. καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν μεγαρεῦσι, τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς νίσαιαν. καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. καὶ κορινθίοις μὲν οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο πρῶτον ἐς ἀθηναίους γενέσθαι. Ἰνάρως δὲ ὁ Ψαμμητίχου, λίβυς, βασιλεὺς λιβύων τῶν πρὸς αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ μαρείας τῆς ὑπὲρ φάρου πόλεως, ἀπέστησεν αἰγύπτου τὰ πλείω, ἀπὸ βασιλέως Ἀρταξέρξου. καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος, ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δὲ, ἔτυχον γὰρ ἐς κύπρον στρατευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν κύπρον, καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν νεῖλον, τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες, καὶ τῆς μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς

τὸ τρίτον

τὸ τρίτον μέρος, ὃ καλεῖται λευκὸν τεῖχος, ἐπολέμουν. ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι περσῶν καὶ μήδων οἱ καταφυγόντες, καὶ αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες. ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς ἁλιᾶς, πρὸς κορινθίους καὶ ἐπιδαυρίους, μάχη ἐγένετο. καὶ ἐνίκων κορίνθιοι. καὶ ὕστερον ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ κεκρυφαλείᾳ πελοποννησίων ναυσί. καὶ ἐνίκων ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ καταστάντος πρὸς αἰγινήτας ἀθηναίοις, μετὰ ταῦτα, ναυμαχία γίγνεται ἐπ' αἰγίνῃ μεγάλη, ἀθηναίων καὶ αἰγινητῶν. καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν. καὶ ἐνίκων ἀθηναῖοι. καὶ ναῦς ἑβδομήκοντα λαβόντες αὐτῶν, ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν, καὶ ἐπολιόρκουν, λεωκράτους τοῦ στροίβου στρατηγοῦντος. ἔπειτα πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλόμενοι αἰγινήταις, ἐς μὲν τὴν αἴγιναν, τριακοσίους ὁπλίτας πρότερον κορινθίων καὶ ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν. τὰ δὲ ἄκρα τῆς γερανείας κατέλαβον. καὶ ἐς τὴν μεγαρίδα κατέβησαν κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς μεγαρεῦσιν, ἔν τε αἰγίνῃ ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς, καὶ ἐν αἰγύπτῳ. ἢν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' αἰγίνης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. οἱ δὲ ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς αἰγίνῃ στράτευμα, οὐκ ἐκίνησαν. τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων, οἵ τε πρεσβύτατοι, καὶ οἱ νεώτατοι, ἀφικνοῦνται ἐς τὰ μέγαρα, μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχης γενομένης ἰσορρόπου πρὸς κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι, οὐκ ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον, ἀπελθόντων τῶν κορινθίων, τροπαῖον ἔστησαν. οἱ δὲ κορίνθιοι κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων, καὶ παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον δώδεκα μάλιστα, ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον καὶ αὐτοί, ὡς νικήσαντες. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐκβοηθήσαντες ἐκ τῶν μεγάρων, τούς τε τὸ τροπαῖον ἱστάντας διαφθείρουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες, ἐκράτησαν. οἱ δέ, νικώμενοι, ὑπεχώρουν. καί τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθέν, καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ, ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον, καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. οἱ δὲ ἀθηναῖοι γνόντες, κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς ὁπλίταις. καὶ περιστήσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλούς, κατέλευσαν πάντας τοὺς ἐσελθόντας. καὶ πάθος μέγα τοῦτο τοῖς κορινθίοις ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ' οἴκου. ἤρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἀθηναῖοι ἐς θάλασσαν οἰκοδομεῖν, τό, τε φαληρόνδε, καὶ τὸ ἐς πειραιᾶ. καὶ φωκέων στρατευσάντων ἐς δωριᾶς, τὴν λακεδαιμονίων μητρόπολιν, βοιόν, καὶ κυτίνιον, καὶ ἐρινεόν, καὶ ἑλόντων ἓν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ λακεδαιμόνιοι, νικομήδους τοῦ κλεομβρότου ὑπὲρ πλειστοάνακτος τοῦ παυσανίου βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι ἡγουμένου, ἐβοήθησαν τοῖς δωριεῦσιν, ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις, καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις. καὶ τοὺς φωκέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτοὺς διὰ τοῦ κρισαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, ἀθηναῖοι ναυσὶ περιπλεύσαντες, ἔμελλον κωλύσειν. διὰ δὲ τῆς γερανείας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἀθηναίων ἐχόντων μέγαρα, καὶ πηγάς, πορεύεσθαι. δύσοδός τε γὰρ ἡ γεράνεια καὶ ἐφρουρεῖτο ἀεὶ ὑπὸ ἀθηναίων. καὶ τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ κωλύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν βοιωτοῖς περιμείνασι, σκέψασθαι ὅτῳ τρόπῳ, ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν ἀθηναίων ἐπῆγον αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες, δῆμόν τε καταπαύσειν, καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομούμενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι πανδημεί, καὶ ἀργείων χίλιοι, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὡς ἕκαστοι. ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι, καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν, ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς. καί τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψία. ἦλθον δὲ καὶ θεσσαλῶν ἱππεῖς τοῖς ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, οἳ μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς λακεδαιμονίους. γενομένης δὲ μάχης ἐν τανάγρᾳ τῆς βοιωτίας, ἐνίκων λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι. καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς. καὶ λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς τὴν μεγαρίδα ἐλθόντες, καὶ δενδροτομήσαντες, πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου διὰ γερανείας, καὶ ἰσθμοῦ. ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην, ἐστράτευσαν ἐς βοιωτούς, μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχῃ ἐν οἰνοφύτοις τοὺς βοιωτοὺς νικήσαντες, τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς βοιωτίας, καὶ φωκίδος. καὶ ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον. καὶ λοκρῶν τῶν ὀπουντίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον. τά τε τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρά, ἀπετέλεσαν. ὡμολόγησαν δὲ καὶ οἱ αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς ἀθηναίοις, τείχη τε περιελόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. καὶ πελοπόννησον περιέπλευσαν ἀθηναῖοι, τολμίδου τοῦ τολμαίου στρατηγοῦντος. καὶ τὸ νεώριον τῶν λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν. καὶ

σαν. καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν εἷλον. καὶ Σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν. οἱ δ᾽ ἐν τῇ αἰγύπτῳ ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἔτι ἐπέμενον. καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέμων κατέστησαν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ἐκράτουν τῆς αἰγύπτου οἱ ἀθηναῖοι. καὶ Βασιλεὺς πέμπει ἐς λακεδαίμονα Μεγάβαζον, ἄνδρα πέρσην χρήματα ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, πεισθέντων τῶν πελοποννησίων, καὶ ἀπ᾽ αἰγύπτου ἀπαγάγοι ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτῷ οὐ προὐχώρει, καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀναλοῦτο, ὁ μὲν Μεγάβαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν ἀσίαν ἀνεκομίσθη. Μεγάβαζον δὲ τὸν Ζωπύρου πέμπει ἄνδρα πέρσην μετὰ στρατιᾶς πολλῆς, ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν, τούς τε αἰγυπτίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, μάχῃ ἐκράτησε. καὶ ἐκ τῆς μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς ἕλληνας. καὶ τέλος, ἐς προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλεισε, καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν, καὶ μῆνας ἕξ, μέχρις οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα, καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ, τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε, καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ, ἤπειρον. καὶ διαβὰς, εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ. οὕτω μὲν τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη ἓξ ἔτη πολεμήσαντα. καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς λιβύης, ἐς κυρήνην διεσώθησαν. οἱ δὲ πλεῖστοι, ἀπώλοντο. αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ Βασιλέα ἐγένετο, πλὴν Αμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι Βασιλέως. τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν. καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν αἰγυπτίων οἱ ἕλειοι. Ἰνάρως δὲ ὁ λιβύων Βασιλεὺς, ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς, ἀνεσταυρώθη. ἐκ δὲ τῶν ἀθηναίων καὶ τῆς ἄλλης ξυμμαχίδος, πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς αἴγυπτον, ἔσχον κατὰ τὸ μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν. καὶ αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπεσόντες πεζοὶ, καὶ ἐκ θαλάσσης φοινίκων ναυτικὸν, διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν. αἱ δ᾽ ἐλάσσους, διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατιὰν ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς αἴγυπτον, οὕτως ἐτελεύτησεν. ἐκ δὲ θεσσαλίας, Ορέστης ὁ Ἐχεκρατίδου υἱὸς τοῦ θεσσαλῶν Βασιλέως, φεύγων, ἔπεισεν ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν. καὶ παραλαβόντες τοὺς Βοιωτοὺς, καὶ φωκέας, ὄντας ξυμμάχους οἱ ἀθηναῖοι, ἐστράτευσαν τῆς θεσσαλίας ἐπὶ φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν, ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων. οἱ γὰρ ἱππεῖς τῶν θεσσαλῶν εἶργον. τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον. οὐδ᾽ ἄλλο προὐχώρει αὐτοῖς οὐδὲν, ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν, ἀλλ᾽ ἀπεχώρησαν πάλιν Ορέστην ἔχοντες ἄπρακτοι. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον, χίλιοι ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν πηγαῖς ἐπιβάντες, εἶχον δ᾽ αὐτοὶ τὰς πηγὰς, παρέπλευσαν ἐς σικυῶνα, Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος. καὶ ἀποβάντες, σικυωνίων τοὺς προσμίξαντας, μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς παραλαβόντες ἀχαιοὺς, καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς ἀκαρνανίας ἐς οἰνιάδας ἐστράτευσαν. καὶ ἐπολιόρκουν. οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ᾽ ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. ὕστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν, σπονδαὶ γίγνονται πελοποννησίοις καὶ ἀθηναίοις πεντέτεις. καὶ ἑλληνικοῦ μὲν πολέμου ἔσχον οἱ ἀθηναῖοι. ἐς δὲ κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, Κίμωνος στρατηγοῦντος. καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς αἴγυπτον ἀπ᾽ αὐτῶν ἔπλευσαν, Αμυρταίου μεταπέμποντος τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι Βασιλέως. αἱ δὲ ἄλλαι, κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος, καὶ λιμοῦ γενομένου, ἀπεχώρησαν ἀπὸ κιτίου. καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ σαλαμῖνος τῆς ἐν κύπρῳ, φοίνιξι καὶ κυπρίοις, καὶ κίλιξιν ἐναυμάχησαν, καὶ ἐπεζομάχησαν ἅμα. καὶ νικήσαντες ἀμφότερα, ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου, καὶ αἱ ἐξ αἰγύπτου νῆες πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι μετ᾽ αὐτῶν. λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐστράτευσαν. καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν δελφοῖς ἱεροῦ, παρέδοσαν δελφοῖς. καὶ αὖθις ὕστερον ἀθηναῖοι, ἀποχωρησάντων αὐτῶν, στρατεύσαντες, καὶ κρατήσαντες, παρέδοσαν φωκεῦσι. καὶ χρόνου ἐγγενομένου, μετὰ ταῦτα ἀθηναῖοι, Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων ὀρχομενὸν, καὶ χαιρώνειαν, καὶ ἄλλ᾽ ἄττα χωρία τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν, ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος. καὶ χαιρώνειαν ἑλόντες, καὶ ἀνδραποδίσαντες, ἀπεχώρουν, φυλακὴν καταστήσαντες. πορευομένοις δ᾽ αὐτοῖς ἐν κορωνείᾳ, ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν, καὶ λοκροὶ μετ᾽ αὐτῶν, καὶ εὐβοέων φυγάδες, καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. καὶ μάχῃ κρατήσαντες, τοὺς μὲν, διέφθειραν τῶν ἀθηναίων. τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς ποιησάμενοι. ἐφ᾽ ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον, εὔβοια ἀπέστη ἀπὸ ἀθηναίων. καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ ἀθηναίων, ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι μέγαρα ἀφέστηκε, καὶ πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀττικὴν, καὶ οἱ φρουροὶ ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς νίσαιαν ἀπέφυγον. ἐπαγαγόμενοι δὲ κορινθίους, καὶ σικυωνίους, καὶ ἐπιδαυρίους, ἀπέστησαν οἱ μεγαρεῖς. ὁ δὲ Περικλῆς πάλιν κατὰ τά

χος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Εὐβοίας. καὶ μετὰ τοῦτο, οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα, καὶ Θρίαζε ἐσβαλόντες, ἐδῄωσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως Λακεδαιμονίων ἡγουμένου. καὶ τὸ πλέον οὐκέτι προελθόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες, Περικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν. καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο. Ἑστιαίας δὲ ἐξοικίσαντες, αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον. ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπ' Εὐβοίας, οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους τριακοντούτεις, ἀποδόντες Νίσαιαν, καὶ Ἀχαΐαν, καὶ Πηγάς, καὶ Τροίζηνα. ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων. ἕκτῳ δὲ ἔτει Σαμίοις, καὶ Μιλησίοις πόλεμος ἐγένετο περὶ Πριήνης. καὶ οἱ Μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ πολέμῳ, παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες, κατεβόων τῶν Σαμίων. ξυνεπελαμβάνοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται, νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα, δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν Σαμίων πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσους δὲ ἄνδρας. καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον. καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες, ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων, ἦσαν γάρ τινες οἳ οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον, ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις, καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε συλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους, διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον. καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν, καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων. ἔπειτα τοὺς ὁμήρους κλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν, ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς Ἀθηναίων, καὶ τοὺς ἄρχοντας, οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν, ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ. ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου, ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν, οὐκ ἐχρήσαντο. ἔτυχον γάρ, αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δ' ἐπὶ Χίου, καὶ Λέσβου, περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν. τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι, Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦντος, ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ, Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες. ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν νῆες τεσσαράκοντα, καὶ Χίων, καὶ Λεσβίων, πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν γῆν, καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ, ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν, καὶ ἐκ θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς δὲ λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν, ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Καύνου, καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν. ᾤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι, ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες, τάς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν. καὶ ναυμαχοῦντες, τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τεσσαρεσκαίδεκα. καὶ ἐσεκομίσαντο, καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. ἐλθόντος δὲ Περικλέους, πάλιν ταῖς ναυσί, κατεκλείσθησαν. καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὕστερον προσεβοήθησαν. τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου, καὶ Ἅγνωνος, καὶ Φορμίωνος νῆες. εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου, καὶ Ἀντικλέους. ἐκ δὲ Χίου, καὶ Λέσβου. τριάκοντα. καὶ ναυμαχίαν μέν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι. ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν, ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνί, καὶ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ, τεῖχός τε καθελόντες, καὶ ὁμήρους δόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι ὥσπερ καὶ πρότερον, ὑπήκοοι εἶναι. μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον, τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκά, καὶ τὰ Ποτιδαιατικά, καὶ ὅσα πρόφασις μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες, πρός τε ἀλλήλους, καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα, μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου, ἐν οἷς Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, οὔτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, ἡσύχαζόν τε τὸ πλέον τοῦ χρόνου. ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο. τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἤρετο, καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ, καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχύς, ἢν δύνωνται, ἀραμένοις τόνδε τὸν πόλεμον. αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωστο λελύσθαι τε τὰς σπονδάς, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν. πέμψαντες δὲ ἐς Δελφούς, ἐπηρώτων τὸν θεόν, εἰ πολεμοῦσιν, ἄμεινον ἔσται. ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι, νίκην ἔσεσθαι. καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι, καὶ παρακαλούμενος, καὶ ἄκλητος. αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν, εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας, καὶ ξυνόδου γενομένης, οἵ τε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν πόλε-

μον

μον ἀξιοῦντες γενέσθαι. καὶ οἱ κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον ἑκάστων ἰδίᾳ, ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον, δεδιότες περὶ τῇ ποτιδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ, παρόντες δὲ καὶ τότε, καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες, ἔλεγον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ.

Τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα, ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι, καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας, τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέονται ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς, τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον, καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους, εἰδέναι χρὴ, ὅτι τοῖς κάτω ἢν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ὡραίων, καὶ πάλιν ἀντίληψιν, ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἠπείρῳ δίδωσι. καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς, ὡς μὴ προσηκόντων εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε εἰ τὰ κάτω πρόοιντο, κἂν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι. διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μέν ἐστιν εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν. ἀγαθῶν δὲ, ἀδικουμένους, ἐκ μὲν εἰρήνης, πολεμεῖν. εὖ δὲ παρασχὸν, ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι. καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσύχῳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον, ἀδικεῖσθαι. ὅ, τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν, τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥᾳστώνης τὸ τερπνὸν, δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι. ὅ, τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων, οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατωρθώθη. καὶ ἔτι πλείω ἃ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὅμοια τῇ πίστει, καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν. ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι, τὸν πόλεμον ἐγείρομεν, καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα. καὶ ὅτ' ἂν ἀμυνώμεθα ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι. πρῶτον μὲν, πλήθει προύχοντας, καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ. ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας, ναυτικόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν δελφοῖς καὶ ὀλυμπίᾳ χρημάτων. δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι, ὑπολαβεῖν οἷοί τ' ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους αὐτῶν ναυβάτας. ὠνητὴ γὰρ ἀθηναίων ἡ δύναμις μᾶλλον, ἢ οἰκεία. ἡ δὲ ἡμετέρα, ἧσσον ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα, ἢ τοῖς χρήμασι. μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται. εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά. καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα. ὃ γὰρ ἡμεῖς φύσει ἔχομεν ἀγαθὸν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο διδαχῇ. ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προύχουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστὶ μελέτῃ. χρήματα δ' ὥστ' ἔχειν ἐς αὐτὰ, οἴσομεν. ἢ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὑτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς, καὶ αὐτοὶ ἅμα σώζεσθαι, οὐκ ἄρα δαπανήσομεν, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν. ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ τοῦ πολέμου ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα παραίρεσις οὖσα τῶν προσόδων, αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἄν τις νῦν προΐδοι. ἥκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ. αὐτὸς δὲ ἀφ' αὑτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται, πρὸς τὸ παρατυγχάνον. ἐν ᾧ ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας, βεβαιότερος. ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν, οὐκ ἐλάσσω πταίει. ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἡμῖν ἦσαν ἑκάστοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων διαφοραὶ, οἰστὸν ἂν ἦν. νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς ἀθηναῖοι ἱκανοὶ, καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι, ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι, καὶ κατὰ ἔθνη, καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνούμεθα αὐτοὺς, δίχα γε ὄντας ἡμᾶς, ἀπόνως χειρώσονται. καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ δεινόν τῳ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν, ἢ ἄντικρυς δουλείαν, ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῇ πελοποννήσῳ, καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν, ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι, καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἳ τὴν ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό. τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν. τοὺς δ' ἐν μιᾷ, μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν, καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας, ἢ μαλακίας, ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα, ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε, ἣ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν, τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται. τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει, αἰτιᾶσθαι. περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων, τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας, χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν. πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε. οὐ γὰρ δίκαιον ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη, τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι, ἀλλὰ θαρσοῦντας,

ἰέναι περὶ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ τε θεοῦ χρήσαντος, καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι, καὶ τῆς ἄλλης ἑλλάδος ἁπάσης ξυναγωνιουμένης. τὰ μὲν, φόβῳ. τὰ δὲ, ὠφελείᾳ. σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν, νομίζει παραβεβάσθαι, ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε. λύουσι γὰρ, οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες. ὥστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ ἡμῶν κοινῇ τάδε παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταὐτὰ ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε ποτιδαιάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν, οὖσι δωριεῦσι, καὶ ὑπὸ ἰώνων πολιορκουμένοις, οὗ πρότερον ἦν τοὐναντίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας, τοὺς μὲν, ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ' εἰ γνωσθησόμεθα, ξυνελθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ ἀτολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν. ἀλλὰ νομίσαντες ἐπ' ἀνάγκην ἀφῖχθαι ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν. τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες. ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται. ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι, οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι, ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν, ἤδη ἄρχειν. τῶν δὲ, διανοεῖσθαι, παραστησώμεθα ἐπελθόντες. καὶ αὐτοί τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν, καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους ἕλληνας, ἐλευθερώσωμεν. Τοιαῦτα μὲν οἱ κορίνθιοι εἶπον. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν, ὅσοι παρῆσαν ἑξῆς, καὶ μείζονι, καὶ ἐλάσσονι πόλει. καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς, εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν. ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἑκάστοις, ἃ πρόσφορα ἦν, καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει, ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δὲ πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀττικὴν, καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερῶς. ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἢν μή τι ἐσακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ λακεδαιμόνιοι, ἐκέλευον τοὺς ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. Κύλων ἦν ἀθηναῖος, ἀνὴρ ὀλυμπιονίκης, τῶν πάλαι εὐγενής τε καὶ δυνατός. ἐγεγαμήκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους, μεγαρέως ἀνδρός, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν δελφοῖς, ἀνεῖλεν ὁ θεὸς ἐν τῇ τοῦ διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλαβεῖν τὴν ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ, παρά τε τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν, καὶ τοὺς φίλους ἀναπείσας, ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ὀλύμπια τὰ ἐν πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν, ὡς ἐπὶ τυραννίδι, νομίσας ἑορτήν τε τοῦ διὸς μεγίστην εἶναι, καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ ἀττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἡ μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε, τό, τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου. ἔστι γὰρ καὶ ἀθηναίοις διάσια, ἃ καλεῖται διὸς ἑορτὴ μειλιχίου μεγίστη, ἔξω τῆς πόλεως. ἐν ᾗ πανδημεὶ θύουσι πολλοὶ, οὐχ ἱερεῖα, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια. δοκῶν δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν, ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δ' ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπ' αὐτούς. καὶ προσκαθεζόμενοι, ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ ἐπιγιγνομένου, οἱ ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρείᾳ, ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ, ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τήν τε φυλακήν τε, καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι, ᾗ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσι. τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν, οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι, φλαύρως εἶχον, σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν Κύλων, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐκδιδράσκουσιν. οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο, καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν, ἱκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν, ὡς ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν, ἀπαγαγόντες, ἀπέκτειναν. καθεζομένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν ἐν τοῖς βωμοῖς, ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου, ἐναγεῖς, καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο, καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους. ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ λακεδαιμόνιος, ὕστερον μετὰ ἀθηναίων στασιαζόντων, τούς τε ζῶντας ἐλαύνοντες, καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ ἀνελόντες, ἐξέβαλον. κατῆλθον μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔτι ἐστὶν ἐν τῇ πόλει. τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ λακεδαιμόνιοι ἐλαύνειν ἐκέλευον δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες. εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, καὶ νομίζοντες, ἐκπεσόντος αὐτοῦ, ῥᾷον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν ἀθηναίων, οὐ μέντοι τοσοῦτον ἤλπιζον παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν, τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος. ὢν γὰρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν, ἠναντιοῦτο πάντα τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ οὐκ εἴα ὑπείκειν, ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα τοὺς ἀθηναίους. ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς λακεδαιμονίους

μονίους

μονίους τὸ ἀπὸ ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ποσειδῶνος, ἀπὸ ταινάρου τῶν εἱλώτων τοὺς ἱκέτας ἀπαγαγόντες, διέφθειραν. διὸ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς. ἐγένετο δὲ τοιόνδε. Επειδὴ Παυσανίας ὁ λακεδαιμόνιος τὸ πρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν ἑλλησπόντῳ, καὶ κριθεὶς ὑπ᾽ αὐτῶν, ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη. ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς τριήρη λαβὼν ἑρμιονίδα, ἄνευ λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς ἑλλήσποντον. τῷ μὲν λόγῳ, ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ, τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα βουλόμενος πράσσειν, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασιλέα κατέθετο, καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο. βυζάντιον γὰρ ἑλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ κύπρου ἀναχώρησιν, εἶχον δὲ μῆδοι αὐτό, καὶ βασιλέως προσήκοντές τινες, καὶ ξυγγενεῖς, οἳ ἑάλωσαν ἐν αὐτῷ, τότε τούτους οὓς ἔλαβεν, ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων. τῷ δὲ λόγῳ, ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ γογγύλου τοῦ Ερετριέως, ᾧπερ ἐπέτρεψε τό, τε βυζάντιον, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν τὸν Γόγγυλον φέροντα αὐτῷ. ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε καὶ ἐν αὐτῇ, ὡς ὕστερον ἀνευρέθη,

Επιστολὴ Παυσανίου πρὸς βασιλέα.

Παυσανίας ὁ ἡγεμὼν τῆς σπάρτης τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλόμενος, ἀποπέμπει δορὶ ἑλών, καὶ γνώμην ποιοῦμαι, εἰ καί σοι δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν σὴν γῆμαι, καί σοι σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην ἑλλάδα ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν, δι᾽ οὗ τὸ λοιπὸν τοὺς λόγους ποιησόμεθα. Τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Ξέρξης δὲ ἥσθη τε τῇ ἐπιστολῇ, καὶ ἀποστέλλει Αρτάβαζον τὸν φαρνάκου ἐπὶ θάλασσαν, καὶ κελεύει αὐτὸν τήν τε δασκυλῖτιν σατραπείαν παραλαβεῖν, Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα, ὃς πρότερον ἦρχε. καὶ παρὰ Παυσανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ, ὡς τάχιστα διαπέμψαι, καὶ τὴν σφραγῖδα ἀποδεῖξαι, καὶ ἤν τι αὐτῷ Παυσανίας παραγγέλλῃ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν ὡς ἄριστα, καὶ πιστότατα. ὁ δὲ ἀφικόμενος, τά τε ἄλλα ἐποίησεν, ὥσπερ εἴρητο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν διέπεμψεν. ἀντεπεγέγραπτο δὲ τάδε,

Επιστολὴ Βασιλέως πρὸς Παυσανίαν.

Ωδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ, καὶ τῶν ἀνδρῶν οὕς μοι πέραν θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου ἔσωσας, κείσεταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγραπτος, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καί σε μήτε νύξ, μήθ᾽ ἡμέρα ἐπισχέτω, ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τι, ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ. μὴ δὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δαπάνῃ κεκωλύσθω. μὴ δὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ ποι δεῖ παραγίγνεσθαι, ἀλλὰ μετ᾽ Αρταβάζου ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὅν σοι ἔπεμψα, πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμά, καὶ τὰ σά, ὅπῃ κάλλιστα, καὶ ἄριστα ἕξει ἀμφοτέροις. ταῦτα λαβὼν ὁ Παυσανίας τὰ γράμματα, ὢν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἑλλήνων διὰ τὴν πλαταιᾶσιν ἡγεμονίαν, πολλῷ μᾶλλον τότε ἤρτο, καὶ οὐκέτι ἠδύνατο ἐν τῷ καθεστηκότι τρόπῳ βιοτεύειν, ἀλλὰ σκευάς τε μηδικὰς ἐνδυόμενος, ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῄει. καὶ διὰ τῆς θρᾴκης πορευόμενον αὐτὸν, μῆδοι, καὶ αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν. τράπεζάν τε μηδικὴν παρετίθετο, καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ᾽ ἔργοις βραχέσι προυδήλου, ἃ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐσέπειτα ἔμελλε πράξειν. δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν παρεῖχε, καὶ τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας ὁμοίως, ὥστε μηδένα δύνασθαι προσιέναι. διόπερ καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους οὐχ ἥκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, τότε πρῶτον δι᾽ αὐτὰ ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτόν. καὶ ἐπειδὴ τῇ ἑρμιονίδι νηὶ τὸ δεύτερον ἐκπλεύσας, οὐ κελευσάντων αὐτῶν, τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῶν. καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ ὑπ᾽ ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεὶς, ἐς μὲν τὴν σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει. ἐς δὲ κολωνὰς τὰς τρωϊάδας ἱδρυθεὶς, πράσσων τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ οὐκ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος, οὕτω δὴ οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ ἔφοροι, καὶ σκυτάλην, εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι. εἰ δὲ μή, πόλεμον αὐτῷ σπαρτιάτας προαγορεύειν. ὁ δέ, βουλόμενος ὡς ἥκιστα ὕποπτος εἶναι, καὶ πιστεύων χρήμασι διαλύσειν τὴν διαβολήν, ἀνεχώρει τὸ δεύτερον ἐς σπάρτην. καὶ ἐς μὲν τὴν εἱρκτὴν ἐσπίπτει τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφόρων. ἔξεστι δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο. ἔπειτα διαπραξάμενος, ὕστερον ἐξῆλθε, καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς βουλομένοις περὶ αὐτῶν ἐλέγχειν. καὶ φανερὸν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ σπαρτιᾶται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροί,

οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, οὕτω ὧν πιστεύσαντες, βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα. Πλείσταρχον γὰρ τὸν Λεωνίδου ὄντα βασιλέα, καὶ νέον ἔτι, ἀνεψιὸς ὤν, ἐπετρόπευσεν. ὑποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε, τῇ τε παρανομίᾳ, καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων, μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι. τά τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν, εἴ τί που ἐξεδεδιῄτητο τῶν καθεστώτων νομίμων· καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδά ποτε τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον τόδε,

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων
Παυσανίας, Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε.

τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο, καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις, ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον, ἐστήσαντο ἀνάθημα. τοῦ μέντοι Παυσανίου ἀδίκημα καὶ τοῦτ' ἐδόκει εἶναι. καὶ ἐπεί γε δὴ ἐν τούτῳ καθεστήκει, πολλῷ μᾶλλον παρόμοιον πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. ἐπυνθάνοντο δὲ καὶ ἐς τοὺς εἵλωτας πράσσειν τι αὐτόν. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς, καὶ πολιτείαν, ἢν ξυνεπαναστῶσι, καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. ἀλλ' οὐδ' ὣς οὐδὲ τῶν εἱλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες, ἠξίωσαν νεώτερόν τι ποιεῖν ἐς αὐτόν, χρώμενοι τῷ τρόπῳ, ᾧπερ εἰώθασιν ἐς σφᾶς αὐτούς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου, ἄνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων, βουλεῦσαί τι ἀνήκεστον, πρίν γε δὴ αὐτοῖς, ὡς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς τελευταίας βασιλεῖ ἐπιστολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ Ἀργίλιος παιδικά ποτε ὢν αὐτοῦ, καὶ πιστότατος ἐκείνῳ μηνυτὴς γίγνεται, δείσας κατὰ ἐνθύμησίν τινα ὅτι οὐδείς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο. καὶ παραποιησάμενος σφραγῖδα, ἵνα ἢν ψευσθῇ τῆς δόξης, ἢ καὶ ἐκεῖνος μεταγράψαι τι αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῷ, λύει τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς ὑπονοήσας τι τοιοῦτον προσεπεστάλθαι, καὶ αὐτὸν εὗρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν. τότε δὴ οἱ ἔφοροι, δείξαντος αὐτοῦ τὰ γράμματα, μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν. αὐτήκοοι δὲ βουληθέντες ἔτι γενέσθαι αὐτοῦ Παυσανίου τι λέγοντος, ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἱκέτου οἰχομένου, καὶ σκηνησαμένου διπλῆν διαφράγματι καλύβην, ἐς ἣν τῶν τε ἐφόρων ἐντός τινας ἔκρυψε, καὶ Παυσανίου ὡς αὐτὸν ἐλθόντος, καὶ ἐρωτῶντος τὴν πρόφασιν τῆς ἱκετείας, ᾔσθοντο πάντα σαφῶς, αἰτιωμένου τοῦ ἀνθρώπου, τά τε περὶ αὐτοῦ γραφέντα, καὶ τἆλλ' ἀποφαίνοντος καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδὲν πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα διακονίαις παραβάλοιτο, προτιμηθείη δ' ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς τῶν διακόνων ἀποθανεῖν. κἀκείνου αὐτά τε ταῦτα ξυνομολογοῦντος, καὶ περὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἐῶντος ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πίστιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διδόντος τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἀξιοῦντος ὡς τάχιστα πορεύεσθαι, καὶ μὴ τὰ πρασσόμενα διακωλύειν. ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς, τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ ἔφοροι. βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες, ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο. λέγεται δ' αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθήσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἑνὸς μὲν τῶν ἐφόρων τὸ πρόσωπον προσιόντος ὡς εἶδε, γνῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει. ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου, καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ, πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ, καὶ προκαταφυγεῖν. ἦν δ' ἐγγὺς τὸ τέμενος, καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα, ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ, ἐσελθών, ἵνα μὴ ὑπαίθριος ταλαιπωροίη, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ, τὸ παραυτίκα μὲν ὑστέρησαν τῇ διώξει. μετὰ δὲ τοῦτο, τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφεῖλον, καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτόν, καὶ ἀπολαβόντες ἔσω, ἀπῳκοδόμησαν. προσκαθεζόμενοί τε, ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ. καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι, ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν ὄντα. καὶ ἐξαχθεὶς, ἀπέ-
5 θανε παραχρῆμα. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, οὗπερ τοὺς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθεσαν. ἔπειτα ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς, τόν τε τάφον ὕστερον ἔχρησε, τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν, οὗπερ ἀπέθανε. καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμενίσματι, ὃ γραφῇ στῆλαι δηλοῦσι. καὶ ὡς ἄγος αὐτοῖς ὂν τὸ πεπραγμένον, δύο σώματα ἀνθ' ἑνὸς τῇ Χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι. οἱ δὲ, ποιησάμενοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο, ὡς ἀντὶ Παυσανίου ἀνέθεσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρίναντος, ἀντεπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό. τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους, ξυνεπῃτιῶντο καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς εὕρισκον ἐκ τῶν περὶ Παυσανίαν ἐλέγχων. ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. οἱ δὲ πεισθέντες, ἔτυχε γὰρ ὠστρακισμένος, καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν Ἄργει, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον, πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἑτοίμων

ὄντων

ὄντων, ξυνδιώκειν ἄνδρας, οἷς εἴρητο ἄγειν ὅπου ἂν περιτύχωσιν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος, φεύγει ἐκ πελοποννήσου ἐς κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν, ὥστε λακεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις ἀπεχθέσθαι, διακομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν κατ' ἀντικρύ. καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων κατὰ πύστιν ᾗ χωροίη, ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον παρὰ Ἄδμητον τὸν μολοσσῶν βασιλέα, ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον, καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν, οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν. ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος, διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν, καθέζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου, δηλοῖ τε ὅς ἐστι, καὶ οὐκ ἀξιοῖ, εἴ τι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ, ἀθηναίων δεομένων, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεστέρου, ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν. γενναῖον δὲ εἶναι, τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμωρεῖσθαι. καὶ ἅμα αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς, καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι ἐναντιωθῆναι. ἐκεῖνον δ' ἂν εἰ ἐκδοίη αὐτὸν, εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται, σωτηρίας ἂν τῆς ψυχῆς ἀποστερῆσαι. ὁ δὲ ἀκούσας, ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος, ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο, καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ, τοῖς τε λακεδαιμονίοις, καὶ ἀθηναίοις ἐλθοῦσι, καὶ πολλὰ εἰποῦσιν, οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποστέλλει βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν πεζῇ ἐς πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾗ ὁλκάδος τυχὼν ἀναγομένης ἐπ' ἰωνίας, καὶ ἐπιβὰς, καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ ἀθηναίων στρατόπεδον, ὃ ἐπολιόρκει νάξον. καὶ ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηΐ, δείσας, φράζει τῷ ναυκλήρῳ, ὅστις ἐστὶ, καὶ δι' ἃ φεύγει. καὶ εἰ μὴ σώσει αὐτὸν, ἔφη ἐρεῖν, ὅτι χρήμασι πεισθεὶς, αὐτὸν ἄγει, τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι, μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεὼς μέχρι πλοῦς γένηται. πειθομένῳ δ' αὐτῷ, χάριν ἀπομνήσεσθαι ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖται ταῦτα. καὶ ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου, ὕστερον ἀφικνεῖται ἐς ἔφεσον. καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε ἐθεράπευσε χρημάτων δόσει. ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕστερον ἔκ τε ἀθηνῶν παρὰ τῶν φίλων, καὶ ἐξ ἄργους, ἃ ὑπεξέκειτο. καὶ μετὰ τῶν κάτω περσῶν τινος πορευθεὶς ἄνω, ἐσπέμπει γράμματα εἰς βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου, νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δ' ἡ γραφὴ, ὅτι Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σὲ, ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκῃ ἠμυνόμην. πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθὰ, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοὶ, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ, πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. καί μοι εὐεργεσία ὀφείλεται. γράψας τήν τε ἐκ σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο τότε δι' αὐτὸν, οὐ διάλυσιν, καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι, πάρειμι, διωκόμενος ὑπὸ τῶν ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. βούλομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν, αὐτός σοι περὶ ὧν ἥκω, δηλῶσαι. βασιλεὺς δὲ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ ἐκέλευσε ποιεῖν οὕτως. ὁ δ' ἐν τῷ χρόνῳ, ὃν ἐπέσχε, τῆς τε περσίδος γλώσσης ὅσα ἠδύνατο κατενόησε, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας. ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν, γίγνεται παρ' αὐτῷ μέγας, καὶ ὅσος οὐδείς πω ἑλλήνων, διά τε τὴν προϋπάρχουσαν ἀξίωσιν, καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, ἣν ὑπετίθει αὐτῷ δουλώσειν. μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πεῖραν διδοὺς, ξυνετὸς φαίνεσθαι. Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. οἰκείᾳ γὰρ ξυνέσει, καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν, οὔτ' ἐπιμαθὼν, τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε. ὧν δὲ ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο. τό, τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα. καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι, κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας δὲ, τελευτᾷ τὸν βίον. λέγουσι δέ τινες καὶ ἑκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτὸν, ἀδύνατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ, ἃ ὑπέσχετο. μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ ἀσιανῇ ἐν τῇ ἀγορᾷ. ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ. Μαγνησίαν μὲν, ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ. λάμψακον δὲ, οἶνον. ἐδόκει γὰρ πολυοινότατον τῶν τότε εἶναι. Μυοῦντα δὲ, ὄψον. τὰ δὲ ὀστᾶ φασι κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε, κελεύσαντος ἐκείνου, καὶ τεθῆναι κρύφα ἀθηναίων ἐν τῇ ἀττικῇ. οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ παυσανίαν τὸν λακεδαιμόνιον, καὶ Θεμιστοκλέα τὸν ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἑλλήνων, οὕτως ἐτελεύτησε. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας, τοιαῦτα ἐπέταξάν τε, καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς

ἐλάσεως. ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' ἀθηναίους, ποτιδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον, καὶ αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι. καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προύλεγον τὸ περὶ μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι, μὴ ἂν γίγνεσθαι πόλεμον, ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ ἀθηναίων ἀρχῇ, μηδὲ τῇ ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δ' ἀθηναῖοι οὔτε τἆλλα ὑπήκουον, οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν, ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς, καὶ τῆς ἀορίστου, καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ λακεδαίμονος, ῥαμφίου τε καὶ μελησίππου, καὶ ἀγησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε, ὅτι λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἄν, εἰ τοὺς ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε, ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ ἀθηναῖοι, γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προυτίθεσαν. καὶ ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἁπάντων βουλευσαμένους, ἀποκρίνεσθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοί, ἔλεγον ἐπ' ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν, καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν. καὶ παρελθὼν περικλῆς ὁ ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος ἀθηναίων λέγειν τε, καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ.

Τῆς μὲν γνώμης ὦ ἀθηναῖοι αἰεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς, καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν, δικαιῶ, τοῖς κοινῇ δόξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορθοῦντας, τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι, ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου. δι' ὅπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἂν παραλόγως ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι. λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν, καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι, καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους, ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ᾔτησαν, οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται. βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον, ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι. καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη, καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι, πάρεισι. ποτιδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι, καὶ αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ τὸ μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν. οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες, καὶ τοὺς ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα προύχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον. μηδὲ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε, ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχύ τι τοῦτο, πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν, καὶ πεῖραν τῆς γνώμης. οἷς, εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε, ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες. ἀπισχυρισάμενοι δὲ, σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι. αὐτόθεν δὴ διανοήθητε, ἢ ὑπακούειν πρίν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὥσπερ ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἴξοντες, μηδὲ ξὺν φόβῳ ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων, πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη. τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων, ὡς οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν, γνῶτε καθ' ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουργοί τε γάρ εἰσι πελοποννήσιοι. καὶ οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε ἐν κοινῷ χρήματά ἐστιν αὐτοῖς. ἔπειτα, χρονίων πολέμων, καὶ διαποντίων ἄπειροι, διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι, οὔτε ναῦς πληροῦντες, οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ προσέτι, καὶ θαλάσσης εἰργόμενοι. αἱ δὲ περιουσίαι, τοὺς πολέμους μᾶλλον, ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσι. σώμασί τε ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἢ χρήμασι πολεμεῖν. τὸ μὲν, πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων, κἂν περιγενέσθαι. τὸ δὲ, οὐ βέβαιον, μὴ οὐ προαναλώσειν. ἄλλως τε, κἂν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκὸς, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται. μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας ἕλληνας δυνατοὶ πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν. πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν, ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι, παραχρῆμά τι ὀξέως ἐπιτελῶσι. πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες, καὶ οὐχ ὁμόφυλοι, τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδει, ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν, ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται. οἱ δὲ, ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες, ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν. τῷ δὲ πλέονι, τὰ οἰκεῖα πράσσουσι. καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν. ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ

ἁπάντων

ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον. μέγιστον δὲ τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι, διαμέλλωσι. τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροί, οὐ μενετοί, καὶ μὴν οὐδ' ἡ ἐπιτείχισις. οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι. ἦπου δὴ ἐν πολεμίᾳ τε, καὶ οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων. φρούριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι μέρος καταδρομαῖς, καὶ αὐτομολίαις. οὐ μέντοι ἱκανόν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε, καὶ κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων, καὶ ἧπερ ἰσχύομεν ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας, ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἤπειρον ἐς τὰ ναυτικά. τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι, οὐ ῥᾳδίως αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς μελετῶντες εὐθὺς ἀπὸ τῶν μηδικῶν ἐξείργασθέ πω. πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοί, καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι, διὰ τὸ ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν αἰεὶ ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν τι δρῷεν. πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ναῦς ἐφορμούσας, κἂν διακινδυνεύσειαν, πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες. πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι, ἡσυχάσουσι. καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι, ἀξυνετώτεροι ἔσονται καὶ δι' αὐτό, καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικόν, τέχνης ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι. καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι. ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι. εἴτε καὶ κινήσαντες τῶν ὀλυμπίασιν, ἢ δελφοῖς χρημάτων, μισθῷ μείζονι πειρῷντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν. μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων, ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων, δεινὸν ἂν ἦν. νῦν δὲ τόδε τε ὑπάρχει. καὶ ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας. καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν, πλείους, καὶ ἀμείνους, ἢ πᾶσα ἡ ἄλλη ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων τήν τε αὑτοῦ φεύγειν, καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπίδος, ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως, ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν πελοποννησίων, ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ εἶναι. τὰ δὲ ἡμέτερα, τούτων τε, ὧνπερ ἐκείνοις ἐμεμψάμην ἀπηλλάχθαι, καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἤν τε ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα. καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται πελοποννήσου τε μέρος τι τμηθῆναι, καὶ τὴν ἀττικὴν ἅπασαν. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί. ἡμῖν δέ ἐστι γῆ πολλή, καὶ ἐν νήσοις, καὶ κατ' ἤπειρον. μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος. σκέψασθε δέ, εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας, τὴν μὲν γῆν, καὶ οἰκίας, ἀφεῖναι, τῆς δὲ θαλάσσης, καὶ πόλεως, φυλακὴν ἔχειν. καὶ πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας, πολλῷ πλέοσι μὴ διαμάχεσθαι. κρατήσαντές τε γὰρ αὖθις, οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα. καὶ ἢν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται. οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν, τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων. οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ᾤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δῃῶσαι, καὶ δεῖξαι πελοποννησίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσεσθαι, ἢν ἐθέλητε, ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες, καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι. μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας, ἢ τὰς τῶν ἐναντίων διανοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται. νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι, ἀποπέμψωμεν. μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι, μήτε ἡμῶν, μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων. οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα. καὶ ὅταν κἀκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι, μὴ σφίσι τοῖς λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλ' αὐτοῖς ἑκάστοις, ὡς βούλονται, δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας, πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν. ἀρχομένους δέ, ἀμυνούμεθα. ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν. ἢν δὲ ἑκούσιοι μᾶλλον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἕξομεν. ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑποστάντες μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλείποντες, γνώμῃ δὲ πλέονι ἢ τύχῃ, καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει, τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο, καὶ ἐς τάδε προήγαγον αὐτά, ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι. ὁ μὲν περικλῆς, τοιαῦτα εἶπεν.

Οἱ δὲ ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστά σφισι παραινεῖν αὐτόν, ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε. καὶ τοῖς τε λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν

κελευόμενοι

κελευόμενοι ποιήσειν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἕτοιμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἐπὶ ἴσῃ, καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο. Αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν ἐπιδάμνῳ, καὶ κερκύρᾳ. ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς, καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, ἀκηρύκτως μὲν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ. σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν, καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑ-φῆς δευτέρας.

Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε, ἤδη ἀθηναίων, καὶ πελοποννησίων, καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων. ἐν ᾧ, οὔτε ἐπεμίγνυντο, ἔτι ἀκηρυκτεὶ παρ' ἀλλήλους, καταστάντες δὲ ξυνεχῶς ἐπολέμουν. γέγραπται δὲ ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο κατὰ θέρος, καὶ χειμῶνα. τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακοντούτεις σπονδαὶ, αἳ ἐγένοντο μετ' εὐβοίας ἅλωσιν. τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ χρυσίδος ἐν ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης, καὶ Αἰνησίου ἐφόρου ἐν σπάρτῃ, καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν ποτιδαίᾳ μάχην, μηνὶ ἕκτῳ, καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ, θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων, ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες, Πυθάγγελός τε ὁ Φυλείδου, καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου, ἐσῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον ξὺν ὅπλοις ἐς πλάταιαν τῆς βοιωτίας, οὖσαν ἀθηναίων ξυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ, καὶ ἀνέῳξαν τὰς πύλας πλαταιέων ἄνδρες, Ναυκλείδης τε, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλόμενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως, ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους διαφθεῖραι, καὶ τὴν πόλιν θηβαίοις προσποιῆσαι. ἔπραξαν δὲ ταῦτα, δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου, ἀνδρὸς θηβαίων δυνατωτάτου. προϊδόντες γὰρ οἱ θηβαῖοι ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν πλάταιαν, ἀεὶ σφίσι διάφορον οὖσαν, ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε, καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος, προκαταλαβεῖν. ᾗ καὶ ῥᾷον ἔλαθον ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας. θέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα, τοῖς μὲν ἐπαγομένοις οὐκ ἐπείθοντο, ὥστε εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι, καὶ ἰέναι ἐς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν. γνώμην δὲ ἐποιοῦντο, κηρύγμασί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείοις, καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν. καὶ ἀνεῖπεν ὁ κῆρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα, νομίζοντες σφίσι ῥᾳδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προσχωρήσειν τὴν πόλιν. οἱ δὲ πλαταιεῖς, ὡς ᾔσθοντο ἔνδον τε ὄντας τοὺς θηβαίους, καὶ ἐξαπιναίως κατειλημμένην τὴν πόλιν, καταδείσαντες, καὶ νομίσαντες πολλῷ πλείους ἐσεληλυθέναι. οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτὶ, πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν. καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι, ἡσύχαζον. ἄλλως τε, καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον. πράσσοντες δέ πως ταῦτα, κατενόησαν, οὐ πολλοὺς τοὺς θηβαίους ὄντας. καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι, ῥᾳδίως κρατήσειν. τῷ γὰρ πλήθει τῶν πλαταιέων, οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι, καὶ ξυνελέγοντο διορύσσοντες τοὺς κοινοὺς τοίχους παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ὦσιν ἰόντες. ἁμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίστασαν, ἵν' ἀντὶ τείχους ᾖ. καὶ τἆλλα ἐξήρτυον ᾗ ἕκαστον ἐφαίνετο πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν ἑτοῖμα ἦν, φυλάξαντες ἔτι νύκτα, καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον, ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτοὺς, ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὖσι προσφέροιντο, καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίγνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες, ἥσσους ὦσι τῆς σφετέρας ἐμπειρίας, τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσέβαλλόν τε εὐθὺς καὶ ἐς χεῖρας ᾖσαν κατὰ τάχος. οἱ δ' ὡς ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι, ξυνεστρέφοντό τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὰς προσβολὰς ᾗ προσπίπτοιεν ἀπεωθοῦντο. καὶ δὶς μὲν ἢ τρὶς ἀπεκρούσαντο. ἔπειτα πολλῷ θορύβῳ, αὐτῶν τε προσβαλόντων, καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν οἰκετῶν ἅμα ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κραυγῇ τε καὶ ὀλολυγῇ χρωμένων, λίθοις τε καὶ κεράμῳ βαλλόντων, καὶ ὑετοῦ ἅμα διὰ νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενομένου, ἐφοβήθησαν. καὶ τραπόμενοι, ἔφυγον διὰ τῆς πόλεως. ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους, ἐν σκότῳ, καὶ πηλῷ τῶν διόδων, ᾗ χρὴ σωθῆναι. καὶ γὰρ τελευτῶντος τοῦ μηνὸς, τὰ γιγνόμενα ἦν. ἐμπείρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν, ὥστε διεφθείροντο οἱ πολλοί. τῶν δὲ πλαταιέων τις τὰς πύλας ᾗ ἐσῆλθον, καὶ αἵπερ ἦσαν ἀνεῳγμέναι, ἔκλῃσε στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου χρησάμενος ἐς τὸν μοχλὸν, ὥστε μηδὲ ταύτῃ ἔτι ἔξοδον εἶναι. διωκόμενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μέν τινες αὐτῶν, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες, ἔρριψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς, καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους. οἱ δὲ, κατὰ πύλας

ἐρήμους

ἐρήμους, γυναικὸς δούσης πέλεκυν, λαθόντες, καὶ διακόψαντες τὸν μοχλὸν, ἐξῆλθον οὐ πολλοί. αἴσθησις γὰρ ταχεῖα ἐπεγένετο. ἄλλοι δὲ, ἄλλῃ τῆς πόλεως σποράδην ἀπώλλυντο. τὸ δὲ πλεῖστον, καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμμένον, ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους. καὶ αἱ θύραι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι, καὶ ἄντικρυς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὁρῶντες δὲ αὐτοὺς οἱ πλαταιεῖς ἀπειλημμένους, ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσιν ὥσπερ ἔχουσιν ἐμπρήσαντες τὸ οἴκημα, εἴτε τι ἄλλο χρήσωνται. τέλος δὲ, οὗτοί τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν θηβαίων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβησαν τοῖς πλαταιεῦσι, σφᾶς τε αὐτοὺς παραδοῦναι, καὶ τὰ ὅπλα, χρήσασθαι ὅ, τι ἂν βούλωνται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ πλαταιᾷ, οὕτως ἐπεπράγεσαν. οἱ δ᾽ ἄλλοι θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι πανστρατιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ προσχωροίη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα καθ᾽ ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημένων, ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ πλάταια τῶν θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γενόμενον τῆς νυκτὸς, ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐῤῥύη μέγας, καὶ οὐ ῥᾳδίως διαβατὸς ἦν. πορευόμενοί τε ἐν ὑετῷ, καὶ τὸν ποταμὸν μόγις διαβάντες, ὕστερον παρεγένοντο ἤδη τῶν ἀνδρῶν, τῶν μὲν διεφθαρμένων, τῶν δὲ, ζώντων ἐχομένων. ὡς δ᾽ ᾔσθοντο οἱ θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν πλαταιέων. ἦσαν γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς, καὶ κατασκευὴ, οἷα ἀπροσδοκήτου κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου. ἐβούλοντο γάρ σφισιν εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἢν ἄρα τύχωσί τινες ἐζωγρημένοι. καὶ οἱ μὲν, ταῦτα διενοοῦντο. οἱ δὲ πλαταιεῖς, ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν ὑποτοπήσαντες τοιοῦτόν τι ἔσεσθαι, καὶ δείσαντες περὶ τοῖς ἔξω, κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς θηβαίους, λέγοντες, ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὅσια δράσειαν ἐν σπονδαῖς σφῶν πειραθέντες καταλαβεῖν τὴν πόλιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν. εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν, οὓς ἔχουσι ζῶντας. ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς, ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας. θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι, καὶ ἐπομόσαι φασὶν αὐτούς. πλαταιῆς δ᾽ οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας εὐθὺς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων πρῶτον γενομένων ἤν τι ξυμβαίνωσι, καὶ ἐπομόσαι οὔ φασιν. ἐκ γοῦν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν οἱ θηβαῖοι, οὐδὲν ἀδικήσαντες. οἱ δὲ πλαταιῆς, ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος ἐσεκομίσαντο, ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες. καὶ Εὐρύμαχος εἷς αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἔς τε τὰς ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς θηβαίοις, τά τ᾽ ἐν τῇ πόλει καθίσαντο πρὸς τὰ παρόντα, ᾗ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς δ᾽ ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ περὶ τῶν πλαταιέων γεγενημένα. καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα ξυνέλαβον, ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ ἀττικῇ. καὶ ἐς τὴν πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες αὐτοῖς εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἔχουσι θηβαίων, πρὶν ἄν τι καὶ αὐτοὶ βουλεύσωσι περὶ αὐτῶν. οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν. ἅμα γὰρ τῇ ἐσόδῳ γιγνομένῃ τῶν θηβαίων, ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐξῄει. ὁ δὲ δεύτερος, ἄρτι νενικημένων τε καὶ ξυνειλημμένων, καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω δὴ οὐκ εἰδότες οἱ ἀθηναῖοι ἐπέστελλον. ὁ δὲ κῆρυξ ἀφικόμενος, εὗρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς πλάταιαν, σῖτόν τε ἐσήγαγον, καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ, καὶ παισὶν ἐξεκόμισαν. γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν πλαταιαῖς ἔργου, καὶ λελυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν, οἱ ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο, ὡς πολεμήσοντες. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα, καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφέλειαν ἤλπιζον ἑκάτεροι προσλήψεσθαι, πόλεις τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ λακεδαιμονίοις μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις ἐξ ἰταλίας, καὶ σικελίας, τοῖς τἀκείνων ἑλομένοις, ναῦς ἐπετάχθησαν ποιεῖσθαι κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων, ὡς ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν, πεντακοσίων νεῶν ἐσομένων, καὶ ἀργύριον ῥητὸν ἑτοιμάζειν, τά τ᾽ ἄλλα ἡσυχάζοντας, καὶ ἀθηναίους δεχομένους μιᾷ νηΐ, ἕως ἂν ταῦτα παρασκευασθῇ. ἀθηναῖοι δὲ τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον, καὶ ἐς τὰ περὶ πελοπόννησον μᾶλλον χωρία ἐπρεσβεύοντο, κέρκυραν, καὶ κεφαλληνίαν, καὶ ἀκαρνᾶνας, καὶ ζάκυνθον, ὁρῶντες εἰ σφίσι φίλια ταῦτ᾽ εἴη, βεβαίως πέριξ τὴν πελοπόννησον καταπολεμήσοντες. ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφότεροι, ἀλλ᾽ ἔῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως. ἀρχόμενοι γὰρ πάντες, ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται. τότε δὴ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὖσα ἐν τῇ πελοποννήσῳ, πολλὴ δ᾽ ἐν ταῖς ἀθήναις, οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἥπτετο τοῦ πολέμου. ἥ τε ἄλλη ἑλλὰς πᾶσα μετέωρος ἦν, ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων. καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγετο, πολλὰ δ᾽ χρησμολόγοι ᾖδον, ἔν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. ἔτι δὲ δῆλος ἐκινήθη

ὀλίγον

ὀλίγῳ πρὸ τούτων, πρότερον οὔπω σεισθεῖσα, ἀφ' οὗ ἕλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι, εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητεῖτο. ἡ δὲ εὔνοια, παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς λακεδαιμονίους. ἄλλως τε, καὶ προειπόντων ὅτι τὴν ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν, ἔρρωτό τε πᾶς, καὶ ἰδιώτης, καὶ πόλις, εἴ τι δύναιτο καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς. ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πράγματα, ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται. οὕτως ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς ἀθηναίους. οἱ μὲν, τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι. οἱ δὲ, μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι. παρασκευῇ μὲν οὖν τοιαύτῃ καὶ γνώμῃ ὥρμηντο. πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάσδ' ἔχοντες ξυμμάχους, ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε ξύμμαχοι. πελοποννήσιοι μὲν, οἱ ἐντὸς ἰσθμοῦ πάντες, πλὴν ἀργείων, καὶ ἀχαιῶν. τούτοις δὲ ἐς ἀμφοτέρους φιλία ἦν. πελληνῆς δὲ ἀχαιῶν μόνοι ξυνεπολέμουν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον, καὶ ἅπαντες. ἔξω δὲ πελοποννήσου, μεγαρῆς, λοκροί, Βοιωτοί, φωκῆς, ἀμπρακιῶται, λευκάδιοι, ἀνακτόριοι. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο, κορίνθιοι, μεγαρῆς, σικυώνιοι, πελληνῆς, ἠλεῖοι, ἀμπρακιῶται, λευκάδιοι. ἱππέας δὲ, Βοιωτοί, φωκῆς, λοκροί. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις, πεζὸν παρεῖχον. αὕτη μὲν λακεδαιμονίων ξυμμαχία. ἀθηναίων δὲ, χῖοι, λέσβιοι, πλαταιῆς, μεσσήνιοι, οἱ ἐν ναυπάκτῳ. ἀκαρνάνων οἱ πλείους. κερκυραῖοι, ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι, ἐν ἔθνεσι τοσοῖσδε. καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ. δωριῆς καρσὶ πρόσοικοι. ἰωνία. ἑλλήσποντος. τὰ ἐπὶ θρᾴκης. νῆσοι, ὅσαι ἐντὸς πελοποννήσου, καὶ κρήτης, πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. πᾶσαι αἱ ἄλλαι κυκλάδες, πλὴν μήλου, καὶ θήρας. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο, χῖοι, λέσβιοι, κερκυραῖοι. οἱ δ' ἄλλοι, πεζὸν, καὶ χρήματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη ἑκατέρων, καὶ παρασκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν πλαταιαῖς εὐθὺς περιήγγελλον κατὰ τὴν πελοπόννησον, καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίδα, στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι, τά τε ἐπιτήδεια, οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδημον ἔχειν, ὡς ἐσβαλοῦντες ἐς τὴν ἀττικήν. ἐπειδὴ δὲ ἑκάστοις ἑτοῖμα γίγνοιτο, κατὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημένον, ξυνῄεσαν τὰ δύο μέρη ἀπὸ πόλεως ἑκάστης ἐς τὸν ἰσθμόν. καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ Βασιλεὺς τῶν λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων πασῶν, καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ἀξιολογωτάτους παρῄνει, τοιάδε ἔλεγεν,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ.

Ἄνδρες πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πελοποννήσῳ, καὶ ἔξω ἐποιήσαντο. καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν. ὅμως δὲ τῆσδε οὔπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες, ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. ἡ γὰρ ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται, καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὔνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς, ἃ ἐπινοοῦμεν. οὔκουν χρὴ εἴ τῳ καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι, καὶ ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι, μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης, τούτων ἕνεκα ἀμελέστερόν τι παρεσκευασμένους χωρεῖν, ἀλλὰ καὶ πόλεως ἑκάστης ἡγεμόνα, καὶ στρατιώτην τὸ καθ' αὑτὸν ἀεὶ προσδέχεσθαι ἐς κίνδυνόν τινα ἥξειν. ἄδηλα γὰρ τὰ τῶν πολέμων. καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλὰ, καὶ δι' ὀργῆς αἱ ἐπιχειρήσεις γίγνονται. πολλάκις τε τὸ ἔλασσον πλῆθος δεδιὸς, ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας, διὰ τὸ καταφρονοῦντας ἀπαρασκεύους γενέσθαι. χρὴ δὲ ἀεὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ, τῇ μὲν γνώμῃ, θαρσαλέους στρατεύειν, τῷ δὲ ἔργῳ δεδιότας, παρεσκευάσθαι. οὕτω γὰρ πρός τε τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις, εὐψυχότατοι ἂν εἶεν, πρός τε τὸ ἐπιχειρεῖσθαι, ἀσφαλέστατοι. ἡμεῖς δὲ, οὐδ' ἐπὶ ἀδύνατον ἀμύνεσθαι οὕτω πόλιν ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν ἄριστα παρεσκευασμένην. ὥστε χρὴ καὶ πάνυ ἐλπίζειν διὰ μάχης ἰέναι αὐτοὺς, εἰ μὴ καὶ νῦν ὥρμηνται, ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν, ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ γῇ ὁρῶσιν ἡμᾶς δῃοῦντάς τε καὶ τὰ κείνων φθείροντας. πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι, καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ὁρᾶν πάσχοντάς τι ἄηθες, ὀργὴ προσπίπτει. καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι, θυμῷ πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται. ἀθηναίους δὲ καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο δρᾶσαι, οἳ ἄρχειν τε τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι, καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας δῃοῦν μᾶλλον, ἢ τὴν ἑαυτῶν ὁρᾶν. ὡς οὖν ἐπὶ τοσαύτην πόλιν στρατεύοντες, καὶ μεγίστην δόξαν οἰσόμενοι, τοῖς τε προγόνοις, καὶ ἡμῖν αὐτοῖς, ἐπ' ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἕπεσθ' ὅποι ἄν τις ἡγῆται, κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ παντὸς ποιούμενοι, καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι. κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφαλέστατον, πολλοὺς ὄντας, ἑνὶ κόσμῳ χρωμένους φαίνεσθαι.

Τοσαῦτα εἰπὼν, καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος, Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς ἀθήνας τὸν Διακρείτου, ἄνδρα σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ ἀθηναῖοι, ὁρῶντες

ἤδη σφᾶς ἐν ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ, οὐ προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν, οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν. ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα, κήρυκα, καὶ πρεσβείαν μὴ προσδέχεσθαι λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων. ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι, καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὅρων εἶναι αὐθημερόν. τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἤν τι βούλωνται πρεσβεύεσθαι, ξυμπέμπουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγοὺς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο, καὶ ἔμελλε διαλύεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν, ἐπορεύετο, ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας τῷ στρατῷ, προὐχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον, καὶ τοὺς ἱππέας παρείχοντο πελοποννησίοις ξυστρατεύειν. τοῖς δὲ λειπομένοις ἐς πλάταιαν ἐλθόντες, τὴν γῆν ἐδῄουν, ἔτι δὲ τῶν πελοποννησίων ξυλλεγομένων τε ἐς τὸν ἰσθμὸν, καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀττικὴν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου στρατηγὸς ὢν ἀθηναίων δέκατος αὐτὸς, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι, τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ, καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ λακεδαιμονίων κελευσάντων, ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγη ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα ἐκείνου, προηγόρευε τοῖς ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δ' ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ οἰκίας, ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι, ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. παρῄνει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων, ἅπερ καὶ πρότερον παρασκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικὸν, ᾗπερ ἰσχύουσιν ἐξαρτύεσθαι, τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προσόδου. τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου, γνώμῃ, καὶ χρημάτων περιουσίᾳ κρατεῖσθαι. θαρσεῖν τε ἐκέλευε, προσιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισήμου ἑξακισχιλίων ταλάντων. τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα, μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τἆλλα οἰκοδομήματα, καὶ ἐς ποτίδαιαν ἀπανηλώθη. χωρὶς δὲ, χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου ἔν τε ἀναθήμασιν ἰδίοις, καὶ δημοσίοις, καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς, καὶ τοὺς ἀγῶνας, καὶ σκῦλα μηδικὰ, καὶ εἴ τι τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσσονος ἦν, ἢ πεντακοσίων ταλάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρήσεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις. ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν χρυσίου ἀπέφθου, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν, χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ, ἔφη χρῆναι μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς. ὁπλίτας δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις, καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακισχιλίων, καὶ μυρίων. τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον τὸ πρῶτον ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων, καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖται ἦσαν, τοῦ τε γὰρ φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος, καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ, καὶ τοῦ φαληρικοῦ. τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο. καὶ τοῦ πειραιῶς ξὺν μουνυχίᾳ, ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος. τὸ δ' ἐν φυλακῇ ὂν, ἥμισυ τούτου. ἱππέας δ' ἀπέφαινε διακοσίους, καὶ χιλίους, ξὺν ἱπποτοξόταις. ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλωίμους τριακοσίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν ἀθηναίοις, καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ πρῶτον ἔμελλε πελοποννησίων ἔσεσθαι, καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα οἷάπερ εἰώθει Περικλῆς, ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἀκούσαντες, ἀνεπείθοντό τε, καὶ ἐσεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν, ᾗ κατ' οἶκον ἐχρῶντο. καὶ αὐτῶν τῶν οἰκιῶν καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν, πρόβατα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν εὔβοιαν διεπέμψαντο, καὶ ἐς τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας. χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς

διαιτᾶσθαι, ἡ ἀνάστασις ἐγίγνετο. ξυνεβεβήκει δὲ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἑτέρων μᾶλλον ἀθηναίοις τοῦτο. ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων, ἡ ἀττικὴ ἐς Θησέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο, πρυτανεῖά τε ἔχουσα, καὶ ἄρχοντας. καὶ ὁπότε μή τι δείσειαν, οὐ ξυνῄεσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο, καὶ ἐβουλεύοντο. καί τινες καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥσπερ καὶ ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατός, τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν, καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια, καὶ τὰς ἀρχάς, ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν, ἓν βουλευτήριον ἀποδείξας, καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε πάντας. καὶ νεμομένους τὰ αὑτῶν ἑκάστους ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι, ἣ ἁπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτὴν μεγάλη γενομένη, παρεδόθη ὑπὸ Θησέως τοῖς ἔπειτα. καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσι. τὸ δὲ πρὸ τούτου. ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα, πόλις ἦν. καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένον. τεκμήριον δέ, τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι. καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό, τε τοῦ Διὸς τοῦ ὀλυμπίου, καὶ τὸ πύθιον, καὶ τὸ τῆς γῆς, καὶ τὸ ἐν λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ ἀνθεστηριῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ' ἀθηναίων ἴωνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν. ἵδρυται δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ ἀρχαῖα. καὶ τῇ κρήνῃ, τῇ νῦν μὲν τῶν τυράννων οὕτω κελευσάντων ἐννεακρούνῳ καλουμένῃ. τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν, καλλιρρόῃ ὠνομασμένῃ, ἐκείνῃ τε ἐγγὺς οὔσῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο. καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν, καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι. καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτην κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' ἀθηναίων πόλις. τῇ τε οὖν ἐπιπολὺ κατὰ τὴν χώραν αὐτονόμῳ οἰκήσει μετεῖχον οἱ ἀθηναῖοι. καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν διὰ τὸ ἔθος ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὅμως οἱ πλείους τῶν τε ἀρχαίων, καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πολέμου πανοικησίᾳ γενόμενοί τε, καὶ οἰκήσαντες, οὐ ῥᾳδίως τὰς μεταναστάσεις ἐποιοῦντο. ἄλλως τε, καὶ ἄρτι ἀνειληφότες τὰς κατασκευὰς μετὰ τὰ μηδικά. ἐβαρύνοντο δὲ καὶ χαλεπῶς ἔφερον, οἰκίας τε καταλιπόντες, καὶ ἱερά, ἃ διαπαντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια. δίαιτάν τε μέλλοντες μεταβάλλειν, καὶ οὐδὲν ἄλλο, ἢ πόλιν τὴν αὑτοῦ ἀπολείπων ἕκαστος. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μὲν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις. καὶ παρὰ φίλων τινάς, ἢ οἰκείων καταφυγή. οἱ δὲ πολλοί, τά τε ἐρῆμα τῆς πόλεως ᾤκησαν, καὶ τὰ ἱερά, καὶ τὰ ἡρῷα πάντα, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοῦ ἐλευσινίου, καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληϊστὸν ἦν, τό, τε πελασγικὸν καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν. καί τι καὶ πυθικοῦ μαντείου ἀκροτελεύτιον τοιόνδε διεκώλυε λέγον, ὡς τὸ πελασγικὸν, ἀργὸν ἄμεινον. ὅμως ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῳκήθη. καί μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον τοὐναντίον ξυμβῆναι, ἢ προσεδέχοντο. οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον ἐνοίκησιν αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει, ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον, ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως, ὃν οὐκ ὀνομάζον τὸ μαντεῖον, προῄδει μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτε αὐτὸ κατοικισθησόμενον. κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοί, καὶ ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο. οὐ γὰρ ἐχώρησε ξυνελθόντας αὐτοὺς ἡ πόλις. ἀλλ' ὕστερον δὴ τά τε μακρὰ τείχη ᾤκησαν κατανειμάμενοι, καὶ τοῦ πειραιέως τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἥπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες, καὶ τῇ πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν ἐξαρτύοντες. καὶ οἱ μὲν, ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν. ὁ δὲ στρατὸς τῶν πελοποννησίων προϊών, ἀφίκετο τῆς ἀττικῆς ἐς οἰνόην πρῶτον, ᾗπερ ἔμελλον ἐσβαλεῖν. καὶ ὡς ἐκαθέζοντο, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει, ποιησόμενοι μηχαναῖς τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. ἡ γὰρ οἰνόη οὖσα ἐν μεθορίοις τῆς ἀττικῆς καὶ βοιωτίας, ἐτετείχιστο. καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ ἀθηναῖοι ἐχρῶντο, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι. τάς τε οὖν προσβολὰς ηὐτρεπίζοντο, καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ αὐτήν. αἰτίαν τε οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ. δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου μαλακὸς εἶναι, καὶ τοῖς ἀθηναίοις ἐπιτήδειος, οὐ παραινῶν προθύμως πολεμεῖν, ἐπειδή τε ξυνελέγετο ὁ στρατός, ἥ τε ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιμονὴ γενομένη, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ σχολαιότης διέβαλεν αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ οἰνόῃ ἐπίσχεσις. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ ἐδόκουν οἱ πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους, πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δέ, προσδεχόμενος, ὡς

νος, ὡς λέγεται, τοὺς ἀθηναίους, τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου οὔσης, ἐνδώσειν τι, καὶ κατοκνήσειν περιιδεῖν αὐτὴν τμηθεῖσαν, ἀνεῖχεν. ἐπειδὴ μέντοι προσβαλόντες τῇ οἰνόῃ, καὶ πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, οἵ τε ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο, οὕτω δὴ ὁρμήσαντες ἀπ' αὐτῆς, μετὰ τὰ ἐν πλαταιᾳ τῶν ἐσελθόντων θηβαίων γενόμενα, ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ μάλιστα τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος, ἐσέβαλον ἐς τὴν ἀττικήν. ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθεζόμενοι, ἔτεμνον, πρῶτον μὲν ἐλευσῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον. καὶ τροπήν τινα τῶν ἀθηναίων ἱππέων περὶ τοὺς ῥείτους καλουμένους ἐποιήσαντο. ἔπειτα προὐχώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ αἰγάλεων ὄρος, διὰ κεκροπείας, ἕως ἀφίκοντο ἐς ἀχαρνάς, χωρίον μέγιστον τῆς ἀττικῆς, τῶν δήμων καλουμένων. καὶ καθεζόμενοι ἐς αὐτό, στρατόπεδόν τε ἐποιήσαντο. χρόνον τε πολὺν ἐμμείναντες, ἔτεμνον. γνώμῃ δὲ τοιᾷδε λέγεται τὸν Ἀρχίδαμον περί τε τὰς ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμενον μεῖναι, καὶ ἐς τὸ πεδίον ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι. τοὺς γὰρ ἀθηναίους ἤλπιζεν ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ, καὶ παρεσκευασμένους ἐς πόλεμον, ὡς οὔπω πρότερον, ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν τμηθῆναι. ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς ἐλευσῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον οὐκ ἀπήντησαν, πεῖραν ἐποιεῖτο περὶ τὰς ἀχαρνὰς καθήμενος εἰ ἐπεξίασιν. ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ χῶρος ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι. ἅμα δὲ καὶ οἱ ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως, τρισχίλιοι γὰρ ὁπλῖται ἐγένοντο, οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα, ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην. εἴτε καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ ἀθηναῖοι, ἀδεέστερον ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τό, τε πεδίον τεμεῖν, καὶ ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρήσεσθαι. τοὺς γὰρ ἀχαρνέας ἐστερημένους τῶν σφετέρων, οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν, στάσιν δὲ ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτῃ μὲν διανοίᾳ ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς ἀχαρνὰς ἦν. ἀθηναῖοι δὲ μέχρι μὲν οὗ περὶ ἐλευσῖνα καὶ τὸ θριάσιον πεδίον ὁ στρατὸς ἦν, καί τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω αὐτοὺς μὴ προϊέναι, μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα τὸν Παυσανίου λακεδαιμονίων βασιλέα ὅτε ἐσβαλὼν τῆς ἀττικῆς ἐς ἐλευσῖνα καὶ θρίωζε στρατῷ πελοποννησίων, πρὸ τοῦ δὲ τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν, ἀνεχώρησε πάλιν, ἐς τὸ πλέον οὐκέτι προελθών. διὸ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ σπάρτης, δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν. ἐπειδὴ δὲ περὶ ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἑξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' αὐτοῖς ὡς εἰκὸς τῆς γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ, ὃ οὔπω ἑωράκεσαν οἱ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ πρεσβύτεροι, πλὴν τὰ μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο. καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις, καὶ μάλιστα τῇ νεότητι ἐπεξιέναι, καὶ μὴ περιορᾶν. κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι, ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν. οἱ μέν, κελεύοντες ἐπεξιέναι, οἱ δέ τινες, οὐκ ἐῶντες. χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους. ὧν ἠκροᾶτο, ὡς ἕκαστος ὥρμητο. οἵ τε ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον τὴν ἔξοδον μάλιστα. παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο ἡ πόλις, καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον. καὶ ὧν παρῄνεσε πρότερον, ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὤν, οὐκ ἐπεξάγοι. αἴτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων, ὧν ἔπασχον. Περικλῆς δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας, καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονοῦντας, πιστεύων δὲ ὀρθῶς γινώσκειν περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι. ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν· οὐ δὲ ξύλλογον οὐδένα, τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον, ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρτεῖν, τήν τε πόλιν ἐφύλασσε, καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα ὅσον ἠδύνατο εἶχεν. ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν αἰεί, τοῦ μὴ προδρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπίπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως, κακουργεῖν. καὶ ἱππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα ἐν φρυγίοις, τῶν τε ἀθηναίων τέλει ἑνὶ τῶν ἱππέων, καὶ θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔσχον οἱ ἀθηναῖοι, καὶ θεσσαλοί, μέχρις οὗ προσβοηθησάντων τοῖς βοιωτοῖς τῶν ὁπλιτῶν, τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν. καὶ ἀπέθανον τῶν θεσσαλῶν, καὶ ἀθηναίων οἱ πολλοί. ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους. καὶ οἱ πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν θεσσαλῶν κατὰ τὸ παλαιὸν ξυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς ἀθηναίοις. καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτούς, λαρισσαῖοι, φαρσάλιοι, παράσιοι, κρανώνιοι, πειράσιοι, γυρτώνιοι, φεραῖοι. ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν, ἐκ μὲν λαρίσσης, Πολυμήδης, καὶ Ἀριστόνους, ἀπὸ τῆς στάσεως ἑκάτερος. ἐκ δὲ φαρσάλου, Μένων. ἦσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῄεσαν αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραντες ἐκ τῶν ἀχαρνῶν, ἐδῄουν τῶν δήμων τινὰς ἄλλους, τῶν μεταξὺ πάρνη-

θος, καὶ Βριλησσοῦ ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ, οἱ ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ πελοπόννησον, ἅσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοξότας τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ Καρκῖνός τε ὁ Ξενοτίμου, καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους, καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν, ἄραντες, τῇ παρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, χρόνον ἐμμείναντες ἐν τῇ ἀττικῇ, ὅσον εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ἀνεχώρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ᾗπερ ἐσέβαλον. παριόντες δὲ ὠρωπὸν, τὴν γῆν τὴν πειραϊκὴν καλουμένην, ἣν νέμονται ὠρώπιοι ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδῄωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς πελοπόννησον, διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, οἱ ἀθηναῖοι φυλακὰς κατεστήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥσπερ δὴ ἔμελλον διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν. καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν αὐτοῖς ἐξαίρετα ποιησαμένοις, χωρὶς θέσθαι, καὶ μὴ ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν. ἢν δέ τις εἴπῃ, ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηΐτῃ στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει, καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν ἐπέθεντο. τριήρεις τε μετ' αὐτῶν ἐξαιρέτους ἑκατὸν ἐποιήσαντο κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας, καὶ τριηράρχους αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι, ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ. οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ πελοπόννησον ἀθηναῖοι, καὶ κερκυραῖοι, μετ' αὐτῶν πεντήκοντα ναυσὶ προσβεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων, ἄλλα τε ἐκάκουν περιπλέοντες, καὶ ἐς μεθώνην τῆς λακωνικῆς ἀποβάντες, τῷ τείχει προσέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ, καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνόντων. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασίδας ὁ Τέλλιδος, ἀνὴρ σπαρτιάτης, φρουρὰν ἔχων, καὶ αἰσθόμενος, ἐβοήθει τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὁπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν δὲ τὸ τῶν ἀθηναίων στρατόπεδον ἐσκεδασμένον κατὰ τὴν χώραν, καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον, ἐσπίπτει ἐς τὴν μεθώνην. καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐσδρομῇ ἀπολέσας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, τήν τε πόλιν περιεποίησε, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος, πρῶτος τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπῃνέθη ἐν σπάρτῃ. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἄραντες, παρέπλεον. καὶ σχόντες τῆς ἠλείας ἐς φειὰν, ἐδῄουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας. καὶ προσβοηθήσαντας τῶν ἐκ τῆς κοίλης ἤλιδος τριακοσίους λογάδας, καὶ τῶν αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος ἠλείων, μάχῃ ἐκράτησαν. ἀνέμου δὲ κατιόντος μεγάλου, χειμαζόμενοι ἐν ἀλιμένῳ χωρίῳ, οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ περιέπλεον τὸν ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν ἐς τὸν ἐν τῇ φειᾷ λιμένα. οἱ δὲ μεσσήνιοι ἐν τούτῳ καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι, κατὰ γῆν χωρήσαντες, τὴν φειὰν αἱροῦσι, καὶ ὕστερον αἵ τε νῆες περιπλεύσασαι, ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὺς, καὶ ἐξανάγονται ἐκλιπόντες φειάν. καὶ τῶν ἠλείων ἡ πολλὴ ἤδη στρατιὰ προσεβεβοηθήκει. παραπλεύσαντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία, ἐδῄουν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, οἱ ἀθηναῖοι τριάκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν λοκρίδα, καὶ εὐβοίας ἅμα φυλακήν. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου. καὶ ἀποβάσεις ποιησάμενος, τῆς τε παραθαλασσίου ἔστιν ἃ ἐδῄωσε, καὶ θρόνιον εἷλεν. ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ ἐν ἀλόπῃ τοὺς βοηθήσαντας λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν. ἀνέστησαν δὲ καὶ αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ αἰγίνης ἀθηναῖοι, αὐτούς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι. καὶ τὴν αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο τῇ πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντες ἐποίκους, ἔχειν. καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκπεσοῦσι δὲ τοῖς αἰγινήταις, οἱ λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν θυρέαν οἰκεῖν, καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατά τε τὸ ἀθηναίων διάφορον, καὶ ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμὸν, καὶ τῶν εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν. ἡ δὲ θυρεᾶτις γῆ, μεθορία τῆς ἀργείας καὶ λακωνικῆς ἐστιν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, ἐνταῦθα ᾤκησαν, οἱ δὲ ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην ἑλλάδα. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην, ὥσπερ καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίγνεσθαι δυνατὸν, ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν, καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη γενόμενος μηνοειδὴς, καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν Πύθεω, ἄνδρα ἀβδηρίτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα, οἱ ἀθηναῖοι πρότερον πολέμιον νομίζοντες, πρόξενον ἐποιήσαντο, καὶ μετεπέμψαντο, βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρεω θρᾳκῶν βασιλέα ξύμμαχον γενέσθαι. ὁ δὲ Τήρης οὗτος ὁ τοῦ Σιτάλκου πατὴρ, πρῶτος ὀδρύσαις τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπὶ πλέον τῆς ἄλλης θρᾴκης ἐποίησε. πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομόν ἐστι θρᾳκῶν. Τηρεῖ δὲ τῷ πρόκνην τὴν Πανδίονος ἀπὸ ἀθηνῶν σχόντι γυναῖκα, προσήκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδὲν, οὐδὲ τῆς αὐτῆς θρᾴκης ἐγένοντο. ἀλλ' ὁ μὲν, ἐν Δαυλίᾳ τῆς φωκίδος

νῦν καλουμένης γῆς ὁ Τηρεὺς ᾤκει, τότε ὑπὸ θρᾳκῶν οἰκουμένης, καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν. πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνος μνήμῃ Δαυλιὰς ἡ ὄρνις ἐπωνόμασται. εἰκὸς δὲ καὶ τὸ κῆδος Πανδίονα ξυνάψασθαι τῆς θυγατρὸς διὰ τοσούτου, ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον, ἢ διὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐς ὀδρύσας ὁδοῦ. Τήρης δὲ, οὔτε τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων, βασιλεύς τε πρῶτος ἐν κράτει ὀδρυσῶν ἐγένετο. οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην, οἱ ἀθηναῖοι ξύμμαχον ἐποιήσαντο, βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ θρᾴκης χωρία καὶ Περδίκκαν ξυνελεῖν αὐτόν. ἐλθών τε ἐς τὰς ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος, τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε, καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀθηναῖον. τόν τε ἐπὶ θρᾴκης πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύσειν. πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμψειν στρατιὰν θρᾳκίαν ἀθηναίοις, ἱππέων τε, καὶ πελταστῶν. ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς ἀθηναίοις. καὶ θέρμην αὐτῷ ἔπεισεν ἀποδοῦναι. ξυνεστράτευσέ τε εὐθὺς Περδίκκας ἐπὶ χαλκιδέας μετ' ἀθηναίων, καὶ Φορμίωνος. οὕτω μὲν Σιτάλκης τε ὁ Τήρεω θρᾳκῶν βασιλεὺς, ξύμμαχος ἐγένετο ἀθηναίοις, καὶ Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου μακεδόνων βασιλεύς. οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν ἀθηναῖοι, ἔτι ὄντες περὶ πελοπόννησον, σόλιόν τε κορινθίων πόλισμα αἱροῦσι, καὶ παραδιδόασι παλαιρεῦσιν ἀκαρνάνων μόνοις τὴν γῆν καὶ πόλιν νέμεσθαι, καὶ ἄστακον, ἧς Εὔαρχος ἐτυράννει, λαβόντες κατὰ κράτος, καὶ ἐξελάσαντες αὐτὸν, τὸ χωρίον ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο. ἐπί τε κεφαλληνίαν τὴν νῆσον προσπλεύσαντες, προσηγάγοντο ἄνευ μάχης. κεῖται δὲ ἡ κεφαλληνία κατὰ ἀκαρνανίαν, καὶ λευκάδα, τετράπολις οὖσα. παλῆς. κράνιοι. σαμαῖοι. πρόναιοι. ὕστερον δ' οὐ πολλῷ, ἀνεχώρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς ἀθήνας. περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου, ἀθηναῖοι πανδημεὶ αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι ἐσέβαλον ἐς τὴν μεγαρίδα, Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος. καὶ οἱ περὶ πελοπόννησον ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν, ἔτυχον γὰρ ἤδη ἐν αἰγίνῃ ὄντες, ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμενοι, ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾷ ἐν μεγάροις ὄντας, ἔπλευσαν παρ' αὐτοὺς, καὶ ξυνεμίχθησαν. στρατόπεδόν τε μέγιστον δὴ τοῦτο ἀθρόον ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς πόλεως, καὶ οὔπω νενοσηκυίας. μυρίων γὰρ ὁπλιτῶν οὐκ ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ ἀθηναῖοι. χωρὶς δὲ, αὐτοῖς οἱ ἐν ποτιδαίᾳ τρισχίλιοι ἦσαν. μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων ὁπλιτῶν. χωρὶς δὲ, ὁ ἄλλος ὅμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος. δῃώσαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς, ἀνεχώρησαν. ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐσβολαὶ ἀθηναίων ἐς τὴν μεγαρίδα, καὶ ἱππέων, καὶ πανστρατιᾷ, μέχρις οὗ νίσαια ἑάλω ὑπ' ἀθηναίων. ἐτειχίσθη δὲ καὶ ἀταλάντη ὑπ' ἀθηναίων φρούριον, τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος, ἡ ἐπὶ λοκροῖς τοῖς ὀπουντίοις νῆσος ἐρήμη πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ λῃστὰς ἐκπλέοντας ἐξ ὀποῦντος, καὶ τῆς ἄλλης λοκρίδος, κακουργεῖν τὴν εὔβοιαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει τούτῳ μετὰ τὴν πελοποννησίων ἐκ τῆς ἀττικῆς ἀναχώρησιν ἐγένετο. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Εὔαρχος ὁ ἀκαρνὰν βουλόμενος ἐς τὴν ἄστακον κατελθεῖν, πείθει κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ, καὶ πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίτους ἑαυτὸν κατάγειν, πλεύσαντας. καὶ αὐτὸς ἐπικούρους τινὰς προσεμισθώσατο. ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς Εὐφαμίδας τε ὁ Ἀριστωνύμου, καὶ Τιμόξενος ὁ Τιμοκράτους, καὶ Εὔμαχος ὁ Χρύσιδος. καὶ πλεύσαντες, κατήγαγον. καὶ τῆς ἄλλης ἀκαρνανίας τῆς περὶ θάλασσαν, ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι προσποιήσασθαι. καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἠδύναντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου. σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλῳ ἐς κεφαλληνίαν, καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας τινὸς, ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι, σφῶν αὐτῶν ἐπιθεμένων ἀπροσδοκήτως τῶν κρανίων. καὶ βιαιότερον ἀναγαγόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπ' οἴκου. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι, οἱ ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι, δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε.

Τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται τῶν ἀπογιγνομένων πρότριτα σκηνὴν ποιήσαντες. καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος, ἤν τι βούληται. ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λάρνακας κυπαρισσίνας ἄγουσιν ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάστης μίαν. ἔνεστι δὲ καὶ τὰ ὀστᾶ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὑρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀστῶν, καὶ ξένων. καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως. καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλήν γε τοὺς ἐν μαραθῶνι. ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες, αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν. ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ τῆς πό-

λεως, ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι, καὶ ἀξιώματι προήκῃ, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα. μετὰ δὲ τοῦτο, ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσι. καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπιπλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ,

Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων, ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δ' ἂν ἀρκοῦν ἐδόκει εἶναι, ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι, εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευθῆναι. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν, ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ, τε γὰρ ξυνειδὼς, καὶ εὔνους ἀκροατὴς, τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται, νομίσειε δηλοῦσθαι, ὅ, τε ἄπειρος, ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούοι. μέχρι γὰρ τοῦδε, ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι, ὧν ἤκουσε. τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι, αὐτῶν φθονοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἑπόμενον τῷ νόμῳ, πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὡς ἐπιπλεῖστον. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον. δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν ἀεὶ οἱ αὐτοὶ οἰκοῦντες, διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων, μέχρι τοῦδε, ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν. κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν, οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. τὰ δὲ πλέω αὐτῆς, αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε, οἱ νῦν ἔτι ὄντες, μάλιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν. καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν, καὶ ἐς πόλεμον, καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ, ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω. ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ, καὶ μεθ' οἵας πολιτείας, καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ, καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν, καὶ ξένων, ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι. χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους. παράδειγμα δὲ αὐτοὶ μᾶλλον ὄντες τισὶν, ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν, διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους, ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν, δημοκρατία κέκληται. μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους, πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον. κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ, ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται. οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθημέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾶ ἔχοντες. οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι, ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες, τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει, καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν, ὅσοι τε ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται, καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες, αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι. καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθημέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει, τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι, ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων, τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα, ἢ μαθήματος, ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν, ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον καὶ ἀπάταις, ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ. καὶ ἐν ταῖς παιδείαις, οἱ μὲν, ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες, τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ, ἀνειμένως διαιτώμενοι, οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμήριον δὲ, οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑκάστους, μετὰ πάντων δ' ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες, οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλ-

λοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι, τὰ πλείω κρατοῦμεν. ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν, οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε, διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν. ἢν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι, κρατήσαντές τε τινὰς ἡμῶν, πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι, καὶ νικηθέντες ὑφ᾽ ἁπάντων, ἡσσῆσθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ μᾶλλον, ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον, ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι. καὶ ἔν τε τούτοις, τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι, καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. φιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ᾽ εὐτελείας, καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας. πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ, ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα. καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινι αἰσχρὸν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ, αἴσχιον. ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα, καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις, τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι. μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα, οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ᾽ ἀχρεῖον νομίζομεν. καὶ αὐτοὶ ἤτοι κρίνομέν γε, ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον, ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι, ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν, θράσος, λογισμὸς δὲ, ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ᾽ ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν, οἱ τά τε δεινὰ, καὶ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες, καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἠναντιώμεθα τοῖς πολλοῖς. οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν, ὥστε ὀφειλομένην δι᾽ εὐνοίας ᾧ δέδωκε σώζειν. ὁ δ᾽ ἀντοφείλων, ἀμβλύτερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ᾽ ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος μᾶλλον λογισμῷ, ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ, ἀδεῶς τινα ὠφελοῦμεν. ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι, καὶ καθ᾽ ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ᾽ ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ᾽ ἂν εἴδη, καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ᾽ ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον, ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πεῖραν ἔρχεται· καὶ μόνη, οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ᾽ οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν, ὡς οὐχ ὑπ᾽ ἀξίων ἄρχεται, μετὰ μεγάλων δὲ σημείων, καὶ οὐδ᾽ ἤτοι ἀμάρτυρόνγε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι, τοῖς τε νῦν, καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα. καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου, οὔτε ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ᾽ ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν ἀΐδια ξυγκατοικήσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γενναίως δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν, μαχόμενοι ἐτελεύτησαν. καὶ τῶν λειπομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν. διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα, καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ᾽ οἷς νῦν λέγω, φανερὰν, σημείοις καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα. ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν. καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν ἑλλήνων ἰσόῤῥοπος, ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη. δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν, πρώτη τε μηνύουσα, καὶ τελευταία βεβαιοῦσα, ἡ νῦν τῶνδε καταστροφή. καὶ γὰρ τοῖς τἆλλα χείροσι, δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι. ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες, κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν, ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν, πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο. τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες, ἐβουλήθησαν μετ᾽ αὐτοῦ, τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι. ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς, ἀξιοῦντες πεποιθέναι. καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι, ἢ τῷ ἐνδόντες, σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον. τὸ δ᾽ ἔργον, τῷ σώματι ὑπέμειναν. καὶ δι᾽ ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον, ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν. καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγένοντο. τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι, ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦντας μὴ λόγῳ

μόνον τὴν ὠφέλειαν, ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι, λέγων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πόλεως δύναμιν καθ᾽ ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους, καὶ ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς. καὶ ὅταν ὑμῖν μεγάλη δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες, καὶ γιγνώσκοντες τὰ δέοντα, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυνόμενοι, ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο, καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του σφαλεῖεν, οὔκουν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες, ἰδίᾳ τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον, καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ᾽ ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι ἀεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ ἀείμνηστος καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ᾽ ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες, καὶ τὸ εὔδαιμον, τὸ ἐλεύθερον, τὸ δὲ ἐλεύθερον, τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστ᾽ ἀγαθοῦ, ἀλλ᾽ οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται, καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ ἐν τῷ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις, ἢ ὁ μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος καὶ ἀναίσθητος θάνατος. δι᾽ ὅπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον, ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες. τὸ δ᾽ εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε, καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ᾽ οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθῇ. καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι, οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι. ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη, οἱ ἐπιγιγνόμενοί τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν ἔκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι, καὶ ἀσφαλείᾳ ξυνοίσειν. οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι, οἳ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν. ὅσοι δ᾽ αὖ παρηβήκατε, τόν τε πλείονα κέρδος ὄν, ηὐτυχεῖτε βίον, ἡγεῖσθε, καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίζεσθε. τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινές φασι, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. παισὶ δ᾽ αὖ ὅσοι τῶνδε πάρεστε, ἢ ἀδελφοῖς, ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα. τὸν γὰρ οὐκ ὄντα, ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν. καὶ μόλις ἂν καθ᾽ ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὁμοῖοι, ἀλλ᾽ ὀλίγῳ χείρους κριθεῖτε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν, μεγάλη ἡ δόξα. καὶ ἧς ἂν ἐπ᾽ ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι, ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ. εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον, ὅσα εἶχον πρόσφορα. καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκόσμηνται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε, δημοσίᾳ ἡ πόλις μέχρις ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα. ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσι. νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἑκάστῳ, ἄπιτε.

Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. καὶ διελθόντος αὐτοῦ, πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τοῦδε ἐτελεύτα. τοῦ δὲ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν. ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. καὶ ὄντων αὐτῶν οὐ πολλάς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον, καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις. οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμός, οὐδὲ φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέσθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ᾽ αὐτοὶ μάλιστα ἔθνησκον, ὅσῳ καὶ μάλιστα προσῄεσαν, οὔτε ἄλλη ἀνθρωπεία τέχνη οὐδεμία. ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς ἱκέτευσαν, ἢ μαντείοις, καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν. τελευτῶντές τε, αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου. ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον, καὶ Λιβύην κατέβη, καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως ἐνέπεσε. καὶ τὸ πρῶτον

ἐν τῷ

ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν, ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα. κρῆναι γὰρ οὔπω ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο. καὶ ἔθνησκον πολλῷ μᾶλλον ἤδη. λεγέτω μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ ὡς ἕκαστος γιγνώσκει, καὶ ἰατρὸς, καὶ ἰδιώτης, ἀφ' ὅτου εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτό. καὶ τὰς αἰτίας, ἅς τινας νομίζει, τοσαύτης μεταβολῆς ἱκανὰς εἶναι δύναμιν ἐς τὸ μεταστῆσαι σχεῖν. ἐγὼ δὲ οἷόν τε ἐγίγνετο, λέξω. καὶ ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν, εἴπω τε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν, ταῦτα δηλώσω, αὐτός τε νοσήσας, καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας. τὸ μὲν γὰρ ἔτος ὡς ὡμολογεῖτο, ἐκ πάντων μάλιστα δὴ ἐκεῖνο ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν. εἰ δέ τις καὶ προέκαμνέ τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη. τοὺς δ' ἄλλους, ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἀλλ' ἐξαίφνης ὑγιεῖς ὄντας. πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα, καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε. καὶ τὰ ἐντὸς, ἥ τε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν. καὶ πνεῦμα ἄτοπον καὶ δυσῶδες ἠφίει. ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ βράγχος ἐπεγίγνετο. καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ. καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν, καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν, ἐπῄεσαν καὶ αὗται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης. λύγξ τε τοῖς πλείοσιν ἐνέπεσε κενὴ, σπασμὸν ἐνδιδοῦσα ἰσχυρόν. τοῖς μὲν, μετὰ ταῦτα λωφήσαντα, τοῖς δὲ, καὶ πολλῷ ὕστερον. καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα, οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν, οὔτε χλωρὸν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιδνὸν, φλυκταίναις μικραῖς, καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός. τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο, ὥστε μήτε τῶν πάνυ λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς, μήτ' ἄλλο τι, ἢ γυμνὸν ἀνέχεσθαι. ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελημένων ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι. καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει τό, τε πλέον, καὶ ἔλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία, τοῦ μὴ ἡσυχάζειν, καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διαπαντός καὶ τὸ σῶμα ὅσον περ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν τῇ ταλαιπωρίᾳ. ὥστε ἢ διεφθείροντο οἱ πλεῖστοι ἐναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος ἔτι ἔχοντές τι δυνάμεως, ἢ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος ἐς τὴν κοιλίαν, καὶ ἑλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης, καὶ διαρροίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕστερον διὰ τὴν ἀσθένειαν διεφθείροντο. καὶ διεξῄει γὰρ διαπαντὸς τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἱδρυθὲν κακόν. καὶ εἴ τις ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο, τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινε. κατέσκηπτε γὰρ καὶ ἐς αἰδοῖα, καὶ ἐς ἄκρας χεῖρας, καὶ πόδας. καὶ πολλοὶ στερισκόμενοι τούτων, διέφυγον. εἰσὶ δ' οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. τοὺς δὲ, καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀναστάντας τῶν πάντων ὁμοίως. καὶ ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἐπιτηδείους. γενόμενον γὰρ κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου, τά τε ἄλλα χαλεπωτέρως, ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν προσέπιπτεν ἑκάστῳ. καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι ὂν, ἢ τῶν ξυντρόφων τι. τὰ γὰρ ὄρνεα, καὶ τετράποδα, ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων, ἢ οὐ προσῄει, ἢ γευσάμενα, διεφθείρετο. τεκμήριον δὲ, τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφὴς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑωρῶντο οὔτε ἄλλως, οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν. οἱ δὲ κύνες μᾶλλον αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος, διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶσθαι. τὸ μὲν οὖν νόσημα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας, ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπίπαν τὴν ἰδέαν. καὶ ἄλλο παρελύπει κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν εἰωθότων. ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. ἔθνησκον δὲ, οἱ μὲν, ἀμελείᾳ. οἱ δὲ, καὶ πάνυ θεραπευόμενοι. ἕν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ, τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν. τὸ γάρ τῳ ξυνενεγκὸν, ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτε. σῶμά τε αὔταρκες ὂν, οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτὸ, ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας, ἀλλὰ πάντα ξυνῄρει, καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευόμενα. δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ, ἥ τε ἀθυμία ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων, πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον εὐθὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ, πολλῷ μᾶλλον προΐεντο σφᾶς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀντεῖχον. καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀναπιμπλάμενοι ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἔθνησκον, καὶ τὸν πλεῖστον φθόρον τοῦτο ἐνεποίει. εἴτε γὰρ μὴ θέλοιεν δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἔρημοι, καὶ οἰκίαι πολλαὶ ἐκενώθησαν, ἀπορίᾳ τοῦ θεραπεύσοντος. εἴτε προσίοιεν, διεφθείροντο. καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι. αἰσχύνῃ γὰρ ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς φίλους, ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευτῶντες καὶ οἱ οἰκεῖοι ἐξέκαμνον.

ὑπὸ

ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἐπὶ πλέον δ' ὅμως οἱ διαπεφευγότες τόν τε θνήσκοντα, καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο, διὰ τὸ προειδέναι τε καὶ αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι. δὶς γὰρ τὸν αὐτὸν ὥστε καὶ κτείνειν οὐκ ἐπελάμβανε. καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ, καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον ἐλπίδος τι εἶχον κούφης, μηδ' ἂν ὑπ' ἄλλου νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρῆναι. ἐπίεσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ ἧσσον τοὺς ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν ἀλλ' ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ ἔτους διαιτωμένων, ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἀποθνήσκοντες ἔκειντο, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο, καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες, τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. τά τε ἱερά, ἐν οἷς ἐσκήνηντο, νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτοῦ ἐναποθνησκόντων. ὑπερβιαζομένου γὰρ τοῦ κακοῦ, οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔχοντες ὅ,τι γένωνται, ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο, καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων ὁμοίως. νόμοι τε πάντες συνεταράχθησαν, οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς. ἔθαπτον δέ, ὡς ἕκαστος ἠδύνατο. καὶ πολλοὶ ἐς ἀναισχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων, διὰ τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθνάναι σφίσιν. ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἀλλοτρίας, φθάσαντες τοὺς νήσαντας, οἱ μὲν ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρόν, ὑφῆπτον. οἱ δέ, καιομένου ἄλλου, ἄνωθεν ἐπιβαλόντες, ὃν φέροιεν, ἀπῄεσαν. πρῶτόν τε ἦρξε, καὶ ἐς τἆλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνομίας τὸ νόσημα. ῥᾷον γὰρ ἐτόλμα τις ἃ πρότερον ἀπεκρύπτετο, μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχίστροφον τὴν μεταβολὴν ὁρῶντες, τῶν τ' εὐδαιμόνων, καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων, καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον κεκτημένων. εὐθὺς δὲ τἀκείνων ἐχόντων, ὥστε ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ἠξίουν ποιεῖσθαι, ἐφήμερα τά τε σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι. καὶ τὸ μὲν προσταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῷ, οὐδεὶς πρόθυμος ἦν, ἄδηλον νομίζων εἰ πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν, διαφθαρήσεται, ὅ,τι δὲ ἤδη τε ἡδύ, καὶ πανταχόθεν τὸ ἐς αὐτὸ κερδαλέον, τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φόβος, ἢ ἀνθρώπων νόμος, οὐδεὶς ἀπεῖργε. τὸ μὲν κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ καὶ σέβειν, καὶ μή, ἐκ τοῦ πάντας ὁρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους. τῶν δὲ ἁμαρτημάτων οὐδεὶς ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βιοὺς ἄν, τὴν τιμωρίαν ἀντιδοῦναι. πολὺ δὲ μείζω τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι, ἣν πρὶν ἐμπεσεῖν, εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι. τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ ἀθηναῖοι περιπεσόντες, ἐπιέζοντο, ἀνθρώπων τε ἔνδον θνησκόντων, καὶ γῆς ἔξω δῃουμένης. ἐν δὲ τῷ κακῷ, οἷα εἰκός, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ᾄδεσθαι, ἥξει δωριακὸς πόλεμος, καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ. ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμόν. ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰκότως, λοιμὸν εἰρῆσθαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον, τὴν μνήμην ἐποιοῦντο. ἢν δέ γε οἶμαί ποτε ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ δωρικὸς τοῦδε ὕστερος, καὶ ξυμβῇ γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ λακεδαιμονίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν, ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεὸν εἰ χρὴ πολεμεῖν, ἀνεῖλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου, τὰ γιγνόμενα ἤκαζον ὁμοῖα εἶναι. ἐσβεβληκότων δὲ τῶν πελοποννησίων, ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς, καὶ ἐς μὲν πελοπόννησον οὐκ ἐσῆλθεν, ὅ,τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν. ἐπενείματο δὲ ἀθήνας μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ, καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυανθρωπότατα. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πεδίον, παρῆλθον ἐς τὴν πάραλον γῆν καλουμένην, μέχρι λαυρείου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν ἀθηναίοις καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην, ᾗ πρὸς πελοπόννησον ὁρᾷ. ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς εὔβοιάν τε, καὶ ἄνδρον τετραμμένην. περικλῆς δὲ στρατηγὸς ὢν καὶ τότε, περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξιέναι τοὺς ἀθηναίους, τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχεν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐσβολῇ. ἔτι δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων, πρὶν ἐς τὴν παραλίαν γῆν ἐλθεῖν, ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν τῇ πελοποννήσῳ παρεσκευάζετο. καὶ ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν, ἀνήγετο. ἦγε δ' ἐπὶ τῶν νεῶν ὁπλίτας ἀθηναίων τετρακισχιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς, πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιηθείσαις. ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ χῖοι, καὶ λέσβιοι πεντήκοντα ναυσίν. ὅτε δὲ ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη ἀθηναίων, πελοποννησίους κατέλιπον τῆς ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. ἀφικόμενοι δὲ ἐς ἐπίδαυρον τῆς πελοποννήσου, ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν. καὶ πρὸς τὴν πόλιν προσβαλόντες, ἐς ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἑλεῖν, οὐ μέντοι προεχώρησέ γε. ἀναγαγόμενοι δὲ ἐκ τῆς ἐπιδαύρου, ἔτεμον τήν τε τροιζηνίδα γῆν, καὶ τὴν ἁλιάδα, καὶ τὴν ἑρμιονίδα. ἔστι δὲ πάντα ταῦτα ἐπιθαλάσσια τῆς πε-

λοπον-

λοποννήσου. ἄραντες δὲ ἀπ' αὐτῆς, ἀφίκοντο ἐς πρασιὰς, τῆς λακωνικῆς πόλισμα ἐπιθαλάσσιον. καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμον, καὶ αὐτὸ τὸ πόλισμα εἷλον, καὶ ἐπόρθησαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ ἀττικῇ ὄντας, ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας. ὅσον δὲ χρόνον οἵ τε πελοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῇ τῶν ἀθηναίων, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐστράτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἔν τε τῇ στρατιᾷ τοὺς ἀθηναίους ἔφθειρε, καὶ ἐν τῇ πόλει. ὥστε καὶ ἐλέχθη, τοὺς πελοποννησίους δείσαντας τὸ νόσημα, ὡς ἐπυνθάνοντο τῶν αὐτομόλων ὅτι ἐν τῇ πόλει εἴη, καὶ θάπτοντας ἅμα ᾐσθάνοντο, θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν. τῇ δὲ ἐσβολῇ ταύτῃ πλεῖστόν τε χρόνον ἐνέμειναν, καὶ τὴν γῆν πᾶσαν ἔτεμον. ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα ἐν τῇ γῇ τῇ ἀττικῇ ἐγένοντο. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Ἅγνων ὁ Νικίου, καὶ Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου ξυστράτηγοι ὄντες Περικλέους, λαβόντες τὴν στρατιὰν ἧπερ ἐκεῖνος ἐχρήσατο, ἐστράτευσαν εὐθὺς ἐπὶ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης, καὶ ποτίδαιαν ἔτι πολιορκουμένην. ἀφικόμενοι δὲ, μηχανάς τε τῇ ποτιδαίᾳ προσέφερον, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο ἑλεῖν. προὐχώρει δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἵρεσις τῆς πόλεως, οὔτε τἆλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως. ἐπιγενομένη γὰρ ἡ νόσος, ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς ἀθηναίους, φθείρουσα τὴν στρατιὰν, ὥστε καὶ τοὺς προτέρους στρατιώτας νοσῆσαι τῶν ἀθηναίων, ἀπὸ τῆς ξὺν Ἅγνωνι στρατιᾶς ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ὑγιαίνοντας. Φορμίων δὲ, καὶ οἱ ἑξακόσιοι, καὶ χίλιοι, οὐκέτι ἦσαν περὶ χαλκιδέας. ὁ μὲν οὖν Ἅγνων ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν ἐς τὰς ἀθήνας, ἀπὸ τετρακισχιλίων ὁπλιτῶν, χιλίους καὶ πεντήκοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις. οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται κατὰ χώραν μένοντες, ἐπολιόρκουν τὴν ποτίδαιαν. μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν πελοποννησίων, οἱ ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον, καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα, καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας. καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον, ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν, καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες. πρὸς δὲ τοὺς λακεδαιμονίους ὥρμηντο ξυγχωρεῖν. καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς αὐτοὺς, ἄπρακτοι ἐγένοντο. πανταχόθεν τε τῇ γνώμῃ ἄποροι καθεστῶτες, ἐνέκειντο τῷ Περικλεῖ. ὁ δὲ, ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαίνοντας, καὶ πάντα ποιοῦντας ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον ποιήσας, ἔτι δ' ἐστρατήγει, ἐβούλετο θαρσῦναί τε, καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώτερον καὶ ἀδεέστερον καταστῆσαι, καὶ παρελθὼν, ἔλεξε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ.

Καὶ προσδεχομένῳ μοι, τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς με γεγένηται, αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας. καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω, καὶ μέμψωμαι, εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε, ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλέω ξύμπασαν ὀρθουμένην, ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. Καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτὸν, διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἧσσον ξυναπόλλυται. κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ, πολλῷ μᾶλλον διασώζεται. ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε ταῖς καθ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι, τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε. καὶ ἐμὲ τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, οἳ ξυνέγνωτε, δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς ἥσσων οἴομαι εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα. φιλόπολίς τε, καὶ χρημάτων κρείσσων. ὅ, τε γὰρ γνοὺς, καὶ μὴ σαφῶς διδάξας, ἐν ἴσῳ εἰ καὶ μὴ ἐνεθυμήθη, ὅ, τ' ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι. προσόντος δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο. ὥστ' εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι μᾶλλον ἑτέρων προσεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην. καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τἆλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι. εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι, ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον, τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος. καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι, καὶ οὐκ ἐξίσταμαι. ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης, μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι. διότι τὸ μὲν λυποῦν, ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελείας ἄπεστιν ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι, καὶ μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου ἐμπεσούσης, ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν, ἃ ἔγνωτε. δουλοῖ γὰρ φρόνημα, τὸ αἰφνίδιον, καὶ ἀπροσδό-

ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον, ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται. ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας, καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους, χρεὼν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν. ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι, ὅστις μαλακίᾳ ἐλλείπει, καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον. ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια, τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι, τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον μὴ γένηταί τε πολύς, καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα. ἀρκείτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον. δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὔτ᾽ αὐτοὶ πώποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρι ἐς τὴν ἀρχήν, οὔτ᾽ ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις, οὐδ᾽ ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν ἔχοντι τὴν προσποίησιν, εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς ἑώρων. οἴεσθε μὲν γὰρ τῶν ξυμμάχων μόνον ἄρχειν. ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς, καὶ θαλάσσης, τοῦ ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ᾽ ὅσον τε νῦν νέμεσθε, καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουληθῆτε, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας ὑμᾶς, οὔτε βασιλεὺς κωλύσει, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ παρόντι. ὥστε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νομίζετε ἐστερῆσθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται. οὐδ᾽ εἰκὸς χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν μᾶλλον, ἢ οὐκ ἧπιον. καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆσαι, καὶ γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἢν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς, διασώσωμεν, ῥᾳδίως ταῦτα ἀναληψομένην, ἄλλων δ᾽ ὑπακούσασι, καὶ τὰ προκεκτημένα φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι. τῶν τε πατέρων μὴ χείρους κατ᾽ ἀμφότερα φανῆναι, οἳ μετὰ πόνων, καὶ οὐ παρ᾽ ἄλλων δεξάμενοι, κατέσχον τε. καὶ προσέτι διασώσαντες παρέδοσαν ὑμῖν αὐτά. αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι, ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι. ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε, μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. αὔχημα μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς, καὶ δειλῷ τινι ἐγγίνεται. καταφρόνησις δέ, ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν, ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέχεται. ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει, ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς. γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια. τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν, ᾧπερ ἅπαντες ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν, μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ᾽ ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως, καὶ κινδύνου, ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε, ἧς οὐδ᾽ ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται. ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον, τάχιστ᾽ ἄν τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἑτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν, καὶ εἴ που ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν. τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται, μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ πόλει ξυμφέρει, ἀλλ᾽ ἐν ὑπηκόῳ ἀσφαλῶς δουλεύειν. ὑμεῖς δέ, μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παράγεσθε, μήτε ἐμὲ δι᾽ ὀργῆς ἔχετε, ᾧ καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν, εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν, μὴ ἐθελησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγένηταί τε πέρα ὧν προσεδεχόμεθα ἡ νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων ἐλπίδος κρεῖσσον γεγενημένον. καὶ δι᾽ αὐτὴν οἶδ᾽ ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καὶ ὅταν παράλογόν τι εὖ πράξητε, ἐμοὶ ἀναθήσετε. φέρειν τε χρὴ τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως, τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως. ταῦτα γὰρ ἐν ἔθει τῇδε τῇ πόλει πρότερόν τε ἦν, νῦν τε μὴ ἐν ὑμῖν κωλυθῇ. γνῶτε δὲ ὄνομα μέγιστον αὐτὴν ἔχουσαν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις, διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς μὴ εἴκειν, πλεῖστα δὲ σώματα καὶ πόνους ἀναλωκέναι πολέμῳ, καὶ δύναμιν μεγίστην δὴ μέχρι τοῦδε κεκτημένην, ἧς ἐς ἀίδιον τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἢν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν ποτε. πάντα γὰρ πέφυκε καὶ ἐλασσοῦσθαι, μνήμη καταλελείψεται. Ἑλλήνων τε, ὅτι Ἕλληνες πλείστων δὴ ἤρξαμεν, καὶ πολέμοις μεγίστοις ἀντέσχομεν, πρός τε ξύμπαντας, καὶ καθ᾽ ἑκάστους. πόλιν τε τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτην, καὶ μεγίστην ᾠκήσαμεν. καίτοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ᾽ ἄν, ὁ δὲ δρᾶν τι βουλόμενος, καὶ αὐτὸς ζηλώσει. εἰ δέ τις μὴ κέκτηται, φθονήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι, καὶ λυπηροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι, πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δή, ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν. ὅστις δ᾽ ἐπὶ μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει, ὀρθῶς βουλεύεται. μῖσος μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει.

τέχει. ἡ δὲ παραυτίκα τε λαμπρότης, καὶ ἡ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα, ἀείμνηστος καταλέλειπται. ὑμεῖς
δὲ ἔς τε τὸ μέλλον καλὸν προγνόντες, ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχρὸν, τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφό-
τερα κτήσασθε. καὶ λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε, μήτε ἔνδηλοί ἐστε, τοῖς παροῦσι
πόνοις βαρυνόμενοι. ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μά-
λιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων, καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσι. Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέ-
γων, ἐπειρᾶτο τοὺς ἀθηναίους τῆς τε ἐπ᾽ αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν, καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν
ἀπάγειν τὴν γνώμην. οἱ δὲ, δημοσίᾳ μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο, καὶ οὔτε πρὸς τοὺς λακεδαι-
μονίους ἔτι ἔπεμπον, ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμηντο. ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο.
ὁ μὲν πένης, ὅτι ἀπ᾽ ἐλασσόνων ὁρμώμενος, ἐστέρητο καὶ τούτων. οἱ δὲ δυνατοὶ, καλὰ κτή-
ματα κατὰ τὴν χώραν οἰκοδομίαις τε, καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπολωλεκότες τὸ
δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ᾽ εἰρήνης ἔχοντες. οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαν-
το ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐτὸν, πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν. ὕστερον δ᾽ αὖθις οὐ πολλῷ, ὅπερ φιλεῖ
ὅμιλος ποιεῖν, στρατηγὸν εἵλοντο, καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν. ὧν μὲν περὶ τὰ
οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει, ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες. ὧν δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο, πλείστου
ἄξιον νομίζοντες εἶναι. ὅσον τε γὰρ χρόνον προὔστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο,
καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτὴν, καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ ἐκείνου μεγίστη. ἐπειδή τε ὁ πόλεμος κα-
τέστη, ὁ δὲ, φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν, ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη, καὶ ἓξ μῆνας. καὶ
ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἡ ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ, ἡσυ-
χάζοντάς τε, καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας, καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ, μη-
δὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας, ἔφη περιέσεσθαι. οἱ δὲ, ταῦτά τε πάντα ἐς τοὐναντίον ἔπρα-
ξαν, καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας, καὶ ἴδια κέρδη, κα-
κῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολίτευσαν. ἃ κατορθούμενα μὲν, τοῖς ἰδιώταις
τιμὴ καὶ ὠφέλεια μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. αἴτι-
ον δ᾽ ἦν, ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὢν τῷ τε ἀξιώματι, καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων τε διαφανῶς
ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἢ
αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ᾽
ἔχων ἐπ᾽ ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν. ὁπότε γοῦν αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν
ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων, κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι. καὶ δεδιότας αὖ ἀλόγως, ἀντικα-
θίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀν-
δρὸς ἀρχή. οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους ὄντες, καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ, πρῶτος
ἕκαστος γίγνεσθαι, ἐτράποντο καθ᾽ ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι, ἐξ ὧν,
ἄλλα τε πολλὰ ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ ἡμαρτήθη, καὶ ὁ ἐς σικελίαν πλοῦς, ὃς
οὐ τοσοῦτον γνώμης ἁμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῄεσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς
οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας,
τά τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν, καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν ἀλλήλοις ἐτα-
ράχθησαν. σφαλέντες δὲ ἐν σικελίᾳ, ἄλλῃ τε παρασκευῇ, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλέονι μορίῳ,
καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες, ὅμως βίᾳ μὲν ἔτι ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρχου-
σι πολεμίοις, καὶ τοῖς ἀπὸ σικελίας μετ᾽ αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλέοσιν ἀφεστη-
κόσι. Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα πελοποννησί-
οις ἐς τὸ ναυτικὸν, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν, ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς
περιπεσόντες, ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε, ἀφ᾽ ὧν αὐτὸς προέγνω
καὶ πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν τῶν πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ. οἱ δὲ
λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν ἐς ζάκυνθον τὴν
νῆσον, ἣ κεῖται ἀντιπέρας ἤλιδος. εἰσὶ δὲ ἀχαιῶν τῶν ἐκ πελοποννήσου ἄποικοι, καὶ ἀθηναί-
οις ξυνεμάχουν. ἐπέπλεον δὲ λακεδαιμονίων χίλιοι ὁπλῖται, καὶ Κνῆμος σπαρτιάτης ναύ-
αρχος. ἀποβάντες δὲ ἐς τὴν γῆν, ἐδῄωσαν τὰ πολλά. καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευ-
σαν ἐπ᾽ οἴκου. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, Ἀριστεὺς κορίνθιος, καὶ λακεδαιμονίων πρέσ-
βεις, Ἀνήριστος, καὶ Νικόλαος, καὶ Πρατόδημος, καὶ τεγεάτης Τιμαγόρας, καὶ ἀργεῖος ἰδίᾳ,
Πόλις, πορευόμενοι ἐς τὴν ἀσίαν ὡς βασιλέα, εἴ πως πείσειαν αὐτὸν χρήματά τε παρέχειν,
καὶ ξυμπολεμεῖν, ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην πρῶτον τὸν Τήρεω ἐς θρᾴκην, βουλόμενοι πεῖ-

σαί τε αὐτόν, εἰ δύναιντο, μεταστάντα τῆς ἀθηναίων ξυμμαχίας, στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν ποτίδαιαν, οὗ ἦν στράτευμα τῶν ἀθηναίων πολιορκοῦν, καὶ παῦσαι βοηθεῖν τε αὐτοῖς. καὶ ἥπερ ὥρμηντο, δι᾽ ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τοῦ ἑλλησπόντου ὡς Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου, ὃς αὐτοὺς ἔμελλεν ὡς βασιλέα ἀναπέμψειν. παρατυχόντες δὲ ἀθηναίων πρέσβεις, Λέαρχος ὁ Καλλιμάχου, καὶ Ἀμεινιάδης ὁ Φιλήμονος παρὰ τῷ Σιτάλκῃ, πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγενημένον ἀθηναῖον Σιτάλκου υἱόν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν, ὅπως μὴ διαβάντες ὡς βασιλέα, τὴν ἐκείνου πόλιν τὸ μέρος βλάψωσιν. ὁ δὲ, πεισθεὶς, πορευομένους αὐτοὺς διὰ τῆς θρᾴκης ἐπὶ τὸ πλοῖον, ᾧ ἔμελλον τὸν ἑλλήσποντον περαιώσειν, πρὶν ἐσβαίνειν, ξυλλαμβάνει, ἄλλους ξυμπέμψας μετὰ τοῦ Λεάρχου, καὶ Ἀμεινιάδου. καὶ ἐκέλευσεν ἐκείνοις παραδοῦναι. οἱ δὲ, λαβόντες, ἐκόμισαν ἐς τὰς ἀθήνας. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν, δείσαντες οἱ ἀθηναῖοι τὸν Ἀριστέα, μὴ αὖθις σφᾶς ἔτι πλείω κακουργῇ διαφυγών, ὅτι καὶ πρὸ τούτων τὰ τῆς ποτιδαίας καὶ τῶν ἐπὶ θρᾴκης πάντ᾽ ἐφαίνετο πράξας, ἀκρίτους καὶ βουλομένους ἔστιν ἃ εἰπεῖν, αὐθημερὸν ἀπέκτειναν πάντας. καὶ ἐς φάραγγας ἐσέβαλον, δικαιοῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι, οἷσπερ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν τοὺς ἐμπόρους, οὓς ἔλαβον ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, ἐν ὁλκάσι περὶ πελοπόννησον πλέοντας ἀποκτείναντες, καὶ ἐς φάραγγας ἐσβαλόντες. πάντας γὰρ δὴ κατ᾽ ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ λακεδαιμόνιοι ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς πολεμίους διέφθειρον. καὶ τοὺς μετὰ ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας, καὶ τοὺς μηδὲ μεθ᾽ ἑτέρων. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέρους τελευτῶντος, καὶ ἀμπρακιῶται, αὐτοί τε καὶ τῶν βαρβάρων πολλοὺς ἀναστήσαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ ἄργος τὸ ἀμφιλοχικόν, καὶ τὴν ἄλλην ἀμφιλοχίαν. ἔχθρα δὲ πρὸς τοὺς ἀργείους ἀπὸ τοῦδε αὐτοῖς ἤρξατο πρῶτον γενέσθαι. Ἄργος τὸ ἀμφιλοχικόν, καὶ ἀμφιλοχίαν τὴν ἄλλην, ἔκτισε μετὰ τὰ τρωϊκὰ οἴκαδε ἀναχωρήσας καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν ἄργει καταστάσει Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρεω, ἐν τῷ ἀμπρακικῷ κόλπῳ, ὁμώνυμον τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι ἄργος ὀνομάσας. καὶ ἦν ἡ πόλις αὕτη μεγίστη τῆς ἀμφιλοχίας. καὶ τοὺς δυνατωτάτους εἶχεν οἰκήτορας. ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον πιεζόμενοι, ἀμπρακιώτας ὁμόρους ὄντας τῇ ἀμφιλοχικῇ, ξυνοίκους ἐπηγάγοντο. καὶ ἑλληνίσθησαν τὴν νῦν γλῶσσαν τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀμπρακιωτῶν ξυνοικησάντων. οἱ δὲ ἄλλοι ἀμφίλοχοι, βάρβαροί εἰσιν. ἐκβάλλουσιν οὖν τοὺς ἀργείους οἱ ἀμπρακιῶται χρόνῳ. καὶ αὐτοὶ ἔχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ᾽ ἀμφίλοχοι, γενομένου τούτου, διδόασιν ἑαυτοὺς ἀκαρνᾶσι. καὶ προσπαρακαλέσαντες ἀμφότεροι ἀθηναίους, οἳ αὐτοῖς Φορμίωνά τε στρατηγὸν ἔπεμψαν, καὶ ναῦς τριάκοντα. ἀφικομένου δὲ τοῦ Φορμίωνος, αἱροῦσι κατὰ κράτος ἄργος, καὶ τοὺς ἀμπρακιώτας ἠνδραπόδισαν. κοινῇ τε ᾤκησαν αὐτὸ ἀμφίλοχοι, καὶ ἀκαρνᾶνες. μετὰ δὲ τοῦτο, ἡ ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον ἀθηναίοις καὶ ἀκαρνᾶσιν. οἱ δὲ ἀμπρακιῶται, τὴν μὲν ἔχθραν ἐς τοὺς ἀργείους ἀπὸ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ σφῶν αὐτῶν πρῶτον ἐποιήσαντο. ὕστερον δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τήνδε τὴν στρατείαν ποιοῦνται αὐτῶν τε, καὶ χαόνων, καὶ ἄλλων τινῶν τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων. ἐλθόντες τε πρὸς τὸ ἄργος, τῆς μὲν χώρας ἐκράτουν. τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν προσβαλόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου, καὶ διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει ἐγένετο. τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἀθηναῖοι ναῦς ἔστειλαν εἴκοσι μὲν περὶ πελοπόννησον, καὶ Φορμίωνα στρατηγόν, ὃς ὁρμώμενος ἐκ ναυπάκτου, φυλακὴν εἶχε μήτ᾽ ἐκπλεῖν ἐκ κορίνθου καὶ τοῦ κρισαίου κόλπου μηδένα, μήτ᾽ ἐσπλεῖν. ἑτέρας δὲ ἓξ ἐπὶ καρίας, καὶ λυκίας, καὶ Μελήσανδρον στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι, καὶ τὸ λῃστικὸν τῶν πελοποννησίων μὴ ἐῶσιν αὐτόθεν ὁρμώμενον, βλάπτειν τὸν πλοῦν τῶν ὁλκάδων τῶν ἀπὸ φασήλιδος, καὶ φοινίκης, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου. ἀναβὰς δὲ στρατιᾷ ἀθηναίων τε τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς τὴν λυκίαν ὁ Μελήσανδρος, ἀποθνήσκει. καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε νικηθεὶς μάχῃ. τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος οἱ ποτιδαιᾶται ἐπειδὴ οὐκέτι ἠδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν, ἀλλ᾽ αἵ τε ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβολαὶ πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς ἀθηναίους, ὅ τε σῖτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπεγεγένητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως πέρι ἀναγκαίας καί τινες καὶ ἀλλήλων ἐγεύοντο. οὕτω δὴ λόγους προσφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις. Ξενοφῶντί τε τῷ Εὐριπίδου, καὶ Ἑστιοδώρῳ τῷ Ἀριστοκλείδου, καὶ Φανομάχῳ τῷ Καλλιμάχου. οἱ δὲ, προσεδέξαντο, ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀναλωκυίας τε ἤδη τῆς πό-

λεως

λεως δισχίλια τάλαντα ἐν τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυνέβησαν ἐξελθεῖν αὐτούς, καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τοὺς ἐπικούρους ξὺν ἑνὶ ἱματίῳ γυναῖκας δέ, ξὺν δυοῖν. καὶ ἀργύριόν τι ῥητὸν ἔχοντας ἐφόδιον, καὶ οἱ μὲν ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον ἔς τε τὴν χαλκιδικὴν, καὶ ἧ ἕκαστος ἐδύνατο. ἀθηναῖοι δὲ τούς τε στρατηγοὺς ἐπῃτιάσαντο, ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν. ἐνόμιζον γὰρ ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ἣ ἐβούλοντο. καὶ ὕστερον ἐπ' οἴκους ἑαυτῶν ἔπεμψαν ἐν τὴν ποτίδαιαν, καὶ κατῴκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο. καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐν μὲν τὴν ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δ' ἐπὶ πλάταιαν. ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, ἔμελλε δηώσειν τὴν γῆν. οἱ δὲ πλαταιῆς. εὐθὺς πρέσβεις πέμψαντες πρὸς αὐτόν, ἔλεγον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ

Ἀρχίδαμε, καὶ λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' ἄξια, οὔτε ὑμῶν, οὔτε πατέρων, ὧν ἐστε, ἐν γῆν τὴν πλαταιῶν στρατεύοντες. παυσανίας γὰρ ὁ Κλεομβρότου λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν ἑλλάδα ἀπὸ τῶν μήδων μετὰ ἑλλήνων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, ἣ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ πλαταιέων ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερά, καὶ ξυγκαλέσας πάντας τοὺς ξυμμάχους, ἀπεδίδου πλαταιεῦσι γῆν, καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν, στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτούς, μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ. εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις γενομένης. ὑμεῖς δὲ τἀναντία δρᾶτε. μετὰ γὰρ θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων, ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἥκετε. μάρτυρας δὲ θεοὺς τούς τε ὁρκίους τότε γενομένους ποιούμενοι, καὶ τοὺς ὑμετέρους πατρῴους, καὶ ἡμετέρους ἐγχωρίους, λέγομεν ὑμῖν τὴν γῆν τὴν πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν, μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, ἐᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους, καθάπερ παυσανίας ἐδικαίωσε. τοσαῦτα εἰπόντων πλαταιέων, Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν, εἶπεν,

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ.

Δίκαια λέγετε ὦ ἄνδρες πλαταιῆς, ἢν ποιῆτε ὅμοια τοῖς λόγοις. καθάπερ γὰρ παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε, καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμοσαν, καὶ εἰσὶ νῦν ὑπ' ἀθηναίοις παρασκευή τε τοσήδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως, ἧς μάλιστα μὲν μετασχόντες, καὶ αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὅρκοις, εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ τὸ πρότερον ἤδη προὐκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν ἄγετε, νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν. καὶ ἔστε μηδὲ μεθ' ἑτέρων. δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους φίλους. ἐπὶ πολέμῳ δέ, μηδ' ἑτέρους. καὶ τάδε ἡμῖν ἀρέσκει.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Ο μὲν ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ πλαταιέων πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα, ἐσῆλθον ἐν τὴν πόλιν. καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες, ἀπεκρίναντο αὐτῷ, ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται, ἄνευ ἀθηναίων. παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἶησαν. δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῇ πάσῃ πόλει, μὴ ἐκείνων ἀποχωρησάντων, ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν, ἢ θηβαῖοι ὡς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμφοτέρους δέχεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν πειράσωσι καταλαβεῖν. ὁ δέ, θαρσύνων αὐτούς, πρὸς ταῦτα ἔφη,

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ

Υμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας παράδοτε ἡμῖν τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ γῆς ὅρους ἀποδείξατε, καὶ δένδρα ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα, καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐν ἀριθμὸν ἐλθεῖν. αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ. ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν. μέχρι δὲ τοῦδε, ἕξομεν παρακαταθήκην ἐργαζόμενοι, καὶ φορὰν φέροντες, ἣ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι. Οἱ δ' ἀκούσαντες, ἐσῆλθον αὖθις ἐς τὴν πόλιν. καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους, ἔλεξαν ὅτι βούλονται ἃ προκαλεῖται. ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶτον. καὶ ἢν πείθωσιν αὐτούς, ποιεῖν ταῦτα. μέχρι δὲ τούτου, σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον, καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν. ὁ δέ, ἡμέρας τε ἐσπείσατο, ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμνεν. ἐλθόντες δὲ οἱ πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς ἀθηναίους, καὶ βουλευσάμενοι μετ' αὐτῶν, πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ

Οὔτ' ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ὦ ἄνδρες πλαταιῆς ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, ἀθηναῖοι φασὶν ἐν οὐδενὶ ἡμᾶς προέσθαι ἀδικουμένους, οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ κατὰ δύναμιν. ἐπισκήπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν ὅρκων, οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν ξυμμαχίαν. Τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, οἱ πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο ἀθηναίους μὴ προδιδόναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην εἰ δεῖ ὁρῶντας, καὶ ἄλλο πάσχοντας ὅ,τι ἂν ξυμβαίνῃ, ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἐστὶν ἃ λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὡς δὲ ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων Ἀρχίδαμος ὁ Βασιλεὺς κατέστη, λέγων ὧδε, Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν πλαταιίδα ἔχετε, καὶ ἥρωες, ξυνίστορές ἐστε, ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως ἐκλιπόντων τῶνδε πρότερον τὸ ξυνώμοτον ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλθομεν, ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν, μήδων ἐκράτησαν, καὶ παρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς ἕλλησιν, οὔτε νῦν ἤν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν. προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα, οὐ τυγχάνομεν. ξυγγνώμονες δὲ ἔστε, τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως. Τοσαῦτα ἐπιθειάσας, καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν. καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσεν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν, ἃ ἔκοψαν τοῦ μηδένα ἔτι ἐξιέναι. ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ταχίστην αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν, στρατεύματος τοσούτου ἐργαζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμνοντες ἐκ τοῦ κιθαιρῶνος, παρῳκοδόμουν ἑκατέρωθεν φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πολὺ τὸ χῶμα. ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ, καὶ λίθους, καὶ γῆν, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν ἑβδομήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς, διῃρημένοι κατ' ἀναπαύλας, ὥστε τοὺς μὲν φέρειν, τοὺς δὲ ὕπνον τε καὶ σῖτον αἱρεῖσθαι. λακεδαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ ἑκάστης πόλεως ξυνεφεστῶτες, ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον. οἱ δὲ πλαταιῆς ὁρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον τεῖχος ξυνθέντες, καὶ ἐπιστήσαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει ᾗ προσεχοῦτο, ἐσῳκοδόμουν ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν γιγνόμενον, ἀσθενὲς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα. καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρρεις, καὶ διφθέρας, ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι, ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. ἦρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα. καὶ τὸ χῶμα οὐ σχολαίτερον ἀντανῄει αὐτῷ. καὶ οἱ πλαταιῆς τοιόνδε τι ἐπινοοῦσι, διελόντες τοῦ τείχους ᾗ προσέπιπτε τὸ χῶμα, ἐσεφόρουν τὴν γῆν. οἱ δὲ πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι, ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνείλλοντες, ἐσέβαλον ἐς τὸ διῃρημένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον, ὥσπερ ἡ γῆ φοροῖτο. οἱ δὲ ταύτῃ ἀποκληόμενοι, τοῦτο μὲν ἐπέσχον. ὑπόνομον δ' ἐκ τῆς πόλεως ὀρύξαντες, καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα, ὑφεῖλκον αὖθις παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν, καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ πολὺ τοὺς ἔξω, ὥστ' ἐπιβάλλοντας, ἧσσον ἀνύτειν, ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος, καὶ ἱζάνοντος ἀεὶ ἐπὶ τὸ κενούμενον. δεδιότες δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξηῦρον τόδε, τὸ μὲν μέγα οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ χῶμα. ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι, ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς, μηνοειδὲς ἐς τὴν πόλιν προσῳκοδόμουν, ὅπως εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἁλίσκοιτο, τοῦτ' ἀντέχοι, καὶ δέοι τοὺς ἐναντίους αὖθις πρὸς αὐτὸ χοῦν, καὶ προχωροῦντας ἔσω, διπλάσιόν τε πόνον ἔχειν, καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίγνεσθαι. ἅμα δὲ τῇ χώσει καὶ μηχανὰς προσῆγον τῇ πόλει οἱ πελοποννήσιοι. μίαν μὲν, ἣ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος κατὰ τὸ χῶμα προσαχθεῖσα, ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε, καὶ τοὺς πλαταιῆς ἐφόβησεν. ἄλλας δὲ ἄλλῃ τοῦ τείχους, ἃς βρόχους τε περιβάλλοντες, ἀνέκλων οἱ πλαταιῆς. καὶ δοκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες ἁλύσεσι μακραῖς σιδηραῖς ἀπὸ τῆς τομῆς ἑκατέρωθεν, ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων, καὶ ὑπερτεινουσῶν, ὑπὲρ τοῦ τείχους ἀνελκύσαντες ἐγκαρσίως, ὁπότε προσπεσεῖσθαί πῃ μέλλοι ἡ μηχανὴ, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἁλύσεσι, καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες. ἡ δὲ, ῥύμῃ ἐμπίπτουσα, ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ πελοποννήσιοι, ὡς αἵ τε μηχαναὶ οὐδὲν ὠφέλουν, καὶ τῷ χώματι τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἑλεῖν τὴν πόλιν, πρὸς τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον δὲ πυρὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι εἰ δύναιντο, πνεύματος γενομένου, ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν, οὖσαν οὐ μεγάλην. πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ

πως

πως σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσαχθείη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλλους, παρέβαλον ἀπὸ τοῦ χώματος ἐς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως. ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν, ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖστον ἐπισχεῖν. ἐμβαλόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ, καὶ πίσσῃ, ἧψαν τὴν ὕλην. καὶ ἐγένετο φλὸξ τοσαύτη, ὅσην οὐδείς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον χειροποίητον εἶδεν. ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθεῖσα ὑπ᾽ ἀνέμων πρὸς αὐτὴν, ἀπὸ ταὐτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀνῆκε. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν, καὶ τοὺς πλαταιέας τἆλλα διαφυγόντας, ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι. ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι. πνεῦμά τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον. νῦν δὲ καὶ τόδε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ, καὶ βροντὰς γενομένας, σβέσαι τὴν φλόγα, καὶ οὕτω παυθῆναι, τὸν κίνδυνον. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον, μέρος μὲν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἀφέντες, περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ, διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον. τάφρος δὲ ἐντός τε ἦν, καὶ ἔξωθεν, ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολὰς, καταλιπόντες φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους, τὸ δὲ ἡμισυ βοιωτοὶ ἐφύλασσον, ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. πλαταιῆς δὲ παῖδας μὲν, καὶ γυναῖκας, καὶ τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ πλῆθος τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνθρώπων πρότερον, ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς ἀθήνας. αὐτοὶ δ᾽ ἐπολιορκοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, ἀθηναίων δὲ, ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί. τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίσταντο. καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει, οὔτε δοῦλος, οὔτε ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν ἡ πλαταιῶν πολιορκία κατεσκευάσθη. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους καὶ ἅμα τῇ τῶν πλαταιῶν ἐπιστρατείᾳ, ἀθηναῖοι δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν, καὶ ἱππεῦσι διακοσίοις, ἐστράτευσαν ἐπὶ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης, καὶ βοττιαίους, ἀκμάζοντος τοῦ σίτου. ἐστρατήγει δὲ ξενοφῶν ὁ εὐριπίδου τρίτος αὐτός. ἐλθόντες δὲ ὑπὸ σπάρτωλον τὴν βοττικὴν, τὸν σῖτον διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων. προπεμψάντων δὲ ἐς ὄλυνθον τῶν μὴ ταῦτα βουλομένων, ὁπλῖταί τε ἦλθον, καὶ στρατιὰ ἐς φυλακήν. ἧς ἐπεξελθούσης ἐκ τῆς σπαρτώλου, ἐς μάχην καθίστανται ἀθηναῖοι ὑπ᾽ αὐτῇ τῇ πόλει. καὶ οἱ μὲν ὁπλῖται τῶν χαλκιδέων, καὶ ἐπίκουροί τινες μετ᾽ αὐτῶν, νικῶνται ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν σπάρτωλον. οἱ δὲ ἱππῆς τῶν χαλκιδέων, καὶ ψιλοὶ, νικῶσι τοὺς τῶν ἀθηναίων ἱππέας, καὶ ψιλούς. εἶχον δέ τινας οὐ πολλοὺς πελταστὰς ἐκ τῆς κρουσίδος γῆς καλουμένης. ἄρτι δὲ τῆς μάχης γεγενημένης, ἐπιβοηθοῦσιν ἄλλοι πελτασταὶ ἐκ τῆς ὀλύνθου. καὶ οἱ ἐκ τῆς σπαρτώλου ψιλοὶ, ὡς εἶδον, θαρσήσαντες τοῖς τε προσγιγνομένοις καὶ ὅτι πρότερον οὐχ ἥσσηντο, ἐπιτίθενται αὖθις μετὰ τῶν χαλκιδέων ἱππέων, καὶ τῶν προσβοηθησάντων τοῖς ἀθηναίοις, καὶ ἀναχωροῦσι πρὸς τὰς δύο τάξεις, ἃς κατέλιπον παρὰ τοῖς σκευοφόροις. καὶ ὁπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν. ἀναχωροῦσι δὲ, ἐνέκειντο, καὶ ἐσηκόντιζον. οἵ τε ἱππῆς τῶν χαλκιδέων προσιππεύοντες, ᾗ δοκοίη ἐσέβαλλον. καὶ οὐχ ἥκιστα φοβήσαντες ἔτρεψαν τοὺς ἀθηναίους, καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ πολύ. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, ἐς τὴν ποτίδαιαν καταφεύγουσι. καὶ ὕστερον τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους κομισάμενοι, ἐς τὰς ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ. ἀπέθανον δὲ αὐτῶν τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἅπαντες. οἱ δὲ χαλκιδῆς, καὶ οἱ βοττιαῖοι, τροπαῖόν τε ἔστησαν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς αὑτῶν ἀνελόμενοι, διελύθησαν κατὰ πόλεις. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων, ἀμπρακιῶται, καὶ χάονες, βουλόμενοι ἀκαρνανίαν πᾶσαν καταστρέψασθαι, καὶ ἀθηναίων ἀποστῆσαι, πείθουσι λακεδαιμονίους ναυτικόν τε παρασκευάσασθαι ἐκ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ ὁπλίτας χιλίους πέμψαι ἐς ἀκαρνανίαν, λέγοντες ὅτι ἢν ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα μετὰ σφῶν ἔλθωσιν ἀδυνάτων ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἀκαρνάνων, ῥᾳδίως ἂν ἀκαρνανίαν σχόντες, καὶ τῆς ζακύνθου, καὶ κεφαλληνίας κρατήσουσι καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἔσοιτο ἀθηναίοις ὁμοίως περὶ πελοπόννησον. ἐλπίδας δ᾽ εἶναι, καὶ ναύπακτον λαβεῖν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι πεισθέντες, κνῆμον μὲν ναύαρχον ἔτι ὄντα, καὶ τοὺς ὁπλίτας, ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐθὺς πέμπουσι. τῷ δὲ ναυτικῷ περιήγγειλαν παρασκευασαμένῳ, ὡς τάχιστα πλεῖν ἐς λευκάδα. ἦσαν δὲ κορίνθιοι ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς ἀμπρακιώταις, ἀποίκοις οὖσι. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν, ἔκ τε κορίνθου, καὶ σικυῶνος, καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων, ἐν παρασκευῇ ἦν. τὸ δ᾽ ἐκ λευκά-

δος, καὶ ἀνακτορίου, καὶ ἀμπρακίας, πρότερον ἀφικόμενον ἐν λευκάδι, περιέμενε. Κνῆμος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ χίλιοι ὁπλῖται, ἐπειδὴ ἐπεραιώθησαν, λαθόντες Φορμίωνα, ὃς ἦρχε τῶν εἴκοσι νεῶν τῶν ἀττικῶν, αἳ περὶ ναύπακτον ἐφρούρουν, εὐθὺς παρεσκευάζοντο τὴν κατὰ γῆν στρατείαν. καὶ αὐτῷ παρῆσαν, ἑλλήνων μὲν, ἀμπρακιῶται, καὶ λευκάδιοι, καὶ ἀνακτόριοι, καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε χίλιοι πελοποννησίων. βάρβαροι δὲ, χάονες χίλιοι ἀβασίλευτοι, ὧν ἡγοῦντο ἐπ' ἐτησίῳ προστασίᾳ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γένους, Φώτιος, καὶ Νικάνωρ. ξυνεστρατεύοντο δὲ μετὰ χαόνων καὶ θεσπρωτοὶ ἀβασίλευτοι. μολοσσοὺς δὲ ἦγε καὶ ἀντιτάνας Σαβύλινθος, ἐπίτροπος ὢν Θάρυπος τοῦ βασιλέως, ἔτι παιδὸς ὄντος, καὶ παραβαίους, Ὤροιδος βασιλεὺς ὤν. ὀρέσται δὲ χίλιοι, ὧν ἐβασίλευεν Ἀντίοχος, μετὰ παραβαίων ξυνεστρατεύοντο Ὀροίδῳ, Ἀντιόχου ἐπιτρέψαντος. ἔπεμψε δὲ καὶ Περδίκκας κρύφα τῶν ἀθηναίων χιλίους μακεδόνων, οἳ ὕστερον ἦλθον. τούτῳ τῷ στρατῷ ἐπορεύετο Κνῆμος, οὐ περιμείνας τὸ ἀπὸ κορίνθου ναυτικόν. καὶ διὰ τῆς ἀργείας ἰόντες, λιμναίαν κώμην ἀτείχιστον ἐπόρθησαν. ἀφικνοῦνταί τε ἐπὶ στράτον, πόλιν μεγίστην τῆς ἀκαρνανίας, νομίζοντες εἰ πρώτην ταύτην λάβοιεν, ῥᾳδίως ἂν σφίσι τἄλλα προσχωρήσειν. ἀκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατά τε γῆν πολλὴν στρατιὰν ἐσβεβληκυῖαν, ἔκ τε θαλάσσης ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσομένους, οὔτε ξυνεβοήθουν, ἐφύλασσόν τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι, παρά τε Φορμίωνα ἔπεμπον, κελεύοντες ἀμύνειν. ὁ δὲ, ἀδύνατος ἔφη εἶναι, ναυτικοῦ ἐκ κορίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν, ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν, ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ λόγῳ πείθοιεν, ἔργῳ πειρῶντο τοῦ τείχους. καὶ μέσον μὲν ἔχοντες προσῄεσαν χάονες, καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι. ἐκ δεξιᾶς δ' αὐτῶν, λευκάδιοι, καὶ ἀνακτόριοι καὶ οἱ μετὰ τούτων. ἐν ἀριστερᾷ δὲ, Κνῆμος, καὶ οἱ πελοποννήσιοι, καὶ ἀμπρακιῶται. διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἑωρῶντο. καὶ οἱ μὲν ἕλληνες τεταγμένοι τε προσῄεσαν καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ. οἱ δὲ χάονες σφίσι τε αὐτοῖς πιστεύοντες, καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἠπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι, οὔτ' ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν. χωρήσαντές τε ῥύμῃ μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ἐνόμισαν αὐτοβοεὶ ἂν τὴν πόλιν ἑλεῖν, καὶ αὐτῶν τὸ ἔργον γενέσθαι. γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ στράτιοι ἔτι προσιόντας, καὶ ἡγησάμενοι μεμονωμένων εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι τὰ περὶ τὴν πόλιν ἐνέδραις. καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμόσε χωρήσαντες, καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν, προσπίπτουσι. καὶ ἐς φόβον καταστάντων, διαφθείρονταί τε πολλοὶ τῶν χαόνων. καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν. τῶν δὲ ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ᾔσθετο τῆς μάχης, διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν αὐτοὺς, καὶ στρατόπεδον οἰηθῆναι καταληψομένους ἐπείγεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐνέκειντο φεύγοντες οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτούς. καὶ ξυναγαγόντες τὰ στρατόπεδα, ἡσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν. ἐς χεῖρας μὲν οὐκ ἰόντων σφίσι τῶν στρατίων, διὰ τὸ μή πω τοὺς ἄλλους ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθηκέναι, ἄποθεν δὲ σφενδονώντων, καὶ ἐς ἀπορίαν καθιστάντων. οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὅπλων κινηθῆναι, δοκοῦσι δ' οἱ ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν. ἐπειδὴ δὲ νὺξ ἐγένετο, ἀναχωρήσας ὁ Κνῆμος τῇ στρατιᾷ κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν ἄναπον ποταμὸν, ὃς ἀπέχει σταδίους ὀγδοήκοντα στράτου, τούς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑστεραίᾳ ὑποσπόνδους, καὶ οἰνιαδῶν ξυμπαραγενομένων κατὰ φιλίαν, ἀναχωρεῖ παρ' αὐτοὺς, πρὶν τὴν ξυμβοήθειαν ἐλθεῖν. κἀκεῖθεν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον ἕκαστοι. οἱ δὲ στράτιοι, τροπαῖον ἔστησαν τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους. τὸ δ' ἐκ τῆς κορίνθου, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ἐκ τοῦ κρισαίου κόλπου ναυτικὸν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἀκαρνᾶνες, οὐ παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τῇ ἐν στράτῳ μάχῃ ναυμαχῆσαι πρὸς Φορμίωνα, καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν ἀθηναίων, αἳ ἐφρούρουν ἐν ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ κόλπου, ἐτήρει, βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιθέσθαι. οἱ δὲ κορίνθιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἔπλεον μὲν ὡς οὐκ ἐπὶ ναυμαχίᾳ, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευασμένοι ἐς τὴν ἀκαρνανίαν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς τὰς σφετέρας, τολμῆσαι τοὺς ἀθηναίους εἴκοσι ταῖς ἑαυτῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι. ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαραπλέοντάς τε ἑώρων αὐτοὺς, παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων, καὶ ἐκ πατρῶν τῆς ἀχαΐας πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον διαβαλλόντων ἐπὶ ἀκαρνανίας, κατεῖδον τοὺς ἀθηναίους ἀπὸ τῆς χαλκίδος καὶ τοῦ εὐήνου ποταμοῦ προσπλέοντας σφίσι. καὶ οὐκ ἔλαθον νυκτὸς ὑφορμισάμενοι, οὕτω δὴ ἀναγκάζονται ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τοῦ

πορθμοῦ

πορθμόν. στρατηγοὶ δὲ ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, οἳ παρεσκευάζοντο. κορινθίων δὲ, Μά-
χων, καὶ Ἰσοκράτης, καὶ Ἀγαθαρχίδας. καὶ οἱ μὲν πελοποννήσιοι ἐτάξαντο κύκλον τῶν νεῶν ποι-
ήσαντες, ὡς μέγιστον οἷοί τ' ἦσαν μὴ διδόντες διέκπλουν, τὰς πρῴρας μὲν ἔξω, ἔσω δὲ τὰς
πρύμνας. καὶ τά τε λεπτὰ πλοῖα, ἃ ξυνέπλει, ἐντὸς ποιοῦνται, καὶ πέντε ναῦς τὰς ἄριστα πλεού-
σας, ὅπως ἐκπλέοιεν διὰ βραχέος παραγιγνόμενοι, εἴ πη προσπίπτοιεν οἱ ἐναντίοι. οἱ δ' ἀθη-
ναῖοι κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι, περιέπλεον αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ ξυνῆγον ἐς ὀλίγον, ἐν χρῷ
αἰεὶ παραπλέοντες, καὶ δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν. προείρητο δ' αὐτοῖς ὑπὸ Φορ-
μίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν, πρὶν ἂν αὐτὸς σημήνῃ. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν ὥσπερ ἐν
γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ναῦς, καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν. εἴ-
τ' ἐκπνεύσαι ἐκ τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀναμένων τε περιέπλει, καὶ εἰώθει γίνεσθαι ἐπὶ
τὴν ἕω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτούς. καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπό-
τ' ἂν βούληται τῶν νεῶν ἄμεινον πλευσασῶν, καὶ τότε καλλίστην γίγνεσθαι. ὡς δὲ τό, τε πνεῦμα
κατήει, καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὖσαι ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀνέμου, τῶν τε πλοίων ἅμα προ-
σκειμένων, ἐταράσσοντο. καὶ ναῦς τε νηῒ προσέπιπτε, καὶ τοῖς κοντοῖς διωθοῦντο. βοῇ τε χρώμε-
νοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῇ τε, καὶ λοιδορίᾳ, οὐδὲν κατήκουον, οὔτε τῶν παραγγελλομένων
οὔτε τῶν κελευστῶν. καὶ τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλυδωνίῳ ἀναφέρειν ἄνθρωποι ἄπει-
ροι, τοῖς κυβερνήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρεῖχον, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, σημαί-
νει. καὶ οἱ ἀθηναῖοι προσπεσόντες, πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν μίαν. ἔπει-
τα δὲ καὶ τὰς ἄλλας, ᾗ χωρήσειαν, διέφθειρον. καὶ κατέστησαν ἐς ἀλκὴν μὲν μηδένα τρέπεσθαι
αὐτῶν ὑπὸ τῆς ταραχῆς, φεύγειν δὲ ἐς πάτρας, καὶ δύμην τῆς ἀχαΐας. οἱ δὲ ἀθηναῖοι καταδι-
ώξαντες, καὶ ναῦς δώδεκα λαβόντες, τούς τε ἄνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελόμενοι, ἐς
μολύκρειον ἀπέπλεον. καὶ τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῷ ῥίῳ, καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶνι,
ἀνεχώρησαν ἐς ναύπακτον. παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοίποις
τῶν νεῶν ἐκ τῆς δύμης τε καὶ πατρῶν ἐς κυλλήνην τὸ ἠλείων ἐπίνειον. καὶ ἀπὸ λευκάδος, Κνῆ-
μος, καὶ αἱ ἐκεῖθεν νῆες, ἃς ἔδει ταύταις ξυμμίξαι, ἀφικνοῦνται μετὰ τὴν ἐν στράτῳ μάχην ἐς
τὴν κυλλήνην. πέμπουσι δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναῦς, Τιμοκρά-
την, καὶ Βρασίδαν, καὶ Λυκόφρονα, κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βελτίω κατασκευάζεσθαι,
καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἴργεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἄλλως τε καὶ πρῶτον ναυ-
μαχίας πειρασαμένοις, πολὺς ὁ παράλογος εἶναι. καὶ οὐ τοσούτῳ ᾤοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λεί-
πεσθαι, γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν, οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς
σφετέρας δι' ὀλίγου μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ, ἀφικόμενοι μετὰ Κνήμου, ναῦς τε πε-
ριήγγελλον κατὰ πόλεις, καὶ τὰς προϋπαρχούσας ἐξηρτύοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν. πέμπει δὲ καὶ
ὁ Φορμίων ἐς τὰς ἀθήνας τήν τε παρασκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας, καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας, ἣν
ἐνίκησαν, φράσοντας. καὶ κελεύων αὐτῷ ναῦς ὅτι πλείστας διὰ τάχους ἀποστεῖλαι, ὡς καθ' ἡ-
μέραν ἑκάστην ἐλπίδος οὔσης, ἀεὶ ναυμαχήσειν. οἱ δὲ, ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐτῷ, τῷ δὲ
κομίζοντι αὐτὰς, προσεπέστειλαν ἐς κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι. Νικίας γὰρ κρὴς γορτύνιος,
πρόξενος ὢν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ κυδωνίαν πλεῦσαι, φάσκων προσποιήσειν αὐτὴν οὖσαν πολε-
μίαν. ἐπῆγε δὲ πολιχνίταις χαριζόμενος ὁμόροις τῶν κυδωνιατῶν. καὶ ὁ μὲν, λαβὼν τὰς ναῦς, ᾤχε-
το ἐς κρήτην. καὶ μετὰ τῶν πολιχνιτῶν ἐδῄου τὴν γῆν τῶν κυδωνιατῶν. καὶ ὑπὸ ἀνέμων, καὶ ὑπὸ
ἀπλοίας, ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον. οἱ δ' ἐν τῇ κυλλήνῃ πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ
οἱ ἀθηναῖοι περὶ τὴν κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, παρέπλευσαν
ἐς πάνορμον τὸν ἀχαϊκόν, οὗπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν πελοποννησίων προσεβεβοηθήκει.
παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ ῥίον τὸ μολυκρικόν. καὶ ὡρμίσατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν εἴκοσιν,
αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ ῥίον, φίλιον τοῖς ἀθηναίοις, τὸ δ' ἕτερον ῥίον ἐστὶν ἀν-
τιπέρας τὸ ἐν τῇ πελοποννήσῳ. διέχετον δὲ ἀπ' ἀλλήλων σταδίους μάλιστα ἑπτὰ τῆς θαλάσσης. τοῦ δὲ
κρισαίου κόλπου στόμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ οὖν τῷ ῥίῳ τῷ ἀχαϊκῷ οἱ πελοποννήσιοι, ἀπέχοντι οὐ πο-
λὺ τοῦ πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὡρμίσαντο καὶ αὐτοὶ ναυσὶν ἑπτὰ, καὶ ἑβδομήκοντα, ἐπει-
δὴ καὶ τοὺς ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνθώρμουν ἀλλήλοις μελετῶντές τε, καὶ
παρασκευαζόμενοι τὴν ναυμαχίαν, γνώμην ἔχοντες οἱ μὲν, μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν ῥίων ἐς τὴν εὐρυχωρί-
αν, φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος, οἱ δὲ μὴ ἐσπλεῖν ἐς τὰ στενά, νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλί-
γῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ Κνῆμος, καὶ ὁ Βρασίδας, καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πελοποννησίων στρατηγοὶ, βου-

λόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν ἀθηναίων ἐπιβοηθῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον. καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν προτέραν ἧσσαν φοβουμένους, καὶ οὐ προθύμους ὄντας, παρεκελεύσαντο, καὶ ἔλεξαν τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΝΗΜΟΥ ,ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝ ΑΥΤΩ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝ

Η μὲν γενομένη ναυμαχία ὦ ἄνδρες πελοποννήσιοι, εἴ τις ἄρα δι' αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκφοβῆσαι. τῇ τε γὰρ παρασκευῇ ἐνδεὴς ἐγένετο, ὥσπερ ἴστε. καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέομεν. ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι. καί πού τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν. ὥστε οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν κακίαν, τὸ ἡσσᾶσθαι προσεγένετο, οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης τὸ μὴ κατακράτος νικηθὲν, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ ἀντιλογίαν, τῆς τε ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνεσθαι, νομίσαι δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς εἶναι, καὶ μὴ ἀπειρίαν τοῦ ἀνδρείου παρόντος προβαλλομένους, εἰκότως ἂν ἔν τινι κακοὺς γενέσθαι. ὑμῶν δὲ οὐδ' ἡ ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται, ὅσον τόλμῃ προέχετε. τῶνδε ἡ ἐπιστήμη, ἣν μάλιστα φοβεῖσθε, ἀνδρείαν μὲν ἔχουσα, καὶ μνήμην ἕξει ἐν τῷ δεινῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἔμαθεν. ἄνευ δὲ εὐψυχίας, οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει. φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει. τέχνη δὲ ἄνευ ἀλκῆς, οὐδὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν, τὸ τολμηρότερον ἀντιτάξασθε. πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν ἧσσαν δεδιέναι, τὸ ἀπαράσκευοι τότε τυχεῖν. περιγίγνεται δὲ ὑμῖν πλῆθός τε νεῶν καὶ πρὸς τῇ γῇ οἰκείᾳ οὔσῃ, ὁπλιτῶν παρόντων, ναυμαχεῖν. τὰ δὲ πολλὰ τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων, τὸ κράτος ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθ' ἓν εὑρίσκομεν εἰκότως ἂν ἡμᾶς σφαλλομένους. καὶ ὅσα ἡμάρτομεν πρότερον, νῦν αὐτὰ ταῦτα προσγενόμενα, διδασκαλίαν παρέξει. θαρσοῦντες οὖν καὶ κυβερνῆται, καὶ ναῦται, τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ἕπεσθε, χώραν μὴ λείποντες, ᾗ ἄν τις προσταχθῇ. τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων οὐ χεῖρον τὴν ἐπιχείρησιν ἡμεῖς παρασκευάσομεν. καὶ οὐκ ἐνδώσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι. ἢν δέ τις ἄρα καὶ βουληθῇ, κολασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ. οἱ δὲ ἀγαθοὶ, τιμήσονται τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς. Τοιαῦτα μὲν τοῖς πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες παρεκελεύσαντο. ὁ δὲ φορμίων δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν ὀρρωδίαν, καὶ αἰσθόμενος ὅτι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι ἐφοβοῦντο, ἐβούλετο ξυγκαλέσας, θαρσῦναί τε, καὶ παραίνεσιν ἐν τῷ παρόντι ποιήσασθαι. πρότερον μὲν γὰρ ἀεὶ αὐτοῖς ἔλεγε, καὶ προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον ἢν ἐπιπλέῃ, ὅτι οὐχ ὑπομενετέον αὐτοῖς ἐστι. καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ πολλοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς, τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφεσαν, μηδένα ὄχλον ἀθηναῖοι ὄντες πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν. τότε δὲ πρὸς τὴν παροῦσαν ὄψιν ὁρῶν αὐτοὺς ἀθυμοῦντας, ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ θαρσεῖν. καὶ ξυγκαλέσας τοὺς ἀθηναίους, ἔλεξε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

Ορῶν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες στρατιῶται πεφοβημένους τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ξυνεκάλεσα, οὐκ ἀξιῶν τὰ μὴ δεινὰ ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν διὰ τὸ προνενικῆσθαι, καὶ μηδ' αὐτοὶ οἴεσθαι ὅμοιοι ἡμῖν εἶναι, τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου παρεσκευάσαντο, ἔπειτα ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προσέρχονται, ὡς προσῆκον σφίσιν ἀνδρείοις εἶναι, οὐδ' ἄλλό τι θαρσοῦσιν, ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες, καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ ποιήσειν ταυτό. τὸ δ' ἐκ τοῦ δικαίου ἡμῖν μᾶλλον νῦν περιέσται, εἴπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ. ἐπεὶ εὐψυχίᾳ γε οὐδὲν προφέρουσι. τῷ δὲ ἑκάτεροί τι ἐμπειρότεροι εἶναι, θρασύτεροί ἐσμεν. λακεδαιμόνιοί τε ἡγούμενοι αὐτῶν ξυμμάχων, διὰ τὴν σφετέραν δόξαν, ἄκοντας προσάγουσι τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ οὐκ ἄν ποτε ἐνεχείρησαν ἡσσηθέντες παραπολὺ, αὖθις ναυμαχεῖν, μὴ δὴ αὐτῶν τὴν τόλμαν δείσητε. πολὺ δὲ ὑμεῖς ἐκείνοις πλέω φόβον παρέχετε, καὶ πιστότερον, κατά τε τὸ προνενικέναι, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ πράξειν ἀνθίστασθαι ὑμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ οἱ πλείους, ὥσπερ οὗτοι, τῇ δυνάμει τὸ πλέον πίσυνοι, ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρχονται, οἱ δ' ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι, μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχοντες, ἀντιτολμῶσιν. ἃ λογιζόμενοι οὗτοι, τῷ οὐκ εἰκότι πλέον πεφόβηνται ἡμᾶς, ἢ τῇ κατὰ λόγον παρασκευῇ. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν

ὑπ' ἐ

ὑπὸ ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔστι δὲ ἃ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ. ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν. τὸν δὲ ἀγῶνα οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἑκὼν εἶναι ποιήσομαι, οὐδὲ πλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γὰρ ὅτι πρὸς πολλὰς ναῦς ἀνεπιστήμονας, ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείρως καὶ ἄμεινον πλεούσαις, ἡ στενοχωρία οὐ ξυμφέρει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ τις ὡς χρὴ ἐς ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ, οὔτ' ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιεζόμενος, διέκπλοι τε οὐκ εἰσὶν, οὐδὲ ἀναστροφαὶ, ἅπερ νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστὶν, ἀλλ' ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν ναυμαχίαν, πεζομαχίαν καθίστασθαι. καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους νῆες κρείσσους γίγνονται. τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἕξω τὴν πρόνοιαν κατὰ τὸ δυνατόν. ὑμεῖς δὲ, εὔτακτοι παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες, τά τε παραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθαι. ἄλλως τε, καὶ δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως οὔσης. καὶ ἐν τῷ ἔργῳ, κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλεῖστον ἡγεῖσθε. ὥς τε τὰ πολλὰ τῶν πολεμίων ξυμφέρει καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα. ἀμύνασθέ τε τούσδε ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ ἀγὼν μέγας ὑμῖν ἢ καταλῦσαι πελοποννησίων τὴν ἐλπίδα τοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐγγυτέρω καταστῆσαι ἀθηναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσσης. ἀναμιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς, ὅτι νενικήκατε αὐτῶν τοὺς πολλούς. ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν, οὐκ ἐθέλουσιν αἱ γνῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὅμοιαι εἶναι.

Τοιαῦτα μὲν καὶ ὁ φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέπλεον ἐς τὸν κόλπον, καὶ τὰ στενὰ, Βουλόμενοι ἄκοντας ἔσω προαγαγεῖν αὐτοὺς, ἀναγόμενοι ἅμα ἕῳ, ἔπλεον ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς, παρὰ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου δεξιῷ κέρᾳ ἡγούμενοι, ὥσπερ καὶ ὥρμουν, ἐπὶ δ' αὐτῷ, εἴκοσι ναῦς ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως εἰ ἄρα νομίσας ἐπὶ τὴν ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖν ὁ φορμίων, καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλέοντα τὸν ἐπίπλουν σφῶν οἱ ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως, ἀλλ' αὗται αἱ νῆες περικλείσειαν. ὁ δὲ, ὅπερ ἐκεῖνοι προσεδέχοντο, φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους αὐτοὺς, ἄκων, καὶ κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας, ἔπλει παρὰ τὴν γῆν. καὶ ὁ πεζὸς ἅμα τῶν μεσσηνίων παρεβοήθει. ἰδόντες δὲ οἱ πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως παραπλέοντας, καὶ ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου τε, καὶ πρὸς τῇ γῇ, ὅπερ ἐβούλοντο μάλιστα, ἀπὸ σημείου ἑνὸς ἄφνω ἐπιστρέψαντες τὰς ναῦς, μετωπηδὸν ἔπλεον ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἤλπιζον πάσας τὰς ναῦς ἀπολήψεσθαι. τῶν δὲ, ἕνδεκα μέν τινες, αἵπερ ἡγοῦντο, ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν πελοποννησίων, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. τὰς δὲ ἄλλας ἐπικαταλαβόντες, ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευγούσας, καὶ διέφθειραν. ἄνδρας τε τῶν ἀθηναίων ἀπέκτειναν, ὅσοι μὴ ἐξένευσαν αὐτῶν. καὶ τῶν νεῶν τινας ἀναδούμενοι, εἷλκον κενάς. μίαν δὲ, αὐτοῖς ἀνδράσιν εἷλον ἤδη. τὰς δέ τινας οἱ μεσσήνιοι παραβοηθήσαντες, καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπιβάντες ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων, μαχόμενοι, ἀφείλοντο ἑλκομένας ἤδη. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ πελοποννήσιοι ἐκράτουν τε, καὶ ἔφθειραν τὰς ἀττικὰς ναῦς. αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, ἐδίωκον τὰς ἕνδεκα ναῦς τῶν ἀθηναίων, αἵπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. καὶ φθάνουσιν αὐτοὺς, πλὴν μιᾶς νεὼς, προκαταφυγοῦσαι ἐς τὴν ναύπακτον. καὶ ἴσχουσαι ἀντίπρῳροι κατὰ τὸ ἀπολλώνιον, παρεσκευάζοντο ἀμυνούμενοι, ἢν ἐς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς ἐπιπλέωσιν. οἱ δὲ, παραγενόμενοι ὕστερον, ἐπαιάνιζόν τε ἅμα πλέοντες, ὡς νενικηκότες. καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν ἀθηναίων τὴν ὑπόλοιπον, ἐδίωκε λευκαδία ναῦς μία πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὁλκὰς ὁρμοῦσα μετέωρος, περὶ ἣν ἡ ἀττικὴ ναῦς φθάσασα, καὶ περιπλεύσασα τῇ διωκούσῃ λευκαδίᾳ, ἐμβάλλει μέσῃ, καὶ καταδύει. τοῖς μὲν οὖν πελοποννησίοις, γενομένου τούτου τοῦ ἀπροσδοκήτου τε καὶ παραλόγου, φόβος ἐμπίπτει. καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες διὰ τὸ κρατεῖν, αἱ μέν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας, ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ, ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν, βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι. αἱ δὲ, καὶ ἐς Βράχεα χωρίων ἀπειρίᾳ ὤκειλαν. τοὺς δ' ἀθηναίους ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα, θάρσος τε ἔλαβε. καὶ ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος ἐμβοήσαντες, ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν. οἱ δὲ, διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα, καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα δὲ ἐτράποντο ἐς τὸν πάνορμον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι, τάς τε ἐγγὺς οὔσας μάλιστα ναῦς ἔλαβον ἕξ, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀφείλοντο, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ διαφθείραντες, τὸ πρῶτον ἀνεδήσαντο. ἄνδρας τε τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν. ἐπὶ δὲ τῆς λευκαδίας νεὼς, ἣ περὶ τὴν ὁλκάδα κατέδυ, Τιμοκράτης ὁ λακεδαιμόνιος

πλέων

πλέων, ὡς ἡ ναῦς διεφθείρετο, ἔσφαξεν ἑαυτὸν, καὶ ἐξέπεσεν ἐς τὸν ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι, τροπαῖον ἔστησαν, ὅθεν ἀναγόμενοι, ἐκράτησαν. καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν, ἀνείλοντο. καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐκείνων ὑπόσπονδα ἀπέδοσαν. ἔστησαν δὲ καὶ οἱ πελοποννήσιοι τροπαῖον ὡς νενικηκότες τῆς τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν. καὶ ἥνπερ ἔλαβον ναῦν, ἀνέθεσαν ἐπὶ τὸ ῥίον τὸ ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον. μετὰ δὲ ταῦτα, φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων βοήθειαν, ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευσαν ἐς τὸν κόλπον τὸν κρισαῖον καὶ κόρινθον πάντες, πλὴν λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς κρήτης ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν αἷς ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας τῷ φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ πολλῷ ὕστερον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν ναύπακτον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. πρὶν δὲ διαλῦσαι τὸ ἐς κόρινθόν τε καὶ τὸν κρισαῖον κόλπον ἀναχωρῆσαν ναυτικὸν, ὁ κνῆμος καὶ ὁ βρασίδας, καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν πελοποννησίων, ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ἐβούλοντο, διδαξάντων τῶν μεγαρέων, ἀποπειρᾶσαι τοῦ πειραιῶς τοῦ λιμένος τῶν ἀθηναίων. ἦν δὲ ἀφύλακτος, καὶ ἄκληστος, εἰκότως, διὰ τὸ ἐπικρατεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ. ἐδόκει δὲ λαβόντα τῶν ναυτῶν ἕκαστον τὴν κώπην, καὶ τὸ ὑπηρέσιον, καὶ τὸν τροπωτῆρα, πεζῇ ἰέναι ἐκ κορίνθου ἐπὶ τὴν πρὸς ἀθήνας θάλασσαν. καὶ ἀφικομένους κατὰ τάχος ἐς μέγαρα, καθελκύσαντας ἐκ νισαίας τοῦ νεωρίου αὐτῶν τεσσαράκοντα ναῦς, αἳ ἔτυχον αὐτόθι οὖσαι, πλεῦσαι εὐθὺς ἐπὶ τὸν πειραιᾶ. οὔτε γὰρ ναυτικὸν ἦν προφυλάσσον ἐν αὐτῷ οὐδὲν, οὔτε προσδοκία οὐδεμία, μὴ ἄν ποτε οἱ πολέμιοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν, ἐπεὶ οὐδ' ἀπὸ τοῦ προφανοῦς τολμῆσαι ἂν καθ' ἡσυχίαν, οὐδ' εἰ διενοοῦντο μὴ οὐκ ἂν προαισθέσθαι. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς. καὶ ἀφικόμενοι νυκτὸς, καὶ καθελκύσαντες ἐκ τῆς νισαίας τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν πειραιᾶ οὐκέτι ὥσπερ διενοοῦντο, καταδείσαντες τὸν κίνδυνον. καί τις καὶ ἄνεμος αὐτοὺς λέγεται κωλῦσαι. ἐπὶ δὲ τῆς σαλαμῖνος τὸ ἀκρωτήριον τὸ πρὸς μέγαρα ὁρῶν, καὶ φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν, καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ, τοῦ μὴ ἐσπλεῖν μεγαρεῦσι, μηδ' ἐκπλεῖν μηδὲν, τῷ τε φρουρίῳ προσέβαλον, καὶ τὰς τριήρεις ἀφείλκυσαν κενάς. τήν τε ἄλλην σαλαμῖνα ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες, ἐπόρθουν. ἐς δὲ τὰς ἀθήνας φρυκτοί τε ᾔροντο πολέμιοι. καὶ ἔκπληξις ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐλάσσων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει, ἐς τὸν πειραιᾶ ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἐσπεπλευκέναι ἤδη. οἱ δ' ἐν τῷ πειραιεῖ, τήν τε τῶν σαλαμινίων πόλιν ἑαλωκέναι, καὶ παρὰ σφᾶς ὅσον οὐκ ἐσπλεῖν αὐτοὺς, ὅπερ ἂν εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνῆσαι, ῥᾳδίως ἂν ἐγένετο, καὶ οὐκ ἂν ἄνεμος ἐκώλυσε. βοηθήσαντες δὲ ἅμ' ἡμέρᾳ πανδημεὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἐς τὸν πειραιᾶ ναῦς τε καθεῖλκον. καὶ ἐσβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῷ θορύβῳ, ταῖς μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν σαλαμῖνα ἔπλεον. τῷ πεζῷ δὲ, φυλακὰς τοῦ πειραιῶς καθίσταντο. οἱ δὲ πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες τῆς σαλαμῖνος τὰ πολλὰ, καὶ ἀνθρώπους, καὶ λείαν λαβόντες, καὶ τὰς τρεῖς ναῦς ἐκ τοῦ βουδόρου τοῦ φρουρίου κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς νισαίας ἔπλεον. ἔστι γὰρ ὅτι καὶ αἱ νῆες αὐτοὺς διὰ χρόνου καθελκυσθεῖσαι, καὶ οὐδὲν στέγουσαι, ἐφόβουν, ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰ μέγαρα, πάλιν ἐπὶ τῆς κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζοί. οἱ δ' ἀθηναῖοι οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ σαλαμῖνι, ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί. καὶ μετὰ τοῦτο, φυλακὴν ἤδη τοῦ πειραιῶς, μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο, λιμένων τε κλείσει, καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχομένου, Σιτάλκης ὁ Τήρεω ὀδρύσης θρᾳκῶν βασιλεὺς, ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδίκκαν τὸν Ἀλεξάνδρου, μακεδονίας βασιλέα, καὶ ἐπὶ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης διὰ δύο ὑποσχέσεις, τὴν μὲν, βουλόμενος ἀναπρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι. ὅ, τε γὰρ Περδίκκας αὐτῷ ὑποσχόμενος εἰ ἀθηναίοις τε διαλλάξειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ πιεζόμενον, καὶ Φίλιππον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πολέμιον ὄντα, μὴ καταγάγοι ἐπὶ βασιλείᾳ, ἃ ὑπεδέξατο οὐκ ἐπετέλει. τοῖς τε ἀθηναίοις αὐτὸς ὡμολογήκει, ὅτε τὴν ξυμμαχίαν ἐποιεῖτο, τὸν ἐπὶ θρᾴκης χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. ἀμφοτέρων οὖν ἕνεκα, τὴν ἔφοδον ἐποιεῖτο. καὶ τὸν δὲ Φιλίππου υἱὸν Ἀμύνταν ὡς ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν μακεδόνων ἦγε, καὶ τῶν ἀθηναίων πρέσβεις, οἳ ἔτυχον παρόντες τούτων ἕνεκα, καὶ ἡγεμόνα Ἅγνωνα. ἔδει γὰρ καὶ τοὺς ἀθηναίους ναυσί τε καὶ στρατιᾷ ὡς πλείστῃ ἐπὶ τοὺς χαλκιδέας παραγενέσθαι. ἀνίστησιν οὖν ἐκ τῶν ὀδρυσῶν ὁρμώμενος, πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ αἵμου τε ὄρους, καὶ τῆς ῥοδόπης θρᾷκας, ὅσων ἦρχε μέχρι θαλάσσης τῆς ἐς τὸν εὔξεινόν τε πόντον, καὶ τὸν ἑλλήσποντον. ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι αἷμον

γέτας

γέτας, καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ ἴστρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ εὐξείνου
πόντου κατῴκητο. εἰσὶ δ' οἱ γέται, καὶ οἱ ταύτῃ ὅμοροί τε τοῖς σκύθαις, καὶ ὁμόσκευοι, πάν-
τες ἱπποτοξόται. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρεινῶν θρᾳκῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων, καὶ μαχαιρο-
φόρων, οἳ δῖοι καλοῦνται, τὴν ῥοδόπην οἱ πλεῖστοι οἰκοῦντες. καὶ τοὺς μὲν, μισθῷ ἔπειθεν. οἱ δ'
ἐθελονταὶ ξυνηκολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ ἀγριᾶνας, καὶ λεαίους, καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη παιονικὰ, ὧν
ἦρχε. καὶ ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν, μέχρι γραιαίων, καὶ λεαίων παιόνων, καὶ τοῦ στρυμόνος
ποταμοῦ, ὃς ἐκ τοῦ σκομίου ὄρους διὰ γραιαίων, καὶ λεαίων ῥεῖ. οὗ ὡρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς παί-
ονας αὐτονόμους ἤδη. τὰ δὲ πρὸς τριβαλλοὺς, καὶ τούτους αὐτονόμους, τρῆρες ὥριζον, καὶ τιλα-
ταῖοι. οἰκοῦσι δ' οὗτοι πρὸς βορέαν τοῦ σκομίου ὄρους. καὶ παρήκουσι πρὸς ἡλίου δύσιν μέ-
χρι τοῦ ὀσκίου ποταμοῦ. ῥεῖ δ' οὗτος ἐκ τοῦ ὄρους, ὅθεν περ καὶ ὁ νέστος, καὶ ὁ ἕβρος. ἔστι δὲ
ἐρῆμον τὸ ὄρος, καὶ μέγα, ἐχόμενον τῆς ῥοδόπης. ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ ἡ ὀδρυσῶν, μέγεθος, ἐπὶ
μὲν θάλασσαν καθήκουσα ἀπὸ ἀβδήρων πόλεως ἐς τὸν εὔξεινον πόντον τὸ μέχρι ἴστρου πο-
ταμοῦ. αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ τὰ ξυντομώτατα, ἢν αἰεὶ κατὰ πρύμναν ἱστῆται τὸ πνεῦ-
μα νηὶ στρογγύλῃ τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ ἴσων νυκτῶν. ὁδῷ δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ ἀβδήρων
ἐς ἴστρον ἀνὴρ εὔζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ. τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν, τοσαύτη ἦν. ἐς ἤπειρον
δὲ, ἀπὸ βυζαντίου, ἐς λεαίους, καὶ ἐπὶ τὸν στρυμόνα. ταύτῃ γὰρ διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω
ἐγίνετο ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ τριῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος τε ἐκ πάσης τῆς βαρβάρου, καὶ
τῶν ἑλληνίδων πόλεων, ὅσον προσῆξαν ἐπὶ σεύθου, ὃς ὕστερον σιτάλκου βασιλεύσας, πλεῖ-
στον δὴ ἐποίησε, τετρακοσίων ταλάντων ἀργυρίου μάλιστα δύναμις, ἃ χρυσὸς, καὶ ἄργυρος
ᾔει. καὶ δῶρα οὐκ ἐλάσσω τούτων, χρυσοῦ τε, καὶ ἀργύρου προσεφέρετο. χωρὶς δὲ, ὅσα ὑφαν-
τά τε, καὶ λεῖα, καὶ ἡ ἄλλη κατασκευή. καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς παραδυναστεύουσί τε
καὶ γενναίοις ὀδρυσῶν. κατεστήσαντο γὰρ τοὐναντίον τῆς περσῶν βασιλείας τὸν νόμον, ὄντα
μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις θρᾳξὶ, λαμβάνειν μᾶλλον, ἢ διδόναι. καὶ αἴσχιον ἦν αἰτηθέντα, μὴ δοῦ-
ναι, ἢ αἰτήσαντα, μὴ τυχεῖν. ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνασθαι, ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο. οὐ γὰρ ἦν
πρᾶξαι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα. ὥστε ἐπὶ μέγα ἡ βασιλεία ἦλθεν ἰσχύος. τῶν γὰρ ἐν τῇ εὐ-
ρώπῃ, ὅσαι μεταξὺ τοῦ ἰονίου κόλπου, καὶ τοῦ εὐξείνου πόντου, μεγίστη ἐγένετο χρημάτων
προσόδῳ, καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ. ἰσχύϊ δὲ μάχης, καὶ στρατοῦ πλήθει, πολὺ δευτέρα με-
τὰ τὴν σκυθῶν. ταύτῃ δὲ ἀδύνατα ἐξισοῦσθαι. οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ ἀ-
σίᾳ ἔθνος ἓν πρὸς ἓν οὐκ ἔστιν, ὅ τι δυνατὸν σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. οὐ
μὴν οὐδ' ἐς τὴν ἄλλην εὐβουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν παρόντων ἐς τὸν βίον ἄλλοις ὁμοιοῦνται.
σιτάλκης μὲν οὖν χώρας τοσαύτης βασιλεύων, παρεσκευάζετο τὸν στρατόν. καὶ ἐπει-
δὴ αὐτῷ ἑτοῖμα ἦν, ἄρας, ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν μακεδονίαν, πρῶτον μὲν, διὰ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς,
ἔπειτα διὰ κερκίνης ἐρήμου ὄρους, ὅ ἐστι μεθόριον σιντῶν, καὶ παιόνων. ἐπορεύετο δὲ δι' αὐτοῦ
τῇ ὁδῷ ἣν πρότερον αὐτὸς ἐποιήσατο τεμὼν τὴν ὕλην, ὅτε ἐπὶ παίονας ἐστράτευσε. τὸ δὲ
ὄρος ἐξ ὀδρυσῶν διιόντες, ἐν δεξιᾷ μὲν εἶχον παίονας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, σιντοὺς, καὶ μαίδους.
διελθόντες δὲ αὐτὸ, ἀφίκοντο ἐς δόβηρον τὴν παιονικήν. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ, ἀπεγίγνετο
μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ, εἰ μή τι νόσῳ, προσεγίγνετο δέ. πολλοὶ γὰρ τῶν αὐτονόμων θρᾳκῶν ἀ-
παράκλητοι ἐφ' ἁρπαγὴν ἠκολούθουν. ὥστε τὸ πᾶν πλῆθος λέγεται οὐκ ἔλασσον πεντεκαίδε-
κα μυριάδων γενέσθαι. καὶ τούτου τὸ μὲν πλέον, πεζὸν ἦν. τριτημόριον δὲ μάλιστα, ἱππι-
κόν. τοῦ δ' ἱππικοῦ τὸ πλεῖστον, αὐτοὶ ὀδρύσαι παρείχοντο. καὶ μετ' αὐτοὺς, γέται. τοῦ δὲ πεζοῦ,
οἱ μαχαιροφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ τῆς ῥοδόπης αὐτόνομοι καταβάντες. ὁ δὲ ἄλλος
ὅμιλος, ξύμμικτος πλήθει φοβερώτατος ἠκολούθει. ξυνηθροίζοντο οὖν ἐν τῇ δοβήρῳ, καὶ παρε-
σκευάζοντο, ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐσβαλοῦσιν ἐς τὴν κάτω μακεδονίαν, ἧς ὁ περδίκκας ἦρχε. τῶν
γὰρ μακεδόνων εἰσὶ καὶ λυγκησταὶ, καὶ ἐλιμιῶται, καὶ ἄλλα ἔθνη ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα
μὲν ἐστι τούτοις, καὶ ὑπήκοα, βασιλείας δ' ἔχει καθ' αὑτά. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν νῦν μα-
κεδονίαν, ἀλέξανδρος ὁ περδίκκου πατὴρ, καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ τημενίδαι, τὸ ἀρχαῖον ὄν-
τες ἐξ ἄργους, πρῶτοι ἐκτήσαντο, καὶ ἐβασίλευσαν, ἀναστήσαντες μάχῃ, ἐκ μὲν πιερίας, πίε-
ρας, οἳ ὕστερον ὑπὸ τὸ πάγγαιον πέραν στρυμόνος ᾤκησαν φάγρητα, καὶ ἄλλα χωρία. καὶ ἔτι καὶ νῦν
πιερικὸς κόλπος καλεῖται, ἡ ὑπὸ τῷ παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ. ἐκ δὲ τῆς βοττίας καλουμένης
βοττιαίους, οἳ νῦν ὅμοροι χαλκιδέων οἰκοῦσι. τῆς δὲ παιονίας παρὰ τὸν ἀξιὸν ποταμὸν, στενήν τινα

καθή

καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι πέλλης, καὶ θαλάσσης, ἐκτήσαντο. καὶ πέραν ἀξίου, μέχρι στρυμόνος τὴν μυγδονίαν καλουμένην, ἠδῶνας ἐξελάσαντες, νέμονται. ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν ἐορδίας καλουμένης, ἐορδοὺς, ὧν οἱ μὲν, πολλοὶ διεφθάρησαν. βραχὺ δέ τι αὐτῶν περὶ φύσκαν κατῴκηται. καὶ ἐξ ἀλμωπίας, ἀλμῶπας. ἐκράτησαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ μακεδόνες οὗτοι, ἃ καὶ νῦν ἔτι ἔχουσι, τόν τε ἀνθεμοῦντα, καὶ κρηστωνίαν, καὶ βισαλτίαν καὶ μακεδόνων αὐτῶν πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν, μακεδονία καλεῖται. καὶ περδίκκας Ἀλεξάνδρου, βασιλεὺς αὐτῶν ἦν, ὅτε Σιτάλκης ἐπῄει. καὶ οἱ μὲν μακεδόνες οὗτοι, ἐπιόντος πολλοῦ στρατοῦ, ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι, ἔς τε τὰ καρτερὰ, καὶ τὰ τείχη, ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ ἐσεκομίσθησαν. ἦν δὲ οὐ πολλά. ἀλλ᾽ ὕστερον Ἀρχέλαος ὁ περδίκκου υἱὸς, βασιλεὺς γενόμενος, τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ, ᾠκοδόμησε, καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε. καὶ τἄλλα διεκόσμησε, τά τε κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις, καὶ ὅπλοις, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ, κρείσσονι ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι βασιλεῖς ὀκτὼ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρατὸς τῶν θρᾳκῶν ἐκ τῆς δοβήρου ἐσέβαλε, πρῶτον μὲν ἐς τὴν φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχὴν, καὶ εἷλον εἰδομένην μὲν κατακράτος, γορτυνίαν δὲ, καὶ ἀταλάντην, καὶ ἄλλα ἄττα χωρία ὁμολογίᾳ διὰ τὴν Ἀμύντου φιλίαν προσχωροῦντα τοῦ φιλίππου υἱέος παρόντος. εὐρωπὸν δὲ ἐπολιόρκησαν μὲν, ἑλεῖν δὲ οὐκ ἠδύναντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην μακεδονίαν προὐχώρει τὴν ἐν ἀριστερᾷ πέλλης, καὶ κύρρου. ἔσω δὲ τούτων, ἐς τὴν βοττιαίαν, καὶ πιερίαν οὐκ ἀφίκοντο, ἀλλὰ τήν τε μυγδονίαν, καὶ κρηστωνίαν, καὶ ἀνθεμοῦντα ἐδῄουν. οἱ δὲ μακεδόνες. πεζῷ μὲν, οὐδὲ διενοοῦντο ἀμύνεσθαι, ἵππους δὲ προσμεταπεμψάμενοι ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμμάχων ὅπῃ δοκοῖ, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἐσέβαλον ἐς τὸ στράτευμα τῶν θρᾳκῶν. καὶ ᾗ μὲν προσπέσοιεν, οὐδεὶς ὑπέμενεν ἄνδρας ἱππέας τε ἀγαθοὺς, καὶ τεθωρακισμένους. ὑπὸ δὲ πλήθους περικλειόμενοι, αὐτοὺς πολλαπλασίῳ τῷ ὁμίλῳ, ἐς κίνδυνον καθίστασαν, ὥστε τέλος, ἡσυχίαν ἦγον, οὐ νομίζοντες ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ πλέον κινδυνεύειν. ὁ δὲ Ζιτάλκης πρός τε τὸν περδίκκαν λόγους ἐποιεῖτο, ὧν ἕνεκα ἐστράτευσε. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀθηναῖοι οὐ παρῆσαν ταῖς ναυσὶν, ἀπιστοῦντες αὐτὸν μὴ ἥξειν, δῶρά τε καὶ πρέσβεις ἔπεμψαν αὐτῷ, ἔς τε τοὺς χαλκιδέας, καὶ βοττιαίους, μέρος τι τοῦ στρατοῦ πέμπει. καὶ τειχήρεις ποιήσας, ἐδῄου τὴν γῆν. καθημένου δ᾽ αὐτοῦ περὶ τοὺς χώρους τούτους, οἱ πρὸς νότον οἰκοῦντες θεσσαλοὶ, καὶ μάγνητες, καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι θεσσαλῶν, καὶ οἱ μέχρι θερμοπυλῶν ἕλληνες, ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. καὶ ἐν παρασκευῇ ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέραν στρυμόνος πρὸς βορέαν θρᾷκες, ὅσοι πεδία εἶχον, παναῖοι, καὶ ὀδόμαντοι, καὶ δρῶοι, καὶ δερσαῖοι. αὐτόνομοι δ᾽ εἰσὶ πάντες, παρέσχε δὲ λόγον καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν ἀθηναίων πολεμίους ἕλληνας, μὴ ὑπ᾽ αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ, τήν τε χαλκιδικὴν, καὶ βοττικὴν, καὶ μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων, ἔφθειρε. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ οὐδὲν ἐπράσσετο, ὧν ἕνεκα ἐσέβαλε, καὶ ἡ στρατιὰ σῖτόν τε οὐκ εἶχεν αὐτῷ, καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει, ἀναπείθεται ὑπὸ Σεύθου τοῦ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦ ὄντος, καὶ μέγιστον μεθ᾽ ἑαυτὸν δυναμένου, ὥστ᾽ ἐν τάχει ἀπελθεῖν. τὸν δὲ Σεύθην, κρύφα περδίκκας ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν, καὶ χρήματα ἐπ᾽ αὐτῇ, προσποιεῖται. καὶ ὁ μὲν, πεισθεὶς, καὶ μείνας τριάκοντα τὰς πάσας ἡμέρας. τούτων δὲ ὀκτὼ ἐν χαλκιδεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ κατὰ τάχος ἐπ᾽ οἴκου. περδίκκας δὲ ὕστερον Στρατονίκην τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύθῃ, ὥσπερ ὑπέσχετο. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν, οὕτως ἐγένετο. οἱ δὲ ἐν ναυπάκτῳ ἀθηναῖοι, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἐπειδὴ τὸ τῶν πελοποννησίων ναυτικὸν διελύθη, φορμίωνος ἡγουμένου, ἐστράτευσαν παραπλεύσαντες ἐπ᾽ ἀστακοῦ. καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς ἀκαρνανίας, τετρακοσίοις μὲν ὁπλίτους ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν, τετρακοσίοις δὲ μεσσηνίων, καὶ ἔκ τε στράτου, καὶ κορόντων, καὶ ἄλλων χωρίων, ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι, ἐξήλασαν. καὶ Κύνητα τὸν Θεολύτου ἐς κόροντα καταγαγόντες, ἀνεχώρησαν πάλιν ἐπὶ τὰς ναῦς. ἐς γὰρ οἰνιάδας ἀεί ποτε πολεμίους ὄντας μόνους ἀκαρνάνων, οὐκ ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, χειμῶνος ὄντος, στρατεύειν. ὁ γὰρ ἀχελῷος ποταμὸς ῥέων ἐκ πίνδου ὄρους διὰ δολοπίαν, καὶ ἀγραῶν, καὶ ἀμφιλόχων, καὶ διὰ τοῦ ἀκαρνανικοῦ πεδίου, ἄνωθεν μὲν παρὰ στράτον πόλιν, ἐς θάλασσαν διεξιεὶς παρ᾽ οἰνιάδας, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλιμνάζων, ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν. κεῖνται δὲ καὶ τῶν νήσων τῶν ἐχινάδων αἱ πολλαὶ καθ᾽ ἀντικρὺ οἰνιαδῶν, τοῦ ἀχελῴου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι. ὥστε μέγας ὢν ὁ ποταμὸς, προσχοῖ ἀεί, καὶ εἰσὶ τῶν νήσων, αἳ ἠπείρωνται. ἐλπὶς δὲ καὶ πάσας οὐκ

σας οὐκ

ὅπως οὐκ ἐν πολλῷ τινι ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν. τό, τε γὰρ ῥεῦμά ἐστι μέγα, καὶ πολὺ, καὶ θολερόν, αἵ τε νῆσοι πυκναί, καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως τῷ μὴ σκεδάννυσθαι, σύνδεσμοι γίγνονται παραλλὰξ, καὶ οὐ κατὰ στοῖχον κείμεναι, οὐδ' ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος. ἐρῆμοι δ' εἰσί, καὶ οὐ μεγάλαι. λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμαίωνι τῷ Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρός, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν, ὑπειπόντα οὐκ εἶναι λύσιν τῶν δειμάτων. πρὶν ἂν εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατοικίσηται, ἥτις, ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα, μήπω ὑπὸ ἡλίου ἑωρᾶτο, μηδὲ γῆ ἦν, ὡς τῆς γε ἄλλης αὐτῷ μεμιασμένης. ὁ δ' ἀπορῶν, ὥς φασι, μόλις κατενόησε τὴν πρόσχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῴου. καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἂν κεχῶσθαι δίαιτα τῷ σώματι, ἀφ' οὗπερ κτείνας τὴν μητέρα, οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο. καὶ κατοικισθεὶς ἐς τοὺς περὶ Οἰνιάδας τόπους, ἐδυνάστευσέ τε, καὶ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος παιδὸς ἑαυτοῦ, τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀλκμαίωνα, τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φορμίων, ἄραντες ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον, ἅμα ἦρι κατέπλευσαν ἐς τὰς Ἀθήνας. τούς τε ἐλευθέρους τῶν αἰχμαλώτων ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἳ ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν, καὶ τὰς ναῦς, ἃς εἷλον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος. καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑφῆς τρίτης.

ΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι, ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικήν. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ ἐγκαθεζόμενοι, ἐδῄουν τὴν γῆν. καὶ προσβολαί, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων ἱππέων, ὅπῃ παρείκοι. καὶ τὸν πλεῖστον ὅμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον, τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὅπλων, τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν. ἐμμείναντες δὲ χρόνον οὗ εἶχον τὰ σιτία, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων, εὐθὺς Λέσβος, πλὴν Μηθύμνης, ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων. βουληθέντες μὲν, καὶ πρὸ τοῦ πολέμου. ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ προσεδέξαντο, ἀναγκασθέντες δὲ, καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν πρότερον ἢ διενοοῦντο, ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν, καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν, καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε, καὶ σῖτον, καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες αὐτοῖς διάφοροι, καὶ Μηθυμναῖοι, καὶ αὐτῶν Μυτιληναίων ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν πρόξενοι Ἀθηναίων, μηνυταὶ γίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι ξυνοικίζουσί τε τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βίᾳ, καὶ τὴν παρασκευὴν ἅπασαν μετὰ Λακεδαιμονίων, καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων, ἐπ' ἀποστάσει ἐπείγονται. καὶ εἰ μή τις προκαταλήψεται ἤδη, στερήσεσθαι αὐτοὺς Λέσβου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι. ἦσαν γὰρ τεταλαιπωρημένοι, ὑπό τε τῆς νόσου, καὶ τοῦ πολέμου ἄρτι καθισταμένου, καὶ ἀκμάζοντος, μέγα μὲν ἔργον ἡγοῦντο εἶναι Λέσβον προσπολεμώσασθαι ναυτικὸν ἔχουσαν, καὶ δύναμιν ἀκέραιον. καὶ οὐκ ἀπεδέχοντο τὸ πρῶτον τὰς κατηγορίας, μεῖζον μέρος νέμοντες, τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι. ἐπειδὴ μέντοι καὶ πέμψαντες πρέσβεις, οὐκ ἔπειθον τοὺς Μυτιληναίους τήν τε ξυνοίκισιν, καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δείσαντες, προκαταλαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πέμπουσιν ἐξαπιναίως τεσσαράκοντα ναῦς, αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμέναι πλεῖν. Κλεϊππίδης δὲ ὁ Δεινίου, τρίτος αὐτὸς ἐστρατήγει. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς, ὡς εἴη Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι ἑορτάζουσι, καὶ ἐλπίδα εἶναι, ἐπειχθέντας, ἐπιπεσεῖν ἄφνω. καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ ἡ πεῖρα, εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰπεῖν, ναῦς τε παραδοῦναι, καὶ τείχη καθελεῖν. μὴ πειθομένων δὲ, πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες, ᾤχοντο. τὰς δὲ τῶν Μυτιληναίων δέκα τριήρεις, αἳ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι. καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο. τοῖς δὲ Μυτιληναίοις, ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὔβοιαν, καὶ πεζῇ ἐπὶ Γεραιστὸν ἐλθών, ὁλκάδος ἀναγομένης ἐπιτυχών, πλῷ χρησάμενος, καὶ τριταῖος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυτιλήνην ἀφικόμενος, ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλουν. οἱ δὲ, οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον, τά τε ἄλλα τῶν

τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φραξάμενοι, ἐφύλασσον. καὶ οἱ ἀθηναῖοι οὐ πολ-
λῷ ὕστερον καταπλεύσαντες, ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγοὶ τὰ ἐπεσταλμένα.
οὐκ ἐσακουόντων δὲ τῶν μιτυληναίων, ἐς πόλεμον καθίσταντο. ἀπαράσκευοι δὲ οἱ μιτυλη-
ναῖοι καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν, ἔκπλουν μέν τινα ἐποιήσαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ
ναυμαχίᾳ, ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος. ἔπειτα καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν ἀττικῶν νεῶν, λόγους
ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς τὸ παραυτίκα εἰ δύναιντο, ὁμολογίᾳ
τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψασθαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων ἀπεδέξαντο. καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι,
μὴ οὐχ ἱκανοὶ ὦσι λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν, καὶ ἀνακωχὴν ποιησάμενοι, πέμπουσιν ἐς τὰς
ἀθήνας οἱ μιτυληναῖοι, τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ᾧ μετέμελεν ἤδη, καὶ ἄλλους, εἴπως πεί-
σειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν, ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων. ἐν τούτῳ δὲ, ἀποστέλλουσι καὶ ἐς τὴν
λακεδαίμονα πρέσβεις τριήρει, λαθόντες τὸ τῶν ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὥρμουν ἐν τῇ μαλέᾳ,
πρὸς βορέαν τῆς πόλεως. οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν ἀθηναίων προχωρήσειν. καὶ οἱ μὲν, ἐς
τὴν λακεδαίμονα ταλαιπώρως διὰ τοῦ πελάγους κομισθέντες, αὐτοῖς ἔπρασσον ὅπως τις
βοήθεια ἥξει. οἱ δ' ἐκ τῶν ἀθηνῶν πρέσβεις, ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταν-
το οἱ μιτυληναῖοι, καὶ ἡ ἄλλη λέσβος, πλὴν μηθύμνης. οὗτοι δὲ, τοῖς ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκε-
σαν, καὶ ἴμβριοι, καὶ λήμνιοι, καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι τινὲς ξυμμάχων. καὶ ἔξοδον μέν τινα
πανδημεὶ ἐποιήσαντο οἱ μιτυληναῖοι, ἐπὶ τὸ τῶν ἀθηναίων στρατόπεδον. καὶ μάχη ἐγένετο,
ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ μιτυληναῖοι, οὔτε ἐπηυλίσαντο, οὔτε ἐπίστευσαν σφίσιν αὐτοῖς,
ἀλλ' ἀνεχώρησαν. ἔπειτα, οἱ μὲν, ἡσύχαζον, ἐκ πελοποννήσου, καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς
βουλόμενοι, εἰ προσγένοιτό τι, κινδυνεύειν. καὶ γὰρ αὐτοῖς Μελέας λάκων ἀφικνεῖται, καὶ
Ἑρμαιώνδας θηβαῖος, οἳ προαπεστάλησαν μὲν τῆς ἀποστάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν
ἀθηναίων ἐπίπλουν, κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστερον ἐσπλέουσι τριήρει. καὶ παρῄνουν πέμ-
πειν τριήρη ἄλλην, καὶ πρέσβεις μεθ' ἑαυτῶν. καὶ ἐκπέμπουσιν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι πολὺ ἐπιῤῥω-
σθέντες διὰ τὴν τῶν μιτυληναίων ἡσυχίαν, ξυμμάχους τε προσεκάλουν, οἳ πολὺ θᾶσσον
παρῆσαν, ὁρῶντες οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν λεσβίων. καὶ περιορμισάμενοι, τὸ πρὸς νότον τῆς πό-
λεως, ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις
τοῖς λιμέσιν ἐποιοῦντο. καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς μιτυληναίους. τῆς δὲ γῆς,
τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ μιτυληναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι λέσβιοι προσβεβοηθηκότες ἤδη. τὸ δὲ
περὶ τὰ στρατόπεδα, οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ ἀθηναῖοι. ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων,
καὶ ἀγορᾶς, ἡ μαλέα. καὶ τὰ μὲν περὶ μιτυλήνην, οὕτως ἐπολεμεῖτο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ
θέρους τούτου, ἀθηναῖοι, καὶ ἐς πελοπόννησον ναῦς ἀπέστειλαν τριάκοντα, καὶ Ἀσώπιον τὸν
φορμίωνος στρατηγόν, κελευσάντων ἀκαρνάνων τῶν φορμίωνός τινα σφίσι πέμψαι, ἢ υἱὸν,
ἢ ξυγγενῆ, ἄρχοντα. καὶ παραπλέουσαι αἱ νῆες, τῆς λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρ-
θησαν. ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ' οἴκου ὁ Ἀσώπιος. αὐτὸς δ' ἔ-
χων δώδεκα, ἀφικνεῖται ἐς ναύπακτον. καὶ ὕστερον ἀκαρνᾶνας ἀναστήσας πανδημεὶ, στρα-
τεύει ἐπ' οἰνιάδας. καὶ ταῖς τε ναυσὶ κατὰ τὸν ἀχελῷον ἔπλευσε. καὶ ὁ κατὰ γῆν στρατὸς, ἐδῄου
5 τὴν χώραν. ὡς δ' οὐ προσεχώρουν, τὸν μὲν πεζὸν ἀφίησιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς λευκάδα,
καὶ ἀπόβασιν ἐς νήρικον ποιησάμενος, ἀναχωρῶν, διαφθείρεται, αὐτός τε, καὶ τῆς στρατιᾶς
τι μέρος, ὑπὸ τῶν αὐτόθεν τε ξυμβοηθησάντων, καὶ φρουρῶν τινων ὀλίγων. καὶ ὕστερον ὑπο-
σπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀποπλεύσαντες οἱ ἀθηναῖοι παρὰ τῶν λευκαδίων ἐκομίσαντο. οἱ δὲ
ἐπὶ τῆς πρώτης νεὼς ἐκπεμφθέντες μιτυληναίων πρέσβεις, ὡς αὐτοῖς οἱ λακεδαιμόνιοι εἶπον
ὀλυμπίαζε παρεῖναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλεύσωνται, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν
ὀλυμπίαν. ἦν δὲ ὀλυμπιὰς, ᾗ Δωριεὺς ῥόδιος τὸ δεύτερον ἐνίκα. καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν
κατέστησαν εἰς λόγους, εἶπον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΜΙΤΥΛΗΝΑΙΩΝ.

Τὸ μὲν καθεστὼς τοῖς ἕλλησι νόμιμον ὦ ἄνδρες λακεδαιμόνιοι, καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν. τοὺς
γὰρ ἀφισταμένους ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ξυμμαχίαν τὴν πρὶν ἀπολείποντας, οἱ δεξάμενοι, καθ'
ὅσον μὲν ὠφελοῦνται, ἐν ἡδονῇ ἔχουσι. νομίζοντες δὲ εἶναι προδότας τῶν πρὸ τοῦ φίλων, χείρους ἡγοῦν-
ται. καὶ οὐκ ἄδικος αὕτη ἡ ἀξίωσίς ἐστιν, εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους οἵ τε ἀφιστάμενοι, καὶ ἀφ'
ὧν διακρίνοιντο. ἴσοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες, καὶ εὐνοίᾳ, ἀντίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ, καὶ δυνά-
μει, πρόφασίς τε ἐπιεικὴς μηδεμία ὑπάρχοι τῆς ἀποστάσεως, ὃ ἡμῖν καὶ ἀθηναίοις οὐκ ἦν. μὴ

δέ τῳ

δεῖ τῳ χείρους δέξωμεν εἶναι, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν, ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεθα. περὶ γὰρ τοῦ δικαίου, καὶ ἀρετῆς πρῶτον, ἄλλως τε καὶ ξυμμαχίας δεόμενοι, τοὺς λόγους ποιησόμεθα, εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαιον γιγνομένην, οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίγνοιντο, καὶ τἆλλα ὁμοιότροποι εἶεν. ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης, καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται. ἡμῖν δὲ καὶ Ἀθηναίοις ξυμμαχία ἐγένετο, πρῶτον ἀπολιπόντων μὲν ὑμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων δὲ ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων. ξύμμαχοι μέντοι ἐγενόμεθα, οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπ' ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ Μήδου τοῖς Ἕλλησι. καὶ μέχρι μὲν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἱπόμεθα. ἐπειδὴ δὲ ἑωρῶμεν αὐτοὺς, τὴν μὲν τοῦ Μήδου ἔχθραν ἀνιέντας, τὴν δὲ τῶν ξυμμάχων δούλωσιν ἐπαγομένους, οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν. ἀδύνατοι δὲ ὄντες, καθ' ἓν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνασθαι, οἱ ξύμμαχοι ἐδουλώθησαν, πλὴν ἡμῶν, καὶ Χίων. ἡμεῖς δὲ αὐτόνομοι δὴ ὄντες, καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι, ξυνεστρατεύσαμεν. καὶ πιστοὺς οὐκέτι εἴχομεν ἡγεμόνας Ἀθηναίους, παραδείγμασι τοῖς προγιγνομένοις χρώμενοι. οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς, οὓς μὲν μεθ' ἡμῶν ἐνσπόνδους ἐποιήσαντο, καταστρέψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴ ποτε ἄρα ἐδυνήθησαν, μὴ δρᾶσαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν ἅπαντες, βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν. ὑποχειρίους δὲ ἔχοντες τοὺς πλείους, ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες, χαλεπώτερον εἰκότως ἔμελλον οἴσειν καὶ πρὸς τὸ πλέον ἤδη εἶκον, τοῦ ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀντισουμένου, ἄλλως τε, καὶ ὅσῳ δυνατώτεροι αὐτοὶ αὐτῶν ἐγίγνοντο, καὶ ἡμεῖς ἐρημότεροι. τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον, πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν. ὁ γὰρ παραβαίνειν τι βουλόμενος, τῷ μὴ προύχων ἂν ἐπελθεῖν, ἀποτρέπεται. αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν οὐ δι' ἄλλο τι, ἢ ὅσον αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν, εὐπρεπείᾳ τε λόγου, καὶ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ, ἢ ἰσχύος, τὰ πράγματα ἐφαίνετο καταληπτά. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο, μὴ ἂν τούς γε ἰσοψήφους ἄκοντας, εἰ μή τι ἠδίκουν οἷς ἐπῇσαν, ξυστρατεύειν. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κράτιστα ἐπί τε τοὺς ὑποδεεστέρους πρώτους ξυνεπῆγον, καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες, τοῦ ἄλλου περιῃρημένου, ἀσθενέστερα ἔμελλον ἕξειν. εἰ δὲ ἀφ' ἡμῶν ἤρξαντο, ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων, αὐτῶν τε ἰσχὺν, καὶ πρὸς ὅ,τι χρὴ στῆναι, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχειρώσαντο. τό, τε ναυτικὸν ἡμῶν παρεῖχέ τινα φόβον, μή ποτε καθ' ἓν γενόμενον, ἢ ὑμῖν, ἢ ἄλλῳ τῳ προσθέμενον, κίνδυνον σφίσι παράσχῃ. τὰ δὲ, καὶ ἀπὸ θεραπείας τοῦ τε κοινοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀεὶ προεστώτων, περιεγιγνόμεθα. οὐ μέντοι ἐπὶ πολύ γ' ἂν ἐδοκοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη, παραδείγμασι χρώμενοι τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους. τίς οὖν αὕτη ἡ φιλία ἐγίγνετο, ἢ ἐλευθερία πιστὴ, ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα. καὶ οἱ μὲν, ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ δεδιότες, ἐθεράπευον. ἡμεῖς δὲ, ἐκείνους ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ αὐτὸ ἐποιοῦμεν. ὅ, τε τοῖς ἄλλοις μάλιστα εὔνοια πίστιν βεβαιοῖ, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν παρεῖχε. δέει τε τὸ πλέον, ἢ φιλίᾳ κατεχόμενοι, ξύμμαχοι ἦμεν. καὶ ὁποτέροις θᾶσσον παράσχοι ἀσφάλεια θάρσος, οὗτοι πρότεροί τι καὶ παραβήσεσθαι ἔμελλον. ὥστε εἴ τῳ δοκοῦμεν ἀδικεῖν, προαποστάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐς ἡμᾶς δεινῶν, αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς εἰδέναι εἴ τι αὐτῶν ἔσται, οὐκ ὀρθῶς σκοπεῖ. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεῦσαι, καὶ ἀντιμελλῆσαι, τί ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι; ἐπ' ἐκείνοις δὲ ὄντος ἀεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν, καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνασθαι. τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν. σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γνῶναι, ὡς εἰκότως ἐδράσαμεν, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι, καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι, βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπέμψαμεν ὡς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, ὑμῶν δὲ οὐ προσδεξαμένων κωλυθέντες. νῦν δὲ ἐπειδὴ Βοιωτοὶ προυκαλέσαντο, εὐθὺς ὑπηκούσαμεν, καὶ ἐνομίζομεν ἀποστήσεσθαι διπλῆν ἀπόστασιν, ἀπό τε τῶν Ἑλλήνων, μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν, ἀπό τε Ἀθηναίων, μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνων ἐν ὑστέρῳ, ἀλλὰ προποιῆσαι. ἡ μέντοι ἀπόστασις ἡμῶν θᾶσσον γεγένηται, καὶ ἀπαράσκευος. ᾗ καὶ μᾶλλον χρὴ ξυμμάχους δεξαμένους ἡμᾶς, διὰ ταχέων βοήθειαν ἀποστέλλειν, ἵνα φαίνησθε ἀμύνοντές τε οἷς δεῖ, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τοὺς πολεμίους βλάπτοντες. καιρὸς δὲ, ὡς οὔπω πρότερον. νόσῳ τε γὰρ ἐφθάραται Ἀθηναῖοι, καὶ χρημάτων δαπάνῃ. νῆές τε αὐτοῖς, αἱ μὲν, περὶ τὴν ὑμετέραν εἰσίν, αἱ δὲ ἐφ' ἡμῖν τετάχαται. ὥστε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν ἔχειν, ἢν ὑμεῖς ἐν τῷ θέρει τῷδε, ναυσί τε καὶ πεζῷ ἅμα ἐπεσβάλητε τὸ δεύτερον. ἀλλ' ἢ ὑμᾶς οὐκ ἀμυνοῦνται ἐπιπλέοντας, ἢ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀποχωρήσονται. νομίσῃ τε μηδεὶς ἀλλοτρίας γῆς

» περὶ οἰκείου κίνδυνον ἕξειν. ὃ γὰρ δοκεῖ μακρὰν ἀπεῖναι ἡ λέσβος, τὴν ὠφέλειαν αὐτὴν ἐγ-
» γύθεν παρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἀττικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ὥς τις οἴεται, ἀλλὰ δι' ἣν ἡ ἀττικὴ ὠφελεῖ-
» ται. ἔστι δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ πρόσοδος, καὶ ἔτι μείζων ἔσται, εἰ ἡμᾶς κατα-
» στρέψονται. οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος, τά τε ἡμέτερα προσγενήσεται. πάθοιμεν τ' ἂν δει-
» νότερα, ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες. βοηθησάντων δὲ ὑμῶν προθύμως, πόλιν τε προσλήψεσθε
» ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα, οὗπερ ὑμῖν μάλιστα προσδεῖ, καὶ ἀθηναίους ῥᾷον καθαιρήσετε, ὑφαι-
» ροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους. θρασύτερον γὰρ πᾶς τις προσχωρήσεται. τήν τε αἰτίαν ἀπο-
» φεύξεσθε ἣν εἴχετε μὴ βοηθεῖν τοῖς ἀφισταμένοις. ἢν δ' ἐλευθεροῦντες φαίνησθε, τὸ κράτος τοῦ
« πολέμου βεβαιότερον ἕξετε. αἰσχυνθέντες οὖν τάς τε τῶν ἑλλήνων ἐς ὑμᾶς ἐλπίδας, καὶ δία
» τὸν ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα καὶ ἱκέται ἐσμὲν, ἐπαμύνατε μιτυληναίοις ξύμμαχοι γε-
» νόμενοι. καὶ μὴ πρόησθε ἡμᾶς, ἴδιον μὲν τὸν κίνδυνον τῶν σωμάτων παραβαλλομένους, κοι-
» νὴν δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφέλειαν ἅπασι δώσοντας, ἔτι δὲ κοινοτέραν τὴν βλάβην,
» εἰ μὴ πεισθέντων ὑμῶν, σφαλησόμεθα. γίγνεσθε δὲ ἄνδρες, οἵουσπερ ὑμᾶς, οἵ τε ἕλληνες
» ἀξιοῦσι, καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται. Τοιαῦτα μὲν οἱ μιτυληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ λακε-
δαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους, ξυμμάχους τε τοὺς
λεσβίους ἐποιήσαντο, καὶ τὴν ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβολὴν, τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τά-
χος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὡς ποιησόμενοι, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφί-
κοντο. καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς κορίνθου ἐς τὴν
πρὸς ἀθήνας θάλασσαν. καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐπιόντες. καὶ οἱ μὲν, προθύμως ταῦτα
ἔπρασσον. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι, βραδέως τε ξυνελέγοντο, καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν,
καὶ ἀρρωστίᾳ τοῦ στρατεύειν. αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν
παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν, ἀλλ' οἷοί τε εἰσὶ μὴ κινοῦν-
τες τὸ ἐπὶ λέσβῳ ναυτικὸν, καὶ τὸ ἀπὸ πελοποννήσου ἐπιὸν ῥᾳδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς
ἑκατὸν, ἐσβάντες αὐτοί τε, πλὴν ἱππέων, καὶ πεντακοσιομεδίμνων, καὶ οἱ μέτοικοι, καὶ παρὰ
τὸν ἰσθμὸν ἀναγαγόντες, ἐπίδειξίν τε ἐποιοῦντο, καὶ ἀποβάσεις τῆς πελοποννήσου ᾗ δοκοίη αὐ-
τοῖς. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ὁρῶντες πολὺν τὸν παράλογον, τά τε ὑπὸ τῶν λεσβίων ῥηθέντα ἡγού-
μενοι οὐκ ἀληθῆ καὶ ἄπορα νομίζοντες, ὡς αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρῆσαν, καὶ ἠγγέλλοντο
καὶ αἱ περὶ τὴν πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν ἀθηναίων, τὴν περιοικίδα αὐτῶν πορθοῦσαι,
ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυτικὸν παρεσκεύαζον ὅτι πέμψουσιν ἐς τὴν λέσβον. καὶ κατὰ
πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος, καὶ ναύαρχον προσέταξαν ἀλκίδαν, ὃς ἔμελ-
λεν ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶ-
δον. καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὃν αἱ νῆες ἔπλεον, ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ
κάλλει ἐγένοντο. παραπλήσιαι δὲ καὶ ἔτι πλείους, ἀρχομένου τοῦ πολέμου. τήν τε γὰρ ἀττικὴν,
καὶ εὔβοιαν, καὶ σαλαμῖνα, ἑκατὸν ἐφύλασσον. καὶ περὶ πελοπόννησον, ἕτεραι ἑκατὸν ἦσαν.
χωρὶς δὲ, αἱ περὶ ποτίδαιαν, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χωρίοις. ὥστε αἱ πᾶσαι ἅμα ἐγίγνοντο ἐν
ἑνὶ θέρει διακόσιαι, καὶ πεντήκοντα. καὶ τὰ χρήματα τοῦτο μάλιστα ὑπανάλωσε μετὰ ποτιδαί-
ας. τήν τε γὰρ ποτίδαιαν δίδραχμοι ὁπλῖται ἐφρούρουν. αὑτῷ γὰρ καὶ ὑπηρέτῃ δραχμὴν ἐλάμ-
βανε τῆς ἡμέρας. τρισχίλιοι μὲν οἱ πρῶτοι, ὧν οὐκ ἐλάσσους διεπολιόρκησαν. ἑξακόσιοι δὲ καὶ χί-
λιοι μετὰ φορμίωνος, οἳ προαπῆλθον. νῆές τε αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔφερον. τὰ μὲν οὖν χρή-
ματα, οὕτως ὑπαναλώθη τὸ πρῶτον. καὶ νῆες τοσαῦται δὴ πλεῖσται ἐπληρώθησαν. Μιτυλη-
ναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν οἱ λακεδαιμόνιοι περὶ τὸν ἰσθμὸν ἦσαν, ἐπὶ μήθυμναν, ὡς προδι-
δομένην ἐστράτευσαν κατὰ γῆν, αὐτοί τε, καὶ οἱ ἐπίκουροι. καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει, ἐπειδὴ οὐ
προὐχώρει ᾗ προσεδέχοντο, ἀπῆλθον ἐπ' ἀντίσσης, καὶ πύρρας, καὶ ἐρέσου. καὶ καταστησάμενοι τὰ
ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βεβαιότερα, καὶ τείχη κρατύναντες, διὰ τάχους ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.
ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ μηθυμναῖοι, ἀναχωρησάντων αὐτῶν ἐπ' ἄντισσαν. καὶ ἐκ βοηθείας τινὸς
γενομένης, πληγέντες ὑπό τε τῶν ἀντισσαίων, καὶ τῶν ἐπικούρων, ἀπέθανόν τε πολλοὶ, καὶ ἀνε-
χώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δ' ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι ταῦτα, τούς τε μιτυληναίους τῆς
γῆς κρατοῦντας, καὶ τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκανοὺς ὄντας εἴργειν, πέμπουσι περὶ τὸ φθι-
νόπωρον ἤδη ἀρχόμενον, πάχητα τὸν ἐπικούρου στρατηγὸν, καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δὲ, αὐτε-
ρέται πλεύσαντες τῶν νεῶν, ἀφικνοῦνται, καὶ περιτειχίζουσι μιτυλήνην ἐν κύκλῳ ἁπλῷ τείχει.

φρούρια

φρούρια δὲ ἔστιν οἷ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκατῳκοδόμηται. καὶ ἡ μὲν μιτυλήνη κατὰ κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν, καὶ ἐκ γῆς, καὶ ἐκ θαλάσσης εἴργετο. καὶ ὁ χειμὼν ἤρχετο γίγνεσθαι. προσδεόμενοι δὲ οἱ ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ αὐτοὶ ἐσενεγκόντες, τότε πρῶτον ἐσφορὰν διακόσια τάλαντα ἐξέπεμψαν, καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους, ναῦς δώδεκα. καὶ Λυσικλέα πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν. ὁ δὲ, ἄλλα τε ἠργυρολόγει, καὶ περιέπλει. καὶ τῆς καρίας ἐκ μυοῦντος ἀναβὰς διὰ τοῦ μαιάνδρου πεδίου μέχρι τοῦ σανδίου λόφου, ἐπιθεμένων τῶν καρῶν, καὶ ἀναϊτῶν, αὐτός τε διαφθείρεται, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς πολλοί. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, οἱ πλαταιῆς, ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν πελοποννησίων, καὶ Βοιωτῶν, ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλείποντι ἐπιέζοντο, καὶ ἀπὸ τῶν ἀθηνῶν οὐδεμία ἦν ἐλπὶς τιμωρίας, οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτοί τε, καὶ ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι, πρῶτον μὲν πάντες ἐξελθεῖν, καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι, ἐσηγησαμένων τὴν πεῖραν αὐτοῖς, Θεαινέτου τε τοῦ Τιμίδου, ἀνδρὸς μάντεως, καὶ Εὐπολπίδου τοῦ Δαϊμάχου, ὃς καὶ ἐστρατήγει. ἔπειτα οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπώκνησάν πως, τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι. ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθελονταί, τρόπῳ τοιῷδε. Κλίμακας ἐποιήσαντο ἴσας τῷ τείχει τῶν πολεμίων. ξυνεμετρήσαντο δὲ ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ᾗ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξαληλιμμένον τὸ τεῖχος αὐτῶν. ἠριθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολάς. καὶ ἔμελλον οἱ μέν τινες ἁμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλέους, τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ. ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες, καὶ ἅμα οὐ πολὺ ἀπέχοντες, ἀλλὰ ῥᾳδίως καθορωμένου ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ξυμμέτρησιν τῶν κλιμάκων, οὕτως ἔλαβον, ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου εἰκάσαντες τὸ μέτρον. τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν πελοποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει. Εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους, πρός τε πλαταιέων, καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἀπ' ἀθηνῶν ἐπίοι. διεῖχον δὲ οἱ περίβολοι ἑκκαίδεκα πόδας μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο, οἱ ἑκκαίδεκα πόδες, τοῖς φύλαξιν οἰκήματα διανενεμημένα, ᾠκοδόμητο. καὶ ἦν ξυνεχῆ, ὥστε ἓν φαίνεσθαι τεῖχος παχὺ, ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ δέκα δὲ ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι, καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει, διήκοντες ἔς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ, καὶ οἱ αὐτοί, καὶ ἐς τὸ ἔξω, ὥστε πάροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον, ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διῇσαν. τὰς οὖν νύκτας ὁπότε χειμὼν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις, ἀπέλειπον. ἐκ δὲ τῶν πύργων ὄντων δι' ὀλίγου, καὶ ἄνωθεν στεγανῶν, τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ᾧ περιεφρουροῦντο οἱ πλαταιῆς, τοιοῦτον ἦν. οἱ δ' ἐπειδὴ παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ, καὶ ἅμ' ἀσέληνον, ἐξῄεσαν. ἡγοῦντο δὲ οἵπερ καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν, ἣ περιεῖχεν αὐτούς. ἔπειτα προσέμιξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων, λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν μὲν, οὐ προϊδόντων αὐτῶν, ψόφῳ δὲ, τῷ ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς, ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου, οὐ κατακουσάντων. ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ, ᾔεσαν, ὅπως τὰ ὅπλα μὴ κρουόμενα πρὸς ἄλληλα, αἴσθησιν παρέχοι. ἦσαν δὲ εὐσταλεῖς τε τῇ ὁπλίσει, καὶ τὸν ἀριστερὸν μόνον πόδα ὑποδεδεμένοι, ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ οὖν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις, εἰδότες ὅτι ἐρῆμοί εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ προσέθεσαν. ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ, καὶ θώρακι ἀνέβαινον. ὧν ἡγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροίβου, καὶ πρῶτος ἀνέβη. μετὰ δὲ αὐτὸν, οἱ ἑπόμενοι ἓξ, ἐφ' ἑκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον. ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν, οἷς ἕτεροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως ἐκεῖνοι ῥᾷον προσβαίνοιεν. καὶ ἔμελλον δώσειν ὁπότε πρὸς τοῖς πολεμίοις εἶεν. ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο, ᾔσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες. κατέβαλε γάρ τις τῶν πλαταιέων, ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων κεραμίδα. ἣ πεσοῦσα, ψόφον ἐποίησε. καὶ αὐτίκα βοὴ ἦν. τὸ δὲ στρατόπεδον, ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμησεν. οὐ γὰρ ᾔδει ὅ, τι ἦν τὸ δεινόν, σκοτεινῆς νυκτὸς, καὶ χειμῶνος ὄντος. καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν πλαταιέων ὑπολελειμμένοι ἐξελθόντες, προσέβαλλον τῷ τείχει τῶν πελοποννησίων ἐκ τοὔμπαλιν, ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἥκιστα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν. ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ χώραν μένοντες. Βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς ἑαυτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξω τοῦ τείχους πρὸς τὴν βοήν. φρυκτοί τε ᾔροντο ἐς τὰς θήβας πολέμιοι. παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ, καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶναι, ἢ τὸ ὄν. πρὶν σφῶν

οἱ ἄνδρες οἱ διιόντες διαφύγοιεν, καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάβοιντο. οἱ δ' ὑπερβαίνοντες τῶν πλαταιέων ἐν τούτῳ, ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν ἀναβεβήκεσαν, καὶ τῶν πύργων ἑκατέρου τοὺς φύλακας διαφθείραντες, ἐκεκρατήκεσαν, τάς τε διόδους τῶν πύργων αὐτοὶ ἐνστάντες ἐφύλασσον, μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν. καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις, καὶ ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας πλείους, οἱ μὲν, ἀπὸ τῶν πύργων, τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶργον βάλλοντες. οἱ δ' ἐν τούτῳ, οἱ πλείους πολλὰς προσθέντες κλίμακας ἅμα, καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπώσαντες, διὰ τοῦ μεταπυργίου ὑπερέβαινον. ὁ δὲ διακομιζόμενος ἀεί, ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου. καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε, καὶ ἠκόντιζον, εἴ τις παραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος, κωλυτὴς γίγνοιτο τῆς διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραίωντο, οἱ ἀπὸ τῶν πύργων, χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον. καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι αὐτοῖς ἐπεφέροντο, λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν οὖν πλαταιῆς, ἐκείνους ἑώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους, ἑστῶτες ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου. καὶ ἐτόξευόν τε, καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά. αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄντες, ἧσσον διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο, ὥστε φθάνουσι τῶν πλαταιέων καὶ οἱ ὕστατοι διαβάντες τὴν τάφρον, χαλεπῶς δὲ, καὶ βιαίως. κρύσταλλός τε γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ, ὥστ' ἐπελθεῖν, ἀλλ' οἷος ἀπηλιώτου, ἢ βορέου, ὑδατώδης μᾶλλον. καὶ ἡ νὺξ τοιούτῳ ἀνέμῳ ὑπονειφομένη, πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μόλις ὑπερέχοντες, ἐπεραιώθησαν. ἐγένετο δὲ καὶ ἡ διάφευξις αὐτῶν μᾶλλον διὰ τοῦ χειμῶνος τὸ μέγεθος. ὁρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς τάφρου οἱ πλαταιῆς, ἐχώρουν ἀθρόοι τὴν ἐς θήβας φέρουσαν ὁδόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῷον, νομίζοντες ἥκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι, τὴν ἐς τοὺς πολεμίους, καὶ ἅμα ἑώρων τοὺς πελοποννησίους τὴν πρὸς κιθαιρῶνα καὶ δρυὸς κεφαλὰς, τὴν ἐπ' ἀθηνῶν φέρουσαν μετὰ λαμπάδων διώκοντας. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους οἱ πλαταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν θηβῶν ἐχώρησαν. ἔπειθ' ὑποστρέψαντες, ᾔεσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδόν, ἐς ἐρύθρας, καὶ ὑσίας. καὶ λαβόμενοι τῶν ὀρῶν, διαφεύγουσιν ἐς τὰς ἀθήνας ἄνδρες δώδεκα καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων. εἰσὶ γάρ τινες αὐτῶν, οἳ ἀπετράποντο ἐς τὴν πόλιν πρὶν ὑπερβαίνειν. εἷς δ' ἐπὶ τῇ ἔξω τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν πελοποννήσιοι κατὰ χώραν ἐγένοντο, τῆς βοηθείας παυσάμενοι. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως πλαταιῆς, τῶν μὲν γεγενημένων εἰδότες οὐδέν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων σφίσιν ἀπαγγειλάντων, ὡς οὐδεὶς περιείη, κήρυκα ἐκπέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς. μαθόντες δὲ τὸ ἀληθές, ἐπαύσαντο. οἱ μὲν δὴ τῶν πλαταιέων ἄνδρες, οὕτως ὑπερβάντες, ἐσώθησαν. ἐκ δὲ τῆς λακεδαίμονος, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος, ἐκπέμπεται Σάλαιθος ὁ λακεδαιμόνιος ἐς μιτυλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς πύρραν, καὶ ἐξ αὐτοῦ πεζῇ κατὰ χαράδραν τινά, ᾗ ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν μιτυλήνην, καὶ ἔλεγε τοῖς προέδροις, ὅτι ἐσβολή τε ἅμα ἐς τὴν ἀττικὴν ἔσται, καὶ αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσονται, ἃς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς, προαποπεμφθῆναί τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα, καὶ ἅμα τῶν ἄλλων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν μιτυληναῖοι, ἐθάρσουν τε, καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἧσσον εἶχον τὴν γνώμην, ὥστε ξυμβαίνειν. ὅ, τε χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ τὰς ἐς μιτυλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προστάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλλον, ὅπως οἱ ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι, ἧσσον ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν μιτυλήνην καταπλεούσαις ἐπιβοηθήσωσιν. ἡγεῖτο δὲ τῆς ἐσβολῆς ταύτης, Κλεομένης ὑπὲρ Παυσανίου τοῦ Πλειστοάνακτος υἱέος, βασιλέως ὄντος, καὶ νεωτέρου ἔτι, πατρὸς ἀδελφὸς ὤν. ἐδῄωσαν δὲ τῆς ἀττικῆς τά τε πρότερον τετμημένα, καὶ εἴ τι ἐβεβλαστήκει, καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο. καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη ἐγένετο τοῖς ἀθηναίοις, μετὰ τὴν δευτέραν. ἐπιμένοντες γὰρ ἀεὶ ἀπὸ τῆς λέσβου τι πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον, ὡς ἤδη πεπεραιωμένων, ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' οὐδὲν ἀπέβαινεν αὐτοῖς, ὧν προσεδέχοντο, καὶ ἐπελελοίπει ὁ σῖτος, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. οἱ δὲ μιτυληναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς αἵ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ ἧκον ἀπὸ τῆς πελοποννήσου, ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον, καὶ ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς ἀθηναίους διὰ τάδε. ὁ Σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος ἔτι τὰς ναῦς, ὁπλίζει τὸν δῆμον, πρότερον ψιλὸν ὄντα, ὡς ἐπεξιὼν τοῖς ἀθηναίοις. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἔλαβον ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι, ἢ τὸν σῖτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερόν, καὶ διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς ἀθηναίους, ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν.

γνόντες

γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν, ὅτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες, εἴτ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως κινδυνεύοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν, πρός τε Πάχητα, καὶ τὸ στρατόπεδον, ὥστε ἀθηναίοις μὲν ἐξεῖναι βουλεῦσαι περὶ μιτυληναίων ὁποῖον ἄν τι βούλωνται, καὶ τὴν στρατιὰν ἐς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς. πρεσβείαν δὲ ἀποστέλλειν ἐς τὰς ἀθήνας μιτυληναίους περὶ ἑαυτῶν. ἐν ὅσῳ δ' ἂν πάλιν ἔλθωσι, Πάχητα μήτε δῆσαι μιτυληναίων μηδένα, μήτ' ἀνδραποδίσαι, μήτε ἀποκτεῖναι. ἡ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο. οἱ δὲ πράξαντες πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, μάλιστα τῶν μιτυληναίων περιδεεῖς ὄντες, ὡς ἡ στρατιὰ ἐσῆλθεν, οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσι. Πάχης δ' ἀναστήσας αὐτοὺς, ὥστε μὴ ἀδικῆσαι, κατατίθεται ἐς τένεδον, μέχρις οὗ τοῖς ἀθηναίοις τι δόξῃ. πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν ἄντισσαν τριήρεις, προσεκτήσατο. καὶ τἆλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο ᾗ αὐτῷ ἐδόκει. οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ πελοποννήσιοι, οὓς ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλέοντες, περί τε αὐτὴν τὴν πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν. καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κομισθέντες, τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀθηναίους λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ δήλῳ προσέσχον. προσμίξαντες δὲ ἀπ' αὐτῆς τῇ ἰκάρῳ καὶ μυκόνῳ, πυνθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ μιτυλήνη ἑάλωκε. βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναι, κατέπλευσαν ἐς ἔμβατον τῆς ἐρυθραίας. ἡμέραι δὲ μάλιστα ἦσαν τῇ μιτυλήνῃ ἑαλωκυίᾳ ἑπτά, ὅτ' ἐς τὸ ἔμβατον κατέπλευσαν. πυθόμενοι δὲ τὸ σαφὲς, ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόντων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τευτίαπλος ἀνὴρ ἠλεῖος, τάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΤΕΥΤΙΑΠΛΟΥ.

Ἀλκίδα, καὶ πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ μι- «
τυλήνην πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι, ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ γὰρ τὸ εἰκὸς ἀνδρῶν νεωστὶ πόλιν ἐχόντων, «
πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὑρήσομεν. κατὰ μὲν θάλασσαν, καὶ πάνυ ᾗ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι «
ἄν τινα σφίσι πολέμιον καὶ ἡμῶν ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὖσα. εἰκὸς δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' «
οἰκίας ἀμελέστερον ὡς κεκρατηκότων, διεσπάρθαι. εἰ οὖν προσπέσοιμεν ἄφνω τε καὶ νυκτὸς, ἐλ- «
πίζω μετὰ τῶν ἔνδον εἴ τις ἄρα ἡμῖν ἐστιν ὑπόλοιπος εὔνους, καταληφθῆναι ἂν τὰ πράγματα, «
καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον, νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι, τὸ καινὸν τοῦ πολέμου, ἢ τὸ τοιοῦτον, «
ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἔν τε αὑτῷ φυλάσσοιτο, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. «

Ὁ μὲν τοσαῦτα εἰπὼν, οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδαν. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ' ἰωνίας φυγάδων, καὶ οἱ λέσβιοι ξυμπλέοντες, παρῄνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινα, ἢ κύμην τὴν αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώμενοι, τὴν ἰωνίαν ἀποστήσωσιν. ἐλπίδα δ' εἶναι, οὐδένα γὰρ ἀκουσίως ἀφῖχθαι. καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην μεγίστην οὖσαν ἀθηναίων, ἢν ὑφέλωσι, καὶ ἅμα ἢν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς, σφίσι δαπάνη γίγνηται, πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσούθνην, ὥστε ξυμπολεμεῖν. ὁ δὲ, οὐδὲ ταῦτα ἐνεδέχετο, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ τῆς μιτυλήνης ὑστερήκει, ὅτι τάχιστα τῇ πελοποννήσῳ πάλιν προσμῖξαι. ἄρας δὲ ἐκ τοῦ ἐμβάτου παρέπλει, καὶ προσσχὼν μυοννήσῳ τῇ τηίων, τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε τοὺς πολλούς. καὶ ἐς τὴν ἔφεσον καθορμισαμένου αὐτοῦ, σαμίων τῶν ἐξ ἀναίων ἀφικόμενοι πρέσβεις, ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν ἑλλάδα ἐλευθεροῦν αὐτὸν, εἰ ἄνδρας διέφθειρεν, οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους, οὔτε πολεμίους, ἀθηναίων δὲ ὑπ' ἀνάγκης ξυμμάχους. εἰ δὲ μὴ παύσεται, ὀλίγους μὲν αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προσάξεσθαι, πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἕξειν. καὶ ὁ μὲν, ἐπείσθη τε καὶ χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι ἀφῆκε, καὶ τῶν ἄλλων τινάς. ὁρῶντες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἔφευγον, ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον, ὡς ἀττικαῖς. καὶ ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον, μή ποτε ἀθηναίων τῆς θαλάσσης κρατούντων, ναῦς πελοποννησίων ἐς ἰωνίαν παραβαλεῖν. ἀπὸ δὲ τῆς ἐφέσου ὁ Ἀλκίδας ἔπλει κατὰ τάχος, καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο. ὤφθη γὰρ ὑπὸ τῆς σαλαμινίας καὶ παράλου, ἔτι περὶ κλάρον ὁρμῶν. αἱ δ' ἀπ' ἀθηνῶν ἔτυχον πλέουσαι. καὶ δεδιὼς τὴν δίωξιν, ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους, ὡς γῇ ἑκούσιος οὐ σχήσων ἄλλῃ, ἢ πελοποννήσῳ. τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς ἀθηναίοις, ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν. ἀτειχίστου γὰρ οὔσης τῆς ἰωνίας, μέγα τὸ δέος ἐγένετο, μὴ παραπλέοντες οἱ πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὡς μὴ διενοοῦντο μένειν, πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγγελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ κλάρῳ, ἥ τε πάραλος, καὶ ἡ σαλαμινία, ἔφρασαν. ὁ δὲ, ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν. καὶ μέχρι μὲν λάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν. ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι, ἠναγκάσθησαν στρατόπεδόν τε ποιεῖσθαι, καὶ φυλακὴν σφίσι, καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν. παραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ ἐς νότιον τὸ κολοφωνίων, οὗ κατῴκηντο κολοφώνιοι,

τῆς ἄνω πόλεως ἑαλωκυίας ὑπὸ ἰταμάνους, καὶ τῶν βαρβάρων, κατὰ στάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων. ἑάλω δὲ μάλιστα αὕτη, ὅτε ἡ δευτέρα πελοποννησίων ἐσβολὴ ἐς τὴν ἀττικὴν ἐγίγνετο. ἐν οὖν τῷ νοτίῳ, οἱ καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι, αὖθις στασιάσαντες, οἱ μὲν, παρὰ Πισσούθνου ἐπικούρους ἀρκάδων τε καὶ βαρβάρων ἐπαγόμενοι, ἐν διατειχίσματι εἶχον. καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως κολοφωνίων οἱ μηδίσαντες, ξυνεσελθόντες, ἐπολίτευον. οἱ δὲ, ὑπεξελθόντες τούτους, καὶ ὄντες φυγάδες, τὸν Πάχητα ἐπάγονται. ὁ δὲ, προσκαλεσάμενος ἐς λόγους Ἱππίαν τῶν ἐν τῷ διατειχίσματι ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥστε ἢν μηδὲν ἀρέσκον λέγῃ, πάλιν αὐτὸν καταστήσειν ἐς τὸ τεῖχος σῶν καὶ ὑγιᾶ. ὁ μὲν, ἐξῆλθε παρ' αὐτόν. ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν, ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν. αὐτὸς δὲ προσβαλὼν τῷ τειχίσματι ἐξαπιναίως, καὶ οὐ προσδεχομένων, αἱρεῖ τούς τε ἀρκάδας, καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι ἐνῆσαν, διαφθείρει. καὶ τὸν Ἱππίαν ὕστερον ἐσαγαγών, ὥσπερ ἐσπείσατο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν, ξυλλαμβάνει, καὶ κατατοξεύει. κολοφωνίοις δὲ νότιον παραδίδωσι, πλὴν τῶν μηδισάντων. καὶ ὕστερον ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες, κατὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους κατῴκισαν τὸ νότιον, ξυναγαγόντες πάντας ἐκ τῶν πόλεων, εἴ πού τις ἦν κολοφωνίων. ὁ δὲ Πάχης ἀφικόμενος ἐς τὴν μιτυλήνην, τήν τε πύρραν, καὶ ἔρεσον, παρεστήσατο. καὶ Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν λακεδαιμόνιον κεκρυμμένον, ἀποπέμπει ἐς τὰς ἀθήνας. καὶ τοὺς ἐκ τῆς τενέδου μιτυληναίους ἄνδρας ἅμα, οὓς κατέθετο. καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ αἴτιος ἐδόκει εἶναι τῆς ἀποστάσεως. ἀποπέμπει δὲ καὶ τῆς στρατιᾶς τὸ πλέον. τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπομένων, καθίστατο τὰ περὶ τὴν μιτυλήνην, καὶ τὴν ἄλλην λέσβον, ᾗ αὐτῷ ἐδόκει. ἀφικομένων δὲ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ Σαλαίθου, οἱ ἀθηναῖοι, τὸν μὲν Σάλαιθον εὐθὺς ἀπέκτειναν, ἔστιν ἃ παρεχόμενον τά τ' ἄλλα, καὶ ἀπὸ πλαταιῶν, ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο, ἀπάξειν πελοποννησίους. περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας ἐποιοῦντο. καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἔδοξεν αὐτοῖς, οὐ τοὺς παρόντας μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαντας μιτυληναίους, ὅσοι ἡβῶσι. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαι, ἐπικαλοῦντες τήν τε ἄλλην ἀπόστασιν, ὅτι οὐκ ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἐποιήσαντο, καὶ προσξυνελάβοντο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ πελοποννησίων νῆες, ἐς ἰωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι. οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν ποιήσασθαι. πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων, κατὰ τάχος κελεύοντες διαχρήσασθαι μιτυληναίους. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, μετάνοιά τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς, καὶ ἀναλογισμός, ὠμὸν τὸ βούλευμα, καὶ μέγα ἐγνῶσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον, ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς δ' ᾔσθοντο τοῦτο τῶν μιτυληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις, καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν ἀθηναίων ξυμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει ὥστε αὖθις γνώμας προθεῖναι. καὶ ἔπεισαν ῥᾷον, διότι καὶ ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλέον τῶν πολιτῶν, αὖθίς τινας σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι. καταστάσης δ' εὐθὺς ἐκκλησίας, ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' ἑκάστων ἐλέγοντο, καὶ Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ὅσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνενικήκει, ὥστε ἀποκτεῖναι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν, τῷ τε δήμῳ παραπολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν αὖθις, ἔλεγε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΚΛΕΩΝΟΣ.

Πολλάκις μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλοτε ἔγνων δημοκρατίαν, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἑτέρων ἄρχειν. μάλιστα δ' ἐν τῇ νῦν ὑμετέρᾳ περὶ μιτυληναίων μεταμελείᾳ. διὰ γὰρ τὸ καθημέραν ἀδεές, καὶ ἀνεπιβούλευτον πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους τὸ αὐτὸ ἔχετε. καὶ ὅτι ἂν ἢ λόγῳ πεισθέντες ὑπ' αὐτῶν ἁμάρτητε, ἢ οἴκτῳ ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως ἡγεῖσθε ἐς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐς τὴν τῶν ξυμμάχων χάριν μαλακίζεσθαι, οὐ σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχήν, καὶ πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτούς, καὶ ἄκοντας ἀρχομένους. οἳ οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλαπτόμενοι αὐτοὶ ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἰσχύι μᾶλλον, ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει, ὧν ἂν δόξῃ πέρι, μηδὲ γνωσόμεθα, ὅτι χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων ἐστίν, ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις, ἀμαθία τε μετὰ σωφροσύνης ὠφελιμώτερον, ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας. οἵ τε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλονται φαίνεσθαι, τῶν τε ἀεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν περιγίγνεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, τὰ πολλὰ σφάλλουσι τὰς πόλεις. οἱ δ' ἀπιστοῦντες τῇ ἐξ αὑτῶν ξυνέσει, ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι, ἀδυνατώτεροι δὲ τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι λόγον. κριταὶ δὲ ὄντες, ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγωνισταί, ὀρθοῦνται τὰ πλείω. ὡς οὖν χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιοῦντας, μὴ δεινότητι, καὶ ξυνέσεως ἀγῶνι ἐπαιρομένους, παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ὁ

αὐτός

αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ. καὶ θαυμάζω μὲν τῶν προθέντων αὖθις περὶ μιτυληναίων λέγειν, καὶ χρόνου διατριβὴν ἐμποιησάντων, ὅ ἐστι πρὸς τῶν ἠδικηκότων μᾶλλον. ὁ γὰρ παθὼν, τῷ δράσαντι ἀμβλυτέρᾳ τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται. ἀμύνεσθαι δὲ τῷ παθεῖν, ὅτι ἐγγυτάτω κείμενον ἀντίπαλον ὂν, μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει. θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις ἔσται ὁ ἀντερῶν, καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν, τὰς μὲν μιτυληναίων ἀδικίας, ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας, τὰς δ' ἡμετέρας ξυμφορὰς, τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθισταμένας. καὶ δῆλον ὅτι ἢ τῷ λέγειν πιστεύσας, τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι, ὡς οὐκ ἔγνωσται ἀγωνίσαιτ' ἄν, ἢ κέρδει ἐπαιρόμενος, τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας, παράγειν πειράσεται. ἡ δὲ πόλις ἐκ τῶν τοιῶνδε ἀγώνων, τὰ μὲν ἆθλα ἑτέροις δίδωσιν, αὐτὴ δὲ τοὺς κινδύνους ἀναφέρει. αἴτιοι δ' ὑμεῖς κακῶς ἀγωνοθετοῦντες, οἵτινες εἰώθατε, θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίγνεσθαι, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων. τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα, ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες, ὡς δυνατὰ γίγνεσθαι, τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη, οὐ τὸ δρασθὲν πιστότερον ὄψει λαβόντες, ἢ τὸ ἀκουσθὲν, ἀπὸ τῶν λόγων καλῶς ἐπιτιμησάντων. καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου, ἀπατᾶσθαι ἄριστοι. μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ, μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέλειν, δοῦλοι ὄντες τῶν αἰεὶ ἀτόπων, ὑπερόπται δὲ τῶν εἰωθότων. καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος βουλόμενος δύνασθαι. εἰ δὲ μὴ, ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα λέγουσι, μὴ ὕστεροι ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ. ὀξέως δέ τι λέγοντος, προεπαινέσαι, καὶ προαισθέσθαι τε πρόθυμοι εἶναι τὰ λεγόμενα, καὶ προνοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποβησόμενα, ζητοῦντές τε ἄλλο τι ὡς εἰπεῖν, ἢ ἐν οἷς ζῶμεν, φρονοῦντες δὲ οὐδὲ περὶ τῶν παρόντων ἱκανῶς, ἁπλῶς τε ἀκοῆς ἡδονῇ ἡσσώμενοι, καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες καθημένοις μᾶλλον, ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις. ὧν ἐγὼ πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς, ἀποφαίνω μιτυληναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἠδικηκότας ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, οἵτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν, ἢ οἵτινες ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναγκασθέντες ἀπέστησαν, ξυγγνώμην ἔχω. νῆσον δὲ οἵτινες ἔχοντες μετὰ τειχῶν, καὶ κατὰ θάλασσαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ τριήρων παρασκευῇ οὐκ ἄφαρκτοι ἦσαν πρὸς αὐτοὺς, αὐτόνομοί τε οἰκοῦντες, καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὑπὸ ἡμῶν, τοιαῦτα εἰργάσαντο. τί ἄλλο οὗτοι, ἢ ἐπεβούλευσάν τε, καὶ ἐπανέστησαν μᾶλλον, ἢ ἀπέστησαν. ἀπόστασις μέν γε, τῶν βίαιόν τι πασχόντων ἐστίν. ἐζήτησάν τε μετὰ τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι. καίτοι δεινότερόν ἐστιν, ἢ εἰ καθ' αὑτοὺς δύναμιν κτώμενοι, ἀντεπολέμησαν. παράδειγμα δὲ αὐτοῖς, οὔτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο, ὅσοι ἀποστάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν, οὔτε ἡ παροῦσα εὐδαιμονία παρέσχεν ὄκνον, μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινά. γενόμενοι δὲ πρὸς τὸ μέλλον θρασεῖς, καὶ ἐλπίσαντες μακρότερα μὲν τῆς δυνάμεως, ἐλάσσω δὲ τῆς βουλήσεως, πόλεμον ἤραντο, ἰσχὺν ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι. ἐν ᾧ γὰρ ᾠήθησαν περιέσεσθαι, ἐπέθεντο ἡμῖν οὐκ ἀδικούμενοι. εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ, ἐς ὕβριν τρέπειν. τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα, ἀσφαλέστερα, ἢ παρὰ δόξαν. καὶ κακοπραγίαν ὡς εἰπεῖν, ῥᾷον ἀπωθοῦνται, ἢ εὐδαιμονίαν διασῴζονται. χρῆν δὲ μιτυληναίους καὶ πάλαι μηδὲν διαφέροντας τῶν ἄλλων ὑφ' ὑμῶν τετιμῆσθαι. καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξύβρισαν. πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος, τὸ μὲν θεραπεῦον, ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον, θαυμάζειν. κολασθήτωσαν δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς ἀδικίας. καὶ μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσητε. πάντες γὰρ ὑμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο, οἷς γ' ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τραπομένοις, νῦν πάλιν ἐν τῇ πόλει εἶναι. ἀλλὰ τὸν μετὰ τῶν ὀλίγων κίνδυνον ἡγησάμενοι βεβαιότερον, ξυναπέστησαν. τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε, εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ τοῖς ἑκοῦσιν ἀποστᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προσθήσετε, τίνα οἴεσθε ὅντινα οὐ βραχείᾳ προφάσει ἀποστήσεσθαι, ὅταν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον. ἡμῖν δὲ πρὸς ἑκάστην πόλιν ἀποκεκινδυνεύσεται, τά τε χρήματα, καὶ αἱ ψυχαί. καὶ τυχόντες μὲν, πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβόντες, τῆς ἔπειτα προσόδου, δι' ἣν ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν στερήσεσθε. σφαλέντες δὲ, πολεμίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἕξομεν. καὶ ὃν χρόνον τοῖς νῦν καθεστηκόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνθίστασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις πολεμήσομεν. οὔκουν δεῖ προσθεῖναι ἐλπίδα, οὔτε λόγῳ πιστὴν, οὔτε χρήμασιν ὠνητὴν, ὡς ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν ἀνθρωπίνως λήψονται. ἄκοντες μὲν γὰρ, οὐκ ἔβλαψαν. εἰδότες δὲ, ἐπεβούλευσαν. ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν, καὶ τότε πρῶτον, καὶ νῦν διαμάχομαι, μὴ μεταγνῶναι ὑμᾶς τὰ προδεδογμένα, μηδὲ τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οἴκτῳ, καὶ ἡδονῇ λόγων, καὶ ἐπιεικείᾳ, ἁμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ πρὸς τοὺς ὁμοίους δίκαιος ἀντιδίδοσθαι,

καὶ

πρὸς τοὺς οὐκ ἀντοικτιοῦντας, ἐξ ἀνάγκης τε καθεστῶτας ἀεὶ πολεμίους. οἵ τε τέρποντες λόγῳ ῥήτορες, ἕξουσι καὶ ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ μὲν πόλις βραχέα ἡσθεῖσα, μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ δὲ ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν, τὸ εὖ παθεῖν ἀντιλήψονται. καὶ ἡ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς μέλλοντας ἐπιτηδείους καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι μᾶλλον δίδοται, ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίους τε καὶ οὐδὲν ἧσσον πολεμίους ὑπολειπομένους. ἓν δὲ ξυνελὼν, λέγω, πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ, τά τε δίκαια ἐς Μυτιληναίους, καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε. ἄλλως δὲ γνόντες, τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον, ὅμως ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν, παρὰ τὸ εἰκὸς τοι καὶ τούσδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι, ἢ παύεσθαι τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου ἀνδραγαθίζεσθαι. τῇ τε αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι, καὶ μὴ ἀναλγητότεροι οἱ διαφεύγοντες τῶν ἐπιβουλευσάντων φανῆναι, ἐνθυμηθέντες ἃ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατήσαντας ὑμῶν. ἄλλως τε, καὶ προϋπάρξαντας ἀδικίας. μάλιστα δὲ οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται, καὶ διόλλυνται, τὸν κίνδυνον ὑφορώμενοι τοῦ ὑπολειπομένου ἐχθροῦ. ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι παθὼν, χαλεπώτερος διαφυγὼν, τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. μὴ οὖν προδόται γένησθε ὑμῶν αὐτῶν. γενόμενοι δ' ὅτι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν, καὶ ὡς πρὸ παντὸς ἂν ἐτιμήσασθε αὐτοὺς χειρώσασθαι, νῦν ἀνταπόδοτε, μὴ μαλακισθέντες πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα, μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ποτὲ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες. κολάσατε δὲ ἀξίως τούτους τε, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σαφὲς καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφιστῆται, θανάτῳ ζημιωσόμενον. τόδε γὰρ ἢν γνῶσιν, ἧσσον τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες, τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν μαχεῖσθε ξυμμάχοις. Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπε. μετὰ δ' αὐτὸν, Διόδοτος ὁ Εὐκράτους, ὅσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἀντέλεγε μάλιστα μὴ ἀποκτεῖναι Μυτιληναίους, παρελθὼν καὶ τότε, ἔλεγε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΔΙΟΔΟΤΟΥ.

Οὔτε τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην αὖθις περὶ Μυτιληναίων αἰτιῶμαι, οὔτε τοὺς μεμφομένους μὴ πολλάκις περὶ τῶν μεγίστων βουλεύεσθαι ἐπαινῶ. νομίζω δὲ δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλίᾳ εἶναι, τάχος τε, καὶ ὀργήν. ὧν τὸ μὲν, μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνεσθαι. τὸ δὲ, μετὰ ἀπαιδευσίας, καὶ βραχύτητος γνώμης. τούς τε λόγους, ὅστις διαμάχεται, μὴ διδασκάλους τῶν πραγμάτων γίγνεσθαι, ἢ ἀξύνετός ἐστιν, ἢ ἰδίᾳ τι αὐτῷ διαφέρει. ἀξύνετος μὲν, εἰ ἄλλῳ τινὶ ἡγεῖται περὶ τοῦ μέλλοντος δυνατὸν εἶναι, καὶ μὴ ἐμφανοῦς, φράσαι. διαφέρει δ' αὐτῷ, εἰ βουλόμενός τι αἰσχρὸν πεῖσαι, εὖ μὲν εἰπεῖν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ μὴ καλοῦ δύνασθαι. εὖ δὲ διαβαλὼν, ἐκπλῆξαι ἂν τούς τε ἀντεροῦντας, καὶ τοὺς ἀκουσομένους. χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα. εἰ μὲν γὰρ ἀμαθίαν κατῃτιῶντο, ὁ μὴ πείσας, ἀξυνετώτερος ἂν δόξας εἶναι, ἢ ἀδικώτερος, ἀπεχώρει. ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης, πείσας τε, ὕποπτος γίγνεται. καὶ μὴ τυχὼν, μετὰ ἀξυνεσίας, καὶ ἄδικος. ἥ τε πόλις οὐκ ὠφελεῖται ἐν τῷ τοιῷδε. φόβῳ γὰρ ἀποστερεῖται τῶν ξυμβούλων. καὶ πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο, ἀδυνάτους λέγειν ἔχουσα τοὺς τοιούτους τῶν πολιτῶν. ἐλάχιστα γὰρ ἂν πεισθείησαν ἁμαρτάνειν. χρὴ δὲ τὸν μὲν ἀγαθὸν πολίτην, μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἄμεινον λέγοντα. τὴν δὲ σώφρονα πόλιν, τῷ τε πλεῖστα εὖ βουλεύοντι, μὴ προστιθέναι τιμήν, ἀλλὰ μηδ' ἐλασσοῦν τῆς ὑπαρχούσης. καὶ τὸν μὴ τυχόντα γνώμης, οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἀτιμάζειν. οὕτω γὰρ, ὅ, τε κατορθῶν ἥκιστα ἂν ἐπὶ τῷ ἔτι μειζόνων ἀξιοῦσθαι, παρὰ γνώμην τι καὶ πρὸς χάριν λέγοι. ὅ, τε μὴ ἐπιτυχὼν, ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ χαριζόμενός τι, καὶ αὐτὸς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος. ὧν ἡμεῖς τἀναντία δρῶμεν. καὶ προσέτι, ἤν τις καὶ ὑποπτεύηται κέρδους μὲν ἕνεκα, τὰ βέλτιστα δ' ὅμως λέγειν, φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκήσεως τῶν κερδῶν, τὴν φανερὰν ὠφέλειαν τῆς πόλεως ἀφαιρούμεθα. καθέστηκε δὲ τἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ εὐθέος λεγόμενα, μηδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι τῶν κακῶν. ὥστε δεῖν ὁμοίως τόν τε τὰ δεινότατα βουλόμενον πεῖσαι, ἀπάτῃ προσάγεσθαι τὸ πλῆθος, καὶ τὸν τὰ ἀμείνω λέγοντα, ψευσάμενον, πιστὸν γενέσθαι. μόνην τε πόλιν διὰ τὰς περινοίας, εὖ ποιῆσαι ἐκ τοῦ προφανοῦς μὴ ἐξαπατήσαντα ἀδύνατον. ὁ γὰρ διδοὺς φανερῶς τι ἀγαθὸν, ἀνθυποπτεύεται ἀφανῶς πῃ πλέον ἕξειν. χρὴ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν ἡμᾶς, περαιτέρω προνοοῦντας λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων. ἄλλως τε, καὶ ὑπεύθυνον τὴν παραίνεσιν ἔχοντας, πρὸς ἀνεύθυνον τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν. εἰ γὰρ ὅ, τε πείσας, καὶ ὁ ἐπισπόμενος ὁμοίως ἐβλάπτοντο,

πτοντο, σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε. νῦν δὲ πρὸς ὀργὴν ἥντινα τύχητε, ἔστιν ὅτε σφαλέντες, τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιοῦτε, καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, εἰ πολλαὶ οὖσαι ξυνεξήμαρτον. ἐγὼ δὲ παρῆλθον, οὔτε ἀντερῶν περὶ Μιτυληναίων, οὔτε κατηγορήσων. οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐκείνων ἀδικίας ἡμῖν ὁ ἀγὼν, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἡμετέρας εὐβουλίας. ἤν τε γὰρ ἀποφήνω πάνυ ἀδικοῦντας αὐτοὺς, οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω, εἰ μὴ ξυμφέρον. ἤν τε καὶ ἔχοντές τι ξυγγνώμης εἶεν, εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο. νομίζω δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλεύεσθαι, ἢ τοῦ παρόντος. καὶ τοῦτο, ὃ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται, ἐς τὸ λοιπὸν ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἧσσον ἀφίστασθαι, θάνατον ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον καλῶς ἔχοντος ἀντισχυριζόμενος, τἀναντία γιγνώσκω. καὶ οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς τῷ εὐπρεπεῖ τοῦ ἐκείνου λόγου, τὸ χρήσιμον τοῦ ἐμοῦ ἀπώσασθαι. δικαιότερος γὰρ ὢν αὐτοῦ ὁ λόγος πρὸς τὴν νῦν ὑμετέραν ὀργὴν ἐς Μιτυληναίους, τάχα ἂν ἐπισπάσαιτο. ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζόμεθα πρὸς αὐτοὺς, ὥστε τῶν δικαίων δεῖν, ἀλλὰ βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως ἕξουσιν. ἐν οὖν ταῖς πόλεσι, πολλῶν θανάτου ζημία πρόκειται. καὶ οὐκ ἴσων τῶνδε, ἀλλ' ἐλασσόνων ἁμαρτημάτων. ὅμως δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι, κινδυνεύουσι. καὶ οὐδείς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι τῷ ἐπιβουλεύματι, ἦλθεν ἐς τὸ δεινόν. πόλις τε ἀφισταμένη τίς πω, ἥσσω τῇ δοκήσει ἔχουσα τὴν παρασκευὴν, ἢ οἰκείαν, ἢ ἄλλων ξυμμαχίαν, τούτῳ ἐπεχείρησε. πεφύκασί τε ἅπαντες καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἁμαρτάνειν. καὶ οὐκ ἔστι νόμος, ὅστις ἀπείρξει τούτου, ἐπεὶ διεξεληλύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι, προστιθέντες ἔπως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν κακούργων. καὶ εἰκότως πάλαι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων μαλακωτέρας κεῖσθαι αὐτάς. παραβαινομένων δὲ τῷ χρόνῳ, ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσι. καὶ τοῦτο ὅμως παραβαίνεται. ἢ τοίνυν δεινότερόν τι τούτου δέος εὑρετέον ἐστὶν, ἢ τόδε γε οὐδὲν ἐπίσχει. ἀλλ' ἡ μὲν πενία, ἀνάγκῃ τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἡ δ' ἐξουσία, ὕβρει τὴν πλεονεξίαν, καὶ φρονήματι. αἱ δ' ἄλλαι ξυντυχίαι, ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἑκάστη τις κατέχεται ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος, ἐξάγουσιν ἐς τοὺς κινδύνους. ἥ τε ἐλπὶς, καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί. ὁ μὲν ἡγούμενος, ἡ δ' ἐφεπομένη. καὶ ὁ μὲν, τὴν ἐπιβουλὴν ἐκφροντίζων, ἡ δὲ, τὴν εὐπορίαν τῆς τύχης ὑποτιθεῖσα, πλεῖστα βλάπτουσι, καὶ ὄντα ἀφανῆ, κρείσσω ἐστὶ τῶν ὁρωμένων δεινῶν. καὶ ἡ τύχη ἐπ' αὐτοῖς οὐδὲν ἔλασσον ξυμβάλλεται ἐς τὸ ἐπαίρειν. ἀδοκήτως γὰρ ἔστιν ὅτε παρισταμένη, καὶ ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύειν τινὰ προάγει, καὶ οὐχ ἧσσον τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ τῶν μεγίστων ἐλευθερίας, ἢ ἄλλων ἀρχῆς. καὶ μετὰ πάντων ἕκαστος ἀλογίστως ἐπὶ πλέον τι αὑτὸν ἐδόξασεν. ἁπλῶς τε ἀδύνατον, καὶ πολλῆς εὐηθείας, ὅστις οἴεται τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὁρμωμένης προθύμως τι πρᾶξαι, ἀποτροπήν τινα ἔχειν, ἢ νόμων ἰσχύϊ, ἢ ἄλλῳ τῳ δεινῷ. οὔκουν χρὴ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ ζημίᾳ ὡς ἐχεγγύῳ πιστεύσαντας, χεῖρον βουλεύσασθαι, οὔτε ἀνέλπιστον καταστῆσαι τοῖς ἀποστᾶσιν, ὡς οὐκ ἔσται μεταγνῶναι. καὶ ὅτι ἐν βραχυτάτῳ τὴν ἁμαρτίαν καταλῦσαι. σκέψασθε γὰρ, ὅτι νῦν μὲν ἤν τις καὶ ἀποστᾶσα πόλις γνῷ μὴ περιεσομένη, ἔλθοι ἂν ἐς ξύμβασιν, δυνατὴ οὖσα ἔτι τὴν δαπάνην ἀποδοῦναι, καὶ τὸ λοιπὸν ὑποτελεῖν. ἐκείνως δὲ τίνα οἴεσθε, ἥντινα οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν παρασκευάσεσθαι, πολιορκίᾳ τε παρατενεῖσθαι ἐς τοὔσχατον, εἰ τὸ αὐτὸ δύναται σχολῇ καὶ ταχὺ ξυμβῆναι. ἡμῖν τε πῶς οὐ βλάβη δαπανᾶν, καθημένοις διὰ τὸ ἀξύμβατον. καὶ ἢν ἕλωμεν, πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβεῖν, καὶ τῆς προσόδου τὸ λοιπὸν ἀπ' αὐτῆς στέρεσθαι, ἰσχύομεν δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους τῷδε. ὥστε οὐ δικαστὰς ὄντας δεῖ ἡμᾶς μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς βλάπτεσθαι, ἢ ὁρᾶν, ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον μετρίως κολάζοντες, ταῖς πόλεσιν ἕξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις χρῆσθαι, καὶ τὴν φυλακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς δεινότητος ἀξιοῦν ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας. οὗ νῦν τοὐναντίον δρῶντες, ἤν τινα ἐλεύθερον, καὶ βίᾳ ἀρχόμενον εἰκότως πρὸς αὐτονομίαν ἀποστάντα χειρωσώμεθα, χαλεπῶς, οἰόμεθα χρῆναι τιμωρεῖσθαι. χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφισταμένους σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ πρὶν ἀποστῆναι, σφόδρα φυλάσσειν, καὶ προκαταλαμβάνειν, ὅπως μηδ' εἰς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι. κρατήσαντάς τε, ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν. ὑμεῖς δὲ σκέψασθε ὅσον ἂν καὶ τοῦτο ἁμαρτάνοιτε, Κλέωνι πειθόμενοι. νῦν μὲν γὰρ ὑμῖν ὁ δῆμος, ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν εὔνους ἐστὶ, καὶ ἢ οὐ ξυναφίσταται τοῖς ὀλίγοις, ἢ ἐὰν βιασθῇ, ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμιος εὐθύς. καὶ τῆς ἀντικαθισταμένης πόλεως τὸ πλῆθος, ξύμμαχον ἔχοντες, ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε. εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν δῆμον τῶν Μιτυληναίων, ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσεως, ἐπειδή τε ὅπλων ἐκράτησεν, ἑκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν, πρῶτον μὲν ἀδικήσετε

» ἀδικήσετε, τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες. ἔπειτα καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ
» βούλονται μάλιστα. ἀφιστάντες γὰρ τὰς πόλεις, τὸν δῆμον εὐθὺς ξύμμαχον ἕξουσι, προδει-
» ξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν, τοῖς τε ἀδικοῦσιν ὁμοίως κεῖσθαι, καὶ τοῖς μή. δεῖ δὲ καὶ εἰ
» ἠδίκησαν, μὴ προσποιεῖσθαι, ὅπως ὃ μόνον ἡμῖν ἔτι ξύμμαχόν ἐστι, μὴ πολέμιον γένηται. καὶ
» τοῦτο πολλῷ ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι ἐς τὴν κάθεξιν τῆς ἀρχῆς, ἑκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι, ἢ δι-
» καίως οὓς μὴ δεῖ διαφθεῖραι. καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ ξύμφορον τῆς τιμωρίας οὐχ
» εὑρίσκεται ἐν αὐτῷ, δυνατὸν ὂν ἅμα γίγνεσθαι. ὑμεῖς δὲ γνόντες ἀμείνω τάδε εἶναι, καὶ μή-
» τε οἴκτῳ πλέον νείμαντες, μήτ' ἐπιεικείᾳ, οἷς οὐδ' ἐγὼ ἐῶ προσάγεσθαι, ἀπ' αὐτῶν δὲ τῶν παρ-
» αινουμένων, πείθεσθέ μοι μιτυληναίων, οὓς μὲν Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς ἀδικοῦντας, κρῖναι καθ'
» ἡσυχίαν, τοὺς δ' ἄλλους, ἐᾶν οἰκεῖν. τάδε γὰρ, ἔς τε τὸ μέλλον ἀγαθὰ, καὶ τοῖς πολεμίοις ἤδη
» φοβερά. ὅστις γὰρ εὖ βουλεύεται, πρὸς τοὺς ἐναντίους κρείσσων ἐστὶν, ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοίᾳ
ἐπιών. Τοιαῦτα μὲν ὁ Διόδοτος εἶπε. ῥηθεισῶν δὲ τῶν γνωμῶν τούτων μάλιστα ἀντιπάλων
πρὸς ἀλλήλας, οἱ ἀθηναῖοι ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὅμως τῆς δόξης, καὶ ἐγένοντο, ἐν τῇ χειροτο-
νίᾳ, ἀγχώμαλοι. ἐκράτησε δὲ, ἡ τοῦ Διοδότου. καὶ τριήρη εὐθὺς ἄλλην, ἀπέστελλον κατὰ σπου-
δὴν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς δευτέρας, εὕρωσι διεφθαρμένην τὴν πόλιν. προεῖχε δὲ ἡμέρᾳ
τε καὶ νυκτὶ μάλιστα. παρασκευασάντων δὲ τῶν μιτυληναίων πρέσβεων τῇ νηὶ οἶνον, καὶ
ἄλφιτα, καὶ μεγάλα ὑποσχομένων εἰ φθάσαιεν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη, ὥστ'
ἤσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ ἄλφιτα πεφυραμένα. καὶ οἱ μὲν, ὕπνον ᾑροῦντο,
κατὰ μέρος. οἱ δὲ, ἤλαυνον, κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιωθέντος. καὶ τῆς μὲν προτέ-
ρας νεὼς οὐ σπουδῇ πλεούσης, ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον. ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπειγομέ-
νης, ἡ μὲν, ἔφθασε τοσοῦτον, ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα, καὶ μέλλειν δράσειν
τὰ δεδογμένα. ἡ δ' ὑστέρα αὐτῆς ἐπικατάγεται, καὶ διεκώλυσε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦ-
τον μὲν ἡ μιτυλήνη ἦλθε κινδύνου. τοὺς δ' ἄλλους ἄνδρας, οὓς ὁ Πάχης ἐπέπεμψεν ὡς αἰτιω-
τάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως, Κλέωνος γνώμῃ διέφθειραν οἱ ἀθηναῖοι. ἦσαν δὲ ὀλίγῳ πλείους
χιλίων. καὶ μιτυληναίων τείχη καθεῖλον, καὶ ναῦς παρέλαβον. ὕστερον δὲ, φόρον μὲν οὐκ ἔτα-
ξαν λεσβίοις. κλήρους δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς, πλὴν τῆς μυθημναίων, τρισχιλίους, τριακοσίους μὲν
τοῖς θεοῖς ἱεροὺς ἐξεῖλον, ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν,
οἷς ἀργύριον λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο μνᾶς φέρειν, αὐτοὶ εἰρ-
γάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίσματα οἱ ἀθηναῖοι, ὅσων μιτυλη-
ναῖοι ἐκράτουν. καὶ ὑπήκουον ὕστερον ἀθηναίων. τὰ μὲν κατὰ λέσβον, οὕτως ἐγένετο. Εν δὲ τῷ
αὐτῷ θέρει μετὰ τὴν λέσβου ἅλωσιν, ἀθηναῖοι, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος, ἐστράτευ-
σαν ἐπὶ μίνωαν τὴν νῆσον, ἣ κεῖται πρὸ Μεγάρων. ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ. πύργον ἐνοικοδομήσαν-
τες οἱ μεγαρεῖς φρουρίῳ. ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος τοῖς ἀθηναί-
οις, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου, καὶ τῆς σαλαμῖνος εἶναι. τούς τε πελοποννησίους, ὅπως μὴ ποιῶνται
ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες, τριήρων τε, οἷον καὶ τὸ πρὶν γενόμενον, καὶ λῃστῶν ἐκπομ-
παῖς, τοῖς τε μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν. ἑλὼν οὖν ἀπὸ τῆς νισαίας, πρῶτον δύο πύργω
προέχοντε μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης, καὶ τὸν ἔσπλουν ἐς τὸ μεταξὺ τῆς νήσου ἐλευθερώσας, ἀπε-
τείχιζε, καὶ τὸ ἐκ τῆς ἠπείρου, ᾗ κατὰ γέφυραν διὰ τενάγους ἐπιβοήθεια ἦν τῇ νήσῳ, οὐ πολὺ διε-
χούσῃ τῆς ἠπείρου. ὡς δὲ τοῦτο ἐξειργάσαντο ἐν ἡμέραις ὀλίγαις, ὕστερον δὴ καὶ ἐν τῇ νήσῳ τεῖ-
χος ἐγκαταλιπὼν, καὶ φρουρὰν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τού-
του, καὶ οἱ πλαταιεῖς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον, οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι, ξυνέβησαν τοῖς πε-
λοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ, Προσέβαλον αὐτῶν, τῷ τείχει. οἱ δὲ, οὐκ ἐδύναντο ἀμύνεσθαι. γνοὺς
δὲ ὁ λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν, βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν, εἰρημένον γὰρ ἦν
αὐτῷ ἐκ λακεδαίμονος, ὅπως εἰ σπονδαὶ γίγνοιντό ποτε πρὸς ἀθηναίους, καὶ ξυγχωροῖεν
ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἑκάτεροι, ἀποδίδοσθαι, μὴ ἀνάδοτος εἴη ἡ πλάταια, ὡς αὐτῶν ἑκόν-
των προσχωρησάντων. προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα, λέγοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν
πόλιν ἑκόντες τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολά-
ζειν, παρὰ δίκην δὲ, οὐδένα. Τοσαῦτα μὲν ὁ κῆρυξ εἶπεν. οἱ δὲ, ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστά-
τῳ, παρέδοσαν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πλαταιέας ἔτρεφον οἱ πελοποννήσιοι, ἡμέρας τινὰς, ἐν
ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς λακεδαίμονος δικασταὶ, πέντε ἄνδρες, ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν, κατηγο-

ρία μὲν

ία μὲν οὐδεμία προετέθη. ἠρώτων δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι, τοσοῦτον μόνον, εἴ τι λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι, ἀγαθόν τι εἰργασμένοι εἰσίν. οἱ δ᾽ ἔλεγον, αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν, καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀστύμαχόν τε τὸν Ἀσωπολάου, καὶ Λάκωνα τὸν Αἰειμνήστου, πρόξενον ὄντα λακεδαιμονίων. καὶ ἐπελθόντας, ἔλεγον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ, ΑΣΤΥΜΑΧΟΥ ΤΕ, ΚΑΙ ΛΑΚΩΝΟΣ

Τὴν μὲν παράδοσιν τῆς πόλεως ὦ λακεδαιμόνιοι, πιστεύσαντες ὑμῖν ἐποιησάμεθα, οὐ τοιάνδε δίκην οἰόμενοι ὑφέξειν, νομιμωτέραν δέ τινα ἔσεσθαι. καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις δεξάμενοι, ὥσπερ καὶ ἐσμὲν γενέσθαι, ἢ ὑμῖν, ἡγούμενοι τὸ ἴσον μάλιστ᾽ ἂν φέρεσθαι. νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν. τόν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δεινοτάτων εἶναι εἰκότως ὑποπτεύομεν, καὶ ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε, τεκμαιρόμενοι, προκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ προγεγενημένης, ᾗ χρὴ ἀντειπεῖν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ λόγον ᾐτησάμεθα, τό τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν, ᾧ τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι, ἐναντία γίγνεται, τὰ δὲ ψευδῆ, ἔλεγχον ἔχει. πανταχόθεν δὲ ἄποροι καθεστῶτες, ἀναγκαζόμεθα. καὶ ἀσφαλέστερον δοκεῖ εἶναι, εἰπόντας τι κινδυνεύειν. καὶ γὰρ ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος τοῖς ὧδ᾽ ἔχουσιν, αἰτίαν ἂν παράσχοι, ὡς εἰ ἐλέχθη, σωτήριος ἂν ἦν. χαλεπῶς δὲ ἔχει ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ἡ πειθώ. ἀγνῶτες μὲν γὰρ ὄντες, ἀλλήλων, ἐπεσενεγκάμενοι μαρτύρια, ὧν ἄπειροι ἦτε, ὠφελούμεθ᾽ ἄν. νῦν δὲ πρὸς εἰδότας πάντα λελέξεται. καὶ δέδιμεν οὐχὶ μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς ἀρετὰς ἥσσους εἶναι τῶν ὑμετέρων, ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ μὴ ἄλλοις χάριν φέροντες, ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθιστώμεθα. παρεχόμενοι δὲ ὅμως ἃ ἔχομεν δίκαια, πρός τε τὰ θηβαίων διάφορα, καὶ ἐς ὑμᾶς, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἕλληνας, τῶν εὖ δεδρασμένων, ὑπόμνησιν ποιησόμεθα, καὶ πείθειν πειρασόμεθα. φαμὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐρώτημα τὸ βραχὺ εἴ τι λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε, ἀγαθὸν πεποιήκαμεν, εἰ μὲν ὡς πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς, μὴ εὖ παθόντας. φίλους δὲ νομίζοντας, αὐτοὺς ἁμαρτάνειν μᾶλλον τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. τὰ δ᾽ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ πρὸς τὸν μῆδον, ἀγαθοὶ γεγενήμεθα. τὴν μὲν, οὐ λύσαντες νῦν πρότεροι, τῷ δὲ, ξυνεπιθέμενοι τότε ἐς ἐλευθερίαν τῆς ἑλλάδος μόνοι βοιωτῶν. καὶ γὰρ ἠπειρῶταί τε ὄντες, ἐναυμαχήσαμεν ἐπ᾽ ἀρτεμισίῳ. μάχῃ τε τῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ γενομένῃ, παρεγενόμεθα, ὑμῖν τε, καὶ Παυσανίᾳ. εἴ τέ τι ἄλλο καθ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο ἐπικίνδυνον τοῖς ἕλλησι, πάντων παρὰ δύναμιν μετέσχομεν. καὶ ὑμῖν ὦ λακεδαιμόνιοι ἰδίᾳ, ὅτε περ δὴ μέγιστος φόβος περιέστη τὴν σπάρτην, μετὰ τὸν σεισμὸν τῶν ἐς ἰθώμην εἱλώτων ἀποστάντων, τὸ τρίτον μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξεπέμψαμεν ἐς ἐπικουρίαν, ὧν οὐκ εἰκὸς ἀμνημονεῖν. καὶ τὰ μὲν παλαιὰ, καὶ μέγιστα, τοιοῦτοι ἠξιώσαμεν εἶναι. πολέμιοι δὲ ἐγενόμεθα ὕστερον. ὑμεῖς δὲ, αἴτιοι. δεομένων γὰρ ξυμμαχίας, ὅτε θηβαῖοι ἡμᾶς ἐβιάσαντο. ὑμεῖς ἀπεώσασθε, καὶ πρὸς ἀθηναίους ἐκελεύετε τραπέσθαι, ὡς ἐγγὺς ὄντας, ὑμῶν δὲ μακρὰν ἀποικούντων. ἐν μέντοι τῷ πολέμῳ, οὐδὲν ἐκπρεπέστερον ὑπὸ ἡμῶν, οὔτε ἐπάθετε, οὔτε ἐμελλήσατε. εἰ δ᾽ ἀποστῆναι ἀθηναίων οὐκ ἠθελήσαμεν, ὑμῶν κελευσάντων, οὐκ ἠδικοῦμεν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐβοήθουν ἡμῖν ἐναντία θηβαίοις, ὅτε ὑμεῖς ἀπωκνεῖτε. καὶ προδοῦναι αὐτοὺς οὐκέτ᾽ ἦν καλόν. ἄλλως τε καὶ οὓς εὖ παθών τις καὶ αὐτὸς δεόμενος προσηγάγετο ξυμμάχους, καὶ πολιτείας μετέλαβεν, ἰέναι δὲ ἐς τὰ παραγγελλόμενα εἰκὸς ἦν προθύμως. ἃ δὲ ἑκάτεροι ἐξηγεῖσθε τοῖς ξυμμάχοις, οὐχ οἱ ἑπόμενοι αἴτιοι, εἴ μή τι καλῶς ἐδρᾶτε, ἀλλ᾽ οἱ ἄγοντες ἐπὶ τὰ μὴ ὀρθῶς ἔχοντα. θηβαῖοι δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἡμᾶς ἠδίκησαν. τὸ δὲ τελευταῖον, αὐτοὶ ξύνιστε, δι᾽ ἅπερ καὶ τάδε πάσχομεν. πόλιν γὰρ αὐτοὺς τὴν ἡμετέραν καταλαμβάνοντας, ἐν σπονδαῖς, καὶ προσέτι ἱερομηνίᾳ ὀρθὸν ἐτιμωρησάμεθα κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθεστῶτα, τὸν ἐπιόντα πολέμιον, ὅσιον εἶναι ἀμύνεσθαι. καὶ νῦν, οὐκ ἂν εἰκότως δι᾽ αὐτοὺς βλαπτοίμεθα. εἰ γὰρ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ ὑμῶν τε, καὶ ἐκείνων πολεμίῳ, τὸ δίκαιον λήψεσθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φανεῖσθε οὐκ ἀληθεῖς κριταὶ ὄντες, τὸ δὲ ξυμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες. καίτοι εἰ νῦν ὑμῖν ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι, πολὺ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἕλληνες μᾶλλον τότε ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε. νῦν μὲν γὰρ ἑτέροις ὑμεῖς ἐπέρχεσθε δεινοί. ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ, ὅτε πᾶσι δουλείαν ἐπέφερεν ὁ βάρβαρος, οἵδε μετ᾽ αὐτοῦ ἦσαν. καὶ δίκαιον ἡμῶν τῆς νῦν ἁμαρτίας, εἰ ἄρα ἡμάρτηταί τι, ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν, καὶ μείζω τε πρὸς ἐλάσσω εὑρήσετε, καὶ ἐν καιροῖς, οἷς σπάνιον ἦν τῶν ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν τῇ ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι.

ἐπῃνοῦντο τε μᾶλλον, οἱ μὴ τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῖς ἀσφαλεία πράσσοντες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτιστα. ὧν ἡμεῖς γενόμενοι, καὶ τιμηθέντες ἐς τὰ πρῶτα, νῦν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδιμεν, μὴ διαφθαρῶμεν, ἀθηναίους ἑλόμενοι δικαίως μᾶλλον, ἢ ὑμᾶς κερδαλέως. καίτοι χρὴ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμοίως φαίνεσθαι γιγνώσκοντας. καὶ τὸ ξύμφορον μὴ ἄλλο τι νομίσαι, ἢ τῶν ξυμμάχων τοῖς ἀγαθοῖς, ὅτ' ἂν ἀεὶ βέβαιον τὴν χάριν τῆς ἀρετῆς ἔχωσι. καὶ τὸ παραυτίκα που ἡμῖν ὠφέλιμον καθίστηται. προσκέψασθέ τε, ὅτι νῦν μὲν παράδειγμα τοῖς πολλοῖς τῶν ἑλλήνων ἀνδραγαθίας νομίζεσθε. εἰ δὲ περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα. οὐ γὰρ ἀφανῆ κρινεῖτε τὴν δίκην τήνδε, ἐπαινούμενοι δὲ περὶ οὐδ' ἡμῶν μεμπτῶν, ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀποδέξωνται, ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι, αὐτοὺς ἀμείνους ὄντας ἀπρεπές τι ἐπιγνῶναι. οὐδὲ πρὸς ἱεροῖς τοῖς κοινοῖς σκῦλα ἀφ' ἡμῶν τῶν εὐεργετῶν τῆς ἑλλάδος, ἀνατεθῆναι. δεινὸν δὲ δόξει εἶναι πλάταιαν λακεδαιμονίους πορθῆσαι, καὶ τοὺς μὲν πατέρας ἀναγράψαι ἐς τὸν τρίποδα τὸν ἐν δελφοῖς δι' ἀρετὴν τὴν πόλιν, ὑμᾶς δὲ καὶ ἐκ παντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ πανοικησίᾳ διὰ θηβαίους ἐξαλεῖψαι. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ξυμφορᾶς προκεχωρήκαμεν, οἵτινες μήδων τε κρατησάντων, ἀπωλλύμεθα. καὶ νῦν ἐν ὑμῖν τοῖς πρὶν φιλτάτοις, θηβαίων ἡσσώμεθα, καὶ δύο ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ὑπέστημεν, τότε μὲν τὴν πόλιν εἰ μὴ παρεδίδομεν, λιμῷ διαφθαρῆναι, νῦν δὲ, θανάτου δίκῃ κρίνεσθαι, καὶ περιεώσμεθα ἐκ πάντων πλαταιῆς, οἱ παρὰ δύναμιν πρόθυμοι ἐς τοὺς ἕλληνας, ἐρῆμοι καὶ ἀτιμώρητοι. καὶ οὔτε τῶν τότε ξυμμάχων ὠφελεῖ οὐδείς, ὑμεῖς τε ὦ λακεδαιμόνιοι ἡ μόνη ἐλπίς, δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι ἦτε. καίτοι ἀξιοῦμέν γε καὶ θεῶν ἕνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ποτὲ γενομένων, καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς ἐς τοὺς ἕλληνας, καμφθῆναι ὑμᾶς, καὶ μεταγνῶναι, εἴ τι ὑπὸ θηβαίων ἐπείσθητε. τήν τε δωρεὰν ἀνταπαιτῆσαι αὐτούς, μὴ κτείνειν, οὓς μὴ ὑμῖν πρέπει, σώφρονά τε ἀντὶ αἰσχρᾶς κομίσασθαι χάριν, καὶ μὴ ἡδονὴν δόντας ἄλλοις, κακίαν αὐτοὺς ἀντιλαβεῖν. βραχὺ γὰρ τὸ τὰ ἡμέτερα σώματα διαφθεῖραι, ἐπίπονον δὲ τὴν δύσκλειαν αὐτοῦ ἀφανίσαι. οὐκ ἐχθροὺς γὰρ ἡμᾶς εἰκότως τιμωρήσεσθε, ἀλλ' εὔνους, κατ' ἀνάγκην πολεμήσαντας. ὥστε καὶ τῶν σωμάτων ἄδειαν ποιοῦντες, ὅσια ἂν δικάζοιτε. καὶ προνοοῦντες, ὅτι ἑκόντας τε ἐλάβετε, καὶ χεῖρας προϊσχομένους, ὁ δὲ νόμος τοῖς ἕλλησι, μὴ κτείνειν τούτους. ἔτι δὲ, καὶ εὐεργέτας γεγενημένους διὰ παντός. ἀποβλέψατε γὰρ ἐς πατέρων τῶν ὑμετέρων θήκας, οὓς ἀποθανόντας ὑπὸ μήδων, καὶ ταφέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ, ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος ἕκαστον δημοσίᾳ, ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, ὅσα τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὡραῖα, πάντων ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες. εὖνοι μὲν ἐκ φιλίας χώρας, ξύμμαχοι δὲ ὁμαίχμοις ποτὲ γενομένοις, ὧν ὑμεῖς τοὐναντίον ἂν δράσαιτε, μὴ ὀρθῶς γνόντες. σκέψασθε δέ, παυσανίας μὲν γὰρ ἔθαπτεν αὐτούς, νομίζων ἐν γῇ τε φιλίᾳ τιθέναι, καὶ παρ' ἀνδράσι τοιούτοις. ὑμεῖς δὲ εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς, καὶ χώραν τὴν πλαταιίδα, θηβαΐδα ποιήσετε, τί ἄλλο ἢ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ παρὰ τοῖς αὐθένταις, πατέρας τοὺς ὑμετέρους καὶ ξυγγενεῖς ἀτίμους γερῶν, ὧν νῦν ἴσχουσι, καταλείψετε. πρὸς δὲ καὶ γῆν, ἐν ᾗ ἠλευθερώθησαν οἱ ἕλληνες, δουλώσετε. ἱερά τε θεῶν, οἷς εὐξάμενοι, μήδων ἐκράτησαν, ἐρημοῦτε. καὶ θυσίας τὰς πατρίους τῶν ἑσσαμένων καὶ κτισάντων, ἀφαιρήσεσθε. οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας δόξης ὦ λακεδαιμόνιοι τάδε, οὔτε ἐς τὰ κοινὰ τῶν ἑλλήνων νόμιμα, καὶ ἐς τοὺς προγόνους ἁμαρτάνειν, οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας, ἀλλοτρίας ἕνεκα ἔχθρας, μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας, διαφθεῖραι. φείσασθαι δὲ καὶ ἐπικλασθῆναι τῇ γνώμῃ, οἴκτῳ σώφρονι λαβόντας, μὴ ὧν πεισόμεθα μόνον δεινότητα κατανοοῦντας, ἀλλ' οἷοί τε ἂν ὄντες πάθοιμεν, καὶ ὡς ἀστάθμητον τὸ τῆς ξυμφορᾶς, ᾧ τινὶ ποτ' ἂν καὶ ἀναξίως ξυμπέσοι. ἡμεῖς τε, ὡς πρέπον ἡμῖν, καὶ ὡς ἡ χρεία προάγει, αἰτούμεθα ὑμᾶς, θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους, καὶ κοινοὺς τῶν ἑλλήνων ἐπιβοώμενοι, πεῖσαι τάδε, προφερόμενοι ὅρκους, οὓς οἱ πατέρες ὑμῶν ὤμοσαν, μὴ ἀμνημονεῖν. ἱκέται γιγνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῴων τάφων, καὶ ἐπικαλούμεθα τοὺς κεκμηκότας, μὴ γενέσθαι ὑπὸ θηβαίοις, μηδὲ τοῖς ἐχθίστοις φίλτατοι ὄντες παραδοθῆναι. ἡμέρας τε ἀναμιμνήσκομεν ἐκείνης, ᾗ τὰ λαμπρότατα μεθ' ἑαυτῶν πράξαντες, νῦν ἐν τῇδε τὰ δεινότατα κινδυνεύομεν παθεῖν. ὅπερ δὲ ἀναγκαῖόν τε καὶ χαλεπώτατον τοῖς ὧδε ἔχουσι λόγου τελευτᾶν, διότι καὶ τοῦ βίου ὁ κίνδυνος ἐγγὺς μετ' αὐτοῦ, παυόμενοι λέγομεν ἤδη, ὅτι οὐ θηβαίοις παρέδομεν τὴν πόλιν. εἱλόμεθα γὰρ ἂν πρό γε τούτου τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι. ὑμῖν δὲ πιστεύσαντες, προσήλθομεν. καὶ δίκαιον εἰ μὴ πείθομεν, ἐς τὰ αὐτὰ καταστήσαντας τὸν ξυντυχόντα κίνδυνον, ἐᾶσαι ἡμᾶς αὐτοὺς ἑλέσθαι.

ἐπισκήπτομεν τε ἅμα, μὴ πλαταιῆς ὄντες οἱ προθυμότατοι περὶ τοὺς ἕλληνας γενόμενοι,
θηβαίοις τοῖς ἡμῖν ἐχθίστοις ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν, καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως ἱκέται ὄντες,
ὦ λακεδαιμόνιοι παραδοθῆναι, γενέσθαι τε, σωτῆρας ἡμῶν, καὶ μὴ τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἐλευ-
θεροῦντας, ἡμᾶς διολέσαι. Τοιαῦτα μὲν οἱ πλαταιεῖς εἶπον. οἱ δὲ θηβαῖοι δείσαντες πρὸς
τὸν λόγον αὐτῶν, μὴ οἱ λακεδαιμόνιοι τι ἐνδῶσι, παρελθόντες, ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσ-
θαι εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν, μακρότερος λόγος ἐδόθη τῆς πρὸς
τὸ ἐρώτημα ἀποκρίσεως. ὡς δ' ἐκέλευσαν, ἔλεγον τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΘΗΒΑΙΩΝ.

Τοὺς μὲν λόγους, οὐκ ἂν ᾐτησάμεθα εἰπεῖν, εἰ καὶ αὐτοὶ, βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο.
καὶ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς τραπόμενοι, κατηγορίαν ἐποιήσαντο. καὶ περὶ αὑτῶν, ἔξω τῶν προκειμένων,
καὶ ἅμα οὐδὲ ᾐτιασμένων, πολλὴν τὴν ἀπολογίαν, καὶ ἔπαινον, ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. νῦν δὲ,
πρὸς μὲν τὰ, ἀντειπεῖν δεῖ. τῶν δὲ, ἔλεγχον ποιήσασθαι, ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα αὐτοὺς κακία ὠφε-
λῇ, μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ' ἀληθὲς περὶ ἀμφοτέρων ἀκούσαντες, κρίνητε. ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς
διάφοροι ἐγενόμεθα πρῶτον, ὅτι ἡμῶν κτισάντων πλάταιαν ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας, καὶ
ἄλλα χωρία μετ' αὐτῆς, ἃ ξυμμίκτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες, ἔχομεν, οὐκ ἠξίουν οὗτοι, ὥσ-
περ ἐτάχθη τὸ πρῶτον, ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν. ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ
πάτρια, ἐπειδὴ προσηναγκάζοντο, προσεχώρησαν πρὸς ἀθηναίους. καὶ μετ' αὐτῶν, πολλὰ ἡ-
μᾶς ἔβλαπτον, ἀνθ' ὧν καὶ ἀντέπασχον. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ βάρβαρος ἦλθεν ἐπὶ τὴν ἑλλάδα, φα-
σὶ μόνοι Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι. καὶ τούτῳ μάλιστα, αὐτοί τε ἀγάλλονται, καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν.
ἡμεῖς δὲ μηδίσαι μὲν αὐτοὺς οὔ φαμεν, διότι οὐδ' ἀθηναίους. τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέᾳ ὕστερον ἀθηναί-
ων ἰόντων ἐπὶ τοὺς ἕλληνας, μόνους αὖ Βοιωτῶν ἀττικίσαι. καίτοι σκέψασθε ἐν οἵῳ εἴδει ἑκάτε-
ροι ἡμῶν τοῦτο ἔπραξαν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε ἐτύγχανεν οὔτε κατ' ὀλιγαρχίαν ἰσόνομον
πολιτεύουσα, οὔτε κατὰ δημοκρατίαν. ὅπερ δέ ἐστι νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτα-
τον, ἐγγυτάτω δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν εἶχε τὰ πράγματα. καὶ οὗτοι ἰδίας
δυνάμεις ἐλπίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν. εἰ τὰ τοῦ μήδου κρατήσειε, κατέχοντες ἰσχύϊ τὸ
πλῆθος, ἐπηγάγοντο αὐτόν. καὶ ἡ ξύμπασα πόλις οὐκ αὐτοκράτωρ οὖσα ἑαυτῆς, τοῦτ' ἔπρα-
ξεν. οὐδ' ἄξιον αὐτῇ ὀνειδίσαι, ὧν μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν. ἐπειδὴ γοῦν ὅ τε μῆδος ἀπῆλ-
θε, καὶ τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέψασθαι χρὴ, ἀθηναίων ὕστερον ἐπιόντων, τήν τε ἄλλην ἑλλάδα, καὶ
τὴν ἡμετέραν χώραν πειρωμένων ὑφ' αὐτοῖς ποιεῖσθαι, καὶ κατὰ στάσιν ἤδη ἐχόντων αὐτῆς τὰ
πολλὰ, εἰ μαχόμενοι ἐν κορωνείᾳ καὶ νικήσαντες αὐτοὺς, ἠλευθερώσαμεν τὴν Βοιωτίαν, καὶ τοὺς
ἄλλους, νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν, ἵππους τε παρέχοντες, καὶ παρασκευὴν, ὅσην οὐκ ἄλ-
λοι τῶν ξυμμάχων. καὶ τὰ μὲν ἐς τὸν μηδισμόν. τοσαῦτα ἀπολογούμεθα. ὡς δὲ ὑμεῖς μᾶλλόν τε
ἠδικήκατε τοὺς ἕλληνας, καὶ ἀξιώτεροί ἐστε πάσης ζημίας, πειρασόμεθα ἀποφαίνειν. Ἐγένεσ-
θε ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ, ὡς φατὲ, ἀθηναίων ξύμμαχοι, καὶ πολῖται. οὐκοῦν χρὴν τὰ πρὸς
ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτοὺς, καὶ μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν ἄλλοις, ὑπάρχον τε ὑμῖν,
εἴ τι καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' ἀθηναίων, τῆς τῶν λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ μήδῳ
ξυμμαχίας γεγενημένης, ἣν αὐτοὶ μάλιστα προβάλλεσθε, ἱκανή γε ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν ἀποτρέ-
πειν, καὶ τὸ μέγιστον, ἀδεῶς παρέχειν βουλεύεσθαι. ἀλλ' ἑκόντες, καὶ οὐ βιαζόμενοι, ἔτι, εἵλεσθε μᾶλ-
λον τὰ τῶν ἀθηναίων. καὶ λέγετε, ὡς αἰσχρὸν ἦν προδοῦναι τοὺς εὐεργέτας. πολὺ δέ γε αἴσχι-
ον καὶ ἀδικώτερον τοὺς πάντας ἕλληνας καταπροδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε, ἢ ἀθηναίους μό-
νους. τοὺς μὲν, καταδουλουμένους τὴν ἑλλάδα, τοὺς δὲ, ἐλευθεροῦντας. καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς τὴν χάριν
ἀνταπέδοτε, οὐδὲ αἰσχύνης ἀπηλλαγμένην. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικούμενοι αὐτοὺς, ὡς φατὲ, ἐπη-
γάγεσθε. τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν ἄλλους, ξυνεργοὶ κατέστητε. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδι-
δόναι αἰσχρὸν μᾶλλον, ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφειληθείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδομέ-
νας. δῆλόν τε ἐποιήσατε, οὐδὲ τότε τῶν ἑλλήνων ἕνεκα μόνοι οὐ μηδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' ἀθη-
ναῖοι ὑμεῖς δὲ, τοῖς μὲν ταὐτὰ βουλόμενοι ποιεῖν, τοῖς δὲ, τἀναντία, καὶ νῦν ἀξιοῦτε, ἀφ' ὧν δι'
ἑτέρους ἐγένεσθε ἀγαθοὶ, ἀπὸ τούτων ὠφελεῖσθαι. ἀλλ' οὐκ εἰκός. ὥσπερ δὲ ἀθηναίους εἵλεσθε, τού-
τοις ξυναγωνίζεσθε. καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γενομένην ξυνωμοσίαν, ὡς χρὴ ἀπ' αὐτῆς νῦν
σώζεσθαι. ἀπελείπετε γὰρ αὐτήν. καὶ παραβάντες, ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον αἰγινήτας, καὶ
ἄλλους τινὰς τῶν ξυνωμοσάντων, ἢ διεκωλύετε. καὶ ταῦτα, οὔτε ἄκοντες, ἔχοντές τε τοὺς νόμους

οὓς περ μέχρι τοῦ δεῦρο, καὶ οὐδενὸς ὑμᾶς βιασαμένου, ὥσπερ ἡμᾶς, τὴν τελευταίαν τε πρὶν περιτειχίζεσθε πρόκλησιν ἐς ἡσυχίαν ὑμῶν, ὥς τε μὴ δ' ἑτέροις ἀμύνειν οὐκ ἐδέχεσθε. τίνες ἂν οὖν ὑμῶν δικαιότερον πᾶσι τοῖς ἕλλησι μισοῖντο, οἵτινες ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδραγαθίαν προὔθεσθε. καὶ ἃ μέν ποτε χρηστοὶ ἐγένεσθε, ὡς φατὲ, οὐ προσήκοντα νῦν ἐπεδείξατε. ἃ δὲ ἡ φύσις ἀεὶ ἐβούλετο, ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές. μετὰ γὰρ ἀθηναίων ἄδικον ὁδὸν ἰόντων ἐχωρήσατε. τὰ μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερόν τε ἀκούσιον μηδισμὸν, καὶ τὸν ὑμέτερον ἑκούσιον ἀττικισμὸν, τοιαῦτα ἀποφαίνομεν. ἃ δὲ τελευταῖα φατὲ ἀδικηθῆναι. παρανόμως γὰρ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομηνίαις ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν, οὐ νομίζομεν οὐδ' ἐν τούτοις ὑμῶν μᾶλλον ἁμαρτάνειν. εἰ μὲν γὰρ ἡμεῖς αὐτοὶ πρός τε τὴν πόλιν ἐλθόντες ἐμαχόμεθα, καὶ τὴν γῆν ἐδῃοῦμεν ὡς πολέμιοι, ἀδικοῦμεν. εἰ δὲ ἄνδρες ὑμῶν οἱ πρῶτοι καὶ χρήμασι, καὶ γένει, βουλόμενοι τῆς μὲν ἔξω ξυμμαχίας ὑμᾶς παῦσαι, ἐς δὲ τὰ κοινὰ τῶν πάντων βοιωτῶν πάτρια καταστῆσαι, ἐπεκαλέσαντο ἑκόντες, τί ἀδικοῦμεν; οἱ γὰρ ἄγοντες, παρανομοῦσι, μᾶλλον τῶν ἑπομένων. ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνοι ὡς ἡμεῖς κρίνομεν, οὔθ' ἡμεῖς. πολῖται δὲ ὄντες, ὥσπερ ὑμεῖς, καὶ πλείω παραβαλλόμενοι, τὸ ἑαυτῶν τεῖχος ἀνοίξαντες, καὶ ἐς τὴν αὑτῶν πόλιν φιλίως, οὐ πολεμίως κομίσαντες, ἐβούλοντο, τούς τε ὑμῶν χείρους μηκέτι μᾶλλον γενέσθαι, τούς τε ἀμείνους, τὰ ἄξια ἔχειν, σωφρονισταὶ ὄντες τῆς γνώμης, καὶ τῶν σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλοτριοῦντες, ἀλλ' ἐς τὴν ξυγγένειαν οἰκειοῦντες, ἐχθροὺς οὐδενὶ καθιστάντες, ἅπασι δ' ὁμοίως ἐνσπόνδους. τεκμήριον δὲ, ὡς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν. οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν οὐδένα, προείπομέν τε τὸν βουλόμενον κατὰ τὰ τῶν πάντων βοιωτῶν πάτρια πολιτεύειν, ἰέναι πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χωρήσαντες, καὶ ξύμβασιν ποιησάμενοι, τὸ μὲν πρῶτον, ἡσυχάζετε. ὕστερον δὲ, κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους ὄντας, εἰ ἄρα καὶ ἐδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικέστερον πρᾶξαι, οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν εἰσελθόντες, τὰ μὲν ὅμοια οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν, μήτε νεωτερίσαι ἔργῳ, λόγοις τε πείσειν, ὥστε ἐξελθεῖν. ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ξύμβασιν, οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε, οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν, κατὰ νόμον γὰρ δή τινα ἔπασχον. οὓς δὲ χεῖρας προϊσχομένους, καὶ ζωγρήσαντες, ὑποσχόμενοί τε ἡμῖν ὕστερον μὴ κτενεῖν, παρανόμως διεφθείρατε, πῶς οὐ δεινὰ εἴργασθε, καὶ ταῦτα, τρεῖς ἀδικίας ἐν ὀλίγῳ πράξαντες, τήν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν, καὶ τὸν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον. καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἡμῖν μὴ κτενεῖν ψευσθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἢν τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῖν μὴ ἀδικῶμεν. ὅμως φατὲ ἡμᾶς παρανομῆσαι, καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦτε μὴ ἀντιδοῦναι δίκην, οὐκ ἤν γε οὗτοι τὰ ὀρθὰ γιγνώσκωσι. πάντων δὲ τῶν ἕνεκα κολασθήσεσθε. καὶ ταῦτα ὦ λακεδαιμόνιοι τούτου ἕνεκα, ἐπεξήλθομεν, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἡμῶν, ἵνα ὑμεῖς μὲν εἰδῆτε, δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς δὲ ἔτι ὁσιώτερον τετιμωρημένοι. καὶ μὴ παλαιὰς ἀρετὰς εἴ τις ἄρα καὶ ἐγένετο ἀκούοντες, ἐπικλασθῆτε, ἃς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις, ἐπικούρους εἶναι, τοῖς δὲ αἰσχρόν τι δρῶσι, διπλασίας ζημίας, ὅτι οὐκ ἐκ προσηκόντων ἁμαρτάνουσι. μηδὲ ὀλοφυρμῷ καὶ οἴκτῳ ὠφελείσθωσαν, πατέρων τε τάφους τῶν ὑμετέρων ἐπιβοώμενοι, καὶ τὴν σφετέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνταποφαίνομεν πολλῷ δεινότερα παθοῦσαν τὴν ὑπὸ τούτων ἡλικίαν ἡμῶν διεφθαρμένην, ὧν πατέρες, οἱ μὲν, πρὸς ὑμᾶς τὴν βοιωτίαν ἄγοντες, ἀπέθανον ἐν κορωνείᾳ. οἱ δὲ πρεσβῦται λελειμμένοι, καὶ οἰκίαι ἔρημοι, πολλῷ δικαιοτέραν ὑμῶν ἱκετείαν ποιοῦνται, τούσδε τιμωρήσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώτεροι τυγχάνειν, οἱ ἀπρεπές τι πάσχοντες τῶν ἀνθρώπων. οἱ δὲ δικαίως, ὥσπερ οἵδε, τὰ ἐναντία ἐπίχαρτοι εἶναι, καὶ τὴν νῦν ἐρημίαν δι' ἑαυτοὺς ἔχουσι. τοὺς γὰρ ἀμείνους ξυμμάχους ἑκόντες ἀπεώσαντο. παρενόμησάν τε, οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλέον, ἢ δίκῃ κρίναντες, καὶ οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσην τιμωρίαν, ἔννομα γὰρ πείσονται. καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας προϊσχόμενοι, ὥσπερ φασὶν, ἀλλ' ἀπὸ ξυμβάσεως ἐς δίκην σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε οὖν ὦ λακεδαιμόνιοι, καὶ τῷ τῶν ἑλλήνων νόμῳ, ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι, καὶ ἡμῖν ἄνομα παθοῦσιν, ἀνταπόδοτε χάριν δικαίαν, ὧν πρόθυμοι γεγενήμεθα, καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν. ποιήσατε δὲ τοῖς ἕλλησι παράδειγμα οὐ λόγων τοὺς ἀγῶνας προθήσοντες, ἀλλ' ἔργων, ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων, βραχεῖα ἡ ἐπαγγελία ἀρκεῖ. ἁμαρτανομένων δὲ λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες, προκαλύμματα γίγνονται. ἀλλ' ἢν οἱ ἡγεμόνες, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμπαντας διαγνώμας ποιήσησθε, ἧσσόν τις ἐπ' ἀδίκοις ἔργοις λόγους καλοὺς ζητήσει. Τοιαῦτα δὲ οἱ θηβαῖοι εἶπον. οἱ λακεδαιμόνιοι δικασταὶ, νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς ἕξειν, εἴ τι ἐν τῷ πο-

τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι, διότι τόν τε ἄλλον χρόνον ἠξίουν δῆθεν αὐτοὺς
κατὰ τὰς παλαιὰς Παυσανίου μετὰ τὸν μῆδον σπονδὰς ἡσυχάζειν, καὶ ὅτι ὕστερον ἃ πρὸ τοῦ περι-
τειχίζεσθαι προείχοντο αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι κατ' ἐκεῖνα, ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι τῇ ἑαυτῶν
δικαίᾳ βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ' αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὖθις τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον
παραγαγόντες, καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέ-
μῳ δεδρακότες εἰσίν, ὁπότε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες, ἀπέκτεινον. καὶ ἐξαίρετον ἐποιήσαντο
οὐδένα. διέφθειραν δὲ πλαταιέων μὲν αὐτῶν, οὐκ ἐλάσσους διακοσίων, ἀθηναίων δὲ, πέντε καὶ εἴ-
κοσιν, οἳ ξυνεπολιορκοῦντο. γυναῖκας δὲ ἠνδραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν, ἐνιαυτὸν μέν τινα θη-
βαῖοι μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι, καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονοῦντες πλα-
ταιέων περιῆσαν, ἔδοσαν ἐνοικεῖν. ὕστερον δὲ, καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν
θεμελίων, ᾠκοδόμησαν πρὸς τῷ ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν, πανταχῇ κύκλῳ
οἰκήματα ἔχον κάτωθεν, καὶ ἄνωθεν. καὶ ὀροφαῖς, καὶ θυρώμασι τοῖς τῶν πλαταιέων ἐχρή-
σαντο. καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει, ἔπιπλα, χαλκὸς, καὶ σίδηρος, κλίνας κατασκευά-
σαντες, ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ, καὶ νεὼν ἑκατόμπεδον λίθινον ᾠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δη-
μοσιώσαντες, ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη. καὶ ἐνέμοντο θηβαῖοι. σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν
περὶ πλαταιῶν οἱ λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο, θηβαίων ἕνεκα, νομίζον-
τες ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ πλάταιαν,
ἔτει τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ, ἐπειδὴ ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο, οὕτως ἐτελεύτησεν. αἱ δὲ τεσ-
σαράκοντα νῆες τῶν πελοποννησίων, αἱ λεσβίοις βοηθοὶ ἐλθοῦσαι, ὡς τότε φεύγουσαι διὰ τοῦ
πελάγους, ἔκ τε τῶν ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι, καὶ πρὸς τῇ κρήτῃ χειμασθεῖσαι, καὶ ἀπ' αὐτῆς σπορά-
δες πρὸς τὴν πελοπόννησον κατηνέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ κυλλήνῃ τρισκαίδεκα τριή-
ρεις λευκαδίων, καὶ ἀμπρακιωτῶν, καὶ Βρασίδαν τὸν Τέλλιδος, ξύμβουλον Ἀλκίδᾳ ἐπεληλυ-
θότα. ἐβούλοντο γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι ὡς τῆς λέσβου ἡμαρτήκεσαν, πλέον τὸ ναυτικὸν ποιή-
σαντες, ἐς τὴν κόρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσαν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναις. παρόντων ἀθη-
ναίων περὶ ναύπακτον. πρὶν δὲ πλέον τι ἐπιβοηθῆσαι ἐκ τῶν ἀθηνῶν ναυτικὸν, ὅπως προ-
φθάσωσι. καὶ παρεσκευάζοντο, ὅ, τε Βρασίδας, καὶ ὁ Ἀλκείδας, πρὸς ταῦτα. οἱ γὰρ κόρκυ-
ραῖοι ἐστασίαζον, ἐπειδὴ οἱ αἰχμάλωτοι ἦλθον αὐτοῖς, οἱ ἐκ τῶν περὶ ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν,
ὑπὸ κορινθίων ἀφεθέντες, τῷ μὲν λόγῳ, ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημέ-
νοι, ἔργῳ δὲ πεπεισμένοι κορινθίοις κόρκυραν προσποιῆσαι. καὶ ἔπρασσον οὗτοι ἕκαστον τῶν
πολιτῶν μετιόντες, ὅπως ἀποστήσωσιν ἀθηναίων τὴν πόλιν. καὶ ἀφικομένης ἀττικῆς τε νε-
ὼς, καὶ κορινθίας, πρέσβεις ἀγουσῶν, καὶ ἐς λόγους καταστάντων, ἐψηφίσαντο κορκυραῖοι ἀ-
θηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι, κατὰ τὰ ξυγκείμενα, πελοποννησίοις δὲ φίλοι, ὥσπερ καὶ πρότε-
ρον. καὶ ἦν γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν ἀθηναίων, καὶ τοῦ δήμου προειστήκει. ὑπάγουσιν
αὐτὸν οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐς δίκην, λέγοντες ἀθηναίοις τὴν κόρκυραν καταδουλοῦν. ὁ δὲ, ἀπο-
φυγὼν, ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ
τοῦ τε διὸς τεμένους, καὶ τοῦ Ἀλκίνου. ζημία δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο, στατήρ. ὀφλόν-
των δὲ αὐτῶν, καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ, ἱκετῶν καθεζομένων, διὰ τὸ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξά-
μενοι, ἀποδῶσιν, ὁ Πειθίας, ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὢν, πείθει, ὥστε τῷ νόμῳ χρήσασθαι. οἱ
δ' ἐπειδὴ τῷ τε νόμῳ ἐξείργοντο, καὶ ἅμα ἐπυνθάνοντο τὸν Πειθίαν, ἕως βουλῆς ἔτι μέλλειν τὸ
πλῆθος ἀναπείσειν τοὺς αὐτοὺς ἀθηναίοις φίλους τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσταντό τε. καὶ λα-
βόντες ἐγχειρίδια, ἐξαπιναίως ἐς τὴν βουλὴν ἐσελθόντες, τόν τε Πειθίαν κτείνουσι, καὶ ἄλ-
λους τῶν τε βουλευτῶν, καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἑξήκοντα. οἱ δέ τινες τῆς αὐτῆς γνώμης τῷ Πειθίᾳ, ὀλί-
γοι ἐς τὴν ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν. δράσαντες δὲ τοῦτο, καὶ ξυγκαλέσαντες
κορκυραίους, εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη, καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' ἀθηναίων, τό, τε
λοιπὸν μηδ' ἑτέρους δέχεσθαι, ἀλλ' ἢ μιᾷ νηῒ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι.
ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς ἀθήνας εὐθὺς
πρέσβεις, περί τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας, ὡς ξυνέφερε, καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευ-
γότας, πείσοντας, μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μή τις ἐπιστροφὴ γένηται. ἐλθόντων δὲ οἱ
ἀθηναῖοι, τούς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς
αἴγιναν. ἐν δὲ τούτῳ, τῶν τε κορκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα, ἐλθούσης τριήρους κο-

ρινθίας, καὶ λακεδαιμονίων πρέσβεων, ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ. καὶ μαχόμενοι, ἐνίκησαν. ἀφικομένης δὲ νυκτὸς, ὁ μὲν δῆμος, ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει. καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεὶς, ἱδρύθη. καὶ τὸν ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον. οἱ δὲ, τήν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὗπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτὴν, καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα, καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι τοὺς δούλους, παρακαλοῦντές τε, καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι, καὶ τῷ μὲν δήμῳ, τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον. τοῖς δ' ἑτέροις, ἐκ τῆς ἠπείρου, ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι. διαλιπούσης δ' ἡμέρας, μάχη αὖθις γίγνεται, καὶ νικᾷ ὁ δῆμος, χωρίων τε ἰσχύϊ, καὶ πλήθει προέχων. αἵ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο, βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ, καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δείλην, ὀψίαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν, καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς, καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ᾖ ἔφοδος. φειδόμενοι οὔτε οἰκείας, οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη. καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. καὶ οἱ μὲν, παυσάμενοι τῆς μάχης, ὡς ἑκάτεροι ἡσυχάσαντες τὴν νύκτα, ἐν φυλακῇ ἦσαν. καὶ ἡ κορινθία ναῦς, τοῦ δήμου κεκρατηκότος, ὑπεξανήγετο. καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἤπειρον λαθόντες, διεκομίσθησαν. τῇ δ' ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ, Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους, ἀθηναίων στρατηγὸς, παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ, καὶ μεσσηνίων πεντακοσίοις ὁπλίταις. ξύμβασίν τε ἔπρασσε, καὶ πείθει ὥστε ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις, δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν. τοὺς δ' ἄλλους, οἰκεῖν, σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους, καὶ πρὸς ἀθηναίους, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας, ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι. οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται, πείθουσιν αὐτὸν, πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως ἧσσόν τι ἐν κινήσει ὦσιν οἱ ἐναντίοι. ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν, ξυμπέμψειν. καὶ ὁ μὲν, ξυνεχώρησεν. οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι, καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν διοσκούρων ἱερόν. Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε, καὶ παρεμυθεῖτο. ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὁπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστίᾳ, τά τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν τινας, οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν. ὁρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα, καθίζουσιν ἐς τὸ ἥραιον ἱκέται, καὶ γίγνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος δείσας μή τι νεωτερίσωσιν, ἀνίστησί τε αὐτοὺς πείσας, καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ ἡραίου νῆσον. καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο. τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης, τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσον διακομιδὴν, αἱ ἐκ τῆς κυλλήνης πελοποννησίων νῆες, μετὰ τὸν ἐκ τῆς ἰωνίας πλοῦν, ἔφορμοι οὖσαι, παραγίγνονται τρεῖς καὶ πεντήκοντα, ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὅσπερ καὶ πρότερον. καὶ Βρασίδας αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει. ὁρμισάμενοι δὲ ἐς σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου, ἅμα ἕῳ ἐπέπλεον τῇ κερκύρᾳ. οἱ δὲ, πολλῷ θορύβῳ καὶ πεφοβημένοι τά τ' ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἐπίπλουν, παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς. καὶ τὰς αἰεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον, πρὸς τοὺς ἐναντίους, παραινούντων ἀθηναίων σφᾶς τε ἐᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι, καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπιγενέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθὺς ηὐτομόλησαν. ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο. ἦν δὲ οὐδεὶς κόσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ οἱ πελοποννήσιοι τὴν ταραχὴν, εἴκοσι μὲν ναυσὶ πρὸς τοὺς κερκυραίους ἐτάξαντο. ταῖς δὲ λοιπαῖς, πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν ἀθηναίων, ὧν ἦσαν αἱ δύο, σαλαμινία, καὶ πάραλος. καὶ οἱ μὲν κερκυραῖοι, κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτοντες, ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὑτούς. οἱ ἀθηναῖοι φοβούμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τὴν περικύκλωσιν, ἀθρόαις μὲν οὐ προσέπιπτον, οὐδὲ κατὰ μέσον ταῖς ἐφ' ἑαυτοῖς τεταγμέναις. προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας, καταδύουσι μίαν ναῦν. καὶ μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν, περιέπλεον, καὶ ἐπειρῶντο θορυβεῖν. γνόντες δὲ οἱ πρὸς τοῖς κερκυραίοις καὶ δείσαντες μὴ ὅπερ ἐν ναυπάκτῳ γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι. καὶ γενόμεναι ἀθρόαι αἱ νῆες, ἅμα τὸν ἐπίπλουν τοῖς ἀθηναίοις ἐποιοῦντο. οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη πρύμναν κρουόμενοι. καὶ ἅμα τὰς τῶν κερκυραίων ἐβούλοντο προκαταφυγεῖν,

ὅτι μάλιστα ἑαυτῶν χολῇ τε ὑποχωρούντων, καὶ πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων. ἡ μὲν οὖν ναυμαχία τοιαύτη γενομένη, ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν. καὶ οἱ κερκυραῖοι δείσαντες, μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς κρατοῦντες οἱ πολέμιοι, ἢ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναλάβωσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τούς τε ἐκ τῆς νήσου πάλαι ἐς τὸ ἡραῖον διεκόμισαν, καὶ τὴν πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ. τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς ἔχοντες τῶν κερκυραίων, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν ἤπειρον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν, οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον, καίπερ ἐν πολλῇ ταραχῇ, καὶ φόβῳ ὄντας, καὶ Βρασίδου παραινοῦντος, ὡς λέγεται, Αλκίδᾳ, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος, ἐπὶ δὲ τὴν λευκίμνην τὸ ἀκρωτήριον ἀποβάντες, ἐπόρθουν τοὺς ἀγρούς. ὁ δὲ δῆμος τῶν κερκυραίων ἐν τούτῳ περιδεὴς γενόμενος, μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες, τοῖς τε ἱκέταις ἦσαν ἐς λόγους, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις. καί τινας αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐμβῆναι. ἐπλήρωσαν γὰρ ὅμως τριάκοντα, προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν. οἱ δὲ πελοποννήσιοι μέχρι μέσου ἡμέρας δῃώσαντες τὴν γῆν, ἀπέπλευσαν. καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν ἑξήκοντα νῆες ἀθηναίων, προσπλέουσαι ἀπὸ λευκάδος. ἃς οἱ ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι τὴν στάσιν καὶ τὰς μετ' Αλκίδου ναῦς ἐπὶ κέρκυραν μελλούσας πλεῖν, ἀπέστειλαν καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους στρατηγόν. οἱ μὲν οὖν πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν. καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν λευκαδίων ἰσθμὸν, τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται. κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τάς τε ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας, τάς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τούς τε μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον, πρότερον ἔξω ὄντας. καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες, ἃς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν ὑλλαϊκὸν λιμένα. ἐν ὅσῳ δὲ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον. καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες, ἀπεχρήσαντο. ἐς τὸ ἡραῖόν τε ἐλθόντες, τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν. καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο. οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο, ἀνηλοῦντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφικόμενος Εὐρυμέδων, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, οἱ κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι, ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν. ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων, ὑπὸ τῶν λαβόντων. πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου. καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο. οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ, ἀπέθανον. οὕτως ὠμὴ στάσις προυχώρησε. καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο, ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν ὡς εἰπεῖν τὸ ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ, τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις τοὺς ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς λακεδαιμονίους. καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν, οὐδ' ἑτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς. πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἑκατέροις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει, καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει, ῥᾳδίως αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορίζοντο. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς πόλεσι. γιγνόμενα μὲν, καὶ ἀεὶ ἐσόμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾖ. μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαίτερα, καὶ τοῖς εἴδεσι διηλλαγμένα, ὥσπερ ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχιῶν ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ, καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν, αἵ τε πόλεις, καὶ οἱ ἰδιῶται, ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι, διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν. ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν, βίαιος διδάσκαλος, καὶ πρὸς τὰ παρόντα τὰς ὀργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐστασίαζέ τε οὖν τὰ τῶν πόλεων, καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που, πύστει τῶν προγενομένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας, τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτεχνήσει, καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων, ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιώσει. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη. μέλλησις δὲ προμηθὴς, δειλία εὐπρεπής. τὸ δὲ σῶφρον, τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα. καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν, ἐπὶ πᾶν ἀργόν. τὸ δ' ἐμπλήκτως ὀξὺ, ἀνδρὸς μοίρᾳ προσετέθη. ἀσφάλεια δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι, ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων, πιστὸς ἀεὶ ὁ δ' ἀντιλέγων,

αὐτῷ ὕποπτος. ἐπιβουλεύσας δέ τις τυχὼν, ξυνετός. καὶ ὑπονοήσας, ἔτι δεινότερος. προβουλεύσας δὲ, ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε ἑταιρίας διαλυτὴς, καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμένος. ἁπλῶς δὲ, ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν τι δρᾶν, ἐπῃνεῖτο, καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοούμενον. καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ ἀλλοτριώτερον ἐγένετο, διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι ἀπροφασίστως τολμᾶν. οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελείας αἱ τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίᾳ. καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστεις, οὐ τῷ θείῳ νόμῳ μᾶλλον ἐκρατύνοντο, ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τά τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ, εἰ προὔχοιεν, καὶ οὐ γενναιότητι. ἀντιτιμωρήσασθαί τέ τινα περὶ πλείονος ἦν, ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο ξυναλλαγῆς, ἐν τῷ αὐτίκα πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν. ἐν δὲ τῷ παρατυχόν τι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφρακτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο, ἢ διὰ τοῦ προφανοῦς, καὶ τό, τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο, καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος, ξυνέσεως ἀγώνισμα προσελάμβανε. ῥᾷον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες, δεξιοὶ κέκληνται, ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί. καὶ τῷ μὲν, αἰσχύνονται. ἐπὶ δὲ τῷ, ἀγάλλονται. πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον, ἡ ἀρχὴ ἡ διὰ πλεονεξίαν, καὶ φιλοτιμίαν. ἐκ δ' αὐτῶν, καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες, μετὰ ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς, καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει. τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες, ἆθλα ἐποιοῦντο. παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι, ἐτόλμησάν τε τὰ δεινότατα, ἐπεξῄεσάν τε, τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου προτιθέντες. ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις που αἰεὶ ἡδονὴν ἔχον ὁρίζοντες, καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως, ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν, ἑτοῖμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστε εὐσεβείᾳ μὲν, οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπείᾳ δὲ λόγου, οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι, ἄμεινον ἤκουον. τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο, ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι διεφθείροντο. οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις τῷ ἑλληνικῷ, καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει, καταγελασθὲν, ἠφανίσθη. τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ, ἀπίστως, ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν. οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων, οὔτε λόγος ἐχυρὸς, οὔτε ὅρκος φοβερός. κρείσσους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου, μὴ παθεῖν μᾶλλον προεσκόπουν, ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμην, ὡς τὰ πλείω περιεγίγνοντο. τῷ γὰρ δεδιέναι τό, τε αὐτῶν ἐνδεὲς, καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετὸν μὴ λόγοις τε ἥσσους ὦσι, καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν προαισθέσθαι, καὶ ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφρακτοι μᾶλλον διεφθείροντο. ἐν δ' οὖν τῇ κερκύρᾳ, τὰ πολλὰ αὐτῶν προετολμήθη. καὶ ὁπόσα ὕβρει μὲν ἀρχόμενοι τὸ πλέον, ἢ σωφροσύνῃ, ὑπὸ τῶν τὴν τιμωρίαν παρασχόντων, οἱ ἀνταμυνόμενοι δράσειαν. πενίας δὲ τῆς εἰωθυίας ἀπαλλαξείοντές τινες, μάλιστα δ' ἂν διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες τὰ τῶν πέλας ἔχειν, παρὰ δίκην γιγνώσκοιεν. οἵ τε μὴ ἐπὶ πλεονεξίᾳ. ἀπὸ ἴσου δὲ μάλιστα ἐπιόντες ἀπαιδευσίᾳ, ὀργῆς πλεῖστον ἐκφερόμενοι, ὠμῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε τοῦ βίου ἐς τὸν καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει, καὶ τῶν νόμων κρατήσασα ἡ ἀνθρωπεία φύσις, εἰωθυῖα καὶ παρὰ τοὺς νόμους, ἀδικεῖν, ἀσμένη ἐδήλωσεν, ἀκρατὴς μὲν ὀργῆς οὖσα, κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου, πολεμία δὲ τοῦ προὔχοντος. οὐ γὰρ ἂν τοῦ τε ὁσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προυτίθεσαν, τοῦ τε μὴ ἀδικεῖν τὸ κερδαίνειν, ἐν ᾧ μὴ βλάπτουσαν ἰσχὺν εἶχε τὸ φθονεῖν. ἀξιοῦσί τε τοὺς κοινοὺς περὶ τῶν τοιούτων οἱ ἄνθρωποι νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν ἐλπὶς ὑπόκειται σφαλεῖσι, κἂν αὐτοὺς διασώζεσθαι, ἐν ἄλλων τιμωρίαις προκαταλύειν, καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι εἴ ποτε ἄρα τις κινδυνεύσας, τινὸς δεήσεται αὐτῶν, οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν κερκυραῖοι, τοιαύταις ὀργαῖς ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο. καὶ ὁ Εὐρυμέδων, καὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἀπέπλευσαν ταῖς ναυσίν. ὕστερον δὲ οἱ φεύγοντες τῶν κερκυραίων, διεσώθησαν γὰρ αὐτῶν ἐς πεντακοσίους, τείχη τε λαβόντες, ἃ ἦν ἐν τῇ ἠπείρῳ, ἐκράτουν τῆς πέραν οἰκείας γῆς, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁρμώμενοι, ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο ἐν τῇ πόλει. ἐπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα, καὶ κόρινθον, περὶ καθόδου, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπράσσετο, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευασάμενοι, διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι μάλιστα οἱ πάντες, καὶ τὰ

πλοῖα

πλοῖα ἐμπρήσαντες ὅπως ἀπόνοια ᾖ τοῦ ἄλλο τι ἢ κρατεῖν τῆς γῆς, ἀναβάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν ἰστώνην, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι, ἔφθειρον τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ τῆς γῆς ἐκράτουν. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς ἔστειλαν ἐς σικελίαν. καὶ λάχητα τὸν Μελανώπου στρατηγὸν αὐτῶν, καὶ Χαροιάδην τὸν Εὐφιλήτου. οἱ γὰρ συρακούσιοι, καὶ λεοντῖνοι, ἐς πόλεμον ἀλλήλοις καθέστασαν. ξύμμαχοι δὲ τοῖς μὲν συρακουσίοις ἦσαν, πλὴν καμαριναίων, αἱ ἄλλαι δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ πρὸς τὴν τῶν λακεδαιμονίων τὸ πρῶτον ἀρχομένου τοῦ πολέμου ξυμμαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ μέντοι ξυνεπολέμησάν γε. τοῖς δὲ λεοντίνοις, αἱ χαλκιδικαὶ πόλεις, καὶ καμαρεῖνα. τῆς δὲ ἰταλίας, λοκροὶ μὲν συρακουσίων ἦσαν, ῥηγῖνοι δὲ κατὰ τὸ ξυγγενὲς, λεοντίνων. ἐς οὖν τὰς ἀθήνας πέμψαντες οἱ τῶν λεοντίνων ξύμμαχοι, κατά τε παλαιὰν ξυμμαχίαν, καὶ ὅτι ἴωνες ἦσαν, πείθουσι τοὺς ἀθηναίους πέμψαι σφίσι ναῦς. ὑπὸ γὰρ τῶν συρακουσίων, τῆς τε γῆς εἴργοντο, καὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἔπεμψαν οἱ ἀθηναῖοι τῆς μὲν οἰκειότητος προφάσει, βουλόμενοι τε μήτε σῖτον ἐς τὴν πελοπόννησον ἄγεσθαι αὐτόθεν, πρόπειράν τε ποιούμενοι, εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν τῇ σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι. καταστάντες οὖν ἐς ῥήγιον τῆς ἰταλίας, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο μετὰ τῶν ξυμμάχων, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἡ νόσος τὸ δεύτερον ἐπέπεσε τοῖς ἀθηναίοις, ἐκλιποῦσα μὲν οὐδένα χρόνον τὸ παντάπασιν. ἐγένετο δέ τις ὅμως διακωχή. παρέμεινε δὲ τὸ μὲν ὕστερον, οὐκ ἔλασσον ἐνιαυτοῦ. τὸ δὲ πρότερον, καὶ δύο ἔτη. ὥστε ἀθηναίους τε μὴ εἶναι ὅτι μᾶλλον, τοῦτο ἐπίεσε, καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν. τετρακοσίων γὰρ ὁπλιτῶν καὶ τετρακισχιλίων οὐκ ἐλάσσους ἀπέθανον ἐκ τῶν τάξεων, καὶ τριακοσίων ἱππέων. τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου, ἀνεξεύρετος ἀριθμός. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ πολλοὶ σεισμοὶ τότε τῆς γῆς, ἔν τε ἀθήναις καὶ ἐν εὐβοίᾳ, καὶ ἐν βοιωτοῖς, καὶ μάλιστα ἐν ὀρχομενῷ τῷ βοιωτίῳ. καὶ οἱ μὲν ἐν σικελίᾳ ἀθηναῖοι, καὶ ῥηγῖνοι, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τριάκοντα ναυσὶ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους καλουμένας. θέρους γὰρ δι' ἀνυδρίαν, ἀδύνατα ἦν ἐπιστρατεύειν. νέμονται δὲ λιπαραῖοι αὐτὰς, κνιδίων ἄποικοι ὄντες. οἰκοῦσι δ' ἐν μιᾷ τῶν νήσων οὐ μεγάλῃ. καλεῖται δὲ λιπάρα. τὰς δὲ ἄλλας ἐκ ταύτης ὁρμώμενοι, γεωργοῦσι, διδύμην, καὶ στρογγύλην, καὶ ἱεράν. νομίζουσι δὲ οἱ ἐκείνῃ ἄνθρωποι ἐν τῇ ἱερᾷ, ὡς ὁ Ἥφαιστος χαλκεύει, ὅτι τὴν νύκτα φαίνεται πῦρ ἀναδιδοῦσα πολὺ, καὶ τὴν ἡμέραν καπνόν. κεῖνται δὲ αἱ νῆσοι αὗται κατὰ τὴν σικελῶν καὶ μεσσηνίων γῆν. ξύμμαχοι δ' ἦσαν συρακουσίων. τεμόντες δ' οἱ ἀθηναῖοι τὴν γῆν, ὡς οὐ προσεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐς τὸ ῥήγιον, καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ πέμπτον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι μέχρι μὲν τοῦ ἰσθμοῦ ἦλθον, ὡς ἐς τὴν ἀττικὴν ἐσβαλοῦντες, Αγιδος τοῦ Αρχιδάμου ἡγουμένου λακεδαιμονίων βασιλέως. σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν, ἀπετράποντο πάλιν, καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους τοὺς χρόνους τῶν σεισμῶν κατεχόντων τῆς εὐβοίας ἐν ὀροβίαις ἡ θάλασσα ἐπελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς, καὶ κυματωθεῖσα, ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι. καὶ τὸ μὲν, κατέκλυσε, τὸ δ' ὑπενόστησε. καὶ θάλασσα νῦν ἐστι, πρότερον οὖσα γῆ. καὶ ἀνθρώπους διέφθειρεν, ὅσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι, πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ περὶ ἀταλάντην τὴν ἐπὶ λοκροῖς τοῖς ὀπουντίοις νῆσον, παραπλησία γίγνεται ἐπίκλυσις. καὶ τοῦ τε φρουρίου τῶν ἀθηναίων παρεῖλε, καὶ δύο νεῶν ἀνειλκυσμένων, τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε. καὶ σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέβαλε, καὶ τὸ πρυτανεῖον, καὶ ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε τοῦ τοιούτου νομίζω, ᾗ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο, κατὰ τοῦτο ἀποστέλλειν τε τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξαπίνης πάλιν ἐπισπωμένην, βιαιότερον τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν. ἄνευ δὲ σεισμοῦ, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι γενέσθαι. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐπολέμουν μὲν καὶ ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις ξυνέβαινεν, ἐν τῇ σικελίᾳ. καὶ αὐτοὶ οἱ σικελιῶται ἐπ' ἀλλήλους στρατεύοντες, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμμάχοις. ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια, ἢ μετὰ τῶν ἀθηναίων οἱ ξύμμαχοι ἔπραξαν, ἢ πρὸς τοὺς ἀθηναίους οἱ ἀντιπολέμιοι, τούτων μνησθήσομαι. Χαροιάδου γὰρ ἤδη τοῦ ἀθηναίων στρατηγοῦ τεθνηκότος ὑπὸ συρακουσίων πολέμῳ, Λάχης ἅπασαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχήν, ἐστράτευσε μετὰ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ μύλας τὰς τῶν μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς μύλαις τῶν μεσσηνίων φρουροῦσαι, καί τινα καὶ ἐνέδραν πεποιημέναι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, τούς τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσι, καὶ διαφθείρουσι πολλούς.

καὶ τῷ

καὶ τῷ ἐρύματι προσβαλόντες, ἠνάγκασαν ὁμολογίᾳ τήν τε ἀκρόπολιν παραδοῦναι, καὶ ἐπὶ μεσσήνην ξυστρατεῦσαι. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπελθόντων οἱ μεσσήνιοι, τῶν τε ἀθηναίων, καὶ τῶν ξυμμάχων, προσεχώρησαν, καὶ αὐτοὶ ὁμήρους τε δόντες, καὶ τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ ἀθηναῖοι τριάκοντα μὲν ναῦς ἔστειλαν περὶ πελοπόννησον, ὧν ἐστρατήγει Δημοσθένης τε ὁ Ἀλκισθένους, καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου, ἑξήκοντα δὲ ἐς μῆλον, καὶ δισχιλίους ὁπλίτας. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου. τοὺς γὰρ μηλίους ὄντας νησιώτας, καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν, οὐδὲ ἐς τὸ αὐτῶν ξυμμαχικὸν ἰέναι, ἐβούλοντο προσαγαγέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς δῃουμένης τῆς γῆς οὐ προσεχώρουν, ἄραντες ἐκ τῆς μήλου, αὐτοὶ μὲν ἔπλευσαν ἐς ὠρωπὸν τῆς πέραν γῆς. ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες, εὐθὺς ἐπορεύοντο οἱ ὁπλῖται ἀπὸ τῶν νεῶν πεζῇ ἐς τάναγραν τῆς βοιωτίας. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ ἀθηναῖοι, Ἱππονίκου τε τοῦ Καλλίου στρατηγοῦντος, καὶ Εὐρυμέδοντος τοῦ Θουκλέους, ἀπὸ σημείου ἐς τὸ αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπήντων. καὶ στρατοπεδευσάμενοι ταύτην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ τανάγρᾳ, ἐδῄουν, καὶ ἐνηυλίσαντο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐπεξελθόντας τῶν ταναγραίων, καὶ θηβαίων τινὰς προσβεβοηθηκότας, καὶ ὅπλα λαβόντες, καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν, ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ, ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ παραπλεύσας ὁ Νικίας ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ τῆς λοκρίδος τὰ ἐπιθαλάσσια ἔτεμε, καὶ ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκου. ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, λακεδαιμόνιοι ἡράκλειαν τὴν ἐν τραχινίαις, ἀποικίαν καθίσταντο ἀπὸ τοιᾶσδε γνώμης. Μηλιεῖς οἱ ξύμπαντες, εἰσὶ μὲν τρία μέρη, παράλιοι, ἱερῆς, τραχίνιοι. τούτων δὲ οἱ τραχίνιοι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ οἰταίων ὁμόρων ὄντων, τὸ πρῶτον μελλήσαντες ἀθηναίοις προσθεῖναι σφᾶς αὐτούς, δείσαντες δὲ μὴ οὐ σφίσι πιστοὶ ὦσι, πέμπουσιν ἐς λακεδαίμονα ἑλόμενοι πρεσβευτὴν Τισαμενόν. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ αὐτοῖς καὶ δωριεῖς, ἡ μητρόπολις τῶν λακεδαιμονίων, τῶν αὐτῶν δεόμενοι. ὑπὸ γὰρ τῶν οἰταίων, καὶ αὐτοὶ πολέμῳ ἐφθείροντο. ἀκούσαντες δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι, γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε τραχινίοις βουλόμενοι καὶ τοῖς δωριεῦσι τιμωρεῖν. καὶ ἅμα τοῦ πρὸς ἀθηναίους πολέμου καλῶς αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις καθίστασθαι. ἐπί τε γὰρ τῇ εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι ἄν, ὥστ' ἐκ βραχέος τὴν διάβασιν γίγνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ θρᾴκης παρόδου χρησίμως ἕξειν, τό τε ξύμπαν ὥρμηντο τὸ χωρίον κτίζειν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπήροντο. κελεύοντος δὲ, ἐξέπεμψαν τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν τε καὶ τῶν περιοίκων. καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων τὸν βουλόμενον ἐκέλευον ἕπεσθαι, πλὴν ἰώνων, καὶ ἀχαιῶν, καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων ἐθνῶν. οἰκισταὶ δὲ τρεῖς λακεδαιμονίων ἡγήσαντο, Κέων, καὶ Ἀλκίδας, καὶ Δαμάγων. καταστάντες δὲ, ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἣ νῦν ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα θερμοπυλῶν σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα, τῆς δὲ θαλάσσης, εἴκοσι. νεώριά τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἤρξαντο κατὰ θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενόν, ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη. οἱ δὲ ἀθηναῖοι τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικιζομένης, τὸ πρῶτον ἔδεισάν τε, καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ εὐβοίᾳ μάλιστα καθίστασθαι, ὅτι βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους πρὸς τὸ κήναιον τῆς εὐβοίας. ἔπειτα μέντοι παρὰ δόξαν αὐτοῖς ἀπέβη. οὐ γὰρ ἐγίγνετο ἀπ' αὐτῆς δεινὸν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν, οἵ τε θεσσαλοὶ ἐν δυνάμει ὄντες τῶν ταύτῃ χωρίων, καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο, φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλῃ ἰσχύι παροικῶσιν, ἔφθειρον, καὶ διὰ παντὸς ἐπολέμουν ἀνθρώποις νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρύχωσαν γιγνομένους τὸ πρῶτον, καὶ πάνυ πολλούς. πᾶς γάρ τις, λακεδαιμονίων οἰκιζόντων, θαρσαλέως ᾔει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν. οὐ μέντοι ἥκιστα οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι, τὰ πράγματά τε ἔφθειρον, καὶ ἐς ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλούς. χαλεπῶς τε καὶ ἔστιν ἃ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι. ὥστε ῥᾷον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόσοικοι ἐπεκράτουν. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν ἐν τῇ μήλῳ οἱ ἀθηναῖοι κατείχοντο, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν ἀθηναῖοι περὶ πελοπόννησον ὄντες, πρῶτον ἐν ἐλλομενῷ τῆς λευκαδίας φρουρούς τινας λοχήσαντες, διέφθειραν. ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον, ἀκαρνᾶσί τε πᾶσιν, οἳ πανδημεὶ, πλὴν οἰνιαδῶν, ξυνέσποντο, καὶ ζακυνθίοις, καὶ κεφαλλῆσι, καὶ κερκυραίων πεντεκαίδεκα ναυσί. καὶ οἱ μὲν λευκάδιοι, τῆς τε ἔξω γῆς δῃουμένης, καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐν ᾗ καὶ ἡ λευκάς ἐστι, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πλήθει βιαζόμενοι, ἡσύχαζον. οἱ δὲ ἀκαρνᾶνες, ἠξίουν Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν τῶν ἀθηναίων ἀποτειχίζειν αὐτούς, νομίζοντες ῥᾳδίως γ' ἂν ἐκπολιορκῆσαι, πόλεώς τε αἰεὶ σφίσι πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης δ' ἀναπείθεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ μεσσηνίων, ὡς καλὸν αὐτῷ στρατιᾶς τοσαύτης ξυνει-

λεγομένης, αἰτωλοῖς ἐπιθέσθαι, ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὖσι. καὶ ἢν κρατήσῃ αὐτῶν, ῥᾳδίως καὶ τὸ ἄλλο ἠπειρωτικὸν τὸ ταύτῃ, ἀθηναίοις προσποιήσειν. τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τὸ τῶν αἰτωλῶν, καὶ μάχιμον, οἰκοῦν δὲ κατὰ κώμας ἀτειχίστους, καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ. καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενον, οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον πρὶν ξυμβοηθῆσαι, καταστραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν, ἀποδώτοις, ἔπειτα δὲ, ὀφιονεῦσι. καὶ μετὰ τούτους, εὐρυτᾶσιν, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν αἰτωλῶν. ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν, καὶ ὠμοφάγοι εἰσὶν, ὡς λέγονται. τούτων γὰρ ληφθέντων, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα προσχωρήσειν. ὁ δὲ, τῶν μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς, καὶ μάλιστα νομίσας ἄνευ τῆς τῶν ἀθηναίων δυνάμεως τοῖς ἠπειρώταις ξυμμάχοις μετὰ τῶν αἰτωλῶν δύνασθαι ἂν κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ βοιωτοὺς διὰ λοκρῶν τῶν ὀζολῶν ἐς κυτίνιον τὸ δωρικὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν παρνασσὸν, ἕως καταβαίη ἐς φωκέας, οἳ προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν ἀθηναίων ἀεί ποτε φιλίαν ξυστρατεύειν, ἢ κἂν βίᾳ προσαχθῆναι· καὶ φωκεῦσιν ἤδη ὅμορος ἡ βοιωτία ἐστίν. ἄρας οὖν ξύμπαντι τῷ στρατεύματι ἀπὸ τῆς λευκάδος, ἀκόντων τῶν ἀκαρνάνων, παρέπλευσεν ἐς σόλλιον. κοινώσας δὲ τὴν ἐπίνοιαν τοῖς ἀκαρνᾶσιν, ὡς οὐ προσεδέξαντο διὰ τῆς λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, αὐτὸς τῇ λοιπῇ στρατιᾷ, κεφαλλῆσι, καὶ μεσσηνίοις, καὶ ζακυνθίοις, καὶ ἀθηναίων τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφετέρων νεῶν. αἱ γὰρ πεντεκαίδεκα τῶν κερκυραίων ἀπῆλθον νῆες, ἐστράτευσεν ἐπ' αἰτωλούς. ὡρμᾶτο δὲ ἐξ οἰνεῶνος τῆς λοκρίδος, οἱ δὲ ὀζόλαι οὗτοι λοκροὶ ξύμμαχοι ἦσαν. καὶ ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ ἀπαντῆσαι τοῖς ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειον. ὄντες γὰρ ὅμοροι τοῖς αἰτωλοῖς, καὶ ὁμόσκευοι, μεγάλη ὠφέλεια ἐδόκουν εἶναι ξυστρατεύοντες, μάχης τε ἐμπειρίᾳ τῆς ἐκείνων, καὶ χωρίων. αὐλισάμενος δὲ τῷ στρατῷ ἐν τοῦ Διὸς τοῦ νεμείου τῷ ἱερῷ, ἐν ᾧ Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ ἀποθανεῖν, χρησθὲν αὐτῷ ἐν νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν, ἅμα τῇ ἕῳ ἄρας ἐπορεύετο ἐς τὴν αἰτωλίαν. καὶ αἱρεῖ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ποτιδανίαν. καὶ τῇ δευτέρᾳ, κροκύλειον. καὶ τῇ τρίτῃ, τίχιον. ἔμενέ τε αὐτοῦ, καὶ τὴν λείαν, ἐς εὐπόλιον τῆς λοκρίδος ἀπέπεμψε. τὴν γὰρ γνώμην εἶχε, τὰ ἄλλα καταστρεψάμενος, οὕτως ἐπὶ ὀφιονέας, εἰ μὴ βούλοιντο ξυγχωρεῖν, ἐς ναύπακτον ἐπαναχωρήσας, στρατεῦσαι ὕστερον. τοὺς δὲ αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάνθανεν αὕτη ἡ παρασκευὴ, οὔτε ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεβουλεύετο, ἐπειδή τε ὁ στρατὸς ἐσεβεβλήκει, πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες, ὥστε καὶ οἱ ἔσχατοι ὀφιονέων, οἱ πρὸς τὸν μηλιακὸν κόλπον καθήκοντες, βωμιῆς, καὶ καλλιῆς ἐβοήθησαν. τῷ δὲ Δημοσθένει, τοιόνδε τι οἱ μεσσήνιοι παρῄνουν, ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀναδιδάσκοντες αὐτὸν, τῶν αἰτωλῶν ὡς εἴη ῥᾳδία ἡ αἵρεσις, ἰέναι ἐκέλευον ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὰς κώμας, καὶ μὴ μένειν, ἕως ἂν ξύμπαντες ἀθροισθέντες, ἀντιτάξωνται, τὴν δ' ἐν ποσὶν ἀεὶ πειρᾶσθαι αἱρεῖν. ὁ δὲ, τούτοις τε πεισθεὶς, καὶ τῇ τύχῃ ἐλπίσας, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἠναντιοῦτο, τοὺς λοκροὺς οὐκ ἀναμείνας, οὓς αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι. ψιλῶν γὰρ ἀκοντιστῶν ἐνδεὴς ἦν μάλιστα, ἐχώρει ἐπὶ αἰγιτίου, καὶ κατὰ κράτος αἱρεῖ ἐπιών. ὑπέφευγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν λόφων τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως. ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ αἰτωλοὶ, βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν ἐπὶ τὸ αἰγίτιον, προσέβαλλον τοῖς ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, καταθέοντες ἀπὸ τῶν λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν, καὶ ἐσηκόντιζον. καὶ ὅτε μὲν ἐπίοι τὸ τῶν ἀθηναίων στρατόπεδον, ὑπεχώρουν. ἀναχωροῦσι δὲ, ἐπέκειντο. καὶ ἦν ἐπὶ πολὺ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε, καὶ ὑπαγωγαὶ, ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἥσσους ἦσαν οἱ ἀθηναῖοι. μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς, καὶ οἷοί τε ἦσαν χρῆσθαι, οἱ δὲ, ἀντεῖχον. τοξευόμενοι γὰρ οἱ αἰτωλοὶ ἄνθρωποι ψιλοὶ, ἀνεστέλλοντο. ἐπειδὴ δὲ τοῦ τε τοξάρχου ἀποθανόντος, οὗτοι διεσκεδάσθησαν, καὶ αὐτοὶ ἐκεκμήκεσαν, καὶ ἐπὶ πολὺ τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι, οἵ τε αἰτωλοὶ ἐνέκειντο, καὶ ἐσηκόντιζον, οὕτω δὴ τραπόμενοι, ἔφευγον. καὶ ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας ἀνεκβάτους, καὶ χωρία, ὧν οὐκ ἦσαν ἔμπειροι, διεφθείροντο. καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὁδῶν Χρόμων ὁ μεσσήνιος ἐτύγχανε τεθνηκώς. οἱ δὲ αἰτωλοὶ ἐσακοντίζοντες, πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ κατὰ πόδας αἱροῦντες, ἄνθρωποι ποδώκεις, καὶ ψιλοὶ, διέφθειρον, τοὺς δὲ πλείους τῶν ὁδῶν ἁμαρτάνοντας, καὶ ἐς τὴν ὕλην ἐσφερομένους, ὅθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομισάμενοι, περιεπίμπρασαν. πᾶσά τε ἰδέα κατέστη τῆς φυγῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ στρατοπέδῳ τῶν ἀθηναίων. μόλις τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν οἰνεῶνα τῆς λοκρίδος, ὅθεν περ καὶ ὡρμήθησαν, οἱ περιγενόμενοι κατέφυγον. ἀπέθανον δὲ τῶν τε ξυμμάχων πολλοὶ, καὶ αὐτῶν ἀθηναίων ὁπλῖται περὶ εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τοσοῦτοι μὲν τὸ

πλῆθος,

πλῆθος, καὶ ἡλικία ἡ αὐτή. οὗτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε ἐκ τῆς ἀθηναίων πόλεως διεφθάρησαν. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἕτερος στρατηγὸς Προκλῆς. τοὺς δὲ νεκροὺς ὑποσπόνδους, ἀνελόμενοι παρὰ τῶν αἰτωλῶν, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐς ναύπακτον, ὕστερον ἐς τὰς ἀθήνας ταῖς ναυσὶν ἐκομίσθησαν. Δημοσθένης δὲ περὶ ναύπακτον καὶ τὰ χωρία ταῦτα ὑπελείφθη, τοῖς πεπραγμένοις φοβούμενος τοὺς ἀθηναίους. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καὶ οἱ περὶ σικελίαν ἀθηναῖοι πλεύσαντες ἐς τὴν λοκρίδα ἐν ἀποβάσει τέ τινι τοὺς προσβοηθήσαντας λοκρῶν ἐκράτησαν, καὶ περιπόλιον αἱροῦσιν, ὃ ἦν ἐπὶ τῷ ἄληκι ποταμῷ. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους αἰτωλοὶ προπέμψαντες πρότερον ἔς τε κόρινθον καὶ ἐς λακεδαίμονα πρέσβεις, Τόλοφόν τε τὸν ὀφιονέα, καὶ Βοριάδην τὸν εὐρυτᾶνα, καὶ Τίσανδρον τὸν ἀποδωτὸν, πείθουσιν ὥστε σφίσι πέμψαι στρατιὰν ἐπὶ ναύπακτον, διὰ τὴν τῶν ἀθηναίων ἐπαγωγήν. καὶ ἐξέπεμψαν λακεδαιμόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τρισχιλίους ὁπλίτας τῶν ξυμμάχων. τούτων ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ ἡρακλείας τῆς ἐν τραχῖνι πόλεως, τότε νεοκτίστου οὔσης. σπαρτιάτης δ' ἦρχεν Εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς. καὶ ξυνηκολούθουν αὐτῷ Μακάριος, καὶ Μενέδαιος, οἱ σπαρτιᾶται. ξυλλεγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐς δελφοὺς, ἐπεκηρυκεύετο Εὐρύλοχος λοκροῖς τοῖς ὀζόλαις. διὰ τούτων γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν ἐς ναύπακτον, καὶ ἅμα τῶν ἀθηναίων ἐβούλετο ἀποστῆσαι αὐτούς. ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα αὐτῷ τῶν λοκρῶν ἀμφισσῆς, διὰ τὸ τῶν φωκέων ἔχθος δεδιότες. καὶ αὐτοὶ πρῶτον δόντες ὁμήρους, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι φοβουμένους τὸν ἐπιόντα στρατόν. πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς μυονέας. ταύτῃ γὰρ δυσεσβολώτατος ἡ λοκρίς. ἔπειτα ἰπνέας, καὶ μεσσαπίους, καὶ τριταιέας, καὶ χαλαίους, καὶ τολοφωνίους, καὶ ἡσσίους, καὶ οἰανθέας, οὗτοι καὶ ξυνεστράτευον πάντες. ὀλπαῖοι δὲ, ὁμήρους μὲν ἔδοσαν, ἠκολούθουν δὲ οὔ. καὶ ὑαῖοι οὐκ ἔδοσαν ὁμήρους, πρὶν αὐτῶν εἷλον κώμην, πόλιν ὄνομα ἔχουσαν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο πάντα, καὶ τοὺς ὁμήρους κατέθετο ἐς κυτίνιον τὸ δωρικὸν, ἐχώρει τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν ναύπακτον διὰ τῶν λοκρῶν. καὶ πορευόμενος, οἰνεῶνα αἱρεῖ αὐτῶν, καὶ εὐπόλιον. οὐ γὰρ προσεχώρησαν. γενόμενοι δ' ἐν τῇ ναυπακτίᾳ, καὶ οἱ αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβοηθηκότες, ἐδῄουν τὴν γῆν. καὶ τὸ προάστειον ἀτείχιστον ὂν, εἷλον. ἐπί τε μολύκρειον ἐλθόντες, τὴν κορινθίων μὲν ἀποικίαν, ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον, αἱροῦσι. Δημοσθένης δὲ ὁ ἀθηναῖος, ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν ὢν μετὰ τὰ ἐκ τῆς αἰτωλίας περὶ ναύπακτον, προαισθόμενος τοῦ στρατοῦ, καὶ δείσας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν, πείθει ἀκαρνᾶνας χαλεπῶς, διὰ τὴν ἐκ τῆς λευκάδος ἀναχώρησιν, βοηθῆσαι ναυπάκτῳ. καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νεῶν χιλίους ὁπλίτας. οἳ ἐσελθόντες, περιεποίησαν τὸ χωρίον. δεινὸν γὰρ ἦν μὴ μεγάλου ὄντος τοῦ τείχους, ὀλίγων δὲ τῶν ἀμυνομένων, οὐκ ἀντίσχωσιν. Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς ᾔσθοντο τὴν στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν, καὶ ἀδύνατον ὂν τὴν πόλιν βίᾳ ἑλεῖν, ἀνεχώρησαν οὐκ ἐπὶ πελοποννήσου, ἀλλ' ἐς τὴν αἰολίδα, τὴν νῦν καλουμένην καλυδῶνα καὶ πλευρῶνα, καὶ ἐς τὰ ταύτῃ χωρία, καὶ ἐς πρόσχιον τῆς αἰτωλίας. οἱ γὰρ ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς αὐτοὺς, πείθουσιν ὥστε μετὰ σφῶν ἄργει τε τῷ ἀμφιλοχικῷ, καὶ ἀμφιλοχίᾳ τῇ ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι, καὶ ἀκαρνανίᾳ ἅμα λέγοντες ὅτι ἢν τούτων κρατήσωσι, πᾶν τὸ ἠπειρωτικὸν λακεδαιμονίοις ξύμμαχον καθεστήξει. καὶ ὁ μὲν Εὐρύλοχος πεισθεὶς, καὶ τοὺς αἰτωλοὺς ἀφεὶς, ἡσύχαζε τῷ στρατῷ περὶ τοὺς χώρους τούτους, ἕως τοῖς ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσαμένοις περὶ τὸ ἄργος δέοι βοηθεῖν. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. οἱ δ' ἐν τῇ σικελίᾳ ἀθηναῖοι, τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἐπελθόντες μετὰ τῶν ἑλλήνων ξυμμάχων, καὶ ὅσοι σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ συρακουσίων, καὶ ξύμμαχοι ὄντες, ἀποστάντες αὐτοῖς ἀπὸ συρακουσίων, ξυνεπολέμουν ἐπὶ νῆσσαν, τὸ σικελικὸν πόλισμα, οὗ τὴν ἀκρόπολιν συρακούσιοι εἶχον, προσέβαλλον. καὶ ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, ἀπῄεσαν. ἐν δὲ τῇ ἀναχωρήσει, ὑστέροις ἀθηναίων τοῖς ξυμμάχοις ἀναχωροῦσιν, ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος συρακούσιοι. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσί τε μέρος τι τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέκτειναν οὐκ ὀλίγους. καὶ μετὰ τοῦτο, ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ Λάχης, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐς τὴν λοκρίδα ἀποβάσεις τινὰς ποιησάμενοι, κατὰ τὸν καΐκινον ποταμὸν. τοὺς προσβοηθοῦντας λοκρῶν μετὰ Προξένου τοῦ Καπάτωνος, ὡς τριακοσίους μάχῃ ἐκράτησαν. Καὶ ὅπλα λαβόντες, ἀπεχώρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, καὶ δῆλον ἐκάθηραν ἀθηναῖοι κατὰ χρησμὸν δή τινα. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον αὐτὴν οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφ' ἑωρᾶτο τῆς νήσου, τότε δὲ πᾶσα ἐκαθάρθη τοιῷδε τρόπῳ, θῆκαι ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν δήλῳ, πάσας ἀνεῖλον. καὶ τὸ λοιπὸν προεῖπον μήτε ἐναπο

θνήσκειν

θνήσκειν ἐν τῇ νήσῳ, μήτε ἐντίκτειν, ἀλλ' ἐς τὴν ῥήνειαν διακομίζεσθαι. ἀπέχει δὲ ἡ ῥήνεια τῆς δήλου οὕτως ὀλίγον, ὥστε Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῷ, καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας, καὶ τὴν ῥήνειαν ἑλὼν, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ δηλίῳ, ἁλύσει δήσας πρὸς τὴν δῆλον, καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ ἀθηναῖοι τὰ δήλια. ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν δῆλον τῶν ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν. ξύν τε γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ἐς τὰ ἐφέσια ἴωνες. καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτόθι, καὶ γυμνικὸς, καὶ μουσικός. χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις. δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος, ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἅ ἐστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος.

Ἀλλὰ σὺ δήλῳ φοῖβε μάλιστ' ἐπιτέρπεαι ἦτορ
Ἔνθ' τοι ἑλκεχίτωνες ἰάονες ἠγερέθονται,
Αὐτοῖς σὺν παίδεσι, καὶ αἰδείης ἀλόχοισιν.
Οἱ δέ σε πυγμαχίῃ τε, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ
Μνησάμενοι, τέρπουσιν, ὅταν στήσωνται ἀγῶνα.

Ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγὼν ἦν, καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοίτων, ἐν τοῖσδε αὖ δηλοῖ, ἅ ἐστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου. τὸν γὰρ δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας, ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη.

Ἀλλ' ἄγε δὴ Λητὼ μὲν, Ἀπόλλων, Ἀρτέμιδι ξύν,
Χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ, καὶ μετόπισθε
Μνήσασθ', ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Ἐνθάδ' ἀνείρηται ξεῖνος ταλαπείριος ἐλθών.
Ὦ κοῦραι, τίς δ' ὔμμιν ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν
Ἐνθάδε πωλεῖται, καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα.
Ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθε ἀφ' ἡμέων.
Τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκεῖ δὲ χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ.

Τοσαῦτα μὲν Ὅμηρος ἐτεκμηρίωσεν, ὅτι ἦν καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ δήλῳ. ὕστερον δὲ τοὺς μὲν χοροὺς, οἱ νησιῶται, καὶ οἱ ἀθηναῖοι, μεθ' ἱερῶν ἔπεμπον. τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα, κατελύθη ὑπὸ ξυμφορῶν, ὡς εἰκὸς, πρὶν δὴ οἱ ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν, καὶ ἱπποδρομίας, ὃ πρότερον οὐκ ἦν. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, ἀμπρακιῶται ὥσπερ ὑποσχόμενοι Εὐρυλόχῳ τὴν στρατιὰν κατέχον, ἐκστρατεύονται ἐπὶ ἄργος τὸ ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίοις ὁπλίταις. καὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν ἀργείαν, καταλαμβάνουσιν ὄλπας, τεῖχος ἐπὶ λόφου ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσσῃ, ὅ ποτε ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι, κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο. ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς ἀργείων πόλεως ἐπιθαλασσίας οὔσης, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ ἀκαρνᾶνες, οἱ μὲν, ἐς ἄργος ξυνεβοήθουν. οἱ δὲ, τῆς ἀμφιλοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ, ὃ κρῆναι καλεῖται, φυλάσσοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχου πελοποννησίους, μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς ἀμπρακιώτας διελθόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ καὶ ἐπὶ Δημοσθένην τὸν ἐς τὴν αἰτωλίαν ἀθηναίων στρατηγήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγεμὼν γίγνηται. καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς ἀθηναίων, αἳ ἔτυχον περὶ πελοπόννησον οὖσαι, ὧν ἦρχεν Ἀριστοτέλης τε ὁ Τιμοκράτους, καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήστου. ἀπέστειλαν δὲ καὶ ἄγγελον οἱ περὶ τὰς ὄλπας ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν, κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν πανδημεί, δεδιότες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου οὐ δύνωνται διελθεῖν τοὺς ἀκαρνᾶνας, καὶ σφίσιν ἢ μονωθεῖσιν ἡ μάχη γένηται, ἢ ἀναχωρεῖν βουλομένοις, οὐκ ᾖ ἀσφαλές. οἱ μὲν οὖν μετ' Εὐρυλόχου πελοποννήσιοι, ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐν ὄλπαις ἀμπρακιώτας ἥκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ προσχίου, ἐβοήθουν κατὰ τάχος. καὶ διαβάντες τὸν ἀχελῷον, ἐχώρουν διὰ ἀκαρνανίας, οὔσης ἐρήμου, διὰ τὴν ἐς ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες, τὴν στρατίων πόλιν, καὶ τὴν φρουρὰν αὐτοῦ. ἐν ἀριστερᾷ δὲ, τὴν ἄλλην ἀκαρνανίαν. καὶ διελθόντες τὴν στρατίων γῆν, ἐχώρουν διὰ τῆς φυτίας, καὶ αὖθις μεδεῶνος παρ' ἔσχατα. ἔπειτα, διὰ λιμναίας. καὶ ἐπέβησαν τῆς ἀγραίων οὐκέτι ἀκαρνανίας φιλίας δὲ σφίσι. λαβόμενοι δὲ τοῦ θυάμου ὄρους, ὅ ἐστιν ἄγροικον, ἐχώρουν δι' αὐτοῦ, καὶ κατέβησαν ἐς τὴν ἀργείαν νυκτὸς ἤδη. καὶ διεξελθόντες μεταξὺ τῆς τε ἀργείων πόλεως, καὶ τῆς ἐπὶ κρήναις ἀκαρνάνων φυλακῆς, ἔλαθον. καὶ προσέμιξαν τοῖς ἐν ὄλπαις ἀμπρακιώταις. γενόμενοι δὲ ἀθρόοι ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καθίζουσιν ἐπὶ τὴν μητρόπολιν καλουμένην, καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι ναυσὶν οὐ πολλῷ ὕστερον παρα-

γίγνονται ἐν τῷ ἀμπρακικῷ κόλπῳ, βοηθοῦντες τοῖς ἀργείοις. καὶ Δημοσθένης, μεσσηνίων μὲν ἔχων διακοσίους ὁπλίτας, ἑξήκοντα δὲ τοξότας ἀθηναίων. καὶ αἱ μὲν νῆες, περὶ τὰς ὄλπας τὸν λόφον ἐκ θαλάσσης ἐφώρμουν. οἱ δὲ ἀκαρνᾶνες, καὶ ἀμφιλόχων ὀλίγοι, οἱ γὰρ πλείους ὑπὸ ἀμπρακιωτῶν βίᾳ κατείχοντο, ἐς τὸ ἄργος ἤδη ξυνεληλυθότες, παρεσκευάζοντο ὡς μαχούμενοι τοῖς ἐναντίοις. καὶ ἡγεμόνα τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ αἱροῦνται Δημοσθένην μετὰ τῶν σφετέρων στρατηγῶν. ὁ δέ, προσαγαγὼν ἐγγὺς τῆς ὄλπης ἐστρατοπεδεύσατο. χαράδρα δ' αὐτοὺς μεγάλη διεῖργε. καὶ ἡμέρας μὲν πέντε ἡσύχαζον. τῇ δ' ἕκτῃ ἐτάσσοντο ἀμφότεροι ὡς ἐς μάχην. καὶ μεῖζον γὰρ ἐγένετο, καὶ περιέσχε τὸ τῶν πελοποννησίων στρατόπεδον. ὁ δὲ Δημοσθένης δείσας μὴ κυκλωθῇ, λοχίζει ἐς ὁδόν τινα κοίλην, καὶ λοχμώδη, ὁπλίτας, καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους ἐς τετρακοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων ἐν τῇ ξυνόδῳ αὐτῇ ἐξαναστάντες, οὗτοι κατὰ νώτου γίγνωνται. ἐπεὶ δὲ παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ᾖσαν ἐς χεῖρας. Δημοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μετὰ μεσσηνίων, καὶ ἀθηναίων ὀλίγων, τὸ δὲ ἄλλο, ἀκαρνᾶνες, ὡς ἕκαστοι τεταγμένοι ἐπεῖχον, καὶ ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισταί. πελοποννήσιοι δέ, καὶ ἀμπρακιῶται ἀναμὶξ τεταγμένοι, πλὴν μαντινέων. οὗτοι δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον, καὶ οὐ τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες, ἀθρόοι ἦσαν. ἀλλ' Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κατὰ μεσσηνίους, καὶ Δημοσθένην. ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ κέρᾳ οἱ πελοποννήσιοι, καὶ ἐκυκλοῦντο τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας ἀκαρνᾶνες ἐπιγενόμενοι αὐτοῖς κατὰ νώτου, προσπίπτουσί τε, καὶ τρέπουσιν, ὥστε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι, φοβηθέντας τε ἐς φυγὴν καὶ τὸ πλέον τοῦ στρατεύματος καταστῆσαι. ἐπειδὴ γὰρ εἶδον τὸ κατ' Εὐρύλοχον, καὶ ὃ κράτιστον ἦν διαφθειρόμενον, πολλῷ μᾶλλον ἐφοβοῦντο. καὶ οἱ μεσσήνιοι ὄντες ταύτῃ μετὰ τοῦ Δημοσθένους, τὸ πολὺ τοῦ ἔργου ἐπεξῆλθον. οἱ δὲ ἀμπρακιῶται, καὶ οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτούς, καὶ πρὸς τὸ ἄργος ἀπεδίωξαν. καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες. ἐπαναχωροῦντες δέ, ὡς ἑώρων τὸ πλέον νενικημένον, καὶ οἱ ἄλλοι ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσῴζοντο ἐς τὰς ὄλπας. καὶ πολλοὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἀτάκτως, καὶ οὐδενὶ κόσμῳ προσπίπτοντες, πλὴν μαντινέων. οὗτοι δὲ μάλιστα ξυντεταγμένοι, παντὸς τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησαν. καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἐς ὀψέ. Μενεδάιος δὲ τῇ ὑστεραίᾳ, Εὐρυλόχου τεθνεῶτος, καὶ Μακαρίου, αὐτὸς παρειληφὼς τὴν ἀρχήν, καὶ ἀπορῶν μεγάλης ἥσσης γεγενημένης, ὅτῳ τρόπῳ ἢ μένων πολιορκήσεται ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ταῖς ἀττικαῖς ναυσὶν ἀποκεκλῃμένος, ἢ καὶ ἀναχωρῶν διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ σπονδῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δημοσθένει, καὶ τοῖς ἀκαρνάνων στρατηγοῖς, καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέσεως. οἱ δέ, νεκροὺς μὲν ἀπέδοσαν, καὶ τροπαῖον αὐτοὶ ἔστησαν, καὶ τοὺς ἑαυτῶν τριακοσίους μάλιστα ἀποθανόντας ἀνείλοντο. ἀναχώρησιν δέ, ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς, οὐκ ἐσπείσαντο ἅπασι. κρύφα δὲ Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατηγῶν ἀκαρνάνων σπένδονται μαντινεῦσι, καὶ Μενεδαΐῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν πελοποννησίων, καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι, ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος, βουλόμενος ψιλῶσαι τοὺς ἀμπρακιώτας τε, καὶ τὸν μισθοφόρον ὄχλον τὸν ξενικόν, μάλιστα δὲ λακεδαιμονίους, καὶ πελοποννησίους διαβαλεῖν ἐς τοὺς ἐκείνῃ χρῄζων ἕλληνας ὡς καταπροδόντες, τὸ ἑαυτῶν προυργιαίτερον ἐποιήσαντο. καὶ οἱ μέν, τούς τε νεκροὺς ἀνείλοντο, καὶ διὰ τάχους ἔθαπτον, ὥσπερ ὑπῆρχε. καὶ τὴν ἀποχώρησιν κρύφα, οἷς ἐδέδοτο ἐπεβούλευον. τῷ δὲ Δημοσθένει, καὶ τοῖς ἀκαρνᾶσιν, ἀγγέλλεται τοὺς ἀμπρακιώτας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ τῶν ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπιβοηθεῖν διὰ τῶν ἀμφιλόχων, βουλομένους τοῖς ἐν ὄλπαις ξυμμῖξαι, εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενημένων. καὶ πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχιοῦντας, καὶ τὰ καρτερὰ προκαταληψομένους. καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα παρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπ' αὐτούς. ἐν τούτῳ δ' οἱ μαντινῆς, καὶ οἷς ἔσπειστο, πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμόν, καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες, ὑπαπῆσαν κατ' ὀλίγους ἅμα ξυλλέγοντες ἐφ' ἃ ἐξῆλθον δῆθεν. προκεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄπωθεν τῆς ὄλπης, θᾶσσον ἀπεχώρουν. οἱ δ' ἀμπρακιῶται, καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι μὲν ἐτύγχανον οὕτως ἀθρόοι ξυνελθόντες, ὡς ἔγνωσαν ἀπιόντας, ὥρμησαν καὶ αὐτοί, καὶ ἔθεον δρόμῳ ἐπικαταλαβεῖν βουλόμενοι. οἱ δὲ ἀκαρνᾶνες, τὸ μὲν πρῶτον, καὶ πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως, καὶ τοὺς πελοποννησίους ἐπεδίωκον. καί τινας αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντας, καὶ φάσκοντας ἐσπεῖσθαι αὐτοῖς, ἠκόντισέ τις, νομίσας καταπροδίδοσθαι σφᾶς. ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν μαντινέας, καὶ τοὺς πελοποννησίους ἀφίεσαν. τοὺς δ' ἀμπρακιώτας, ἔκτεινον.

ἐκτεῖνον. καὶ ἦν πολλὴ ἔρις, καὶ ἄγνοια, εἴτε ἀμπρακιώτης τίς ἐστιν, εἴτε πελοποννήσιος. καὶ
ἐς διακοσίους μέν τινας αὐτῶν ἀπέκτειναν. οἱ δ' ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν ἀγραΐδα, ὅμορον
οὖσαν. καὶ Σαλύνθιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν ἀγραίων φίλος ὢν, ὑπεδέξατο. οἱ δ' ἐκ τῆς πό-
λεως ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται ἐπ' ἰδομένην. ἐστὸν δὲ δύω λόφω ἡ ἰδομένη ὑψηλώ. τού-
τοιν τὸν μὲν μείζω νυκτὸς ἐπιγενομένης, οἱ προαποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ
στρατοπέδου, ἔλαθόν τε, καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες. τὸν δ' ἐλάσσω, ἔτυχον οἱ ἀμπρα-
κιῶται προαναβάντες, καὶ ηὐλίσαντο. ὁ δὲ Δημοσθένης δειπνήσας, ἐχώρει, καὶ τὸ ἄλλο στρά-
τευμα ἀπὸ ἑσπέρας εὐθύς. αὐτὸς μὲν τὸ ἥμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, τὸ δ' ἄλλο διὰ τῶν ἀμ-
φιλοχικῶν ὀρῶν, καὶ ἅμα ὄρθρῳ ἐπιπίπτει τοῖς ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς, καὶ οὐ προ-
ᾐσθημένοις τὰ γεγενημένα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νομίσασι τοὺς ἑαυτῶν εἶναι. καὶ γὰρ τοὺς μεσση-
νίους πρώτους ἐπίτηδες ὁ Δημοσθένης προὔταξε, καὶ προσαγορεύειν ἐκέλευε δωρίδα τε
γλῶσσαν ἱέντας, καὶ τοῖς προφύλαξι πίστιν παρεχομένους. ἅμα δὲ καὶ οὐ καθορωμένους τῇ
ὄψει, νυκτὸς ἔτι οὔσης. ὡς οὖν ἐπέπεσε τῷ στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι. καὶ τοὺς μὲν πολ-
λοὺς, αὐτοῦ διέφθειραν. οἱ δὲ λοιποί, κατὰ τὰ ὄρη ἐς φυγὴν ὥρμησαν. προκατειλημμένων δὲ
τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα τῶν μὲν ἀμφιλόχων ἐμπείρων ὄντων τῆς ἑαυτῶν γῆς, καὶ ψιλῶν πρὸς ὁπλί-
τας, τῶν δὲ, ἀπείρων καὶ ἀνεπιστημόνων ὅποι τράπονται, ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας, καὶ
τὰς προλελοχισμένας ἐνέδρας, διεφθείροντο. καὶ ἐς πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς φυγῆς,
ἐτράποντό τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν, οὐ πολὺ ἀπέχουσαν. καὶ ὡς εἶδον τὰς ἀττικὰς
ναῦς παραπλεούσας ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ προσένευσαν, ἡγησάμενοι ἐν τῷ αὐτίκα
φόβῳ κρεῖσσον εἶναι σφίσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἤδη διαφθαρῆναι, ἢ ὑπὸ τῶν βαρβάρων,
καὶ ἐχθίστων ἀμφιλόχων. οἱ μὲν οὖν ἀμπρακιῶται, τοιούτῳ τρόπῳ κακωθέντες, ὀλίγοι ἀπὸ
πολλῶν ἐσώθησαν ἐς τὴν πόλιν. ἀκαρνᾶνες δὲ σκυλεύσαντες τοὺς νεκρούς, καὶ τροπαῖα
στήσαντες, ἀπεχώρησαν ἐς ἄργος. καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ ἀπὸ τῶν ἐς ἀγραίους
καταφυγόντων ἀπὸ τῆς ὄλπης ἀμπρακιωτῶν, ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν, οὓς ἀπέκτει-
ναν ὕστερον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ τῶν μαντινέων καὶ τῶν ὑποσπόνδων ξυνεξῄεσαν
ἄσπονδοι. ἰδὼν δ' ὁ κῆρυξ τὰ ὅπλα τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀμπρακιωτῶν, ἐθαύμαζε τὸ πλῆθος.
οὐ γὰρ ᾔδει τὸ πάθος, ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι. καί τις αὐτὸν ἤρετο ὅτι θαυμάζοι, καὶ
ὁπόσοι αὐτῶν τεθνᾶσιν. οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν ἐν ἰδομεναῖς. ὁ δ' ἔφη
διακοσίους μάλιστα, ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν, οὔκουν τὰ ὅπλα ταυτὶ φαίνεται, ἀλλὰ
πλέον, ἢ χιλίων. αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος, οὐκ ἄρα τῶν μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν. ὁ δ' ἀπεκρί-
νατο, εἴπερ γε ὑμεῖς ἐν ἰδομενῇ χθὲς ἐμάχεσθε. ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ
πρῴην ἐν τῇ ἀποχωρήσει. καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι τῆς ἀμ-
πρακιωτῶν, ἐμαχόμεθα. ὁ δὲ κῆρυξ ὡς ἤκουσε, καὶ ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέ-
φθαρται, ἀνοιμώξας, καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν, ἀπῆλθεν εὐθὺς ἄ-
πρακτος, καὶ οὐκέτι ἀπῄτει τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ τοῦτο μιᾷ πόλει ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέ-
ραις μέγιστον δὴ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ ἔγραψα τῶν ἀποθα-
νόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆθος λέγεται ἀπολέσθαι, ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως. ἀμπρα-
κίαν μέντοι οἶδα, ὅτι εἰ ἐβουλήθησαν ἀκαρνᾶνες, καὶ ἀμφίλοχοι, ἀθηναίοις, καὶ Δημοσθένει
πειθόμενοι ἐξελεῖν, αὐτοβοεὶ ἂν εἷλον. νῦν δ' ἔδεισαν μὴ οἱ ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν, χαλε-
πώτεροι σφίσι πάροικοι ὦσι. μετὰ δὲ ταῦτα, τρίτον μέρος νείμαντες τῶν σκύλων τοῖς
ἀθηναίοις, τὰ ἄλλα κατὰ τὰς πόλεις διείλοντο. καὶ τὰ μὲν τῶν ἀθηναίων πλέοντα, ἑάλω.
τὰ δὲ νῦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς ἀττικοῖς ἱεροῖς, Δημοσθένει ἐξῃρέθησαν τριακόσιαι πανοπλίαι.
καὶ ἄγων αὐτὰς, κατέπλευσε: καὶ ἐγένετο ἅμα αὐτῷ μετὰ τὴν ἐν αἰτωλίᾳ ξυμφορὰν ἀπὸ
ταύτης τῆς πράξεως ἀδεεστέρα ἡ κάθοδος. ἀπῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἀθηναῖοι
ἐς ναύπακτον. ἀκαρνᾶνες δὲ, καὶ ἀμφίλοχοι, ἀπελθόντων ἀθηναίων, καὶ Δημοσθένους, τοῖς
ὡς Σαλύνθιον, καὶ ἀγραίους καταφυγοῦσιν ἀμπρακιώταις καὶ πελοποννησίοις, ἀναχώ-
ρησιν ἐσπείσαντο ἐξ οἰνιαδῶν. οἵπερ καὶ μετανέστησαν παρὰ Σαλύνθιον, καὶ ἀγραίους. καὶ
ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἔτη ἀκαρνᾶνες καὶ ἀμφί-
λοχοι πρὸς ἀμπρακιώτας ἐπὶ τοῖσδε, ὥστε μήτε ἀμπρακιώτας μετὰ ἀκαρνάνων στρατεύειν
ἐπὶ πελοποννησίους, μήτε ἀκαρνᾶνας μετὰ ἀμπρακιωτῶν ἐπ' ἀθηναίους, βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλ-

λήλων, καὶ ἀποδοῦναι ἀμπρακιώτας, ὁπόσα ἢ χωρία, ἢ ὁμήρους ἀμφιλόχων ἔχουσι, καὶ ἐπὶ ἀνακτόριον μὴ βοηθεῖν, πολέμιον ὂν ἀκαρνᾶσι. ταῦτα ξυνθέμενοι, διέλυσαν τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα, κορίνθιοι φυλακὴν ἑαυτῶν ἐς τὴν ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν ἐς τριακοσίους ὁπλίτας, καὶ Ξενοκλείδαν τὸν Εὐθυκλέους ἄρχοντα. οἳ κομιζόμενοι, χαλεπῶς διὰ τῆς ἠπείρου ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ' ἀμπρακίαν οὕτως ἐγένετο. Οἱ δ' ἐν τῇ σικελίᾳ ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἔς τε τὴν ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποιήσαντο ἐκ τῶν νεῶν μετὰ τῶν σικελῶν τῶν ἄνωθεν, ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχατα τῆς ἱμεραίας, καὶ ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους, ἔπλευσαν. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐς ῥήγιον, πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου ἀθηναίων στρατηγὸν καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διάδοχον, ὧν ὁ Λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν σικελίᾳ ξύμμαχοι, πλεύσαντες, ἔπεισαν τοὺς ἀθηναίους βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσί. τῆς μὲν γὰρ γῆς αὐτῶν οἱ συρακούσιοι ἐκράτουν. τῆς δὲ θαλάσσης ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι, παρεσκευάζοντο, τὸ ναυτικὸν ξυναγείροντες, ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς τεσσαράκοντα οἱ ἀθηναῖοι, ὡς ἀποστελοῦντες αὐτοῖς. ἅμα μὲν ἡγούμενοι θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον καταλυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν στρατηγῶν ἀπέστειλαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσί. Σοφοκλέα δὲ τὸν Σωστρατίδου, καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους, ἐπὶ τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν ἔμελλον. ὁ δὲ Πυθόδωρος ἤδη ἔχων τὴν τοῦ Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴν, ἔπλευσε τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ λοκρῶν φρούριον, ὃ πρότερον Λάχης εἷλε. καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν λοκρῶν, ἀπεχώρησεν. ἐρρύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς αἴτνης, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον. καὶ γῆν τινα ἔφθειρε τῶν καταναίων, οἳ ὑπὸ τῇ αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ σικελίᾳ. λέγεται δὲ πεντηκοστῷ ἔτει ῥυῆναι τοῦτο, μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα. τὸ δὲ ξύμπαν, τρὶς γεγενῆσθαι τὸ ῥεῦμα, ἀφ' οὗ σικελία ὑπὸ ἑλλήνων οἰκεῖται. ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐγένετο. καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦῆς τετάρτης.

ΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, περὶ σίτου ἐκβολὴν, συρακουσίων δέκα νῆες πλεύσασαι, καὶ λοκρίδες ἴσαι, μεσσήνην τὴν ἐν σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν ἐπαγαγομένων. καὶ ἀπέστη μεσσήνη ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν συρακούσιοι, ὁρῶντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς σικελίας, καὶ φοβούμενοι τοὺς ἀθηναίους, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε, σφίσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν. οἱ δὲ λοκροὶ, κατὰ ἔχθος τὸ ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς καταπολεμεῖν, καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν ῥηγίνων οἱ λοκροὶ πανστρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς μεσσηνίοις. ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων ῥηγίνων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ ῥήγιον, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε, καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς λοκροὺς ἀμύνεσθαι, ᾗ μᾶλλον καὶ ἐπετίθεντο. δῃώσαντες δὲ, οἱ μὲν λοκροὶ τῷ τε πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες, μεσσήνην ἐφρούρουν. καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐσέβαλον ἐς τὴν ἀττικὴν. ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ ἐγκαθεζόμενοι, ἐδῄουν τὴν γῆν. ἀθηναῖοι δὲ, τάς τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς σικελίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα, καὶ Σοφοκλέα. Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφῖκτο ἐς σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ ἐλῃστεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων. καὶ πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν, τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροί. καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχήσειν ῥᾳδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἢν βούληται, περὶ τὴν πελοπόννησον. καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες κατὰ τὴν λακωνικὴν, καὶ ἐπυνθά-

καὶ ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ τῶν πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων, καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ἠπείγοντο ἐς τὴν κέρκυραν. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς τὴν πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς, καὶ πράξαντας ἃ δεῖ, τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος, κατήνεγκε τὰς ναῦς ἐς τὴν πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τειχίζεσθαι τὸ χωρίον. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνεκπλεῦσαι. καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε, καὶ λίθων, καὶ φύσει καρτερὸν ὂν, καὶ ἔρημον αὐτό τε καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας. ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἡ πύλος τῆς σπάρτης τετρακοσίους. καὶ ἔστιν ἐν τῇ μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ. καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ λακεδαιμόνιοι κορυφάσιον. οἱ δὲ, πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς πελοποννήσου, ἣν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν, δαπανᾷν. τῷ δὲ, διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προσόντος, καὶ τοὺς μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τὸ ἀρχαῖον, καὶ ὁμοφώνους τοῖς λακεδαιμονίοις, πλεῖστ' ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους. καὶ βεβαίους ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, οὔτε τοὺς στρατηγοὺς, οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας, ἡσύχαζεν ὑπὸ ἀπλοίας, μέχρις αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐπέπεσε περιστᾶσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες, εἰργάζοντο. σιδήρεια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν, ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνοι. καὶ τὸν πηλὸν εἴ που δέοι χρῆσθαι ἀγγείων ἀπορίᾳ, ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν. καὶ τὼ χεῖρε ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι, παντί τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς λακεδαιμονίους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ πλέον τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερὸν ὑπῆρχε, καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους. οἱ δὲ, ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανόμενοι, ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς ὅταν ἐξέλθωσιν ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ, καί τι αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς ἀθήναις ὢν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι τοῦ χωρίου τὰ πρὸς ἤπειρον, καὶ ἃ μάλιστα ἔδει ἐν ἡμέραις ἕξ, τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι ναυσί, τὸν ἐς τὴν κέρκυραν πλοῦν καὶ σικελίαν ἠπείγοντο. οἱ δ' ἐν τῇ ἀττικῇ ὄντες πελοποννήσιοι, ὡς ἐπύθοντο, τῆς πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου. νομίζοντες μὲν οἱ λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν πύλον, ἅμα δὲ πρῲ ἐσβαλόντες, καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. χειμών τε ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν, ἐπίεσε τὸ στράτευμα, ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί τε θᾶσσον αὐτοὺς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην. ἡμέρας γὰρ πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ ἀττικῇ. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης ἀθηναίων στρατηγός, ἠιόνα τὴν ἐπὶ θρᾴκης, μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὖσαν, ξυλλέξας ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν φρουρίων, καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων πλῆθος, προδιδομένην κατέλαβε. καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων χαλκιδέων καὶ βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε, καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς ἀττικῆς πελοποννησίων, οἱ σπαρτιᾶται, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων, εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πύλον. τῶν δὲ ἄλλων λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἔφοδος, ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ' ἑτέρας στρατιᾶς. περιήγγελλον δὲ κατὰ τὴν πελοπόννησον βοηθεῖν ὅτι τάχιστα ἐπὶ πύλον. καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν, αἳ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν λευκαδίων ἰσθμὸν, καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν ζακύνθῳ ἀττικὰς ναῦς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ πύλον. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ προσπλεόντων ἔτι τῶν πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι, καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν ζακύνθῳ ἀθηναίοις παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον, κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο, ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ζακύνθου τῶν ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῷ εἶχον, ἢν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ σφακτηρία καλουμένη, τόν τε λιμένα παρατείνουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ, καὶ τοὺς ἔσπλους στενούς. τῇ μὲν, δυεῖν νεοῖν διάπλουν κατὰ τὸ τείχισμα τῶν ἀθηναίων, καὶ τὴν πύλον. τῇ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον ὀκτὼ, ἢ ἐννέα. ὑλώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν. καὶ μέγεθος περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους μάλιστα. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρῴ-

ρους βύζην κλῄσειν ἔμελλον. τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὁπλίτας διεβίβασαν εἰς αὐτήν. καὶ παρὰ τὴν ἤπειρον ἄλλους ἔταξαν. οὕτω γὰρ τοῖς ἀθηναίοις τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι, τήν τε ἤπειρον ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς πύλου, ἔξω τοῦ ἔσπλου πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα ὄντα, οὐκ ἕξειν ὅθεν ὁρμώμενοι, ὠφελήσουσι τοὺς αὐτῶν. σφεῖς δὲ, ἄνευ τε ναυμαχίας, καὶ κινδύνου, ἐκπολιορκήσειν τὸ χωρίον κατὰ τὸ εἰκὸς, σίτου τε οὐκ ἐνόντος, καὶ δι᾽ ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. ὡς δ᾽ ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὁπλίτας ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων, καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον κατὰ διαδοχήν. οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταλειφθέντες, εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι ἦσαν. καὶ εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς. ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἐπιτάδας ὁ Μολόβρου. Δημοσθένης δὲ ὁρῶν τοὺς λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν ναυσί τε ἅμα καὶ πεζῷ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός. καὶ τὰς τριήρεις, αἵπερ ἦσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταλειφθεισῶν ἀνασπάσας, ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε, καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις, καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς. οὐ γὰρ ἦν ὅπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ λῃστρικῆς μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον, οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε τῶν μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων, καὶ ὡπλισμένων, ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον ἔταξε, προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζὸν, ἢν προσβάλῃ. αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας, καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν. ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος, ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι. οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντές ποτε ναυσὶ κρατήσεσθαι, οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρήσας, ἔταξε τοὺς ὁπλίτας ὡς εἴρξων, ἢν δύνηται, καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

» Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς
» βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὼς ἡμᾶς δεινὸν μᾶλλον, ἢ ἀπερισκέπτως
» εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγ-
» κην ἀφῖκται, ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα, κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ
» καὶ τὰ πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν τε μεῖναι, καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλα-
» γέντες, τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέ-
» τερον νομίζω, μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται. ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὂν, εὔ-
» πορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ πά-
» λιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἢν καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν βιάζηται. ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ, ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι.
» ἀποβάντες δὲ ἐν τῷ ἴσῳ, ἤδη τότε πλῆθος αὐτῶν, οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι, κατ᾽ ὀλίγον γὰρ
» μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὂν, ἀπορίᾳ τῆς προσορμίσεως. καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων,
» ἀλλ᾽ ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ ξυμβῆναι. ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας,
» ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει. καὶ ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς ἀθηναίους ὄντας, καὶ ἐπισταμένους
» ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν, ἐπ᾽ ἄλλους ἀπόβασιν, ὅτι εἴ τις ὑπομένοι, καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν
» δεινότητος κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο, καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναί τε, καὶ ἀμυνο-
» μένους παρ᾽ αὐτὴν τὴν ῥαχίαν, σῴζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς, καὶ τὸ χωρίον. Τοσαῦτα τοῦ Δημο-

σθένους παρακελευσαμένου, οἱ ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε μᾶλλον, καὶ ἐπικαταβάντες, ἐτάξαντο παρ᾽ αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἄραντες, τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ προσέβαλλον τῷ τειχίσματι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα οὔσαις τεσσαράκοντα, καὶ τρισί. ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θαρσυμηλίδας ὁ Κρατησικλέους σπαρτιάτης. προσέβαλλε δὲ ᾗπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν ἔκ τε γῆς, καὶ ἐκ θαλάσσης ἠμύνοντο. οἱ δὲ, κατ᾽ ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες, ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι, καὶ παρακελευσμῷ, εἴ πως ὠσάμενοι, ἕλοιεν τὸ τείχισμα. πάντων δὲ φανερώτατος ὁ Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γάρ. καὶ ὁρῶν τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὄντος, τοὺς τριηράρχους, καὶ κυβερνήτας, εἴ πού καὶ δοκοίη δυνατὸν εἶναι σχεῖν ἀποκνοῦντας,

ἀποκνοῦντας, καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων, ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη ξύλων
φειδομένους, τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιϊδεῖν τεῖχος πεποιημένους. ἀλλὰ τάς τε σφετέρας
ναῦς βιαζομένους, τὴν ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε. καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ
μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι. ὀκείλαντας δὲ
καὶ παντὶ τρόπῳ ἀποβάντας, τῶν τε ἀνδρῶν, καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι. καὶ ὁ μὲν, τούς τε ἄλ-
λους τοιαῦτα ἐπέσπερχε. καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκεῖλαι τὴν ναῦν, ἐχώρει ἐπὶ
τὴν ἀποβάθραν. καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν, ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. καὶ τραυματισθεὶς
πολλὰ, ἐλειποψύχησέ τε. καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς περιερρύη ἐς τὴν
θάλασσαν. καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι, ὕστερον πρὸς τὸ τρο-
παῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προὐθυμοῦντο μὲν, ἀδύνατοι δ'
ἦσαν ἀποβῆναι, τῶν τε χωρίων χαλεπότητι, καὶ τῶν ἀθηναίων μενόντων, καὶ οὐδὲν ὑποχωροῦν
των. ἐς τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη, ὥστε ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης λακωνικῆς, ἀμύνεσθαι
ἐκείνους ἐπιπλέοντας. λακεδαιμονίους δὲ, ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὖσαν ἐπ' ἀθη
ναίους ἀποβαίνειν. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς δόξης ἐν τῷ τότε, τοῖς μὲν, ἠπειρώταις μάλιστα εἶναι, καὶ
τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ, θαλασσίοις τε, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν. ταύτην μὲν οὖν τὴν
ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι, ἐπέπαυντο. καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύ
λα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινας ἐς ἀσίνην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος,
ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης, ἑλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς ζακύνθου νῆες
τῶν ἀθηναίων παραγίγνονται τεσσαράκοντα. προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε φρουρίδων τινὲς αὐ-
τοῖς τῶν ἐκ ναυπάκτου, καὶ χῖαι τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν περίπλεων, τήν
τε νῆσον, ἔν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς, καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες ὅπῃ καθορμίσων-
ται, τότε μὲν ἐς πρώτην τὴν νῆσον, ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει ἐρῆμος οὖσα, ἔπλευσαν, καὶ ηὐλίσαντο.
τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι, ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνήγοντο, ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι
σφίσιν, ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. εἰ δὲ μή, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσούμενοι. καὶ οἱ μὲν, οὔτε ἀντανή-
γοντο, οὔτε ἃ διενοήθησαν φάρξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες. ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ,
τάς τε ναῦς ἐπλήρουν, καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυ
μαχήσοντες. οἱ δ' ἀθηναῖοι γνόντες καθ' ἑκάτερον τὸν ἔσπλουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ τὰς
μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν, καὶ ἀντιπρώρους προσπεσόντες, ἐς φυγὴν κατέ
στησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες, ὡς διὰ βραχέος, ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, πέντε δ' ἔλαβον, καὶ μίαν
τούτων αὐτοῖς ἀνδράσι. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ, καὶ
πληρούμεναι ἔτι πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο. καί τινας καὶ ἀναδούμενοι, κενὰς εἷλκον, τῶν
ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὡρμημένων. ἃ ὁρῶντες οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ περιαλγοῦντες τῷ πάθει,
ὅτι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν, καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς
τὴν θάλασσαν, ξὺν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον, ἀντιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν τούτῳ κε-
κωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ᾧ μή τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀν
τηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. οἵ τε γὰρ λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμί-
ας καὶ ἐκπλήξεως ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν, ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν. οἵ τε ἀθηναῖοι κρατοῦντες, καὶ βου-
λόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολύν τε πό-
νον παρασχόντες ἀλλήλοις, καὶ τραυματίσαντες, διεκρίθησαν. καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι τὰς κε-
νὰς ναῦς, πλὴν τῶν τὸ πρῶτον ληφθεισῶν, διέσωσαν. καταστάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατό
πεδον, οἱ μὲν, τροπαῖόν τε ἔστησαν, καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν, καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν, καὶ τὴν
νῆσον εὐθὺς περιέπλεον, καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. οἱ δ' ἐν τῇ ἠπεί
ρῳ πελοποννήσιοι, καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοηθηκότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ πύλῳ. ἐς δὲ
τὴν σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα περὶ πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγά
λῃ, τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλεύειν πρὸς τὸ χρῆμα ὁρῶντας, ὅ, τι ἂν δοκῇ.
καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ τι
παθεῖν αὐτοὺς, ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς
τῶν ἀθηναίων, ἢν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησαμένους τὰ περὶ πύλον, ἀποστεῖλαι ἐς τὰς ἀθήνας
πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς τάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι. δεξαμένων
δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίγνοντο σπονδαὶ τοιαίδε, λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς,

ξὺν αἷς ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν τῇ λακωνικῇ πάσας, ὅσαι ἦσαν μακραί, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς πύλον ἀθηναίοις. καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχίσματι, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν. ἀθηναίους δὲ, τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι, σῖτον ἐᾶν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν, τακτὸν, καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ ἀττικὰς ἀλφίτων, καὶ δύο κοτύλας οἴνου, καὶ κρέας. θεράποντι δὲ, τούτων ἡμίσεα. ταῦτα δὲ ὁρώντων τῶν ἀθηναίων, ἐσπέμπειν. καὶ πλοῖον μηδὲν ἐσπλεῖν λάθρα. φυλάσσειν δὲ καὶ τὴν νῆσον ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ πελοποννησίων στρατῷ, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν, ὅτι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς μέχρις οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν ἀθηνῶν λακεδαιμονίων πρέσβεις. ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει ἀθηναίους, καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ, τάς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι ἀθηναίους ὁμοίας, οἵας περ ἂν παραλάβωσιν. αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο. καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν, οὖσαι περὶ ἑξήκοντα. καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν, ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς ἀθήνας, ἔλεξαν τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ.

Ἔπεμψαν ἡμᾶς λακεδαιμόνιοι ὦ ἀθηναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν, τὸ αὐτὸ πείθωμεν, καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν ὡς ἐκ τῶν παρόντων, κόσμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλέοσι δὲ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ᾖ, διδάσκοντάς τι τῶν προὔργου, λόγοις τὸ δέον πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως, μηδ' ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι. ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βουλεύσασθαι πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι. ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θέσθαι, ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ μὴ παθεῖν, ὅπερ οἱ ἀήθως τι ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων. ἀεὶ γὰρ τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται, διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκήτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφότερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι, καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις. ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει δι' ἐμπειρίαν, καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσείη. γνῶτε δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς ἀπιδόντες, οἵτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν ἑλλήνων ἔχοντες, ἥκομεν παρ' ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι δοῦναι, ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι, ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπάθομεν αὐτὸ, οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες. ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην, πόλεώς τε καὶ τῶν προσγεγενημένων, καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵτινες τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο. τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον ἄν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται, καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες, διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύοιντο. ὃ νῦν ὑμῖν ὦ ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι, καὶ μή ποτε ὕστερον, ἢν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, ἃ πολλὰ ἐνδέχεται, νομισθῆναι τύχῃ καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι, ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν. λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς, καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην, καὶ ξυμμαχίαν, καὶ ἄλλην φιλίαν πολλὴν, καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας. καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βίᾳ διαφύγοιεν, παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες, μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστ' ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις, καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλείω τοῦ πολέμου, κατ' ἀνάγκην ὅρκοις ἐγκαταλαμβάνων, μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ, ἀλλ' ἢν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικὲς, καὶ ἀρετῇ αὐτὸν νικήσας, παρὰ ἃ προσεδέχετο, μετρίως ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθεὶς, ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετὴν, ἑτοιμότερός ἐστιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν, οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας. πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν, ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα, καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν. ἡμῖν δὲ καλῶς εἴπερ ποτὲ, ἔχει ἀμ-

φοτέροις

φοτέροις ἡ ξυναλλαγὴ, πρίν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀΐδιον ὑμῖν ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ, καὶ ἰδίαν ἔχειν. ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι, ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγιγνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος, ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν. καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου, εἰρήνην ἑλώμεθα, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀνάπαυσιν κακῶν ποιήσωμεν, οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἡγήσονται. πολεμοῦνται γὰρ ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρξάντων. καταλύσεως δὲ γενομένης, ἧς νῦν ὑμεῖς τὸ πλέον κύριοί ἐστε, τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἤν τε γνῶτε, λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως. αὐτῶν τε προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις τε μᾶλλον, ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκοπεῖτε, ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταῦτα λεγόντων, τό γε ἄλλο ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι ὑποδεέστερον ὂν, τὰ μέγιστα τιμήσει.

Οἱ μὲν οὖν λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ, σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων, κωλύεσθαι. διδομένης δὲ εἰρήνης, ἀσμένως δέξασθαί τε καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ, τὰς σπονδὰς ἔχοντες, τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἑτοίμους εἶναι, ὁπότ' ἂν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς. τοῦ δὲ πλέονος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὢν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος. καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι, ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον, κομισθῆναι ἀθήναζε. ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας λακεδαιμονίους νίσαιαν, καὶ πηγὰς, καὶ τροιζῆνα, καὶ ἀχαΐαν, ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως, ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ ξυμφορὰς, καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν κομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι, ὁπόσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις. οἱ δὲ, πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν, οὐδὲν ἀντεῖπον. ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἑλέσθαι, οἵτινες λέγοντες, καὶ ἀκούοντες περὶ ἑκάστου, ξυμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν, ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτοὺς, σαφὲς δ' εἶναι, καὶ νῦν οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίγνεσθαι. ἀλλὰ εἴ τι ὑγιὲς διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσαντας, ἃ προὐκαλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἄπρακτοι. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν, διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ πύλον. καὶ τὰς ναῦς οἱ λακεδαιμόνιοι ἀπῄτουν, καθάπερ ξυνέκειτο. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες, ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον, καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι, οὐκ ἀπεδίδοσαν, ἰσχυριζόμενοι, ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε. καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο. ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν ἐναντίαιν ἀεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς, καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, ὁπότε ἄνεμος εἴη. καὶ ἐκ τῶν ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακήν. ὥστε αἱ πᾶσαι, ἑβδομήκοντα ἐγένοντο. πελοποννήσιοι δὲ ἔν τε τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευόμενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν, εἴ τις παραπέσοι, ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι. ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ σικελίᾳ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρὸς ταῖς ἐν μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ τὸ ἄλλο ναυτικὸν, ὃ παρεσκευάζοντο προσκομίσαντες, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνῆγον οἱ λοκροὶ, τῶν ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν. καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσβεβλήκεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείοσι καὶ μελλούσαις ἥξειν, πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ ῥήγιον, ἤλπιζον πεζῇ τε, καὶ ναυσὶν ἐφορμοῦντες, ῥᾳδίως χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίγνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς ἰταλίας, τῆς τε μεσσήνης τῆς σικελίας, τοῖς ἀθηναίοις τε οὐκ ἂν εἶναι ἐφορμεῖν, καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς, ἡ μεταξὺ ῥηγίου θάλασσα, καὶ μεσσήνης, ᾗπερ βραχύτατον σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει. καὶ ἔστιν ἡ χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν, τοῦ τε τυρσηνικοῦ, καὶ τοῦ σικελικοῦ ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ, καὶ ῥοώδης οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη.

ἐν τούτῳ

ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ, οἱ συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα, ἠναγκάσθησαν ὀψὲ τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι, περὶ πλοίου διαπλέοντος ἀντεπαναγόμενοι πρός τε ἀθηναίων ναῦς ἑκκαίδεκα, καὶ ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, διὰ τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον ἐς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα τότε, ἐν τῇ μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ ῥηγίῳ μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. καὶ νὺξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς ῥηγίνων. ἐπὶ δὲ τὴν πελωρίδα τῆς μεσσήνης συλλεγεῖσαι αἱ τῶν συρακουσίων καὶ ξυμμάχων νῆες, ὥρμουν. καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ ῥηγῖνοι, ὁρῶντες τὰς ναῦς κενὰς, ἐνέβαλον. καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ, μίαν ναῦν αὐτοὶ ἀπώλεσαν, τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων. καὶ μετὰ τοῦτο, τῶν συρακουσίων ἐμβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλεόντων ἀπὸ κάλω ἐς τὴν μεσσήνην, αὖθις προσβαλόντες οἱ ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων, καὶ προεμβαλόντων, ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένῃ, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ συρακούσιοι, παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ μεσσήνῃ λιμένα. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, καμαρίνης ἀγγελθείσης προδίδοσθαι συρακουσίοις ὑπὸ ἀρχίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε. μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ πανδημεὶ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ νάξον τὴν χαλκιδικὴν, ὅμορον οὖσαν. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιήσαντες τοὺς ναξίους, ἐδῄουν τὴν γῆν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν ἀκεσίνην ποταμὸν, τὴν γῆν ἐδῄουν. τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ σικελοὶ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς μεσσηνίους. καὶ οἱ νάξιοι ὡς εἶδον, θαρσήσαντες καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς, ὡς οἱ λεοντῖνοι σφίσι, καὶ οἱ ἄλλοι ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρχονται, ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως, προσπίπτουσι τοῖς μεσσηνίοις. καὶ τρέψαντες, ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους. καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες, τοὺς πλείους διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν μεσσήνην, ὕστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν. λεοντῖνοι δὲ εὐθὺς, καὶ οἱ ξύμμαχοι, μετὰ ἀθηναίων ἐς τὴν μεσσήνην ὡς κεκακωμένην ἐστράτευον. καὶ προσβάλλοντες, οἱ μὲν ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπειρῶντο, ὁ δὲ πεζὸς, πρὸς τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ μεσσήνιοι, καὶ λοκρῶν τινὲς μετὰ τοῦ δημοτέλους, οἳ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν φρουροί, ἐξαπιναίως προσπεσόντες, τρέπουσι τοῦ στρατεύματος τῶν λεοντίνων τὸ πολὺ, καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβοήθουν. καὶ κατεδίωξαν τοὺς μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι. καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ σικελίᾳ ἕλληνες, ἄνευ τῶν ἀθηναίων, κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους. ἐν δὲ τῇ πύλῳ, ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ λακεδαιμονίους οἱ ἀθηναῖοι. καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον τῶν πελοποννησίων, κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ, σίτου τε ἀπορίᾳ, καὶ ὕδατος. οὐ γὰρ ἦν κρήνη ὅτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς πύλου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη. ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν κάχληκα, οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο. καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν ὅρμον, αἱ μὲν, σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾕρουντο κατὰ μέρος. αἱ δὲ, μετέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε πλείστην ὁ χρόνος παρεῖχε, παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος. οὓς ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν, ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ, καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ λακεδαιμόνιοι, προειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν τε τὸν βουλόμενον ἀληλεσμένον, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν, καὶ εἴ τι ἄλλο βρῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέρῃ, τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν εἱλώτων τῷ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες, καὶ μάλιστα οἱ εἵλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς πελοποννήσου, ὁπόθεν τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι. ῥᾷον γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον, ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἴη. ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν. τοῖς δὲ, ἀφειδὴς ὁ κατάπλους καθεστήκει. ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμημένα χρημάτων. καὶ οἱ ὁπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσειαν, ἡλίσκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλῳδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην, καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον. ὧν τὸ πρῶτον λανθανόντων, φυλακαὶ ὕστερον ἐγένοντο. παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν, ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ, μὴ λανθάνειν σφᾶς. ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις, πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι ἐσπλεῖ, ἠπόρουν. καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμὼν

τὴν

τὴν φυλακὴν ἐπιλάβοι, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελοπόννησον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην, ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπειν, τόν τε ἔφορμον χωρίων ἀλιμένων ὄντων οὐκ ἐσόμενον, ἀλλ' ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν φυλακὴν περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις ἃ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε, χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων τε ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν ἐπικηρυκεύεσθαι. καὶ μετεμέλοντο, τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. Κλέων δὲ γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν περὶ τῆς κωλύμης ξυμβάσεως, οὐ τἀληθῆ ἔφη λέγειν τοὺς ἐξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς πέμψαι, ᾑρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεογένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταὐτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ τἀναντία εἰπὼν, ψευδὴς φανήσεσθαι, παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὡρμημένους τι τὸ πλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν, μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν παριέντας. εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν Νικηράτου στρατηγὸν ὄντα ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ὢν, καὶ ἐπιτιμῶν, ῥᾴδιον εἶναι παρασκευῇ, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοὶ, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ αὐτός γ' ἂν εἰ ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο. ὁ δὲ Νικίας τῶν τε Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλεῖ, εἰ ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα, ἐκέλευεν ἥντινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, ἑτοῖμος ἦν. γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα, ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν, δεδιὼς ἤδη, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι. αὖθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε, καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς. καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δὲ, οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν, καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ παραδιδόναι τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν. καὶ παρελθὼν, οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους, πλεύσεσθαί τε λαβὼν ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα, Λημνίους δὲ καὶ Ἰμβρίους τοὺς παρόντας, καὶ πελταστὰς, οἳ ἦσαν ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρακοσίους. ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν, ἢ ἄξειν Λακεδαιμονίους ζῶντας, ἢ αὐτοῦ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἐνέπεσε μέν τι καὶ γέλωτος τῇ κουφολογίᾳ αὐτοῦ. ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης, Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι. καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προσελόμενος Δημοσθένην, τὴν ἀναγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένην προσέλαβε, πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται κακοπαθοῦντες τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ, καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες, ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρέσχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ ἀτριβοῦς διὰ τὴν ἀεὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι. πολλῷ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλοντας αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἁμαρτίας, καὶ παρασκευὴν ὑπὸ τῆς ὕλης οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι. τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκήτως ᾗ βούλοιντο. ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι ἂν τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείσσους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων. λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὂν διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως, ᾗ χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους, ὃ διὰ τὴν ὕλην μέρος τι ἐγένετο, οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσῄει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου, τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθὲν, οὕτω δὴ τούς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν, τότε ὡς ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδὴν ποιεῖσθαι, τήν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν ἐπιχείρησιν παρεσκεύαζε, στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμμάχων, καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων. Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον ὡς ἥξων, καὶ ἔχων στρατιὰν ἣν ᾐτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον. καὶ ἅμα γενόμενοι, πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα, προκαλούμενοι εἰ βούλοιντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας

σφίσι

σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι, ἐφ᾽ ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ. οὐ προσδεξαμένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, ἀνηγάγοντο μὲν νυκτὸς ἐπ᾽ ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες. πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον, ἀπέβαινον τῆς νήσου ἑκατέρωθεν ἔκ τε τοῦ πελάγους, καὶ πρὸς τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὁπλῖται. καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ φυλακῇ, ὡς τριάκοντα ἦσαν ὁπλῖται, μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν, καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε. μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον. καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιὸν, λίθων λογάδην πεποιημένον, ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βιαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος εἰς ἔφορμον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν νεῶν, ἑβδομήκοντα, καὶ ὀλίγῳ πλειόνων πάντες, πλὴν θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι. τοξόται τε ὀκτακόσιοι, καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων. μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ πύλον κατεῖχον πάντες, πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους δὲ τάξαντος, διέστησαν κατὰ διακοσίους τε, καὶ πλείους, ἔστι δ᾽ ᾗ ἐλάσσους. τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις, καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ, τι ἀντιτάξωνται, ἀλλ᾽ ἀμφίβολοι γίγνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νώτου τε ἀεὶ ἔμελλον αὐτοῖς ᾗ χωρήσειαν οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ, καὶ οἱ ἀπορώτατοι τοξεύμασι, καὶ ἀκοντίοις, καὶ λίθοις, καὶ σφενδόναις ἐκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκὴν, οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν. φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν, ἐπέκειντο. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης τό τε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό, τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον, καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα, ξυνετάξαντο, καὶ τοῖς ὁπλίταις τῶν ἀθηναίων ἐπῇεσαν, βουλόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. ἐξεναντίας γὰρ οὗτοι καθεστήκεσαν, ἐκ πλαγίου δὲ οἱ ψιλοί, καὶ κατὰ νώτου. τοῖς μὲν οὖν ὁπλίταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμῖξαι. οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι. οἱ γὰρ ψιλοὶ ἑκατέρωθεν βάλλοντες, εἶργον. καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῇεσαν, ἀλλ᾽ ἡσύχαζον. τοὺς δὲ ψιλοὺς ᾗ μάλιστα αὐτοῖς προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον. καὶ οἱ ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι, καὶ προλαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυγῆς, χωρίων τε χαλεπότητι, καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων. ἐν οἷς οἱ λακεδαιμόνιοι οὐκ ἠδύναντο διώκειν, ὅπλα ἔχοντες. χρόνον μὲν οὖν τινα ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο. τῶν δὲ λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν ᾗ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἔβαλλον λίθοις τε, καὶ τοξεύμασι, καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον εἶχε. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης. καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει πολὺς ἄνω. ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων, καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. τό, τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς λακεδαιμονίοις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο, βαλλομένων. εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι, ἀποκεκλῃμένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων, τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἐσακούοντες, κινδύνου τε πανταχόθεν περιεστῶτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθότι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι. τέλος δὲ, τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν, διὰ τὸ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι ξυγκλήσαντες, ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ ἀπεῖχε καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδοσαν ἐνταῦ-

θα ἤδη

βα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ τεθαρσηκότες οἱ ψιλοί, ἐπέκειντο. καὶ τῶν λακεδαιμονίων, ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον. οἱ δὲ πολλοὶ διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα μετὰ τῶν ταύτῃ φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν ὡς ἀμυνούμενοι, ᾗπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπισπόμενοι, περίοδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύι οὐκ εἶχον. προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας, ὤσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν πολὺν, καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπωρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό τε τῆς μάχης, καὶ δίψους, καὶ ἡλίου, ἀντεῖχον πειρώμενοι, οἱ μὲν, ἐξελάσασθαι ἐκ τοῦ μετεώρου. οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι. ῥᾷον δ' οἱ λακεδαιμόνιοι ἠμύνοντο, ἢ ἐν τῷ πρίν, οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια. ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι, καὶ Δημοσθένει, ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς. εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι, καὶ τῶν ψιλῶν περιιέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ, ᾗ ἂν αὐτὸς εὕρῃ, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ ἃ ᾐτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας, ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ᾗ οἱ λακεδαιμόνιοι χωρίου ἰσχύι πιστεύσαντες οὐκ ἐφύλασσον. χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν, ἔλαθε. καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ νώτου αὐτῶν, τοὺς μὲν, τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ, ἃ προσεδέχοντο ἰδόντας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωσε. καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη, καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι τῷ ἐν θερμοπύλαις, ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ, περιελθόντων τῶν περσῶν, διεφθάρησαν. οὗτοί τε ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι μαχόμενοι, καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων, διὰ τὴν σιτοδείαν, ὑπεχώρουν. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφόδων. γνοὺς δὲ ὁ Κλέων, καὶ ὁ Δημοσθένης, ὅτι εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς ἀθηναίοις ζῶντας, εἴπως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες, ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὅπλα παραδοῦναι. καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε εἰ βούλοιντο τὰ ὅπλα παραδοῦναι, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι, ὅ, τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, παρῆκαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλεῖστοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα, γενομένης τῆς ἀνακωχῆς, ξυνῆλθον ἐς λόγους, ὅ, τε Κλέων, καὶ ὁ Δημοσθένης, καὶ ἐκείνων, Στύφων ὁ Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων, τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἱππαγρέτου ἐφῃρημένου, ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος, κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον, εἴ τι ἐκεῖνοι πάσχοιεν. ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὅτι βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ λακεδαιμονίους, ὅ, τι χρὴ σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφιέντων, αὐτῶν δὲ τῶν ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας, καὶ γενομένων ἐπερωτήσεων δὶς ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου λακεδαιμονίων ἀνὴρ, ἀπήγγειλεν ὅτι οἱ λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλεύεσθαι, μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας. οἱ δὲ, καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι, τὰ ὅπλα παρέδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα, ἐν φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ, τὰ ἄλλα διεσκευάζοντο, ὡς ἐς πλοῦν, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριηράρχοις διεδίδοσαν ἐς φυλακήν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι κήρυκα πέμψαντες, τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν, τοσοίδε. εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν, καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες. τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι, ἀπέθανον. καὶ σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι, καὶ ἑκατόν. ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν. χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο, ὅσον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι, καὶ δύο. τούτων περὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπῇσαν, ἐσιτοδοτοῦντο. τὰς δὲ ἄλλας, τοῖς ἐσπλέουσι λάθρᾳ διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτός ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείφθη. ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν, ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ ἀθηναῖοι, καὶ οἱ πελοποννήσιοι, ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς πύλου ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ ὑπόσχεσις, ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη. παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς ἕλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ λακεδαιμονίους, οὔτε λιμῷ, οὔτ' ἀνάγκῃ

οὐδὲ μιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας, καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο, ἀποθνήσκειν, ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων, εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κἀγαθοί, ἀπεκρίνατο αὐτῷ, πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον λέγων τὸν οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκε, δήλωσιν ποιούμενος, ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις, καὶ τοξεύμασι, διεφθείρετο. κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, μέχρις οὗ τι ξυμβῶσιν. ἢν δ' οἱ πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβάλωσιν, ἐξαγαγόντες, ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ πύλου φυλακὴν κατεστήσαντο, καὶ οἱ ἐκ τῆς ναυπάκτου μεσσήνιοι, ὡς ἐς πατρίδα ταύτην, ἔστι γὰρ ἡ πύλος τῆς μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς, πέμψαντές σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους, ἐλῄζοντό τε τὴν λακωνικὴν, καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον, ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας, καὶ τοῦ τοιούτου πολέμου, τῶν τε εἱλώτων αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον, ἀλλὰ καίπερ οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς, καὶ ἐπειρῶντο τήν τε πύλον, καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ, μειζόνων τε ὠρέγοντο, καὶ πολλάκις φοιτώντων, αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ πύλον γενόμενα. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα, εὐθὺς ἀθηναῖοι ἐς τὴν κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν, καὶ ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ, διακοσίοις ἱππεῦσιν. ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων, μιλήσιοι, καὶ ἄνδριοι, καὶ καρύστιοι. ἐστρατήγει δὲ Νικίας, ὁ Νικηράτου τρίτος αὐτός. πλέοντες δὲ ἅμα ἕῳ ἔσχον μεταξὺ χερσονήσου τε καὶ ῥείτου, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου, ὑπὲρ οὗ ὁ σολύγειος λόφος ἐστὶν, ἐφ' ὃν δωριῆς τὸ πάλαι ἱδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει κορινθίοις ἐπολέμουν, οὖσιν αἰολεῦσι. καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη, δώδεκα σταδίους ἀπέχει, ἡ δὲ κορινθίων πόλις, ἑξήκοντα, ὁ δὲ ἰσθμὸς, εἴκοσι. προπυθόμενοι δὲ κορίνθιοι ἐξ ἄργους, ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες, πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ. καὶ ἐν ἀμπρακίᾳ, καὶ ἐν λευκαδίᾳ ἀπῆσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί. οἱ δ' ἄλλοι, πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς ἀθηναίους, οἷ κατασχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ᾔρθη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν κεγχρειᾷ, ἢν ἄρα οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν κρομμυῶνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος. καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν, δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες, λαβὼν λόχον, ἦλθεν ἐπὶ τὴν σολύγειαν κώμην, φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν. Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς χερρονήσου, οἱ κορίνθιοι ἐπέκειντο. ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τῶν ἀθηναίων, καὶ καρυστίων, οὗτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι, ἐδέξαντό τε τοὺς κορινθίους, καὶ ἐώσαντο μόλις. οἱ δὲ, ὑποχωρήσαντες πρὸς αἱμασιάν, ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες πᾶν, βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ὄντες, καὶ παιανίσαντες, ἐπῇσαν αὖθις. δεξαμένων δὲ τῶν ἀθηναίων, ἐν χερσὶν ἦν πάλιν ἡ μάχη. λόχος δέ τις τῶν κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ ἑαυτῶν, ἔτρεψε τῶν ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν θάλασσαν. πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἵ τε ἀθηναῖοι, καὶ οἱ καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον, ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο συνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν κορινθίων, ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὢν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν ἀθηναίων ἠμύνετο. ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν σολύγειαν κώμην πειράσειν. χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντεῖχον, οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις. ἔπειτα, ἦσαν γὰρ τοῖς ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους, ἐτράποντο οἱ κορίνθιοι, καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον, καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἡσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοί τε ἀπέθανον αὐτῶν, καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ τούτῳ τῷ τρόπῳ, οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν, οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῇσαν ἐς μάχην, τούς τε νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃροῦντο, τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ' ἡμίσεσι τῶν κορινθίων, οἳ ἐν τῇ κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν κρομμυῶνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ὀνείου. κονιορτὸν δὲ ὡς εἶδον, καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν κορινθίων, αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ ἀθηναῖοι ξύμπαν-

τας

τας αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τὴν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρησαν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα, καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, πλὴν δυοῖν, οὓς ἐγκατέλιπον, μὴ δυνάμενοι εὑρεῖν. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικειμένας νήσους. ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι τοὺς νεκρούς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ, δώδεκα, καὶ διακόσιοι. ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα. ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ ἀθηναῖοι, ἔπλευσαν αὐθημερὸν ἐς κρομμυῶνα τῆς κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους. καὶ καθορμισάμενοι, τήν τε γῆν ἐδῄωσαν, καὶ τὴν νύκτα ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν ἐπιδαυρίαν πρῶτον, καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς μεθώνην, τὴν μεταξὺ ἐπιδαύρου, καὶ τροιζῆνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς χερρονήσου ἰσθμὸν, ἐτείχισαν. ἐν ᾧ ἡ μεθώνη ἐστί. καὶ φρούριον καταστησάμενοι, ἐλῄστευον τὸν ἔπειτα χρόνον, τήν τε τροιζηνίαν γῆν, καὶ ἁλιάδα, καὶ ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσὶν, ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ταῦτα ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς πύλου ἀπῆραν ἐς τὴν σικελίαν ναυσὶν ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς κέρκυραν, ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς ἰστώνης κερκυραίων καθιδρυμένους. οἳ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες, ἐκράτουν τε τῆς γῆς, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ, τὸ μὲν τείχισμα εἷλον. οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες, ἁθρόοι πρὸς μετέωρόν τι ξυνέβησαν, ὥστε τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὅπλα παραδόντων, τὸν ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν πτυχίαν, ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, μέχρις οὗ ἀθήναζε πεμφθῶσιν, ὥστε ἄν τις ἁλῷ ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται τῶν κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους, καὶ διδάξαντες ὡς κατ' εὔνοιαν δὴ λέγειν ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι, πλοῖον δέ τι αὐτοὶ ἑτοιμάσειν. μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν κερκυραίων. ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον, ἐκπλέοντες, ἐλήφθησαν, ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ, καὶ τοῖς κερκυραίοις παρεδέδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γενέσθαι, καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων κατάδηλοι ὄντες τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ κερκυραῖοι, ἐς οἴκημα μέγα καθεῖρξαν. καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας, διῆγον διὰ δυοῖν στοίχοιν ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ παιομένους, καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων. εἴ πού τίς τινα ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ. μαστιγοφόροι τε παριόντες, ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσιόντας. καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἑξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι, τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες, καὶ διαφθείραντες. ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσαντάς ποι, ἄλλοσε ἄγειν. ὡς δὲ ᾔσθοντο, καί τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τούς τε ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐκέλευον σφᾶς εἰ βούλονται αὐτοὺς διαφθείρειν, ἔκ τε τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐσιέναι, ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα. οἱ δὲ κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας, οὐδ' αὐτοὶ διενοοῦντο βιάζεσθαι. ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ οἰκήματος, καὶ διελόντες τὴν ὀροφὴν, ἔβαλλον τῷ κεράμῳ, καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε ὡς ἠδύναντο. καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον. οἰστούς τε, οὓς ἀφεῖσαν ἐκεῖνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινων, αἳ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες, ἀπαγχόμενοι παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτός. ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ παθήματι, ἀναλοῦντες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ κερκυραῖοι ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη, ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἐς τὴν σικελίαν, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν. καὶ οἱ ἐν τῇ ναυπάκτῳ ἀθηναῖοι, καὶ ἀκαρνᾶνες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους, στρατευσάμενοι, ἀνακτόριον κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἀμ-

πρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ. καὶ ἐκπέμψαντες κορινθίους αὐτοὶ οἱ ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν ἀθηναίων στρατηγός, αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα πέρσην παρὰ Βασιλέως πορευόμενον ἐς λακεδαίμονα, ξυλλαμβάνει ἐν ἠϊόνι τῇ ἐπὶ στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνέγνωσαν. ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων, κεφάλαιον ἦν πρὸς λακεδαιμονίους, οὐ γιγνώσκειν ὅτι βούλονται. πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων, οὐδένα ταὐτὰ λέγειν. εἰ οὖν τι βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς ἔφεσον, καὶ πρέσβεις ἅμα. οἱ πυθόμενοι αὐτόθι Βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν, ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινόν, κελευσάντων ἀθηναίων, καὶ ὑποπτευσάντων ἑαυτούς τι νεωτεριεῖν. ποιησάμενοι μέντοι πρὸς ἀθηναίους πίστεις, καὶ βεβαιότητα, ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν. καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου, ἔσεισε. καὶ οἱ μυτιληναίων φυγάδες, καὶ τῶν ἄλλων λεσβίων ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε πελοποννήσου ἐπικουρικόν, καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι ῥοίτειον. καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας φωκαΐτας, ἀπέδοσαν πάλιν μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπὶ ἄντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης, λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τάς τε ἄλλας πόλεις τὰς ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον μυτιληναίων νεμομένων, ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν. καὶ πάντων μάλιστα τὴν ἄντανδρον, καὶ κρατυνάμενοι αὐτήν. ναῦς τε γὰρ εὐπορεία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς ἴδης ἐπικειμένης, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥᾳδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τήν τε λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ αἰολικὰ πολίσματα χειρώσασθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον. ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει ἑξήκοντα ναυσί, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις, ἱππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν ξυμμάχων μιλησίους, καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους, καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ κύθηρα, νῆσός ἐστιν. ἐπίκειται δὲ τῇ λακωνικῇ κατὰ μαλέαν. λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον αἰεί, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς, τῶν τε ἀπ' αἰγύπτου, καὶ λιβύης, ὁλκάδων προσβολή. καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ σικελικόν, καὶ κρητικὸν πέλαγος. κατασχόντες οὖν οἱ ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσί, καὶ δισχιλίοις μιλησίων ὁπλίταις, τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν σκάνδειαν καλουμένην, αἱροῦσι. τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου, ἐς τὰ πρὸς μαλέαν τετραμμένα ἐχώρουν, ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν κυθηρίων, καὶ εὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γενομένης, ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ κυθήριοι. ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν. καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν κυθηρίων. διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τότε παραυτίκα, καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς. ἀνέστησαν γὰρ οἱ ἀθηναῖοι κυθηρίους λακεδαιμονίους τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ ἀθηναῖοι, τήν τε σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλαβόντες, καὶ τῶν κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν ἔς τε ἀσίνην, καὶ ἕλος, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν. καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι, καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη, ἐδῄουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτά. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ἰδόντες μὲν τοὺς ἀθηναίους τὰ κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις ποιήσεσθαι τοιαύτας, ἀθρόᾳ μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο. κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέπεμψαν ὁπλιτῶν πλῆθος, ὡς ἑκασταχόσε ἔδει. καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν. γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου, καὶ μεγάλου, πύλου δὲ ἐχομένης, καὶ κυθήρων, καὶ πανταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πολέ-

μου ταχ

μου ταχέως, καὶ ἀπροφυλάκτου, ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱππέας τετρακοσίους κατεστήσαντο, καὶ τοξότας, ἔς τε τὰ πολεμικὰ εἴπερ ποτὲ, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς ναυτικῷ ἀγῶνι, καὶ τούτῳ πρὸς ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεώς τι πράξειν. καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἔκπληξιν μεγίστην παρεῖχε. καὶ ἐδεδίεσαν μή ποτε αὖθις ξυμφορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ, οἵα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν. καὶ πᾶν ὅ τι κινήσειαν, ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι, διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν. τοῖς δ' ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον δῃοῦσι, τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν, ὡς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ. μία δὲ φρουρὰ, ἥπερ καὶ ἠμύνατο περὶ κοτύρταν, καὶ ἀφροδισίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων, ὑπεχώρησε πάλιν. καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὅπλα ἐλήφθη. τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ ἀθηναῖοι, ἀπέπλευσαν ἐς κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν, περιέπλευσαν ἐς ἐπίδαυρον τὴν λιμηράν. καὶ δῃώσαντες μέρος τι τῆς γῆς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ θυρέαν, ἥ ἐστι μὲν τῆς κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς ἀργείας, καὶ λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν λακεδαιμόνιοι αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν, διά τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας, καὶ τῶν εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας. καὶ ὅτι ἀθηναίων ὑπακούοντες, ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἔστασαν. προσπλεόντων οὖν ἔτι τῶν ἀθηναίων, οἱ αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες τεῖχος, ἐκλείπουσιν. ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ᾗ ᾤκουν, ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σταδίους μάλιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν λακεδαιμονίων φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησαν, δεομένων τῶν αἰγινητῶν, ἀλλ' αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλείεσθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνόμιζον ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δ' οἱ ἀθηναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ, αἱροῦσι τὴν θυρέαν. καὶ τήν τε πόλιν κατέκαυσαν, καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. τούς τε αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο ἐς τὰς ἀθήνας, καὶ τὸν ἄρχοντα, ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν Πατροκλέους. ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους. καὶ τοὺς ἄλλους κυθηρίους οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν, φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν. αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας, ὅσοι ἑάλωσαν, διὰ τὴν προτέραν αἰεί ποτε ἔχθραν. Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ λακεδαιμονίους καταδῆσαι. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐν σικελίᾳ καμαριναίοις, καὶ γελῴοις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους. εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴπως ξυναλλαγεῖεν. καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφότερα, διαφερομένων, καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον. καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτοὺς ἐς τὸ κοινὸν, τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΕΡΜΟΚΡΑΤΟΥΣ

Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης ὦ σικελιῶται, τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν ὡς χαλεπὸν, τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων, ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη. οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἢν οἴηταί τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν, τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν. οἱ δὲ, τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τι ἐλασσοῦσθαι. αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἑκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν, ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις, πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι, τότε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι. καὶ ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν. καίτοι γνῶναι χρὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' ἀθηναίων, δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι. καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε ἀθηναίους νομίσαι, οἳ δύνα-

μιν ἔχοντες μεγίστην τῶν ἑλλήνων, τάς τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμμαχίας, τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἄνδρας. οἳ καὶ τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι. κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων, ἐκείνοις εἰκός, ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτούς, τάδε πάντα πειράσεσθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖσθαι. καίτοι τῇ ἑαυτῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον, ἢ τὰ ἑτοῖμα βλάπτοντας, ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι, καὶ τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν. νομίσαι τε στάσιν μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις, καὶ τὴν σικελίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας, καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ καταλλαγῆναι, καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σώζειν τὴν πᾶσαν σικελίαν. παρεστάναι δὲ μηδενί, ὡς οἱ μὲν δωριεῖς ἡμῶν πολέμιοι τοῖς ἀθηναίοις, τὸ δὲ χαλκιδικὸν τῇ ἰάδι ξυγγενείᾳ, ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου, ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει. τοῖς γὰρ οὐδέποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν, αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέχοντο. καὶ τοὺς μὲν ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι, πολλὴ ξυγγνώμη. καὶ οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσι. πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς, ἄρχειν μὲν τοῦ εἴκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ γιγνώσκοντες αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις πρεσβύτατον ἥκει κρίνας τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι, ἁμαρτάνομεν. τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο, εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὁρμῶνται ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. καὶ οὕτως οὐ πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνῃ δὲ διάφορα ἀπραγμόνως παύονται. οἵ τ' ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπίασι. καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς ἀθηναίους, τοσοῦτον ἀγαθὸν εὖ βουλευομένοις εὑρίσκεται. τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴ τῳ τί ἐστιν ἀγαθὸν, ἢ εἴ τῳ τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι. καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνοτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην. ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἄν τις διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν, ἃ χρὴ σκεψαμένους, μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ αὑτοῦ τινα σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν. καὶ εἴ τις βεβαίως τι, ἢ τῷ δικαίῳ, ἢ βίᾳ πράξειν οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, γνοὺς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν, οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν. τοὺς δ' ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν, προσκαταλιπεῖν τὰ αὑτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται. οὐδὲ ἰσχὺς βέβαιον, διότι καὶ εὔελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος, ὡς ἐπὶ πλεῖστον κρατεῖ. πάντων τε σφαλερώτατον ὂν, ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται. ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες, προμηθείᾳ μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα. καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος, καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροὺς παρόντας ἀθηναίους κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης, ὧν ἕκαστός τι ᾠήθημεν πράξειν, ταῖς κωλύμαις ταύταις, ἱκανῶς νομίσαντες εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν. καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς ἀΐδιον ξυμβῶμεν. εἰ δὲ μή, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι, τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀναβαλώμεθα. τὸ ξύμπαντε δὴ γνῶμεν, πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ, πόλιν ἕξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν. ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες ὄντες, τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα. ἢν δὲ ἀπιστήσαντες ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ, οἷς οὐ χρὴ κατ' ἀνάγκην γιγνόμεθα. καὶ ἐγὼ μὲν ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος, καὶ ἐπιὼν τῷ μᾶλλον, ἢ ἀμυνούμενος, ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν ξυγχωρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾶν, ὥστε αὐτοὺς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι, καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσσᾶσθαι. καὶ τοὺς ἄλλους δικαιῶ ταυτό μοι ποιῆσαι ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἡσσᾶσθαι, ἢ δωριέα τινὰ δωριέως, ἢ χαλκιδέα τῶν ξυγγενῶν. τὸ δὲ ξύμπαν, γείτονας ὄντας, καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας καὶ περιρρύτου, καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους σικελιώτας, οἳ πολεμήσομέν τε οἶμαι, ὅταν ξυμβῇ, καὶ

ξυγχω-

ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, λόγοις κοινοῖς χρώμενοι, τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας, ἀθρόοι ἀεὶ, ἢν σωφρονῶμεν, ἀμυνούμεθα, εἴπερ καὶ καθ' ἑκάστους βλαπτόμενοι, ξύμπαντες κινδυνεύομεν. ξυμμάχους δὲ οὐδέποτε τὸ λοιπὸν ἐπαξόμεθα, οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιοῦντες, ἔν τε τῷ παρόντι δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν σικελίαν, ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου. καὶ ἐς τὸ ἔπειτα, καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον ἐπιβουλευομένην. Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι οἱ σικελιῶται, αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνέχθησαν γνώμῃ, ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου, ἔχοντες ἃ ἕκαστοι ἔχουσι. τοῖς δὲ καμαριναίοις, μοργαντίνην εἶναι ἀργύριον τακτὸν, τοῖς συρακουσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ δὲ τῶν ἀθηναίων ξύμμαχοι παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπον ὅτι ξυμβήσονται, καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται κἀκείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν, ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν, καὶ αἱ νῆες τῶν ἀθηναίων ἀπέπλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ σικελίας. ἐλθόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς, οἱ ἐν τῇ πόλει ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν, φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον, καὶ Σοφοκλέα. τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα, χρήματα ἐπράξαντο, ὡς ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισθέντες, ἀποχωρήσειαν. οὕτω τῇ τε παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι, ἠξίουν σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἴσῳ, καὶ τὰ ἀπορώτερα, μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ' ἦν ἡ παρὰ λόγον τῶν πλειόνων εὐπραγία αὐτοῖς, ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, μεγαρεῖς οἱ ἐν τῇ πόλει πιεζόμενοι ὑπό τε ἀθηναίων, τῷ πολέμῳ ἀεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δὶς ἐμβαλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγάδων τῶν ἐκ πηγῶν, οἳ στασιασάντων, ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις, ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας, μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω, τὸν θροῦν αἰσθόμενοι, φανερῶς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουν τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται, οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους, δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν ἀθηναίων στρατηγοὺς, Ἱπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος, καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον, ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν, ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν, τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν ἀθηναίους, ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν, ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν ἐκ τῆς νισαίας οἱ πελοποννήσιοι, ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν, βεβαιότητος ἕνεκα τῶν μεγάρων. ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι. ῥᾷον δ' ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν, τούτου γεγενημένου. οἱ οὖν ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς μεσαίαν τὴν μεγαρέων νῆσον, ὁπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο, ὅθεν ἐπλίνθευον τὰ τείχη. καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, πλαταιεῖς τε ψιλοὶ, καὶ ἕτεροι περίπολοι, ἐνήδρευσαν ἐς τὸ ἐνυάλιον, ὅ ἐστιν ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ᾔσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες, οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν μεγαρέων, οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν, ἀκάτιον ἀμφηρικὸν, ὡς λῃσταὶ ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ, πείθοντες τὸν ἄρχοντα διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκπλεῖν. καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες, ἐς τὸ τεῖχος κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς μινῴας ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ εἴη ἡ φυλακὴ, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἤδη ἡ ἅμαξα. καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς, ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ ἀθηναῖοι. ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον, ἰδόντες ἔθεον, δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ξυγκλεισθῆναι πάλιν τὰς πύλας. καὶ ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα ἐν αὐταῖς ἦν, κώλυμα οὖσα προσθεῖναι, καὶ αὐτοῖς ἅμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες μεγαρεῖς τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτείνουσι. καὶ πρῶτον μὲν, οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην πλαταιεῖς τε, καὶ περίπολοι ἐσέδραμον, οὗ νῦν τὸ τρόπαιόν ἐστι. καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν. ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα πελοποννήσιοι μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας, οἱ πλαταιεῖς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν ἀθηναίων ὁπλίταις ἐπιφερομένοις, βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἀθηναίων ἤδη ὁ ἀεὶ ἐντὸς γιγνόμενος, χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ οἱ πελοποννήσιοι φρουροὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες, ἠμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν, οἱ δὲ πλείους, ἐς φυγὴν κατέστησαν,

φοβηθέντες, ἐν νυκτὶ τε πολεμίων προσπεπτωκότων, καὶ τῶν προδιδόντων μεγαρέων ἀντιμαχομένων, νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς μεγαρέας προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν ἀθηναίων κήρυκα ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι, τὸν βουλόμενον ἰέναι μεγαρέων μετὰ ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὅπλα. οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν νίσαιαν. ἅμα δὲ ἕῳ ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει μεγαρέων θορυβουμένων, οἱ πρὸς τοὺς ἀθηναίους πράξαντες, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν πλῆθος, ὃ ξυνῄδει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας, καὶ ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς, τῶν πυλῶν ἀνοιχθεισῶν, ἐσπίπτειν τοὺς ἀθηναίους. αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι. λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο, τῆς ἀνοίξεως. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς ἐλευσῖνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὁπλῖται τῶν ἀθηναίων, καὶ ἱππεῖς ἑξακόσιοι, οἱ τὴν νύκτα πορευόμενοι, παρῆσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα. καὶ οἱ ξυστραφέντες, ἀθρόοι ἦλθον, καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι, οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο ἰσχύοντες, μᾶλλον τολμῆσαι, οὔτε ἐς κίνδυνον φανερὸν τὴν πόλιν καταγαγεῖν, εἴτε μὴ πείσεταί τις αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλ' ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες, ἰσχυρίζοντο. καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσσοντες, ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον. γνόντες δὲ οἱ τῶν ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον, νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν καὶ τὰ μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν ἀθηνῶν ταχὺ, καὶ λιθουργοὶ, καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους, ὃ εἶχον, καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς νισαίας, τάφρον τε, καὶ τείχη διελομένη ἡ στρατιὰ, ἔκ τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα, καὶ ὕλην, ἀπεσταύρουν εἴ πη δέοιτό τι. καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι, αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο, τῇ δ' ὑστεραίᾳ, περὶ δείλην τοῦ τείχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο. καὶ οἱ ἐν τῇ νισαίᾳ δείσαντες σίτου τε ἀπορίᾳ, ἐφημέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο, καὶ τοὺς πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν, τούς τε μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς ἀθηναίοις, ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπολυθῆναι, ὅπλα παραδόντας, τοῖς τε λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι ἀθηναίους, ὅ, τι ἂν βούλωνται, ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες, ἐξῆλθον, καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν μεγαρέων πόλεως, καὶ τὴν νίσαιαν παραλαβόντες, τἆλλα παρεσκευάζοντο. βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος λακεδαιμόνιος, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ σικυῶνα καὶ κόρινθον ὢν, ἐπὶ θρᾴκης στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἅλωσιν, δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ νισαίᾳ πελοποννησίοις, καὶ μὴ τὰ μέγαρα ληφθῇ, πέμπει ἔς τε τοὺς βοιωτοὺς, κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ τριποδίσκου. ἔστι δὲ κώμη τῆς μεγαρείδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα, ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ γερανείᾳ. καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους κορινθίων ὁπλίτας, φλιασίων δὲ τετρακοσίους, σικυωνίων δὲ, ἑξακοσίους. καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν, οἰόμενος τὴν νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο. ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν τριποδίσκον ἐξελθὼν, ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν μεγαρέων πόλει, λαθὼν τοὺς ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν, βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ καὶ ἅμα εἰ δύναιτο ἔργῳ τῆς νισαίας πειρᾶσαι. τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν μεγαρέων πόλιν ἐσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν νίσαιαν. αἱ δὲ τῶν μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν, μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν, αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας, ἐπίθηται σφίσι. καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ' αὑτὴν οὖσα, ἐγγὺς ἐφεδρευόντων ἀθηναίων, ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασι, τὸ μέλλον περιιδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε ἀθηναίων καὶ τῶν προσβοηθησάντων. καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν, ὅς τις εἴη εὔνους, κρατήσασι προσχωρῆσαι. ὁ δὲ βρασίδας ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ, οἱ βοιωτοὶ παρῆσαν, διανενοημένοι μὲν, καὶ πρὶν βρασίδαν πέμψαι βοηθεῖν ἐπὶ τὰ μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου. καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ πλαταιᾶσιν, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν

ὁ ἄγγε

ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν. καὶ ἀφέλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, καὶ ἱππέας ἑξακοσίους, τοὺς πλείους ἀπῆλθον πάλιν. παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος ὁπλιτῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν ἀθηναίων τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί τε τὴν νίσαιαν ὄντων, καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἱππῆς οἱ τῶν βοιωτῶν ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς, ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ πρὸ τοῦ, οὐδεμία βοήθειά πω τοῖς μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξελάσαντες δὲ καὶ οἱ τῶν ἀθηναίων, ἐς χεῖρας ᾖσαν. καὶ ἐγένετο ἱππομαχία ἐπὶ πολύ, ἐν ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν βοιωτῶν, καὶ ἄλλους τινὰς οὐ πολλούς, πρὸς αὐτὴν τὴν νίσαιαν προσελάσαντες οἱ ἀθηναῖοι, καὶ ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν. καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες, ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες, ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν βοιωτοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν νίσαιαν. μετὰ δὲ τοῦτο, Βρασίδας, καὶ τὸ στράτευμα, ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς τῶν μεγαρέων πόλεως. καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι, ἡσύχαζον, οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς ἀθηναίους. καὶ τοὺς μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορωμένους, ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν. ἅμα μὲν, τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους, μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἑκόντας ἄρξαι. ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν, ἑτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ, καὶ πρὸς τοὺς μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ὥσπερ ἡσσηθέντων στερηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως. νῦν δὲ κἂν τυχεῖν αὐτοὺς ἀθηναίους μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς, ὧν ἕνεκα ἦλθον, ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ μεγαρῆς ὡς οἱ ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προεκεχωρήκει, ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν, ἢ λαβεῖν νικήσαντας μέγαρα, ἢ σφαλέντας, τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι. τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων, μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν, εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ ἀθηναῖοι ἐς τὴν νίσαιαν, καὶ αὖθις οἱ πελοποννήσιοι, ὅθενπερ ὡρμήθησαν. οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ, καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν, οἱ τῶν φευγόντων φίλοι μεγαρῆς ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν ἀθηναίων οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον, ἀνοίγουσί τε τὰς πύλας. καὶ δεξάμενοι, καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς ἀθηναίους πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις, ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν κόρινθον, τὴν ἐπὶ θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵναπερ καὶ τὸ πρῶτον ὥρμητο. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει μεγαρῆς, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν ἀθηναίων ἐπ' οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν, εὐθὺς ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις, κατάγουσι τοὺς ἐκ πηγῶν, ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις, μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν, καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς τοὺς ἀθηναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν. καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν. καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων νεμομένη, ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμεινε. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, τῆς ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν μιτυληναίων, ὥσπερ διενοοῦντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων ἀθηναίων στρατηγοὶ, Δημόδοκος, καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ ἑλλήσποντον. ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν πόντον ἐσεπεπλεύκει, ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι, μὴ ὥσπερ τὰ ἄναια ἐπὶ τῇ σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν σαμίων καταστάντες, τούς τε πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικὰ, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο. οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν, καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ ἡρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν κάλητα

ποταμὸν,

ποταμόν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἄνωθεν γενομένου, καὶ κατελθόντος αἰφνιδίως τοῦ ῥεύματος. αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν θρᾳκῶν, οἵ εἰσι πέραν ἐν τῇ ἀσίᾳ ἀφικνεῖται ἐς χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πόντου μεγαρέων ἀποικίαν. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης ἀθηναίων στρατηγός, τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς ναύπακτον εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς μεγαρίδος ἀναχώρησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ ἐς δημοκρατίαν, ὥσπερ οἱ ἀθηναῖοι, τρέψαι. καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ' ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ θηβῶν ἐσηγουμένου, τάδε αὐτοῖς παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες προδώσειν. αἱ δὲ σῖφαι, εἰσὶ τῆς θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ κρισαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι. χαιρώνειαν δέ, ἣ ἐς ὀρχομενὸν τὸν μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ βοιώτιον ξυντελεῖ, ἄλλοι ἐξ ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν. καὶ οἱ ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον τὰ μάλιστα. καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ πελοποννήσου. ἔστι δὲ ἡ χαιρώνεια ἔσχατον τῆς βοιωτίας, πρὸς τῇ φανοτίδι τῆς φωκίδος. καὶ φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ ἀθηναίους ἔδει δήλιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ ταναγραίᾳ πρὸς εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν. ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ δήλιον οἱ βοιωτοὶ ἀθρόοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενοι. καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ πεῖρα, καὶ τὸ δήλιον τειχισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοιτό τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ λῃστευομένης τῆς γῆς, καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχέος ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ τῶν ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἀθρόας τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ τοιαύτη παρεσκευάζετο. ὁ δὲ Ἱπποκράτης, αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς. τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν συλλέξας ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, πλέοι ἐπὶ τὰς σίφας, ὡς προδοθησομένας. ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο, ᾗ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, οἰνιάδας δὲ ὑπό τε ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν ἀθηναίων ξυμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ σαλύνθιον, καὶ ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον, καὶ προσποιησάμενος τἆλλα, ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν ἡρακλείᾳ τῇ ἐν τραχῖνι, καὶ προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους, ἀξιοῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς μελιτίαν τῆς ἀχαΐας Πάναιρός τε, καὶ Δῶρος, καὶ Ἱππολοχίδας, καὶ Τορύλαος, καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν χαλκιδέων, τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι θεσσαλῶν αὐτόν, καὶ ἐκ λαρίσης Νικονίδας Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον ἦν διιέναι ἄνευ ἀγωγοῦ. καὶ μετὰ ὅπλων γε δὴ καὶ τοῖς πᾶσί γε ὁμοίως ἕλλησιν ὕποπτον καθεστήκει τὴν τῶν πέλας μὴ πείσαντας διιέναι. τοῖς τε ἀθηναίοις αἰεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν, ὥστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον, ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ θεσσαλοί, οὐκ ἄν ποτε προῆλθεν, ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τἀναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ ἐνιπεῖ ποταμῷ, ἐκώλυον. καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον. οἱ δέ, ἄγοντες, οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνίδιόν τε παραγενόμενον, ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδας τῇ θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς φίλος ὢν ἰέναι, καὶ ἀθηναίοις πολεμίοις οὖσι, καὶ οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν. θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν, ὥστε τῇ ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι. νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων, οὐκ ἂν προελθεῖν, οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι, οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἀκούσαντες ταῦτα, ἀπῆλθον. ὁ δέ, κελευόντων τῶν ἀγωγῶν, πρίν τι πλέον ξυστῆναι τὸ κωλῦσον, ἐχώρει, οὐδὲν ἐπισχὼν δρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς μελιτίας ἀφώρμησεν, ἐς φάρσαλόν τε ἐτέλεσε, καὶ ἐστρατοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ ἀπιδανῷ ποταμῷ. ἐκεῖθεν δέ, ἐς φάκιον, καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἐς περαιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου, ἤδη οἱ μὲν θεσσαλῶν ἀγωγοί, πάλιν ἀπῆλθον, οἱ δὲ περαιβοὶ αὐτόν, ὑπήκοοι ὄντες θεσσαλῶν, κατέστησαν ἐς δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ ὀλύμπῳ μακεδονίας πρὸς θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται. τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδας θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε, πρίν τινα κωλύειν παρασκευάσασθαι. καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν, καὶ ἐς τὴν χαλκι-

δικὴν

δῖον. ἐκ γὰρ τῆς πελοποννήσου, ὡς τὰ τῶν ἀθηναίων ηὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ θρᾴκης ἀφεστῶτες ἀθηναίων, καὶ περδίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ μὲν χαλκιδεῖς νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς ἀθηναίους, καὶ ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν, αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι, ξυνεπῆγον κρύφα. περδίκκας δὲ, πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν ἀθηναίων, καὶ μάλιστα βουλόμενος ἀῤῥιβαῖον τὸν λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι, ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥστε ῥᾷον ἐκ τῆς πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν ἡ τῶν λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία. τῶν γὰρ ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ πελοποννήσῳ, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ, ἤλπιζον ἀποτρέψαι αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν, πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιὰν, ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε, καὶ ἐπὶ τῇ ἀποστάσει σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν εἱλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι πρὸς τὰ παρόντα, τῆς πύλου ἐχομένης, νεωτερίσωσιν. ἐπεὶ καὶ τόδε ἔπραξαν. φοβούμενοι γὰρ αὐτῶν, τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος, αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα καθειστήκει, προεῖπον αὐτῶν, ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι, σφίσιν ἄριστοι κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες, πεῖραν ποιούμενοι, καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν, ἐστεφανώσαντό τε, καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὡς ἠλευθερωμένοι. οἱ δὲ, οὐ πολλῷ ὕστερον, ἠφάνισάν τε αὐτοὺς, καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη, καὶ τότε προθύμως τῷ βρασίδᾳ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὁπλίτας. τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς πελοποννήσου μισθῷ πείσας, ἐξήγαγεν. αὐτόν τε βρασίδαν βουλόμενον μάλιστα, λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν. προυθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείστου ἄξιον λακεδαιμονίοις γενόμενον. τότε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον, καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε τὰ πολλά. τὰ δὲ, προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων, ὥστε τοῖς λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι, ξυμβαίνειν τε βουλομένοις, ὅπερ ἐποίησαν, ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς πελοποννήσου λώφησιν. ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ ἐκ σικελίας πόλεμον, ἡ τότε βρασίδου ἀρετὴ, καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν, πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ, ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν, καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι. τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης, οἱ ἀθηναῖοι πυθόμενοι, τόν τε περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων, φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο. περδίκκας δὲ, βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ ἀῤῥιβαῖον τὸν βρομεροῦ λυγκηστῶν μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς λύγκου, βρασίδας λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου ἀῤῥιβαῖον ξύμμαχον λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γάρ τι καὶ ἀῤῥιβαῖος ἐπεκηρυκεύετο, ἑτοῖμος ὢν βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες, ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελεῖν τῷ περδίκκᾳ τὰ δεινὰ, ἵνα προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ περδίκκου ἐν τῇ λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι. ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ βρασίδας τὰ τοῦ ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν. περδίκκας δὲ, οὔτε δικαστὴν ἔφη βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην ὧν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων, ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσται ἀῤῥιβαίῳ. ὁ δὲ, ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, εὐθὺς ὁ βρασίδας ἔχων καὶ χαλκιδέας, ἐπὶ ἄκανθον τὴν ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ, περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν, κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν χαλκιδέων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος. ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος, πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ βρασίδου, δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλεύσασθαι, δέχεται καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος, ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος ὡς λακεδαιμόνιος εἰπεῖν, ἔλεγε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΒΡΑΣΙΔΟΥ.

Ἡ μὲν ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ λακεδαιμονίων ὦ ἀκάνθιοι γεγένηται, τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα, ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου, προείπομεν ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν ἑλλάδα πολεμήσειν. εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου, ἠλπίσαμεν ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ. νῦν γὰρ ὅτε παρέσχεν ἀφιγμένοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ, τῇ τε ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι, οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόνδε ἀπερρίψαμεν διὰ τῆς ἀλλοτρίας, πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴ τι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε, τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ, καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι. καὶ δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύναι, ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω ἐπὶ νίσαιαν, ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες, προσμίξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηίτῃ γε αὐτοὺς τῷ ἐν νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι. αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν ἑλλήνων παρελήλυθα. ὅρκοις τε λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἦ μὴν οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους. καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ βίᾳ, ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὑμῖν δεδουλωμένοις ὑπὸ ἀθηναίων, ξυμμαχήσοντες. οὔκουν ἀξιῶ οὔτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίστεις γε διδοὺς τὰς μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσήσαντας. καὶ εἴ τις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ συστασιάσων ἥκω, οὐδὲ ἀσφαλῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρεὶς, τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χαλεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς λακεδαιμονίοις, οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς καὶ δόξης, αἰτία μᾶλλον. οἷς τε τοὺς ἀθηναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοίμεθα ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν, κατακτώμενοι. ἀπάτῃ γὰρ εὐπρεπεῖ, αἴσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι, ἢ βίᾳ ἐμφανεῖ. τὸ μὲν γὰρ, ἰσχύος δικαιώσει, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν ἐπέρχεται. τὸ δὲ, γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλῇ. οὕτω πολλὴν περιωπὴν τῶν ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα διαφόρων ποιούμεθα. καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε, ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα, δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται, ὡς καὶ ξυμφέρει ὁμοίως ὡς εἶπον. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προϊσχομένου, ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν φαίνεσθαι. δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτὴν, τούτοις καὶ ἐπιφέρειν. ἄκοντα δὲ, μηδένα προσαναγκάζειν. μάρτυρας μὲν θεοὺς, καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους ποιήσομαι, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ ἥκων, οὐ πείθω. γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δῃῶν, πειράσομαι βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ. προσεῖναι δέ τι μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὔλογον. τῶν μὲν λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ, εἰ μὴ προσαχθήσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χρήμασι φερομένοις παρ' ἀθηναίους, βλάπτωνται. οἱ δὲ ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δουλείας ἀπαλλαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε πράσσοιμεν. οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ, τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν. οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφιέμεθα. παῦσαι δὲ μᾶλλον ἑτέρους σπεύδοντες, τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες, ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους περιίδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε, τοῖς τε ἕλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας, καὶ ἀίδιον δόξαν καταθέσθαι. καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι, καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει, τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι.

Ὁ μὲν βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ ἀκάνθιοι, πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα διαψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν βρασίδαν, καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι ἀθηναίων. καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμά-

χους

χους αὐτονόμους, οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ στάγειρος, ἀνδρίων ἀποικία, ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγοῖς οὖσιν ἀθηναίων, τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν μὲν Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς σίφας ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ δήλιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν, ἐς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν ἀκαρνᾶνας, καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων, ἄπρακτος γίγνεται, μηνυθέντος τοῦ ἐπιβουλεύματος ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς φωκέως Εκ φανοτέως, ὃς λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ, Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας γενομένης πάντων Βοιωτῶν, οὐ γάρ πω Ἱπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὤν, προκαταλαμβάνονται, αἵ τε σίφαι, καὶ ἡ χαιρώνεια. ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν. ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀναστήσας ἀθηναίους πανδημεὶ αὐτοὺς, καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ δήλιον, ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν σιφῶν. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, δήλιον ἐτείχιζε τοιῷδε τρόπῳ, τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸν νεὼν, ἔσκαπτον. ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος, ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν. καὶ σταυροὺς παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν, ἐσέβαλλον. καὶ λίθους ἅμα, καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν ᾗ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν. ᾗ περ γὰρ ἦν στοὰ, κατεπεπτώκει. ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ, ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν, ταύτην τε εἰργάζοντο, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τῆς πέμπτης μέχρις ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν στρατόπεδον, προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ δηλίου οἷον δέκα σταδίους, ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον. καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν, οἱ δ' ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα, ἡσύχαζον. Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι, καθίστατο φυλακάς τε, καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ξυνελέγοντο ἐς τὴν τάναγραν. καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν, καὶ ᾐσθάνοντο τοὺς ἀθηναίους προχωροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί. μάλιστα γὰρ ἐν μεθορίοις τῆς ὠρωπίας οἱ ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα, Παγώνδας ὁ Αἰολάδου Βοιωταρχῶν ἐκ θηβῶν, μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου. καὶ ἡγεμονίας οὔσης, αὐτοῦ βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἑκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους, καὶ τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, λέγων τοιάδε,

ΠΑΡΑΚΕΛΕΥΣΙΣ ΠΑΓΩΝΔΟΥ.

Χρῆν μὲν ὦ ἄνδρες Βοιωτοὶ, μηδ' ἐς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτοὺς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι, μέλλουσι φθείρειν. καὶ εἰσὶ δήπου πολέμιοι, ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταληφθῶσι, καὶ ὅθεν ἐπελθόντες, πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ' εἴ τῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς οἷς ἂν ἄλλος ἐπίῃ, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμόν. καὶ ὅστις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ δὲ πλέονος ὀρεγόμενος, ἑκὼν τινὶ ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα, καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ, καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας, ὁμοίως ἀμύνεσθαι. ἀθηναίους δὲ, καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῷ μάλιστα δεῖ. πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται. καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν; παράδειγμα δὲ ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας εὐβοέας. καὶ τῆς ἄλλης ἑλλάδος τὸ πολὺ, ὡς αὐτοῖς διάκειται. καὶ γνῶναι ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις, οἱ πλησιόχωροι, περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται. ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἢν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται. εἰσελθόντες γὰρ, βίᾳ τὰ ἡμέτερα ἕξουσι. τοσούτῳ ἐπικινδυνοτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας ὥσπερ ἀθηναῖοι νῦν ἐπιόντες, τὸν μὲν ἡσυχάζοντα, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον, ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν. τὸν δὲ ἔξω ὅρων προαπαντῶντα, καὶ ἢν καιρὸς ᾖ πολέμου ἄρχοντα, ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε, νικήσαντες γὰρ ἐν κορωνείᾳ αὐτοὺς, ὅτε τὴν γῆν,

» ἡμῶν στασιαζόντων, κατέχον, πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν. ὧν χρὴ
» μνησθέντας ἡμᾶς, τούς τε πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς τε νεωτέρους,
» πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παῖδας, πειρᾶσθαι μὴ αἰσχῦναι τὰς προσηκούσας
» ἀρετάς. πιστεύσαντες δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες, νέμον-
» ται. καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσδε. καὶ δεῖξαι ὅτι
» ὧν μὲν ἐφίενται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες, κτάσθωσαν. οἷς δὲ γενναῖον τήν τε αὑ-
» τῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ, καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀναγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀ-
» πίασι. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας, ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους. καὶ
κατὰ τάχος ἀναστήσας, ἦγε τὸν στρατόν. ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν. καὶ ἐπεὶ δὲ προσέ-
μιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας, ὅθεν λόφου ὄντος μεταξὺ οὐκ ἐθεώ-
ρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε, καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ὄντι περὶ τὸ
Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα, κελεύων ἐς τά-
ξιν καθίστασθαι. καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας πε-
ρὶ τὸ Δήλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τι ἐπίοι αὐτῷ. καὶ τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν φυλά-
ξαντες, ἐπιγένοιντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνουμένους.
καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα τεταγμένοι,
ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς τε χίλιοι, καὶ
πελτασταὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι, καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς. μέσοι δὲ,
Ἁλιάρτιοι, καὶ Κορωναῖοι, καὶ Κωπαιῆς, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην. τὸ δὲ εὐώνυμον, εἶ-
χον Θεσπιῆς, καὶ Ταναγραῖοι, καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ, οἱ ἱππῆς, καὶ ψιλοὶ
ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσι, Θηβαῖοι ἐτάξαντο, οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυ-
χον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ, καὶ διάκοσμος ἦν. ἀθηναῖοι μὲν οἱ δὲ ὁπλῖται, ἐπὶ ὀκτὼ
πᾶν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις. ἱππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ
τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ, ἐκ παρασκευῆς μὲν ὡπλισμένοι, οὔτε τότε παρῆσαν, οὔτε ἐγένοντο ἐν
τῇ πόλει. οἵπερ δὲ ξυνεσέβαλον ὄντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἄοπλοί τε πολλοὶ ἠκο-
λούθησαν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης. καὶ ὡς τὸ πρῶτον ὥρ-
μησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρεγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ ἐς τὴν τάξιν ἤδη, καὶ μελ-
λόντων ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριὼν τὸ στρατόπεδον τῶν ἀθηναίων, παρεκε-
λεύετό τε, καὶ ἔλεγε τοιάδε,

ΠΑΡΑΚΕΛΕΥΣΙΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ.

» Ω ἀθηναῖοι, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρός τε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
» δύναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει, ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν, ὡς ἐν τῇ ἀλ-
» λοτρίᾳ οὐ προσῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναῤῥιπτοῦμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων, ὑπὲρ τῆς ἡμετέ-
» ρας ὁ ἀγὼν ἔσται. καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μήποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς
» τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν. ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ, τήνδε τε προσκτᾶσθε, καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευ-
» θεροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς, τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν
» τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, οἳ τούσδε μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν
» Οἰνοφύτοις τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔχον. Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομένου, καὶ μέ-
χρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλέον οὐκέτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοὶ παρα-
κελευσαμένου, καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιανίσαντες, ἐπῇσαν ἀπὸ
τοῦ λόφου. ἀντεπῇσαν δὲ καὶ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων τῶν στρατοπέ-
δων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαθε. ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο
καρτερᾷ μάχῃ, καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνειστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέ-
χρι τοῦ μέσου, ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. καὶ ἐπίεσαν τούς τε ἄλλους ταύτῃ, καὶ οὐχ ἥκιστα
τοὺς Θεσπιέας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλί-
γῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιέων, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι, κατεκόπησαν. καί τινες καὶ τῶν ἀθη-
ναίων διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες, ἠγνόησάν τε, καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν
ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν Βοιωτῶν, καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε. τὸ δὲ δεξιὸν, ᾗ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν,
ἐκράτει τῶν ἀθηναίων. καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ, τὸ πρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγών-
δου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον
αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν ἀθηναίων κέρας νομίσαν ἄλλο στράτευ-

μα ἐπιέναι, διὰ φόβον καταστῆναι, καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη ὑπό τε τοῦ τοιούτου, καὶ ὑπὸ τῶν θηβαίων ἐφεπομένων, καὶ παραῤῥηγνύντων, φυγὴ καθεστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ τῶν ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν, πρὸς τὸ δήλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὥρμησαν. οἱ δὲ, ἐπὶ τοῦ ὠρωποῦ. ἄλλοι δὲ, πρὸς πάρνηθα τὸ ὄρος. οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι, ἔκτεινον. καὶ μάλιστα οἵ τε ἱππῆς αὐτῶν, καὶ οἱ λοκροὶ βεβοηθηκότες, ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾷον τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἵ τε ἐκ τοῦ ὠρωποῦ, καὶ οἱ ἐκ τοῦ δηλίου φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες. εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι, ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου. καὶ οἱ Βοιωτοὶ τροπαῖον στήσαντες, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς, τούς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, καὶ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν τάναγραν, καὶ τῷ δηλίῳ ἐπεβούλευον, ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν ἀθηναίων κῆρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας, καὶ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν πράξει, πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους, ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν ἑλλήνων. πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκὸς ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων, ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι. ἀθηναίους δὲ δήλιον τειχίσαντας, ἐνοικεῖν. καὶ ὅσα ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι. ὕδωρ τε, ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥστε ὑπέρ τε τοῦ θεοῦ, καὶ ἑαυτῶν, Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς ὁμωχέτας δαίμονας, καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγορεύειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν. Τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος, οἱ ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδὲν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες βλάψειν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς ἕλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἑκάστης, ἤν τε πλέονος, ἤν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ ἀεὶ γίγνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα, οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα, βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τὸ πρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν. νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσὶν ἑκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ τε, καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον, ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων, καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμούς. παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασι. τούς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν, μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς, οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο. ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσὶν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα. εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ ποιητέον, νομίζοντες τὴν μὲν ὠρωπίαν ἐν ᾗ τοὺς νεκροὺς ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι ξυνέβη, ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι. καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βίᾳ σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν. οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων. τὸ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῶν, εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκρίνασθαι, ἀπιόντας, καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτοῦσιν. ὁ δὲ κῆρυξ τῶν ἀθηναίων ἀκούσας, ἀπῆλθεν ἄπρακτος. καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς μεταπεμψάμενοι ἔκ τε τοῦ μηλιέως κόλπου ἀκοντιστὰς, καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν μάχην, κορινθίων τε δισχιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τῶν ἐκ νισαίας ἐξεληλυθότων πελοποννησίων φρουρῶν, καὶ μεγαρέων ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ δήλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τειχίσματι. ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες, καὶ μηχανὴν προσήγαγον, ἥπερ εἷλεν αὐτὸ, τοιάνδε. Κεραίαν μεγάλην δίχα πρίσαντες, ἐκοίλαναν ἅπασαν, καὶ ξυνήρμοσαν πάλιν ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐλόν. καὶ ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤρτησαν ἁλύσεσι, καὶ ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο. καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἁμάξαις τῷ τείχει, ᾗ μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ, καὶ τοῖς ξύλοις ᾠκοδόμητο. καὶ ὁπότε εἴη ἐγγὺς, φύσας μεγάλας ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρον τῆς κεραίας, ἐφύσων. ἡ δὲ πνοὴ ἰοῦσα στεγανῶς ἐς τὸν λέ-

ἔντα ἔχοντα ἄνθρακάς τε ἡμμένους, καὶ θεῖον, καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην. καὶ ἧψε τοῦ τείχους, ὥστε μηδένα ἐπ' αὐτοῦ ἔτι μεῖναι, ἀλλὰ ἀπολιπόντας, ἐς φυγὴν καταστῆναι, καὶ τὸ τείχισμα τούτῳ τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν, οἱ μὲν, ἀπέθανον. διακόσιοι δὲ, ἐλήφθησαν. τῶν δὲ ἄλλων τὸ πλῆθος, ἐς τὰς ναῦς ἐμβὰν, ἀπεκομίσθησαν ἐπ' οἴκου. τοῦ δὲ δηλίου ἑπτακαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὖθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοί. καὶ οὐκέτι ταυτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων. ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους χιλίων, καὶ Ἱπποκράτης ὁ στρατηγός. ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων, πολὺς ἀριθμός. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγῳ ὕστερον ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι, τὰ περὶ τὰς σίφας τῆς προδοσίας πέρι οὐ προυχώρησεν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, τῶν τε ἀκαρνάνων, καὶ ἀγραίων, καὶ ἀθηναίων τετρακοσίους ὁπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιήσατο ἐς τὴν σικυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, βοηθήσαντες οἱ σικυώνιοι, τοὺς ἀποβεβηκότας ἔτρεψαν, καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον δὲ στήσαντες, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ δηλίῳ, στρατεύσας ἐπὶ τριβαλλοὺς, καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ὀδρυσῶν τε, καὶ τῆς ἄλλης θρᾴκης, ἧσπερ καὶ ἐκεῖνος. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδας ἔχων τοὺς ἐπὶ θρᾴκης ξυμμάχους, ἐστράτευσεν ἐς ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ στρυμόνι ποταμῷ, ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ' οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶν, ἐπείρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας ὁ μιλήσιος φεύγων βασιλέα Δαρεῖον, κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ ἠδώνων ἐξεκρούσθη, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον ἐπ' οἴκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων, τὸν βουλόμενον πέμψαντες, οἳ διεφθάρησαν ἐν δραβήσκῳ ὑπὸ θρᾳκῶν. καὶ αὖθις ἑνὸς δέοντος, τριακοστῷ ἔτει ἐλθόντες οἱ ἀθηναῖοι, Ἅγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, ἠδῶνας ἐξελάσαντες, ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς ἠιόνος, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν, τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν. ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδας ἄρας ἐξ ἀρνῶν τῆς χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν αὐλῶνα, καὶ Βρωμίσκον, ᾗ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος, ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν, καὶ ὑπένιφεν, ᾗ καὶ μᾶλλον ὥρμησε βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ ἀμφιπόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτορες. εἰσὶ δὲ οἱ ἀργίλιοι, ἀνδρίων ἄποικοι. καὶ οἱ ἄλλοι, οἳ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν, περδίκκᾳ πειθόμενοι, οἱ δὲ, χαλκιδεῦσι. μάλιστα δὲ οἱ ἀργίλιοι ἐγγύς τε προσοικοῦντες, καὶ ἀεί ποτε τοῖς ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι, καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς, καὶ Βρασίδας ἦλθεν, ἔπραξάν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως ἐνδοθήσεται ἡ πόλις. καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες τῶν ἀθηναίων ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, κατέστησαν τὸν στρατὸν πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως. καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὥσπερ νῦν. φυλακὴ δέ τις βραχεῖα καθειστήκει, ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασίδας, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδοκήτως προσπεσὼν, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν ἀμφιπολιτῶν, οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον, εὐθὺς εἶχε. τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω, πολλῶν μὲν ἁλισκομένων, τῶν δὲ, καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες. καὶ λέγεται Βρασίδαν εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ τραπέσθαι, ἀλλ' εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἑλεῖν. νῦν δὲ, ὁ μὲν, ἱδρύσας τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε. καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινεν, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ἐναντίοι, τοῖς προδιδοῦσι κρατοῦντες τῷ πλήθει, ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν ἀθηναίων παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τῶν ἐπὶ θρᾴκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ θάσον. ἔστι δὲ ἡ νῆσος παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς ἀμφιπόλεως

ἀμφιπόλεως ἡμίσεως ἡμέρας μάλιστα πλοῦν, κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἀκούσας,
κατὰ τάχος ἑπτὰ ναυσὶν, αἳ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει, καὶ ἐβούλετο φθάσαι, μάλιστα μὲν οὖν
τὴν ἀμφίπολιν πρὶν τι ἐνδοῦναι. εἰ δὲ μὴ, τὴν ἠϊόνα προκαταλαβών. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασί-
δας δεδιὼς, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν, καὶ πυνθανόμενος τὸν θουκυδίδην κτῆ-
σίν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα θρᾴκῃ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι
ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν εἰ δύναιτο τὴν πόλιν, μὴ ἀφικνουμέ-
νου αὐτοῦ, τὸ πλῆθος τῶν ἀμφιπολιτῶν ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ξυμμαχικὸν, καὶ ἀπὸ τῆς θρᾴκης
ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσειν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροῖ. καὶ τὴν ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο,
κήρυγμα τόδε ἀνειπὼν, ἀμφιπολιτῶν καὶ ἀθηναίων τῶν ἐνόντων, τὸν μὲν βουλόμενον, ἐπὶ
τοῖς ἑαυτοῦ τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα, μένειν. τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα, ἀπιέναι, τὰ ἑαυτοῦ ἐκ-
φερόμενον πέντε ἡμερῶν. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκούσαντες, ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας. ἄλ-
λως τε καὶ βραχὺ μὲν ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεῖον ξύμμικτον. καὶ τῶν ἔξω ληφθέν-
των, συχνοὶ οἰκεῖοι ἔνδον ἦσαν. καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ὑπελάμβανον. οἱ μὲν
ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ, καὶ ἅμα οὐ
προσδεχόμενοι βοήθειαν ἐν τάχει. ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος, πόλεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενοι,
καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι, ὥστε τῶν πρασσόντων τῷ Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φα-
νεροῦ διαδικαιούντων αὐτὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων τετραμμένον, καὶ τοῦ παρόντος ἀθηναί-
ων στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκροώμενον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία. καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ
μὲν, τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδοσαν. ὁ δὲ θουκυδίδης, καὶ αἱ νῆες, ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ
κατέπλεον ἐς τὴν ἠϊόνα. καὶ τὴν μὲν ἀμφίπολιν, ὁ Βρασίδας ἄρτι εἶχε. τὴν δὲ ἠϊόνα, παρὰ νύ-
κτα ἐγένετο λαβεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, ἅμα ἕῳ ἂν εἴχετο. μετὰ δὲ τοῦτο,
ὁ μὲν, τὰ ἐν τῇ ἠϊόνι καθίστατο, ὅπως καὶ τὸ αὐτίκα ἢν ἐπίῃ ὁ Βρασίδας, καὶ τὸ ἔπειτα ἀσφαλῶς
ἕξει, δεξάμενος τοὺς ἐθελήσαντας ἐπιχωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ τὰς σπονδάς. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὴν ἠϊό-
να κατά τε τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἴ πως τὴν προὔχουσαν ἄκραν
ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν, κρατοίη τοῦ ἔσπλου. καὶ κατὰ γῆν ἀποπειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρού-
σθη. τὰ δὲ περὶ τὴν ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ μύρκινός τε αὐτῷ προσεχώρησεν ἠδωνικὴ πό-
λις, πιττακοῦ τοῦ ἠδώνων βασιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν γοάξιος παίδων, καὶ βραυροῦς τῆς γυναι-
κὸς αὐτοῦ. καὶ γάψηλος οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ οἰσύμη, εἰσὶ δὲ αὗται θασίων ἀποικίαι. παρὼν
δὲ καὶ περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν, ξυγκαθίστη ταῦτα. ἐχομένης δὲ τῆς ἀμφιπόλεως,
οἱ ἀθηναῖοι ἐς μέγα δέος κατέστησαν. ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος, ξύλων
τε ναυπηγησίμων πομπῇ, καὶ χρημάτων προσόδῳ. καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ στρυμόνος ἦν πά-
ροδος, θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν τοῖς λακεδαιμονίοις. τῆς δὲ γεφύρας
μὴ κρατούντων, ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς ἠϊόνα
τριήρεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι προσελθεῖν, τότε δὲ ῥᾳδία ἤδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς
ξυμμάχους ἐφοβοῦντο, μὴ ἀποστῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδας ἔν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρεῖχε,
καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου, ὡς ἐλευθερώσων τὴν ἑλλάδα ἐκπεμφθείη. καὶ αἱ πόλεις
πυνθανόμεναι, αἱ τῶν ἀθηναίων ὑπήκοοι, τῆς τε ἀμφιπόλεως τὴν ἅλωσιν, καὶ ἃ παρέχεται,
τήν τε ἐκείνου πρᾳότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν εἰς τὸ νεωτερίζειν. καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς
αὐτὸν κρύφα, ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες, καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶτοι ἀποστῆναι. καὶ
γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς ἐψευσμένοις μὲν τῆς ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον, ὅση ὕστε-
ρον διεφάνη. τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ. εἰωθότες οἱ ἄνθρω-
ποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι. ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ αὐτο-
κράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν ἀθηναίων ἐν τοῖς βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ
Βρασίδου ἐφολκὰ, καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος ὡς αὐτῷ ἐπὶ νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ, οὐκ
ἠθέλησαν οἱ ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν, ἐθάρσουν καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ
μέγιστον διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, καὶ ὅτι τὸ πρῶτον λακεδαιμονίων ὀργώντων, ἔμελ-
λον πειράσεσθαι κινδυνεύειν, παντὶ τρόπῳ ἑτοῖμοι ἦσαν. ὧν αἰσθανόμενοι, οἱ μὲν ἀθηναῖοι, φύ-
λακας, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις. ὁ δὲ, ἐς τὴν λακεδαίμονα ἐφιέ-
μενος, στρατιάν τε προσαποστέλλειν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων
παρεσκευάζετο. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι, τὰ μὲν, καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπηρέτη-

σαν αὐτῷ, τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τούς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλῦσαι. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, μεγαρῆς τά τε μακρὰ τείχη, ἃ σφῶν οἱ ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἑλόντες ἐς ἔδαφος. καὶ Βρασίδας μετὰ τὴν ἀμφιπόλεως ἅλωσιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω προὔχουσα, καὶ ὁ ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν, τελευτᾷ ἐς τὸ αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, σάνην μὲν, ἀνδρίων ἀποικίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα ἐς τὸ πρὸς εὔβοιαν πέλαγος τετραμμένην. τὰς δὲ ἄλλας, θύσσον, καὶ κλεωνὰς, καὶ ἀκροθώους, καὶ ὀλόφυξον, καὶ δῖον, αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων. καί τι καὶ χαλκιδικὸν ἔνι βραχύ. τὸ δὲ πλεῖστον, πελασγικὸν, τῶν καὶ λῆμνόν ποτε καὶ ἀθήνας τυρσηνῶν οἰκησάντων, καὶ βισαλτικὸν, καὶ κρηστωνικὸν, καὶ ἠδωνές. κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους, προσεχώρησαν τῷ Βρασίδᾳ. σάνη δὲ, καὶ δῖον, ἀντέστη. καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμείνας, τῷ στρατῷ ἐδῄου. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ τορώνην τὴν χαλκιδικὴν, κατεχομένην ὑπὸ ἀθηναίων. καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπῆγον, ἑτοῖμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι. καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον τῷ στρατῷ, ἐκαθέζετο πρὸς τὸ διοσκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν τορωναίων, καὶ τοὺς ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουροῦντας ἔλαθεν. οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἥξοι, καὶ προσελθόντες τινὲς αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι, ἐτήρουν τὴν πρόσοδον. καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς ἑπτά. τοσοῦτοι γὰρ μόνον ἀνδρῶν εἴκοσι τὸ πρῶτον ταχθέντων, οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν. ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος ὀλύνθιος. οἳ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους, καὶ λαθόντες, τούς τε ἐπὶ τοῦ ἀνώτατα φυλακτηρίου φρουροὺς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν. καὶ τὴν κατὰ καναστραῖον πυλίδα διῄρουν. ὁ δὲ Βρασίδας, τῷ μὲν ἄλλῳ στρατῷ ἡσύχαζεν ὀλίγον προελθών. ἑκατὸν δὲ πελταστὰς προπέμπει, ὅπως ὁπότε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη, ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως προσελθόντες. οἱ δὲ τῶν τορωναίων, ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθότων, ὡς αὐτοῖς ἥ τε πυλὶς διῄρητο, καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι, τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος, ἀνεῴγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγαγόντες ἐσεκομίσαντο, ὅπως κατὰ νώτου, καὶ ἀμφοτέρωθεν, τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδότας ἐξαπίνης φοβήσειαν. ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρὸς, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον. καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν ἐσεδέχοντο. καὶ ὁ Βρασίδας ἰδὼν τὸ ξύνθημα, ἔθει δρόμῳ ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἐμβοήσαντάς τε ἀθρόον, καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τὰς πύλας εὐθὺς ἐσέπιπτον. οἱ δὲ, κατὰ δοκοὺς τετραγώνους, αἳ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότι, καὶ οἰκοδομουμένῳ, πρὸς λίθων ἀνολκὴν προσκείμεναι. Βρασίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἑλεῖν αὐτήν. ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυντο. τῶν δὲ τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἁλώσεως. τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς, ἐθορυβεῖτο. οἱ δὲ πράσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε, μετὰ τῶν ἐσελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα, ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ μέν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν. τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν, πεζῇ, οἱ δὲ, ἐς τὰς ναῦς, αἳ ἐφρούρουν δύο, καταφυγόντες, διασῴζονται ἐς τὴν λήκυθον τὸ φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοὶ καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν τορωναίων ἐς αὐτοὺς, ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης, ὁ Βρασίδας τοῖς μὲν μετὰ τῶν ἀθηναίων τορωναίοις καταπεφευγόσι, κήρυγμα ἐποιήσατο, τὸν βουλόμενον τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα, ἀδεῶς πολιτεύειν. τοῖς δὲ ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμψας, ἐξιέναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς ληκύθου ὑποσπόνδους, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας, ὡς οὔσης χαλκιδέων. οἱ δὲ, ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ, ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ, αὐτός τε τὰς ἐγγὺς οἰκίας ἐκράτυνε, καὶ ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ ἀκάνθῳ παραπλήσια, ὅτι οὐ δίκαιον εἴη οὔτε τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν τῆς πόλεως χείρους, οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως, οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι, μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι.

ξεσθαι. ἀφῖχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν, οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς παρ᾽ ἀθηναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ, οὐδ᾽ ἂν σφῶν πειρασαμένους αὐτοὺς τῶν λακεδαιμονίων δοκεῖν ἧσσον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὅσῳ δικαιότερα πράσσουσιν, εὔνους ἂν σφίσι γενέσθαι, ἀπειρίᾳ δὲ νῦν πεφοβῆσθαι, τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέλευεν, ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅτι ἂν ἁμαρτάνωσιν, αἰτίαν ἕξοντας. τὰ δὲ πρότερα οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐκείνους μᾶλλον ὑπ᾽ ἄλλων κρεισσόνων. καὶ ξυγγνώμην εἶναι, εἴ τι ἠναντιοῦντο. καὶ ὁ μὲν, τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ παραθαρσύνας, διελθουσῶν τῶν σπονδῶν, τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ ληκύθῳ. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος, καὶ ἀπ᾽ οἰκιῶν, ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ᾽ ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος, ᾗ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν, καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ᾽ οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς, καὶ πίθους ἀνεφόρησαν, καὶ λίθους μεγάλους, ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἴκημα λαβὸν μεῖζον ἄχθος, ἐξαπίνης κατερράγη. καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὁρῶντας τῶν ἀθηναίων, ἐλύπησε μᾶλλον, ἢ ἐφόβησεν. οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διαπλεῖστον νομίσαντες ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν. καὶ ὁ Βρασίδας ὡς ᾔσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις, καὶ τὸ γιγνόμενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ, εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει. καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρε. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον, ἐς παλλήνην διεκομίσθησαν. ὁ δὲ Βρασίδας. ἔστι γὰρ ἐν τῇ ληκύθῳ ἀθηνᾶς ἱερὸν, καὶ ἔτυχε κηρύξας ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους, τριάκοντα μνᾶς ἀργυρείου δώσειν, νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ τὴν ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερὸν, καὶ τὴν λήκυθον καθελὼν, καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν, τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ τε εἶχε τῶν χωρίων, καθίστατο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε. καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος, ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

Λακεδαιμόνιοι δὲ, καὶ ἀθηναῖοι, ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες ἀθηναῖοι μὲν, οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσαποστῆσαι οὐδὲν, πρὶν παρασκευάσαιντο καθ᾽ ἡσυχίαν. καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω. λακεδαιμόνιοί τε ταῦτα τοὺς ἀθηναίους ἡγούμενοι ἅπερ ἐδείσαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν, καὶ ταλαιπωρείας, μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους ξυναλλαγῆναί τε, καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας, σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὡς ἔτι Βρασίδας εὐτύχει. καὶ ἔμελλον ἐπὶ μεῖζον, χωρήσαντος αὐτοῦ, καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος, τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς δ᾽ ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι, κινδυνεύσειν, καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἥδε,
Περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ, καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ πυθίου, δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλό- «
μενον ἀδόλως καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς μὲν λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ, «
καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσι. Βοιωτοὺς δὲ καὶ φωκέας, πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προσκη- «
ρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ, ἐπιμελεῖσθαι ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρή- «
σομεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς, καὶ ἡμεῖς. καὶ τῶν ἄλ- «
λων οἱ βουλόμενοι τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων. ἔδοξε λακε- «
δαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται οἱ ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μέ- «
νειν ἑκατέρους, ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν. τοὺς μὲν, ἐν τῷ κορυφασίῳ, ἐντὸς τῆς βουφράδος, καὶ «
τοῦ τομέως μένοντας. τοὺς δὲ, ἐν κυθήροις, μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν, μήτε ἡμᾶς «
πρὸς αὐτοὺς, μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς. τοὺς δὲ ἐν νισαίᾳ καὶ μινῴᾳ, μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν ὁδὸν «
τὴν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ νίσου ἐπὶ τὸ ποσειδώνιον. ἀπὸ δὲ τοῦ ποσειδωνίου, εὐθὺς ἐπὶ «
τὴν γέφυραν τὴν ἐς μινῴαν. μηδὲ μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύ- «
την, καὶ τὴν νῆσον, ἥνπερ ἔλαβον οἱ ἀθηναῖοι ἔχοντας, μήτε ἐπιμισγομένους μηδετέρους, «
μηδ᾽ ἑτέρωσε. καὶ τὰ ἐν τροιζῆνι ὅσα περ νῦν ἔχουσι, καὶ οἷα ξυνέθεντο πρὸς ἀθηναίους, «
καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, λακε- «

» δαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηΐ, ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλοίῳ, ἐς πεντακόσια
» τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ, καὶ πρεσβείᾳ, καὶ ἀκολούθοις, ὁπόσοις ἂν δοκῇ περὶ κα-
» ταλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ δικῶν, ἐς πελοπόννησον καὶ ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι καὶ
» ἀπιοῦσι καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους, μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ,
» μήτε ἐλεύθερον, μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς, μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν, καὶ ἡ-
» μᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφίλογα, δίκῃ διαλύοντας, ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν λακεδαι-
» μονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ταῦτα δοκεῖ. εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε καλλιώτερον, εἴτε δικαιότερον
» τούτων δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς λακεδαίμονα, διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται. ὅσα ἂν δίκαια
» λέγητε, οὔτε οἱ λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες, τέλος ἔχοντες ἰόντων, ᾗπερ καὶ
» ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ, ἐνιαυτὸν ἔσονται, ἔδοξε τῷ δήμῳ. Ἀκάμαντις ἐπρυτά-
» νευε. φαίνιππος ἐγραμμάτευε. Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε τύχῃ ἀγαθῇ τῇ ἀθηναίων,
» ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, καθὰ ξυγχωροῦσι λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ ὡ-
» μολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν. ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν τετρά-
» δα ἐπὶ δέκα τοῦ ἐλαφηβολιῶνος μηνός. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις, καὶ
» κήρυκας, ποιεῖσθαι τοὺς λόγους καθότι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ ποολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαν-
» τας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι ἀθηναίους καθό-
» τι ἂν ἐσίῃ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς
» πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας, ἦ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς τὸν ἐνιαυτόν.

ταῦτα ξυνέθεντο λακεδαιμόνιοι, καὶ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις μηνὸς ἐν λακεδαίμονι γεραστίου δωδεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ, καὶ ἐσπένδοντο λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε, Ταῦρος, Ἐχετιμίδα. Ἀθήναιος, Περικλείδα. Φιλοχαρίδας, Ἐρυξιδαΐδα. κορινθίων δὲ, Αἰνέας, Ὠκύτου. Εὐφαμίδας, Ἀριστωνύμου. σικυωνίων δὲ, Δαμότιμος, Ναυκράτους. Ὀνάσιμος, Μεγακλέους. μεγαρέων δὲ, Νίκασος, Κεφάλου. Μενεκράτης, Ἀμφιδώρου. ἐπιδαυρίων δὲ, Ἀμφίας. Εὐπαιΐδα. ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοί, Νικόστρατος, Διϊτρεφοῦς. Νικίας, Νικηράτου. Αὐτοκλῆς, Τολμαίου. Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία, αὕτη ἐγένετο. καὶ ξυνῇσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διαπαντὸς ἐς λόγους. περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, αἷς ἐπήρχοντο, σκιώνη ἐν τῇ παλλήνῃ πόλις, ἀπέστη ἀπ' ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. φασὶ δὲ οἱ σκιωναῖοι, πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ πελοποννήσου, πλέοντας δ' ἀπὸ τροίας σφῶν τοὺς πρώτους, κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι, ᾧ ἐχρήσαντο ἀχαιοί, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς, ὁ Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν σκιώνην, τριήρει μὲν φιλίᾳ προπλεούσῃ.
5 αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως εἰ μέν τινι τοῦ κέλητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνοι αὐτῷ. ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης, οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ, καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν σκιωναίων, ἔλεγεν ἅ τε ἐν τῇ ἀκάνθῳ, καὶ τορώνῃ. καὶ προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἵτινες τῆς πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ ἀθηναίων, ποτίδαιαν ἐχόντων, καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο, ἢ νησιῶται, αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμίᾳ ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι, περὶ τοῦ φανερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ σημεῖόν τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι, τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα. πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι αὐτοὺς λακεδαιμονίων φίλους, καὶ τἄλλα τιμήσειν. καὶ οἱ μὲν σκιωναῖοι ἐπήρθησάν τε τοῖς λόγοις. καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, τόν τε πόλεμον διενοοῦντο προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν Βρασίδαν, τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο. καὶ δημοσίᾳ μὲν, χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν, ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν ἑλλάδα. ἰδίᾳ δὲ, ἐταινίουν τε, καὶ προσήρχοντο, ὥσπερ ἀθλητῇ. ὁ δὲ, τότε παραυτίκα φυλακήν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν, διέβη πάλιν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε μένδης, καὶ τῆς ποτιδαίας ἀποπειρᾶσαι, ἡγούμενος καὶ τοὺς ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον, καὶ βουλόμενος φθάσαι. καί τι καὶ αὐτῷ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν, ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις. ἐν τούτῳ δὲ, τριήρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτόν, ἀθηναίων μὲν, Ἀριστώνυμος. λακεδαιμονίων δὲ, Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν στρατιὰ, πάλιν διέβη ἐς τορώνην. οἱ δὲ, τῷ Βρασίδᾳ ἀνήγγελον τὴν ξυνθήκην.

θήκην. καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ θρᾴκης ξύμμαχοι λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριστώνυμος δὲ, τοῖς μὲν ἄλλοις, κατῄνει. σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσεσθαι. Βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλὰ ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ᾽ ἀπήγγελλεν ἐς τὰς ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ ἀθηναῖοι εὐθὺς ἕτοιμοι ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν σκιώνην. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδάς. καὶ τῆς πόλεως ἀντεποιοῦντο, Βρασίδᾳ πιστεύοντες. δίκῃ τε ἕτοιμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ, δίκῃ μὲν, οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα, ὀργὴν ποιούμενοι, εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες, ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι τῇ κατὰ γῆν λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον, ᾗ οἱ ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ σκιωναῖοι. ψήφισμά τ᾽ εὐθὺς ἐποιήσαντο, Κλέωνος γνώμῃ πεισθέντες, σκιωναίους ἐξελεῖν τε, καὶ ἀποκτεῖναι. καὶ τἆλλα ἡσυχάζοντες, ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο. ἐν τούτῳ δὲ, Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν πόλις ἐν τῇ παλλήνῃ, ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Βρασίδας, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερῶς προσεχώρησαν. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ οἱ μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τήν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς σκιώνης, ὅτι οὐ προὐδίδου. καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων, καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν, οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβουμένων τὸ κατάδηλον, καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ ἀθηναῖοι εὐθὺς πυθόμενοι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρεσκευάζοντο ἐπ᾽ ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδας προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, ὑπεκκομίζει ἐς ὄλυνθον τὴν χαλκιδικὴν, παῖδας, καὶ γυναῖκας τῶν σκιωναίων, καὶ μενδαίων, καὶ τῶν πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὁπλίτας διέπεμψε, καὶ πελταστὰς τριακοσίους χαλκιδέων, ἄρχοντά τε τῶν ἀπ᾽ αὐτῶν Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς ὡς ἐν τάχει παρεσομένων τῶν ἀθηναίων, κοινῇ εὐτρεπίζοντο. Βρασίδας δὲ, καὶ Περδίκκας, ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀρραβαῖον τὸ δεύτερον ἐς λύγκον. καὶ ἦγον ὁ μὲν, ὧν ἐκράτει μακεδόνων τὴν δύναμιν, καὶ τῶν ἐνοικούντων ἑλλήνων ὁπλίτας. ὁ δὲ, πρὸς τοῖς αὐτοῦ περιλοίποις τῶν πελοποννησίων, χαλκιδέας, καὶ ἀκανθίους, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. ξύμπαν δὲ τὸ ὁπλιτικὸν τῶν ἑλλήνων, τρισχίλιοι μάλιστα. ἱππῆς δ᾽ οἱ πάντες ἠκολούθουν μακεδόνων ξὺν χαλκιδεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους. καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀρραβαίου, καὶ εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς λυγκηστὰς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν πεζῶν, λόφον ἑκατέρωθε, πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες, ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας, καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν λυγκηστῶν ὁπλιτῶν, καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες, καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν τοὺς λυγκηστάς. καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν. οἱ δὲ λοιποὶ διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα, ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο, τροπαῖον στήσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς ἰλλυριοὺς μένοντες, οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν. ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρραβαίου κώμας, καὶ μὴ καθῆσθαι. Βρασίδας τῆς τε μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάθῃ, καὶ ἅμα τῶν ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον. καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν, ἠγγέλθη ὅτι καὶ οἱ ἰλλυριοὶ μετ᾽ Ἀρραβαίου προδόντες Περδίκκαν, γεγένηνται, ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων. κυρωθὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς διαφορᾶς ὁπηνίκα χρὴ ὁρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν μακεδόνες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φοβηθέντες, ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι, καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὔπω παρεῖναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν, ἐχώρουν ἐπ᾽ οἴκου. καὶ τὸν Περδίκκαν τὸ πρῶτον οὐκ αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν, ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο, προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ ἕῳ ὡς εἶδε τοὺς μακεδόνας προκεχωρηκότας, τούς τε ἰλλυριοὺς, καὶ τὸν Ἀρραβαῖον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὁπλίτας, καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέσον λαβὼν, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δὲ εἴ πῃ προσβάλλοιεν αὐτοῖς,

ἔταξε

ἔταξε τοὺς νεωτάτους. καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους, τελευταῖος γνώμην εἶχεν ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις, ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων, παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΒΡΑΣΙΔΟΥ.

Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευον ἄνδρες Πελοποννήσιοι ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι, καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες, καὶ πολλοί, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια, οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετήν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων, οἵ γε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε, ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους. οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν, ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δὲ οὓς νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρή, ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε, καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν, ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους. οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσεστιν ἀγαθόν, μὴ προειδώς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὗτοι δέ, τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν. καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοί, καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι. ἥ τε διὰ κενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων, ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς. προσμῖξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι. οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινα χώραν βιαζόμενοι, ἥ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ, ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει. αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σώζεσθαί τινι πρεπόντως πορίσειε. τοῦ τε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ὑμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται. ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς δὲ πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν, ὁρᾶτε. ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες, ἐπιφερόμενον. καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς θᾶσσον ἀφίξεσθε, καὶ γνώσεσθε τὸ λοιπόν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι, τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον δεξαμένοις, ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει ἐπικομποῦσιν. οἳ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, κατὰ πόδας τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυνται.

Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας, ὑπῆγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτόν, καὶ καταλαβόντες, διαφθερεῖν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἵ τε ἐκδρομαί, ὅπῃ προσπίπτοιεν, ἀπήντων, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους, ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι, ἠμύνοντο. ἡσυχαζόντων δέ, αὐτοὶ ὑπεχώρουν. τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο. μέρος δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ, ἐπί τε τοὺς φεύγοντας τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχοιεν, ἔκτεινον. καὶ τὴν ἐσβολήν, ἥ ἐστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ ἐς τὴν Ἀρριβαίου φθάσαντες, προκατέλαβον, εἰδότες οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντος αὐτοῦ, ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται ὡς ἀποληψόμενοι. ὁ δέ, γνούς, προεῖπε τοῖς μεθ' αὑτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται ἄνευ τάξεως, πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπιόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμῖξαι. καὶ οἱ μέν, προσπεσόντες, ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου. καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾷον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο. οἱ γὰρ βάρβαροι, καὶ ἐφοβήθησαν, τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου, καὶ ἐς τὸ πλέον οὐκέτ' ἐπηκολούθουν, νομίζοντες καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη, καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδας δέ, ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰών, αὐθήμερον ἀφικνεῖται ἐς Ἄρνισαν πρῶτον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς, ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι, οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει, εἰκὸς ἦν ξυμβῆναι, τὰ μὲν, ὑπολύοντες, κατέκοπτον. τῶν δέ, οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθηναίους οὐ ξυνήθης

θης

θες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων διαναστὰς, ἔπρασσεν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα, τοῖς μὲν,
ξυμβήσεται, τῶν δὲ, ἀπαλλάξεται. Βρασίδας δὲ ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τορώνην, κα-
ταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας. καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων, ἐς μὲν τὴν Παλλήνην
ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν
αὐτὸν χρόνον, τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ, ἐξέπλευσαν, ἐπί τε τὴν Μένδην, καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι,
ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι. ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυ-
τῶν, καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις, καὶ Θρᾳξὶ μισθωτοῖς χιλίοις, καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων
πελτασταῖς. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους. ἄραντες δὲ ἐκ
Ποτιδαίας ταῖς ναυσὶ, καὶ σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον, ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δ' αὐ-
τοί τε, καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι βεβοηθηκότες, Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι, ξύμπαν-
τες δὲ, ἑπτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευ-
μένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν, Μεθωναίους τε ἔχων ἑκατὸν εἴκο-
σι, καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς, καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα, καὶ τοὺς τοξότας ἅπαν-
τας, κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προσβῆναι, καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' αὐτῶν,
οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ, ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλέονος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέ-
δῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσβάτῳ, καὶ πάνυ ἐθορυβήθη. καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στρά-
τευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελ-
θούσης, ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς
Σκιώνης, τό, τε προάστειον εἷλον, καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν ἐδῄουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος.
ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπε-
χώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ, Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν, ἅμα
ἐς τὰ μεθόρια τῶν Σκιωναίων, τὴν γῆν ἐδῄου. Νικόστρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας ᾗ
ἐπὶ Ποτιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας, ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μεν-
δαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα, διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῄνει
τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι. καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικὸν, ὅτι
οὐκ ἐπέξεισιν, οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν. καὶ ὡς ἀντεῖπεν, ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ
θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, περὶ ὀργῆς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους,
καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰ-
φνιδίῳ, ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων φοβηθέντων. ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου
τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν, ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν κα-
τέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας
πρὸς τῇ πόλει ἦν, ἐσπεσόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἁπάσῃ
τῇ στρατιᾷ ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες, διήρπασαν. καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον, ὥστε μὴ καὶ
τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν Μενδαίους, μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον, ὥσπερ
εἰώθεσαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς, εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως. τοὺς δ'
ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀπετείχισαν ἑκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν, καὶ φυλακὴν ἐπεκαθίσαντο.
ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατεῖχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν. οἱ δὲ, ἀντεπεξελθόντες
αὐτοὶ, καὶ Πελοποννήσιοι, ἱδρύθησαν ἐπὶ καρτεροῦ λόφου πρὸ τῆς πόλεως, ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν οἱ ἐν-
αντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προσβαλόντες δ' αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ
μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας, ἐστρατοπεδεύσαντό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν τροπαῖ-
ον στήσαντες, παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκρο-
πόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι, βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλα-
κὴν, νυκτὸς ἀφικνοῦνται. καὶ διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον, ἐσῆλθον
ἐς αὐτήν. περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης, Περδίκκας τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυ-
κευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς
Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος πράσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγόρας ὁ
Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πορεύσειν ὡς Βρασίδαν. ὁ δὲ Περδίκκας, ἅμα μὲν κε-
λεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴ ξυνεβεβήκει ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι,
ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευά-

σας

ἐς αὐτὴν ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους, γιγνόμενος ἀεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα, καὶ τὴν παρασκευήν, ὥστε μηδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι, καὶ Ἀμεινίας, καὶ Ἀριστεύς, αὐτοί τε ὡς Βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα, καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι, καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου, καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει. Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγησάνδρου, ἐν Τορώνῃ. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, Θηβαῖοι Θεσπιέων τεῖχος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες ἀττικισμόν. βουλόμενοι μὲν καὶ ἀεί, παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἀθηναίους μάχῃ, ὅτι ἦν αὐτῶν ἄνθος, ἀπωλώλει. καὶ ὁ νεὼς τῆς Ἥρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν ἄργει κατεκαύθη. Χρυσίδος τῆς ἱερείας λύχνον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα, καὶ ἐπικαταδαρθούσης, ὥστε ἔλαθεν ἀφθέντα πάντα, καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσὶς μὲν εὐθὺς τῆς νυκτὸς δείσασα τοὺς ἀργείους, ἐς φλιοῦντα φεύγει. οἱ δὲ, ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο, Φαεινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτώ, καὶ ἔνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος, περιετετείχιστό τε παντελῶς. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ. ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι, τὰ μὲν ἀθηναίων καὶ λακεδαιμονίων ἡσύχαζε, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. μαντινῆς δέ, καὶ τεγεᾶται, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων, ξυνέβαλον ἐν λαοδικείῳ τῆς ὀρεσθίδος. καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο. κέρας γὰρ ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὑτούς, τροπαῖά τε ἀμφότεροι ἔστησαν, καὶ σκῦλα ἐς δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις, καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον, οἱ τεγεᾶται μὲν ἐπηυλίσαντό τε, καὶ εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον, μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκολίωνα, καὶ ὕστερον ἀντέστησαν. ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασίδας τελευτῶντος, καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη, ποτιδαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτός, καὶ κλίμακα προσθείς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἡ πρόσθεσις ἐγένετο. ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιάν, καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑφῆς πέμπτης.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαί, διελέλυντο μέχρι πυθίων. καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, ἀθηναῖοι δηλίους ἀνέστησαν ἐκ δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι. καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν δήλιοι, ἀτραμύττιον, φαρνάκου δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ ἀσίᾳ ᾤκησαν οὕτως, ὡς ἕκαστος ὥρμητο. Κλέων δὲ ἀθηναίους πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης χωρία ἐξέπλευσε, μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ἀθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους, καὶ χιλίους, καὶ ἱππέας τριακοσίους. τῶν δὲ ξυμμάχων, πλείους. ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένων, καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν κολοφωνίων λιμένα τῶν τορωναίων, ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων, ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ τορώνῃ, οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα ἐς τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον. καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ λακεδαιμόνιος ἄρχων, καὶ ἡ παροῦσα φυλακή, προσβαλόντων τῶν ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας, μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρῆμον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχί-

σματος

σματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι φθάνουσιν, οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν τῶν πελοποννησίων, καὶ τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί. τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ τορώνῃ. αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους, μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ κλέων, καὶ οἱ ἀθηναῖοι, τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχίσματι. καὶ τῶν τορωναίων, γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν. αὐτοὺς δὲ, καὶ πελοποννησίους, καὶ εἴ τις ἄλλος χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἑπτακοσίους ἀπέπεμψαν ἐς τὰς ἀθήνας. καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς, ἀπῆλθε. τὸ δὲ ἄλλο, ἐκομίσθη ὑπ' ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ πάνακτον ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον, προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν κλέων, φυλακὴν καταστησάμενος τῆς τορώνης, ἄρας, περιέπλει τὸν ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν ἀμφίπολιν. φαίαξ δὲ ὁ ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς, ἀθηναίων πεμπόντων ναυσὶ δύο ἐς ἰταλίαν, καὶ σικελίαν, πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων ἀθηναίων ἐκ σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλούς. καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι, συρακοσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν, ἐπλανήθησαν, ὡς ἕκαστοι. οἱ δὲ δυνατοὶ, ὁμολογήσαντες συρακοσίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, καὶ ἐρημώσαντες συρακούσας, ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινες, διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν συρακουσῶν, φωκέας τε τῆς πόλεώς τι τῆς λεοντίνων χωρίον καλούμενον, καταλαμβάνουσι, καὶ βρικιννίας, ὂν ἔρυμα ἐν τῇ λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ, ἦλθον ὡς αὐτούς, καὶ καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ ἀθηναῖοι, τὸν φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, σικελιώτας κοινῇ, συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν λεοντίνων. ὁ δὲ φαίαξ ἀφικόμενος, τοὺς μὲν καμαριναίους πείθει, καὶ ἀκραγαντίνους, ἐν δὲ γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς. ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν σικελῶν ἐς κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ, καὶ ἐς τὰς βρικιννίας ἐλθὼν, καὶ παραθαρσύνας, ἀπέπλει. ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν σικελίαν, καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ ἰταλίᾳ, τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς ἀθηναίοις. καὶ λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἱ μετὰ τὴν σικελιωτῶν ὁμολογίαν, στασιασάντων μεσσηνίων, καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἑτέρων λοκρούς, ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν. καὶ ἐγένετο μεσσήνη λοκρῶν, τινὰ χρόνον. τούτοις οὖν ὁ φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν, ἐγεγένητο γὰρ τοῖς λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι, πρὸς τοὺς ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο ἀθηναίοις. οὐδ' ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς ἰτωνέας, καὶ μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας, καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν φαίαξ, ἐς τὰς ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο. ὁ δὲ κλέων, ὡς ἀπὸ τῆς τορώνης τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἠϊόνος, σταγείρῳ μὲν προσβάλλει ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε. γαληψὸν δὲ τὴν θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν θρᾴκην ἄλλους παρὰ πόλλην τὸν ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντα μισθοῦ θρᾷκας ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ ἠϊόνι. βρασίδας δὲ πυνθανόμενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ κερδυλίῳ. ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς ἀμφιπόλεως. καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν, ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὁρμώμενος ὁ κλέων τῷ στρατῷ, ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους, καὶ χιλίους. καὶ τοὺς ἠδῶνας πάντας παρακαλῶν πελταστάς, καὶ ἱππέας, καὶ μυρκινίων, καὶ χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους, καὶ χιλίους. οἱ δ' ἄλλοι ἐν ἀμφιπόλει μετὰ κλεαρίδου ἐτετάχατο. ὁ δὲ κλέων, τέως μὲν ἡσύχαζεν.

ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι, ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν, μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ, ᾧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισεν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα. κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ ἢν ἀναγκάζηται περισχήσων, ἀλλ' ὡς κύκλῳ περιστὰς, βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως, ἐπὶ τὴν Θρᾴκην ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν ὁπότ' ἂν βούληται ἀμαχεί. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει. κεκλῃσμέναι τε ἦσαν πᾶσαι, ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐ κατῆλθεν ἔχων, ἁμαρτάνειν ἐδόκει. ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ ἐρῆμον. ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, ἐσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευήν. καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι οὐ τῷ πλήθει, ἀντίπαλα γάρ πως ἦν, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε. καὶ Λημνίων, καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον, τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι, ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΒΡΑΣΙΔΟΥ.

» Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι αἰεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω, ἵνα μὴ τὸ, τε κατ' ὀλίγον, καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον, ἀτολμίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα, κάλλιστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται τὴν διάνοιαν ἔχουσιν ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ, καὶ φθάσας ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ Κλεαρίδα ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτοὺς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας, καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι. ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις, τοῦ παρόντος, καὶ μαχομένου. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου ὥσπερ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην. καὶ ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι. καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ, ἢ θανατώσεως πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν, ἢ πρὶν εἴχετε. τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι, κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν, ἐγώ τε δείξω, οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν. Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἰπὼν, τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας

καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥσπερ εἴρητο, ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κερδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς ἀθηνᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται. προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν, ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας, ἐπῆλθε. καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος φθήσεσθαι, ἀπελθὼν, σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς ἠιόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἀν τούτῳ Βρασίδας ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει, καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας, ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ, ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας, καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος, ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε. καὶ προσβαλὼν τοῖς ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευμα τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ, ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν, τοὺς ἀθηναίους θορυβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν ἠιόνα, ὅπερ δὴ καὶ προὐκεχωρήκει, εὐθὺς ἀπορραγὲν, ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκεται. καὶ πεσόντα αὐτὸν, οἱ μὲν ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσθάνονται. οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες, ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον. καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν, πρὶν ἥ τε μυρκινία, καὶ ἡ χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες, καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς, ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν, ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν ἠιόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ' αὐτοῦ. οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκρούς τε ἐσκύλευσε, καὶ τροπαῖον ἔστησε. μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τὸ λοιπὸν οἱ ἀμφιπολῖται περιείρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας, καὶ ἐτησίους θυσίας. καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ ἁγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκήσεως περιέσεσθαι, νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν ἀθηναίων θεραπεύοντες. τὸν δὲ Ἅγνωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως, οὐδ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους. τῶν δ' ἐναντίων ἑπτὰ, διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως, τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν, οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν ἀμφίπολιν καθίσταντο. καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ῥαμφίας, καὶ αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐννακοσίων ὁπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς ἡράκλειαν τὴν ἐν τραχῖνι, καθίσταντο, ὅτι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἐτύγχανεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι μὲν πιερίου τῆς θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν. κωλυόντων δὲ τῶν θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιὰν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου, νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε ἀθηναίων ἥσσῃ

ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι, ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ τὸ πλῆθος εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ὀργὴν ἔχοιεν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας. ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ραμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι᾽ ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ᾗπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπὶ πλέον ἀποστῶσι, μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ᾽ αὖ Λακεδαιμόνιοι παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν. περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου, καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν εἱλώτων, καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς ἔξω πίσυνοι πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς, τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς ἐπ᾽ ἐξόδῳ εἶναι, καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥστ᾽ ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους, ὅπερ καὶ ἐγένετο. ταῦτ᾽ οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις, ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν. ἀλλ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι, οὔπω ἤθελον εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους, ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας, καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων. τότε δὲ ἑκατέρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο. Νικίας μὲν βουλόμενος ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν, καὶ ἠξιοῦτο διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα, ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο, νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι. τὸ δὲ ἀκίνδυνον, τὴν εἰρήνην παρέχειν. Πλειστοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνοι. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃτιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ᾽ Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπὶ πολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας ἐς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν. εἰ δὲ μὴ, ἀργυραία εὐλάκα εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα φόβῳ τῷ Λακεδαιμονίων, ἔτει ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίσαντο. ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι. πολέμου δὲ καθεστῶτος, ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προύχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προυθυμήθη τὴν ξύμβασιν, καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον, ᾖσαν ἐς λόγους. καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπὶ τειχισμὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν. καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις ξυνεχωρεῖτο, ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ᾽ ἔχειν Ἀθηναίους, ἀνταπαιτούντων γὰρ

πλάταιαν

πλαταιᾶν, οἱ θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον, καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν νίσαιαν, τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων, πλὴν βοιωτῶν, καὶ κορινθίων, καὶ ἠλείων, καὶ μεγαρέων, τῶν ἄλλων ὥστε καταλύεσθαι, τούτοις δὲ, οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν. καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς ἀθηναίους, καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους τάδε, Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἀθηναῖοι, καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις, περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέναι, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον, καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ δελφοὺς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτελεῖς, καὶ αὐτοδίκους, καὶ αὐτῶν, καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς ἀθηναίων, καὶ λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς λακεδαιμονίων, ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπ' ἀθηναίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε ἀθηναίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους. μήτε τέχνῃ, μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. ἢν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων, καὶ ὅρκοις, καθότι ἂν ξυνθῶνται. ἀποδόντων δὲ ἀθηναίοις λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν λακεδαιμόνιοι ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται αὐτοὺς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας. τὰς δὲ πόλεις, φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου, αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἀθηναίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ, Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι μηδ' ἑτέρων, μήτε λακεδαιμονίων, μήτε ἀθηναίων. ἢν δὲ ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις βουλομένας ταύτας, ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοὺς ἀθηναίοις. μηκυβερναίους δὲ, καὶ σαναίους, καὶ συγγαίους, οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ ὀλύνθιοι, καὶ ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ ἀθηναίοις, λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πάνακτον. ἀποδόντων δὲ καὶ ἀθηναῖοι λακεδαιμονίοις, Κορυφάσιον, καὶ Κύθηρα, καὶ Μεθώνην, καὶ Πτελεόν. καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας, ὅσοι εἰσὶ λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῶν ἀθηναίων, ἢ ἄλλοθί που ὅσης ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. καὶ τοὺς ἐν σκιώνῃ πολιορκουμένους πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν σκιώνῃ εἰσὶ, καὶ ὅσους Βρασίδας ἐσέπεμψε. καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν λακεδαιμονίων ἐν ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ, ἢ ἄλλοθί που, ἧς ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, οὕς τινας ἔχουσιν ἀθηναίων, καὶ τῶν ξυμμάχων, κατὰ ταυτά. σκιωναίων δὲ, καὶ τορωναίων, καὶ σερμυλίων, καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν ἀθηναῖοι, ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὅρκους δὲ ποιήσασθαι ἀθηναίους πρὸς λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ' ὅρκος ἔστω ὅδε, Ἐμμενῶ ταῖς ξυνθήκαις, καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε, δικαίως, καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταυτὰ ὅρκος πρὸς ἀθηναίους. τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στῆσαι ὀλυμπίασι, καὶ πυθοῖ, καὶ ἰσθμῷ, καὶ ἐν ἀθήναις ἐν πόλει, καὶ ἐν λακεδαίμονι ἐν ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν ὁπότεροι οὖν, καὶ ὅτου πέρι, λόγοις δικαίοις χρωμένοις, εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι, ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις. ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν ἔφορος Πλειστόλας, ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος. ἐν δὲ ἀθήναις, ἄρχων Ἀλκαῖος, ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε, καὶ ἐσπένδοντο, λακεδαιμονίων μὲν, Πλειστόλας. Δαμάγητος. Χίονις. Μεταγένης. Ἄκανθος. Δάϊθος. Ἰσχαγόρας. Φιλοχαρίδας. Ζευξίδας. Ἄντιππος. Τέλλις. Ἀλκινίδης. Ἐμπεδίας. Μηνᾶς. Λάμφιλος. ἀθηναίων δὲ, οἵδε, Λάμπων. Ἰσθμιόνικος. Νικίας. Λάχης. Εὐθύδημος. Προκλῆς. Πυθόδωρος. Ἅγνων. Μυρτίλος. Θρασυκλῆς. Θεογένης. Ἀριστοκοίτης. Ἰώλκιος. Τιμοκράτης. Λέων. Λάμαχος. Δημοσθένης.

Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἐς τὴν ἀττικὴν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ, ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγε-

γεγενημένα σημαινόντων πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν, ὥσπερ γέγραπται, εὑρήσει ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι ἃ εἶχον, τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν. καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις, Ἰσχαγόραν, καὶ Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρίδαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴρητο ἑκάστοις δέχεσθαι. οἱ δ᾽ οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι. οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς χαλκιδεῦσι, λέγων, ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων, παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν λακεδαίμονα, ἢν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπείθετο, καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμολογία, ἐπειδὴ εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν πάλιν πεμπόντων τῶν λακεδαιμονίων, καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὁπόσοι πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο. οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες. καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς, ἐκέλευον οἱ λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει, ᾗπερ καὶ τοπρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων ποιῶνται. ὡς δ᾽ αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν, ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι, τούς τε ἀργείους ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ ἀθηναίων, οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην πελοπόννησον μάλιστ᾽ ἂν ἡσυχάζειν. πρὸς γὰρ ἂν τοὺς ἀθηναίους εἰ ἐξῆν χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν. καὶ ἐγένοντο ὅρκοι, καὶ ξυμμαχία ἥδε, κατὰ τάδε.

ΞΥΜΜΑΧΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΚΑΙ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ.

„ Ξύμμαχοι ἔσονται λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέ-
„ μιοι τὴν λακεδαιμονίων, καὶ κακῶς ποιῶσι λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν ἀθηναίους λακεδαι-
„ μονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχων-
„ ται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν λακεδαιμονίοις, καὶ ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν
„ ὑπὸ ἀμφοτέρων. καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ᾽ εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως,
„ καὶ ἀδόλως. καὶ ἢν τινες ἐς τὴν τῶν ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν ἀ-
„ θηναίους, ὠφελεῖν λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν
„ δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν λακεδαιμονίοις, καὶ ἀθηναίοις,
„ καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων. καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ᾽ εἶναι δι-
„ καίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανίστηται, ἐπικουρεῖν ἀθηναίους λακεδαι-
„ μονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. Ὀμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς

ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ ταῦτα κατ᾽ ἐνιαυτὸν λακεδαιμονίους μὲν ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ διονύσια, ἀθηναίους δὲ ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν, ἐν λακεδαίμονι, παρ᾽ Ἀπόλλωνι ἐν ἀμυκλαίῳ. τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις, ἐν πόλει παρ᾽ Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ λακεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ὅ,τι ἂν δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι. τὸν δὲ ὅρκον, ὤμνυον λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε. Πλειστοάναξ. Ἆγις. Πλειστόλας. Δαμάγητος. Χίονις. Μεταγένης. Ἄκανθος. Δάϊθος. Ἰσχαγόρας. Φιλοχαρίδας. Ζεύξιδας. Ἄνθιππος. Ἀλκινάδας. Τέλλις. Ἐμπεδίας. Μηνᾶς. Λάφιλος. ἀθηναίων δὲ, Λάμπων. Ἰσθμιόνικος. Λάχης. Νικίας. Εὐθύδημος. Προκλῆς. Πυθόδωρος. Ἄγνων. Μυρτίλος. Θρασυκλῆς. Θεαγένης. Ἀριστοκράτης. Ἰώλκιος. Τιμοκράτης. Λέων. Λάμαχος. Δημοσθένης. Αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον). καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ ἀθηναῖοι τοῖς λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ δέκα ἔτη, ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος, γέγραπται. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς, καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν λακεδαιμονίων, καὶ τῶν ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν λακεδαίμονι ἐφόρου, Ἀλκαίου δ᾽ ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς, εἰρήνη ἦν. οἱ δὲ κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν πελοποννήσῳ πόλεών τινες, διεκίνουν τὰ πεπραγμένα. καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν λακεδαίμονα, καὶ ἅμα

καὶ

καὶ τοῖς ἀθηναίοις οἱ λακεδαιμόνιοι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὕποπτοι ἐγένοντο. ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο, μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι. ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους τὰ μάλιστα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς θουκυδίδης ἀθηναῖος ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο κατὰ θέρη, καὶ χειμῶνας, μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν ἀθηναίων λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη, καὶ τὸν πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ, καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διαμέσου ξύμβασιν, εἴ τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διῄρηται ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει, οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι. ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, οὔτ' ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν μαντινικὸν καὶ ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένετο. καὶ οἱ ἐπὶ θρᾴκης ξύμμαχοι, οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον, ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας. καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις, μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου, καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι. καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ, ἔτη εἴκοσι, μετὰ τὴν ἐς ἀμφίπολιν στρατηγίαν. καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς πελοποννησίων διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς λακεδαίμονος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον. κορίνθιοι δὲ ἐς ἄργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων ἀργείων, ὡς χρὴ, ἐπειδὴ λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν ἑλλήνων ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι, καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι πρὸς ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν. ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι μίσει τῶν λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ τῶν ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς, καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, πλὴν ἀθηναίων, καὶ λακεδαιμονίων. τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι, ἄνευ τοῦ δήμου τῶν ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ ἀργεῖοι μᾶλλον ὁρῶντες τόν τε τῶν λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον, ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν, καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον, ἥ τε λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε, καὶ ὑπερώφθη, διὰ τὰς ξυμφορὰς, οἵ τε ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ ἀττικοῦ πολέμου. ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες, ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν ἀργεῖοι, οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν ἑλλήνων. μαντινῆς δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ μαντινεῦσι, μέρος τι τῆς ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς ἀθηναίους πολέμου ὄντος. καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον. ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, καὶ λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον δημοκρατουμένην τε, ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη πελοπόννησος ἐς θροῦν καθίστατο, ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο. νομίσαντες πλέον τέ τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτούς, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς ἀττικαῖς ἐγέγραπτο εὔορκον εἶναι προσθεῖναι, καὶ ἀφελεῖν ὅ, τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ λακεδαιμονίοις καὶ ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν πελοπόννησον διεθορύβει, καὶ ἐς ὑποψίαν καθί-

ϛη, μὴ μετὰ ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ, ὥρμηντο πρὸς τοὺς ἀργείους, καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι. λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τοῦτον ἐν τῇ πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους, καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τοῦ παντὸς, καὶ εἰ ἀργείοις, σφῶν ἀποστάντες, ξύμμαχοι ἔσονται. παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους. καὶ ἤδη ἀδικεῖν, ὅτι οὐ δέχονται τὰς ἀθηναίων σπονδὰς, εἰρημένον κύριον εἶναι, ὅ, τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν, ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. κορίνθιοι δὲ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ᾽ αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς, παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον, ἀντέλεγον τοῖς λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε σόλλιον σφίσιν ἀπέλαβον παρὰ ἀθηναίων, οὔτε ἀνακτόριον, εἴτε τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι. πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ θρᾴκης μὴ προδώσειν, ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτι ποτίδαια τὸ πρῶτον ἀπέστη, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν ἀθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς, εἰρῆσθαι δ᾽ ὅτι ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων, τοσαῦτα εἶπον. περὶ δὲ τῆς ἀργείων ξυμμαχίας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὅ, τι ἂν δίκαιον ᾖ, καὶ οἱ μὲν λακεδαιμονίων πρέσβεις, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν, καὶ μὴ μέλλειν. οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν. ἦλθε δὲ καὶ ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς, καὶ ἐποιήσαντο πρὸς κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς λακεδαιμονίοις περὶ λεπρέου. πολέμου γάρ γενομένου ποτὲ πρὸς ἀρκάδων τινὰς λεπρεάταις, καὶ ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς λεπρεάταις, τάλαντα ἔταξαν Διῒ τῷ ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον. ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον. οἱ δ᾽ ἐτράποντο πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους. καὶ δίκης λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν ἠλείους, καὶ ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐσέπεμψαν ἐς λέπρεον. οἱ δὲ ἠλεῖοι νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ᾗ εἴρητο ἃ ἔχοντες ἐς τὸν ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες ταῦτα ἔχοντας, καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες, ἀφίστανται πρὸς τοὺς ἀργείους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥσπερ προείρητο, οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ οἱ κορίνθιοι εὐθὺς μετ᾽ ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ θρᾴκης χαλκιδεῖς ἀργείων ξύμμαχοι. βοιωτοὶ δὲ, καὶ μεγαρεῖς τὸ αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων, καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις, ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς λακεδαιμονίων πολιτείας. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, σκιωναίους μὲν ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν. καὶ τὴν γῆν πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι. δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς δῆλον, ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, καὶ τοῦ ἐν δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος, καὶ φωκῆς, καὶ λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ κορίνθιοι, καὶ ἀργεῖοι ἤδη ξύμμαχοι ὄντες, ἔρχονται ἐς τεγέαν, ἀποστήσοντες λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὂν, καὶ εἰ σφίσι προσγένοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ τεγεάται λακεδαιμονίοις, οἱ κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες, ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας, καὶ ὠρρώδησαν, μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς βοιωτοὺς, ἐδέοντο σφῶν τε καὶ ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους, καὶ τἄλλα κοινῇ πράσσειν. τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς, αἳ ἦσαν ἀθηναίοις καὶ βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ κορίνθιοι τοὺς βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας ἀθηναίοις, καὶ σφίσι ποιῆσαι ὥσπερ βοιωτοὶ εἶχον,

μὴ

μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπεῖπεν τὴν ἐκεχειρίαν, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας, ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον. ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, οὐχ εὕροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον, τὰς δεχημέρους ἀξιούντων, καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τοῦ αὐτοῦ θέρους, πανδημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παρρασίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν ἐν τῇ Παρρασικῇ, κείμενον ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, τὴν γῆν τῶν Παρρασίων ἐδῄουν. οἱ δὲ Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν. ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος, καὶ τὰς ἐν Παρρασίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τούς τε Παρρασίους αὐτονόμους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θράκης, μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο, τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου εἵλωτας μαχεσαμένους, ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς, καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις. τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσώσεσθαι, καὶ ὄντες ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν. ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἄρχειν, μήτε πριαμένους τι, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θυσσὸν τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ ἀκτῇ Διῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν, ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Πελοποννησίοις. ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδάς, οἵ τε Ἀθηναῖοι, καὶ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀποδεδώκεσαν. οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης παρεῖχον ξυμμάχους, τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτοὺς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσουσι. χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες. τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τὰ μὲν δυνατὰ, ἔφασαν πεποιηκέναι. τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων, ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θράκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν. Ἀμφιπόλεως δὲ, οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥστε παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν. καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι. εἰ δὲ μή, Μεσσηνίους γε καὶ τοὺς εἵλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θράκης. Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτοὺς εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους εἵλωτάς τε, καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς. καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο, ἡσυχία ἦν, καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἔτυχον γὰρ ἔφοροι ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, καί τινες καὶ αὐτῶν ἐναντίοι ταῖς σπονδαῖς, ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων, καὶ Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῄεσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς, καὶ Κορινθίοις, Κλεόβουλος, καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλῦσαι τὰς σπονδάς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν, καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ

βοιωτῶν, ἀργείους λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους. οὕτω γὰρ ἥκιστ' ἂν ἀναγκασθῆναι βοιωτοὺς ἐς τὰς ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν. ἑλέσθαι γὰρ λακεδαιμονίους πρὸ τῆς ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ ἄργος αἰεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω πελοποννήσου πόλεμον ῥᾷω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι πάνακτον ἐδέοντο βοιωτοὺς, ὅπως παραδώσουσι λακεδαιμονίοις, ἵνα ἀντ' αὐτοῦ πύλον, ἢν δύνωνται, ἀπολαβόντες, ῥᾷον καθιστῶνται ἀθηναίοις ἐς πόλεμον. καὶ οἱ μὲν βοιωτοὶ, καὶ οἱ κορίνθιοι, ταῦτα ἐπεσταλμένοι, ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβούλου, καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν λακεδαιμονίων, ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν. ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης, ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδὸν. καὶ ξυγγενόμενοι, ἐς λόγους ἦλθον, εἴ πως οἱ βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο, ὥσπερ κορίνθιοι, καὶ ἠλεῖοι, καὶ μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν τούτου προχωρήσαντος, ῥᾳδίως ἤδη, καὶ πολεμεῖν, καὶ σπένδεσθαι. καὶ πρὸς λακεδαιμονίους εἰ βούλοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούουσιν, ἤρεσκε. κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων, ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν ἀργείων ἄνδρες, ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς βοιωτοὺς, ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ βοιωτοὶ, ἀπήγγειλαν τοῖς βοιωτάρχαις τά τε ἐκ τῆς λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων ἀργείων. καὶ οἱ βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε, καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς, τούς τε φίλους τῶν λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς ἀργείους ἐς τὰ ὁμοῖα σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πρέσβεις παρῆσαν ἀργείων, τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς ἄργος. ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς βοιωτάρχαις, καὶ κορινθίοις, καὶ μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ θρᾴκης πρέσβεσιν, ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις, ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμυνεῖν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῷ, μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης. καὶ οὕτως ἤδη τοὺς βοιωτοὺς καὶ μεγαρέας, τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν, πρὸς τοὺς ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι, οἱ βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι. καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομνύναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν βοιωτῶν ὄντες, οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι κορινθίοις ξυνομνύντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε ἐφόρων Κλεόβουλος, καὶ Ξενάρης, καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν, ἀργείων πρῶτον καὶ κορινθίων γενομένους ξυμμάχους, ὕστερον μετὰ τῶν λακεδαιμονίων γίγνεσθαι, οἰόμενοι τὴν βουλὴν κἂν μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι, ἢ ἃ σφίσι προδιαγνόντες, παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν κορίνθιοι, καὶ οἱ ἀπὸ θρᾴκης πρέσβεις, ἄπρακτοι ἀπῆλθον. οἱ δὲ βοιωτάρχαι μέλλοντες πρότερον εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ ἀργείων ἐς τὰς βουλὰς, οὐδὲ ἐς τὸ ἄργος τοὺς πρέσβεις, οὓς ὑπέσχοντο ἔπεμπον. ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ, μηκύβερναν ὀλύνθιοι, ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐγίγνοντο γὰρ αἰεὶ λόγοι τοῖς τε ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις, περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων, ἐλπίζοντες οἱ λακεδαιμόνιοι εἰ πάνακτον ἀθηναῖοι παρὰ βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι. καὶ ἐδέοντο σφίσι πάνακτόν τε, καὶ τοὺς ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ' αὐτῶν πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται, ὥσπερ ἀθηναίοις λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν ἀθηναίους, εἰρημένον ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ, μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπονδὰς προθυμουμένων τὰ ἐς βοιωτοὺς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς ἔαρ. καὶ τὸ πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν βοιωτῶν, οὓς ἔφασαν πέμψειν οὐχ ἧκον, τό τε πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς βοιωτοῖς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι, καὶ ἐς

λακεδαιμονίους

λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ. τοὺς γὰρ βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ λακεδαιμονίων τό, τε πάνακτον καθελεῖν. καὶ ἐς τὰς ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα, ὥστε οὐδὲ πρὸς ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι, πρότερον ἐλπίζοντες ἐκ τῶν διαφορῶν, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς λακεδαιμονίους σπονδαί, τοῖς γοῦν ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ λακεδαιμονίοις, καὶ τεγεάταις, βοιωτοῖς, καὶ ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς λακεδαιμονίων σπονδάς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν λακεδαίμονα πρέσβεις, εὔστροφον, καὶ αἴσωνα, οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι, ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, οἱ ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι. ἢ ἐς πόλιν τινά, ἢ ἰδιώτην περὶ τῆς κυνουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι, διαφέρονται, μεθορίας οὔσης. ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ θυρέαν, καὶ ἀνθήνην πόλιν. νέμονται δ' αὐτὴν λακεδαιμόνιοι. ἔπειτα δ' οὐκ ἐώντων λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον ἑτοῖμοι εἶναι οἱ ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε, ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα. ἐξεῖναι δ' ὁποτέροις οὖν προκαλεσαμένοις μήτε νόσου οὔσης, μήτε πολέμου, λακεδαίμονι καὶ ἄργει διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾶν. διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς ἄργος καὶ λακεδαίμονα ὅρων. τοῖς δὲ λακεδαιμονίοις, τὸ μὲν πρῶτον, ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα, ἐπεθύμουν γὰρ τὸ ἄργος πάντως φίλον ἔχειν, ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ λακεδαιμόνιοι πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτούς, δεῖξαι τῷ πλήθει. καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ ὑακίνθια, τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν, ἀνεχώρησαν. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν λακεδαιμονίων ἀνδρομένης, καὶ φαίδιμος, καὶ ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ πάνακτον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ βοιωτῶν παραλαβόντας, ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν πάνακτον ὑπὸ τῶν βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον εὗρον, ἐπὶ προφάσει, ὡς ἦσάν ποτε ἀθηναίοις, καὶ βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοί, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν. τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους οἱ βοιωτοὶ ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν ἀνδρομένην, ἐκόμισαν τοῖς ἀθηναίοις, καὶ ἀπέδοσαν. τοῦ τε πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι. πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ λακεδαιμονίων, τοῦ τε πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ βοιωτοῖς ἰδίαν ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν, τά τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι. ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν. κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδάς, εὐθὺς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, καὶ ἀλκιβιάδης ὁ κλεινίου ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος. ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν, ἠναντιοῦτο ὅτι λακεδαιμόνιοι διὰ νικίου καὶ λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδάς, ἑαυτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν, οὐ τιμήσαντες, ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων, διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι, πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖτις ἐπ' ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προσκαλουμένους, ἥκειν μετὰ μαντινέων, καὶ ἠλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα. οἱ δὲ ἀργεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ'

διὰ

ἐν διαφορᾷ μεγάλῃ καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν λακεδαίμονι πρέσβεων, οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν. πρὸς δὲ τοὺς ἀθηναίους, μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν, ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἠλεῖοι, καὶ μαντινεῖς. ἀφίκοντο δὲ καὶ λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας, καὶ Λέων, καὶ Ἔνδιος, δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ πανάκτου, καὶ περὶ τῆς βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν ἀθηναίων ἐποιήσαντο. καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καὶ ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν, ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, καὶ ἀπωσθῇ ἡ ἀργείων ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης, τοὺς λακεδαιμονίους πείθει πίστιν αὐτοῖς δοὺς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς ἀθηναίους, ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι, ταῦτα ἔπραττε. καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς, ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταὐτὰ, τοὺς ἀργείους, καὶ ἠλείους, καὶ μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο, ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν λακεδαιμονίων, ἐσήκουόν τε, καὶ ἕτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ, ὁ Νικίας, καίπερ τῶν λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς ἀργείους, πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι ὅ, τι διανοοῦνται, λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν. ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν, ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι, ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσαντας λακεδαιμονίους, εἴ τι δίκαιον διανοοῦνται, πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι, καὶ ἀμφίπολιν, καὶ τὴν βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι, ὥσπερεί γ' αὐτοὺς, αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴ τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες, ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους, τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ λακεδαιμόνιοι βοιωτοὺς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρην τὸν ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. τοὺς δὲ ὅρκους δεομένου Νικίου, ἀνενεώσαντο. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ, καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι' ὀργῆς εἶχον. καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

ΣΠΟΝΔΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΓΕΙΩΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΕΙΣ.

» Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἀθηναῖοι ἔτη, καὶ ἀργεῖοι, καὶ μαντινεῖς, καὶ ἠλεῖοι ὑπὲρ σφῶν
» αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων, ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ
» θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε ἀργείους, καὶ ἠλείους, καὶ μαντινέας,
» καὶ τοὺς ξυμμάχους, ὧν ἄρχουσιν ἀθηναῖοι, μήτε ἀθηναίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ ἀργείους, καὶ
» ἠλείους, καὶ μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. κατὰ τάδε ξυμμάχους εἶναι ἀθηναίους

ἀθηναίους, καὶ ἀργείους, καὶ ἠλείους, καὶ μαντινέας ἑκατὸν ἔτη. καὶ ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν τὴν ἀθηναίων, βοηθεῖν ἀργείους, καὶ ἠλείους, καὶ μαντινέας ἀθήναζε, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν ἀργείοις, καὶ μαντινεῦσι, καὶ ἠλείοις, καὶ ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ ἀθηναίους ἐς ἄργος, καὶ μαντίνειαν, καὶ ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἠλείων, ἢ τὴν μαντινέων, ἢ τὴν ἀργείων καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν ἀθηναίοις, καὶ ἀργείοις, καὶ μαντινεῦσι, καὶ ἠλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διϊέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων, ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν, τὴν δίοδον εἶναι ἀθηναίων, καὶ ἀργείων, καὶ μαντινέων, καὶ ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν, ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταυτά. ἢν δὲ πλείονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι. ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη, διδότω σῖτον. τῷ μὲν ὁπλίτῃ, καὶ ψιλῷ, καὶ τοξότῃ, τρεῖς ὀβολοὺς αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης. τῷ δὲ ἱππεῖ, δραχμὴν αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ὁ πόλεμος ᾖ. ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς ἀθηναίους μὲν, ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων. ἀργεῖοι δὲ, καὶ μαντινῆς, καὶ ἠλεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον κατὰ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος, ἔστω ὅδε, ἐμμενῶ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως, καὶ ἀβλαβῶς, καὶ ἀδόλως. καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ, οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων δὲ ἀθήνησι μὲν, ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ, οἱ πρυτάνεις. ἐν ἄργει δὲ, ἡ βουλὴ, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι. ἐξορκούντων δὲ, οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ, οἱ θεωροὶ, καὶ οἱ πολέμαρχοι. ἐν δὲ ἤλιδι, οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες καὶ οἱ ἑξακόσιοι. ἐξορκούντων δὲ, οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους. ἀθηναίους μὲν, ἰόντας ἐς ἦλιν, καὶ ἐς μαντίνειαν, καὶ ἐς ἄργος τριάκοντα ἡμέραις πρὸ ὀλυμπίων. ἀργείους δὲ, καὶ ἠλείους, καὶ μαντινέας, ἰόντας ἀθήναζε δέκα ἡμέραις πρὸ παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν, καὶ τῶν ὅρκων, καὶ τῆς ξυμμαχίας, ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ. ἀθηναίους μὲν, ἐν πόλει. ἀργείους δὲ ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῦ ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ. μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων δὲ καὶ ὀλυμπίασι στήλην χαλκῆν κοινῇ ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ, τι δ' ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευσαμέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ αἱ ξυμμαχίαι, οὕτως ἐγένοντο καὶ αἱ τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων, οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα, οὐδ' ὑφ' ἑτέρων. κορίνθιοι δὲ ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου ἠλείοις, καὶ ἀργείοις, καὶ μαντινεῦσι ξυμμαχίας τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν, καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν. ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν κορίνθιοι, οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων. καὶ πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον. ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς ἀνδροσθένης ἀρκὰς παγκράτιον τὸ πρῶτον ἐνίκα. καὶ λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ ἠλείων εἴρχθησαν, ὥστε μὴ θύειν, μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς, ἣν ἐν τῷ ὀλυμπιακῷ νόμῳ ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ φύρκόν τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν, καὶ ἐς λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη, δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὥσπερ ὁ νόμος ἔχει. λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις πέμψαντες, ἀντέλεγον, μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. ἠλεῖοι δὲ

τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἀπαγγέλλουσι. καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων ὡς ἐν σπονδαῖς αὐτοὺς λαβεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτούς. ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι. καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισθῆναι. εἰ δὲ βούλονται σφίσι λέπρεον ἀποδοῦναι, τό, τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν, λέπρεον μὲν, μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται. ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἐπομόσαι ἐναντίον τῶν ἑλλήνων ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, λακεδαιμόνιοι μὲν, εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, θυσίας καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον. οἱ δὲ ἄλλοι ἕλληνες ἐθεώρουν, πλὴν λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ ἠλεῖοι δεδιότες μὴ βίᾳ θύσωσι, ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ ἀργεῖοι, καὶ μαντινεῖς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν ἄργει ὑπέμενον τὴν ἑορτήν, δέος δὲ ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα, μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ λακεδαιμόνιοι. ἄλλως τε, καὶ ἐπειδὴ καὶ Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι, ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα. ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι λακεδαιμόνιοι, ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν. ἐς δὲ κόρινθον μετὰ τὰ ὀλύμπια ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἀφίκοντο δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες. καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος, οὐδὲν ἐπράχθη. ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἡρακλεώταις τοῖς ἐν τραχῖνι, μάχη ἐγένετο πρὸς αἰνιᾶνας, καὶ δόλοπας, καὶ μηλιέας, καὶ θεσσαλῶν τινας. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταύτῃ τῇ πόλει, πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ, ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη. καὶ εὐθύς τε καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες. καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς ἡρακλεώτας. καὶ Ξενάρης ὁ κνίδιος λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν, ἀπέθανε. διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν ἡρακλεωτῶν, καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχομένου, τὴν ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, βοιωτοὶ παρέλαβον. καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ, παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ λακεδαιμονίων τὰ κατὰ πελοπόννησον θορυβουμένων, ἀθηναῖοι λάβωσι. λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν ἀθηναίων, ἀργείων, καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς πελοπόννησον μετ' ὀλίγων ἀθηναίων ὁπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, καὶ παραλαβὼν τά τε ἄλλα, ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ. καὶ πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν. καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ ῥίῳ τῷ ἀχαϊκῷ. κορίνθιοι δὲ, καὶ σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθὲν, βοηθήσαντες, διεκώλυσαν. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐπιδαυρίοις, καὶ ἀργείοις, πόλεμος ἐγένετο. προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ πυθέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων ἐπιδαύριοι, κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τοῖς ἀργείοις προσλαβεῖν, ἢν δύνωνται, τῆς τε κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας. καὶ ἐκ τῆς αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἢ σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν ἀργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ λύκαιον, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου. ᾔδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις, ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα, καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομηνία, δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. ἀργεῖοι δ' ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν

ἡμέ

ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν ἐπιδαυρίαν, καὶ ἐδῄουν. ἐπιδαύριοι δὲ, τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο. ὧν τινὲς, οἱ μὲν, τὸν μῆνα προὐφασίσαντο. οἱ δὲ, καὶ ἐς μεθορίαν τῆς ἐπιδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον. καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ ἐπιδαύρῳ ἀργεῖοι ἦσαν ἐς μαντίνειαν, πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον, ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων, Εφαμίδας ὁ κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν, σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' ἐπιδαυρίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς ἀργείους, μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες, ᾤχοντο. καὶ τοὺς ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες, οὐδ' ὣς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον, καὶ ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ἐς καρύας. καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. καὶ ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται, καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, λακεδαιμόνιοι λαθόντες ἀθηναίους, φρουρούς τε τριακοσίους, καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν, ἐς ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' ἀθηναίους, ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι. καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ λακεδαιμονίους τοὺς μεσσηνίους, καὶ εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. ἀθηναῖοι δὲ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν, ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις. ἐς δὲ πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ κρανίων εἵλωτας λῄζεσθαι. τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμούντων ἀργείων, καὶ ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ ἀργεῖοι, ἦλθον ἐπὶ τὴν ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον, βίᾳ αἱρήσοντες. καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος, λακεδαιμόνιοι ὡς αὐτοῖς, οἵ τε ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες, ἐταλαιπώρουν. καὶ τἆλλα ἐν τῇ πελοποννήσῳ τὰ μὲν, ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοί, καὶ οἱ εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' ἄργος. ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων Βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς τεγεᾶταί τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἀρκάδων λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης πελοποννήσου ξύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, ἐς φλιοῦντα ξυνελέγοντο. Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὁπλῖται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοί, καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι, καὶ ἅμιπποι ἴσοι. κορίνθιοι δὲ, δισχίλιοι ὁπλῖται. οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. φλιάσιοι δὲ, πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα. ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμῖξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ μαντινῆς ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ προϊόντες, ἀπαντῶσι τοῖς λακεδαιμονίοις ἐν μεθυδρίῳ τῆς ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι, ὡς μεμονωμένοις τοῖς λακεδαιμονίοις, παρεσκευάζοντο μάχεσθαι. ὁ δὲ Ἆγις, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, καὶ λαθὼν, ἐπορεύετο ἐς φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ ἀργεῖοι αἰσθόμενοι, ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς ἄργος, ἔπειτα δὲ, ᾗ προσεδέχοντο τοὺς λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ νεμέαν ὁδόν. Ἆγις δὲ ταύτην μὲν ἣν προσεδέχοντο, οὐκ ἐτράπετο. παραγγείλας δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ ἀρκάσι, καὶ ἐπιδαυρίοις, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, καὶ κατέβη ἐς τὸ ἀργείων πεδίον. καὶ κορίνθιοι, καὶ πελληνῆς, καὶ φλιάσιοι, ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο. τοῖς δὲ Βοιωτοῖς, καὶ μεγαρεῦσι, καὶ σικυωνίοις, εἴρητο τὴν ἐπὶ νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως εἰ οἱ ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες ἐς τὸ πεδίον βοηθεῖν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. καὶ ὁ μὲν, οὕτω διατάξας, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ πεδίον, ἐδῄου σάμινθόν τε, καὶ ἄλλα. οἱ δὲ ἀργεῖοι γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς νεμέας. καὶ περιτυχόντες τῷ φλιασίων καὶ κορινθίων στρατοπέδῳ, τῶν μὲν φλιασίων, ὀλίγους ἀπέκτειναν. ὑπὸ δὲ τῶν

κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ, καὶ οἱ μεγαρῆς, καὶ οἱ σικυώνιοι ἐχώρουν ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς ἐπὶ τῆς νεμέας. καὶ τοὺς ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον. ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν δηούμενα, ἐς μάχην παρετάσσαντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου οἱ λακεδαιμόνιοι εἶργον τῆς πόλεως, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν. καθύπερθε δὲ κορίνθιοι, καὶ φλιάσιοι, καὶ πελληνῆς. τὸ δὲ πρὸς νεμέας, Βοιωτοὶ, καὶ σικυώνιοι, καὶ μεγαρῆς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆσαν. οὐ γάρ πω οἱ ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἧκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν ἀργείων, καὶ τῶν ξυμμάχων, οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι. καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὐτῶν τε, καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ ἀργείων δύο ἄνδρες Θράσυλλός τε τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὢν, καὶ Ἀλκίφρων πρόξενος λακεδαιμονίων. ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνιόντων, προσελθόντε, Ἄγιδι διελεγέσθην, μὴ ποιεῖν μάχην. ἑτοίμους γὰρ εἶναι ἀργείους δίκας δοῦναι, καὶ δέξασθαι ἴσας, καὶ ὁμοίας, εἴ τι ἐπικαλοῦσιν ἀργείοις λακεδαιμόνιοι. καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν σπονδὰς ποιησαμένους. καὶ οἱ μὲν, ταῦτα εἰπόντες τῶν ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος εἶπον. καὶ ὁ Ἄγις δεξάμενος τοὺς λόγους αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθὺς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων ξυμμάχων. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἄγιν, νομίζοντες ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν. καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλῃσμένων, καὶ ὑπὸ ἱππέων, καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς, ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν. ὤφθη δὲ μάλιστα ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν νεμέᾳ, ἐν ᾧ λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ ἦσαν, καὶ ἀρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ κορίνθιοι, καὶ σικυώνιοι, καὶ πελληνῆς, καὶ φλιάσιοι, καὶ μεγαρῆς. καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι, οὐ τῇ ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Ἄγιν, ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι, πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι, τόν τε Θράσυλλον ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ χαράδρῳ, οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατιᾶς δίκας πρὶν ἐσιέναι κρίνουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν Βωμὸν, περιγίγνεται. τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ. μετὰ δὲ τοῦτο, ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης, καὶ Νικόστρατος, οἱ ἀργεῖοι. ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι, πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν δὴ μαντινῆς καὶ ἠλεῖοι. ἔτι γὰρ παρῆσαν, κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ ἀθηναῖοι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἔν τε τοῖς ἀργείοις, καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, καὶ νῦν ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς, ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους, εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ ὀρχομενὸν τὸν ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν ἀργείων. οὗτοι δὲ ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον. ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον, καὶ προσκαθεζόμενοι, τὸν ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν. καὶ προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι. καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ ὀρχομένιοι δείσαντες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι, καὶ μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι. μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν ὀρχομενὸν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι, ἐφ' ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ ἠλεῖοι μὲν, ἐπὶ λέπρεον ἐκέλευον. μαντινῆς δὲ, ἐπὶ τεγέαν. καὶ προσέθεντο οἱ ἀργεῖοι, καὶ ἀθηναῖοι τοῖς μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν ἠλεῖοι ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι, παρεσκευάζοντο ἐν τῇ μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ τεγέαν ἰόντες. καί τινες αὐτοῖς, καὶ αὐτῶν τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα. λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι,

Ἄγιν

Αγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον. ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους, καὶ τοιούτους, οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον, καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ᾽ ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν, ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος, ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ,τι βούλονται. οἱ δὲ, τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον. νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς. δέκα γὰρ ἄνδρας σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως. ἐν τούτῳ δ᾽ ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν τεγέα πρὸς ἀργείους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα, καὶ ὡς οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς ὀρέσθειον τῆς μαιναλίας. καὶ τοῖς μὲν ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις, προεῖπον ἀθροισθεῖσιν, ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς τεγέαν. αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ ὀρεσθείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ᾽ οἴκου, ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν, ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς τεγέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ᾽ ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν κόρινθον, καὶ βοιωτοὺς, καὶ φωκέας, καὶ λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν, ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥᾴδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι διελθεῖν τὴν πολεμίαν. ξυνέκλῃε γὰρ διὰ μέσου, ὅμως δὲ ἠπείγοντο. λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν μαντινικήν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ ἡρακλείῳ ἐδῄουν τὴν γῆν. οἱ δ᾽ ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτοὺς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν, καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπῄεσαν. καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν. ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος πρὶν ξυμμῖξαι, ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν τεγεᾶτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν μαντινικὴν, περὶ οὗπερ ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ, μαντινῆς, καὶ τεγεᾶται πολεμοῦσιν, ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας, ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς ἀργείους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν. οἱ δ᾽ ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τὴν ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίαν αὐτῶν ἀναχώρησιν, οὐκ εἶχον ὅ,τι εἰκάσωσιν, εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τότε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς ἄργει λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι. καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας, οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ᾽ ἡσυχίαν, οἱ μὲν, σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ, ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου. καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, οἵ τε ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο, ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχωσιν. οἵ τε λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι᾽ ὀλίγου τοὺς ἐναντίους, ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ λακεδαιμόνιοι ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο. καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ᾽ ἐκείνου, πάντα ἄρχεται. καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις, αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς. ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντῆρσιν. αὖθις δ᾽ οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις. καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται. σχεδὸν γάρ τι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί. καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει. τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον, σκι-

ρῖται αὐτοῖς καθίσαντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες. παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἀπὸ θρᾴκης βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους. καὶ παρ' αὐτοὺς, ἀρκάδων ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, μαινάλιοι. καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, τεγεᾶται, καὶ λακεδαιμονίων ὀλίγοι τὸ ἔσχατον ἔχοντες. καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. λακεδαιμόνιοι μὲν, οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας μαντινεῖς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο. παρὰ δ' αὐτοὺς, οἱ ξύμμαχοι ἀρκάδων ἦσαν. ἔπειτα ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, κλεωναῖοι, καὶ ὀρνεᾶται. ἔπειτα ἀθηναῖοι οἱ ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι. τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν. τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν λακεδαιμονίων, μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων, ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν, ἠγνοεῖτο. τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ, ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ, ἄνευ σκιριτῶν ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες. καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύϊ, ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν, οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο. ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν, πλὴν σκιριτῶν, τετρακόσιοι, καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ πρώτη τάξις ἦν. ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη ἐνταῦθα. καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο, μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται, καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα, καὶ δουλείας τῆς μὲν, μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ, μὴ αὖθις πειρᾶσθαι. ἀργείοις δὲ, ὑπέρ τε τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐν πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διαπαντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας, ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι. τοῖς δὲ ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους, μηδενὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν πελοποννήσῳ λακεδαιμονίους νικήσαντες, τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι, καὶ οὐ μήποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα παρῃνέθη. λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ' ἑκάστους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο, τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο, εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν, ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν. ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐντόνως, καὶ ὀργῇ χωροῦντες. λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεστώτων, οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ φιλεῖ τὰ μέγιστα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν. ξυνιόντων δ' ἔτι, Ἄγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν, ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται. καὶ περιίσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ φοβουμένους προστέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον, ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι. καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλείσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι. καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν. ἕπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ μαντινεῖς τῷ κέρᾳ πολὺ τῶν σκιριτῶν. ἔτι δὲ πλέον οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ τεγεᾶται τῶν ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ Ἄγις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς μαντινέας, τοῖς μὲν σκιρίταις καὶ βρασιδείοις ἐσήμηνεν ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς μαντινεῦσιν. ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο, παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων, Ἱππονοΐδᾳ, καὶ Ἀριστοκλεῖ, ἔχουσι παρελθεῖν. καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς μαντινέας, βεβαιότερον τετάξεσθαι. ξυνέβη οὖν αὐτῷ ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ, καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγέλλοντι, τόν τε Ἀριστοκλέα, καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν, μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι, καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει. καὶ κελεύσαντος

αὐτοῦ

αὐτῶν ἐπὶ τοὺς σκιρίτας, ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμῖξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλῇσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν μαντινέων δεξιὸν, τρέπει αὐτῶν τοὺς σκιρίτας, καὶ τοὺς βρασιδείους. καὶ ἐσπεσόντες οἱ μαντινεῖς, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες κατὰ τὸ διάκενον, καὶ οὐ ξυγκλῃσθὲν, τοὺς λακεδαιμονίους διέφθειρον. καὶ κυκλωσάμενοι, ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας. καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων, ἀπέκτειναν τινάς. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ λακεδαιμόνιοι. τῷ δὲ ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ἧπερ ὁ βασιλεὺς Ἄγις ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππεῖς καλούμενοι, προσπεσόντες, τῶν τε ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ πεντελόχοις ὠνομασμένοις, καὶ κλεωναίοις, καὶ ὀρνεάταις, καὶ ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν. οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ᾽ ὡς ἐπῇσαν οἱ λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν. ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν ἀργείων καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρερρήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ᾽ ἑκάτερα. καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν λακεδαιμονίων καὶ τεγεατῶν, ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν, κυκλουμένους, τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ᾽ ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππεῖς παρόντες, αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἄγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν, τὸ κατὰ τοὺς μαντινέας, καὶ τῶν ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομένου τούτου, οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ ὡς παρῆλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ᾽ ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν ἀργείων μετ᾽ αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν. οἱ δὲ μαντινεῖς, καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν ἀργείων οἱ λογάδες, οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ᾽ ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους, ἐς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν μὲν μαντινέων, καὶ πλείους διεφθάρησαν. τῶν δὲ ἀργείων λογάδων, τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιος, οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς μάχας, καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται. τρέψαντες δὲ, βραχείας, καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις. καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη. καὶ ὅτι ἐγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείστου δὴ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα, τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν, καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ ἀργείων μὲν, καὶ ὀρνεατῶν, καὶ κλεωναίων, ἑπτακόσιοι. μαντινέων δὲ διακόσιοι. καὶ ἀθηναίων ξὺν αἰγινήταις, διακόσιοι. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. λακεδαιμονίων δὲ, οἱ μὲν ξύμμαχοι, οὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι. αὐτῶν δὲ, χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι. ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν. τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι, καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους, καὶ νεωτέρους, ἐβοήθησε. καὶ μέχρι μὲν τεγέας ἀφίκετο. πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ κορίνθου, καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέτρεψαν, πέμψαντες οἱ λακεδαιμόνιοι. καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες, κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα, τὴν ἑορτὴν ἦγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν, ἔς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο. τύχῃ μὲν ὡς ἐδόκουν κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ, ξυνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τοὺς ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν ἀργείαν, ὡς ἔρημον οὖσαν. καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας τῶν ἀργείων ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ ἠλείων τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ ἐπίδαυρον, ἕως οἱ λακεδαιμόνιοι κάρνεια ἦγον. καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν, περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ἐξεπαύσαντο. ἀθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσετάχθησαν τὴν ἄκραν τὸ ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ᾽ ἐπιγινομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐθὺς οἱ λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ τὰ κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τέγεαν, λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρό-

τρόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι. καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν ἄργει καταλῦσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν αὖ τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν. καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ ἄργος. τὸν μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ' ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρὼν, οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς λακεδαιμονίοις πράσσοντες ἤδη, καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς ἀργείους προσδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

ΞΥΜΒΑΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ, ΚΑΙ ΑΡΓΕΙΩΝ.

Καττάδε δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς ἀργείως, ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς ὀρχομενίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν μαντινέᾳ, τοῖς λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας. καὶ ἐξ ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιρῶντας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι, τοὶ ἀθηναῖοι ἐξ ἐπιδαύρω πολεμίως ἦμεν τοῖς ἀργείοις, καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς τῶν λακεδαιμονίων ξυμμάχοις, καὶ τοῖς τῶν ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἴ τινα τοὶ λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχοντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς ἐπιδαυρίοις ὅρκον. δόμεν δὲ αὐτὼς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς, καὶ μεγάλας, αὐτονόμως ἦμεν πάσας καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς πελοποννάσω τις ἐπὶ τὰν πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἁμόθι βωλευσαμένως, ὅπᾳ καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς πελοποννάσω τῶν λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντί, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται, ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν λακεδαιμονίων, καὶ τοὶ τῶν ἀργείων ξύμμαχοι ἐντί, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβάλεσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλειν. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ ἀργεῖοι. καὶ τῶν λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς τεγέας ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον, ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες, ὥστε τῆς μαντινέων, καὶ ἠλείων, καὶ τῆς ἀθηναίων ξυμμαχίας ἀφέντας ἀργείους, σπονδὰς, καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

ΞΥΜΜΑΧΙΑ ΑΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

Καττάδε ἔδοξε τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ ἀργείοις, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἦμεν πεντήκοντα ἔτη, ἐπὶ τοῖς ἴσοις, καὶ ὁμοίοις. δίκας διδόντας καττὰ πάτρια. ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες, ταὶ ἐν πελοποννάσῳ, κοινανεόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, αὐτόνομοι, καὶ αὐτοπόλιες τὰν αὐτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας, καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω πελοποννάσου λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐντί, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσσοῦνται, τοῖσπερ καὶ τοὶ λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται, τῷπερ καὶ τοὶ ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι λακεδαιμονίως, καὶ ἀργείως, ὅπᾳ κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ᾖ ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς, ἢ τᾶν ἐκτὸς πελοποννάσου, αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἅν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις, καττὰ πάτρια δικάζεσθαι. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο. καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ ἔτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα, καὶ πρεσβείαν παρ' ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ θρᾴκης χωρία. καὶ ὡς περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς ἀργείους ἑώρα. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ ἄργους. καὶ τοῖς χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς ἀθηναίους οἱ ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλέους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλῃσε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς,

αὐτοὶ

αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα. μετὰ δὲ τὴν τῶν ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ μαντινεῖς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων, καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότεροι ἤδη, καὶ τὸν ἐν ἄργει δῆμον κατέλυσαν. καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος. καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, διῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ, ἀπέστησαν ἀθηναίων πρὸς χαλκιδέας, καὶ λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν ἀχαΐᾳ οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτεινε. τοὺς δὲ, ἐξήλασεν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος. ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς ἄργος. διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν ἀργείων ἐν τούτῳ φοβούμενος τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ τὴν τῶν ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε, καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν, τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων, ὠφελῇ. ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι πανδημεὶ καὶ αὐτοὶ, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον. καὶ ἐκ τῶν ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες, καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, λακεδαιμόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ ἄργος, αὐτοί τε, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν κορινθίων. ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ προυχώρησεν ἔτι. τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη ἑλόντες, καὶ καταβαλόντες, καὶ Ὑσιὰς χωρίον τῆς Ἀργείας λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας, οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἀργεῖοι ἐς τὴν Φλιασίαν. καὶ δῃώσαντες, ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ἀπεδέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο. κατέκλεισαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδονίας ἀθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς ἀργείους καὶ λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν, καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης, καὶ ἀμφίπολιν, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος. ἐψεύσατο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη, ἐκείνου ἀπάραντος. πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος. καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι καὶ τὰ λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας. καὶ κατέθεντο αὐτοὺς ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον. καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑαυτῶν μὲν, τριάκοντα, χίαις δὲ, ἕξ, λεσβίαιν δὲ δυοῖν, καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν μὲν διακοσίοις, καὶ χιλίοις, καὶ τοξόταις τριακοσίοις, καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι. τῶν δὲ ξυμμάχων, καὶ νησιωτῶν ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις, καὶ χιλίοις. οἱ δὲ μήλιοι, λακεδαιμονίων μέν εἰσιν ἄποικοι, τῶν δ' ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες ἡσύχαζον. ἔπειτα ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους, καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ μήλιοι, πρὸς μὲν τὸ πλῆθος, οὐκ ἤγαγον. ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς, καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν ἀθηναίων πρέσβεις, ἔλεγον τοιάδε,

Λόγοι τῆς τῶν ἀθηναίων πρεσβείας πρὸς μηλίους.

Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ, «

καὶ

καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι, γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή, ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἐν ὀλίγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες, κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἴπατε. Οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι, ἀπεκρίναντο, Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέγεται. τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκός. περιγιγνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν. πεισθεῖσι δέ, δουλείαν.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε, περὶ σωτηρίας βουλεύσαντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν. εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

ΜΗΛΙΟΙ

Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας, ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας, καὶ δοκοῦντας, τρέπεσθαι. ἡ μέντοι ξύνοδος, καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι. καὶ ὁ λόγος, ᾧ προκαλεῖσθε, τρόπῳ εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες, οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε λέγοντας, οἴεσθε πείσειν. τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται. δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν.

ΜΗΛΙΟΙ

Ἡ μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον, ἀνάγκη γὰρ ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον, τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε, μὴ καταλύειν ἡμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα, καὶ δίκαια. καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς ἢν καὶ παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι, δεινοὶ τοῖς Νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών, ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ, νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν, τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν. βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

ΜΗΛΙΟΙ

Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι.

ΑΘΗΝ.

Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν, ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο. ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς, κερδαίνοιμεν ἄν.

ΜΗΛΙΟΙ

Ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων. ξυμμάχους δέ, μηδετέρων οὐκ ἂν δέξοισθε.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν, ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος, δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

ΜΗΛΙΟΙ

Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκός, ὥστε τούς τε μὴ προσήκοντας, καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοί, καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασι.

ΑΘΗΝ.

Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται. κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν, περιγίγνεσθαι. ἡμᾶς δέ, φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥστε ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι. καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε. ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

ΜΗΛΙΟΙ

Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν. δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα ὥσπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες, τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε. καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες, ἡγήσωνταί ποτε ἡμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν. κἀν τούτῳ, τί ἄλλο, ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους, μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλή-

σοντας

σοντας γενέσθαι, ἄκοντας ἐπάγεσθε. ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται. ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προῦπτον κίνδυνον, καταστήσειαν. ΜΗ.

Ηπου ἄρα εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυθῆναι ἀρχῆς. καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις, πολλὴ κακότης, καὶ δειλία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν. ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Οὔκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε. οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μὴ αἰσχύνην ὀφλεῖν. περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλή, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι. ΜΗΛ.

Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων, ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα, ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθύς, ἀνέλπιστον. μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπίς, ὀρθῶς. ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε. τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει, ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλεσθε παθεῖν. μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς. οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σῴζεσθαι. ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται. μαντικήν τε καὶ χρησμούς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται. ΜΗΛΙΟΙ

Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς εὖ ἴστε νομίζομεν, πρός τε δύναμιν τὴν ὑμετέραν, καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται ἀγωνίζεσθαι. ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα. τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσαν καὶ εἰ μὴ του ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα, καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν, οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας, οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. Ηγούμεθα γὰρ τέ, τὸ θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διαπαντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι ὄντα δὲ παραλαβόντες, καὶ ἐσόμενον ἐς ἀεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ. εἰδότες καὶ ἡμᾶς ἄν, καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης. ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν, ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γάρ, πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους, πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν, ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστ' ἂν δηλώσειεν, ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι. τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας, ἡ τοιαύτη διάνοια. ΜΗΛΙΟΙ

Ημεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας, μὴ βούλεσθαι προδόντας. τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων, ἀπίστους καταστῆναι. τοῖς δὲ πολεμίοις, ὠφελίμους. ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μέν, μετὰ ἀσφαλείας εἶναι. τὸ δὲ δίκαιον, καὶ καλόν, μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι. ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τολμῶσιν. ΜΗΛΙΟΙ

Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτούς, καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν. ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς Πελοποννήσου, ἐγγὺς κείμεθα. τῆς δὲ γνώμης, τῷ ξυγγενεῖ, πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν. ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἢν τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προύχει. ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ, καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται. ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων, περαιωθῆναι.

ΜΗΛΙΟΙ

Οἱ δὲ, καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι. πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων, ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε. καὶ οὐχ ὑπὲρ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον, ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ

Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας ἀθηναῖοι δι' ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ, ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε, ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι. ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται. τὰ δ' ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις, πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην, τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον, ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει, ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας, ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ, ὑμεῖς ἢν εὖ βουλεύησθε, φυλάξεσθε· καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι, μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ἡμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖς. καὶ δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι, καὶ ἀσφαλείας, μὴ τὰ χείρω φιλονεικῆσαι, ὡς οἵτινες, τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι, καλῶς προσφέρονται. πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν, καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις, ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, ἣν μιᾶς πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν, τυχοῦσάν τε, καὶ μὴ κατορθώσασαν ἔσται. Καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων. οἱ δὲ μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε.

ΜΗΛΙΟΙ

Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν, ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὦ ἀθηναῖοι, οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης, τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα. ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτήν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες, πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς, φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδ' ἑτέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπονδὰς ποιησαμένους, αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις. Οἱ μὲν δὴ μήλιοι, τοσαῦτα ἀπεκρίναντο, οἱ δὲ ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔφασαν, Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων, σαφέστερα κρίνετε. τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι, ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε. καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τύχῃ, καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες, πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε. Καὶ οἱ μὲν ἀθηναίων πρέσβεις, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο. καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις, περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς μηλίους. καὶ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λιπόμενοι, παραμένοντες, ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον. καὶ ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν φλιασίαν, καὶ λοχισθέντες ὑπό τε τῶν φλιασίων, καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς πύλου ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς, οὐδ' ὣς ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς. ἐκήρυξαν δὲ, εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν ἀθηναίους λῄζεσθαι. καὶ κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς ἀθηναίοις. οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι, ἡσύχαζον. εἷλον δὲ καὶ οἱ μήλιοι τῶν ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτός. καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν. καὶ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήσιμα, ἀναχωρήσαντες, ἡσύχαζον. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι μελλήσαντες ἐς τὴν ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ μή-

λιοι

λιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τοῦ τῶν ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινός, ἀφ' ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς ἀθηναίοις, ὥστε ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι. οἱ δὲ, ἀπέκτειναν μηλίων, ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν. τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΤΗΣ.

ΟΥ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος καὶ Εὐρυμέδοντος, ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες, καταστρέψασθαι εἰ δύναιντο, ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου, καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ ἑλλήνων, καὶ βαρβάρων, καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο, ἢ τὸν πρὸς πελοποννησίους. Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ πολλῷ τινι ἔλασσον, ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν. καὶ τοσαύτη οὖσα, ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται, τὸ μὴ ἤπειρος εἶναι. ᾠκίσθη δὲ ὧδε τὸ ἀρχαῖον, καὶ τοσάδε ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα. Παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας, Κύκλωπες, καὶ Λαιστρυγόνες οἰκῆσαι. ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν, οὔτε ὁπόθεν ἐσῆλθον, ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν. ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται, καὶ ὡς ἕκαστός πῃ γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται ἐνοικισάμενοι. ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι, διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι. ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται, Ἴβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ, τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ, ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ' αὐτῶν Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία καλουμένη. οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν, τὰ πρὸς ἑσπέραν τῆς Σικελίας. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένου, τῶν τρώων τινὲς διαφυγόντες ἀχαιούς, πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν. καὶ ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες, ξύμπαντες μὲν ἔλυμοι ἐκλήθησαν. πόλεις δ' αὐτῶν ἔρυξ τε, καὶ ἔγεστα. προσξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ φωκέων τινές, τῶν ἀπὸ τροίας τότε χειμῶνι ἐς λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σικελοὶ δ' ἐξ Ἰταλίας, ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν, διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες ὀπικούς. ὡς μὲν εἰκὸς καὶ λέγεται ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμόν, κατιόντος τοῦ ἀνέμου. τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί. καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ βασιλέως τινὸς ἀρκάδων τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολύς, τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ, ἀπέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινά, καὶ ἑσπέρια αὐτῆς, καὶ ἀντὶ Σικανίας, Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι. καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες. ἐπεὶ διέβησαν ἔτη ἐγγὺς τριακόσια πρὶν ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν. ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ᾤκουν δὲ καὶ φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἀπολαβόντες, καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια, ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς. ἐπειδὴ δὲ οἱ ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεσέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω Μοτύην, καὶ Σολόεντα, καὶ Πάνορμον, ἐγγὺς τῶν ἐλύμων ξυνοικίσαντες, ἐνέμοντο. ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει. Βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ οὕτως ᾤκησαν. Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι χαλκιδεῖς ἐξ εὐβοίας πλεύσαντες, μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ, νάξον ᾤκησαν, καὶ Ἀπόλλωνος ἀρχηγέτου βωμόν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο. ἐφ' ᾧ ὅταν ἐκ Σικελίας θεωροὶ πλεύσωσι, πρῶτον θύουσι. συρακούσας δέ, τοῦ ἐχομένου ἔτους Ἀρχίας τῶν ἡρακλειδῶν ἐκ κορίνθου ᾤκισε, Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι περικλυζομένῃ ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν. ὕστερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα, πολυάνθρωπος ἐγένετο. Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ χαλκιδεῖς ἐκ νάξου ὁρμηθέντες ἔτει πέμπτῳ μετὰ συρακούσας οἰκισθείσας, λεοντίνους τε πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι. καὶ μετ' αὐτούς, κατάνην. οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὔαρχον.

κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων, ἐς Σικελίαν ἀφίκετο. καὶ ὑπὲρ Παντακίου τε ποταμοῦ, Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας, καὶ ὕστερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσὼν, καὶ Θάψον οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει. οἱ δ' ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βασιλέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν, καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα, καὶ διακόσια, ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακουσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι, Πάμμιλον πέμψαντες ἐς Σελινοῦντα κτίζουσι. καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς ἐπελθὼν, ξυγκατῴκισε. Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου, καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης, ἐποίκους ἀγαγόντες, κοινῇ ἔκτισαν ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ τὴν Συρακουσῶν οἴκησιν. καὶ τῇ μὲν πόλει, ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοὔνομα ἐγένετο. τὸ δὲ χωρίον, οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη, Λίνδιοι καλεῖται. νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκησιν Γελῷοι, Ἀκράγαντα ᾤκισαν. τὴν μὲν πόλιν, ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες. οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες, Ἀριστόνουν, καὶ Πυστίλον. νόμιμα δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ, τὴν μὲν ἀρχὴν, ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως, λῃστῶν ἀφικομένων, ᾠκίσθη. ὕστερον δὲ ἀπὸ Χαλκίδος, καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν, ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν. καὶ οἰκισταὶ Περιήρης, καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς. ὁ μὲν, ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν πρῶτον, Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα. ὅτι δρεπανοειδὲς τὸ χωρίον τὴν ἰδέαν ἐστί. τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ, ζάγκλον καλοῦσιν. ὕστερον δὲ αὐτοὶ μὲν, ὑπὸ Σαμίων, καὶ ἄλλων Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἳ Μήδους φεύγοντες, προσέβαλον Σικελίᾳ. τοὺς δὲ Σαμίους, Ἀναξίλας Ῥηγίνων τύραννος, οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν, καὶ τὴν πόλιν αὐτὸς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας, Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος ἀντωνόμασε. καὶ Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου, καὶ Σίμου, καὶ Σάκωνος. καὶ Χαλκιδεῖς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν. ξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες, στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι. καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων, καὶ Δωρίδος ἐκράθη. νόμιμα δὲ, τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. Ἄκραι δὲ καὶ Κασμέναι, ὑπὸ Συρακουσίων ᾠκίσθησαν. Ἄκραι μὲν, ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ Συρακούσας. Κασμέναι δὲ, ἐγγὺς εἴκοσι, μετὰ Ἄκρας. καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακουσίων ᾠκίσθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν, μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν. οἰκισταὶ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς, Δάσκων, καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακουσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακουσίων αἰχμαλώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος, κατῴκισε Καμάριναν. καὶ αὖθις ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη, τὸ τρίτον κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος. τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ᾤκει. καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν, οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει, τῆς πάσης ἄρξειν. βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι, καὶ τοῖς προσγεγενημένοις ξυμμάχοις. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν, Ἐγεσταίων τε πρέσβεις παρόντες, καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὅμοροι γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις, ἐς πόλεμον καθέστασαν, περί τε γαμικῶν τινων, καὶ περὶ γῆς ἀμφισβητήτου. καὶ οἱ Σελινούντιοι Συρακουσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους, κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὥστε τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου Λεοντίνων, οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους, ἐδέοντο σφίσι ναῦς πέμψαντες ἐπαμῦναι. λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ, καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακούσιοι Λεοντίνους τε ἀναστήσαντες, ἀτιμώρητοι γενήσονται, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες, αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι. κίνδυνον εἶναι μήποτε μεγάλῃ παρασκευῇ Δωριεῖς τε Δωριεῦσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς, καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίοις βοηθήσαντες, καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαθέλωσι. σῶφρον δ' εἶναι μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων, ἀντέχειν τοῖς Συρακουσίοις. ἄλλως τε, καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων, καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο πρέσβεις πέμψαντες πρῶτον ἐς τὴν Ἔγεσταν

περί τε

περί τε τῶν χρημάτων σκεψομένους, εἰ ὑπάρχει ὥσπερ ἔφασαν ἐν τῷ κοινῷ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς. καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς σελινουντίους, ἐν ὅτῳ ἐστὶν εἰσομένους. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν ἀθηναίων, ἀπεστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν κορινθίων, στρατεύσαντες ἐς τὴν ἀργείαν, τῆς τε γῆς ἔτεμον οὐ πολλὴν, καὶ σῖτον ἀνεκομίσαντο, τινὰ ζεύγη κομίσαντες. καὶ ἐς ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς ἀργείων φυγάδας, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους. καὶ σπεισάμενοι τινα χρόνον, ὥστε μὴ ἀδικεῖν ὀρνεάτας, καὶ ἀργείους τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου. ἐλθόντων δὲ ἀθηναίων, οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ τριάκοντα, καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις, οἱ ἀργεῖοι μετὰ τῶν ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντων, τοὺς μὲν ἐν ὀρνεαῖς, μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν. ὑπὸ δὲ νύκτα αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς ὀρνεὰς, ἀνεχώρησαν. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου. καὶ ἐς μεθώνην τὴν ὅμορον μακεδονίᾳ, ἱππέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες ἀθηναῖοι, σφῶν τε αὐτῶν, καὶ μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας, ἐκακούργουν τὴν περδίκκου. λακεδαιμόνιοι δὲ πέμψαντες παρὰ χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ θρᾴκης ἄγοντας πρὸς ἀθηναίους δεχημέρους σπονδὰς, ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον περδίκκᾳ. οἱ δ' οὐκ ἤθελον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι, οἱ τῶν ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας. καὶ οἱ ἐγεσταῖοι μετ' αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου, ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθὸν ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι, πέμπειν. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες, καὶ ἀκούσαντες τῶν τε ἐγεσταίων, καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ, καὶ οὐκ ἀληθῆ, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὡς εἴη ἕτοιμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ, καὶ ἐν τῷ κοινῷ, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν. καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου, καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους. βοηθοὺς μὲν ἐγεσταίοις πρὸς σελινουντίους. ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται τοῖς τοῦ πολέμου. καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι, ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα ἀθηναίοις. μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖθις ἐγίγνετο, καθ' ὅτι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ τάχιστα γίγνεσθαι, καὶ τοῖς στρατηγοῖς εἴ του προσδέοιντο, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ Νικίας ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν. νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ τῆς Σικελίας ἁπάσης. μεγάλου ἔργου ἐφίεσθαι, παρελθὼν, ἀποτρέψαι ἐβούλετο, καὶ παρῄνει τοῖς ἀθηναίοις τάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΝΙΚΙΟΥ.

Η μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας ἥδε ξυνελέγη, καθ' ὅτι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκ- «
πλεῖν. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμ- «
πειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύ- «
λοις πειθομένους, πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι. καί τοι ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου, «
καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀρρωδῶ. νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, «
ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι, καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται. μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὰ τῆς πόλεως «
δι' ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι. ὅμως δὲ, οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ «
γνώμην, οὔτε νῦν. ἀλλὰ ᾗ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα, ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέ- «
ρους, ἀσθενὴς ἄν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τά τε ὑπάρχοντα σῴζειν παραινοίην, καὶ μὴ τοῖς ἑτοί- «
μοις περὶ τῶν ἀφανῶν, καὶ μελλόντων κινδυνεύειν. ὡς δὲ οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδετε, οὔτε ῥᾴ- «
διά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω. φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε «
ὑπολιπόντας, καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας, δεῦρο ἐπαγαγέσθαι. καὶ οἴεσθε ἴ- «
σως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον, αἳ ἡσυχαζόντων μὲν ὑμῶν, ὀνόματι «
σπονδαὶ ἔσονται. οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων σφα- «
λέντων που, ἀξιόχρεῳ δυνάμει, ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται. οἷς πρῶ- «
τον μὲν, διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος, ἢ ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο. ἔπειτα «
ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα ἔχομεν. εἰσὶ δ' οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν «
ἐδέξαντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι, ἀλλ' οἱ μὲν ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ, καὶ διὰ τὸ λακεδαι- «
μονίους ἔτι ἡσυχάζειν, δεχημέροις σπονδαῖς καὶ αὐτοὶ ἔτι κατέχονται. τάχα δ' ἂν ἴσως εἰ δίχα «

ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν ὅπερ νῦν ἀπειλοῦμεν, καὶ πάνυ ἂν ξυνεπιθοῖντο μετὰ σικελιωτῶν, οὓς περὶ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους σφίσι γενέσθαι ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ, ὥστε χρὴ σκοπεῖν τινὰ αὐτὰ, καὶ μὴ μετεώρῳ τε πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν, καὶ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι, πρὶν ἣν ἔχομεν, βεβαιωσόμεθα, εἰ χαλκιδεῖς γε οἱ ἐπὶ θρᾴκης ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες ἡμῶν, ἔτι ἀχείρωτοί εἰσι. καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους, ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται. ἡμεῖς δὲ ἐγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις, ὡς ἀδικουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν. ὑφ' ὧν δ' αὐτῶν πάλαι ἀφεστώτων ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀμύνεσθαι. καί τοι τοὺς μὲν, κατεργασάμενοι, κἂν κατάσχοιμεν. τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων, χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι, ὧν κρατήσας τε, μὴ κατασχήσει τις, καὶ μὴ κατορθώσας, μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ, καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. σικελιῶται δ' ἄν μοι δοκοῦσιν ὥς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν συρακούσιοι, ὅπερ οἱ ἐγεσταῖοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἔλθοιεν ἴσως λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι, ἐκείνως δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι. ᾧ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ πελοποννησίων ἀφέλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα. ἔπειτα δὲ καὶ εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν, δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν. εἰ δὲ σφαλείημέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες, μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπιθοῖντο. τὰ γὰρ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα, καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα. ὅπερ νῦν ὑμεῖς ὦ ἀθηναῖοι ἐς λακεδαιμονίους τε καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε, διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενῆσθαι, καταφρονήσαντες ἤδη, καὶ σικελίας ἐφίεσθε. χρὴ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας, θαρσεῖν. μηδὲ λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι, ἢ διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν ἢν δύνωνται σφήλαντες ἡμᾶς, τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ θήσονται. ὅσῳ δὲ καὶ περὶ πλείστου, καὶ διὰ πλείστου, δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν ἐν σικελίᾳ ἐγεσταίων ἡμῖν ἀνδρῶν βαρβάρων ὁ ἀγὼν, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν, ὀξέως φυλαξόμεθα. καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι νεωστὶ ἀπὸ νόσου μεγάλης, καὶ πολέμου, βραχύ τι λελωφήκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι, καὶ τοῖς σώμασιν ηὐξῆσθαι. καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό, τε ψεύσασθαι καλῶς, χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὐτοὺς λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας, χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι, ἢ πταίσαντάς που, τοὺς φίλους ξυναπολέσθαι. εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς, παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ὢν ἔτι ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν, ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας. διὰ δὲ πολυτέλειαν, καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε, τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ, ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι. νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους, τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια, ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι, καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε, καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι, οὓς ὁρῶν ἐγὼ νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους, φοβοῦμαι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι, μὴ καταισχυνθῆναι εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξῃ ἂν μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι. μηδ' ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας, ὅτι ἐπιθυμίᾳ μὲν, ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοίᾳ δὲ, πλεῖστα. ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὡς μέγιστον δὴ τὸν πρὶν κίνδυνον ἀναρριπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν, καὶ ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν σικελιώτας, οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους πρὸς ὑμᾶς οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε ἰωνίῳ κόλπῳ παρὰ γῆν ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ σικελικῷ διὰ πελάγους, τὰ αὐτῶν νεμομένους, καθ' αὑτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι. τοῖς δ' ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνευ ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν πρὸς σελινουντίους τὸν πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι, καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥσπερ εἰώθαμεν. οἷς κακῶς μὲν πράξασιν, ἀμυνοῦμεν. ὠφελείας δ' αὐτοὶ δεηθέντες, οὐ τευξόμεθα. καὶ σὺ ὦ πρύτανι, ταῦτα εἴπερ ἡγεῖ σοι προσήκειν κήδεσθαί τε τῆς πόλεως, καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθὸς, ἐπιψήφιζε, καὶ γνώμας προτίθει αὖθις ἀθηναίοις, νομίσας εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους, μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως βουλευσαμένης, ἰατρὸς ἂν γενέσθαι, καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατρίδα ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα, ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ.

ὁ μὲν

Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε. τῶν δὲ ἀθηναίων παριόντες, οἱ μὲν πλεῖστοι, στρατεύειν παρῄνουν, καὶ τὰ ἐψηφισμένα μὴ λύειν. οἱ δέ τινες, καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη. καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν, καὶ ἐλπίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ, καὶ Καρχηδόνα λήψεσθαι. καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας, χρήμασί τε καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν, ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν, ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο, ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας, καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας, ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστερον τὴν τῶν ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φοβηθέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν, καὶ τῆς διανοίας, ὧν καθ' ἓν ἕκαστον ἐν ὅτῳ γίγνοιτο ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι, πολέμιοι καθέστασαν. καὶ δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντα τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες, οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελθών, τοῖς ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ.

Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων ὦ ἀθηναῖοι, ἄρχειν. ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο, καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι, ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα, τῇ δὲ πατρίδι, καὶ ὠφέλειαν. οἱ γὰρ ἕλληνες, καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς ὀλυμπίαζε θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον. ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος, καὶ τέταρτος ἐγενόμην. καὶ τἄλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην. νόμῳ μὲν γάρ, τιμὴ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τοῦ δρωμένου, καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις, ἢ ἄλλῳ τῳ λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀστοῖς, φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους, καὶ αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἡ διάνοια. ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ, οὐδέ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα, μὴ ἴσον εἶναι. ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων, πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ. ἀλλ' ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις ἀνεχέσθω, καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων, τὰ ὅμοια ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα. ἔπειτα δέ, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας. τῶν δ' ἔπειτα ἀνθρώπων προσποίησίν τε ξυγγενείας τισί, καὶ μὴ οὖσαν καταλιπόντας, καὶ ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων, οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων. ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος, καὶ διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος, τὰ δημόσια σκοπεῖτε, εἴ του χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα ξυστήσας, ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ δαπάνης, λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι. ἐξ οὗ καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι. καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι, ἐς τὴν πελοποννησίων δύναμιν λόγοις τε πρέπουσιν ὡμίλησε. καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένη, ἔπεισε καὶ νῦν μὴ πεφοβῆσθαι αὐτήν. ἀλλ' ἕως ἐγώ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς, καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι, ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν ὠφελείᾳ. καὶ τὸν ἐς τὴν σικελίαν πλοῦν, μὴ μεταγιγνώσκετε, ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἱ πόλεις, καὶ ῥᾳδίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μεταβολάς, καὶ ἐπιδοχάς. καὶ οὐδεὶς δι' αὐτό, ὡς περὶ οἰκείας πατρίδος, οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται, οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς. ὅτι δὲ ἕκαστος, ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται, ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβών, ἄλλην γῆν μὴ κατορθώσας οἰκήσειν, ταῦτα ἑτοιμάζεται. καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ὅμιλον, οὔτε λόγου μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι, οὔτε ἐς τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι. ταχὺ δ' ἂν ὡς ἕκαστοι εἴ τι καθ' ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖεν. ἄλλως τε, καὶ εἰ στασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν οὐδ' ὁπλῖται, οὔτ' ἐκείνοις ὅσοι περικομποῦνται, οὔτε οἱ ἄλλοι ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες, ὅσους ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν. ἀλλὰ μέγιστον δὴ αὐτοὺς ἐψευσμένη ἡ ἑλλάς, μόλις ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανῶς ὡπλίσθη. τά τε οὖν ἐκεῖ ἐξ ὧν ἐγὼ

ἀκοῇ αἰσθάνομαι, τοιαῦτα, καὶ ἔτι εὐπορώτερα ἔσται. βαρβάρους τε γὰρ πολλοὺς ἕξομεν, οἳ Συρακουσίων μίσει ξυνεπιθήσονται αὐτοῖς. καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύσει, ἢν ὑμεῖς ὀρθῶς βουλεύησθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς τούτους οὕσπερ νῦν φασι πολεμίους, ὑπολιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν, καὶ προσέτι τὸν Μῆδον ἐχθρὸν ἔχοντες, τὴν ἀρχὴν ἐκτήσαντο, οὐκ ἄλλῳ τινὶ, ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύοντες. καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴ τε καὶ πάνυ ἔρρωνται. τὸ μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐσβάλλειν, κἂν μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί εἰσι. τῷ δὲ ναυτικῷ, οὐκ ἂν δύναιντο βλάπτειν. ὑπόλοιπον γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀντίπαλον ναυτικόν. ὥστε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς, ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν, ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι, μὴ βοηθοῖμεν, οἷς χρεὼν, ἐπειδή γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προσεθέμεθα αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες, δεῦρο κωλύωσιν αὐτοὺς ἐπιέναι. τήν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς ἀεὶ ἢ βαρβάροις, ἢ Ἕλλησιν ἐπικαλουμένοις. ἐπεὶ εἴ γε ἡσυχάζοιεν πάντες, ἢ φυλοκρινοῖεν οἷς χρεὼν βοηθεῖν, βραχὺ ἄν τι προσκτώμενοι αὐτῇ, περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδυνεύοιμεν. τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως ἔπεισι προκαταλαμβάνει. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλ' ἀνάγκη ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ, μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἑτέρων, αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ἡμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον μεταλήψεσθε. λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ' ἐκεῖνα ἢν ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόντες, καὶ οὐκ ἀγαπήσαντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν, καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι. καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐκεῖ προσγενομένων πάσης τῷ εἰκότι ἄρξομεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακουσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ὠφελησόμεθα. τὸ δὲ ἀσφαλὲς καὶ μένειν ἤν τι προχωρῇ, καὶ ἀπελθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσιν. αὐτοκράτορες γὰρ ἐσόμεθα, καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποστρέψῃ. τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλεύοντες, ἐς τάδε ἦραν αὐτά. καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν. καὶ νομίσατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ, τό τε φαῦλον, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν, μάλιστ' ἂν ἰσχύειν. καὶ τὴν πόλιν ἂν μὲν ἡσυχάζῃ, τρίψεσθαί τε αὐτὴν περὶ αὐτὴν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι. ἀγωνιζομένην δ' ἀεὶ προσλήψεσθαί τε τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ μᾶλλον ξύνηθες ἕξειν. παράπαν τε γιγνώσκω πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ' ἄν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρῆναι. καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν, οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν ἤθεσι καὶ νόμοις, ἢν καὶ χείρω ᾖ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσι. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐκείνου τε, καὶ τῶν Ἐγεσταίων, καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἳ παρελθόντες, ἐδέοντό τε, καὶ τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες, ἱκέτευον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον ὥρμηντο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γνοὺς ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων, οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψειε, παρασκευῆς δὲ πλήθει εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ' ἂν μεταστήσειεν αὐτοὺς, παρελθὼν αὐτοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΝΙΚΙΟΥ.

Ἐπειδὴ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς ὦ Ἀθηναῖοι, ὡρμημένους στρατεύειν, ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα ὡς βουλόμεθα. ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι, ἃ γιγνώσκω, σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας, καὶ οὔθ' ὑπηκόους ἀλλήλων, οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ᾗ ἂν ἐκ βιαίου τις δουλείας ἄσμενος ἐς ῥᾴω μετάστασιν χωροίη. οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ' ἐλευθερίας προσδεξομένας, τό γε πλῆθος ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ Νάξου, καὶ Κατάνης, ἃς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ Λεοντίνων ξυγγενὲς προσέσεσθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτὰ, καὶ παρεσκευασμέναι τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως, μάλιστα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει. καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν Σελινοῦς, καὶ Συράκουσαι. πολλοὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισι, καὶ τοξόται, καὶ ἀκοντισταί. πολλαὶ δὲ τριήρεις, καὶ ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς.

αὐτάς. χρήματά τ' ἔχουσι, τὰ μὲν ἴδια, τὰ δὲ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐστὶ σελινουντίοις. συρακουσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπαρχὴ ἐσφέρεται. ᾧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν, ἵππους τε πολλοὺς κέκτηνται, καὶ σίτῳ οἰκείῳ, καὶ οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται. πρὸς οὖν τοιαύτην δύναμιν, οὐ ναυτικῆς καὶ φαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν ξυμπλεῖν, εἴπερ βουλόμεθα ἄξιόν τι τῆς διανοίας δρᾶν, καὶ μὴ ὑπὸ ἱππέων πολλῶν εἴργεσθαι τῆς γῆς. ἄλλως τε, καὶ εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι, καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι, ἢ ἐγεσταῖοι, ᾧ ἀμυνούμεθα ἱππικόν. αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους. αὐτόθεν δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεῳ ἐπιέναι, γνόντας ὅτι πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρατευσόμενοι. καὶ οὐκ ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις ξύμμαχοι ἤλθετε ἐπί τινα, ὅθεν ῥᾴδιαι αἱ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας, ὧν προσέδει, ἀλλ' ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν ἀπαρτήσοντες, ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν, ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν. ὁπλίτας τε οὖν πολλούς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν, καὶ ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων, καὶ ἤν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνώμεθα, ἢ πεῖσαι, ἢ μισθῷ προσαγαγέσθαι. καὶ τοξότας πολλοὺς, καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι, ναυσί τε, καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾷον ἐσκομιζώμεθα. τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον, ἐν ὁλκάσι πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθὰς ἄγειν. καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα ἤν που ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβανώμεθα, ἔχῃ ἡ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια. πολλὴ γὰρ οὖσα, οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑποδέξασθαι, τά τε ἄλλα, ὅσον δυνατὸν, ἑτοιμάσασθαι, καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι. μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν ὡς πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ' ἐγεσταίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ ἑτοῖμα, νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἑτοῖμα εἶναι. ἢν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι, πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικὸν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα, τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ, καὶ διασῶσαι. πόλιν τε νομίσαι χρὴ ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις οἰκιοῦντας ἰέναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν κατάσχωσιν, εὐθὺς κρατεῖν τῆς γῆς. ἢ εἰδέναι, ὅτι ἢν σφάλλωνται, πάντα πολέμια ἕξουσιν. ὅπερ ἐγὼ φοβούμενος, καὶ εἰδὼς, πολλὰ μὲν ἡμᾶς δέον εὖ βουλεύσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι. χαλεπὸν δὲ ἀνθρώπους ὄντας, ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς ἐμαυτὸν βούλομαι ἐκπλεῖν. παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων ἀσφαλὴς ἐκπλεῦσαι. ταῦτα γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιότατα ἡγοῦμαι, καὶ ἡμῖν τοῖς στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τῳ ἄλλως δοκεῖ, παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν, ἢ εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστα οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ, τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο. καὶ τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ. εὖ τε γὰρ παραινέσαι ἔδοξε, καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλὴ ἔσεσθαι. καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι. τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις, ὡς ἢ καταστρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον, ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν μεγάλην δύναμιν. τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ, τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὄψεως, καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι. ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος, καὶ στρατιώτης, ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν, καὶ προσκτήσεσθαι δύναμιν, ὅθεν ἀΐδιον μισθοφορὰν ὑπάρξειν. ὥστε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἴ τῳ ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς μὴ ἀντιχειροτονῶν, κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει, ἡσυχίαν ἦγε. καὶ τέλος παρελθών τις τῶν ἀθηναίων, καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν, οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι, οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' ἐναντίον ἁπάντων ἤδη λέγειν ἥντινα αὐτῷ παρασκευὴν ἀθηναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ, ἄκων μὲν εἶπεν ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλεύσοιτο. ὅσα μέντοι ἤδη δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν, οὐκ ἔλασσον, ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι. αὐτῶν δ' ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγωγοὺς, ὅσαι ἂν δοκῶσι. καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπτέας εἶναι. ὁπλίτας δὲ τοῖς ξύμπασιν ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἢν δέ τι δύνωνται, καὶ πλέοσι. τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον, καὶ τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν, καὶ ἐκ κρήτης, καὶ σφενδονητῶν, καὶ ἤν τι ἄλλο πρέπον δοκῇ εἶναι, ἑτοιμασάμενοι, ἄξειν. ἀκούσαντες δ' οἱ ἀθηναῖοι, ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι, καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους, καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς στρατηγοὺς πράσσειν, ᾗ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι ἀθηναίοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο. καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμά-

ξυμμάχους ἔπεμπον, καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ᾽ ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου. καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου, ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης, καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ὥστε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν, ἐν παρασκευῇ ἦσαν. ἐν δὲ τούτῳ ὅσοι ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ ἀθηναίων, εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς, μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δράσαντας ᾔδει οὐδείς. ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο, καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο. καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον, καὶ ἀστῶν, καὶ ξένων, καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον. τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων, καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι. μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων, καὶ ἀκολούθων. περὶ μὲν τῶν ἑρμῶν, οὐδὲν. ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι. καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ᾽ ὕβρει. ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδὼν ὄντι σφίσι, μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι. καὶ νομίσαντες εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον, καὶ ἐβόων, ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει, τά τε μυστικά, καὶ ἡ τῶν ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο. καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν, ὅ, τι οὐ μετ᾽ ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια, τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν. ὁ δ᾽ ἔν τε τῷ παρόντι, πρὸς τὰ μηνύματα ἀπελογεῖτο. καὶ ἑτοῖμος ἦν πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι, εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν. ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἐπεπόριστο. καὶ εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι. εἰ δ᾽ ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ᾽ ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ. καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνῶσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. οἱ δ᾽ ἐχθροὶ δεδιότες τό, τε στράτευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη ἀγωνίζηται, ὅτε δῆμος μὴ μαλακίζηται θεραπεύων. ὅτι δ᾽ ἐκεῖνον οἵτ᾽ ἀργεῖοι ξυνεστράτευον, καὶ τῶν μαντινέων τινὲς ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες, οἳ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν, καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀναγωγήν. ἐλθόντα δὲ, κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἔμελλον ῥᾷον αὐτοῦ ἀπόντος, ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. μετὰ δὲ ταῦτα, θέρους μεσοῦντος, ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγίγνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλείστοις, καὶ ταῖς σιταγωγοῖς ὁλκάσι, καὶ τοῖς πλοίοις, καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ ξυνείπετο, πρότερον εἴρητο ἐς κέρκυραν ξυλλέγεσθαι. ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ τὴν ἄκραν ἰαπυγίαν τὸν ἰόνιον διαβαλοῦσιν. αὐτοὶ δ᾽ ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες τῶν ξυμμάχων παρῆσαν ἐς τὸν πειραιᾶ, καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ, ἅμα ἕῳ, ἐπλήρουν τὰς ναῦς, ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ, καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ἅπας ὡς εἰπεῖν, ὁ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀστῶν, καὶ ξένων. οἱ μὲν ἐπιχώριοι, τοὺς σφετέρους, αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες. οἱ μὲν, ἑταίρους. οἱ δὲ, ξυγγενεῖς, οἱ δὲ, υἱεῖς. καὶ μετ᾽ ἐλπίδος τε ἅμα ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν, ὡς κτήσοιντο. τοὺς δ᾽ εἴ ποτε ὄψοιντο. ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύνων ἀλλήλους ἀπολιπεῖν μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῄει τὰ δεινὰ, ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν. ὅμως δὲ τῇ παρούσῃ ῥώμῃ διὰ τὸ πλῆθος ἑκάστων ὧν ἑώρων τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι, καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος, κατὰ θέαν ἧκεν, ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς πόλεως δυνάμει ἑλληνικῇ, πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη, τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν, καὶ ὁπλιτῶν, καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους, καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτίδαιαν μετὰ Ἅγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν. τετράκις γὰρ χίλιοι ὁπλῖται αὐτῶν ἀθηναίων, καὶ τριακόσιοι ἱππεῖς, καὶ τριήρεις ἑκατόν. καὶ λεσβίων, καὶ χίων πεντήκοντα, καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ ξυνέπλευσαν. ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ πλῷ ὡρμήθησαν, καὶ παρασκευῇ φαύλῃ. οὗτος δὲ ὁ στόλος ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος, καὶ κατ᾽ ἀμφότερα οὗ ἂν δέῃ, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐξαρτυθεὶς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρχων, καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν. τοῦ μὲν δημοσίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ διδόντος, καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς, ἑξήκοντα μὲν ταχείας τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγούς. καὶ ὑπηρεσίας, ταύταις τὰς κρατίστας. τῶν τριηράρχων ἐπιφοράς τε, πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν, καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ τἆλλα σημείοις καὶ

κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἑκάστου. ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπείᾳ τε ἡ ναῦς μάλιστα προέξει, καὶ τῷ ταχυναυτεῖν. τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς ἐκκριθὲν, καὶ ὅπλων, καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἁμιλληθέν. ξυνέβη δὲ πρός τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ τις ἕκαστος προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως, καὶ ἐξουσίας, ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο, τήν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν δημοσίαν, καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως, ὅσα τε ἤδη προετετελέκει, καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγοὺς ἀπέστελλε. τῶν δὲ ἰδιωτῶν, ἅ τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνηλώκει, καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλον ἀναλώσειν. χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ δημοσίου μισθοῦ, πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον, ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατείαν. καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις, ἢ στρατιώτης, ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ ἂν τάλαντα εὑρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα. καὶ ὁ στόλος οὐχ ἧσσον τόλμης τε θάμβει, καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο, ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπῄεσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας. καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων, πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη. ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν, καὶ ἐσέκειτο πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι, σιωπὴ ὑπεσημάνθη. εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς, οὐ κατὰ ναῦν ἑκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο. κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς. οἵ τε ἐπιβάται, καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνεπηύχοντο δὲ, καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς, τῶν τε πολιτῶν, καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι. παιανίσαντες δὲ, καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς, ἀνήγοντο. καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαντες, ἅμιλλαν ἤδη μέχρι αἰγίνης ἐποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν, ἐς τὴν κέρκυραν, ἔνθαπερ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπείγοντο ἀφικέσθαι. ἐς δὲ τὰς συρακούσας, ἠγγέλλετο μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι ἐπιστεύετο ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας, ἐλέχθησαν τοιοίδε λόγοι, ἀπό τε ἄλλων, τῶν μὲν, πιστευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας τῆς τῶν ἀθηναίων. τῶν δὲ, τὰ ἐναντία λεγόντων. καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος παρελθὼν αὐτοῖς ὡς σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε, καὶ παρῄνει τοιάδε,

ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΕΡΜΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἄπιστα μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν. καὶ γιγνώσκω, ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι, ἢ λέγοντες, ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι. ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθεὶς, ἐπισχήσω, κινδυνευούσης τῆς πόλεως. πείθων γε ἐμαυτὸν, σαφέστερόν τι ἑτέρου εἰδὼς, λέγειν. ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ὑμᾶς, ὃ πάνυ θαυμάζετε, πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηνται, καὶ ναυτικῇ, καὶ πεζικῇ, πρόφασιν μὲν, ἐγεσταίων ξυμμαχίᾳ, καὶ λεοντίνων κατοικίσει. τὸ δὲ ἀληθὲς, Σικελίας ἐπιθυμίᾳ. μάλιστα δὲ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἡγούμενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα ἕξειν. ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομένων, ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐτούς. καὶ μήτε καταφρονήσαντες, ἄφαρκτοι ληφθήσεσθε, μήτε ἀπιστήσαντες, τοῦ ξύμπαντος ἀμελήσετε. εἰ δέ τῳ καὶ πιστὰ, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ δύναμιν μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω οἷοί τε ἔσονται, ἢ πάσχειν. οὔθ' ὅτι μεγάλῳ στόλῳ ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς. ἀλλὰ πρός τε τοὺς ἄλλους Σικελιώτας, πολὺ ἄμεινον. μᾶλλον γὰρ ἐθελήσουσιν ἐκπλαγέντες, ἡμῖν ξυμμαχεῖν. καὶ ἢν ἄρα ἢ κατεργασώμεθα αὐτοὺς, ἢ ἀπράκτους ὧν ἐφίενται ἀπώσωμεν. οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχωσί γε ὧν προσδέχονται φοβοῦμαι, κάλλιστον δὴ ἔργων ἡμῖν ξυμβήσεται. καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε. ὀλίγοι γὰρ δὴ στόλοι μεγάλοι, ἢ ἑλλήνων, ἢ βαρβάρων, πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες, κατώρθωσαν. οὔτε γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων, καὶ ἀστυγειτόνων ἔρχονται, πάντα γὰρ δὴ ὑπὸ δέους ξυνίσταται. ἤν τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ σφαλῶσι, τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα, κἂν περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίσωσιν, ὅμως καταλείπουσιν. ὅπερ καὶ ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι, τοῦ μήδου παρὰ λόγον πολλὰ σφαλέντος, ἐπὶ τῷ ὀνόματι, ὡς ἐπ' ἀθήνας ᾔει, ηὐξήθησαν. καὶ ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι. θαρσοῦντες οὖν, τά τε αὐτοῦ παρασκευαζώμεθα. καὶ ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες, τοὺς μὲν, μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ, φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι. ἔς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος. καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως

πως ἢ ξυμμαχίαν ποιώμεθα ἡμῖν, ἢ μὴ δέχωνται ἀθηναίους. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς καρχηδόνα ἄμεινον εἶναι πέμψαι. οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἀλλ' ἀεὶ διὰ φόβου εἰσί, μή ποτε ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν. ὥστε τάχ' ἂν ἴσως νομίσαντες, εἰ τάδε προήσονται, κἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι, ἐθελήσειαν ἡμῖν, ἤτοι κρύφα γε, ἢ φανερῶς, ἢ ἐξ ἑνός γε τοῦ τρόπου ἀμῦναι. δυνατοὶ δὲ εἰσὶ μάλιστα τῶν νῦν, βουληθέντες. χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον κέκτηνται. ὅθεν ὅ, τε πόλεμος, καὶ τἆλλα, εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα, καὶ ἐς κόρινθον, δεόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὅ, δὲ μάλιστα ἐγώ τε, νομίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον, ἥκιστ' ἂν ὀξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρήσεται. σικελιῶται γὰρ εἰ ἐθέλοιμεν ξύμπαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι πλεῖστοι μεθ' ἡμῶν, καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς, ἀπαντῆσαι ἀθηναίοις ἐς τάραντα, καὶ ἄκραν ἰαπυγίαν. καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς, ὅτι οὐ περὶ τῆς σικελίας πρότερον ἔσται ὁ ἀγών, ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν ἰόνιον, μάλιστ' ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν. καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν, ὅτι ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες. ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς τάρας. τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς παρασκευῆς. χαλεπὸν δέ, διὰ πλοῦ μῆκος ἐν τάξει μεῖναι. καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, βραδεῖά τε καὶ κατ' ὀλίγον προσπίπτουσα. εἰ δ' αὖ τῷ ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προσβάλλοιεν, εἰ μὲν κώπαις χρήσαιντο, ἐπιθοίμεθ' ἂν κεκμηκόσιν. εἰ δὲ μὴ δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς τάραντα. οἱ δέ, μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ περαιωθέντες, ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἐρῆμα. καὶ ἢ μένοντες πολιορκοῖντο ἄν, ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀπολείποιεν ἄν, καὶ τὰ τῶν πόλεων οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, εἰ ὑποδέξοιντο, ἀθυμοῖεν. ὥστ' ἔγωγε τούτῳ τῷ λογισμῷ ἡγοῦμαι ἀποκλειομένους αὐτούς, οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ κερκύρας. ἀλλ' ἢ διαβουλευσαμένους, καὶ κατασκόποις χρωμένους, ὁπόσοι τ' ἐσμὲν καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ καταλῦσαι ἂν τὸν πλοῦν. ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἄκοντος ἡγουμένου, καὶ ἀσμένου ἂν πρόφασιν λαβόντος, εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν ὀφθείη. ἀγγελλοίμεθα δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλέον. τῶν δ' ἀνθρώπων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται, καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας, ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προδηλοῦντας, ὅτι ἀμυνοῦνται, μᾶλλον πεφόβηνται, ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ὅπερ ἂν νῦν ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνουμένοις, δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν. εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει. πείθεσθε οὖν μάλιστα μὲν ταῦτα τολμήσαντες. εἰ δὲ μή, ὅτι τάχιστα τἆλλα ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν. καὶ παρασκευάζεσθαι παντί. τὸ μέν, καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας, ἐν τῇ τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι. τὸ δ' ἤδη, τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπὶ κινδύνου πράσσειν, χρησιμώτατα ἂν ξυμβῆναι. οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται, καὶ ἐν πλῷ εὖ οἶδ' ὅτι ἤδη εἰσί, καὶ ὅσον οὔπω πάρεισι. Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης, τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ συρακοσίων ὁ δῆμος, ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν. οἱ μέν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ ἀθηναῖοι. οὐδ' ἀληθῆ ἐστὶν ἃ λέγει. τοῖς δέ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτούς, ὅτι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν. ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ καταφρονοῦντες, ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα. ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει, καὶ φοβούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθηναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν, καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟΥ.

Τοὺς μὲν ἀθηναίους, ὅστις μὴ βούλεται οὕτω κακῶς φρονῆσαι, καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν, ἢ τῇ πόλει οὐκ εὔνους. τοὺς δ' ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα, καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας, τῆς μὲν τόλμης, οὐ θαυμάζω. τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες, ἰδίᾳ τι βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, ὅπως τῷ κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται, οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου. ἐκ δὲ ἀνδρῶν, οἵπερ ἀεὶ τάδε κινοῦσι, ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ ἐξ ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι σκοποῦντες λογιεῖσθε τὰ εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοί, καὶ πολλῶν ἔμπειροι, ὥσπερ ἐγὼ ἀθηναίους ἀξιῶ, δράσειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς πελοποννησίους τε ὑπολιπόντας, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους, ἐπ' ἄλλον

πόλεμον

πόλεμον οὐκ ἐλάσσω ἑκόντας ἐλθεῖν. ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτοὺς, ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσαῦται, καὶ οὕτω μεγάλαι. εἰ δὲ δὴ ὥσπερ λέγονται ἔλθοιεν, ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι, ὅσῳ κατὰ πάντα ἄμεινον ἐξήρτυται. τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν, τῆς νῦν στρατιᾶς, ὥς φασιν, ἐπιούσης, καὶ εἰ δὶς τοσαύτη ἔλθοι, πολὺ κρείσσω εἶναι. οἷς γ' ἐπίσταμαι, οὔθ' ἵππους ἀκολουθήσοντας, οὐδ' αὐτόθεν πορισθησομένους, εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς παρ' Ἐγεσταίων, οὐδ' ὁπλίτας ἰσοπληθεῖς τοῖς ἡμετέροις, ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας. μέγα γὰρ τὸ, καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις, τοσοῦτον πλοῦν δεῦρο κομισθῆναι, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν, ὅσην δεῖ ἐπὶ πόλιν τοσήνδε πορισθῆναι οὐκ ὀλίγην οὖσαν, ὥστε παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω. μόλις ἄν μοι δοκοῦσιν εἰ πόλιν ἑτέραν τοσαύτην, ὅσαι Συράκουσαί εἰσιν, ἔλθοιεν ἔχοντες, καὶ ὅμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι. ἤ πού γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ. ξυστήσεται γὰρ στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι, καὶ ἐκ σκηνιδίων, καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς, οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἐξιόντες. τό τε ξύμπαν, οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι. τοσούτῳ τὴν ἡμετέραν παρασκευὴν κρείσσω νομίζω. ἀλλὰ ταῦτα ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οἵ τε Ἀθηναῖοι γιγνώσκοντες, τὰ σφέτερα αὐτῶν εὖ οἶδ' ὅτι σώζουσι. καὶ ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ὄντα, οὔτε ἂν γενόμενα λογοποιοῦσιν, οὓς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεὶ ἐπίσταμαι. ἤτοι λόγοις γε τοιοῖσδε, καὶ ἔτι τούτων κακουργοτέροις, ἢ ἔργοις βουλομένους καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον πλῆθος, αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα μέντοι μήποτε πολλὰ πειρῶντες καὶ κατορθώσωσιν. ἡμεῖς δὲ κακοὶ, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν, προφυλάξασθαί τε καὶ αἰσθόμενοι ἐπεξελθεῖν. τοιγάρ τοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν, ὀλιγάκις μὲν ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας, οὐ πρὸς τοὺς πολεμίους πλείονας, ἢ πρὸς αὑτὴν ἀναιρεῖται. τυραννίδας δὲ ἔστιν ὅτε καὶ δυναστείας ἀδίκους, ὧν ἐγὼ πειράσομαι, ἤν γε ὑμεῖς ἐθέλητε ἕπεσθαι, μήποτε ἐφ' ἡμῶν τι περιιδεῖν γενέσθαι. ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλοὺς πείθων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζων. μὴ μόνον αὐτοφώρους. χαλεπὸν γὰρ ἐπιτυγχάνειν, ἀλλὰ καὶ ὧν, βούλονται μὲν, δύνανται δ' οὔ. τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ ὧν δρᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας προαμύνεσθαι χρὴ, εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις προπείσεται. τοὺς δ' αὖ ὀλίγους, τὰ μὲν, ἐλέγχων, τὰ δὲ, φυλάσσων. τὰ δὲ, καὶ διδάσκων. μάλιστα γὰρ δοκῶ ἄν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κακουργίας. καὶ δῆτα, ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην, τί καὶ βούλεσθε ὦ νεώτεροι, πότερον, ἄρχειν ἤδη, ἀλλ' οὐκ ἔννομον. ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς μᾶλλον, ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ δὴ μὴ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι, καὶ πῶς δίκαιον τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι. φήσει τις, δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν, οὔτ' ἴσον εἶναι. τοὺς δ' ἔχοντας τὰ χρήματα, καὶ ἄρχειν ἄριστα βελτίστους. ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομάσθαι. ὀλιγαρχίαν δὲ, μέρος. ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων, τοὺς πλουσίους. βουλεῦσαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς. κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα, ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ, τῶν μὲν κινδύνων, τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι. τῶν δ' ὠφελίμων, οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει, ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι, καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει καταχεῖν. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε, ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες τολμᾶτε. ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε, ἢ μεταγνόντες, τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε. ἡγησάμενοι τοῦτο μὲν ἂν ἴσον καὶ πλέον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν, ἤπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος μετασχεῖν. εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς κινδυνεύσαι στερηθῆναι. καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν, ὡς πρὸς αἰσθανομένους, καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας ἀπαλλάγητε. ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὑτῆς. καὶ στρατηγοί εἰσιν ἡμῖν, οἳ σκέψονται αὐτά. καὶ εἰ μή τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, ὥσπερ οὐκ οἴομαι, οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα, καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας, αὐθαίρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται. αὐτὴ δ' ἐφ' ἑαυτῆς σκοποῦσα, τούς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ. καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται. ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέπειν, πειράσεται σώζειν.

Τοιαῦτα Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς ἀναστὰς, ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι εἴασε παρελθεῖν. αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε τοιάδε,

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ.

Διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον, οὔτε λέγειν τινὰς ἐς ἀλλήλους, οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι, πρὸς δὲ τὰ ἐσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν, ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας, παρασκευασώμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ ἢν ἄρα μηδὲν δεήσῃ, οὐδεμία βλάβη τοῦ τε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι, καὶ ἵπποις, καὶ ὅπλοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. τὴν δ' ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν, ἡμεῖς ἕξομεν. καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκοπὴν, καὶ ἤν τι ἄλλο φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ, καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη καὶ ὅ,τι ἂν αἰσθώμεθα ἐς ὑμᾶς οἴσομεν. Καὶ οἱ μὲν συρακόσιοι, τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ στρατηγοῦ, διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κορκύρᾳ αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' ἐξέτασιν τοῦ στρατεύματος καὶ ξύνταξιν ὥσπερ ἔμελλον ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι οἱ στρατηγοὶ ἐποιήσαντο. καὶ τρία μέρη νείμαντες, ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μή τε ἀναπλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος, καὶ λιμένων, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς. πρός τε τἆλλα εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, κατὰ τέλη στρατηγῷ προστεταγμένοι. ἔπειτα δὲ προὔπεμψαν, καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσομένας, αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ εἴρητο αὐταῖς προαπαντᾶν ὅπως ἐπιστάμενοι, καταπλέωσι. μετὰ δὲ ταῦτα, τοσῇδε ἤδη τῇ παρασκευῇ ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κορκύρας, ἐς τὴν Σικελίαν ἐπεραιοῦντο. τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις τέσσαρσι, καὶ τριάκοντα, καὶ ἑκατόν. καὶ δυοῖν ῥοδίοιν πεντηκοντόροιν. τούτων, ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατόν. ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα, ταχεῖαι. αἱ δ' ἄλλαι, στρατιώτιδες. τὸ δὲ ἄλλο ναυτικόν, χίων, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων. ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν, ἑκατὸν, καὶ πεντακισχιλίοις. καὶ τούτων ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν, καὶ χίλιοι ἐκ καταλόγου. ἑπτακόσιοι δὲ θῆτες ἐπιβάται τῶν νεῶν. ξύμμαχοι δὲ, οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον. οἱ μὲν, τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' ἀργείων, πεντακόσιοι. καὶ μαντινέων, καὶ μισθοφόρων, πεντήκοντα, καὶ διακόσιοι. τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν, ὀγδοήκοντα, καὶ τετρακοσίοις. καὶ τούτων Κρῆτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν. καὶ σφενδονήταις ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ μεγαρεῦσι ψιλοῖς φυγάσιν εἴκοσι, καὶ ἑκατόν. καὶ ἱππαγωγῷ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι, ὁλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοί. καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι, καὶ λιθολόγους, καὶ τέκτονας, καὶ ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα. πλοῖα δὲ ἑκατόν, ἃ ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὁλκάδων ξυνέπλει. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὁλκάδες ἑκούσιοι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἕνεκα. ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κορκύρας ξυνδιέβαλλε τὸν Ἰόνιον κόλπον. καὶ προσβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευή, πρός τε ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ πρὸς τάραντα, καὶ ὡς ἕκαστοι εὐπόρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν. τῶν μὲν πόλεων, οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ, οὐδὲ ἄστει. ὕδατι δὲ καὶ ὅρμῳ. Τάραντος δὲ καὶ λοκρῶν οὐδὲ τούτοις, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον. καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἠθροίζοντο. καὶ ἔξω τῆς πόλεως, ὡς αὐτοὺς ἔσω οὐκ ἐδέχοντο, στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγορὰν παρεῖχον. καὶ τὰς ναῦς ἀνελκύσαντες, ἡσύχαζον. καὶ πρός τε τοὺς ῥηγίνους λόγους ἐποιήσαντο, ἀξιοῦντες χαλκιδέας ὄντας, χαλκιδεῦσιν οὖσι λεοντίνοις, βοηθεῖν. οἱ δέ, οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὅ,τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, τοῦτο ποιήσειν. οἱ δέ, πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ἐσκόπουν, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προσοίσονται. καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης ἅμα προσέμενον βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων, εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις οἱ ἄγγελοι. τοῖς δὲ συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο, ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ νῆές εἰσι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ, καὶ οὐκέτι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμπον, ἔνθα μὲν, φύλακας. πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις, καὶ ἐς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ, φρουρὰς ἐσεκόμιζον. τά τε ἐν τῇ πόλει ὅπλων ἐξετάσει, καὶ ἵππων ἐσκόπουν, εἰ ἐντελῆ ἐστι. καὶ τἆλλα ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ, καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθίσταντο. αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι παραγίγνονται τοῖς ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥήγιον ἀγγέλλουσαι, ὅτι τἆλλα μὲν οὐκ ἔστι χρήματα, ἃ ὑπέσχοντο. τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνα φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, ὅτι αὐτοῖς τοῦτο πρῶτον ἀντεκεκρούκει. καὶ οἱ ῥηγῖνοι οὐκ ἐθελήσαντες ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν. καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας, καὶ

σφίσιν

σφίσιν ἀεὶ ἐπιτηδείως. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν, τὰ περὶ τῶν ἐγεσταίων. τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλογώτερα. οἱ δ᾽ ἐγεσταῖοι, τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο τότε, ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων. ἔς τε τὸ ἐν ἔρυκι ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς, ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα. φιάλας τε, καὶ οἰνοχόας, καὶ θυμιατήρια, καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην. ἃ ὄντα ἀργυρᾶ, πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν, ἀπ᾽ ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρείχετο. καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις ποιούμενοι τῶν τριηρειτῶν, τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ ξυλλέξαντες, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς πόλεων καὶ φοινικικῶν, καὶ ἑλληνίδων αἰτησάμενοι, ἐσέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων, καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων, μεγάλην τὴν ἔκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριήρων ἀθηναίοις παρεῖχε. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, διεθρόησαν, ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν, αὐτοί τε ἀπατηθέντες, καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος, ὅτι οὐκ εἴη ἐν τῇ Ἐγέστῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο.

ΝΙΚΙΟΥ ΓΝΩΜΗ ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ.

Καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πάσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐφ᾽ ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν. καὶ ἢν μὲν παρέχωσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. εἰ δὲ μή, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶν ὅσας περ ᾐτήσαντο, ἀξιοῦν διδόναι αὐτοὺς τροφήν. καὶ παραμείναντας Σελινουντίους, ἢ βίᾳ, ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς. καὶ οὕτω παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐπιδείξαντας μὲν τὴν δύναμιν τῆς ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ, τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἢν μή τι δι᾽ ὀλίγου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου, ἢ Λεοντίνους οἷοί τε ὦσιν ὠφελῆσαι, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας, τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν. Ἀλκιβιάδης δέ, οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεύσαντας, αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν. ἀλλ᾽ ἔς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύεσθαι, πλὴν Σελινοῦντος, καὶ Συρακουσῶν τὰς ἄλλας. καὶ πειρᾶσθαι, καὶ τοὺς Σικελοὺς, τοὺς μὲν, ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακουσίων. τοὺς δέ, φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρατιὰν ἔχωσι. πρῶτον δὲ πείθειν μεσσηνίους, ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας. καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι. προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ᾽ ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη συρακούσαις καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν. ἢν μὴ οἱ μὲν, ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν. οἱ δέ, λεοντίνους ἐῶσι κατοικίζειν.

ΛΑΜΑΧΟΥ ΓΝΩΜΗ.

Λάμαχος δέ, ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας, καὶ πρὸς τῇ πόλει, ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖσθαι. ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τέ εἰσι, καὶ μάλιστα ἐκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στράτευμα δεινότατον εἶναι. ἢν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους, καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μᾶλλον. αἰφνίδιοι δὲ ἢν προσπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσδέχονται, μάλιστ᾽ ἂν σφᾶς περιγενέσθαι. καὶ κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι. τῇ τε ὄψει. πλεῖστοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι. καὶ τῇ προσδοκίᾳ ὧν πείσονται. μάλιστα δ᾽ ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δὲ εἶναι, καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀποληφθῆναι ἔξω. διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἥξειν. καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν τὴν στρατιὰν, οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καθέζηται. τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μᾶλλον, καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν, καὶ σφίσι προσιέναι. καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας ὁπότεροι κρατήσουσι. ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαντας, καὶ ἐφορμηθέντας, μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι. ἃ ἦν ἐρῆμα. ἀπέχοντα συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν, οὔτε ὁδόν. Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν, ὅμως προσέθετο, καὶ αὐτὸς, τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀλκιβιάδης τῇ αὑτοῦ νηὶ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην. καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτοὺς ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ᾽ ἀπεκρίναντο, πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ᾽ ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ ῥήγιον. καὶ εὐθὺς ξυμπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοί, καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες, παρέπλεον ἐς νάξον. τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν ῥηγίῳ καταλιπόντες, καὶ ἐνα σφῶν αὐτῶν ναξίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει, παρέπλεον ἐς κατάνην. καὶ ὡς αὐτοὺς οἱ καταναῖοι, οὐκ ἐδέχοντο, ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ συρακουσίων βουλόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν. καὶ αὐλισάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ, ἐπὶ συρακούσας ἔπλεον, ἐπὶ κέρως

ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς. δέκα δὲ τῶν νεῶν προὔπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα. πλεῦσαί
τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικόν ἐστι καθειλκυσμένον, καὶ κηρύξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προσ-
πλεύσαντας, ὅτι οἱ ἀθηναῖοι ἥκουσι λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες κατὰ ξυμμαχίαν
καὶ ξυγγένειαν. τοὺς οὖν ὄντας ἐν συρακούσαις λεοντίνων, ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας ἀθη-
ναίων, ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη, καὶ κατεσκέψαντο τήν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας,
καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν, ἐξ ἧς αὐτοῖς ὁρμωμένοις πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς κα-
τάνην. καὶ ἐκκλησίας γενομένης, τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ ἐδέχοντο οἱ καταναῖοι, τοὺς δὲ στρα-
τηγοὺς ἐσελθόντας ἐκέλευον ὅτι βούλονται εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ Αλκιβιάδου, καὶ τῶν ἐν τῇ
πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων, οἱ στρατιῶται πυλίδα τινὰ ἐνῳκοδομημένην
κακῶς, ἔλαθον διελόντες. καὶ ἐσελθόντες, ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ καταναίων, οἱ μὲν
τὰ τῶν συρακουσίων φρονοῦντες, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς γενόμενοι, ὑπ-
εξῆλθον, οὐ πολλοί τινες. οἱ δὲ ἄλλοι, ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς ἀθηναίοις, καὶ τὸ ἄλλο
στράτευμα, ἐκέλευον ἐκ ῥηγίου κομίζειν. μετὰ δὲ τοῦτο πλεύσαντες οἱ ἀθηναῖοι ἐς τὸ ῥήγιον,
πάσῃ ἤδη τῇ στρατιᾷ, ἄραντες ἐς τὴν κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρα-
τόπεδον. ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἔκ τε καμαρίνης, ὡς εἰ ἔλθοιεν προσχωροῖεν ἄν. καὶ ὅτι συρα-
κούσιοι πληροῦσι ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ, παρέπλευσαν. πρῶτον μὲν ἐπὶ συρακούσας.
καὶ ὡς οὐδὲν εὗρον ναυτικὸν πληρούμενον, παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ καμαρίνης. καὶ σχόντες
ἐς τὸν αἰγιαλόν, ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ' οὐκ ἐδέχοντο λέγοντες σφίσι τὰ ὅρκια εἶναι μιᾷ νηῒ
καταπλεόντων ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢν μὴ αὐτοὶ πλείους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοι δὲ γε-
νόμενοι, ἀπέπλεον. καὶ ἀποβάντες κατά τι τῆς συρακουσίας, καὶ ἁρπαγὴν ποιησάμενοι, καὶ
τῶν συρακουσίων ἱππέων βοηθησάντων, καὶ τῶν ψιλῶν τινας ἐσκεδασμένους διαφθειράν-
των, ἀπεκομίσθησαν ἐς κατάνην. καὶ καταλαμβάνουσι τὴν σαλαμινίαν ναῦν ἐκ τῶν ἀθη-
νῶν ἥκουσαν, ἐπί τε Αλκιβιάδην ὡς κελεύσοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις ἐνεκά-
λει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν, τῶν μετ' αὐτοῦ μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων ὡς
ἀσεβούντων, τῶν δὲ, καὶ περὶ τῶν ἑρμῶν. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν
ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυστήρια, καὶ τῶν περὶ τοὺς ἑρμᾶς δρασθέντων. καὶ οὐ
δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων
πίστιν, πάνυ χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν, χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι
βασανίσαι τὸ πρᾶγμα, καὶ εὑρεῖν, ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινὰ, καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶ-
ναι αἰτιαθέντα, ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου
καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην, καὶ προσέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυ-
τῶν καὶ Αρμοδίου καταλυθεῖσαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο ἀεί, καὶ πάντα ὑπό-
πτως ἐλάμβανε. τὸ γὰρ Αριστογείτονος καὶ Αρμοδίου τόλμημα, δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπε-
χειρήθη. ἣν ἐγὼ ἐπὶ πλέον διηγησάμενος ἀποφανῶ, οὔτε τοὺς ἄλλους, οὔτε αὐτοὺς ἀθηναίους περὶ
τῶν σφετέρων τυράννων, οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβὲς οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ γη-
ραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι, οὐχ ἵππαρχος, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' ἱππίας
πρεσβύτατος ὢν, ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Αρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ, Αριστο-
γείτων ἀνὴρ τῶν ἀστῶν μέσος πολίτης ἐραστὴς ὢν, εἶχεν αὐτόν. πειραθεὶς δὲ ὁ Αρμόδιος ὑπὸ
ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου, καὶ οὐ πεισθεὶς, καταγορεύει τῷ Αριστογείτονι. ὁ δὲ, ἐρωτικῶς
περιαλγήσας, καὶ φοβηθεὶς τὴν ἱππάρχου δύναμιν, μὴ βίᾳ προσαγάγηται αὐτόν, ἐπιβου-
λεύει εὐθύς, ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ
ἵππαρχος ὡς αὖθις πειράσας, οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν Αρμόδιον. βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλε-
το δρᾶν. ἐν τρόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν.
οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο. καὶ
ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν. καὶ ἀθηναίους εἰκοστὴν
μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων, τήν τε πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν, καὶ τοὺς πολέ-
μους διέφερον. καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆ-
το. πλὴν καθόσον ἀεί τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι, καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν
ἦρξαν, τὴν ἐνιαύσιον ἀθηναίοις ἀρχήν. καὶ Πεισίστρατος ὁ ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός,
τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων, ἀνέθηκε.

καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας, ὕστερον ὁ δῆμος ἀθηναίων μεῖζον μῆκος τοῦ βωμοῦ, ἠφάνισε τοὐπίγραμμα. τοῦ δ' ἐν πυθίου, ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς γράμμασι, λέγον τάδε.

Μνῆμα τόδ' ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίου υἱός,
 Θῆκεν Ἀπόλλωνος πυθίου ἐν τεμένει.

Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἦρξεν, εἰδὼς μὲν, καὶ ἀκοῇ, ἀκριβέστερον ἄλλων, ἰσχυρίζομαι. γνοίη δ' ἄν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ. παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται, τῶν γνησίων ἀδελφῶν γενόμενοι. ὡς ὅ, τε βωμὸς σημαίνει, καὶ ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας, ἡ ἐν τῇ ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα. ἐν ᾗ θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται. Ἱππίου δὲ, πέντε. οἳ αὐτῷ ἐκ Μυρσίνης τῆς Καλλίου τοῦ Ὑπεροχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο. εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ, πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα. οὐ δὲ τοῦτο ἀπεοικότως, διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἱππίας τὸ παραχρῆμα ῥαδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξύνηθες, τοῖς μὲν πολίταις, φοβερόν. ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους, ἀκριβὲς πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε. καὶ οὐχ ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν. ἐν ᾧ, οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος, ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν. τὸν δ' οὖν Ἁρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν, ὥσπερ διενοεῖτο προὐπηλάκισεν. ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινὶ, ἀπήλασαν λέγοντες, οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἁρμοδίου, πολλῷ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ Ἀριστογείτων παρωξύνετο. καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα, πρὸς τοὺς ξυνεπιθησομένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο. περιέμενον δὲ παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὕποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν πομπὴν πέμψαντας, ἀθρόους γενέσθαι. καὶ ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτοὺς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθὺς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομωμοκότες, ἀσφαλείας ἕνεκα. ἤλπιζον γὰρ, καὶ τοὺς μὴ προειδότας εἰ καὶ ὁποσοιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἔχοντάς γε ὅπλα, ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν. καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἱππίας μὲν ἔξω ἐν τῷ κεραμεικῷ καλουμένῳ, μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόσμει, ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι. ὁ δὲ Ἁρμόδιος, καὶ ὁ Ἀριστογείτων, ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια, ἐς τὸ ἔργον προῄεσαν. καὶ ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι, διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἱππίᾳ, ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας, ἔδεισαν. καὶ ἐνόμιζον μεμηνῦσθαί τε, καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς, καὶ δι' ὅνπερ πάντα ἐκινδύνευον, ἐβούλοντο πρότερον εἰ δύναιντο προτιμωρήσεσθαι. καὶ ὥσπερ εἶχον ὥρμησαν εἴσω τῶν πυλῶν. καὶ περιέτυχον τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ λεωκόρειον καλούμενον, εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες, καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν, ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος, ἔτυπτον, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν, τοὺς δορυφόρους τοαυτίκα διαφεύγει ὁ Ἀριστογείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου. καὶ ὕστερον ληφθεὶς, οὐ ῥαδίως διετέθη. Ἁρμόδιος δὲ αὐτοῦ παραχρῆμα ἀπόλλυται. ἀγγελθέντος δὲ Ἱππίᾳ ἐς τὸν κεραμεικὸν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας, τοὺς ὁπλίτας πρότερον, ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς ἄπωθεν ὄντας, εὐθὺς ἐχώρησε. καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς δείξας τι χωρίον ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ, ἄνευ τῶν ὅπλων, καὶ οἱ μὲν, ἀνεχώρησαν, οἰόμενοί τι ἐρεῖν αὐτόν. ὁ δὲ, τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν, ἐξελέγετο εὐθὺς, οὓς ἐπῃτιᾶτο. καὶ εἴ τις εὑρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων. μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην, ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο. τοῖς δ' ἀθηναίοις, χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς κατέστη. καὶ ὁ Ἱππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ὢν, τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε, καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴποθεν ἀσφάλειάν τινα ὁρῴη μεταβολῆς γενομένης ὑπάρχουσάν οἱ. Ἱπποκλου γοῦν τοῦ λαμψακηνοῦ τυράννου, Αἰαντίδῃ τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην ἀθηναῖος ὢν, λαμψακηνῷ ἔδωκεν. αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ δαρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν λαμψάκῳ

ἐστὶν, ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·

» Ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ.
» Ἱππίου Ἀρχεδίκην, ἥδε κέκευθε κόνις.
§ » Ἣ, πατρός τε καὶ ἀνδρὸς, ἀδελφῶν τ' οὖσα τυράννων,
» παίδων τ' οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

Τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι ἀθηναίων καὶ παυθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ, ὑπὸ λακεδαιμονίων, καὶ ἀλκμαιωνιδῶν τῶν φευγόντων, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε σίγειον, καὶ παρ' αἰαντίδην ἐς λάμψακον. ἐκεῖθεν δὲ, ὡς βασιλέα Δαρεῖον. ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκοστῷ ἤδη γέρων ὢν, μετὰ μήδων ἐστράτευσεν. ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν ἀθηναίων, καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο. χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτης, ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας. καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ, πεπρᾶχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων, πολλοί τε, καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι, ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν. καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο. ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν. ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅσπερ ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος, εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι, εἴτε καὶ οὔ. ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται. τὸ δὲ σαφὲς, οὐδεὶς οὔτε τότε, οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρασάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν, ὡς χρὴ εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὑτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι, καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι. βεβαιοτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας, ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. καὶ ὁ μὲν, αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει τὸ τῶν ἑρμῶν. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν ἀθηναίων ἄσμενος λαβὼν ὡς ᾤετο τὸ σαφὲς, καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον. εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει, ἔλυσαν. τοὺς δὲ καταιτιαθέντας, κρίσεις ποιήσαντες, τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν. τῶν δὲ διαφυγόντων, θάνατον καταγνόντες, ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κἀν τούτῳ οἱ μὲν παθόντες, ἄδηλον ἦν, εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο. ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο. περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ ἀθηναῖοι ἐλάμβανον. καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν ἑρμῶν, ᾤοντο σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικὰ, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει πραχθῆναι. καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο, μέχρι ἰσθμοῦ προελθοῦσα, πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος, καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν. καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καί τινα

§ μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον, ἐν θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐν ἄργει, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν ἀργείων, τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους, οἱ ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιειστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥστε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν σαλαμινίαν ναῦν, ἐς τὴν Σικελίαν, ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν περὶ ἄλλων ἐμεμήνυτο. εἴρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ, ἀκολουθεῖν. ξυλλαμβάνειν δὲ μή. θεραπεύοντες τό, τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ, στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους, μὴ θορυβεῖν. καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς μαντινέας καὶ ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι. δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν, καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς σαλαμινίας, ἐκ τῆς Σικελίας, ὡς ἐς τὰς ἀθήνας. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο. ἀλλ' ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς, οὐ φανεροὶ ἦσαν. δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ δ' ἐκ τῆς σαλαμινίας, τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἤδη φυγὰς ὢν, οὐ πολλῷ ὕστερον, ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς θουρείας. οἱ δ' ἀθηναῖοι, ἐρήμῃ δίκῃ, θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε, καὶ τῶν μετ' ἐκείνου. μετὰ ταῦτα δὲ οἱ λοιποὶ τῶν ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος, καὶ λαχὼν

ἑκάτερος

ἐπ' ἀριστερὰ, ἔπλεον ξύμπαντι, ἐπὶ σελινοῦντος καὶ ἐγέστης. βουλόμενοι μὲν, εἰδέναι τὰ χρή-
ματα εἰ δώσουσιν οἱ ἐγεσταῖοι. κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν σελινουντίων τὰ πράγματα. καὶ
τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ πρὸς ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν, τὸ
μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς ἱμέραν. ἥπερ μόνη ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς
Σικελίας, ἑλλὰς πόλις ἐστί. καὶ ὡς οὐκ ἐδέχοντο αὐτοὺς, παρεκομίζοντο, καὶ ἐν τῷ παρά-
πλῳ αἱροῦσιν ὕκκαρα, πόλισμα Σικανικὸν μὲν, ἐγεσταίοις δὲ πολέμιον. ἦν δὲ παραθαλασσί-
διον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν, παρέδοσαν ἐγεσταίοις. παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱπ-
πεῖς. αὐτοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν πεζῷ, ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς κατάνην.
αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν, τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι. Νικίας δὲ εὐθὺς, ἐξ ὑκκάρων ἐπὶ ἐγέ-
στης παραπλεύσας, καὶ τἆλλα χρηματίσας. καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα, παρῆν ἐς τὸ
στράτευμα. καὶ τἀνδράποδα ἀπέδοσαν. καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαν-
τα. καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους, περιέπλευσαν στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν. τῇ τε
ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ ὕβλαν τὴν γελεᾶτιν πολεμίαν οὖσαν, καὶ οὐχ εἷλον. καὶ τὸ
θέρος ἐτελεύτα. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ συ-
ρακούσας παρεσκευάζοντο. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ
αὐτοῖς πρὸς τὸν πρῶτον φόβον, καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς ἐπέκειντο, κα-
τά τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσαν ἀνεθάρσουν μᾶλλον. καὶ ἐπειδὴ πλέοντες τά τε ἐπέ-
κεινα τῆς Σικελίας πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνοντο. καὶ πρὸς τὴν ὕβλαν ἐλθόντες καὶ πειράσαν-
τες, οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν. καὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγοὺς, οἷον δὴ ὄχλος φι-
λεῖ θαρσήσας ποιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ κατάνην. ἐπειδήγε οὐκ ἐκεῖνοι ἐφ' ἑαυτοὺς ἔρχονται
ἱππῆς προσελαύνοντες ἀεὶ κατάσκοποι τῶν συρακουσίων, πρὸς τὸ στράτευμα τῶν ἀθη-
ναίων ἐφύβριζον, ἄλλα τε, καὶ εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἥκοιεν ἐν τῇ ἀλλο-
τρίᾳ, ἢ λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες. ἃ γιγνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναί-
ων. καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως ὅτι πλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν,
ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσαντες, στρατόπεδον καταλαμβάνειν ἐν ἐπιτηδείῳ
καθ' ἡσυχίαν, εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν προσπαρασκευασμέ-
νους ἐκβιβάζοιεν. ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθείησαν. τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς τῶν σφῶν, καὶ τὸν ὄχλον
τῶν συρακουσίων τοὺς ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἱππέων βλάπτειν ἂν
μεγάλα, οὕτω δὲ λήψεσθαι χωρίον, ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλάψονται ἄξια λόγου. ἐδί-
δασκον δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς τῷ ὀλυμπιείῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέλαβον συρακουσίων
φυγάδες, οἳ ξυνείποντο, τοιόνδ' ἔτι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. πέμ-
πουσιν ἄνδρα σφίσι μὲν πιστόν. τοῖς δὲ τῶν συρακουσίων στρατηγοῖς, τῇ δοκήσει οὐχ ἧσσον
ἐπιτήδειον. ἦν δὲ καταναῖος ὁ ἀνήρ. καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς κατάνης ἥκειν ἔφησεν, ὧν ἐκεῖ-
νοι τὰ ὀνόματα ἐγίγνωσκον, καὶ ἠπίσταντο ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν σφίσιν
εὔνων. ἔλεγε δὲ τοὺς ἀθηναίους αὐλίζεσθαι ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει. καὶ εἰ βούλονται ἐκεῖ-
νοι πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕω, ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐλθεῖν. αὐτοὶ μὲν ἀποκλείσειν τοὺς
παρὰ σφίσι, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσειν. ἐκείνους δὲ ῥᾳδίως τὸ στράτευμα προσβαλόντας τῷ στρα-
τεύματι αἱρήσειν. εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς ξυνδράσοντας πολλοὺς καταναίων. καὶ ἡτοιμάσθαι ἤδη,
ἀφ' ὧν αὐτὸς ἥκειν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν συρακουσίων, μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα θαρσεῖν, καὶ εἶναι ἐν
διανοίᾳ, καὶ ἄνευ τούτων ἰέναι παρασκευάσασθαι ἐπὶ κατάνην. ἐπίστευσάν τε τῷ ἀνθρώπῳ πολ-
λῷ ἀπερισκεπτότερον. καὶ εὐθὺς ἡμέραν ξυνθέμενοι, ᾗ παρέσονται, ἀπέστειλαν αὐτόν, καὶ αὐ-
τοί, ἤδη γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων σελινούντιοι, καὶ ἄλλοι τινὲς παρῆσαν. προεῖπον πανδημεὶ
πᾶσιν ἐξιέναι συρακουσίοις. ἐπεὶ δὲ ἕτοιμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν, καὶ αἱ ἡμέραι ἐν
αἷς ξυνέθεντο ἥξειν ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ κατάνης ηὐλίσαντο ἐπὶ τῷ συμαίθῳ πο-
ταμῷ, ἐν τῇ λεοντίνῃ. οἱ δ' ἀθηναῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προσιόντας, ἀναλαβόντες τό, τε στρά-
τευμα ἅπαν τὸ ἑαυτῶν, καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς, ἢ ἄλλος τις προσεληλύθει. καὶ ἐπιβιβάσαν-
τες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα, ὑπὸ νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς συρακούσας. καὶ οἵ τε ἀθηναῖοι
ἅμα ἕω ἐξέβαινον, ἐς τὸν κατὰ τὸ ὀλυμπιεῖον, ὡς στρατόπεδον καταληψόμενοι. καὶ οἱ ἱππεῖς
οἱ συρακουσίων, πρῶτοι προσελάσαντες ἐς τὴν κατάνην. καὶ αἰσθόμενοι ὅτι τὸ στράτευμα
ἅπαν ἀνῆκται, ἀποστρέψαντες, ἀγγέλλουσι τοῖς πεζοῖς. καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι,

ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐν τούτῳ δ' οἱ ἀθηναῖοι μακρᾶς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ' ἡσυχίαν καθίσαν τὸ στράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον. καὶ ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξειν ἔμελλον ὁπότε βούλοιντο, καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν συρακουσίων, ἥκιστ' ἂν αὐτοὺς, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν. τῇ μὲν γὰρ, τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον. καὶ δένδρα, καὶ λίμνη. παρὰ δὲ τὸ, κρημνοί. καὶ τὰ ἐγγὺς δένδρα κόψαντες, καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν, παρά τε τὰς ναῦς, σταύρωμα ἔπηξαν. καὶ ἐπὶ τῷ δάσκωνι, ἔρυμά τε ᾗ εὐεφοδώτατον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογάδην καὶ ξύλοις διὰ ταχέων ὤρθωσαν. καὶ τὴν τοῦ ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δὲ, ἐκ μὲν τῆς πόλεως, οὐδεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε. πρῶτοι δὲ οἱ ἱππεῖς τῶν συρακουσίων προσεβοήθησαν. ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. καὶ προσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν ἀθηναίων τὸ πρῶτον. ἔπειτα δὲ, ὡς οὐκ ἀντιπροῄεσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν ἐλωρίνην ὁδὸν, ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην. καὶ ξυνετάξαντο ὧδε. δεξιὸν μὲν κέρας ἀργεῖοι εἶχον καὶ μαντινεῖς. ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον. τὸ δὲ ἄλλο, οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν τεταγμένον, ἐπὶ ὀκτώ. τὸ δὲ ἥμισυ ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλαισίῳ ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον. οἷς εἴρητο ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῇ, μάλιστα ἐφορῶντας, παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτακτῶν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ συρακούσιοι, ἔταξαν τοὺς μὲν ὁπλίτας, ἐφ' ἑκκαίδεκα ὄντας πανδημεὶ συρακουσίους, καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρῆσαν. ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς σελινούντιοι μὲν μάλιστα. ἔπειτα δὲ καὶ γελῴων ἱππεῖς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους. καὶ καμαριναίων ἱππεῖς, ὅσον εἴκοσι. καὶ τοξόται, ὡς πεντήκοντα. τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ. οὐκ ἐλάσσον ὄντας, ἢ διακοσίους καὶ χιλίους. παρὰ δ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν, ὁ Νικίας, κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα, καὶ ξύμπασι τοιάδε παρεκελεύετο.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΝΙΚΙΟΥ.

Πολλῇ μὲν παραινέσει ὦ ἄνδρες τί δεῖ χρῆσθαι. οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα. αὐτὴ γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν, ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι, μετὰ ἀσθενοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ ἀργεῖοι, καὶ μαντινεῖς, καὶ ἀθηναῖοι, καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοι ἐσμὲν, πῶς οὐ χρὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ξυμμάχων πάντα, τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν; ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεί τε ἀμυνομένους, καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ ἡμᾶς. καὶ προσέτι Σικελιώτας. οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δὲ οὔ. διὰ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς τόλμης ἥσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι καὶ τόδε, πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν εἶναι. καὶ πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φιλίᾳ, ἥν τινα μὴ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναντίον, ὑπομιμνήσκω ἡμᾶς. ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὖ οἶδ' ὅτι παρακελεύονται. οἱ μὲν γὰρ, ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγών. ἐγὼ δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατεῖν δεῖ, ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν. οἱ γὰρ ἱππεῖς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες, ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως. καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων. Ὁ μὲν Νικίας, τοιαῦτα παρακελευσάμενος, ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ συρακούσιοι ἀπροσδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν, ὡς ἤδη μαχούμενοι. καί τινες αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἀπεληλύθεσαν. οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προσβοηθοῦντες δρόμῳ, ὑστέριζον μὲν, ὡς δὲ ἕκαστός πῃ τοῖς πλείοσι προσμίξειε καθίσταντο. οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν, οὐδὲ τόλμῃ, οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις. ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ, οὐχ ἥσσους ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη ἀντέχοι. τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς, καὶ τὴν βούλησιν ἄκοντες προυδίδοσαν. ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφίσι τοὺς ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν. καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι. ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθὺς ἀντεπῄεσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων, οἵ τε λιθοβόλοι, καὶ σφενδονῆται, καὶ τοξόται, προυμάχοντο καὶ τροπὰς οἵας εἰκὸς ψιλοὺς, ἀλλήλων ἐποίουν. ἔπειτα δὲ, μάντεις τε σφάγια προὔφερον τὰ νομιζόμενα. καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις. οἱ δ' ἐχώρουν. συρακούσιοι μὲν περί τε πατρίδος μαχούμενοι, καὶ τῆς ἰδίας ὡς ἕκαστος, τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας. τὸ δὲ μέλλον, ἐλευθερίας. τῶν δὲ ἐναντίων ἀθηναῖοι μὲν, περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν. καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι. ἀργεῖοι δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι, ξυγκτήσασθαί τε ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἦλθον, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν

σφίσι

σφίσι πατρίδα νικήσαντες, πάλιν ἐπιδεῖν. τὸ δ' ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων, μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἢν μὴ κρατῶσι τὸ πρόθυμον εἶχον. ἔπειτα δὲ ἐν παρέργῳ καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται. γενομένης δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις. καὶ ξυνέβη βροντάς τε ἅμα τινὰς γενέσθαι, καὶ ἀστραπὰς, καὶ ὕδωρ πολύ. ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις, καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιληκόσι, καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου. τοῖς δ' ἐμπειροτέροις τὰ μὲν γιγνόμενα, καὶ ὥρα ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν. τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας, πολὺ μείζω ἔκπληξιν μὴ νικωμένους παρέχειν. ὠσαμένων δὲ πρῶτον τῶν ἀργείων, τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν συρακουσίων, καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς παρερρήγνυτο ἤδη. καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν συρακουσίων, καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ ἀθηναῖοι. οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν συρακουσίων πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσσητοι, εἶργον. καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν εἴ τινας προδιώκοντας ἴδοιεν ἀνέστελλον. ἐπακολουθήσαντες δὲ ἀθρόοι ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε, πάλιν ἐπανεχώρουν, καὶ τροπαῖον ἵστασαν. οἱ δὲ συρακούσιοι ἀθροισθέντες ἐς τὴν ἐλωρίνην ὁδὸν, καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι, ἔς τε τὸ ὀλυμπιεῖον ὅμως σφῶν αὐτῶν παρέπεμψαν φυλακήν. δείσαντες, μὴ οἱ ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν, οὐκ ἦλθον. ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες, ηὐλίσαντο αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τοῖς μὲν συρακουσίοις, ἀπέδοσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς. ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, περὶ ἑξήκοντα, καὶ διακοσίους. τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν. ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὡς πεντήκοντα. καὶ τὰ τῶν πολεμίων σκῦλα ἔχοντες, ἀπέπλευσαν ἐς κατάνην. χειμών τε γὰρ ἦν, καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι, οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν ἀθηνῶν, καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται, καὶ παρ' ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε πόλεων τινὰς προσαγάγωνται. ἃς ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ σῖτον καὶ ὅσων δέοι παρασκευάσωνται. ὡς ἐς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς συρακούσαις. καὶ οἱ μὲν, ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν νάξον, καὶ κατάνην διαχειμάσοντες. συρακούσιοι δὲ, τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες, ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς ἑρμοκράτης ὁ ἕρμωνος, ἀνὴρ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος, καὶ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος, καὶ ἀνδρείᾳ ἐπιφανὴς, ἐθάρσυνέ τε, καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΕΡΜΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσσῆσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε λειφθῆναι ὅσον εἰκὸς εἶναι. ἄλλως τε τοῖς πρώτοις τῶν ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν χειροτέχνας ἀνταγωνιζομένους. μέγα δὲ βλάψαι καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ τὴν πολυαρχίαν. ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς. τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἢν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικὸν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπορίζοντες ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται. καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων. ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξίας δὲ ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης. ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτὰ. τὴν μὲν, μετὰ κινδύνων μελετωμένην. τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς, μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς, καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἑλέσθαι. καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον, ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται. οὕτω γὰρ, ἅτε κρύπτεσθαι δεῖ, μᾶλλον ἂν στέγεσθαι. καὶ τὰ ἄλλα κατὰ κόσμον, καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι. Καὶ οἱ συρακούσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς ἐκέλευε, καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν ἑρμοκράτην, καὶ ἡρακλείδην τὸν λυσιμάχου, καὶ σικανὸν τὸν ἐξηκέστου, τούτους τρεῖς. καὶ ἐς τὴν κόρινθον, καὶ ἐς τὴν λακεδαίμονα, πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται. καὶ τὸν πρὸς ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς, ὑπὲρ σφῶν τοὺς λακεδαιμονίους. ἵνα, ἢ ἀπὸ τῆς σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς, ἢ πρὸς τὸ ἐν σικελίᾳ, στράτευμα ἧσσον ὠφέλειαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι. τὸ δ' ἐν τῇ κατάνῃ στράτευμα τῶν ἀθηναίων,

ἔπλευσαν εὐθὺς ἐπὶ Μεσήνην, ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἔπρασσεν, οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅταν ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν συρακουσίων φίλοις τοῖς ἐν Μεσήνῃ, ξυνειδὼς τὸ μέλλον. οἱ δὲ, τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον, καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες, ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρισκαίδεκα οἱ ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον, καὶ προὐχώρει οὐδὲν, ἀπελθόντες ἐς νάξον, καὶ θρᾷκας σταύρωμα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι, αὐτοῦ διεχείμαζον. καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς ἀθήνας, ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται. ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ συρακούσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν, ἢν ἄρα σφάλλωνται. καὶ τὰ μέγαρα φρούριον. καὶ ἐν τῷ ὀλυμπιείῳ ἄλλο. καὶ τὴν θάλασσαν προεσταύρωσαν πανταχῇ, ᾗ ἀποβάσεις ἦσαν. καὶ τοὺς ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ νάξῳ χειμάζοντες, ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν κατάνην. καὶ τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ τὰς τῶν ἀθηναίων σκηνὰς καὶ τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ πυνθανόμενοι τοὺς ἀθηναίους, ἐς τὴν καμάριναν κατὰ τὴν ἐπὶ λάχητος γενομένην ξυμμαχίαν πρεσβεύεσθαι, εἴπως προσαγάγοιντο αὐτοὺς, ἀντεπρεσβεύοντο καὶ αὐτοί. ἦσαν γὰρ ὕποπτοι αὐτοῖς οἱ καμαριναῖοι, μὴ προθύμως σφίσι, μήτ' ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι, ἃ ἔπεμψαν, ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν, ὁρῶντες τοὺς ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας. προσχωρῶσι δ' αὐτοῖς κατὰ τὴν προτέραν φιλίαν πεισθέντες, ἀφικομένων οὖν ἐκ μὲν συρακουσῶν, Ἑρμοκράτους, καὶ ἄλλων ἐς τὴν καμάριναν. ἀπὸ δὲ τῶν ἀθηναίων Εὐφήμου μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἑρμοκράτης ξυλλόγου γενομένου τῶν καμαριναίων, βουλόμενος προδιαβάλλειν τοὺς ἀθηναίους, ἔλεγε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ἙΡΜΟΚΡΑΤΟΥΣ.

» Οὐ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν ἀθηναίων ὦ καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε, δεί-
» σαντες ἐπρεσβευσάμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους. πρίν τι καὶ ἡμῶν
» ἀκοῦσαι, μὴ ὑμᾶς πείσωσιν. ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν Σικελίαν, προφάσει μὲν, ᾗ πυνθάνεσθε.
» διανοίᾳ δὲ, ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν. καί μοι δοκοῦσιν οὐ λεοντίνους βούλεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ'
» ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι. οὐ γὰρ δὴ εὔλογον, τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ
» ἐνθάδε κατοικίζειν. καὶ λεοντίνων μὲν χαλκιδέων ὄντων, κατὰ τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι. χαλκι-
» δέας δὲ τοὺς ἐν εὐβοίᾳ, ὧν οἵδε ἄποικοί εἰσι, δουλωσαμένους ἔχειν. τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ, ἐκεῖνά τε
» ἔσχον, καὶ τὰ ἐνθάδε νῦν πειρῶνται. ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἑκόντων τῶν τε ἰώνων, καὶ ὅσοι
» ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι, ὡς ἐπὶ τοῦ μήδου τιμωρίᾳ. τοὺς μὲν, λιποστρατίαν, τοὺς δὲ, ἐπ' ἀλλή-
» λους στρατεύειν. τοῖς δ' ὡς ἑκάστοις τινὰ εἶχον αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπενεγκόντες, κατεστρέψαν-
» το. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα, οὔτε οὗτοι τῶν ἑλλήνων, οὔθ' οἱ ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τῷ μήδῳ
» ἀντέστησαν. περὶ δὲ, οἱ μὲν σφίσιν, ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως. οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου με-
» ταβολῇ οὐκ ἀξυνετωτέρου, κακοξυνετωτέρου δέ. ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν ἀθηναίων εὐκατηγό-
» ρητον οὖσαν πόλιν, νῦν ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ. πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐ-
» τοὺς αἰτιασόμενοι, ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τε ἐκεῖ ἑλλήνων, ὡς ἐδουλώθησαν, οὐκ ἀ-
» μύνονται σφίσιν αὐτοῖς. καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα, λεοντίνων τε ξυγγε-
» νῶν κατοικίσεις, καὶ ἐγεσταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότε-
» ρον δεῖξαι αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἴωνες τάδε εἰσίν. οὐδ' ἑλλησπόντιοι, καὶ νησιῶται, οἱ δεσπότην
» ἢ μῆδον, ἢ ἕνα γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες, δουλοῦνται. ἀλλὰ δωριεῖς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονό-
» μου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες, ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν.
» εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν. καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους.
» ὥστε τοὺς μὲν, λόγοις ἡμῶν διιστάναι. τοὺς δὲ, ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους.
» τοῖς δὲ, ὡς ἑκάστοις τι προσηνὲς λέγοντες, δύνανται κακουργεῖν. καὶ οἰόμεθα τοῦ ἄπωθεν
» ξυνοίκου προαπολλυμένου, οὐκ ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ δεινόν. πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πά-
» σχοντα, καθ' ἑαυτὸν δυστυχεῖν, καὶ εἴτῳ ἄρα παρέστηκε, τὸν μὲν συρακούσιον, ἑαυτὸν δ' οὔ
» πολέμιον εἶναι τῷ ἀθηναίῳ. καὶ δεινὸν ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω οὐ
» περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος. τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσ-
φαλέστερον,

φαλέστερον, ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ, καὶ οὐκ ἐρῆμον ἀγωνιεῖται. τόν τε ἀθηναῖον, μὴ τὴν τοῦ συρακουσίου ἔχθραν κολάσασθαι. τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. εἴτε τις φθονεῖ μὲν, ἢ καὶ φοβεῖται. ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω. διὰ δὲ αὐτὰ τὰς συρακούσας κακωθῆναι μὲν, ἵνα σωφρονισθῶμεν βούλεται. περιγενέσθαι δὲ, ἕνεκα τῆς αὑτοῦ ἀσφαλείας. οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας, καὶ τῆς τύχης, τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι. τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς, τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένῳ καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων ἐθελήσαντι προσλαβεῖν. λόγῳ μὲν γὰρ, τὴν ἡμετέραν δύναμιν σώζοι ἄν τις. ἔργῳ δὲ, τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν. καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς ὦ καμαριναῖοι ὁμόρους ὄντας καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ μαλακῶς ὥσπερ νῦν ξυμμαχεῖν. αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ ἂν εἰ ἐς τὴν καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν φαίνεσθαι. ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω, οὔθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὡρμήσθε. δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε, λέγοντες ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς ἀθηναίους, ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε. τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις ἐφ' ὑμᾶς ἴῃ, καὶ τοῖς γε ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ ὥσπερ νῦν τοὺς πέλας ἀδικῶσιν. ἐπεὶ οὐδ' οἱ ῥηγῖνοι ὄντες χαλκιδεῖς, χαλκιδέας ὄντας λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν, εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρονοῦσιν. ὑμεῖς δ' ἐν εὐλόγῳ προφάσει, τοὺς μὲν φύσει πολεμίους, βούλεσθε ὠφελεῖν. τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς, μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι. ἀλλ' οὐ δίκαιον. ἀμύνειν δὲ, καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἢν ἡμεῖς ξυστῶμεν πάντες, δεινή ἐστιν. ἀλλ' ἢν ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι τἀναντία διαστῶμεν. ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες καὶ μάχῃ περιγενόμενοι, ἔπραξαν ἃ ἠβούλοντο. ἀπῆλθον δὲ διὰ τάχους ὥστε οὐκ ἀθρόους γε ὄντας, εἰκὸς ἀθυμεῖν. ἰέναι δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν προθυμότερον. ἄλλως τε καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρεσομένης ὠφελείας. οἳ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ τοπαράπαν τὰ πολέμια. καὶ μὴ ἐκείνην τὴν προθυμίαν δοκεῖν, τῷ ἡμῖν μὲν ἴσην εἶναι, ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ. τὸ μηδετέροις δὴ, ὡς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους βοηθεῖν. οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον ὥσπερ τῷ δικαιώματί ἐστιν. εἰ γὰρ δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας, ὅ, τε παθὼν σφαλήσεται, καὶ ὁ κρατῶν περιέσται, τί ἄλλο, ἢ τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ. τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι. τοὺς δὲ, οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς γενέσθαι. καί τοι κάλλιον τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα ξυγγενέσι προσθεμένους, τήν τε κοινὴν ὠφέλειαν τῇ Σικελίᾳ φυλάξαι, καὶ τοὺς ἀθηναίους φίλους δὴ ὄντας, μὴ ἐᾶσαι ἁμαρτεῖν. ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ συρακούσιοι ἐκδιδάσκειν μὲν, οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς, οὔτε ὑμᾶς, οὔτε τοὺς ἄλλους. περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον γιγνώσκετε. δεόμεθα δὲ καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, εἰ μὴ πείθομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ ἰώνων ἀεὶ πολεμίων. προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν, δωριεῖς δωριέων. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς ἀθηναῖοι. ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κρατήσουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται. καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα λήψονται. καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων, οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν καὶ αἱρεῖσθε ἤδη. ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν, ἢ κἂν περιγενόμενοι μεθ' ἡμῶν, τούσδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν. καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ερμοκράτης εἶπεν. ὁ δ' Εὔφημος ὁ τῶν ἀθηναίων πρεσβευτὴς, μετ' αὐτὸν, τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΕΥΦΗΜΟΥ.

Αφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει. τοῦ δὲ συρακουσίου καθαψαμένου, ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν ὡς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ιωνες ἀεί ποτε πολέμιοι, τοῖς δωριεῦσίν εἰσιν. ἔχει δὲ, καὶ οὕτως. ἡμεῖς γὰρ Ιωνες ὄντες, πελοποννησίοις δωριεῦσι καὶ πλείοσιν οὖσι, καὶ παροικοῦσιν, ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα. καὶ μετὰ τὰ μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι, τῆς μὲν λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν. οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν, ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν. πλὴν καθόσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον. αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ

πρότερον

πρότερον ὄντων ἡγεμόνων καταστάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες, ᾗ ἀμυνούμεθα. καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν, οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασιν ὄντας ἡμᾶς συρακούσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ μήδου. καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δουλείαν δὲ αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν. ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν. ὅτι τε ναυτικόν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεχόμεθα ἐς τοὺς ἕλληνας. καὶ διότι καὶ τῷ μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες, οὗτοι ἡμᾶς ἔβλαπτον. ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι, καὶ οὐκ ἄλλῳ ἐπόμεθα. ὡς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν, ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον, ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα, καὶ ἐνθάδε παρόντες ὁρῶμεν, καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσι, καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε. εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι, λόγου μὲν ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν. καὶ τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ, ἥκειν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι. μὴ παθεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύοντες. ὑπολάβῃ δὲ μηδείς, ὡς οὐδὲν προσῆκον ὑμῶν κηδόμεθα. γνοὺς ὅτι σωζομένων ὑμῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν συρακουσίοις, ἧσσον ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις, ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ καὶ τοὺς λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν, μὴ ὑπηκόους ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους. ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες, τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ, καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ ὁ χαλκιδεὺς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν. ξύμφορος ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν. καὶ χρήματα μόνον φέρων. τὰ δὲ ἐνθάδε, καὶ λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι. ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ, ἢ πόλει, ἀρχὴν ἐχούσῃ, οὐδὲν ἄλογον, ὅτι ξυμφέρον. οὐδ' οἰκεῖον, ὅτι μὴ πιστόν. πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ, ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ὑμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε. οὐκ ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα. χίους μὲν καὶ μηθυμναίους, νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πολλοὺς, χρημάτων βιαιότερον φορᾷ. ἄλλους δὲ καὶ πάνυ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας. καί περ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους. διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ Πελοπόννησον. ὥστε καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν. καὶ ὃ λέγομεν, ἐς συρακουσίους δέος καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν. καὶ βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ βίᾳ ἢ κατ' ἐρημίαν ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη δὲ ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς, οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν συστᾶσα εὐμεταχείριστος. οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν. καὶ ὅτῳ ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ὑμᾶς ἐπηγάγεσθε, οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον, ἢ εἰ περιοψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ συρακουσίοις γενέσθαι. ὅτι καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν. οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι. πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε, οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν, εἴτε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν, διὰ μῆκός τε πλοῦ, καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων μεγάλων. καὶ τῇ παρασκευῇ, ἠπειρωτίδων. οἵδε δὲ, οὐ στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες ὑμῖν, αἰεί τε ἐπιβουλεύουσι, ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου, οὐκ ἀνιᾶσιν. ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ ἐς λεοντίνους, καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας, καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι, παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις, μὴ προδιδόναι. νομίσατε τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ ξυμμάχων, αἰεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν. ὑμῖν δ' οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας ἀμύνασθαι. ἢν εἰ τῷ ὑπόπτῳ, ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν, ἢ καὶ σφαλεῖσαν ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστημόριον αὐτῆς ἰδεῖν. ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον

νόμενον ὑμῖν. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς ὦ καμαριναῖοι ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε, μήτε οἱ ἄλλοι. εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα. καὶ ἔτι ἐν κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες, ἀξιώσομεν πείθειν. φαμὲν γὰρ ἄρχειν μὲν, τῶν ἐκεῖ ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου. ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα. πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα. ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ ἥκειν. καὶ ὑμεῖς μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι τῶν ὑμῖν ποιουμένων, μήθ' ὡς σωφρονισταί, ὃ χαλεπὸν ἤδη, ἀποτρέπειν πειρᾶσθε. καθόσον δέ τι καὶ ὑμῖν τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τοῦτο ἀπολαβόντες, χρήσασθε. καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτά. πολὺ δὲ πλείους τῶν ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ, καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν. ὅ τε οἰόμενος ἀδικήσεσθαι, καὶ ὁ ἐπιβουλεύων, διὰ τὸ ἑτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα, τῷ μὲν, ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ' ἡμῶν. τῷ δέ, εἰ ἥξομεν μὴ ἀδεὲς εἶναι κινδυνεύειν, ἀμφότεροι ἀναγκάζονται. ὁ μὲν, ἄκων σωφρονεῖν. ὁ δ' ἀπραγμόνως σώζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν, μὴ ἀπώσησθε. ἀλλ' ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς συρακουσίοις ἀντὶ τοῦ αἰεὶ φυλάσσεσθαι αὐτούς, καὶ ἀντεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε.

Τοιαῦτα μὲν ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ καμαριναῖοι, ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε. τοῖς μὲν ἀθηναίοις εὖνοι ἦσαν. πλὴν καθόσον εἰ τὴν Σικελίαν ᾤοντο αὐτοὺς δουλώσεσθαι. τοῖς δὲ συρακουσίοις αἰεὶ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι. δεδιότες δ' οὐχ ἧσσον τοὺς συρακουσίους ἐγγὺς ὄντας. μὴ καὶ ἄνευ σφῶν περιγένωνται. τό τε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἔπεμψαν. καὶ τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς συρακουσίοις μᾶλλον ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται μετριώτατα. ἐν δὲ τῷ παρόντι, ἵνα μὴ δὲ τοῖς ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσιν εἶναι. ἐπειδὴ καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι ἴσα ἀμφοτέροις, καὶ οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρίναντο. Ἐπειδὴ τυγχάνει ἀμφοτέροις οὖσι ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ὤν, εὔορκον δοκεῖν εἶναι σφίσιν ἐν τῷ παρόντι μηδ' ἑτέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρων, ἀπῆλθον. καὶ οἱ μὲν συρακούσιοι, τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρτύοντο ἐς τὸν πόλεμον. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἐν τῇ νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι, τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἔπρασσον, ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι προσχωρήσωνται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικελῶν ὑπήκοοι ὄντες τῶν συρακουσίων, οἱ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν. τῶν δὲ τὴν μεσόγαιαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι, καὶ πρότερον αἰεὶ οἰκήσεις εὐθὺς πλὴν ὀλίγοι μετὰ τῶν ἀθηναίων ἦσαν. καὶ σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι, καί εἰσιν οἳ καὶ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ ἀθηναῖοι στρατεύοντες τοὺς μὲν, προσηνάγκαζον. τοὺς δὲ, καὶ ὑπὸ τῶν συρακουσίων φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπεκώλυον. τόν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς νάξου ἐς τὴν κατάνην καὶ τὸ στρατόπεδον ὃ, κατεκαύθη ὑπὸ τῶν συρακουσίων αὖθις ἀνορθώσαντες, διεχείμαζον. καὶ ἔπεμψαν μὲν ἐς καρχηδόνα τριήρη περὶ φιλίας. εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖσθαι. ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν. περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς, καὶ ἐς τὴν ἔγεσταν πέμψαντες, ἐκέλευον ἵππους σφίσιν ὡς πλείστους πέμπειν. καὶ τἆλλα ἐς τὸν περιτειχισμόν, πλινθία, καὶ σίδηρον ἡτοίμαζον. καὶ ὅσα ἔδει ὡς ἅμα τῷ ἦρι ἑξόμενοι τοῦ πολέμου. οἱ δ' ἐς τὴν κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα τῶν συρακουσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις, τούς τε ἰταλιώτας ἅμα παραπλέοντες, ἐπειρῶντο πείθειν, μὴ περιορᾶν γιγνόμενα ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ κορίνθιοι εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι, ὥστε πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν. καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις. ὅπως καὶ ἐκείνους ξυναναπείθοιεν. τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὠφέλειάν τινα πέμπειν. καὶ οἵ τε ἐκ τῆς κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν ξυμφυγάδων περαιωθεὶς, τότ' εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ ἐκ τῆς θουρίας ἐς κυλλήνην τῆς ἠλείας πρῶτον. ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα, αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἐλθὼν, ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν μαντινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων, τούς τε κορινθίους καὶ τοὺς συρακουσίους, τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε ἐφόρων

καὶ

καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέσβεις πέμπειν ἐς Συρακούσας κωλύοντας, μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις. βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐξώρμησε, λέγων τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ.

Ἀναγκαῖον περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἡμῶν προγόνων τὴν προξενίαν, ὑμῶν κατά τι ἔγκλημα ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων, ἐθεράπευον ὑμᾶς, ἄλλα τε καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ διατελοῦντός μου προθύμου, ἡμεῖς πρὸς Ἀθηναίους καταλλασσόμενοι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ, ἀτιμίαν περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ, πρός τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου, καὶ ὅσα ἄλλα ἐνηντιούμην ὑμῖν ἐβλάπτεσθε. καὶ νῦν εἴ τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν οὐκ εἰκότως ὠργίζετό μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν, ἀναπειθέσθω. ἢ εἴ τις διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμην μᾶλλον, χείρω με ἐνόμιζε, μηδ' οὕτως ἡγήσηται ὀρθῶς ἄχθεσθαι. τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεί ποτε διάφοροί ἐσμεν. πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι, δῆμος ὠνόμασται. καὶ ἀπ' ἐκείνου ξυμπαρέμεινεν ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. ἅμα δὲ καὶ τῆς πόλεως δημοκρατουμένης τὰ πολλὰ, ἀνάγκη ἦν τοῖς παροῦσιν ἕπεσθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα μετριώτεροι ἐς τὰ πολιτικὰ εἶναι. ἄλλοι δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι καὶ νῦν, οἳ ἐπὶ τὰ πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον. οἵπερ καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέστημεν. δικαιοῦντες ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα. καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις τοῦτο ξυνδιασώζειν. ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές τι, καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσῳ καὶ λοιδορήσαιμι. ἀλλὰ περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας, οὐδὲν ἂν καινὸν λέγοιτο, καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτὴν, οὐκ ἐδόκει ὑμῖν ἀσφαλὲς εἶναι, ὑμῶν πολεμίων προσκαθημένων. καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς διαβολὰς, τοιαῦτα ξυνέβη. περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βουλευτέον καὶ ἐμοὶ, εἴ τι πλέον οἶδα εἰσηγητέον, μάθετε ἤδη. ἐπλεύσαμεν ἐς Σικελίαν. πρῶτον μὲν, εἰ δυναίμεθα Σικελιώτας καταστρεψόμενοι. μετὰ δ' ἐκείνους αὖθις, καὶ Ἰταλιώτας. ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσοντες. εἰ δὲ προχωρήσειε ταῦτα ἢ πάντα ἢ καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμέλλομεν ἐπιχειρήσειν κομίσαντες ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν προσγενομένην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων. πολλοὺς δὲ βαρβάρους μισθωσάμενοι καὶ Ἴβηρας. καὶ ἄλλους τῶν ἐκεῖ ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων, μαχιμωτάτους. τριήρεις τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα. οἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες, καὶ τῷ πεζῷ ἅμα ἐκ γῆς ἀφορμαῖς τῶν πόλεων, τὰς μὲν, βίᾳ λαβόντες. τὰς δ' ἐντειχισάμενοι, ῥᾳδίως ἠλπίζομεν καταπολεμήσειν. καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαντος ἑλληνικοῦ ἄρξειν. χρήματα δὲ καὶ σῖτον ὥστε εὐπορώτερον γίγνεσθαί τινα αὐτῶν, αὐτὰ τὰ προσγενόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ ἄνευ τῆς ἐνθένδε προσόδου παρέξειν. τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος, ὡς διενοήθημεν ἀκηκόατε. καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοὶ, ἢν δύνωνται ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δὲ εἰ μὴ βοηθήσετε οὐ περιέσται τἀκεῖ, μάθετε ἤδη. Σικελιῶται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν. ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες, ἀθρόοι καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο. Συρακούσιοι δὲ μόνοι, μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ ἡσσημένοι, καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι, ἀδύνατοι ἔσονται τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία. καὶ εὐθὺς, καὶ Ἰταλία. καὶ ὃν ἄρτι κίνδυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν ἐπιπέσοι. ὥστε μὴ περὶ τῆς Σικελίας τις οἰέσθω μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει. στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε. οἵτινες αὐτερέται κομισθέντες, καὶ ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς. καὶ ὃ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα ὡς ἂν τούς τε παρόντας ξυντάξῃ, καὶ τοὺς μὴ ἐθέλοντας προσαναγκάσῃ. οὕτω γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσουσι μᾶλλον, καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδεέστερον προσίασι. καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον, ἐκπολεμεῖν. ἵνα Συρακούσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμελεῖσθαι, μᾶλλον ἀντέχωσι, καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι. τειχίζειν δὲ χρὴ Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἀεὶ φοβοῦνται, καὶ μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ, οὐ διαπεπειρᾶσθαι. βεβαιότατα δ' ἄν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ ἃ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι. εἰκὸς γὰρ

αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἕκαστος τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπισταμένους φοβεῖσθαι. ἃ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, πολλὰ παρείς, τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ' αὐτόματα ἥξει. καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους, καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται, εὐθὺς ἀποστερήσονται. μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης, οἳ τὰ παρ' ὑμῶν νομίζοντες ἤδη κατακράτος πολεμεῖσθαι ὀλιγωρήσουσι. γίγνεσθαι δέ τι αὐτῶν, καὶ ἐν τάχει καὶ προθυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστιν ὦ Λακεδαιμόνιοι. ἐπεὶ ὥς γε δυνατά, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι οἶμαι γνώμης, πάνυ θαρσῶ. καὶ χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, φιλόπολίς ποτε δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι. οὐδὲ ὑποπτεύεσθαί μου ἐς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν τὸν λόγον. φυγάς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας, καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας ἢν πείθησθέ μοι ὠφελείας. καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους που βλάψαντες ὑμεῖς, ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκάσαντες πολεμίους γενέσθαι. τό τε φιλόπολι, οὐκ ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτεύθην. οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι. πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι. καὶ φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὃς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ ἐπίῃ, ἀλλ' ὃς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν, πειραθῇ αὐτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως ἔμοιγε ἀξιῶ ὑμᾶς, καὶ ἐς κίνδυνον, καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι, ὦ Λακεδαιμόνιοι. γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑφ' ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον, ὡς εἰ πολέμιός γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, κἂν φίλος ὢν, ἱκανῶς ὠφελοίην. ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα ᾔκαζον. καὶ αὐτοὺς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλεύεσθαι, μὴ ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν. ἵνα τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγενόμενοι μεγάλα σώσητε, καὶ Ἀθηναίων τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθέλητε. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε, καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος ἑκούσης καὶ οὐ βίᾳ, κατ' εὔνοιαν δὲ ἡγήσεσθε.

Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δὲ, ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐπερρώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ. καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι, ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προσεῖχον ἤδη τὸν νοῦν. καὶ τὸ παραυτίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακουσίοις, ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον ποιεῖν, ὅποι ἐκ τῶν παρόντων μάλιστα καὶ τάχιστά τις ὠφέλεια ἥξει τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ, δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλευεν οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίνην. τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευάζεσθαι ὅσας διανοοῦνται πέμπειν, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ ἑτοίμας εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοί, ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ, καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ, τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης, παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ. οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου, ὥσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀναστήσαντες Συρακούσιοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀποβάντες δὲ ἐδῄωσαν τούς τε ἀγρούς, καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρακουσίων, καὶ οὐχ ἑλόντες, αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρέαν ποταμόν, τό τε πεδίον ἀναβάντες ἐδῄουν, καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν. καὶ τῶν Συρακουσίων περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς, καὶ ἀποκτείναντές τινας, καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα Σικελῶν πόλισμα. καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ, ἀπῇσαν. πιμπράντες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην, καταλαμβάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, πεντήκοντα καὶ διακοσίους, ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησομένων, καὶ ἱπποτοξότας τριάκοντα, καὶ τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ ἐπ' Ἄργος στρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον. σεισμοῦ δὲ γενομένου, ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν ὅμορον οὖσαν, λείαν τῶν Λακεδαιμονίων

πολλὴν ἔλαβον. ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν, οὐ κατέσχεν. ἀλλὰ βοηθησάντων ἀθηναίων, οἱ μὲν, ξυνελήφθησαν. οἱ δ' ἐξέπεσον ἀθήναζε. καὶ οἱ συρακούσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὡς ἐπύθοντο, τούς τε ἱππέας ἥκοντας τοῖς ἀθηναίοις, καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίσαντες ἐὰν μὴ τῶν ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ ἀθηναῖοι, χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς οὐδ' εἰ κρατοῖντο μάχῃ ἀποτειχισθῆναι, διενοοῦντο τὰς προσβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ ταύτας λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι. οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι, καὶ ἐπιφανὲς πᾶν ἔσω. καὶ ὠνόμασται ὑπὸ τῶν συρακουσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι, ἐπιπολαί. καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ ἐς τὸν λειμῶνα παρὰ τὸν ἄναπον ποταμὸν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν ἀρχὴν, ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο. καὶ ἑπτακοσίους λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον ὧν ἦρχε Διόμιλος φυγὰς ἐξ ἄνδρου. ὅπως τῶν τε ἐπιπολῶν εἶεν φύλακες, καὶ ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ ἐξητάζοντο. καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς κατάνης σχόντες, κατὰ τὸν λέοντα καλούμενον, ὃς ἀπέχει τῶν ἐπιπολῶν ἕξ, ἢ ἑπτὰ σταδίους. καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν ἐς τὴν θάψον καθορμισάμενοι, ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ ἰσθμῷ, προύχουσα ἐς τὸ πέλαγος. τῆς δὲ συρακουσίων πόλεως, οὔτε πλοῦν, οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς τῶν ἀθηναίων ἐν τῇ θάψῳ διασταυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν, ἡσύχαζεν. ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει εὐθὺς δρόμῳ πρὸς τὰς ἐπιπολάς. καὶ φθάνει ἀναβὰς κατὰ τὸν εὐρύηλον, πρὶν τοὺς συρακουσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λειμῶνος, τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ οἵ τε ἄλλοι ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε, καὶ οἱ περὶ τὸν Διόμιλον ἑξακόσιοι. στάδιοι δὲ πρὶν προσμῖξαι ἐκ τοῦ λειμῶνος ἐγίγνοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ εἴκοσι. προσπεσόντες οὖν αὐτοῖς τοιούτῳ τρόπῳ ἀτακτότερον, καὶ μάχῃ νικηθέντες οἱ συρακούσιοι ἐπὶ ταῖς ἐπιπολαῖς, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ ὅ, τε Διόμιλος ἀποθνήσκει, καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ ἀθηναῖοι τροπαῖόν τε στήσαντες, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀποδόντες τοῖς συρακουσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὑστεραίᾳ ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ ἐπ' ἐξήεσαν αὐτοῖς, ἐπαναχωρήσαντες, φρούριον ἐπὶ τῷ λαβδάλῳ ᾠκοδόμησαν, ἐπ' ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶν ἐπιπολῶν ὁρῶν πρὸς τὰ μέγαρα. ὅπως εἴη αὐτοῖς ὁπότε προσίοιεν, ἢ μαχούμενοι, ἢ τειχιοῦντες τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθήκη. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον, ἔκ τε ἐγέστης τριακόσιοι. καὶ σικελῶν καὶ ναξίων καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς ἑκατόν. καὶ ἀθηναίων ὑπῆρχον πεντήκοντα, καὶ διακόσιοι. οἱ ἵπποι, τοὺς μὲν, παρ' ἐγεσταίων καὶ καταναίων ἔλαβον. τοὺς δ' ἐπρίαντο. καὶ ξύμπαντες, πεντήκοντα καὶ ἑξακόσιοι ἱππεῖς ξυνελέγησαν. καὶ καταστήσαντες ἐν τῷ λαβδάλῳ φυλακὴν, ἐχώρουν πρὸς τὴν συκῆν οἱ ἀθηναῖοι. ἵνα περ καθεζόμενοι, ἐτείχισαν τὸν κύκλον διατάχους. καὶ ἔκπληξιν τοῖς συρακουσίοις παρέσχον, τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας. καὶ ἐπεξελθόντες, μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι, καὶ μὴ περιορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαρατασσομένων ἀλλήλοις, οἱ τῶν συρακουσίων στρατηγοὶ, ὡς ἑώρων σφίσι τὸ στράτευμα διεσπασμένον τε καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσόμενον, ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν, πλὴν μέρους τινὸς τῶν ἱππέων, οὗτοι δὲ ὑπομένοντες, ἐκώλυον τοὺς ἀθηναίους, λιθοφορεῖν τε καὶ ἀποσκίδνασθαι μακρότερον, καὶ τῶν ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν, καὶ οἱ ἱππεῖς μετ' αὐτῶν πάντες, ἐτρέψαντο τοὺς τῶν συρακουσίων ἱππέας προσβαλόντες. καὶ ἀπέκτεινάν τέ τινας, καὶ τροπαῖον τῆς ἱππομαχίας ἔστησαν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν, ἐτείχιζον τῶν ἀθηναίων, τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος οἱ δὲ, λίθους καὶ ξύλα ξυμφοροῦντες, παρέβαλλον ἐπὶ τὸν τρώγιλον καλούμενον ἀεί. ᾗπερ βραχύτατον ἐγίγνετο αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν τὸ ἀποτείχισμα. οἱ δὲ συρακούσιοι οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους τῶν στρατηγῶν ἐσηγησαμένου, μάχαις μὲν πανδημεὶ πρὸς ἀθηναίους οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν. ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι, ᾗ ἐκεῖνοι ἔμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος. καὶ εἰ φθάσειαν ἀποκλείσεις γίγνεσθαι. καὶ ἅμα ἐν τούτῳ εἰ ἐπιβοηθεῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς. καὶ φθάνειν ἂν τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους. ἐκείνους δὲ ἂν παυομένους τοῦ ἔργου πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι.

πεδίου. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς σφετέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου τῶν ἀθηναίων, ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τάς τε ἐλαίας ἐκκόπτοντες τοῦ τεμένους, καὶ πύργους ξυλίνους καθιστάντες. αἱ δὲ νῆες τῶν ἀθηναίων, οὔπω ἐκ τῆς θάψου περιεπεπλεύκεσαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἀλλ' ἔτι οἱ συρακούσιοι ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν θάλασσαν. κατὰ γῆν δὲ ἐκ τῆς θάψου οἱ ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο. ἐπειδὴ δὲ τοῖς συρακουσίοις ἀρκούντως ἐδόκει ἔχειν. ὅσα τε ἐσταυρώθη, καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσματος. καὶ οἱ ἀθηναῖοι αὐτοὺς οὐκ ἦλθον κωλύσοντες, φοβούμενοι μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾷον μάχονται. καὶ ἅμα τὴν καθ' αὑτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι. οἱ μὲν συρακούσιοι φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι τούς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἱ ἐς τὴν πόλιν ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος, ἠγμένοι ἦσαν, διέφθειραν. καὶ τηρήσαντες τούς τε ἄλλους συρακουσίους, κατὰ σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ, καί τινας καὶ ἐς τὴν πόλιν ἀποκεχωρηκότας, καὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι ἀμελῶς φυλάσσοντας, τριακοσίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐκλεκτοὺς ὡπλισμένους, προύταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ ὑποτείχισμα. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχα. ἡ μὲν, μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν. ἡ δὲ, μετὰ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ σταύρωμα, τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι, αἱροῦσι τὸ σταύρωμα. καὶ οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες, κατέφυγον εἰς τὸ προτείχισμα, τὸ περὶ τὸν τεμενίτην, καὶ αὐτοῖς ξυνέπεσον οἱ διώκοντες. καὶ ἐντὸς γενόμενοι, βίᾳ ἐξεκρούσθησαν πάλιν ὑπὸ τῶν συρακουσίων. καὶ τῶν ἀργείων τινὲς αὐτόθι, καὶ τῶν ἀθηναίων οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στρατιὰ, τήν τε ὑποτείχισιν καθεῖλον, καὶ τὸ σταύρωμα ἀνέσπασαν. καὶ διεφόρησαν τοὺς σταυροὺς παρ' ἑαυτοὺς, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ ἀθηναῖοι, τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους, ὃς τῶν ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ. καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο καταβᾶσι διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τὸν λιμένα, τὸ περιτείχισμα. καὶ οἱ συρακούσιοι ἐν τούτῳ ἐξελθόντες καὶ αὐτοὶ, ἀπεσταύρουν αὖθις. ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως, διὰ μέσου τοῦ ἕλους, καὶ τάφρον ἅμα παρώρυσσον. ὅπως μὴ οἷόν τε ᾖ τοῖς ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ δ' ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο, ἐπιχειροῦσιν αὖθις τῷ τῶν συρακουσίων σταυρώματι, καὶ τάφρῳ. τὰς μὲν ναῦς κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς θάψου, ἐς τὸν μέγαν λιμένα, τὸν τῶν συρακουσίων. αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον καταβάντες ἀπὸ τῶν ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν, καὶ διὰ τοῦ ἕλους, ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον, καὶ θύρας καὶ ξύλα πλατέα ἐπιθέντες, καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἱροῦσιν ἅμα ἕῳ, τό τε σταύρωμα, πλὴν ὀλίγου, καὶ τὴν τάφρον. καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἷλον, καὶ μάχη ἐγένετο. καὶ ἐν αὐτῇ ἐνίκων οἱ ἀθηναῖοι. καὶ τῶν συρακουσίων, οἱ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες, πρὸς τὴν πόλιν ἔφυγον. οἱ δ' ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, παρὰ τὸν ποταμόν. καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλείσασθαι τῆς διαβάσεως, οἱ τῶν ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες, δρόμῳ ἠπείγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ συρακούσιοι, ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα, ὁμόσε χωροῦσι, τοῖς τριακοσίοις τούτοις. καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς, καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν ἀθηναίων. καὶ προσπεσόντων αὐτῶν, ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλὴ τοῦ κέρως. ἰδὼν δὲ ὁ λάμαχος, παρεβοήθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυτῶν, μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν. καὶ τοὺς ἀργείους παραλαβὼν, καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινὰ, καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων, ἀποθνήσκει αὐτός τε καὶ πέντε, ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ συρακούσιοι εὐθὺς κατὰ τάχος φθάνουσιν, ἁρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐς τὸ ἀσφαλές. αὐτοὶ δὲ, ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν ἀθηναίων, ἀπεχώρουν. ἐν τούτῳ δὲ, οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν τὸ πρῶτον καταφυγόντες, ὡς ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα, αὐτοί τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναθαρσήσαντες, ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς ἀθηναίους. καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς ἐπιπολαῖς, ἡγούμενοι ἐρῆμον αἱρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλεθρον προτείχισμα αὐτῶν αἱροῦσι, καὶ διεπόρθησαν. αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον νικίας διεκώλυσεν. ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος. τὰς γὰρ μηχανὰς καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβεβλημένα, ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυνάτους αὐτοὺς ἐσομένους, ἐρημίᾳ ἀνδρῶν ἄλλῳ τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη οὕτως. οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ συρακούσιοι διὰ τὸ πῦρ, ἀλλ' ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρός τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν

ἀθηναίων ἐπιδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανῄει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς θάψου ὥσπερ εἴρητο, κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν κατὰ τάχος ἀπῄεσαν. καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ, τῶν συρακουσίων ἐς τὴν πόλιν. νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρούσης σφίσι δυνάμεως, ἱκανοὶ γενέσθαι κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν. καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς συρακουσίοις. καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τοῦ πεζοῦ, ἀπὸ τῶν ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι, ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης, τείχει διπλῷ τοὺς συρακουσίους, τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ ἐσήγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν. ἦλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς ἀθηναίοις, οἱ πρότερον περιεωρῶντο. καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς. καὶ τἄλλα προὐχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας. καὶ γὰρ οἱ συρακούσιοι, πολέμῳ μὲν, οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέσθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφέλεια οὐδεμία ἧκε. τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο ξυμβατικοὺς, καὶ πρὸς τὸν Νικίαν. οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶχε Λαμάχου τεθνεῶτος τὴν ἀρχήν. καὶ κύρωσις μὲν, οὐδεμία ἐγίγνετο. οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων ἀπορούντων, καὶ μᾶλλον ἢ πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον, καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γάρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν ἐς ἀλλήλους εἶχον. καὶ τοὺς στρατηγούς τε ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη ἔπαυσαν. ὡς ἢ δυστυχίᾳ ἢ προδοσίᾳ, τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνθείλοντο Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ Τελλίαν. ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ λακεδαιμόνιος, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς κορίνθου νῆες, περὶ λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναὶ, καὶ πᾶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι, ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμέναι αἱ συράκουσαί εἰσι. τῆς μὲν Σικελίας, οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ Γύλιππος. τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περιποιῆσαι, αὐτὸς μὲν καὶ Πυθὴν ὁ κορίνθιος ναυσί, δυοῖν μὲν λακωνικαῖν, δυοῖν δὲ κορινθίαιν, ὅτι τάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν ἰόνιον ἐς τάραντα. οἱ δὲ κορίνθιοι πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα, λευκαδίας δύο, καὶ ἀμπρακιώτιδας τρεῖς προσπληρώσαντες, ὕστερον ἔμελλον πλεύσεσθαι. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἐκ τοῦ τάραντος ἐς τὴν θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρός ποτε πολιτείαν, καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι, ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν. καὶ ἁρπασθεὶς ὑπ' ἀνέμου κατὰ τὸν τεριναῖον κόλπον, ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας κατὰ βορέαν ἑστηκὼς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος. καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα, τῷ τάραντι προσμίσγει. καὶ τὰς ναῦς ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, ἀνελκύσας, ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας πυθόμενος αὐτὸν πλέοντα. ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν. ὅπερ καὶ οἱ θούριοι ἔπαθον, καὶ λῃστικώτερον ἔδοξε, παρεσκευασμένους πλεῖν. καὶ οὐδεμίαν φυλακὴν πω ἐποιεῖτο. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους, καὶ λακεδαιμόνιοι εἰς τὸ ἄργος ἐσέβαλον, αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ ἀθηναῖοι ἀργείοις, τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν, αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα πρὸς λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ λῃστείαις ἐκ πύλου, καὶ περὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον, ἢ ἐς τὴν Λακωνικὴν ἀποβαίνοντες μετά τε ἀργείων καὶ μαντινέων, ἐπολέμουν. καὶ πολλάκις ἀργείων κελευόντων, ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικὴν καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν δῃώσαντας ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελον. τότε δὴ Πυθοδώρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου, ἀρχόντων, ἀποβάντες ἐς ἐπίδαυρον τὴν λιμηρὰν καὶ πρασιὰν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐδῄωσαν τῆς γῆς, καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιστον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς ἀθηναίους, τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίησαν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἀθηναίων ἐκ τοῦ ἄργους ταῖς ναυσὶ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν φλιασίαν, τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ ἀπέκτεινάν τινας, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ.

ΔΕ Γύλιππος καὶ ὁ Πυθὴν, ἐκ τοῦ τάραντος ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν ἐς λοκροὺς τοὺς ἐπιζεφυρίους. καὶ πυνθανόμενοι σαφέστερον ἤδη ὅτι οὐ παντελῶς πω ἀποτετειχισμέναι αἱ συράκουσαί εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε κατὰ τὰς ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐσελθεῖν, ἐβουλεύοντο εἴτ' ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν διακινδυνεύσωσιν ἐσπλεῦσαι. εἴτ' ἐν ἀριστερᾷ ἐς ἱμέραν πρῶτον πλεύσαντες, καὶ αὐτούς τε ἐκείνους, καὶ στρατιὰν ἄλλην προσλαβόντες, οὓς ἂν πείθωσι, κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἱμέρας πλεῖν. ἄλλως τε καὶ τῶν ἀττικῶν τεσσάρων νεῶν, οὔπω παρουσῶν ἐν τῷ ῥηγίῳ, ἃς ὁ Νικίας ὅμως πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν λοκροῖς εἶναι ἀπέστειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν ταύτην περαιοῦνται διὰ τοῦ πορθμοῦ. καὶ σχόντες ῥηγίῳ καὶ μεσσήνῃ, ἀφικνοῦνται ἐς ἱμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες, τούς τε ἱμεραίους ἔπεισαν ξυμπολεμεῖν, καὶ αὐτούς τε ἕπεσθαι. καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν. τὰς γὰρ ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν ἱμέρᾳ. καὶ τοὺς σελινουντίους πέμψαντες ἐκέλευον ἀπαντᾶν πανστρατιᾷ, ἔς τι χωρίον. πέμψειν δέ τινα αὐτοῖς ὑπέσχοντο στρατιὰν οὐ πολλήν. καὶ οἱ γελῷοι καὶ τῶν σικελῶν τινὲς, οἱ πολὺ προθυμότερον προσχωρεῖν ἑτοῖμοι ἦσαν τοῦ Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος. ὃς τῶν ταύτῃ Σικελῶν βασιλεύων τινῶν, καὶ ὢν οὐκ ἀδύνατος, τοῖς Ἀθηναίοις φίλος ἦν. καὶ τοῦ Γυλίππου ἐκ Λακεδαίμονος προθύμως δοκοῦντος ἥκειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἀναλαβὼν τῶν τε σφετέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους ἑπτακοσίους μάλιστα, ἱμεραίους δὲ ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους, καὶ ἱππέας ἑκατὸν, καὶ σελινουντίων τινὰς ψιλοὺς, καὶ ἱππέας καὶ γελῴων ὀλίγους, σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς συρακούσας. οἱ δ' ἐκ τῆς λευκάδος κορίνθιοι ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν ὡς εἶχον τάχους, ἐβοήθουν. καὶ Γόγγυλος εἷς τῶν κορινθίων ἀρχόντων μιᾷ νηὶ τελευταῖος ὁρμηθεὶς πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς συρακούσας. ὀλίγον δὲ πρὸ Γυλίππου. καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν, διεκώλυσέ τε, καὶ παρεθάρσυνε λέγων, ὅτι νῆές τε ἄλλαι ἔτι προσπλέουσι, καὶ Γύλιππος ὁ Κλεανδρίδου Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων ἄρχων. καὶ οἱ μὲν συρακούσιοι ἐπερρώσθησάν τε, καὶ τῷ Γυλίππῳ εὐθὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον. ἤδη γὰρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ᾐσθάνοντο αὐτόν. ὁ δὲ Γέτας, τό, τε τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ τῶν σικελῶν ἑλὼν, καὶ ξυνταξάμενος ὡς ἐς μάχην, ἀφικνεῖται ἐς τὰς ἐπιπολάς. καὶ ἀναβὰς κατὰ τὸν Εὐρύηλον ᾗπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τὸ πρῶτον ἐχώρει μετὰ τῶν συρακουσίων, ἐπὶ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων. ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ ἐλθὼν, ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν ἢ ὀκτὼ σταδίων ἤδη ἀπετετέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖχος, πλὴν κατὰ βραχύ τι τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν. τοῦτο δ' ἔτι ᾠκοδόμουν. τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου πρὸς τὸν τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν, λίθοι τε παραβεβλημένοι τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν. καὶ ἔστιν ἃ καὶ ἡμίεργα. τὰ δὲ, καὶ ἐξειργασμένα κατελέλειπτο. παρὰ τοσοῦτον μὲν αἱ συράκουσαι ἦλθον κινδύνου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου, καὶ τῶν συρακουσίων σφίσιν ἐπιόντων, ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγὺς, κήρυκα προσπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν, λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἑτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δὲ, ἐν ὀλιγωρίᾳ τε ἐποιοῦντο, καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος ὁρῶν τοὺς συρακουσίους ταρασσομένους, καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτοῦ τείχει. ὡς δ' ἔγνω ὁ Γύλιππος οὐ προσιόντας αὐτοὺς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν τεμενίτην καλουμένην, καὶ αὐτοῦ ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγων, τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς, παρέταξε πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε. μέρος δέ τι πέμψας πρὸς τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον αἱρεῖ. καὶ ὅσους ἔλαβεν ἐν αὐτῷ πάντας ἀπέκτεινεν. ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἁλίσκεται τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν συρακουσίων ἐφορμοῦσα τῷ

λιμένι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, διὰ τῶν ἐπιπολῶν, ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι εἰ μὴ δύναιντο κωλῦσαι, μηκέτι οἷοί τε ὦσιν ἀποτειχίσαι. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος ἐπιτελέσαντες, καὶ ὁ Γύλιππος ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ τείχους ἀσθενές, νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, ἐπῄει πρὸς αὐτό. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἔτυχον γὰρ ἔξω αὐλιζόμενοι ὡς ᾔσθοντο ἀντεπῄεσαν. ὁ δὲ, γνοὺς, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν. ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον, αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσον. τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους, κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη διέταξαν ᾗπερ ἔμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν. τῷ δὲ Νικίᾳ ἐδόκει τὸ πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι. ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως. ἥπερ προύχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ. καὶ εἰ τειχισθείη, ῥᾴων αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐσκομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι. δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι τῷ τῶν συρακουσίων ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαναγωγὰς ποιήσεσθαι, ἤν τι ναυτικῷ κινῶνται. προσεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ. ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν. ἐπειδὴ Γύλιππος ἧκεν ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιὰν καὶ τὰς ναῦς, ἐξετείχισε τρία φρούρια. καὶ ἐν αὐτοῖς τά τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο. καὶ τὰ πλοῖα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὥρμει. καὶ αἱ ταχεῖαι νῆες. ὥστε καὶ τῶν πληρωμάτων οὐχ ἥκιστα τότε πρῶτον κάκωσις ἐγένετο. τῷ τε γὰρ ὕδατι σπανίῳ χρώμενοι καὶ οὐκ ἐγγύθεν. καὶ ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται ὑπὸ τῶν ἱππέων τῶν συρακουσίων κρατούντων τῆς γῆς, διεφθείροντο. τρίτον γὰρ μέρος τῶν ἱππέων τοῖς συρακουσίοις διὰ τοὺς ἐν τῷ πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ κακουργήσαντες ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ ὀλυμπιείῳ πολίχνῃ ἐτετάχατο. ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τῶν κορινθίων ναῦς προσπλεούσας ὁ Νικίας, καὶ πέμπει ἐς φυλακὴν αὐτῶν, εἴκοσι ναῦς. αἷς εἴρητο περί τε λοκροὺς καὶ ῥήγιον, καὶ τὴν προσβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς. ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος οὓς οἱ Ἀθηναῖοι προσπαρεβάλλοντο σφίσιν. ἅμα δὲ παρέτασσεν ἐξάγων ἀεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς συρακουσίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἦρχε τῆς ἐφόδου, καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων ᾗ τῆς ἵππου τῶν συρακουσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν. καὶ νικηθέντων τῶν συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων, ὁ Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα, οὐκ ἔφη τὸ ἁμάρτημα ἐκείνων, ἀλλ' αὐτοῦ γενέσθαι. τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν ὠφέλειαν, τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας ἀφελέσθαι. νῦν οὖν αὖθις ἐπάξειν, καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτοὺς, ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἕξοντας. τῇ δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον, εἰ μὴ ἀξιώσουσι πελοποννήσιοί τε ὄντες, καὶ δωριεῖς ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτούς. ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νομίζοντες καὶ ἐκεῖνοι εἰ μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος. ἤδη γὰρ καὶ ὅσον οὐ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ τείχους τελευτὴν ἡ ἐκείνων τείχισις, καὶ εἰ προέλθοι, ταὐτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς. νικᾶν τε μαχομένοις διὰ παντὸς καὶ μηδὲ μάχεσθαι. ἀντεπῄεσαν οὖν τοῖς συρακουσίοις, καὶ ὁ Γύλιππος τοὺς μὲν ὁπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον προεξαγαγὼν, ξυνέμισγεν αὐτοῖς. τοὺς δ' ἱππέας καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς, ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν, ᾗ τῶν τειχῶν ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον. καὶ προσβαλόντες οἱ ἱππεῖς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ καθ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν. καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα νικηθὲν ὑπὸ τῶν συρακουσίων, κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα. καὶ τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ, ἔφθασαν παροικοδομήσαντες. καὶ παρελθόντες τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, ὥστε μηκέτι μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐκείνους τε, καὶ παντάπασιν ἀπεστερηκέναι, εἰ καὶ κρατοῖεν μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι. μετὰ δὲ τοῦτο αἵ τε τῶν κορινθίων νῆες, καὶ ἀμπρακιωτῶν καὶ λευκαδίων ἐσέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι δώδεκα λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακήν. ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἐρασινίδης κορίνθιος. καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπὸν τοῖς συρακουσίοις, μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ᾤχετο, καὶ ναυτικὴν καὶ πεζὴν ξυλλέξων, καὶ τῶν πόλεων ἅμα προσαξόμενος εἴ τις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν, ἢ παντάπασιν ἔτι ἀφειστήκει τοῦ πολέμου. πρέσβεις τε ἄλλοι τῶν συρακουσίων καὶ κορινθίων ἐς λακεδαίμονα καὶ κόρινθον ἀπεστάλησαν. ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ, τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὁλκάσιν, ἢ πλοίοις, ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ. ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπιμε-

ταπεμ-

τῶν πεμπομένων, οἵ τε Συρακόσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν, καὶ ἀνεπειρῶντο, ὡς καὶ τούτῳ ἐπιχειρήσοντες, καὶ ἐς τἆλλα πολὺ ἐπέρρωντο. ὁ δὲ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο, καὶ ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τήν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν, καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλοντας. πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων. μάλιστα δὲ καὶ τότε νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι, καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα, ἢ σφᾶς μεταπέμψωσιν, ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστέλλουσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι, ἢ κατὰ τὴν τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν, ἢ καὶ γνώμης ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι, ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες, οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολήν. νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν, μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες, οὓς ἀπέστειλε τὰ γράμματα, καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν. ὁ δὲ, τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς ἤδη ἔχων, ἢ δι' ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι, καὶ Εὐετίων στρατηγὸς Ἀθηναίων, μετὰ Περδίκκου στρατεύσας ἐπ' Ἀμφίπολιν Θρᾳξὶ πολλοῖς, τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἷλεν. ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικομίσας τριήρεις, ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπολιόρκει ὁρμώμενος ἐξ Ἱμεραίου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα τοῦτο. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἥκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου, ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς εἶπον. καὶ εἴ τίς τι ἠρώτα ἀπεκρίνοντο. καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως, παρελθὼν, ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις, δηλοῦσαν τοιάδε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΝΙΚΙΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα ὦ Ἀθηναῖοι ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς πολλαῖς ἴστε. νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἧσσον μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμὲν βουλεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλέοσι Συρακοσίους, ἐφ' οὓς ἐπέμφθημεν, καὶ τὰ τείχη οἰκοδομησαμένων, ἐν οἷσπερ νῦν ἐσμὲν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος στρατιὰν ἔχων ἐκ Πελοποννήσου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ' ἡμῶν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἱππεῦσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισταῖς βιασθέντες, ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἡσυχάζομεν. οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ' ἂν χρήσασθαι. ἀπαναλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὁπλιτικοῦ. οἱ δὲ, παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος ἁπλοῦν, ὥστε μὴ εἶναι ἔτι περιτειχίσαι αὐτοὺς, ἢν μή τις τὸ παρατείχισμα τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν, ἕλῃ. ξυμβέβηκέ τε πολιορκεῖν δοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους, αὐτοὺς μᾶλλον ὅσα γε κατὰ γῆν τοῦτο πάσχειν. οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερχόμεθα. πεπόμφασι δὲ, καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ' ἄλλην στρατιάν. καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις, Γύλιππος οἴχεται. τὰς μὲν, καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν, ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν. ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι, καὶ στρατιὰν πεζὴν, καὶ ναυτικοῦ παρασκευὴν ἢν δύνηται ἄξων. διανοοῦνται γὰρ ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ὑμῶν πειρᾶν, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι, ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν ὅπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται, τὸ μὲν πρῶτον ἤκμαζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρωμάτων τῇ σωτηρίᾳ. νῦν δὲ αἵ τε νῆες διάβροχοι τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύσαντας διαψῦξαι. διὰ τὸ ἀντιπάλους καὶ τῷ πλήθει, καὶ ἐπιπλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας, ἀεὶ προσδοκίαν παρέχειν, ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ δὲ εἰσὶν ἀναπειρώμεναι. καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' ἐκείνοις, καὶ ἀναξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον ἐξουσία. οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις. ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν, μόλις τοῦτο ὑπῆρχε. καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις ὥσπερ νῦν πάσαις φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἕξομεν παρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν, χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζόμενοι. τὰ δὲ πληρώματα, διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν, καὶ ἔτι νῦν φθείρεται. τῶν ναυτῶν τῶν μὲν, διὰ φρυγανισμὸν καὶ ἁρπαγὴν μακρὰν, καὶ ὑδρείαν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων. οἱ δὲ θεράποντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομολοῦσι. καὶ οἱ ξένοι οἱ μὲν ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες, εὐθὺς κατὰ τὰς πόλεις ἀποχωροῦσιν. οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ τὸ πρῶτον ἐπαρθέντες, καὶ οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην, ναυτικόν τε δὴ καὶ τἆλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται. οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοι δύνανται. πολλὴ δ' ἡ Σικελία. εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ, ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῄρηνται. ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω ὅτι βραχεῖα

ἀκμὴ πληρώματος. καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν, οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν, καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν, τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον, τότε μὴ οἷόν τε εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι τῷ στρατηγῷ, χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι. καὶ ὅτι οὐδ' ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν, ὃ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει. ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν, τά τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα, γίγνεσθαι. αἱ γὰρ νῦν οὖσαι πόλεις ξύμμαχοι, ἀδύνατοι, νάξος καὶ κατάνη. εἰ δὲ προσγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τὰ βόσκοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας, ὁρῶντα ἐν ᾧ τε ἐσμὲν, καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούντων πρὸς ἐκείνους χωρῆσαι, διαπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκ πολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος. τούτων ἐγὼ ἡδίω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν. οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς ὑμᾶς εἰδότας, τὰ ἐνθάδε βουλεύσασθαι. καὶ ἅμα τὰς φύσεις ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἥδιστα ἀκούειν, αἰτιωμένων δὲ ὕστερον ἤν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν μὴ ὅμοιον ἐκβῇ, ἀσφαλέστερον ἡγησάμην, τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι. καὶ νῦν ὡς ἐφ' ἃ μὲν ἤλθομεν τὸ πρῶτον, καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. ἐπειδὴ δὲ ἡ Σικελία τε ἅπασα ξυνίσταται. καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ προσδόκιμος αὐτοῖς, βουλεύεσθε ἤδη. ὡς τῶν γ' ἐνθάδε, μηδὲ τοῖς παροῦσιν αὐταρκούντων. ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δέον, ἢ ἄλλην στρατιὰν, μὴ ἐλάσσω ἐπιπέμπειν, καὶ πεζὴν, καὶ ναυτικὴν, καὶ χρήματα μὴ ὀλίγα. ἐμοὶ δὲ διάδοχόν τινα, ὡς ἀδύνατός εἰμι διὰ νόσον νεφρῖτιν παραμένειν. ἀξιῶ δ' ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν. καὶ γὰρ ὅτ' ἐρρώμην, πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅτι δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράττετε. ὡς τῶν πολεμίων, τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου, σχολαίτερον μὲν, ὅμως δ' ἢν μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς ὥσπερ καὶ πρότερον. τὰ δὲ φθήσονται.

Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ, τοσαῦτα ἐδήλου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες αὐτῆς, τὸν μὲν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς. ἀλλ' αὐτῷ ἕως ἂν ἕτεροι ξυνάρχοντες ἀφίκωνται, τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ δύο προσείλοντο, Μένανδρον καὶ Εὐθύδημον, ὅπως μὴ μόνος ἐν ἀσθενείᾳ ταλαιπωροίη. στρατιὰν δὲ ἄλλην ἐψηφίσαντο πέμπειν, καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικήν. Ἀθηναίων τε ἐκ καταλόγου, καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ ξυνάρχοντας αὐτῷ εἵλοντο Δημοσθένην τε τὸν Ἀλκισθένους, καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους. καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐθὺς περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινὰς, ἀποπέμπουσιν ἐς τὴν Σικελίαν, μετὰ δέκα νεῶν, ἄγοντα εἴκοσι τάλαντα ἀργυρίου. καὶ ἅμα ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ, ὅτι ἥξει βοήθεια, καὶ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται. ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπομένων παρεσκευάζετο τὸν ἔκπλουν, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος. στρατιάν τε ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς ξυμμάχους. καὶ χρήματα αὐτόθεν καὶ ναῦς καὶ ὁπλίτας ἑτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς. ὅπως φυλάσσοιεν μηδένα ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐς τὴν Σικελίαν περαιοῦσθαι. οἱ γὰρ Κορίνθιοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις αὐτοῖς ἧκον, καὶ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ βελτίω ἤγγελλον, νομίσαντες οὐκ ἄκαιρον, καὶ τὴν προτέραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι. πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωντο καὶ ἐν ὁλκάσι παρεσκευάζοντο. αὐτοί τε ἀποστελοῦντες ὁπλίτας ἐν τῇ Σικελίᾳ. καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες, ναῦς τε οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν. ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακήν. καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν, πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν τριήρων τὴν φυλακὴν ποιούμενοι. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥσπερ τε προυδέδεκτο αὐτοῖς, καὶ τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν Κορινθίων ἐναγόντων, ἐπειδὴ ἐπυνθάνοντο τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν Σικελίαν, ὅπως δὴ ἐσβολῆς γενομένης διακωλυθῇ. καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης προσκείμενος, ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν. καὶ μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. μάλιστα δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τις ῥώμη. διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας πρός τε σφᾶς καὶ Σικελιώτας, εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι. καὶ ὅτι τὰς σπονδὰς προτέρους λελυκέναι ἡγοῦντο αὐτούς. ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ πολέμῳ σφέτερον τὸ παρανόμημα μᾶλλον γενέσθαι, ὅτι ἐς Πλάταιαν ἦλθον Θηβαῖοι ἐν σπονδαῖς. καὶ εἰρημένον ἐν ταῖς πρότερον ξυνθήκαις ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν ἢν δίκας θέλωσι διδόναι, αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Ἀθηναίων, καὶ διὰ τοῦτο δυστυχεῖν τε εἰκότως ἐνόμιζον. καὶ ἐνεθυμοῦντο τήν τε περὶ Πύλον ξυμφορὰν, καὶ εἴ τις ἄλλη αὐτοῖς γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ὁρμώμενοι ἐπιδαύρου τι καὶ πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδῄωσαν. καὶ ἐκ Πύλου ἅμα ἐλῄστευον. καὶ ὁσάκις περὶ του διαφοραὶ γένοιντο, τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς ἀμφισβητουμένων ἐς δίκας προκαλουμένων

τῶν λα-

τῶν Λακεδαιμονίων, οὐκ ἤθελον ἐπιτρέπειν. τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίσαντες τὸ παρανόμημα, ὅπερ καὶ σφίσι πρότερον ἡμάρτητο, αὖθις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, τὸ αὐτὸ περιεστάναι, πρόθυμοι ἦσαν ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σίδηρόν τε περιήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμμάχους. καὶ τὰ ἄλλα ἐργαλεῖα ἡτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν. καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ ἅμα ὡς ἀποπέμψοντες ἐν ταῖς ὁλκάσιν ἐπικουρίαν, αὐτοί τε ἐπόριζον καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους προσηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου, πρωιαίτατα δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσέβαλον. ἡγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν. ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχιζον, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ Δεκέλεια σταδίους μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως, εἴκοσι καὶ ἑκατόν. παραπλήσιον δὲ οὐ πολλῷ πλέον καὶ ἀπὸ τῆς Βοιωτίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ κακουργεῖν, ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννήσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐτείχιζον. οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, ἀπέστελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὁλκάσι τοὺς ὁπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι μὲν, τῶν τε εἱλώτων ἐπιλεξάμενοι τοὺς βελτίστους, καὶ τῶν νεοδαμωδῶν ξυναμφοτέρων ἑξακοσίους ὁπλίτας.. καὶ Ἔκκριτον Σπαρτιάτην ἄρχοντα. Βοιωτοὶ δὲ, τριακοσίους ὁπλίτας, ὧν ἦρχον Ξένων τε καὶ Νίκων, Θηβαῖοι. καὶ Ἡγήσανδρος Θεσπιεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρώτοις ὁρμήσαντες ἀπὸ τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς, ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆκαν. μετὰ δὲ τούτους Κορίνθιοι, οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακοσίους ὁπλίτας, τοὺς μὲν, ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς δὲ, προσμισθωσάμενοι Ἀρκάδων. καὶ ἄρχοντα Ἀλέξαρχον Κορίνθιον προστάξαντες, ἀπέπεμψαν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ Σικυώνιοι, διακοσίους ὁπλίτας ὁμοῦ τοῖς Κορινθίοις, ὧν ἦρχε Σαργεὺς Σικυώνιος. αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ τοῦ χειμῶνος πληρωθεῖσαι, ἀνθώρμουν ταῖς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ εἴκοσιν Ἀττικαῖς ἕως περ αὐτοῖς οἱ ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῇραν. οὗπερ ἕνεκα καὶ τὸ πρότερον ἐπληρώθησαν. ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ὁλκάδας μᾶλλον, ἢ πρὸς τὰς τριήρεις τὸν νοῦν ἔχωσιν. ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἅμα Δεκελείας τῷ τειχισμῷ. καὶ τοῦ ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου, περὶ Πελοπόννησον ναῦς τριάκοντα, ἔστειλαν. καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα ᾧ εἴρητο, καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, παρακαλεῖν Ἀργείων τε ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ τὸν Δημοσθένην ἐς τὴν Σικελίαν ὥσπερ ἔμελλεν ἀπέστελλον. ἑξήκοντα μὲν ναυσὶν Ἀθηναίων, καὶ πέντε Χίαις. ὁπλίταις δὲ ἐκ καταλόγου Ἀθηναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκασταχόθεν οἷόν τ' ἦν πλείστοις χρήσασθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ὑπηκόων εἴ ποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς τὸν πόλεμον ξυμπορίσαντες. εἴρητο δ' αὐτῷ πρῶτον μετὰ τοῦ Χαρικλέους ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι περὶ τὴν Λακωνικήν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν προσπλεύσας, τοῦ στρατεύματός τε εἴ τι ὑπελέλειπτο περιέμενε, καὶ τὸν Χαρικλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν. ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος τούτου, καὶ ὁ Γύλιππος ἧκεν ἐς τὰς Συρακούσας, ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν ἔπεισε, στρατιὰν ὅσην ἑκασταχόθεν πλείστην ἐδύνατο καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Συρακουσίους, ἔφη χρῆναι πληροῦν ναῦς ὡς δύνανται πλείστας. καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν. ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον κατεργάσασθαι. ξυνανέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχ ἥκιστα τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρῆσαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. λέγων οὐδ' ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν οὐδὲ ἀΐδιον τῆς θαλάσσης ἔχειν. ἀλλ' ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρακουσίων ὄντας, καὶ ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων, ναυτικοὺς γενέσθαι. καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς οἵους καὶ Ἀθηναίους τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους ἂν αὐτοῖς φαίνεσθαι. ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς πέλας οὐ δυνάμει ἔστιν ὅτε προὔχοντες, τῷ δὲ θράσει ἐπιχειροῦντες, καταφοβοῦσι. καὶ σφᾶς ἂν, τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις ὑπέχειν. καὶ Συρακουσίους εὖ εἰδέναι ἔφη τῷ τολμῆσαι ἀπροσδοκήτως. πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν ἀντιστῆναι πλέον τι, διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν περιεσομένους, ἢ Ἀθηναίους τῇ ἐπιστήμῃ, τὴν Συρακουσίων ἀπειρίαν βλάψοντας. ἰέναι οὖν ἐκέλευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, τοῦ τε Γυλίππου καὶ τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ εἴ του ἄλλου πειθόντων, ὥρμηντό τε ἐς τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν. ὁ δὲ Γύλιππος, ἐπειδὴ παρεσκευάσατο τὸ ναυτικὸν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύκτα πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζὴν αὐτὸς μὲν,

τοῖς ἐν τῷ πλημμυρίῳ τείχεσι κατὰ γῆν ἔμελλε προσβαλεῖν. αἱ δὲ τριήρεις τῶν συρακουσίων ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνθήματος, πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον. αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα, ἐκ τοῦ ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον αὐτοῖς, καὶ περιέπλεον βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμῖξαι. καὶ ἅμα ἐπιπλεῖν τῷ πλημμυρίῳ. ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβῶνται. οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς, ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα τῶν συρακουσίων, τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ἐναυμάχουν. ταῖς δ' ἐπιλοίποις ἀπήντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περιπλεούσας. καὶ εὐθὺς πρὸ τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν, καὶ ἀντεῖχον ἀλλήλοις ἐπὶ πολύ. οἱ μὲν, βιάσασθαι βουλόμενοι τὸν ἔσπλουν. οἱ δὲ, κωλύειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Γύλιππος τῶν ἐν τῷ πλημμυρίῳ Ἀθηναίων πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπικαταβάντων, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προσεχόντων, φθάνει προσπεσὼν ἅμα τῇ ἕῳ αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι. καὶ αἱρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον. ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων ὡς εἶδον τὸ μέγιστον ῥᾳδίως ληφθέν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἁλόντος, χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι ὅσοι καὶ ἐς τὰ πλοῖα, καὶ ὁλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐξεκομίζοντο ἐς τὸ στρατόπεδον. τῶν γὰρ συρακουσίων ταῖς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων, τῇ ναυμαχίᾳ, ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο. ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ συρακούσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι. καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾷον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ τῶν συρακουσίων αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι, βιασάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσέπλεον. καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας, παρέδοσαν τὴν νίκην τοῖς Ἀθηναίοις. ταύτας τε γὰρ ἔτρεψαν, καὶ ὑφ' ὧν τὸ πρῶτον ἐνικῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἕνδεκα μὲν ναῦς τῶν συρακουσίων κατέδυσαν, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκτειναν. πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν οὓς ἐζώγρησαν. τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνελκύσαντες τῶν συρακουσίων, καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες, τῷ πρὸ τοῦ πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. οἱ δὲ συρακούσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν, οὕτως ἐπεπράγησαν. τὰ δ' ἐν τῷ πλημμυρίῳ τείχη εἶχον. καὶ τροπαῖα ἔστησαν αὐτῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον, τοῖν δυοῖν τειχοῖν τοῖν ὕστερον ληφθέντοιν, κατέβαλον. τὰ δὲ δύο ἐπισκευάσαντες ἐφρούρουν. ἄνθρωποι δ' ἐν τῶν τειχῶν τῇ ἁλώσει ἀπέθανον, καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοί. καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ξύμπαντα ἑάλω. ὥστε γὰρ ταμιείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι. πολλὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα καὶ σῖτος ἐνῆν. πολλὰ δὲ καὶ τῶν τριηράρχων. ἐπεὶ καὶ ἱστία τεσσαράκοντα τριήρων, καὶ τἆλλα σκεύη ἐγκατελήφθη. καὶ τριήρεις ἀνειλκυσμέναι τρεῖς. μέγιστον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρῶτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα τὸ τῶν ἀθηναίων, ἡ τοῦ πλημμυρίου λῆψις. οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ ἔσπλοι ἀσφαλεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδείων. οἱ γὰρ συρακούσιοι ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦντες ἐκώλυον. καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐγίγνοντο αἱ ἐσκομιδαί. ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ ἀθυμίαν τῷ στρατεύματι. μετὰ δὲ τοῦτο, ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ συρακούσιοι, καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν συρακούσιον ἄρχοντα. καὶ αὐτῶν μία μὲν, ἐς Πελοπόννησον ᾤχετο, πρέσβεις ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσιν, ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί. καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι. αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες, πρὸς τὴν ἰταλίαν ἔπλευσαν. πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς ἀθηναίοις γέμοντα χρημάτων προσπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐπιτυχοῦσαι τὰ πολλὰ διέφθειραν. καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ καυλωνιάτιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς ἀθηναίοις ἑτοῖμα ἦν. ἔς τε λοκροὺς μετὰ ταῦτα ἦλθον. καὶ ὁρμουσῶν αὐτῶν, κατέπλευσε μία τῶν ὁλκάδων τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου ἄγουσα θεσπιέων ὁπλίτας. καὶ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ συρακούσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς, παρέπλεον ἐπ' οἴκου. φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι εἴκοσι ναυσὶ πρὸς τοῖς μεγάροις, μίαν μὲν ναῦν λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσι. τὰς δ' ἄλλας οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀλλ' ἀποφεύγουσιν ἐς τὰς συρακούσας. ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι. οὓς οἱ συρακούσιοι πρὸ τῶν παλαιῶν νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ. ὅπως αὐτοῖς αἱ νῆες ἐντὸς ὁρμοῖεν. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτοιεν ἐμβαλόντες. προσαγαγόντες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι, πύργους τε ξυλίνους ἔχουσαν καὶ παραφράγματα, ἔκ τε τῶν ἀκατίων ὤνευον ἀναδούμενοι τοὺς σταυροὺς καὶ ἀνέκλων. καὶ κατακολυμβῶντες ἐξέπριον. οἱ δὲ συρακούσιοι ἀπὸ τῶν νεωσοίκων ἔβαλλον. οἱ δ' ἐκ τῆς ὁλκάδος ἀντέβαλλον. καὶ τέλος, τοὺς πολλοὺς τῶν σταυρῶν ἀνεῖλον οἱ ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτη δ' ἦν τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιος. ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντας

χοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν. ὥστε δεινὸν ἦν προσπλεῦσαι, μὴ οὐ προϊδών τις ὥσπερ περὶ ἕρμα περιβάλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ καὶ τούτους κολυμβηταὶ δυόμενοι, ἐξέπριον μισθοῦ. ὅμως δ' αὖθις οἱ συρακούσιοι ἐσταύρωσαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους οἷον εἰκὸς τῶν στρατοπέδων ἐγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτεταγμένων ἐμηχανῶντο. καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ πείραις παντοίαις, ἐχρῶντο. ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ συρακούσιοι, κορινθίων καὶ ἀμπρακιωτῶν, καὶ λακεδαιμονίων. ἀγγέλοντας τήν τε τοῦ πλημμυρίου λῆψιν, καὶ τῆς ναυμαχίας πέρι, ὡς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύι μᾶλλον, ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ ἡσσηθεῖεν. τά τε ἄλλα αὖ δηλώσοντας ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί, καὶ ἀξιώσοντας ξυμβοηθεῖν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ. ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων ὄντων ἄλλῃ στρατιᾷ. καὶ ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν, διαπολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν, ἐν τῇ Σικελίᾳ, ταῦτα ἔπρασσον. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ τὸ στράτευμα, ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ τῆς αἰγίνης, καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον, τῷ τε Χαρικλεῖ, καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμμίσγει καὶ παραλαβόντες τῶν ἀργείων ὁπλίτας τινὰς ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔπλεον ἐς τὴν λακωνικήν. καὶ πρῶτον μὲν τῆς ἐπιδαύρου τι τῆς λιμηρᾶς ἐδῄωσαν. ἔπειτα σχόντες ἐς τὰ καταντικρὺ κυθήρων τῆς λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι, τῆς τε γῆς ἔστιν ἃ ἐδῄωσαν καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον. ἵνα δὴ οἵ τε εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσε αὐτομολῶσι. καὶ λῃσταὶ ἐξ αὐτοῦ ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου ἁρπαγὴν ποιῶνται. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης εὐθὺς, ἐπειδὴ ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον, ἔπλει ἐπὶ τῆς κερκύρας. ὅπως καὶ τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβὼν, τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν ὅτι τάχιστα ποιῆται. ὁ δὲ Χαρικλῆς περιμείνας ἕως τὸ χωρίον ἐξετείχισε, καὶ καταλιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ, ἀπεκομίζετο καὶ αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα ναυσὶν, ἐπ' οἴκου. καὶ οἱ ἀργεῖοι ἅμα. ἀφίκοντο δὲ καὶ τῶν θρᾳκῶν τῶν μαχαιροφόρων τῶν διακοῦ γένους. ἐς τὰς Ἀθήνας πελτασταὶ, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ, τριακόσιοι καὶ χίλιοι. οὓς ἔδει τῷ Δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν ξυμπλεῖν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὡς ὕστεροι ἧκον, διενοοῦντο αὐτοὺς πάλιν ὅθεν ἦλθον ἐς θρᾴκην ἀποπέμπειν. τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς δεκελείας πόλεμον αὐτοὺς, πολυτελὲς ἐφαίνετο. δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ δεκέλεια, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς ὑπὸ τῶν πόλεων, κατὰ διαδοχὴν χρόνου ἐπιουσῶν τῇ χώρᾳ ἐπῳκεῖτο, πολλὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἐν τοῖς πρώτοις, χρημάτων τ' ὀλέθρῳ, καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ, ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχεῖαι γιγνόμεναι αἱ ἐσβολαὶ, τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν, οὐκ ἐκώλυον. τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ ὅτε μὲν καὶ πλεόνων ἐπιόντων. ὅτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς, καταθεούσης τε τὴν χώραν, καὶ λῃστείας ποιουμένης, βασιλέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας ἁπάσης ἐστέρηντο, καὶ ἀνδραπόδων πλέον ἢ δύο μυριάδες ηὐτομολήκεσαν. καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχναι. πρόβατά τε πάντα ἀπολώλει, καὶ ὑποζύγια. ἵπποι τε ὁσημέραι ἐξελαυνόντων τῶν ἱππέων, πρός τε τὴν δεκέλειαν καταδρομὰς ποιουμένων, καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν. ἀπεχωλοῦντο ἐν γῇ, ἀποκρότῳ τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες. οἱ δ' ἐτιτρώσκοντο. ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς εὐβοίας. πρότερον ἐκ τοῦ ὠρωποῦ κατὰ γῆς, διὰ τῆς δεκελείας θᾶσσον οὖσα περὶ σούνιον κατὰ θάλασσαν, πολυτελὴς ἐγίγνετο. τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις. καὶ ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι, φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλξει, τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα, καὶ ξύμπαντες πλὴν τῶν ἱππέων. οἱ μὲν, ἐφ' ὅπλοις ποιούμενοι, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους, καὶ χειμῶνος ἐταλαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν, ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, καὶ ἐς φιλονικίαν καθέστασαν τοιαύτην. ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας. τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ πελοποννησίων, μηδ' ὣς ἀποστῆναι ἐκ Σικελίας. ἀλλὰ ἐκεῖ συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν πόλιν οὐδὲν ἐλάσσονα, αὐτήν τε καθ' αὑτὴν τῆς Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς ἕλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου. οἱ μὲν, ἐνιαυτόν. οἱ δὲ δύο. οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζον περιοίσειν αὐτοὺς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐσβάλοιεν ἐς τὴν χώραν. ὥστε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἤδη τῷ

πολέμῳ

πολέμῳ περὶ πάντα τετυχωμένοι. καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προσανείλοντο, τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. δι᾽ ἃ καὶ τότε ὑπό τε τῆς δεκελείας πολλὰ βλαπτούσης, καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προσπιπτόντων, ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι. καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον, τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησεν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι χρήματα, οὕτω προσιέναι. αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρίν. ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέστασαν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν. αἱ δὲ πρόσοδοι, ἀπώλλυντο. τοὺς οὖν θρᾷκας, τοὺς τῷ Δημοσθένει ὑστερήσαντας, διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων, οὐ βουλόμενοι δαπανᾶν, εὐθὺς ἀπέπεμπον προστάξαντες κομίσαι αὐτοὺς διιτρεφεῖ, καὶ εἰπόντες ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ, ἐπορεύοντο γὰρ δι᾽ εὐρίπου, καὶ τοὺς πολεμίους ἤν τι δύνωνται ἀπ᾽ αὐτῶν βλάψαι. ὁ δὲ, ἐς τὴν τάναγραν ἀπεβίβασεν αὐτοὺς, καὶ ἁρπαγήν τινα ἐποιήσατο διὰ τάχους, καὶ ἐκ χαλκίδος τῆς εὐβοίας, ἀφ᾽ ἑσπέρας διέπλευσε τὸν εὔριπον. καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν Βοιωτίαν, ἦγεν αὐτοὺς ἐπὶ μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν νύκτα λαθὼν, πρὸς τῷ ἑρμαίῳ ηὐλίσατο. ἀπέχει δὲ τῆς μυκαλησσοῦ ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, τῇ πόλει προσέκειτο οὔσῃ μεγάλῃ. καὶ αἱρεῖ, ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσὼν, καὶ ἀπροσδοκήτοις, μὴ ἄν ποτέ τινά σφισιν ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντα ἐπιθέσθαι, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς ὄντος. καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πεπτωκότος. τοῦ δὲ, βραχέος ᾠκοδομημένου, καὶ πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἄδειαν ἀνεῳγμένων. ἐσπεσόντες δὲ οἱ θρᾷκες ἐς τὴν μυκαλησσὸν, τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν. καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον, φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρας, οὔτε νεωτέρας, ἡλικίας. ἀλλὰ πάντας ἑξῆς ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες. καὶ προσέτι καὶ ὑποζύγια, καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν. τὸ γὰρ γένος τῶν θρᾳκῶν, ὅμοια τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν θαρσήσῃ, φονικώτατόν ἐστι. καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη, καὶ ἰδέα πᾶσα καθειστήκει ὀλέθρου. καὶ ἐπιπεσόντες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι, καὶ ἄρτι ἔτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας. καὶ ξυμφορὰ τῇ πόλει πάσῃ, οὐδεμιᾶς ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας, ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν αὐτῇ καὶ δεινή. οἱ δὲ θηβαῖοι αἰσθόμενοι, ἐβοήθουν. καὶ καταλαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς θρᾷκας οὐ πολὺ, τήν τε λείαν ἀφείλοντο, καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες, καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν εὔριπον, καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα ἃ ἤγαγεν ὥρμει. καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐσβάσει τοὺς πλείστους. οὔτε ἐπισταμένους νεῖν, τῶν τε ἐν τοῖς πλοίοις ὡς ἑώρων τὰ ἐν τῇ γῇ ὁρμισάντων ἔξω τοῦ τοξεύματος τὰ πλοῖα, ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει, οὐκ ἀτόπως οἱ θρᾷκες πρὸς τὸ τῶν θηβαίων ἱππικὸν, ὅπερ πρῶτον προσέκειτο, προεκθέοντές τε καὶ ξυστρεφόμενοι ἐν ἐπιχωρίῳ τάξει τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. καὶ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν. μέρος δέ τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι᾽ ἁρπαγὴν ἐγκαταληφθὲν, ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες τῶν θρᾳκῶν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων, ἀπέθανον. διέφθειραν δὲ καὶ τῶν θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων, οἱ ξυνεβοήθησαν, ἐς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας τε καὶ ὁπλίτας ὁμοῦ. καὶ θηβαίων τῶν βοιωτάρχων, Σκιρφώνδαν. τῶν δὲ μυκαλησσίων, μέρος τι ἀπαναλώθη. τὰ μὲν κατὰ τὴν μυκαλησσὸν, πάθει χρησαμένων οὐδενὸς ὡς ἐπὶ μεγέθει τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἧσσον, ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ, τοιαῦτα ξυνέβη. ὁ δὲ Δημοσθένης, τότε ἀποπλέων ἐκ τῆς κορκύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς λακωνικῆς τείχισιν, ὁλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν φειᾷ τῇ ἠλείων ἐν ᾗ οἱ κορίνθιοι ὁπλῖται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον περαιοῦσθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει. οἱ δ᾽ ἄνδρες ἀποφυγόντες, ὕστερον λαβόντες ἄλλην ἔπλεον. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος ὁ Δημοσθένης ἐς τὴν ζάκυνθον, καὶ κεφαλληνίαν, ὁπλίτας τε παρέλαβε, καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου τῶν μεσσηνίων μετεπέμψατο. καὶ ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς ἀκαρνανίας διέβη, ἐς ἀλυζίαν τε καὶ ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι δ᾽ αὐτῷ περὶ ταῦτα, ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ ἐκ τῆς Σικελίας ἀποπλέων. ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη. καὶ ἀγγέλει τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι πύθοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν τὸ πλημμύριον ὑπὸ τῶν συρακουσίων ἑαλωκός. ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων παρ᾽ αὐτοὺς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου. ἀγγέλλων, ὅτι αἱ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν κορινθίων, αἱ σφίσιν ἀνθορμοῦσαι, οὔτε καταλύουσι τὸν πόλεμον, ναυμαχεῖν τε μέλλουσι. πέμπειν οὖν ἐκέλευεν αὐτοὺς ναῦς, ὡς οὐχ ἱκανὰς οὔσας. δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ταῖς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν Κόνωνι, δέκα ναῦς ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων, τὰς ἄριστα σφίσι πλεούσας ἀφ᾽ ὧν αὐτοὶ εἶχον, ξυμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ. αὐτοὶ δὲ τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς, τὸν ξύλλογον ἡτοιμάζοντο. Εὐρυμέδων μὲν, ἐς τὴν

κέρκυραν πλεύσας, καὶ πεντεκαίδεκά τε ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοὺς, καὶ ὁπλίτας καταλεγόμενος, ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένει ἀποτραπόμενος ὥσπερ καὶ ᾑρέθη. Δημοσθένης δ' ἐκ τῶν περὶ τὴν ἀκαρνανίαν χωρίων, σφενδονήτας τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυναγείρων. οἱ δ' ἐκ τῶν συρακουσῶν, τότε μετὰ τὴν τοῦ πλημμυρίου ἅλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν τε καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξειν τὸν στρατὸν, ὁ Νικίας προπυθόμενος, πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν, τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας καὶ ξυμμάχους, κεντόριπάς τε καὶ ἀλικυαίους καὶ ἄλλους, ὅπως μὴ διαφήσουσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυστραφέντες, κωλύσωσι διελθεῖν. ἄλλῃ γὰρ αὐτοὺς, οὐδὲ πειράσειν. ἀκραγαντῖνοι γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν διὰ τῆς ἑαυτῶν, ὁδόν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν σικελιωτῶν, οἱ σικελοὶ καθάπερ ἐδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνέδραν τινὰ τριχῇ ποιησάμενοι, ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι, διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα. καὶ τοὺς πρέσβεις, πλὴν ἑνὸς τοῦ κορινθίου, πάντας. οὗτος δὲ, τοὺς διαφυγόντας ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, ἐκόμισεν ἐς τὰς συρακούσας. καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ οἱ καμαριναῖοι ἀφικνοῦνται, αὐτοῖς βοηθοῦντες. πεντακόσιοι μὲν ὁπλῖται, τριακόσιοι δὲ ἀκοντισταί. καὶ τοξόται τριακόσιοι. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ γελῷοι ναυτικόν τε ἐς πέντε ναῦς. καὶ ἀκοντιστὰς τετρακοσίους. καὶ ἱππέας διακοσίους. σχεδὸν γάρ τι ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία, πλὴν ἀκραγαντίνων. οὗτοι δ' οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἦσαν. οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, μετὰ τῶν συρακουσίων, οἱ πρότερον περιορώμενοι ξυστάντες ἐβοήθουν. καὶ οἱ μὲν συρακούσιοι, ὡς αὐτοῖς τὸ ἐν τοῖς σικελοῖς πάθος ἐγένετο, ἐπέσχοντο εὐθέως τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἑτοίμης ἤδη τῆς στρατιᾶς οὔσης, ἐκ τῆς κερκύρας, καὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐπεραιώθησαν, ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ τὸν ἰόνιον ἐπ' ἄκραν ἰαπυγίαν. καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν, κατίσχουσιν ἐς τὰς χοιράδας νήσους ἰαπυγίας. καὶ ἀκοντιστάς τέ τινας τῶν ἰαπύγων πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τοῦ μεσαπίου ἔθνους, ἀναβιβάζονται ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ τῷ Ἄρτᾳ ὅσπερ καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς δυνάστης ὢν παρέσχετο αὐτοῖς, ἀνανεωσάμενοί τινα παλαιὰν φιλίαν, ἀφικνοῦνται ἐς μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας καὶ τοὺς μεταποντίους πείσαντες κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. ἀκοντιστάς τε ξυμπέμπειν τριακοσίους, καὶ τριήρεις δύο. καὶ ἀναλαβόντες ταῦτα, παρέπλευσαν ἐς θουρίαν. καὶ καταλαμβάνουσι νεωστὶ στάσει τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐναντίους ἐκπεπτωκότας. καὶ βουλόμενοι τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶσαν ἀθροίσαντες εἴ τις ὑπελέλειπτο ἐξετάσαι, καὶ τοὺς θουρίους πεῖσαι σφίσι ξυστρατεύειν τε ὡς προθυμότατα. καὶ ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσὶ, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ θουρίᾳ, καὶ ἔπρασσον ταῦτα. οἱ δὲ πελοποννήσιοι καὶ οἱ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, οἱ ἐν ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶν, οἵπερ τῶν ὁλκάδων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς, ἀνθώρμουν πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ ναῦς, παρασκευασάμενοι, ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ. καὶ προσπληρώσαντες ἔτι ναῦς, ὥστε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν ἀττικῶν νεῶν, ὁρμίζονται κατὰ ἐρινεὸν τῆς ἀχαΐας ἐν τῇ ῥυπικῇ. καὶ αὐτοῖς τοῦ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος ἐφ' ᾧ ὥρμουν, ὁ μὲν πεζὸς ἑκατέρωθεν προσβεβοηθηκότες, τῶν τε κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακτο. αἱ δὲ νῆες, τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι. ἦρχε δὲ τοῦ ναυτικοῦ. Πολυάνθης κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Ναυπάκτου, τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισίν. ἦρχε δὲ αὐτῶν Δίφιλος, ἐπέπλευσαν αὐτοῖς καὶ οἱ κορίνθιοι. τὸ μὲν πρῶτον ἡσύχαζον. ἔπειτα ἀρθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου, ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει εἶναι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐναυμάχουν. καὶ χρόνον ἀντεῖχον πολὺν, ἀλλήλοις. καὶ τῶν μὲν κορινθίων, τρεῖς νῆες διαφθείρονται. τῶν δὲ Ἀθηναίων, κατέδυ μὲν οὐδεμία ἁπλῶς. ἑπτὰ δέ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρῳροι ἐμβαλλόμεναι καὶ ἀναῤῥαγεῖσαι τὰς παρεξειρεσίας, ὑπὸ τῶν κορινθίων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν. ναυμαχήσαντες δὲ ἀντίπαλα μὲν, καὶ ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν. ὅμως δὲ τῶν ναυαγίων, κρατησάντων τῶν Ἀθηναίων, διά τε τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὴν τῶν κορινθίων, οὐκέτι ἐπαναγωγὴν, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων. καὶ δίωξις οὐδεμία ἐγένετο. οὐδ' ἄνδρες οὐδετέρων ἑάλωσαν. οἱ μὲν γὰρ κορίνθιοι καὶ πελοποννήσιοι πρὸς τῇ γῇ ναυμαχοῦντες ῥᾳδίως διεσώζοντο. τῶν δὲ Ἀθηναίων, οὐδεμία κατέδυ ναῦς. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπακτον, οἱ κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν. καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι. διόπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν. οἵ τε γὰρ κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο. οἵ τ' Ἀθηναῖοι

νομίζειν ἡσσᾶσθαι εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν πελοποννησίων, καὶ τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι, ἔστησαν τροπαῖον. καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες ἀπέχον τῆς ἐρινεοῦ. ἐν ᾧ οἱ κορίνθιοι ὥρμουν ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία, οὕτως ἐτελεύτα. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἐπειδὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ θούριοι παρεσκευάσθησαν, ἑπτακοσίοις μὲν ὁπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκοντισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς κροτωνιάτιδος. αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαντες, πρῶτον ἐπὶ τῷ συβάρει ποταμῷ, ἦγον διὰ τῆς θουριάτιδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ὑλίᾳ ποταμῷ. καὶ αὐτοῖς οἱ κροτωνιᾶται προσπέμψαντες εἶπον, οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι, διὰ τῆς γῆς σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπικαταβάντες, ηὐλίσαντο πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ὑλίου. καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς, ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναβιβασάμενοι, παρέπλεον. ἴσχοντες πρὸς ταῖς πόλεσι πλὴν λοκρῶν ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ πέτραν τῆς ῥηγίνης. οἱ δὲ συρακούσιοι, ἐν τούτῳ πυνθανόμενοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν, αὖθις ταῖς ναυσὶν ἀποπειρᾶσαι ἐβούλοντο. καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ, ἥνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πρὶν ἐλθεῖν αὐτοὺς φθάσαι βουλόμενοι, ξυνέλεγον, παρεσκευάσαντο δέ, τό τε ἄλλο ναυτικόν, ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τι πλέον ἐνεῖδον σχήσοντες. καὶ τὰς πρῴρας τῶν νεῶν ξυντεμόντες ἐς ἔλασσον, στεριφωτέρας ἐποίησαν, καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέθεσαν ταῖς πρῴραις παχείας. καὶ ἀντηρίδας ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν πρὸς τοὺς τοίχους. ὡς ἐπὶ ἓξ πήχεις ἐντός τε καὶ ἔξωθεν. ᾧπερ τρόπῳ, καὶ οἱ κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ ναυπάκτῳ ναῦς ἐπισκευασάμενοι πρῴραθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γὰρ οἱ συρακούσιοι, πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, οὐχ ὁμοίως ἀντινεναυπηγημένας ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρῴραθεν ἐχούσας. διὰ τὸ μὴ ἀντιπρῴροις μᾶλλον αὐτούς, ἢ ἐκ περίπλου ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν. καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν, οὐκ ἐν πολλῷ πολλαῖς ναυσὶν οὖσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι. ἀντίπρῳροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι, ἀναρρήξειν τὰ πρῴραθεν αὐτοῖς στερίφοις καὶ παχέσι, πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῆ παρέχοντες τοῖς ἐμβόλοις. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ, οὔτε περίπλουν οὔτε διέκπλουν ᾧπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπίστευον. αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατόν, τὸ μὲν, οὐ δώσειν διεκπλεῖν. τὸ δὲ, τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν, ὥστε μὴ περιπλεῖν. τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι τὸ ἀντίπρῳρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι. πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν. τὴν γὰρ ἀνάκρουσιν οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐξωθουμένοις ἄλλοσε, ἢ ἐς τὴν γῆν. καὶ ταύτην δι' ὀλίγου. καὶ ἐς ὀλίγον, κατ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν. τοῦ δ' ἄλλου λιμένος, αὐτοὶ κρατήσειν. καὶ ξυμφερομένους αὐτοὺς ἢν πη βιάζωνται. ἐς ὀλίγον τε καὶ πάντας ἐς τὸ αὐτὸ προσπίπτοντας ἀλλήλοις ταράξεσθαι. ὅπερ καὶ ἔβλαπτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἁπάσαις ταῖς ναυμαχίαις. οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμένα τῆς ἀνακρούσεως, ὥσπερ τοῖς συρακουσίοις. περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν σφῶν ἐχόντων τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάκρουσιν, οὐ δυνήσεσθαι αὐτούς. ἄλλως τε καὶ τοῦ πλημμυρίου πολεμίου τε αὐτοῖς ἐσομένου. καὶ τοῦ στόματος οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος. τοιαῦτα οἱ συρακούσιοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπιστήμην τε καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες, καὶ ἅμα τεθαρρηκότες μᾶλλον ἤδη ἀπὸ τῆς προτέρας ναυμαχίας, ἐπεχείρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί. καὶ τὸν μὲν πεζὸν ὀλίγῳ πρότερον τὸν ἐκ τῆς πόλεως, γύλιππος προεξαγαγὼν προσῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὅσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἑώρα. καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὀλυμπιείου. οἵ τε ὁπλῖται ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ἡ γυμνητία τῶν συρακουσίων ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα προσῄει τῷ τείχει. αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο εὐθὺς ἐξέπλεον τῶν συρακουσίων, καὶ ξυμμάχων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοπρῶτον αὐτοὺς οἰόμενοι τῷ πεζῷ μόνῳ πειράσειν. ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας ἄφνω, ἐθορυβοῦντο. καὶ οἱ μὲν, ἐπὶ τὰ τείχη καὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῖς προσιοῦσιν ἀντιπαρετάσσοντο. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ ὀλυμπιείου καὶ τῶν ἔξω κατὰ τάχος χωροῦντας ἱππέας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς ἀντεπεξῄεσαν. ἄλλοι δέ, τὰς ναῦς ἐπλήρουν. καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν παρεβοήθουν. καὶ ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν, ἀντανῆγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς. καὶ αἱ τῶν συρακουσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλιστα. τῆς δὲ ἡμέρας ἐπιπολὺ προσπλέοντες. καὶ ἀνακρουόμενοι. καὶ πειράσαντες ἀλλήλων, καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων, οἱ συρακούσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν. καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν συρακούσιοι, ἡσύχαζον, οὐδὲν δηλοῦντες, ὁποῖόν τι τὸ μέλλον

ποιήσουσιν. ὁ δὲ Νικίας, ἰδὼν ἀντίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γενόμενα, καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὖθις ἐπιχειρήσειν, τούς τε τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἴ τίς τι ἐπεπονήκει. καὶ ὁλκάδας προώρμισε πρὸ τοῦ σφετέρου σταυρώματος, ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος κλειστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει. διαλιπούσας δὲ τὰς ὁλκάδας ὅσον δύο πλέθρα, ἀπ' ἀλλήλων κατέστησεν, ὅπως εἴ τις βιάζοιτο ναῦς, εἴη κατάφυξις ἀσφαλής. καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἔκπλους. παρασκευασάμενοι δὲ ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέραν, διετέλεσαν οἱ Αθηναῖοι, μέχρι νυκτός. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ συρακούσιοι, τῆς μὲν ὥρας τὸ πρότερον, τῇ δὲ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ προσέμισγον τοῖς Αθηναίοις, καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσὶ, τὸν αὐτὸν τρόπον αὖθις ἐπὶ πολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας, πειρώμενοι ἀλλήλων. πρὶν δὴ Αρίστων ὁ Πυρρίχου κορίνθιος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ συρακουσίων, πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, καὶ ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα πάντας ἐκεῖσε φέροντας, ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως αὐτοῦ ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας, εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσωνται, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις, καὶ αὐθημερὸν ἀπροσδοκήτοις τοῖς αθηναίοις ἐπιχειρῶσι. καὶ οἱ μὲν, πεισθέντες ἔπεμψαν ἄγγελον, καὶ ἡ ἀγορὰ παρεσκευάσθη. καὶ οἱ συρακούσιοι ἐξαίφνης πρύμναν κρουσάμενοι, πάλιν πρὸς τὴν πόλιν ἔπλευσαν καὶ εὐθὺς ἐκβάντες αὐτοῦ, ἄριστον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Αθηναῖοι νομίσαντες αὐτοὺς ὡς ἡσσημένους σφῶν πρὸς τὴν πόλιν ἀνακρούσασθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες, τά τε ἄλλα διεπράσσοντο, καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον. ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης, οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαίφνης δὲ οἱ συρακούσιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς, ἐπέπλεον αὖθις. οἱ δὲ, διὰ πολλοῦ θορύβου καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσβάντες μόγις ποτὲ ἀντανήγοντο. καὶ χρόνον μέν τινα ἀπέχοντο ἀλλήλων φυλασσόμενοι. ἔπειτα οὐκ ἐδόκει τοῖς Αθηναίοις αὐτοῦ, ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαμέλλοντας κόπῳ ἁλίσκεσθαι, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν ὅτι τάχιστα. καὶ ἐπιφερόμενοι ἐκ παρακελεύσεως, ἐναυμάχουν. οἱ δὲ συρακούσιοι δεξάμενοι, ἠμύνοντο καὶ ταῖς τε ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώμενοι ὥσπερ διενοήθησαν. τῶν ἐμβόλων τῇ παρασκευῇ ἀνερρήγνυσαν τὰς τῶν Αθηναίων ναῦς ἐπὶ πολὺ τῆς παρεξειρεσίας. καὶ οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες, μεγάλα ἔβλαπτον τοὺς Αθηναίους. πολὺ δ' ἔτι μείζω, οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς πλοίοις περιπλέοντες τῶν συρακουσίων. καὶ ἔς τε τοὺς ταρσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ ἐς τὰ πλάγια παραπλέοντες, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐς τοὺς ναύτας ἀκοντίζοντες. τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ κατὰ κράτος, ναυμαχοῦντες οἱ συρακούσιοι, ἐνίκησαν. καὶ οἱ Αθηναῖοι τραπόμενοι διὰ τῶν ὁλκάδων, τὴν κατάφυξιν ἐποιοῦντο, ἐς τὸν ἑαυτῶν ὅρμον. αἱ δὲ τῶν συρακουσίων νῆες μέχρι μὲν τῶν ὁλκάδων ἐπεδίωκον, ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι ὑπὲρ τῶν ἔσπλων, αἱ ἀπὸ τῶν ὁλκάδων δελφινοφόροι ἠρμέναι ἐκώλυον. δύο δὲ νῆες τῶν συρακουσίων ἐπαιρόμεναι τῇ νίκῃ προσέμιξαν αὐτῶν ἐγγὺς καὶ διεφθάρησαν. καὶ ἡ ἑτέρα, αὐτοῖς ἀνδράσιν ἑάλω. καταδύσαντες δ' οἱ συρακούσιοι τῶν Αθηναίων ἑπτὰ ναῦς, καὶ κατατραυματίσαντες πολλὰς, ἄνδρας τε, τοὺς μὲν, ζωγρήσαντες, τοὺς δὲ, ἀποκτείναντες, ἀπεχώρησαν. καὶ τροπαῖά τε ἀμφοτέρων τῶν ναυμαχιῶν ἔστησαν. καὶ τὴν ἐλπίδα ἤδη ἐχυρὰν εἶχον. ταῖς μὲν ναυσὶ, πολὺ κρείσσους εἶναι. δοκεῖν δὲ καὶ τὸ πεζὸν χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφότερα παρεσκευάζοντο αὖθις. ἐν τούτῳ δὲ, Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἔχοντες τὴν ἀπὸ τῶν Αθηναίων βοήθειαν, παραγίγνονται, ναῦς τε τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα μάλιστα ξὺν ταῖς ξενικαῖς. καὶ ὁπλίτας περὶ πεντακισχιλίους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων. ἀκοντιστάς τε βαρβάρους καὶ ἕλληνας οὐκ ὀλίγους. καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας. καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἱκανήν. καὶ τοῖς μὲν συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο. εἰ πέρας μηδὲν ἔσται σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου. ὁρῶντες, οὔτε διὰ τὴν δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἧσσον στρατὸν ἴσον καὶ παραπλήσιον τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότα. τήν τε τῶν Αθηναίων δύναμιν, πανταχόσε πολλὴν φαινομένην. τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Αθηναίων ὡς ἐκ κακῶν, ῥώμη τις ἐγεγένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα, καὶ νομίσας, οὐχ οἷόν τε εἶναι διατρίβειν οὐδὲ παθεῖν, ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν. ἀφικόμενος γὰρ τὸ πρῶτον ὁ Νικίας φοβερὸς ὡς οὐκ εὐθὺς προσέκειτο ταῖς συρακούσαις, ἀλλ' ἐν κατάνῃ διεχείμαζεν, ὑπερώφθη τε καὶ ἔφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιᾷ, Γύλιππος ἀφικόμενος. ἣν οὐδ' ἂν μετέπεμψαν οἱ συρακούσιοι, εἰ ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπέκειτο. ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ οἰόμενοι εἶναι, ἅμα τ' ἂν

ἔμαθον ὅσους ὄντες, καὶ ἀποτετειχισμένοι ἦσαν ἄν. ὥστε μὴ δ' εἰ μετέπεμψαν ἔτι, ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ὠφελεῖν. ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν ὁ Δημοσθένης, καὶ γιγνώσκων ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ παρόντι, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλιστα δεινότατός ἐστι τοῖς ἐναντίοις, ἐβούλετο ὅτι τάχος ἀποχρήσασθαι τῇ παρούσῃ τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ παρατείχισμα τῶν συρακουσίων, ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς ἀθηναίους, ἁπλοῦν τε ὂν εἰ καὶ ἐπικρατήσειέ τις, τῶν τε ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως, καὶ αὖθις τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου ῥᾳδίως ἂν αὐτὸ ληφθέν. οὐδὲ γὰρ ὑπομεῖναι ἂν σφᾶς οὐδένα, ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ. καὶ οἱ ξυντομωτάτην ἡγεῖτο διαπολέμησιν. ἢ γὰρ, κατορθώσας ἕξειν συρακούσας, ἢ ἀπάξειν τὴν στρατιὰν, καὶ οὐ τρίβεσθαι ἄλλως, ἀθηναίους τε τοὺς ξυστρατευομένους, καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν. πρῶτον μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες τῶν συρακουσίων ἔτεμνον οἱ ἀθηναῖοι, περὶ τὸν ἄναπον. καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν, ὥσπερ τὸ πρῶτον τῷ τε πεζῷ, καὶ ταῖς ναυσίν. οὐδὲ γὰρ καθ' ἑκάτερα οἱ συρακούσιοι ἀντεπεξῄεσαν. ὅτι μὴ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ ὀλυμπιείου. ἔπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειρᾶσαι, τοῦ ἀποτειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προσαγαγόντι, κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων αἱ μηχαναί. καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ προσβάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι ἐδόκει διατρίβειν ἀλλὰ πείσας τόν τε Νικίαν, καὶ τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἐπιπολῶν, ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λαθεῖν. προσελθόντας τε καὶ ἀναβάντας. παραγγείλας δὲ πέντε ἡμερῶν σιτία, καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντας λαβὼν, καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε, καὶ ὅσα ἔδει ἢν κρατῶσι τειχίζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ πρώτου ὕπνου, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Μένανδρος, ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιὰν, ἐχώρει πρὸς τὰς ἐπιπολάς. Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν εὐρύηλον, ᾗπερ καὶ ἡ προτέρα στρατιὰ, τὸ πρῶτον ἀνέβη. λανθάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν συρακουσίων. καὶ προσβάντες τὸ τείχισμα, ὃ ἦν αὐτόθι τῶν συρακουσίων, αἱροῦσι. καὶ ἄνδρας τινὰς τῶν φυλάκων ἀποκτείνουσιν. οἱ δὲ πλείους διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν ἐπιπολῶν τρία, ἐν προτειχίσμασιν, ἓν μὲν, τῶν συρακουσίων. ἓν δὲ, τῶν ἄλλων σικελιωτῶν. ἓν δὲ, τῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον. καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν συρακουσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον. οἱ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθὺς καὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνομένους προθύμως ἔτρεψαν. καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν. ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν ἕνεκα ἦλθον μὴ βραδεῖς γένωνται. ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα τῶν συρακουσίων οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυλάκων. ᾕρουν τε, καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ ὁ Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων. καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματός σφισιν ἐν νυκτὶ γενομένου, προσέβαλλόν τε τοῖς ἀθηναίοις, ἐκπεπληγμένοι. καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον ὑπεχώρησαν. προϊόντων δὲ τῶν ἀθηναίων, ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη, ὡς κεκρατηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων ὡς τάχιστα διελθεῖν. ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου αὖθις ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς, ἀντέσχον. καὶ προσβαλόντες, ἔτρεψάν τε, καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν. καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐγίγνοντο οἱ ἀθηναῖοι. ἣν οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον ἦν οὐδ' ἀφ' ἑτέρων ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ, σαφέστερα μὲν, ὅμως δὲ, οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα πλὴν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος μόγις οἶδεν. ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ. ἣ μόνη δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἔν γε τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο, πῶς ἄν τις σαφῶς τι ᾔδει; ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά. ἑώρων δὲ οὕτως ἀλλήλους, ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς. τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προορᾶν. τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου, ἀπιστεῖσθαι. ὁπλῖται δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο. καὶ τῶν ἀθηναίων οἱ μὲν, ἤδη ἐνικῶντο. οἱ δὲ, ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος αὐτοῖς, τὸ μὲν, ἄρτι ἀνεβεβήκει. τὸ δ' ἔτι προσανῄει. ὥστ' οὐκ ἠπίσταντο, πρὸς ὅ, τι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη γὰρ τὰ πρόσθεν τῆς τροπῆς γεγενημένης ἐτετάρακτο πάντα. καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς διαγνῶναι. οἵ τε γὰρ συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι κρατοῦντες, παρεκελεύοντό τε, κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι ἀδύνατον ὂν ἐν νυκτὶ ἄλλῳ τῳ σημῆναι. καὶ ἅμα τοὺς

προσφέρο-

προσφερομένους ἐδέχοντο. οἵ τε ἀθηναῖοι, ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτούς, καὶ πᾶν τὸ ἐναντίον, καὶ εἰ φίλιον εἴη, τῶν ἤδη πάλιν φευγόντων πολέμιον ἐνόμιζον. καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθήματος πυκνοῖς χρώμενοι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ τῳ γνωρίσαι. σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρεῖχον ἅμα πάντες ἐρωτῶντες, καὶ τοῖς πολεμίοις σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν. τὸ δ' ἐκείνων, οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο, διὰ τὸ κρατοῦντας αὐτούς, καὶ μὴ διεσπασμένους ἧσσον ἀγνοεῖσθαι. ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι, κρείσσους ὄντες τῶν πολεμίων, διέφευγον αὐτούς, ἅτε ἐκείνων ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα. εἰ δ' αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιντο, διεφθείροντο. μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παιωνισμός. ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὤν, ἀπορίαν παρεῖχεν. οἵ τε γὰρ ἀργεῖοι, καὶ οἱ κερκυραῖοι, καὶ ὅσον δωρικὸν μετ' ἀθηναίων ἦν, ὁπότε παιωνίσειαν φόβον παρεῖχε τοῖς ἀθηναίοις. οἵ τε πολέμιοι ὁμοίως. ὥστε τέλος ξυμπεσόντες αὐτοῖς κατὰ τὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθησαν, φίλοι τε φίλοις, καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον ἐς φόβον κατέστησαν ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες, μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι κατά τε τῶν κρημνῶν, οἱ πολλοὶ ῥιπτοῦντες ἑαυτούς, ἀπώλλυντο. στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὸν οἱ σωζόμενοι ἄνωθεν καταβαίνοιεν, οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν ἐμπειρίᾳ μᾶλλον τῆς χώρας, ἐς τὸ στρατόπεδον διεφύγγανον. οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες, εἰσὶν οἳ διαμαρτόντες τῶν ὁδῶν, κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν. οὓς ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππεῖς τῶν συρακουσίων περιελάσαντες, διέφθειραν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν συρακούσιοι, δύο τροπαῖα ἔστησαν ἐπί τε ταῖς ἐπιπολαῖς, ᾗ ἡ πρόσβασις. καὶ κατὰ τὸ χωρίον, ᾗ οἱ βοιωτοὶ πρῶτοι ἀντέστησαν. οἱ δ' ἀθηναῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. ἀπέθανον δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων. ὅπλα μέντοι ἔτι πλείω κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐλήφθη. οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἅλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων, οἱ μὲν, ἀπώλλυντο. οἱ δ' ἐσώθησαν. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν συρακούσιοι, ὡς ἐπὶ ἀπροσδοκήτῳ εὐπραγίᾳ, πάλιν αὖ ἀναῤῥωσθέντες ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐς μὲν ἀκράγαντα στασιάζοντα, πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἀπέστειλαν ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν εἰ δύναιτο. Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν Σικελίαν ᾤχετο αὖθις, ἄξων στρατιὰν ἔτι, ὡς ἐν ἐλπίδι ὢν καὶ τὰ τείχη τῶν ἀθηναίων αἱρήσειν βίᾳ. ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη. οἱ δὲ τῶν ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ ἐβουλεύοντο, πρός τε τὴν γεγενημένην ξυμφοράν, καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀῤῥωστίαν. τοῖς τε γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἑώρων οὐ κατορθοῦντες, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ. νόσῳ τε γὰρ ἐπιέζοντο κατ' ἀμφότερα. τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὔσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα. καὶ τὸ χωρίον ἅμα ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο ἑλῶδες, καὶ χαλεπὸν ἦν. τά τε ἄλλα ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν Δημοσθένει, οὐκ ἐδόκει ἔτι χρῆναι μένειν. ἀλλ' ἅπερ καὶ διανοηθεὶς ἐς τὰς ἐπιπολὰς διεκινδύνευσεν, ἐπειδὴ ἔσφαλτο, διεξιέναι ἐψηφίζετο. καὶ μὴ διατρίβειν ἕως ἔτι τὸ πέλαγος οἷόν τε περαιοῦσθαι. καὶ τοῦ στρατεύματος, ταῖς γοῦν ἐπελθούσαις ναυσὶ κρατεῖν, καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον εἶναι ἔφη, πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι, ἢ συρακουσίους, οὓς οὐκέτι ῥάδιον εἶναι χειρώσασθαι. οὐδ' αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προσκαθῆσθαι. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης, τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν. ὁ δὲ Νικίας, ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πονηρὰ σφῶν τὰ πράγματα εἶναι. τῷ δὲ λόγῳ, οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι. οὐδ' ἐμφανῶς σφᾶς ψηφιζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίγνεσθαι, λαθεῖν γὰρ ἂν ὁπότε βούλοιντο τοῦτο ποιοῦντες πολλῷ ἧσσον. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἀφ' ὧν ἐπὶ πλέον, ἢ ἄλλοι ᾐσθάνετο αὐτῶν. ἐλπίδας τε ἔτι παρεῖχε. πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἢν καρτερῶσι προσκαθήμενοι. χρημάτων γὰρ ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκτρυχώσειν. ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γάρ τι καὶ ἐν ταῖς συρακούσαις βουλόμενον τοῖς ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτόν. καὶ οὐκ εἴα ἀπανίστασθαι. ἃ ἐπιστάμενος τῷ μὲν ἔργῳ ἔτι ἐπ' ἀμφότερα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε. τῷ δ' ἐμφανεῖ τότε λόγῳ, οὐκ ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν. εὖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι οἱ ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα, οὐκ ἀποδέξονται. ὥστε μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων ἀπελθεῖν. καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαί τε περὶ σφῶν αὐτῶν. καὶ τὰ πράγματα ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ὁρῶντας, καὶ οὐκ ἄλλων ἐπιτιμήσει ἀκούσαντας γνώσε-

θαι. ἀλλ' ὑπὸ ὧν ἄν τις εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τούτων αὐτοὺς πείσεσθαι, τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς, καὶ τοὺς πλείους ἔφη οἳ νῦν βοῶσιν, ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκεῖσε ἀφικομένους, τὰ ἐναντία βοήσεσθαι. ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὔκουν βούλεσθαι αὐτός γε ἐπιστάμενος τὰς ἀθηναίων φύσεις, ἐπ' αἰσχρᾷ τε αἰτίᾳ καὶ ἀδίκως ὑπὸ ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων εἰ δεῖ κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν, ἰδίᾳ. τά τε συρακουσίων ἔφη, ὅμως ἔτι ἥσσω τῶν σφετέρων εἶναι. χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας, καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλίσκοντας. καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας. τὰ μὲν ἀπορεῖν. τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν. δισχίλια γὰρ τάλαντα ἤδη ἀνηλωκέναι, καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν. ἤν τε καὶ ὁτιοῦν ἐκλίπωσι τῆς νῦν παρασκευῆς, τῷ μὴ διδόναι τροφὴν, φθερεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα. ἐπικουρικὰ μᾶλλον, ἢ δι' ἀνάγκης, ὥσπερ τὰ σφέτερα ὄντα. τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι προσκαθημένους, καὶ μὴ χρήμασιν ὡς πολὺ κρείσσους εἰσὶ, νικηθέντας ἀπιέναι. ὁ μὲν Νικίας ταῦτα λέγων, ἰσχυρίζετο. αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς συρακούσαις ἀκριβῶς. καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι που τὸ βουλόμενον τοῖς ἀθηναίοις γίγνεσθαι τὰ πράγματα. καὶ ἐπικηρυκευόμενον πρὸς αὐτὸν, ὥστε μὴ ἀπανίστασθαι. καὶ ἅμα ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς. ὁ δὲ Δημοσθένης, περὶ μὲν τοῦ προσκαθῆσθαι, οὐδ' ὁπωσοῦν ἐνεδέχετο. εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν ἄνευ ἀθηναίων ψηφίσματος. ἀλλὰ τρίβειν αὐτοὺς, ἔφη χρῆναι ἢ ἐς τὴν θάψον ἀναστάντας τοῦτο ποιεῖν, ἢ ἐς τὴν κατάνην. ὅθεν τῷ τε πεζῷ ἐπὶ πολλὰ τῆς χώρας ἐπιόντες θρέψονται. πορθοῦντες τὰς τῶν πολεμίων καὶ ἐκείνους βλάψουσι. ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει καὶ οὐκ ἐν στενοχωρίᾳ, ἣ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλόν ἐστι, τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν ᾗ τά τε τῆς ἐμπειρίας χρήσιμα σφῶν ἔσται. καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους. οὐκ ἐκ βραχέος καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε καὶ καταίροντες ἕξουσι. τό τε ξύμπαν εἰπεῖν οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν. ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων αὐτῷ ταῦτα ξυνηγόρευεν, ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου, ὄκνος τις καὶ μέλλησις ἐνεγένετο. καὶ ἅμα ὑπόνοια μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι, τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον. ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς συρακούσας. ὁ μὲν Σικανὸς, ἁμαρτὼν τοῦ ἀκράγαντος, ἐν γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι. ἡ τοῖς συρακουσίοις στάσις ἐς φιλίαν ἐξεπεπτώκει. ὁ δὲ Γύλιππος, ἄλλην τε στρατιὰν πολλὴν ἔχων, ἦλθεν ἀπὸ τῆς Σικελίας. καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἦρος ἐν ταῖς ὁλκάσιν ὁπλίτας ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς λιβύης ἐς σελινοῦντα. ἀπενεχθέντες γὰρ ἐς λιβύην, καὶ δόντων κυρηναίων τριήρεις δύο, καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ λιβύων ξυμμαχήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς λίβυς, καὶ αὐτόθεν παραπλεύσαντες ἐς νέαν πόλιν καρχηδονιακὸν ἐμπόριον. ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦς ἀπέχει. καὶ ἀπ' αὐτοῦ περαιωθέντες, ἀφίκοντο ἐς σελινοῦντα. καὶ οἱ μὲν συρακούσιοι εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευάζοντο, ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφότερα αὖθις τοῖς ἀθηναίοις καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ. οἱ δὲ τῶν ἀθηναίων στρατηγοὶ ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες. καὶ ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠναντιοῦτο. ἀλλ' ἢ μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὡς ἐδύναντο, ἀδηλότατα ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι. καὶ παρασκευάσασθαι ὅταν τις σημήνῃ. καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἕτοιμα ἦν ἀποπλεῖν, ἡ σελήνη ἐκλείπει. ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὖσα. καὶ οἱ ἀθηναῖοι, οἵ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρατηγοὺς ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας. ἦν γάρ τι καὶ ἄγαν θειασμῷ τε, καὶ τῷ τοιούτῳ προσκείμενος. οὐδ' ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη, πρὶν ὡς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι ὅπως ἂν πρότερον κινηθείη. καὶ τοῖς μὲν ἀθηναίοις μελλήσασι, διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐγηγερμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν, μήτε ταῖς ναυσὶ, μήτε τῷ πεζῷ. οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔκπλουν ἐπιβουλεῦσαι. καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄλλοσέ ποι τῆς Σικελίας καθεζομένους, χαλεπωτέρους εἶναι προσπολεμεῖν. ἀλλ' αὐτοῦ ὡς τά-

χιστα

χιστα καὶ ἐν ᾧ σφίσι ξυμφόρει ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν. καὶ ἀνεπαύοντο ἡμέρας, ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν προτεραίᾳ πρὸς τὰ τείχη τῶν ἀθηναίων προσέβαλλον. καὶ ἐπεξελθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ καὶ τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων κατά τινας πύλας, ἀπολαμβάνουσί τε τῶν ὁπλιτῶν τινας, καὶ τρεψάμενοι καταδιώκουσιν. οὔσης δὲ στενῆς τῆς ἐφόδου, οἱ ἀθηναῖοι, ἵππους τε ἑβδομήκοντα ἀπολλύουσι. καὶ τῶν ὁπλιτῶν, οὐ πολλούς. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν ἡ στρατιὰ τῶν συρακουσίων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς τε ναυσὶν ἐκπλέουσιν, οὔσαις ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα. καὶ τῷ πεζῷ ἅμα πρὸς τὰ τείχη ἐχώρουν. οἱ δ' ἀθηναῖοι ἀντανῆγον ναυσὶν ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ προσμίξαντες ἐναυμάχουν. καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα ἔχοντα τὸ δεξιὸν κέρας τῶν ἀθηναίων, καὶ βουλόμενον περικλείσασθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναντίων, καὶ ἐπεξαγαγόντα τῷ πλῷ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον νικήσαντες οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μέσον πρῶτον τῶν ἀθηναίων ἀπολαμβάνουσι. κἀκεῖνον ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος, καὶ αὐτόν τε διαφθείρουσι, καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ ναῦς ἐπισπομένας, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς πάσας ναῦς ἤδη τῶν ἀθηναίων κατεδίωκόν τε, καὶ ἐξεώθουν ἐς τὴν γῆν. ὁ δὲ Γύλιππος ὁρῶν τὰς ναῦς τῶν πολεμίων νικωμένας, καὶ ἔξω τῶν σταυρωμάτων καὶ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος διαφθείρειν τοὺς ἐκβαίνοντας, καὶ τὰς ναῦς ῥᾷον τοὺς συρακουσίους ἀφέλκειν, τῆς γῆς φιλίας οὔσης, παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλὴν, μέρος τι ἔχων τῆς στρατιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ τυρσηνοί. οὗτοι γὰρ ἐφύλασσον τοῖς ἀθηναίοις, ταύτῃ ὁρῶντες ἀτάκτως προσφερομένους, ἐπεκβοηθήσαντες καὶ προσπεσόντες τοῖς πρώτοις, τρέπουσι. καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν λίμνην, τὴν λυσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν συρακουσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐπιβοηθήσαντες, καὶ δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἐς μάχην τε κατέστησαν πρὸς αὐτούς. καὶ νικήσαντες ἐπεδίωξαν. καὶ ὁπλίτας τε πολλοὺς ἀπέκτειναν. καὶ τὰς ναῦς, τὰς μὲν πολλὰς, διέσωσάν τε, καὶ ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, δυοῖν δεούσας εἴκοσιν. ἃς οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν. καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς ἐμπρῆσαι βουλόμενοι, ὁλκάδα παλαιὰν κληματίδων, καὶ δᾳδὸς γεμίσαντες, ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὔριος, ἀφεῖσαν τὴν ναῦν πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ ἀθηναῖοι δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν, ἀντεμηχανήσαντό τε σβεστήρια κωλύματα. καὶ παύσαντες τὴν φλόγα, καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλκάδα, τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ συρακούσιοι μὲν, τῆς τε ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν. καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως τῶν ὁπλιτῶν, ὅθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον. ἀθηναῖοι δὲ, ἧς τε οἱ τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λίμνην, καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ. γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς συρακουσίοις λαμπρᾶς ἤδη τοῦ ναυτικοῦ, πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο, τὰς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας. οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν. καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς, μέγας ἦν. πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας, ὁ μετάμελος. πόλεσι γὰρ ταύταις μόναις ἤδη ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες δημοκρατουμέναις τε, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ καὶ ναῦς, καὶ ἵππους, καὶ μεγέθη ἐχούσαις, οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν, οὔτε ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς, ᾧ προσήγοντο ἂν, οὔτ' ἐκ παρασκευῆς πολλῷ κρείσσους. σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, τά τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουν, καὶ ἐπειδή γε ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἠθύμουν. οἵ τε συρακούσιοι τόν τε λιμένα εὐθὺς παρέπλεον ἀδεῶς, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ διενοοῦντο κλείσειν. ὅπως μηκέτι μηδ' εἰ βούλοιντο λάθοιεν αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοὶ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι. νομίζοντες ὅπερ ἦν, ἀπό τε τῶν παρόντων, πολὺ σφῶν καθυπέρτερα τὰ πράγματα εἶναι. καὶ εἰ δύναιντο κρατῆσαι ἀθηναίων τε, καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι. τούς τε γὰρ ἄλλους ἕλληνας εὐθὺς, τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι. τοὺς δὲ, φόβου ἀπολύεσθαι. οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον ἀθηναίων δύναμιν, τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν. καὶ αὐτοὶ δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι, ὑπό τε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἔπειτα πολὺ θαυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν δὲ ἄξιος ὁ ἀγὼν κατά τε ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων. καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὖ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσιν, ἡγεμόνες τε γιγνόμενοι μετὰ κορινθίων καὶ

λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέραν πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεῦσαί τε καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυνῆλθε. πλήν γε δὴ τοῦ ξύμπαντος λόγου, τοῦ ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ λακεδαιμονίων. τοσοίδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν, ξυγκτησόμενοι τὴν χώραν, τοῖς δὲ, ξυνδιασώσαντες, ἐπὶ συρακούσας ἐπολέμησαν. οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον, οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ' ἀλλήλων στάντες. ἀλλ' ὡς ἑκάστοις τῆς ξυντυχίας, ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον, ἢ ἀνάγκης ἔσχεν. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ, ἴωνες ἐπὶ δωριέας συρακουσίους ἑκόντες ἦλθον, καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρώμενοι λήμνιοι, καὶ ἴμβριοι, καὶ αἰγινῆται οἳ τότε αἴγιναν εἶχον. καὶ ἔτι ἑστιαιεῖς, οἱ ἐν εὐβοίᾳ ἑστίαιαν οἰκοῦντες ἄποικοι ὄντες, ξυνεστράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι. εἰσὶ δ' οἳ, καὶ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν, ἐρετριεῖς καὶ χαλκιδεῖς, καὶ στυρεῖς, καὶ καρύστιοι, ἀπ' εὐβοίας ἦσαν. ἀπὸ δὲ νήσων, κεῖοι, καὶ ἄνδριοι, τήϊοι. ἐκ δ' ἰωνίας, μιλήσιοι, καὶ σάμιοι, καὶ χῖοι. τούτων χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου. ναῦς δὲ παρέχοντες αὐτόνομοι ξυνέσποντο. καὶ τὸ πλεῖστον ἴωνες ὄντες, οὗτοι πάντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων πλὴν καρυστίων. οὗτοι δ' εἰσὶ δρύοπες ὑπήκοοι δ' ὄντες καὶ ἀνάγκῃ, ὅμως ἴωνές τε ἐπὶ δωριέας ἠκολούθουν. πρὸς δ' αὐτοῖς αἰολεῖς. μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι. τενέδιοι δὲ καὶ αἴνιοι, ὑποτελεῖς. οὗτοι δὲ αἰολεῖς αἰολεῦσι τοῖς κτίσασι Βοιωτοῖς μετὰ συρακουσίων, κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο. πλαταιῆς δὲ κατ' ἀντικρὺ Βοιωτοὶ Βοιωτοῖς μόνοι εἰκότως κατ' ἔχθος. ῥόδιοι δὲ καὶ κυθήριοι δωριεῖς ἀμφότεροι. οἱ μὲν λακεδαιμονίων ἄποικοι κυθήριοι, ἐπὶ λακεδαιμονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ, μετὰ Ἀθηναίων ὅπλα ἔφερον. ῥόδιοι δὲ, ἀργεῖοι γένος. συρακουσίοις μὲν δωριεῦσι. γελῴοις δὲ καὶ ἀποίκοις ἑαυτῶν οὖσι μετὰ συρακουσίων στρατευομένοις ἠναγκάζοντο πολεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν, κεφαλλῆνες μὲν καὶ ζακύνθιοι αὐτόνομοι μὲν, κατὰ δὲ τὸ νησιωτικὸν μᾶλλον κατειργόμενοι ὅτι θαλάσσης ἐκράτουν ἀθηναῖοι, ξυνείποντο. κερκυραῖοι δὲ οὐ μόνον δωριεῖς, ἀλλὰ καὶ κορίνθιοι σαφῶς ἐπὶ κορινθίους τε καὶ συρακουσίους τῶν μὲν, ἄποικοι ὄντες. τῶν δὲ, ξυγγενεῖς. ἀνάγκῃ μὲν ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς. βουλήσει δὲ κατὰ ἔχθος τὸ κορινθίων, οὐχ ἧσσον εἵποντο. καὶ οἱ μεσσήνιοι νῦν καλούμενοι ἐν ναυπάκτῳ καὶ ἐκ πύλου τότε ὑπ' ἀθηναίων ἐχομένης, ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθησαν. καὶ ἔτι μεγαρέων φυγάδες, οὐ πολλοὶ. μεγαρεῦσι σελινουντίοις οὖσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. τῶν δὲ ἄλλων ἑκούσιος μᾶλλον ἡ στρατεία ἐγίγνετο ἤδη. ἀργεῖοι μὲν οὐ τῆς ξυμμαχίας ἕνεκα μᾶλλον, ἢ τῆς λακεδαιμονίων τε ἔχθρας. καὶ τῆς παραυτίκα ἑκάστοι ἰδίας, δωριεῖς ἐπὶ δωριέας μετὰ Ἀθηναίων ἰώνων ἠκολούθουν. μαντινεῖς δὲ, καὶ ἄλλοι ἀρκάδων μισθοφόροι, ἐπὶ τοὺς ἀεὶ πολεμίους σφίσιν ἀποδεικνυμένους ἰέναι εἰωθότες, καὶ τότε τοὺς μετὰ τῶν κορινθίων ἐλθόντας ἀρκάδας, οὐδὲν ἧσσον διὰ κέρδος ἡγούμενοι πολεμίους. κρῆτες δὲ καὶ αἰτωλοὶ μισθῷ καὶ οὗτοι πεισθέντες, ξυνέβη δὲ τοῖς κρησὶ τὴν γέλαν ῥοδίοις ξυγκτίσαντας, μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἄκοντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ ἀκαρνάνων τινὲς ἅμα μὲν κέρδει, τὸ δὲ πλέον Δημοσθένους φιλίᾳ καὶ Ἀθηναίων εὐνοίᾳ, ξύμμαχοι ὄντες, ἐπεκούρησαν. καὶ οἵδε μὲν τῷ ἰονίῳ κόλπῳ ὁριζόμενοι. ἰταλιωτῶν δὲ, θούριοι καὶ μεταπόντιοι ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις. τότε στασιωτικῶν καιρῶν κατειλημμένων ξυνεστράτευον. καὶ σικελιωτῶν, νάξιοι καὶ καταναῖοι. Βαρβάρων, δὲ ἐγεσταῖοι. οἵπερ ἐπηγάγοντο καὶ σικελιωτῶν τὸ πλέον καὶ τῶν ἔξω Σικελίας. τυρσηνῶν τέ τινες κατὰ διαφορὰν συρακουσίων. καὶ ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν μετὰ Ἀθηναίων ἔθνη ἐστράτευον. συρακουσίοις δὲ ἀντεβοήθησαν. καὶ καμαριναῖοι μὲν ὅμοροι ὄντες, καὶ γελῷοι οἰκοῦντες μετ' αὐτούς. ἔπειτα ἀκραγαντίνων ἡσυχαζόντων ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυμένοι σελινούντιοι. καὶ οἱ δὲ μὲν τῆς Σικελίας, τὸ πρὸς λιβύην μέρος τετραμμένον νεμόμενοι. ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν τυρσηνικὸν πόντον μορίου ἐν ᾧ καὶ μόνοι ἕλληνες οἰκοῦσιν, οὗτοι δὲ καὶ μόνοι ἐξ αὐτοῦ ἐβοήθησαν. καὶ ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη τῶν ἐν Σικελίᾳ, τοσάδε δωριεῖς τε καὶ οἱ αὐτόνομοι πάντες ξυνεμάχουν. Βαρβάρων δὲ σικελοὶ μόνοι ὅσοι μὴ ἀφεστάσαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. τῶν δ' ἔξω Σικελίας ἑλλήνων, λακεδαιμόνιοι μὲν ἡγεμόνα σπαρτιάτην παρεχόμενοι. νεοδαμώδεις δὲ, τοὺς ἄλλους καὶ εἵλωτας. δύναται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη εἶναι. κορίνθιοι δὲ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παραγενόμενοι, καὶ λευκάδιοι, καὶ ἀμπρακιῶται, κατὰ τὸ ξυγγενές. ἐκ δὲ ἀρκαδίας μισθοφόροι ὑπὸ κορινθίων ἀποσταλέντες καὶ σικυώνιοι ἀναγκαστοὶ στρατεύοντες. καὶ τῶν

ἔξω Πελοποννήσου Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους, οἱ Σικελιῶται αὐτοὶ πλῆθος πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε μεγάλας πόλεις οἰκοῦντες. καὶ γὰρ ὁπλῖται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, καὶ ἄλλος ὅμιλος ἄφθονος ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας αὖθις ὡς εἰπεῖν τοὺς ἄλλους Συρακούσιοι, αὐτοὶ πλείω ἐπορίσαντο διὰ μέγεθος πόλεως. καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι, τοσαίδε ξυνελέγησαν. καὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρῆσαν. καὶ οὐκέτι οὐδὲν οὐδετέροις ἐπῆλθεν. οἵ τε οὖν Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, εἰκότως ἐνόμισαν καλὸν ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι, ἐπὶ τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς ναυμαχίας, ἑλεῖν τε τὸ στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων τοσοῦτον ὄν, καὶ μὴ δὲ καθ' ἕτερα αὐτούς, μήτε διὰ θαλάσσης, μήτε τῷ πεζῷ διαφυγεῖν. ἔκληον οὖν τόν τε λιμένα εὐθὺς τὸν μέγαν, ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ σταδίων μάλιστα, τριήρεσι πλαγίαις, καὶ πλοίοις, καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζοντες. καὶ τἆλλα, ἢν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι, παρεσκευάζοντο. καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, τήν τε ἀπόκλῃσιν ὁρῶσι, καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν αὐτῶν αἰσθομένοις, βουλευτέα ἐδόκει. καὶ ξυνελθόντες οἵ τε στρατηγοί, καὶ οἱ ταξίαρχοι, πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τε ἄλλων, καὶ ὅτι τὰ ἐπιτήδεια, οὔτε αὐτίκα ἔτι εἶχον, προπέμψαντες γὰρ ἐς Κατάνην ὡς ἐκπλευσόμενοι ἀπεῖπον μὴ ἐπάγειν, οὔτε τὸ λοιπὸν ἔμελλον ἕξειν εἰ μὴ ναυκρατήσουσιν, ἐβουλεύσαντο τὰ μὲν τείχη τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατειχίσματι, ὅσον οἷόν τε ἐλάχιστον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς ἀσθενοῦσιν ἱκανὸν γενέσθαι. τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου πεζοῦ, τὰς ναῦς πάσας ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλοώτεραι, πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες πληρῶσαι. καὶ διαναυμαχήσαντες, ἢν μὲν νικῶσιν, ἐς Κατάνην κομίζεσθαι. ἢν δὲ μή, ἐμπρήσαντες τὰς ναῦς πεζῇ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν. ᾗ ἂν τάχιστα μέλλωσί τινος χωρίου, ἢ βαρβαρικοῦ, ἢ ἑλληνικοῦ φιλίου ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μέν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, ταῦτα καὶ ἐποίησαν. ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνω τειχῶν ὑποκατέβησαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας ἀναγκάσαντες ἐσβαίνειν, ὅστις καὶ ὁποσοῦν ἐδόκει ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος, εἶναι. καὶ ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πᾶσαι, δέκα μάλιστα καὶ ἑκατόν. τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς τῶν τε Ἀκαρνάνων, καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐσεβίβαζον. καὶ τἆλλα ὡς οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου τε, καὶ τοιαύτης διανοίας ἐποιήσαντο. ὁ δὲ Νικίας, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἑτοῖμα ἦν ὁρῶν, καὶ τοὺς στρατιώτας, τῷ τε παρὰ τὸ εἰωθὸς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι ἀθυμοῦντας, καὶ διὰ τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν, ὡς τάχιστα βουλομένους διακινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας, παρεκελεύσατο τότε πρῶτον, καὶ ἔλεξε τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΝΙΚΙΟΥ.

Ἄνδρες στρατιῶται Ἀθηναίων τε, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων, ὁμοίως κοινὸς ἅπασιν ἔσται, περί τε σωτηρίας καὶ πατρίδος ἑκάστοις οὐχ ἧσσον, ἢ τοῖς πολεμίοις. ἢν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσίν, ἔστι τῳ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρή, οὐδὲ πάσχειν, ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων. οἳ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες, ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων ξυστρατευόμενοι ἀεί, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων, καὶ τὸ τῆς τύχης. κἂν μεθ' ἡμῶν ἐλπίσαντες στῆναι, καὶ ὡς ἀναμαχούμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ πλήθους, ὅσον αὐτοὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευάζεσθε. ἃ δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν, ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος στενότητι, πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσεσθαι. καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρασκευήν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα. πάντα καὶ ἡμῖν νῦν ἐκ τῶν παρόντων μετὰ τῶν κυβερνητῶν, ἐσκεμμένα ἡτοίμασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται. καὶ ὄχλος. ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει, οὐκ ἂν ἐχρώμεθα, διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν, ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίᾳ, πρόσφορα ἔσται. εὕρηται δ' ἡμῖν ὅσα μὴ ἀντιναυπηγεῖσθαι. καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς παχύτητας, ᾧπερ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί. αἳ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν τῆς προσπεσούσης νεώς, ἢν τὰ ἐπὶ τούτοις οἱ ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἠναγκάσμεθα, ὥστε πεζομαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν. καὶ τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι, μήτ' ἐκείνους ἐᾶν, ὠφέλιμον φαίνεται. ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς, πλὴν ὅσον ἂν ὁ πεζὸς ἡμῶν ἐπέχῃ πολεμίας οὔσης. ὧν χρὴ μεμνημένους διαμάχεσθαι, ὅσον ἂν δύνησθε. καὶ μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν. ἀλλὰ ξυμπεσούσης νηὶ νεώς, μὴ πρότερον

ἀξιοῦν

ἄξιον ἀπολῦσαι, ἢν μὴ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώματος ὁπλίτας, ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα τοῖς ὁπλίταις οὐχ ἧσσον τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσῳ τῶν ἄνωθεν μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦτο. ὑπάρχει δ' ὑμῖν ἔτι νῦν γε τὰ πλέω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν. τοῖς δὲ ναύταις παραινῶ, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε, καὶ δέομαι, μὴ ἐκπεπλῆχθαί τι ταῖς ξυμφοραῖς ἄγαν. τήν τε παρασκευὴν ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων, βελτίω νῦν ἔχοντας, καὶ τὰς ναῦς πλείους, ἐκείνην τε τὴν ἡδονὴν ἐνθυμεῖσθαι, ὡς ἀξία ἐστὶ διασώσασθαι, οἵ τε ὡς Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν, τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ τῶν τρόπων τῇ μιμήσει, ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα. καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι. ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι πολὺ πλέον μετείχετε. ὥστε κοινωνοὶ μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες, δικαίως ἂν αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδίδοτε. καταφρονήσαντες δὲ Κορινθίους τε οὓς πολλάκις νενικήκατε. καὶ Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ' ἀντιστῆναι οὐδεὶς ἕως ἤκμαζε τὸ ναυτικὸν ἡμῖν ἠξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτούς καὶ δείξατε, ὅτι καὶ μετὰ ἀσθενείας καὶ ξυμφορῶν, ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν ἑτέρας εὐτυχούσης ῥώμης. τούς τε Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω, ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἄλλας ὁμοίας ταῖσδε. οὔτε ὁπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε. εἴτε ξυμβήσεταί τι ἄλλο, ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν. τούς τε ἐνθάδε πολεμίους, εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα πλευσομένους. καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν, ἀδυνάτους ἐσομένους, τούς τε αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακοσίοις εὐθὺς γίγνοισθε, οἷς αὐτοὶ ἴστε, οἵᾳ γνώμῃ ἐπήλθετε. οἱ δ' ἐκεῖ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥστε ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες καρτερήσατε εἴπερ ποτέ. καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες, ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι, καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες. καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις. καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν, περὶ ὧν εἴ τις τι ἕτερος ἑτέρου προφέρει, ἢ ἐπιστήμῃ, ἢ εὐψυχίᾳ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος, αὐτός τε αὑτῷ ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα παρακελευσάμενος, εὐθὺς ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις, παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευήν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι. προηγγέλθη δ' αὐτοῖς, καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν. καὶ πρός τε τἆλλα ἐξηρτύσαντο, ὡς ἕκαστα καὶ πρὸς τοῦτο. τὰς γὰρ πρῴρας καὶ τῆς νεὼς ἄνω ἐπὶ πολὺ κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι, καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἡ χεὶρ ἐπιβαλλομένη. καὶ ἐπειδὴ πάντα ἑτοῖμα ἦν, παρεκελεύσαντο ἐπ' ἐκείνοις, οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος, καὶ ἔλεξαν τοιάδε.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩΝ, ΚΑΙ ΓΥΛΙΠΠΟΥ.

Ὅτι μὲν καλὰ τὰ προειργασμένα, καὶ ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἀγὼν ἔσται, ὦ Συρακόσιοι, καὶ ξύμμαχοι, οἵ τε πολλοὶ δοκεῖτε ἡμῖν εἰδέναι, οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀντελάβεσθε. καὶ εἴ τις μὴ ἐπὶ ὅσον δεῖ ᾔσθηται, σημανοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ ἐς τὴν χώραν τήνδε ἐλθόντας, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς Σικελίας καταδουλώσει, ἔπειτ' εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος. καὶ ἀρχὴν τὴν ἤδη μεγίστην, τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κεκτημένους, πρῶτοι ἀνθρώπων ὑποστάντες τῷ ναυτικῷ, ᾧπερ πάντα κατέσχον. τὰς μὲν νενικήκατε ναυμαχίας. τὴν δ' ἐκ τοῦ εἰκότος νῦν νικήσετε. ἄνδρες γὰρ ἐπειδὰν ᾧ ἀξιοῦσι προύχειν κολουθῶσι, τό γ' ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ἀσθενέστερον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐστιν ἢ εἰ μηδ' ᾠήθησαν τὸ πρῶτον, καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ αὐχήματος σφαλλόμενοι, καὶ παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδόασιν. ὃ νῦν Ἀθηναίους εἰκὸς πεπονθέναι. ὑμῶν δέ, τό τε ὑπάρχον πρότερον, ᾧπερ καὶ ἀνεπιστήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον νῦν, καὶ τῆς δοκήσεως προσγεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρατίστους εἶναι εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσαμεν, διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς. τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἡ μεγίστη ἐλπίς, μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν παρέχεται. τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν τῆς παρασκευῆς ἡμῶν, τῷ μὲν ἡμετέρῳ τρόπῳ, ξυνήθη τέ ἐστι, καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι πρὸς τὴν ἑκάστην αὐτῶν ἐσόμεθα. οἱ δ' ἐπειδὰν πολλοὶ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, παρὰ τὸ καθεστηκὸς ὦσι, πολλοὶ δὲ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι ὡς εἰπεῖν, Ἀκαρνᾶνές τε καὶ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς ἀναβάντες, οἳ οὐδ' ὅπως καθεζομένους χρὴ τὸ βέλος ἀφεῖναι εὑρήσουσι, πῶς οὐ σφαλοῦσί τε τὰς ναῦς καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι ταράξονται, ἐπεὶ καὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν, οὐκ ὠφελήσονται, εἴ τις καὶ τόδε ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει πεφόβηται. ἐν ὀλίγῳ γὰρ πολλαί, ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ δρᾶν τι ὧν βούλονται ἔσονται.

ῥᾷσται

ξασα δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι ἀφ' ὧν ἡμῖν παρεσκεύασται. τὸ δ' ἀληθέστατον γνῶτε, ἐξ ὧν ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι. ὑπερβαλλόντων γὰρ αὐτοῖς τῶν κακῶν, καὶ βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας, ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν. οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον, ἢ τύχης ἀποκινδυνεῦσαι, οὕτως ὅπως δύνανται. ἵν' ἢ βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν, ἢ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο τὴν ἀποχώρησιν ποιῶνται. ὡς τῶν γε παρόντων, οὐκ ἂν πράξοντες χεῖρον. πρὸς οὖν ἀταξίαν τε τοιαύτην, καὶ τύχην ἀνδρῶν ἑαυτὴν παραδεδωκυῖαν πολεμιωτάτων, ὀργῇ προσμίξωμεν. καὶ νομίσωμεν, ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι, πρὸς τοὺς ἐναντίους, οἳ ἂν ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος δικαιώσωσιν, ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον. ἅμα δὲ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐγγενησόμενον ἡμῖν καὶ τὸ λεγόμενόν που ἥδιστον εἶναι. ὡς δὲ ἐχθροὶ καὶ ἔχθιστοι, πάντες ἴστε. οἵγε ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δουλωσόμενοι. ἐν ᾧ εἰ κατώρθωσαν, ἀνδράσι μὲν ἂν τὰ ἄλγιστα προσέθεσαν. παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα. πόλει δὲ τῇ πάσῃ τὴν αἰσχίστην ἐπίκλησιν. ἀνθ' ὧν μὴ μαλακισθῆναί τινα πρέπει. μηδὲ τὸ ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς κέρδος νομίσαι. τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἐὰν κρατήσωσιν, ὁμοίως δράσουσι. τὸ δὲ, πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος ἃ βουλόμεθα, τούσδε τε κολασθῆναι, καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν, βεβαιοτέραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι, οἳ ἂν ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες, πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελῶσι. Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακουσίων στρατηγοὶ, καὶ Γύλιππος, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις παρακελευσάμενοι, ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθὺς, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἠσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας ὑπὸ τῶν παρόντων ἐκπεπληγμένος, καὶ ὁρῶν οἷος ὁ κίνδυνος, καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν, ἐπειδὴ καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι, καὶ νομίσας ὅπερ πάσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι, πάντα τε ἔργῳ ἔτι σφίσιν ἐνδεᾶ εἶναι καὶ λόγῳ αὐτοῖς οὔπω ἱκανὰ εἰρῆσθαι, αὖθις τῶν τριηράρχων ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπ' ὀνομάζων. καὶ αὐτοὺς ὀνομαστὶ καὶ φυλήν. ἀξιῶν τό τε καθ' ἑαυτόν, ᾧ ὑπῆρχε λαμπρότητός τι μὴ προδιδόναι τινά, καὶ τὰς πατρικὰς ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν. πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας. ἄλλα τε λέγων, ὅσα ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντος ἄνθρωποι, οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινὶ ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἴποιεν ἄν. καὶ ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια, ἔς τε γυναῖκας, καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατρῴους προφερόμενα. ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες, ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν, οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα νομίσας παρῃνῆσθαι ἀποχωρήσας, ἦγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅτι μεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφέλεια ἐς τὸ θαρσεῖν γίγνοιτο. ὁ Δημοσθένης, καὶ Μένανδρος, καὶ Εὐθύδημος, οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν, ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου εὐθὺς, ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος. καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν βουλόμενοι βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω. προεξαγόμενοι δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρότερον κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον. καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς, ἅμα παρεβοήθει, ᾗπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἦρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακουσίοις. Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων. Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ ἐπιπλέοντες, ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ. καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλήσεις. μετὰ δὲ τοῦτο, πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο. καὶ ἦν καρτερὰ, καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν προτέρων. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν ὁπότε κελευσθείη ἐγίγνετο. πολλὴ δὲ ἡ ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους. οἵ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον, ὅτε προσπέσοι ναῦς νηΐ, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης, πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν δὲ ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν, πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχησαν. βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσιαι γενέσθαι. αἱ μὲν ἐμβολαὶ, διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους, ὀλίγαι ἐγίγνοντο. αἱ δὲ προσβολαὶ, ὡς τύχοι, ναῦς νηΐ προσπεσοῦσα. ἢ διὰ τὸ φεύγειν, ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφέροιτο ναῦς οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις, καὶ τοξεύμασι, καὶ λίθοις, ἀφθόνως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο

ἐπει-

ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, οἱ ἐπιβάται ἐς χεῖρας ἰόντες, ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν, τὰ μὲν, ἄλλοις ἐμβεβληκέναι. τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλῆσθαι, δύο τε περὶ μίαν. καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πλείους ναῦς κατ᾽ ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι. καὶ τοῖς κυβερνήταις, τῶν μὲν, φυλακήν, τῶν δ᾽ ἐπιβουλήν, μὴ καθ᾽ ἓν ἕκαστον. κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν περιεστάναι. καὶ τὸν κτύπον, μέγαν ἀπὸ πολλῶν νεῶν ξυμπιπτουσῶν. ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς, ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο παρέχειν. πολλὴ γὰρ δὴ ἡ παρακέλευσις καὶ ἀκοὴ ἀφ᾽ ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς. κατὰ τὴν τέχνην, καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονικίαν ἐγίγνετο. τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶντες, καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν εἴποτε καὶ αὖθις προθύμως ἀντιλαβέσθαι. τοῖς δὲ συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἶναι, κωλῦσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν ἑκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴ τινά που ὁρῷεν, μὴ κατ᾽ ἀνάγκην πρύμναν κρουόμενον, ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον, ἠρώτων. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πολεμιωτάτην γῆν, οἰκειοτέραν ἤδη τῆς οὐ δι᾽ ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι ἀποχωροῦσιν. οἱ δὲ συρακούσιοι, εἰ οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγουσιν. ὅ, τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε. φιλονεικῶν μὲν, ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ. δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες, μὴ τῶν παρόντων ἔτι χείρω πράξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ, τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ ἐοικώς. καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. δι᾽ ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας, καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μὲν τινες ἴδοιεν πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησάν τε ἂν, καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν, μὴ στερῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας ἐτρέποντο. οἱ δ᾽ ἐπὶ τὸ ἡσσώμενον βλέψαντες, ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο. καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως, καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον, τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. ἄλλοι δὲ καὶ πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης. καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες ἐν τοῖς, χαλεπώτατα διῆγον. ἀεὶ γὰρ παρ᾽ ὀλίγον, ἢ διέφευγον, ἢ ἀπώλλυντο. ἦν τε ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι ὀλοφυρμός. βοή. νικῶντες. κρατούμενοι. ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ, μέγα στρατόπεδον, πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι. παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἔπασχον. πρίν γε δὴ οἱ συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπὶ πολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας, ἔτρεψάν τε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ διακελευσμῷ χρώμενοι, κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν. τότε δὲ, ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς, ἄλλος ἄλλῃ, ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν κατενεχθέντες, ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ πεζὸς, οὐκέτι διαφόρως, ἀλλ᾽ ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς, οἰμωγῇ τε καὶ στόνῳ πάντες δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθουν. οἱ δὲ, πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους, ἐς φυλακήν. ἄλλοι δὲ οἱ πλεῖστοι, ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα. οὐδεμιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν πύλῳ. διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς λακεδαιμονίοις, προσαπώλλυντο αὐτοῖς, καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες. καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι, ἢν μή τι παράλογον γίγνηται. γενομένης δ᾽ ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις, καὶ ἀνθρώπων ἀπολομένων, οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπικρατήσαντες, τά τε ναυάγια, καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο. καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν, τροπαῖον ἔστησαν. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν, νεκρῶν μὲν πέρι ἢ ναυαγίων, οὐδ᾽ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν. τῆς δὲ νυκτὸς ἐβουλεύοντο εὐθὺς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δὲ Νικίᾳ προσελθὼν, γνώμην ἐποιεῖτο πληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν, βιάσασθαι, ἢν δύνωνται, ἅμα ἕῳ τὸν ἔκπλουν. λέγων, ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαί εἰσι νῆες χρήσιμαι σφίσιν, ἢ τοῖς πολεμίοις. ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις. περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα. τοῖς δ᾽ ἐναντίοις ἐλάσσους, ἢ πεντήκοντα. καὶ ξυγχωροῦντος Νικίου τῇ γνώμῃ, καὶ βουλομένων πληροῦν αὐτῶν, οἱ ναῦται οὐκ ἤθελον ἐσβαίνειν διὰ τὸ καταπεπλῆχθαι τῇ ἥσσῃ. καὶ μὴ ἂν ἔτι οἴεσθαι κρατῆσαι. καὶ οἱ μὲν, ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες ἤδη ξύμπαντες τὴν γνώμην εἶχον. Ἑρμοκράτης δὲ ὁ συρακούσιος, ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν, καὶ νομίσας δεινὸν εἶναι, εἰ τοσαύτη στρατιὰ

κατὰ

κατὰ γῆν ἀποχωρήσαντα, καὶ καθεζόμενον ποι τῆς Σικελίας, βουλήσεσθαι αὖθις, σφίσι τὸν πό-
λεμον ποιεῖσθαι, ἐφηγεῖται ἐλθὼν τοῖς ἐν τέλει οὖσιν, ὡς οὐ χρεὼν ἀποχωρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς
περιιδεῖν. λέγων ταῦτα, ἃ καὶ αὐτῷ ἐδόκει. ἀλλὰ ἐξελθόντας ἤδη πάντας, συρακουσίους
καὶ τοὺς ξυμμάχους, τάς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι, καὶ τὰ στενόπορα τῶν χωρίων, προφθάσαν-
τας φυλάσσειν. οἱ δὲ, ξυνεγίγνωσκον μὲν καὶ αὐτοὶ, οὐχ ἧσσον ταῦτα ἐκείνου. καὶ ἐδόκει ποιη-
τέα εἶναι. τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἄρτι ἀσμένους ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης ἀναπεπαυμένους, καὶ ἅμα
ἑορτῆς οὔσης, ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς ἡράκλεια ταύτην τὴν ἡμέραν θυσία οὖσα, οὐ δοκεῖν ἂν ῥαδίως
ἐθελῆσαι ὑπακοῦσαι. ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης, πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς
ἐν τῇ ἑορτῇ. καὶ πάντα μᾶλλον ἐλπίζειν, ἂν σφῶν πείθεσθαι αὐτοὺς, ἢ ὅπλα λαβόντας, ἐν
τῷ παρόντι ἐξελθεῖν. ὡς δὲ τοῖς ἄρχουσι ταῦτα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα, καὶ οὐκ ἔπειθεν
αὐτοὺς ὁ Ἑρμοκράτης, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τάδε μηχανᾶται. δεδιὼς, μὴ οἱ ἀθηναῖοι καθ' ἡσυ-
χίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, πέμπει τῶν ἑταί-
ρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ, μετὰ ἱππέων, πρὸς τὸ τῶν ἀθηναίων στρατόπεδον, ἡνίκα ξυνεσκότα-
ζεν. οἳ προσελάσαντες ἐξ ὅσου τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι, καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας, ὡς ὄν-
τες τῶν ἀθηναίων ἐπιτήδειοι, ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἔνδοθεν, ἐκέλευον φρά-
ζειν Νικίᾳ, μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στράτευμα, ὡς συρακουσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων,
ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευασάμενον, ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν, εἰπόντες, ἀπῆλθον.
καὶ οἱ ἀκούσαντες, διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν ἀθηναίων. οἱ δὲ, πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον
τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ ἐπειδὴ, καὶ ὡς οὐκ εὐθὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς
καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι. ὅπως συσκευάσαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται
ὅτι χρησιμώτατα. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀναλαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ
σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια, ἀφορμᾶσθαι. συρακούσιοι δὲ καὶ Γύλιππος, τῷ μὲν πε-
ζῷ προεξελθόντες, τάς τε ὁδοὺς τὰς κατὰ τὴν χώραν ᾗ εἰκὸς ἦν τοὺς ἀθηναίους ἰέναι, ἀπεφρά-
γνυσαν. καὶ τῶν ῥεέθρων, καὶ τῶν ποταμῶν τὰς διαβάσεις, ἐφύλασσον. καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ
στρατεύματος, ὡς κωλύσοντες ᾗ ἐδόκει ἐτάσσοντο. ταῖς δὲ ναυσὶ προσπλεύσαντες, τὰς
ναῦς τῶν ἀθηναίων, ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον. ἐνέπρησαν δέ τινας ὀλίγας, ὥσπερ διενοήθη-
σαν αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι. τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν οὐδενὸς κωλύοντος, ὡς ἑκάστην ποι ἐκπε-
πτωκυῖαν ἀναδησάμενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ, καὶ
τῷ Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι. καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν ἦν, οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τάς τε ναῦς
ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος, καὶ αὐτοὶ, καὶ ἡ πόλις κινδυνεύον-
τες, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε, τῇ τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ, καὶ τῇ
γνώμῃ αἰσθέσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κεί-
μενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο. καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματίαι τε καὶ ἀ-
σθενεῖς, πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι, λυπηρότεροι ἦσαν. καὶ τῶν ἀπολωλότων, ἀθλιώτεροι.
πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι, ἐς ἀπορίαν καθίστασαν. ἄγειν τε σφᾶς ἀ-
ξιοῦντες, καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά που τις ἴδοι, ἢ ἑταίρων, ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκή-
νων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι, καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιντο. εἴ τῳ δὲ προλείποι
ἡ ῥώμη, καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν, καὶ οἰμωγῆς ἀπολειπόμενοι. ὥστε δά-
κρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλησθὲν, καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ, μὴ ῥαδίως ἀφορμᾶσθαι. καίπερ ἐκ
πολεμίας τε, καὶ μείζω, ἢ κατὰ δάκρυα. τὰ μὲν, πεπονθότας ἤδη. τὰ δὲ, περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ
δεδιότας, μή τι πάθωσι. κατήφειά τέ τις ἅμα, καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν. οὐ-
δὲν γὰρ ἄλλο, ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν ὑποφευγούσῃ καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ. μυ-
ριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἵ τε ἄλ-
λοι πάντες ἔφερον, ὅ,τι τις ἐδύνατο κατὰ τὸ χρήσιμον. καὶ οἱ ὁπλῖται, καὶ οἱ ἱππεῖς παρὰ τὸ εἰω-
θὸς αὐτοί τε καὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία. ὑπὸ τοῖς ὅπλοις. οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκολούθων. οἱ δὲ,
ἀπιστίᾳ. ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε, καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα
ἱκανά. σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία, καὶ ἰσομοιρία τῶν κα-
κῶν ἔχουσά τινα, ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν οὐδ' ὡς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο. ἄλ-
λως τε καὶ ἀπὸ οἵας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου, ἐς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπει-

νότητα ἀφῖκτο. μέγιστον γὰρ δὴ τὸ διάφορον τοῦτο, τῷ ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο. οἷς ἀντὶ μὲν τοῦ ἄλλους δουλωσομένους ἥκειν αὐτοὺς, τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι ξυνέβη ἀπιέναι. ἀντὶ δ' εὐχῆς τε καὶ παιάνων, μεθ' ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσμασιν ἀφορμᾶσθαι. πεζοὺς δὲ ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους, καὶ ὁπλιτικῷ προσέχοντας μᾶλλον, ἢ ναυτικῷ. ὅμως δὲ ὑπὸ μεγέθους, τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου πάντα ταῦτα αὐτοῖς οἰστὰ ἐφαίνετο. ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στράτευμα ἀθυμοῦν, καὶ ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὂν, ἐπιπαριὼν ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐθάρσυνέ τε, καὶ παρεμυθεῖτο. βοῇ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἑκάστοις καθ' οὓς γίγνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ πλεῖστον γεγωνίσκων ὠφελεῖν.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΝΙΚΙΟΥ ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ.

Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων ὦ ἀθηναῖοι καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρὴ ἔχειν. ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινοτέρων, ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν. μὴ δὲ καταμέμφεσθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς, μήτε ταῖς ξυμφοραῖς, μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθίαις. κἀγώ τοι οὐδενὸς ὑμῶν, οὔτε ῥώμῃ προφέρων, ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου, οὔτ' εὐτυχίᾳ δοκῶν που ὕστερός του εἶναι κατά τε τὸν ἴδιον βίον, καὶ ἐς τὰ ἄλλα, νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι. καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι. πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια, καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ' ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ὅμως, θαρσεῖα τοῦ μέλλοντος. αἱ δὲ ξυμφοραὶ, οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι. τάχα δ' ἂν καὶ λωφήσειαν. ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐτύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τε τιμωρήμεθα. ἦλθον γάρ που καὶ ἄλλοι τινὲς, ἤδη ἐφ' ἑτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες, ἀνεκτὰ ἔπαθον. καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν, τά τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα ἕξειν. οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμὲν, ἢ φθόνου. καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς, οἷοι ὁπλῖται ἅμα, καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε, μὴ καταπέπληχθε ἄγαν. λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοί τε πόλις εὐθύς ἐστε, ὅποι ἂν καθέζησθε. καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ, οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥᾳδίως, οὔτ' ἂν ἱδρυθέντας που ἐξαναστήσειε. τὴν δὲ πορείαν, ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ εὔτακτον εἶναι, αὐτοὶ φυλάξατε. μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος, ἢ ἐν ᾧ ἂν ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. σπουδὴ δὲ ὁμοίως, καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ. τὰ γὰρ ἐπιτήδεια, βραχέα ἔχομεν. καὶ ἢν ἀντιλαβώμεθα τοῦ φιλίου χωρίου τῶν σικελῶν, οὗτοι γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ συρακουσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσιν, ἤδη νομίζετε ἐν τῷ ὀχυρῷ εἶναι. προπέπεμπται δ' ὡς αὐτοὺς καὶ ἀπαντᾶν εἰρημένον. καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. τὸ δὲ ξύμπαν γνῶτε ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὂν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίγνεσθαι, ὡς μὴ ὄντος χωρίου ἐγγὺς, ὅποι ἂν μαλακισθέντες, σωθείητε. καὶ ἢν νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἵ τε ἄλλοι τευξόμενοι ὧν ἐπιθυμεῖτέ που ἐπιδεῖν. καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως, καίπερ πεπτωκυῖαν ἐπανορθώσοντες. ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐ δὲ νῆες, ἀνδρῶν κεναί.

Ὁ μὲν Νικίας, τοιάδε παρακελευόμενος, ἅμα ἐπῄει τὸ στράτευμα, καὶ εἴ πῃ ὁρῴη διεσπασμένον καὶ μὴ ἐν τάξει χωροῦν, ξυνάγων, καὶ καθιστάς. καὶ ὁ Δημοσθένης, οὐδὲν ἧσσον τοῖς καθ' ἑαυτὸν, τοιαῦτά τε καὶ παραπλήσια λέγων. τὸ δὲ, ἐχώρει ἐν πλαισίῳ τεταγμένον τοῦ Νικίου. ἐφεπόμενον δὲ, τοῦ Δημοσθένους. τοὺς δὲ σκευοφόρους, καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον, ἐντὸς εἶχον οἱ ὁπλῖται. καὶ ἐπειδή τε ἐγένοντο ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ ἀνάπου ποταμοῦ, εὗρον ἐπ' αὐτῷ παρατεταγμένους τῶν συρακουσίων, καὶ ξυμμάχων. καὶ τρεψάμενοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου, ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν. οἱ δὲ συρακούσιοι παριππεύοντές τε προσέκειντο. καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ προελθόντες σταδίους, ὡς τεσσαράκοντα, ηὐλίσαντο πρὸς λόφῳ τινὶ οἱ ἀθηναῖοι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, πρωῒ ἐπορεύοντο. καὶ προῆλθον ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ κατέβησαν ἐς χωρίον ἄπεδόν τι. καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο. βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι ἐδώδιμον, ᾠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος, καὶ ὕδωρ μετὰ σφῶν αὐτῶν φέρεσθαι αὐτόθεν. ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ στάδια, ᾗ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. οἱ δὲ συρακούσιοι ἐν τούτῳ προελθόντες, τὴν δίοδον τὴν ἐν τῷ πρόσθεν ἀπετείχιζον. ἦν δὲ λόφος καρτερός. καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης. ἐκαλεῖτο δὲ, ἀκραῖον λέπας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ ἀθηναῖοι προῄεσαν. καὶ οἱ τῶν συρακουσίων καὶ ξυμμάχων αὐτοὺς ἱππῆς καὶ ἀκοντισταὶ ὄντες πολλοὶ, ἑκατέρωθεν ἐκώλυον. καὶ ἐσηκόντιζόν τε, καὶ παρίππευον. καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπε-

δον.

δον. καὶ τὰ ἐπιτήδεια, οὐκέτι ὁμοίως εἶχον. οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν ὑπὸ τῶν ἱππέων. πρωῒ δὲ ἄραντες, ἐπορεύοντο αὖθις. καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον. καὶ εὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος, τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην, οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων. στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον, καὶ προσβαλόντες οἱ ἀθηναῖοι, ἐτειχομάχουν. καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος, διικνοῦντο γὰρ ῥᾷον οἱ ἄνωθεν, καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι ἀνεχώρουν πάλιν, καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι. καὶ ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος, φιλεῖ γίγνεσθαι. ἀφ' ὧν οἱ ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν. καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ, καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. ἀναπαυομένων δὲ αὐτῶν, ὁ Γύλιππος, καὶ οἱ συρακούσιοι, πέμπουσι μέρος τι τῆς στρατιᾶς, ἀποτειχιοῦντας ἐκ τοῦ ὄπισθεν αὐτούς, ᾗ προεληλύθεσαν. ἀντιπέμψαντες δὲ κἀκεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινὰς διεκώλυσαν. καὶ μετὰ ταῦτα πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ ἀθηναῖοι, ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ προυχώρουν. καὶ οἱ συρακούσιοι προσέβαλλόν τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλῳ, καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον. καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν. εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο. καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτοντες εἴπως κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι, πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ, ἀντεῖχον οἱ ἀθηναῖοι. ἔπειτα προελθόντες πέντε, ἢ ἓξ σταδίους, ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ συρακούσιοι ἀπ' αὐτῶν, ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. τῆς δὲ νυκτός, τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε, τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορία ἤδη, καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοί, ἐν πολλαῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντες ὡς πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ᾗ διενοήθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ᾗ οἱ συρακούσιοι ἐτήρουν πρὸς τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη, οὐκ ἐπὶ κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας, τὸ πρὸς καμαρίναν καὶ γέλαν. καὶ τὰς ταύτῃ πόλεις καὶ ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλά, ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δείματα ἐγγίγνεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας, καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει ταραχή. καὶ τὸ μὲν Νικίου στράτευμα, ὥσπερ ἡγεῖτο ξυνέμενέ τε καὶ προὔλαβε πολλῷ. τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ τὸ πλέον, ἀπεσπάσθη τε, καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσβάντες ἐς τὴν ὁδὸν τὴν ἐλωρινὴν καλουμένην, ἐπορεύοντο. ὅπως ἐπειδὴ γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσογείας. ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς σικελοὺς ταύτῃ, οὓς μετέπεμψαν ἀπαντήσεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν συρακουσίων ἀποτειχίζουσαν, καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. καὶ βιασάμενοι αὐτήν, διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ ἐχώρουν αὖθις πρὸς ἄλλον ποταμὸν τὸν ἐρινεόν. ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον. ἐν τούτῳ δ' οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς ἥ τε ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ἔγνωσαν τοὺς ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον, ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς ἀθηναίους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν. καὶ ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὑστέροις τε οὖσι, καὶ σχολαίτερον, καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προσπεσόντες ἐμάχοντο. καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν συρακουσίων, ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτούς, δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταυτό. τὸ δὲ Νικίου στράτευμα ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους. θᾶσσόν τε γὰρ ὁ Νικίας ἦγε νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν, ἐν τῷ τοιούτῳ ἑκόντας εἶναι, καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν. ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα ὑποχωρεῖν, τοσαῦτα μαχομένους, ὅσα ἀναγκάζονται. ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐτύγχανέ τε τὰ πλείω ἐν πόνῳ τε ξυνεχεστέρῳ ὢν διὰ τὸ ὑστέρῳ ἀναχωροῦντι αὐτῷ, ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους. καὶ τότε γνοὺς τοὺς συρακουσίους διώκοντας, οὐ προυχώρει μᾶλλον, ἢ ἐς μάχην ξυνετάσσετο, ἕως ἐνδιατρίβων κυκλοῦταί τε ὑπὸ αὐτῶν, καὶ πολλῷ θορύβῳ, αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀθηναῖοι ἦσαν. ἀνειληθέντες γὰρ ἔς τι χωρίον, ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν. ὁδὸς δέ, ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν. ἐλαίας δέ, οὐκ ὀλίγας εἶχεν. ἐβάλλοντό τε περισταδόν. τοιαύταις δὲ προσβολαῖς, καὶ οὐ ξυσταδὸν μάχαις, οἱ συρακούσιοι εἰκότως ἐχρῶντο. τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους, οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι, ἢ πρὸς τῶν ἀθηναίων. καὶ ἅμα φει-

δώ τέ τις ἐγγύτερον ἐπ' εὐπραγίᾳ ἤδη σαφεῖ, μὴ προαναλωθῆναί τῳ, καὶ ἐνόμιζον. καὶ ὡς ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ καταδαμασάμενοι, λήψεσθαι αὐτούς. ἐπειδὴ γοῦν δι' ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους, ἑώρων ἤδη τε ταλαιπωρημένους, τοῖς τε τραύμασι, καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει. κήρυγμα ποιοῦνται Γύλιππος, καὶ συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι. πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ, ὡς σφᾶς ἐπιέναι. καὶ ἀπεχώρησάν τινες πόλεις οὐ πολλαί. ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημοσθένους, ὁμολογία γίγνεται. ὥστε ὅπλα τε παραδοῦναι καὶ μὴ ἀποθανεῖν μηδένα. μήτε βιαίως, μήτε δεσμοῖς μήτε τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδείᾳ διαίτης. καὶ παρέδοσαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς, ἑξακισχίλιοι, καὶ τὸ ἀργύριον ὃ εἶχον ἅπαν κατέθεσαν. ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας ὑπτίας. καὶ ἐνέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. καὶ τούτους μὲν εὐθὺς ἀπεκόμισαν ἐς τὴν πόλιν. Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀφικνοῦνται αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐρινεόν. καὶ διαβὰς πρὸς μετέωρόν τι ἐκάθισε τὴν στρατιάν. οἱ δὲ συρακούσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες αὐτὸν, ἔλεγον, ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους, παραδεδώκοιεν σφᾶς αὐτοὺς, κελεύοντες κἀκεῖνον τὸ αὐτὸ δρᾶν. ὁ δ' ἀπιστῶν σπένδεται, ἱππέα πέμψαι σκεψόμενον. ὡς δ' οἰχόμενος ἀπήγγειλε πάλιν παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεύεται Γυλίππῳ καὶ συρακουσίοις εἶναι ἕτοιμος ὑπὲρ Ἀθηναίων ξυμβῆναι, ὅσα ἀνάλωσαν χρήματα συρακούσιοι ἐς τὸν πόλεμον, ταῦτα ἀποδοῦναι. ὥστε τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἀφεῖναι αὐτούς, μέχρις οὗ δ' ἂν, τὰ χρήματα ἀποδοθῇ, ἄνδρας δώσειν Ἀθηναίων ὁμήρους, ἕνα κατὰ τάλαντον. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ Γύλιππος, οὐ προσεδέχοντο τοὺς λόγους. ἀλλὰ προσπεσόντες, καὶ περιστάντες πανταχόθεν, ἔβαλλον καὶ τούτους μέχρι ὀψέ. εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως, σίτου τε καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίᾳ. ὅμως δὲ τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον ἔμελλον πορεύσεσθαι. καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ συρακούσιοι αἰσθάνονται, καὶ ἐπαιώνισαν. γνόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι οὐ λανθάνουσι, κατέθεντο πάλιν, πλὴν τριακοσίων μάλιστα ἀνδρῶν. οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι, ἐχώρουν τῆς νυκτὸς, ᾗ ἐδύναντο. Νικίας δὲ ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἦγε τὴν στρατιάν. οἱ δὲ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον, πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντίζοντες. καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν ἀσίναρον ποταμόν. ἅμα μὲν βιαζόμενοι, ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἱππέων τε πολλῶν, καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου. οἰόμενοι ῥᾶόν τι σφίσιν ἔσεσθαι, ἢν διαβῶσι τὸν ποταμόν. ἅμα δὲ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμίᾳ. ὡς δὲ γίγνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι. ἀλλὰ πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλόμενος. καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι, χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποίουν. ἀθρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν, ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις, καὶ κατεπάτουν περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν, οἱ μὲν, εὐθὺς διεφθείροντο. οἱ δὲ, ἐμπαλασσόμενοι, κατέρρεον ἐς τὰ ἐπὶ θάτερά τε τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ συρακούσιοι. ἦν δὲ κρημνώδες, ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους. καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ, ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἵ τε πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες, τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐθὺς διέφθαρτο. ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ ᾑματωμένον, καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς. τέλος δὲ, νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος, τοῦ μὲν, κατὰ τὸν ποταμόν, τοῦ δὲ, καὶ εἴ τι διαφύγοι ὑπὸ τῶν ἱππέων, ὁ Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι. πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ, ἢ τοῖς συρακουσίοις καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν. ἐκεῖνόν τε καὶ λακεδαιμονίους, ὅτι βούλονται. τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας, παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε. καὶ τούς τε λοιποὺς, ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο. πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο, ξυνεκόμισαν ζῶντας. καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτὸς, πέμψαντες τοὺς διωξομένους, ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος, ἐς τὸ κοινόν, οὐ πολὺ ἐγένετο. τὸ δὲ διακλαπὲν, πολύ. καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους ληφθέντων. μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον, καὶ ἀπέθανε. πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος, καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων, τῶν ἐν τῷ σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προσβολαῖς, ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενομέναις, οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως, καὶ διέφυγον. οἱ μὲν, καὶ παραυτίκα. οἱ δὲ, καὶ δουλεύσαντες, καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον, τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς κατάνην. συναθροισθέντες δὲ οἱ συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι,

τῶν τε

τῶν αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους. καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων, καὶ τῶν ξυμμάχων, ὁπόσους ἔλαβον, κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαντες τὴν τήρησιν. Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην, ἄκοντος Γυλίππου, ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γύλιππος, καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζεν οἱ εἶναι, ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις. ξυνέβαινε δὲ, τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι Δημοσθένην, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ, καὶ Πύλῳ. τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειότατον. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ Νικίας προυθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς, κἀκεῖνος οὐχ ἥκιστα πιστεύσας, ἑαυτὸν τῷ Γυλίππῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακουσίων τινὲς ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν, δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ. ἄλλοι δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι πείσας τινὰς ὅτι πλούσιος ἦν ἀποδρᾷ, καὶ αὖθις σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντές τε τοὺς ξυμμάχους, ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν, τοιαύτῃ ἢ ὅτι ἐγγυτάτω τούτων αἰτίᾳ ἐτεθνήκει. ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι, διὰ τὴν νενομισμένην ἐς τὸ θεῖον ἐπιτήδευσιν. τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακούσιοι, χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας πολλοὺς, οἵ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ τὸ πνῖγος ἔτι ἐλύπει, διὰ τὸ ἀστέγαστον. καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ, τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον. πάντα τε ποιούντων αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ. καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων. οἱ ἔκ τε τῶν τραυμάτων, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν, καὶ τὸ τοιοῦτον, ἀπέθνησκον. καὶ ὀσμαὶ ἦσαν, οὐκ ἀνεκτοί. καὶ λιμῷ ἅμα καὶ δίψει ἐπιέζοντο. ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας κοτύλην ὕδατος, καὶ δύο κοτύλας σίτου. ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν ὅτι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντά τινας, οὕτω διῃτήθησαν ἁθρόοι. ἔπειτα πλὴν Ἀθηναίων, καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν, ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστράτευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν ἐξειπεῖν. ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο ἑλληνικὸν, τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι. δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ ἑλληνικῶν ἴσμεν. καὶ τοῖς τε κρατήσασι, λαμπρότατον. καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέστατον. κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες, καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρίᾳ δὴ τὸ λεγόμενον, καὶ πεζὸς καὶ νῆες, καὶ οὐδὲν ὅτι οὐκ ἀπώλετο. καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν Σικελίαν γενόμενα.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΟΓΔΟΗΣ.

Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπίστουν. καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι, καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν πανσυδὶ διεφθάρθαι. ἐπειδὴ τε ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι, τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι. ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι, καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν, ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε, καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε, καὶ κατάπληξις μεγίστη δή. ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι, καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος, καὶ ἡ πόλις, ὁπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἱππέων, καὶ ἡλικίας οἵαν οὐχ ἑτέραν ἑώρων ὑπάρχουσαν, ἐβαρύνοντο. ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς, οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ, οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι. τούς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι. ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας. καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους, τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους, κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἐπικείσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ' αὐτῶν ἀποστάντας. ὅμως δὲ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικὸν ὅθεν ἂν δύνωνται, ξύλα ξυμ-

περιουσαμένους, καὶ χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι. καὶ μάλιστα τὴν εὔ-
βοιαν. τά τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι. καὶ ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν
ἑλέσθαι. οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὡς ἂν καιρὸς ᾖ προβουλεύσουσι. πάντας τε πρὸς τὸ παρα/
χρῆμα περιδεεῖς, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἑτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς
2 καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελί-
ας τῶν Αθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν, εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν. οἱ μὲν,
μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὡς ἤν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου
εἴη, ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Αθηναίους. νομίσαντες κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτοὺς, εἰ/
τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν. καὶ ἅμα ἡγούμενοι βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, οὗ με-
τασχεῖν καλὸν εἶναι. οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι, ξυμπροθυμηθέντες ἐπιπλέον, ἢ
πρὶν ἀπαλλάξεσθαι διὰ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλιστα δὲ οἱ τῶν Αθηναίων ὑπήκοοι,
ἑτοῖμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν, ἀφίστασθαι. διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα,
καὶ μὴδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς, ὡς τόν γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν
Λακεδαιμονίων πόλις, πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει. καὶ μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμ-
μαχοι, πολλῇ δυνάμει κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγενημένου, ἅμα τῷ ἦρι ὡς εἰ-
κὸς παρέσεσθαι ἔμελλον. πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες ἀπροφασίστως ἅπτεσθαι διενοοῦντο
τοῦ πολέμου. λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι
ἂν τὸ λοιπόν. οἷος καὶ ἀπὸ τῶν Αθηναίων περιέστη ἂν αὐτοὺς εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον. καὶ
καθελόντες ἐκείνους, αὐτοὶ τῆς πάσης Ελλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι. εὐθὺς οὖν Αγις μὲν
ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινὶ ἐκ Δεκελείας, τά τε τῶν ξυμμά/
χων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικὸν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιέως κόλπου, Οἰταίων τε
κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν, χρήματα ἐπράξατο. καὶ Αχαι/
οὺς τοὺς Φθιώτας, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόν/
των Θεσσαλῶν, ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα. καὶ κατέθετο τοὺς ὁμή-
ρους ἐς Κόρινθον. ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προσάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσ-
ταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο. καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς,
πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν. Φωκεῦσι, δὲ καὶ Λοκροῖς, πεντεκαίδεκα. καὶ Κοριν/
θίοις πεντεκαίδεκα. Αρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι, καὶ Σικυωνίοις, δέκα. Μεγαρεῦσι δὲ καὶ
Τροιζηνίοις, καὶ Επιδαυρίοις, καὶ Ερμιονεῦσι, δέκα. τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐθὺς
πρὸς τὸ ἔαρ ἑξόμενοι τοῦ πολέμου. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Αθηναῖοι, ὥσπερ διενοήθησαν
ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. τήν τε ναυπηγίαν ξύλα ξυμπορισάμενοι, καὶ Σούνιον τειχίσαντες.
ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου. καὶ τό, τε ἐν τῇ Λακωνι/
κῇ τείχισμα ἐκλιπόντες, ὃ ἐνῳκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν. καὶ τὰ ἄλλα εἴ που
τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν. μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων
διασκοποῦντες ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσωνται. πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων, καὶ ὄντων
οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὥσπερ ἀρχομένων ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐβοεῖς, ὡς Αγιν περὶ
ἀποστάσεως τῶν Αθηναίων, ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. ὁ δὲ, προσδεξάμενος τοὺς λό/
γους αὐτῶν, μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαίμονος, Αλκαμένην, τὸν Σθενελαΐδου, καὶ Μέλαν-
θον, ἄρχοντας, ὡς ἐς τὴν Εὔβοιαν. οἱ δ' ἦλθον ἔχοντες τῶν νεοδαμωδῶν, ὡς τριακοσίους. καὶ
παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διάβασιν. ἐν τούτῳ δὲ, καὶ Λέσβιοι ἦλθον, βουλόμενοι καὶ αὐτοὶ
ἀποστῆναι. καὶ ξυμπρασσόντων αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν, ἀναπείθεται Αγις, ὥστε Εὐβοίας μὲν πέ-
ρι, ἐπισχεῖν. τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν. Αλκαμένει τε Αρμοστὴν διδοὺς, ὃς
ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε. καὶ δέκα μὲν Βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο. δέκα δὲ Αγις. καὶ ταῦτα ἄ-
νευ τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο. ὁ γὰρ Αγις ὅσον χρόνον ἦν περὶ Δεκέλειαν, ἔχων τὴν
μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν, κύριος ἦν καὶ ἀποστέλλειν, εἴ ποί τινα ἐβούλετο στρατιὰν, καὶ ξυναγείρειν. καὶ
χρήματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον ὡς εἰπεῖν κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι ὑπήκουον,
ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων. δύναμιν γὰρ ἔχων αὐτὸς ἑκασταχόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ
μὲν, τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε. Χῖοι δὲ καὶ Ερυθραῖοι ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἑτοῖμοι ὄντες, πρὸς μὲν Α/
γιν οὐκ ἐτράποντο. ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα, καὶ παρὰ Τισσαφέρνους. ὃς βασιλεῖ Δαρείῳ
τῷ Αρταξέρξου, στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο

γὰρ καὶ

γὰρ καὶ ὁ Τισαφέρνης, τοὺς πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνεῖτο τροφὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους. οὓς δι' ἀθηναίους, ἀπὸ τῶν ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι ἐπωφείλησε. τούς τε οὖν φόρους μᾶλλον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι, κακώσας τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἅμα βασιλεῖ, ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν. καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσούθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα περὶ καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεύς, ἢ ζῶντα ἄξειν, ἢ ἀποκτενεῖν. οἱ μὲν οὖν χῖοι καὶ Τισαφέρνης, κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασον. Καλλίγειτος δὲ, ὁ Λαοφῶντος μεγαρεὺς, καὶ Τιμαγόρας, ὁ Ἀθηναγόρου κυζικηνὸς, φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρναβάκου κατοικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἐς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν ἑλλήσποντον. καὶ αὐτὸς εἰ δύναιτο ἅπερ ὁ Τισαφέρνης προὐθυμεῖτο, τάς τε ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ πόλεις, ἀποστήσειε τῶν ἀθηναίων, διὰ τοὺς φόρους. καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων διὰ ταχέων ποιήσειε. πρασσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισαφέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ λακεδαίμονι, ὅπως οἱ μὲν, ἐς τὴν ἰωνίαν καὶ χίον, οἱ δ' ἐς τὸν ἑλλήσποντον πρότερον ναῦς, καὶ στρατιὰν, πείσωσι πέμπειν. οἱ μέντοι λακεδαιμόνιοι, τὰ τῶν χίων καὶ Τισαφέρνους, παραπολὺ προσεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβιάδης Ἐνδίῳ ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὤν. ὅθεν καὶ τοὔνομα λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν. Ἔνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. ὅμως δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν χίον πέμψαντες Φρύνιν, ἄνδρα περίοικον, εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν, ὅσασπερ ἔλεγον, καὶ τἄλλα ἡ πόλις ἱκανὴ ἐστὶ πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν. ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκουον, τούς τε χίους, καὶ τοὺς ἐρυθραίους εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο. καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον, ἢ ἑξήκοντα. ἀφ' ὧν οἱ χῖοι ἔλεγον ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, δέκα τούτων αὐτοῖς ἔμελλον πέμψειν, καὶ Μελαγκρίδαν. ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν. ἔπειτα σεισμοῦ γενομένου, ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου, Χαλκιδέα ἔπεμπον. καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν, πέντε παρεσκεύαζον ἐν τῇ λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ ἑνὸς δέον, εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν χίων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων μὴ οἱ ἀθηναῖοι τὰ πρασσόμενα αἴσθωνται. πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο, ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄνδρας σπαρτιάτας, ἐς κόρινθον τρεῖς. ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης, ὡς τάχιστα, ἐπὶ τὴν πρὸς τὰς ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν, κελεύσωσι πλεῖν ἐς χίον πάσας. καὶ ἃς ὁ Ἄγις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν λέσβον, καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι, μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα. ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος, καὶ Τιμαγόρας, ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου, οὐκ ἐκοινοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν χίον. οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν, ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποστολὴν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα. ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἄγις, ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν χίον πρῶτον ὡρμημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν. ἀλλὰ ξυνελθόντες ἐς κόρινθον οἱ ξύμμαχοι, ἐβουλεύοντο. καὶ ἔδοξε πρῶτον ἐς χίον αὐτοὺς πλεῖν, ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα. ὃς ἐν τῇ λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν. ἔπειτα ἐς λέσβον, καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἄγις διενοεῖτο. τὸ τελευταῖον δὲ, ἐς τὸν ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι. προσετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχων, Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου. διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν, τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν πρῶτον. καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν. ὅπως μὴ οἱ ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσιν, ἢ τὰς ὕστερον διαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο. καταφρονήσαντες τῶν ἀθηναίων ἀδυνασίαν. ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν, πολύ πω ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς. οἱ δὲ κορίνθιοι ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ προεθυμήθησαν ξυμπλεῖν, πρὶν τὰ ἴσθμια ἃ τότε ἦν, διεορτάσωσι. Ἄγις δὲ αὐτοῖς ἕτοιμος ἦν, ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ τὰς ἰσθμιάδας σπονδὰς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον, ἴδιον ποιήσασθαι. οὐ ξυγχωρούντων δὲ τῶν κορινθίων, ἀλλὰ διατριβῆς ἐγγιγνομένης οἱ ἀθηναῖοι ᾔσθοντο τὰ τῶν χίων μᾶλλον. καὶ πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτην ἐπῃτιῶντο αὐτούς. καὶ ἀρνουμένων τῶν χίων τὸ πιστὸν, ναῦς σφίσι ξυμπέμπειν ἐκέλευον, ἐς τὸ ξυμμαχικόν. οἱ δ' ἔπεμψαν ἑπτά. αἴτιον δ' ἐγένετο

τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν. οἱ μὲν πολλοὶ τῶν χίων, οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα. οἱ δὲ ὀλίγοι ξυνειδότες, τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς πελοποννησίους, οὐκέτι προσδεχόμενοι ἥξειν, ὅτι διέτριβον. ἐν δὲ τούτῳ τὰ ἴσθμια ἐγίγνετο. καὶ οἱ ἀθηναῖοι, ἐπηγγέλθησαν γάρ, ἐθεώρουν ἐς αὐτά. καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθύς, ὅπως μὴ λήσωσιν αὐτοὺς αἱ νῆες, ἐκ τῶν κεγχρειῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δέ, μετὰ τὴν ἑορτήν, ἀνήγοντο μιᾷ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν χίον, ἄρχοντα Αλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Αθηναῖοι τὸ πρῶτον ἴσαις ναυσὶ προσπλεύσαντες, ἐπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δ' ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθησαν οἱ πελοποννήσιοι, ἀλλ' ἐπετράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ ἀθηναῖοι. τὰς γὰρ τῶν χίων ἑπτὰ ναῦς, ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες, οὐ πιστὰς ἐνόμιζον, ἀλλ' ὕστερον ἄλλας προσπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, παραπλέοντας αὐτοὺς καταδιώκουσιν ἐς πειραιὸν τῆς κορινθίας. ἔστι δὲ λιμὴν ἐρῆμος, καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια τῆς ἐπιδαυρίας, καὶ μίαν μὲν ναῦν ἀπολλύασι μετέωρον οἱ πελοποννήσιοι. τὰς δὲ ἄλλας ξυναγαγόντες, ὁρμίζουσι. καὶ προσβαλόντων τῶν ἀθηναίων, καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσί, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολύς, καὶ ἄτακτος. καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἄρχοντα Αλκαμένην ἀποκτείνουσι. καὶ αὐτῶν τινὲς ἀπέθανον. διακριθέντες δὲ πρὸς μὲν τὰς πολεμίας ναῦς, ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς, ταῖς δὲ λοιπαῖς, ἐς τὸ νησίδιον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ ἀπέχοντι, ἐστρατοπεδεύοντο. καὶ ἐς τὰς ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον. παρῆσαν γὰρ καὶ τοῖς πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ, οἵ τε κορίνθιοι βοηθοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι. καὶ ὁρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπονον οὖσαν, ἠπόρουν. καὶ ἐπενόησαν μέν, κατακαῦσαι τὰς ναῦς. ἔπειτα δ' ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι, καὶ τῷ πεζῷ προσκαθημένους φυλακὴν ἔχειν, ἕως ἄν τις παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεία. ἔπεμψε δ' αὐτοῖς, καὶ Αγις αἰσθόμενος ταῦτα, ἄνδρα σπαρτιάτην Θέρμωνα. τοῖς δὲ λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη, ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ, εἴρητο γὰρ ὅταν γένηται τοῦτο, Αλκαμένει ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἱππέα πέμψαι, καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς, καὶ Χαλκιδέα ἄρχοντα καὶ Αλκιβιάδην μετ' αὐτοῦ, ἐβούλοντο πέμπειν. ἔπειτα ὡρμημένων αὐτῶν, τὰ περὶ τῆς ἐν τῷ πειραιῷ τῶν νεῶν καταφυγῆς ἠγγέλθη. καὶ ἀθυμήσαντες ὅτι πρῶτον ἁπτόμενοι τοῦ ἰωνικοῦ πολέμου ἔπταισαν, τὰς ναῦς τὰς ἐκ τῆς ἑαυτῶν, οὐκέτι διενοοῦντο πέμπειν. ἀλλὰ καί τινας προανηγμένας μετακαλεῖν. γνοὺς δὲ ὁ Αλκιβιάδης, πείθει αὖθις Ενδιον καὶ τοὺς ἄλλους ἐφόρους, μὴ ἀποκνῆσαι τὸν πλοῦν. λέγων, ὅτι φθήσονται πλεύσαντες, πρὶν τὴν τῶν νεῶν ξυμφορὰν χίους αἰσθέσθαι. καὶ αὐτὸς ὅταν προσβάλῃ ἰωνίᾳ, ῥᾳδίως πείσειν τὰς πόλεις ἀφίστασθαι. τήν τε ἀθηναίων λέγων ἀσθένειαν, καὶ τὴν τῶν λακεδαιμονίων προθυμίαν. πιστότερος γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι. Ενδίῳ τε αὐτῷ, ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι' ἐκείνου ἀποστῆσαί τε ἰωνίαν, καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι λακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Αγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι. ἐτύγχανε γὰρ τῷ Αγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. καὶ ὁ μὲν πείσας τούς τε ἄλλους ἐφόρους, καὶ Ενδιον, ἀνήγετο ταῖς πέντε ναυσί, μετὰ Χαλκιδέως τοῦ λακεδαιμονίου. καὶ διὰ ταχέως τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο. ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας πελοποννησίων ἑκκαίδεκα νῆες, αἱ μετὰ Γυλίππου ξυμπολεμήσασαι. καὶ περὶ τὴν λευκαδίαν ἀποληφθεῖσαι, καὶ κακωθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, ὧν ἦρχεν Ιπποκλῆς Μενίππου φυλακὴν ἔχων, τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν. αἱ γὰρ λοιπαί, πλὴν μιᾶς διαφυγοῦσαι τοὺς ἀθηναίους, κατέπλευσαν ἐς τὴν κόρινθον, ὁ δὲ Χαλκιδεύς, καὶ ὁ Αλκιβιάδης πλέοντες, ὅσοις τε ἐντύχοιεν, ξυνελάμβανον, τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι. καὶ προσβαλόντες πρῶτον κωρύκῳ τῆς ἠπείρου, καὶ ἀφέντες ἐνταῦθα αὐτούς, αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων χίων τισί, καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προειπόντας, ἐς τὴν πόλιν ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι τοῖς χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοί, ἐν θαύματι ἦσαν, καὶ ἐκπλήξει. τοῖς δ' ὀλίγοις παρεσκεύαστο, ὥστε βουλήν τε τυχεῖν ξυλλεγομένην. καὶ λεγομένων λόγων, ἀπό τε τοῦ Χαλκιδέως, καὶ Αλκιβιάδου, ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ προσπλέουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας τῆς ἐν τῷ πειραιῷ νεῶν οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται χῖοι, καὶ αὖθις ἐρυθραῖοι ἀθηναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες, καὶ κλαζομενὰς ἀφιστᾶσι. διαβάντες δὲ οἱ κλαζομένιοι, εὐθὺς ἐς τὴν ἤπειρον,
§ τὴν πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησῖδος, ἐν ᾗ οἰκοῦσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ

οἱ μὲν

οἱ μὲν ἀφεστῶτες πάντες, ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου. ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ, ἀγγελία τῆς χίου ἀφικνεῖται. καὶ νομίσαντες μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεστάναι. καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν τῆς μεγίστης πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν. τά τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι, εὐθὺς ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι, ἢ ἐπιψηφίσαντι, ὑπὸ τῆς παρούσης ἐκπλήξεως. καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς πληροῦν μὴ ὀλίγας. τῶν τε ἐν τῷ πειραιῷ ἐφορμουσῶν, τὰς μὲν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν. αἳ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν, τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι, ἀνακεχωρήκεσαν. ἦρχε δὲ αὐτῶν, Στρομβιχίδης Διοτίμου. ἄλλας δὲ οὐ πολὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιπούσας καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν χίων ἑπτὰ ναῦς αἳ αὐτοῖς ξυνεπολιόρκουν. τὰς ἐν τῷ πειραιῷ ἀπαγαγόντες, τοὺς μὲν δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν. τοὺς δὲ ἐλευθέρους κατέδησαν. ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἐπελθουσῶν νεῶν ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν πελοποννησίων, διὰ ταχέων πληρώσαντες, ἀντέπεμψαν. καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν ἡ προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν χίον. ἐν δὲ τούτῳ, Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτὼ ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς σάμον. καὶ προσλαβὼν σαμίαν μίαν, ἔπλευσεν ἐς τέων. καὶ ἡσυχάζειν ἠξίου αὐτούς. ἐκ δὲ τῆς χίου ἐς τὴν τέων, καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει. καὶ ὁ πεζὸς ἅμα καὶ ὁ κλαζομενίων, καὶ ἐρυθραίων, παρῄει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης προανήγετο. καὶ μετέωρος γενόμενος ἐν τῷ πελάγει, ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς, τὰς ἀπὸ τῆς χίου, φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς σάμου. αἱ δὲ, ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ τήιοι τὸ πρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι, ὡς ἔφυγον οἱ ἀθηναῖοι, ἐσηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πολλοὶ, καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες. ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθῄρουν αὐτοὶ τὸ τεῖχος, ὃ ἀνῳκοδόμησαν οἱ ἀθηναῖοι, τῆς τηίων πόλεως πρὸς ἤπειρον. ξυγκαθῄρουν δὲ αὐτοῖς, καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοί. ὧν ἦρχεν ὁ Τάγης ὕπαρχος Τισσαφέρνους. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν ἐς σάμον Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ πελοποννήσου νεῶν, τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες, ἐν χίῳ καταλιμπάνουσι. ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ χίου, καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλεον ἐς μίλητον ὡς ἀποστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης ὢν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν μιλησίων, φθάσαι τάς τε ἀπὸ τῆς πελοποννήσου ναῦς, προσαγαγόμενος αὐτοὺς, καὶ χίοις, καὶ ἑαυτῷ, καὶ Χαλκιδεῖ, καὶ τῷ ἀποστείλαντι Ἐνδίῳ ὥσπερ ὑπέσχετο τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι. ὅτι πλείστας τῶν πόλεων μετὰ τῆς χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦ, καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ, τόν τε Στρομβιχίδην, καὶ τὸν Θρασυκλέα. ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρὼν, καὶ ξυνδιώκων ἀφιστᾶσι τὴν μίλητον. καὶ οἱ ἀθηναῖοι κατὰ πόδας, μιᾶς δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ μιλήσιοι, ἐν λάδῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ, ἐφόρμουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμμαχία λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη, μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων, διὰ Τισσαφέρνους, καὶ Χαλκιδέως, ἐγένετο ἥδε.

ΞΥΜΜΑΧΙΑ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΚΑΙ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ, ΚΑΙ ΤΙΣΣΑΦΕΡΝΟΥΣ.

Ἐπὶ τοῖσδε, ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα, καὶ Τισσαφέρνην, λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει, καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω. καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὁπόσα ἀθηναίοις ἐφοίτα χρήματα, ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ βασιλεὺς, καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσιν ἀθηναῖοι, μήτε ἄλλο μηδέν. καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἀθηναίους, κοινῇ πολεμούντων, βασιλεὺς, καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι. καὶ κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς ἀθηναίους, μὴ ἐξέστω ποιεῖσθαι. ἢν μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ βασιλεῖ, καὶ λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δέ τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ βασιλέως, πολέμιοι ἔστωσαν, καὶ λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. καὶ ἤν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστωσαν βασιλεῖ κατὰ ταὐτά.

Ἡ μὲν ξυμμαχία, αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ χῖοι εὐθὺς, δέκα ἑτέρας πληρώσαντες ναῦς, ἔπλευσαν ἐς ἄναιαν, βουλόμενοι περί τε τῶν ἐν μιλήτῳ πυθέσθαι, καὶ τὰς πόλεις ἅμα ἀφιστάναι. καὶ ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας αὐτοῖς ἀποπλεῖν πάλιν. καὶ ὅτι Ἀμόργης πάρεσται κατὰ γῆν στρατιᾷ, ἔπλευσαν ἐς Διὸς ἱερόν. καὶ καθορῶσιν ἑκκαίδεκα ναῦς, ἃς ὕστερον

ἔτι

ἔτι Θρασυκλέους Διομέδων ἔχων, ἀπ' ἀθηνῶν προσέπλει. καὶ ὡς εἶδον ἔφυγον. μιᾷ μὲν νηὶ ἐς ἔφεσον. αἱ δὲ λοιπαὶ, ἐπὶ τῆς τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν γῆν φθασάντων. αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν τηΐων πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς σάμου ἀπέπλευσαν. οἱ δὲ χῖοι, ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, λέβεδον ἀπέστησαν. καὶ αὖθις ἐράς. καὶ μετὰ τοῦτο, ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς, καὶ αἱ νῆες. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, αἱ ἐν τῷ πειραιῷ εἴκοσι νῆες τῶν πελοποννησίων, καταδιωχθεῖσαι τότε, καὶ ἐφορμούμεναι ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον, καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν ἀθηναίων. καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς κεγχρειὰς, τὸν ἐς τὴν χίον καὶ τὴν ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο. καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ λακεδαίμονος Ἀστύοχος ἐπῆλθεν, ᾧπερ ἐγίγνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς τέω πεζοῦ, καὶ Τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος, καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ τέῳ τεῖχος, εἴ τι ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων, ἀπελθόντος αὐτοῦ οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο τηΐοις, ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ ἐράς, καὶ προσβαλὼν, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν. ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν σάμῳ ἐπανάστασις, ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετὰ ἀθηναίων, οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ σαμίων ἐς διακοσίους μέν τινας τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε. τετρακοσίους δὲ φυγῇ ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα ὡς βεβαίοις ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν. καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς, οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν. μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους, οἱ χῖοι ὥσπερ ἤρξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε πελοποννησίων, πλήθει παρόντες ἀποστῆσαι τὰς πόλεις. καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡς πλείστους σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτοί τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν λέσβον, ὥσπερ εἴρητο ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι καὶ ἐκεῖθεν, ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον. καὶ ὁ πεζὸς ἅμα πελοποννησίων τε τῶν παρόντων, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, παρῄει ἐπὶ κλαζομενῶν τε, καὶ κύμης. ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας σπαρτιάτης. τῶν δὲ νεῶν, Δεινιάδας περίοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσασαι, μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσι. Ἀστύοχος δὲ ὁ λακεδαιμόνιος ναύαρχος, τέσσαρσι ναυσὶν ὥσπερ ὥρμητο πλέων ἐκ τῶν κεγχρειῶν, ἀφικνεῖται ἐς χίον. καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος, αἱ ἀττικαὶ νῆες, πέντε καὶ εἴκοσιν, ἔπλεον ἐς λέσβον. ὧν ἦρχε Λέων, καὶ Διομέδων. Λέων γὰρ ὕστερον δέκα ναυσὶ, προσεβοήθησεν ἐκ τῶν ἀθηνῶν. ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ, καὶ προσλαβὼν χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν λέσβον, ὅπως ὠφελοίη εἴ τι δύναιτο, καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν πύρραν. ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ, ἐς ἔρεσον. ἔνθα πυνθάνεται, ὅτι ἡ μιτυλήνη ὑπὸ τῶν ἀθηναίων αὐτοβοεὶ ἑάλωκεν. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι, ὥσπερ ἔπλεον ἀπροσδόκητοι, κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε χίων νεῶν ἐκράτησαν, καὶ ἀποβάντες τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος, τῶν τε ἐρεσίων, καὶ τῶν ἐκ τῆς μηθύμνης μετ' Εὐβούλου χίων νεῶν, αἳ τότε καταλειφθεῖσαι, καὶ ὡς ἡ μιτυλήνη ἑάλω, φεύγουσαι περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς, μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν ἀθηναίων, οὐκέτι ἐπὶ τὴν μιτυλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν ἔρεσον ἀποστήσας, καὶ ὁπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας, πεζῇ παρέπλει ἐπὶ τὴν ἄντισσαν, καὶ μήθυμναν. ἄρχοντα Ἐτεόνικον προστάξας. καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ' ἑαυτοῦ ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς χίαις, παρέπλει ἐπὶ ἄντισσαν, καὶ μήθυμναν. ἐλπίζων τοὺς μηθυμναίους θαρσήσειν τε ἰδόντας σφᾶς, καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποστάσει. ὡς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν τῇ λέσβῳ πάντα ἠναντιοῦτο, ἀπέπλευσε τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβὼν, ἐς τὴν χίον. ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζὸς, ὃς ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον ἐμέλλησεν ἰέναι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐν κεγχρειᾷ ξυμμαχίδων πελοποννησίων νεῶν ἀφικνοῦνται αὐτοῖς ἕξ, μετὰ ταῦτα ἐς τὴν χίον. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, τά τε ἐν λέσβῳ πάλιν κατεστήσαντο. καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς, κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίχναν τειχιζομένην ἑλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν, πλὴν τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως. οὗτοι δὲ ἐς δαφνοῦντα ἀπῆλθον. καὶ αὖθις κλαζομεναὶ προσεχώρησαν ἀθηναίοις. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οἵ τ' ἐπὶ μιλήτῳ ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμενοι

σάμενοι ἐς πάνορμον τῆς μιλησίας, Χαλκιδέα τε τὸν λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων
παραβοηθήσαντα, ἀποκτείνουσι. καὶ τροπαῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες, ἔστη-
σαν. ὃ οἱ μιλήσιοι, ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν, ἀνεῖλον. καὶ Λέων, καὶ Διομέδων, ἔχον-
τες τὰς ἐκ λέσβου ἀθηναίων ναῦς, ἔκ τε οἰνουσσῶν τῶν πρὸ χίου νήσων, καὶ ἐκ σιδούσης, καὶ
ἐκ πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς λέσβου ὁρμώμενοι, τὸν πρὸς τοὺς χίους πό-
λεμον ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐποιοῦντο. εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν, ἐκ καταλόγου ἀναγκαστούς.
καὶ ἔν τε καρδαμύλῃ ἀποβάντες, καὶ ἐν Βολίσκῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν χίων μάχῃ νι-
κήσαντες, καὶ πολλοὺς διαφθείραντες, ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. καὶ ἐν φαναῖς
αὖθις ἄλλῃ μάχῃ ἐνίκησαν. καὶ τρίτῃ ἐν λευκωνίῳ. καὶ μετὰ τοῦτο, οἱ μὲν χῖοι ἤδη οὐκέτι
ἐπεξῄεσαν. οἱ δὲ, τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην, καὶ ἀπαθῆ οὖσαν ἀπὸ τῶν μηδικῶν
μέχρι τότε, διεπόρθησαν. χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ λακεδαιμονίους, ὧν ἐγὼ ᾐσθόμην, εὐδαιμο-
νήσαντες, ἅμα καὶ ἐσωφρόνησαν. καὶ ὅσῳ ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖζον, τόσῳ καὶ
ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν. εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέ-
στερον πρᾶξαι, πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι, ἢ μετὰ πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων
ἔμελλον κινδυνεύσειν. καὶ τοὺς ἀθηναίους ᾐσθάνοντο, οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ
τὴν σικελικὴν ξυμφορὰν, ὡς οὐ πάνυ πονηρὰ σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. εἰ δέ τι ἐν
τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν, οἷς ταὐτὰ ἔδοξε τὰ τῶν
ἀθηναίων ταχὺ ξυναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θα-
λάσσης, καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις, ἐνεχείρησάν τινες πρὸς ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν. οὓς
αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀστύοχον δὲ ἐξ ἐρυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ
τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, κομίσαντες ἐσκόπουν, ὅπως μετριώτατα, ἢ ὁμήρων λήψει,
ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ, καταπαύσωσι τὴν ἐπιβουλήν. καὶ οἱ μὲν, ταῦτα ἔπρασσον. ἐκ δὲ τῶν ἀ-
θηνῶν, τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, χίλιοι ὁπλῖται τῶν ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι, καὶ
χίλιοι ἀργείων, τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν ἀργείων, ψιλοὺς ὄντας, ὥπλισαν οἱ ἀθηναῖοι. καὶ χί-
λιοι τῶν ξυμμάχων, ναυσὶ δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί, Φρυνί-
χου καὶ ὀνομακλέους καὶ σκιρωνίδου στρατηγούντων, κατέπλευσαν ἐς σάμον. καὶ διαβάντες ἐς
μίλητον, ἐστρατοπεδεύσαντο. μιλήσιοι δὲ ἐξελθόντες, αὐτοί τε ὀκτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ οἱ
μετὰ χαλκιδέως ἐλθόντες πελοποννήσιοι, καὶ Τισσαφέρνους τι ξενικὸν ἐπικουρικόν, καὶ αὐτὸς
Τισσαφέρνης παρὼν, καὶ ἡ ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς ἀθηναίοις, καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι
τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ προεξάξαντες, καὶ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ ἴωνάς τε καὶ οὐ δεξο-
μένους, ἀτακτότερον χωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν μιλησίων. καὶ διαφθείρονται αὐτῶν ὀλίγοι
ἐλάσσους τριακοσίων ἀνδρῶν. ἀθηναῖοι δὲ, τούς τε πελοποννησίους πρώτους νικήσαντες, καὶ
τοὺς βαρβάρους, καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς μιλησίοις οὐ ξυμμίξαντες, ἀλλ' ὑποχωρη-
σάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἀργείων τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἡσσώμενον,
πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν μιλησίων κρατοῦντες, ἤδη τὰ ὅπλα τίθενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μά-
χῃ ταύτῃ τοὺς ἴωνας ἀμφοτέρων τῶν δωριέων κρατῆσαι. τούς τε γὰρ κατὰ σφᾶς πελοποννη-
σίους, οἱ ἀθηναῖοι ἐνίκων. καὶ τοὺς ἀργείους, οἱ μιλήσιοι. στήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτειχι-
σμὸν, ἰσθμώδους ὄντος τοῦ χωρίου, οἱ ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο. νομίζοντες εἰ προσαγάγοιντο
μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ τὰ ἄλλα προσχωρῆσαι. ἐν τούτῳ δὲ, περὶ δείλην ἤδη ὀψίαν,
ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας, πέντε καὶ πεντήκοντα ναῦς ὅσον οὔ-
πω παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν Ἑρμοκράτους τοῦ συρακουσίου μάλιστα ἐνάγοντος ξυνεπι-
λαβέσθαι τῆς ὑπολοίπου ἀθηναίων καταλύσεως, εἴκοσι νῆες συρακουσίων ἦλθον. καὶ σελι-
νούντιαι δύο. αἵ τε ἐκ πελοποννήσου, ἃς παρεσκευάζοντο, ἑτοῖμοι ἤδη οὖσαι. καὶ Θηραμένει
τῷ λακεδαιμονίῳ ξυναμφότεραι, ὡς Ἀστύοχον τὸν ναύαρχον προσταχθεῖσαι κομίσαι, κα-
τέπλευσαν ἐς Ἐλεὸν πρῶτον τὴν πρὸ Μιλήτου νῆσον. ἔπειτα ἐκεῖθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλή-
τῳ ὄντας ἀθηναίους, ἐς τὸν ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύσαντες, ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ
περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ Ἀλκιβιάδου ἵππῳ ἐς Τειχιοῦσσαν τῆς Μιλησίας, οἷπερ τοῦ κόλ-
που πλεύσαντες ηὐλίσαντο, πυνθάνονται τὰ περὶ τῆς μάχης. παρῆν γὰρ καὶ ὁ ἀλκιβιάδης, καὶ ξυνε-
μάχετο τοῖς μιλησίοις, καὶ Τισσαφέρνει. καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τά τε ἐν ἰωνίᾳ, καὶ τὰ
ξύμπαντα πράγματα διολέσαι, ὡς τάχιστα βοηθεῖν Μιλήτῳ, καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν.
καὶ

καὶ οἱ μὲν, ἅμα τῇ ἕῳ, ἔμελλον βοηθήσειν. φρύνιχος δὲ ὁ τῶν ἀθηναίων στρατηγὸς, ὡς ἀπὸ τῆς λέρου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν, σαφῶς βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο, οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ, σαφῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ ὅσαις πρὸς αὐτὰς ταῖς σφετέραις. ἱκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρασκευασαμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτουοῦν τρόπου, αἴσχιον ξυμβήσεσθαι, ἢν ἡσσηθῶσι. καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ. ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν, ᾗ μόγις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίου παρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ προτέρα ποι ἐπιχειρεῖν, ὅπου δὴ μὴ βιαζομένη γε, πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι. ὡς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τούς τε τραυματίας ἀναλαβόντας καὶ τὸν πεζὸν, καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλθον ἔχοντες. ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι. καταλιπόντας, ὅπως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον. κἀκεῖθεν ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς τοὺς ἐπίπλους ἤν που καιρὸς ᾖ ποιεῖσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, καὶ ἔδρασε ταῦτα, καὶ ἔδοξεν, οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον, ἢ ὕστερον οὐκ ἐς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα φρύνιχος κατέστη, οὐκ ἀξύνετος εἶναι. καὶ οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἀφ' ἑσπέρας, εὐθὺς τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέστησαν. καὶ οἱ ἀργεῖοι κατὰ τάχος, καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σάμου ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ πελοποννήσιοι ἅμα τῇ ἕῳ, ἐκ τῆς Τειχιούσσης ἄραντες, ἐπικατάγονται. καὶ μείναντες ἡμέραν μίαν, τῇ ὑστεραίᾳ καὶ τὰς χίας ναῦς προσλαβόντες, τὰς μετὰ Χαλκιδέως τὸ πρῶτον ξυγκαταδιωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη, ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιοῦσσαν πάλιν. καὶ ὡς ἦλθον, Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Ἴασον, ἐν ᾗ Ἀμόργης πολέμιος ὢν κατεῖχε, πλεῦσαι. καὶ προσβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι, καὶ οὐ προσδεχομένων, ἀλλ' ἢ ἀττικὰς ναῦς εἶναι, αἱροῦσι. καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακούσιοι ἐπῃνέθησαν. καὶ τόν τε Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες Πισσούθνου νόθον υἱὸν, ἀφεστῶτα δὲ βασιλέως παραδιδόασιν οἱ πελοποννήσιοι Τισσαφέρνει ἀπαγαγεῖν εἰ βούλεται βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε. καὶ τὴν Ἴασον διεπόρθησαν, καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ ἡ στρατιὰ ἔλαβε. παλαιόπλουτον γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τούς τ' ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς κομίσαντες, καὶ οὐκ ἀδικήσαντες, ξυνέταξαν. ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου. τό, τε πόλισμα Τισσαφέρνει παραδόντες, καὶ τὰ ἀνδράποδα πάντα, καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν καθ' ἕκαστον στατῆρα δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν. ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα, λακεδαιμονίων πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ μέχρι Ἐρυθρῶν, ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν. καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἴασον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακὴν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ μηνὸς μὲν τροφὴν, ὥσπερ ὑπέστη ἐν τῇ λακεδαίμονι ἐς δραχμὴν ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε. τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου, ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται. ἢν δὲ κελεύῃ, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ συρακουσίου στρατηγοῦ, ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὢν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ. ὅμως δὲ, παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ, ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τρία τάλαντα, ἐδίδου τοῦ μηνός. καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν, τούτου τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτο, ἐδίδοτο. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ ἀθηναίοις, προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα. καὶ στρατηγοὶ, Χαρμῖνος, καὶ Στρομβιχίδης, καὶ Εὐκτήμων, καὶ τὰς ἀπὸ χίου πάσας, καὶ τὰς ἄλλας ξυναγαγόντες, ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι, ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν. πρὸς δὲ τὴν χίον, καὶ ναυτικὸν, καὶ πεζὸν πέμψαι. καὶ ἐποίησαν οὕτω. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ, καὶ Ὀνομακλῆς, καὶ Εὐκτήμων, τριάκοντα ναῦς ἔχοντες, καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν ὁπλιταγωγοῖς, ἐπὶ Χίον λαχόντες, ἔπλεον, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες, τέσσαρσι καὶ ἑβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκράτουν. καὶ ἐπίπλουν τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο. ὁ δ' Ἀστύοχος, ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε διὰ τὴν προδοσίαν τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχεν, ἐπειδὴ ᾔσθετο τάς τε μετὰ Θηραμένους ναῦς ἡκούσας,

καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμαχίαν βελτίω ὄντα. λαβὼν δὲ ναῦς, τάς τε πελοποννησίων δέκα, καὶ Χίας δέκα, ἀνάγεται. καὶ προσβαλὼν Πτελεῷ, καὶ οὐχ ἑλὼν, παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζομενάς. καὶ ἐκέλευεν αὐτῶν τοὺς τὰ ἀθηναίων φρονοῦντας, ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνοῦντα, καὶ προσχωρεῖν σφίσι. ξυνεκέλευε δὲ καὶ Τάμως Ἰωνίας ὕπαρχος ὤν. ὡς δ᾽ οὐκ ἐσήκουον, προσβολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει οὔσῃ ἀτειχίστῳ, καὶ οὐ δυνάμενος ἑλεῖν, ἀπέπλευσεν ἀνέμῳ μεγάλῳ. αὐτὸς μὲν ἐς φώκαιαν καὶ κύμην. αἱ δὲ ἄλλαι νῆες, κατῆραν ἐς τὰς ἐπικειμένας ταῖς κλαζομεναῖς νήσους, μαράθουσαν. καὶ πήλην. καὶ δριμοῦσσαν. καὶ ὅσα ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν κλαζομενίων, ἡμέρας ἐμμείναντες διὰ τοὺς ἀνέμους ὀκτώ. τὰ μὲν, διήρπασαν καὶ ἀνάλωσαν. τὰ δὲ, ἐσβαλλόμενοι, ἀπέπλευσαν ἐς φώκαιαν καὶ κύμην, ὡς Ἀστύοχον. ὄντος δ᾽ αὐτοῦ ἐνταῦθα, λεσβίων πρέσβεις ἀφικνοῦνται, βουλόμενοι ἀποστῆναι. καὶ αὐτὸν μὲν, πείθουσιν. ὡς δ᾽ οἵ τε κορίνθιοι, καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν, διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας, ἔπλει ἐπὶ τῆς χίου. καὶ χειμασθεισῶν τῶν νεῶν, ὕστερον ἀφικνοῦνται ἄλλαι ἄλλοθεν, ἐς τὴν χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Πεδάριτος τότε παριὼν πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν ἐρυθραῖς, διαπεραιοῦται αὐτός τε, καὶ ἡ στρατιὰ ἐς χίον. ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ χαλκιδέως, ὡς ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλοις καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δέ τινων λεσβίων τὴν ἀπόστασιν, προσφέρει τῷ τε Πεδαρίτῳ καὶ τοῖς χίοις, Ἀστύοχος λόγον. ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν, ἀποστῆσαι τὴν λέσβον. ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς ἀθηναίους, ἤν τι σφάλλωνται κακώσειν. οἱ δ᾽ οὐκ ἐσήκουον. οὐδὲ τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἔφη τῶν χίων αὐτῷ προήσειν. κἀκεῖνος λαβὼν, τάς τε τῶν κορινθίων πέντε, καὶ ἕκτην μεγαρίδα, καὶ μίαν ἑρμιονίδα, καὶ ἃς αὐτὸς λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου, πρὸς τὴν ναυαρχίαν. πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς χίοις, ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν ἤν τι δέωνται. καὶ προσβαλὼν κωρύκῳ τῆς ἐρυθραίας, ἐνηυλίσατο. οἱ δ᾽ ἀπὸ τῆς σάμου ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν χίον πλέοντες τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου διείργοντο, καὶ καθωρμίσαντο. καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Πεδαρίτου ἐπιστολῆς, ὡς ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ, ἐς ἐρυθρὰς ἥκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀστύοχος εὐθὺς ἐς τὰς ἐρυθρὰς πάλιν. καὶ παρὰ τοσοῦτον αὐτῷ, μὴ περιπεσεῖν τοῖς ἀθηναίοις. διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀναζητήσαντες τὰ περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς εὗρον ἅπαν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς σάμου προφασισθὲν, ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας, ἀπέπλευσαν. ὁ μὲν, ἐς τὴν χίον. ὁ δὲ, ἐς τὴν Μίλητον ἐκομίσθη, ὥσπερ διενοεῖτο. ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν ἀθηναίων στρατιὰ, ταῖς ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ᾽ Ἀργῖνον, ἐπιτυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραῖς. καὶ ὥσπερ ἰδόντες, ἐπεδίωκον. καὶ χειμών τε μέγας ἐπιγίγνεται. καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων, μόγις καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα. αἱ δὲ τῶν ἀθηναίων, αἱ μὲν μάλιστα ὁρμήσασαι τρεῖς, διαφθείρονται, καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων. καὶ ἄνδρες, οἱ μὲν, ἁλίσκονται, οἱ δ᾽ ἀποθνήσκουσιν. αἱ δ᾽ ἄλλαι, καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ᾽ ὕστερον ἐς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι, παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν. ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, Ἱπποκράτης ὁ λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας, δέκα μὲν θουρίαις ναυσὶν, ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτὸς, μιᾷ δὲ λακωνικῇ, μιᾷ δὲ συρακουσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κνίδον. ἡ δ᾽ ἀφεστήκει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ ὡς ᾔσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν, Κνίδον φυλάσσειν. ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον οὔσαις, τὰς ἀπ᾽ Αἰγύπτου ὁλκάδας προσβαλλούσας, ξυλλαμβάνειν. ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθόμενοι δὲ οἱ ἀθηναῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς. οἱ δ᾽ ἄνδρες, ἀποφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐς τὴν Κνίδον καταπλεύσαντες, καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ οὔσῃ, ὀλίγου εἷλον. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ αὖθις προσέβαλλον, καὶ ὡς ἄμεινον φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ ἐπεισελθόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέθ᾽ ὁμοίως ἔβλαπτον, ἐπελθόντες, καὶ δῃώσαντες τὴν τῶν Κνιδίων γῆν, ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, Ἀστυόχου ἥκοντος ὡς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυτικὸν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως. καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα χρήματα διαρπασθέντα, ὑπῆν τοῖς στρατιώταις. οἵ τε Μιλήσιοι προθύμως τὰ τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσα-

φέρνῃ ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι, καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον. καὶ ἄλλας ἐπὶ Θηραμένους παρόντος ἐποίουν. καί εἰσιν αἵδε. Ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων, καὶ τῶν ξυμμάχων, πρὸς βασιλέα Δαρεῖον, καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως, καὶ Τισσαφέρνην, σπονδὰς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τάδε. ὁπόση χώρα, καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρείου, ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν, ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῷ μηδενί, μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων, μήτε φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων, μήτε Λακεδαιμονίους, μήτε τοὺς ξυμμάχους τῶν Λακεδαιμονίων. μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα, μηδὲ ὧν ὁ βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ Λακεδαιμονίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι, ἢ οἱ ξύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ,τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους, τοῦτο ποιοῦσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν. ἢν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὁπόση δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως ᾖ, μεταπεμψαμένου βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν. ἢν δέ τις τῶν πόλεων, ὁπόσαι ξυνέθεντο βασιλεῖ, ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ χώραν, τοὺς ἄλλους κωλύειν, καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν. καὶ ἤν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ, ἢ ὅσης βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἴῃ, ἢ τῶν ξυμμάχων, βασιλεὺς κωλυέτω, καὶ ἀμυνέτω κατὰ τὸ δυνατόν. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας, Θηραμένης μὲν παραδοὺς Ἀστυόχῳ τὰς ναῦς, ἀποπλέων ἐν κέλητι, ἀφανίζεται. οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη διαβεβηκότες ἐς τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ, καὶ κρατοῦντες τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, Δελφίνιον ἐτείχιζον χωρίον, ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερόν, καὶ λιμένας ἔχον, καὶ τῆς τῶν Χίων πόλεως οὐ πολὺ ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι ἐν πολλαῖς ταῖς πρὶν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πάνυ εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ τοῦ Τυδέως τοῦ Ἴωνος ἤδη ὑπὸ Πεδαρείτου ἐπ' ἀττικισμῷ τεθνεώτων, καὶ τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως διακείμενοι ἀλλήλοις, ἡσύχαζον. καὶ οὔτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα, οὔτε οἱ μετὰ Πεδαρείτου ἐπίκουροι ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαίνοντο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀστύοχον βοηθεῖν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ὁ Πεδάρειτος, ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ ἐς τοῦτο καθεστήκει τοῖς Ἀθηναίοις. αἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς, ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ. ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον, ἡσύχαζον. ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι, αἱ τῷ Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως, καὶ Τιμαγόρου τοῦ Κυζικηνοῦ πρασσόντων, παρασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες, ἄρασαι, ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας, περὶ ἡλίου τροπάς. καὶ ἄρχων ἔπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σπαρτιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἕνδεκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀστυόχῳ, ὧν εἷς ἦν Λίχας, ὁ Ἀρκεσιλάου. καὶ εἴρητο αὐτοῖς, ἐς Μίλητον ἀφικομένους, τῶν τε ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι, ᾗ μέλλει ἄριστα ἕξειν, καὶ τὰς ναῦς ταύτας, ἢ αὐτάς, ἢ πλείους, ἢ καὶ ἐλάσσους, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρνάβαζον, ἢν δοκῇ, ἀποπέμπειν Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαντας, καὶ Ἀστύοχον, ἢν δοκῇ τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι παύειν τῆς ναυαρχίας. Ἀντισθένην δὲ καθιστάναι. πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρείτου ἐπιστολὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μαλέας πελάγιαι, Μήλῳ προσέβαλον. καὶ περιτυχόντες ναυσὶ δέκα Ἀθηναίων, τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενάς, καὶ κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο, δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῆς Μήλου νῆες, ὅπερ ἐγένετο, μηνύσωσι τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην πλεύσαντες, καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι, ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας κατῆρον. ἐντεῦθεν δὴ ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἔπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι. οἱ δὲ Χῖοι, καὶ Πεδάρειτος, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδὲν ἧσσον, καίπερ διαμέλλοντα τὸν Ἀστύοχον, πέμποντες ἀγγέλους, ἠξίουν σφίσι πολιορκουμένοις βοηθῆσαι ἁπάσαις ταῖς ναυσί, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων, ἔκ τε τῆς θαλάσσης εἰργομένην, καὶ κατὰ γῆν λῃστείαις πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες, καὶ μιᾷ γε πόλει, πλὴν Λακεδαιμονίων, πλεῖστοι γενόμενοι, καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους ἱδρῦσθαι, εὐθὺς αὐτομολίᾳ τε ἐχρήσαντο πολλοὶ πρὸς αὐτούς. καὶ τὰ πλεῖστα κακὰ

ὑποστάμενοι

ἐπιστάμενοι τὴν χώραν οὗτοι ἔδρασαν. ἔφασαν οὖν χρῆναι οἱ Χῖοι ἕως ἔτι ἐλπὶς καὶ δύναμις κωλῦσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφινίου, καὶ ἀτελοῦς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ, καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προσπεριβαλλομένου, βοηθῆσαί σφισιν. ὁ δὲ Ἀστύοχος, καίπερ οὐ διανοούμενος διὰ τὴν τότε ἀπειλὴν, ὡς ἑώρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προθύμους ὄντας, ὥρμητο ἐς τὸ βοηθεῖν. ἐν τούτῳ δὲ, ἐκ τῆς Καύνου παραγίγνεται ἀγγελία, ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες, καὶ οἱ τῶν λακεδαιμονίων ξύμβουλοι, πάρεισι. καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι τὰ ἄλλα, πρὸς τὸ ναῦς τε ὅπως θαλασσοκρατοῖεν μᾶλλον τοσαύτας ξυμπαρακομίσαι, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους, οἳ ἧκον κατάσκοποι αὐτοῦ ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθὺς ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον, ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον. καὶ ἐς Κῶν τὴν Μεροπίδα, ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβὰς, τήν τε πόλιν ἀτείχιστον οὖσαν, καὶ ὑπὸ σεισμοῦ, ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστός γε δὴ ὧν μεμνήμεθα γενόμενος, ξυμπεπτωκυῖαν, ἐκπορθεῖ, τῶν ἀνθρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων. καὶ τὴν χώραν καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων. τούτους δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτὸς, ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων, παραινούντων μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ' ὥσπερ εἶχε, πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος, εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν, ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς, ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσπλεούσας, ἐφ' ἅσπερ καὶ ὁ Ἀστύοχος παρέπλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μιλήτου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν. καὶ ἡ φυλακὴ τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην, καὶ Χάλκην, καὶ Ῥόδον, καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν. ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καύνῳ οὔσας αὐτάς. ἐπέπλει οὖν ὥσπερ εἶχε πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀστύοχος, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, εἴ πως περιλάβοι που μετεώρους τὰς ναῦς. καὶ αὐτὸν ὑετός τε, καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξυννέφελα ὄντα, πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει, καὶ ταραχὴν παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τοῦ μὲν, φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς ἀθηναίοις τοῦ εὐωνύμου κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου, ἐπανάγονται κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος, καὶ οἱ ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν, ἢ ταῖς εἴκοσι ναυσὶ, νομίσαντες ἃς περ ἐφύλασσον ναῦς, τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου, ταύτας εἶναι. καὶ προσπεσόντες εὐθὺς, κατέδυσάν τε τρεῖς, καὶ κατετραυμάτισαν ἄλλας. καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρις οὗ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν. καὶ πανταχόθεν ἀπεκλείοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν καταστάντες, ἓξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν Τευτλοῦσσαν νῆσον. ἐντεῦθεν δὲ, ἐς Ἁλικαρνασσόν. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, ἐς Κνίδον κατάραντες, καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες, καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες, πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ᾔσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμίσαντες, οὐδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους. λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ Λωρύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι δ' ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες, ἐπεσκευάζοντό τε, εἴ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, παρεγένετο γὰρ, λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἕνδεκα ἄνδρες τῶν λακεδαιμονίων. περὶ δὲ τῶν ἤδη πεπραγμένων εἴ τι μὴ ἤρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος, πολέμου ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πεπολεμήσεται. μάλιστα δὲ ὁ Λίχας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Θηραμένους ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι, εἰ χώρας ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν. ἐνῆν γὰρ καὶ νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν, καὶ Θεσσαλίαν, καὶ Λοκροὺς, καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν. καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν, μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς λακεδαιμονίους περιθεῖναι. ἑτέρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι. οὐδὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν δὲ, ὁ μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς, καὶ ἄπρακτος. οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες νῆσόν τε οὐκ ἀδύνατον, καὶ ναυβατῶν πλήθει, καὶ πεζῷ προσάξεσθαι. καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχίας δυνατοὶ ἔσεσθαι Τισσαφέρνην μὴ αἰτοῦντες χρήματα, τρέφειν τὰς ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆς Κνίδου, καὶ προσβαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρὸς τὴν γῆν ναυσὶ τέσσαρσι καὶ ἐνενήκοντα, ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλοὺς οὐκ εἰδότας τὰ πρασσόμενα, καὶ ἔφευγον). ἄλλως τε, καὶ ἀτειχίστου οὔσης τῆς πόλεως. εἶτα ξυγκαλέσαντες οἱ λακεδαιμόνιοι τούτους τε, καὶ τοὺς ἐκ τῶν δυοῖν πόλεοιν, Λίνδου τε, καὶ Ἰηλυσοῦ Ῥοδίους, ἔπειθον ἀποστῆναι

Ἀθηναίων. καὶ προσεχώρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι, ἔπλευσαν μὲν, βουλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι. ὑστερίσαντες δὲ οὐ πολλῷ, τὸ μὴ παραχρῆμα, ἀπέπλευσαν ἐς Χάλκην. ἐντεῦθεν δ' ἐς Σάμον, ὕστερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης, καὶ ἐκ τῆς Κῶ, καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους ποιούμενοι, ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμουν. οἱ δὲ, χρήματα μὲν ἐξέλεξαν ἐς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα, οἱ Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων. τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον, ἡμέρας ὀγδοήκοντα ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς. ἐν δὲ τούτῳ, καὶ ἔτι πρότερον πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσετο. Ἀλκιβιάδης μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον, καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην, τοῖς Πελοποννησίοις ὕποπτος ὢν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστύοχον ἐκ Λακεδαίμονος, ὥστ' ἀποκτεῖναι, ἦν γὰρ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς, καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαίνετο, πρῶτον μὲν, ὑποχωρεῖ δείσας, παρὰ Τισσαφέρνην. ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν ὅσον ἐδύνατο μάλιστα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα. καὶ διδάσκαλος πάντων γιγνόμενος, τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς ἀττικῆς, ὥστε τριώβολον, καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς δίδοσθαι· λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνην πρὸς αὐτοὺς, ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ, τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν. οὐ τοσοῦτον πενίᾳ, ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν, τὰ σώματα χείρω ἔχωσι, δαπανῶντες ἐς τοιαῦτα, ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει. οἱ δὲ, τὰς ναῦς ἀπολιπόντες, ἐς ὁμηρείαν τὸν προσοφειλόμενον μισθόν. καὶ τοὺς τριηράρχους, καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν, ὥστε δόντα χρήματα, αὐτὸν πεῖσαι, ὥστε ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακουσίων. τούτων δὲ, Ἑρμοκράτης τε ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ. τάς τε πόλεις δεομένας χρημάτων ἀπήλασεν αὐτὸς, ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρνους, ὡς οἱ μὲν Χῖοι ἀναίσχυντοι εἶεν, πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων. ἐπικουρίᾳ δὲ ὅμως σωζόμενοι, ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς χρήμασιν, ἄλλους ὑπὲρ ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν. τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν, αἳ ἐς Ἀθηναίους πρότερον ἀποστῆναι ἀναλοῦν, εἰ μὴ καὶ νῦν τοσαῦτα, καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν, τόν τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε νῦν μὲν τοῖς ἰδίοις χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον. ἢν δέ ποτε τροφὴ καταβῇ παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν, καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν. παρῄνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρνει, μὴ ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μηδὲ βουληθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς φοινίσσας, ἅσπερ παρεσκευάζετο, μελλήσει πλείοσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς, τῆς τε γῆς, καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι. ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχὴν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς, λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἓν τῆς ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν, οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης. καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας, αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρίψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς, ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον, καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν. τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος, καὶ ἐκείνῳ, ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι. τοὺς δὲ, τοὐναντίον ἐλευθερώσοντας ἥκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. ἔπειτ' ἤδη τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν, τήν τε τροφὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα, ἀλλὰ καὶ τὰς φοινίσσας ναῦς φάσκων ἥξειν, καὶ ἐκ τοῦ περιόντος ἀγωνιεῖσθαι, ἔφθειρε τὰ πράγματα. καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένην καὶ πάνυ ἰσχυράν. τά τε ἄλλα καταφανέστερον, ἢ ὥστε λανθάνειν οὐ προθύμως. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα, ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει, καὶ τῷ βασιλεῖ, ὢν παρ' ἐκείνοις ἄριστα εἶναι νομίζων, παρῄνει. ἅμα δὲ, τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτὴν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν. πεῖσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου, εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὤν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σά-

μῳ

μῳ ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν, καὶ Ἀλκιβιάδου προσπέμψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας, ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται, καὶ οὐ πονηρίᾳ, οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλούσῃ, κατελθὼν, καὶ παρασχὼν Τισαφέρνην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν. τὸ δὲ πλέον, καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν ἀθηναίων, καὶ δυνατώτατοι, ὥρμηντο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστερον, τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου, ἐς λόγους ἦλθον. καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ, καὶ Τισαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν, εἰ μὴ δημοκρατοῖντο, οὕτω γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα, πολλὰς ἐλπίδας εἶχον αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα ἐς ἑαυτοὺς περιποιήσειν, καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν, ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες, ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ τοῖς πολλοῖς φανερῶς ἔλεγον, ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο, καὶ χρήματα παρέξοι, Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος, καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ βασιλέως, μισθοῦ ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοίνωσαν, αὖθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι, τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα, καὶ πιστά. Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι, οὐδὲν ἤρεσκεν. ἀλλ' ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι, ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας, ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς, κάτεισι. σφίσι δὲ, περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα, ὅπως μὴ στασιάσωσι τῷ βασιλεῖ, οὐκ εὔπορον εἶναι. καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐκ ἐλαχίστας, ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη, ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ' αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται, οὔθ' αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται. οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ' ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον, ἢ μεθ' ὁποτέρου ἂν τύχωσι, τούτου ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους, οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν, τοῦ δήμου ποριστὰς ὄντας, καὶ εἰσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι. καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, καὶ ἄκριτοι ἂν, καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκειν. τὸν δὲ δῆμον, σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι, καὶ ἐκείνων σωφρονιστήν. καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν γε τῶν ἔργων ἐπισταμένας τὰς πόλεις σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι ὅτι οὕτω νομίζουσιν. οὔκουν ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασσομένων, ἀρέσκειν οὐδέν. οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντα ἐδέχοντο, καὶ ἐς τὰς ἀθήνας πρέσβεις, Πείσανδρον, καὶ ἄλλους παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου πράσσοιεν, καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως, καὶ τὸν Τισαφέρνην φίλον τοῖς ἀθηναίοις ποιήσειαν. γνοὺς δὲ ὁ Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος, καὶ ὅτι ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτὴν, δείσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ, μὴ ἢν κατέλθῃ, ὡς κωλυτὴν ὄντα κακῶς δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν Μίλητον κρύφα ἐπιστείλας, ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτοῦ τὰ πράγματα φθείρει, Τισαφέρνην ἀθηναίοις φίλον ποιῶν. καὶ τἆλλα σαφῶς ἐγγράψας, ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πολεμίου, καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου, κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος, τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε, καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι. ἀπελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν, καὶ παρὰ Τισαφέρνην, ἅμα λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής. προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι Τισαφέρνει ἑαυτὸν, καὶ περὶ τούτου, καὶ περὶ τῶν ἄλλων. διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης, μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, πέμπει εὐθὺς παρὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει ὄντας οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα, ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρότερα μεμφόμενος, ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη. καὶ νῦν, ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα τὸ τῶν ἀθη-

ἀθηναίων, ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης Σάμου, ᾧ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι. καὶ τοῦτο, καὶ ἄλλο τι ἂν δρᾶσαι μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων αὐτὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος, μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ. καὶ ὡς προῄσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα, καὶ ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστολήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι, ἐξάγγελος γίγνεται, ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου, καὶ ἅμα τῶν νεῶν οὐ πασῶν ἔνδον ὁρμουσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στρατοπέδῳ. καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὡς τάχιστα, καὶ τἆλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν. ἐστρατήγει δέ, καὶ κύριος ἦν αὐτὸς, πράσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν, τὸν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο. καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ὡς μέλλουσα Σάμος, θᾶσσον ἐτειχίσθη. αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπιστολαί, οὐ πολὺ ὕστερον ἧκον, ὅτι προδίδοταί τε τὸ στράτευμα ὑπὸ Φρυνίχου. καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι. δόξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδὼς, τῷ Φρυνίχῳ ὡς ξυνειδότι κατ' ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον, ταῦτα ἐξαγγείλας. μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀλκιβιάδης μὲν, Τισσαφέρνην παρεσκεύαζε, καὶ ἀνέπειθεν, ὅπως φίλος ἔσται τοῖς ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν ἀθηναίων παρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι. ἄλλως τε, καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν πελοποννησίων. ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων, αὕτη ἐγεγένητο, ἐν ᾗ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν Λακεδαιμονίους τὰς ἁπάσας πόλεις, ἐπηλήθευσεν ὁ Λίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ πατέρες ἦρχον. καὶ μὲν δὴ ὁ Ἀλκιβιάδης ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τῷ Τισσαφέρνει θεραπεύων προσέκειτο. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν ἀθηναίων ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Σάμου, ἀφικόμενοι ἐς τὰς ἀθήνας, λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ δήμῳ, κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν. μάλιστα δέ, ὡς ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην κατάγουσι, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένοις, βασιλέα τε ξύμμαχον ἔχειν, καὶ πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβοώντων, ὡς δεινὸν εἴη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος, κάτεισι. καὶ Εὐμολπιδῶν, καὶ κηρύκων περὶ τῶν μυστικῶν, δι' ἅπερ ἔφυγε μαρτυρουμένων, καὶ ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμόν, ἠρώτα ἕνα ἕκαστον παράγων τῶν ἀντιλεγόντων, ἤν τινα ἐλπίδα ἔχει σωτηρίας τῇ πόλει Πελοποννησίων. ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους σφῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων, καὶ πόλεις ξυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς, καὶ Τισσαφέρνους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὴ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἐλέγετο αὐτοῖς, ὅτι τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν ὑμῖν γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτευσόμεν τε σωφρονέστερον, καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσαιμεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεὺς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλέον βουλεύωμεν ἐν τῷ παρόντι, ἢ περὶ σωτηρίας. ὕστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι, ἢν μή τι ἀρέσκῃ. Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι. ὁ δὲ δῆμος τὸ πρῶτον ἀκούων, χαλεπῶς ἔφερε περὶ τῆς ὀλιγαρχίας. σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δείσας, καὶ ἅμα ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψηφίσαντο πλεύσαντα Πείσανδρον, καὶ δέκα ἄνδρας μετ' αὐτοῦ, πράσσειν ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα ἕξειν. τά τε πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ἅμα τε διαβαλόντος καὶ Φρύνιχον τοῦ Πεισάνδρου, παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην. ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς ναῦς, Διομέδοντα, καὶ Λέοντα. τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πείσανδρος φάσκων Ἴασον προδοῦναι, καὶ Ἀμόργην, διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην πρασσομένοις. καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος τάς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγχανον πρότερον ἐν τῇ πόλει οὖσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, ἁπάσας ἐπελθὼν, καὶ παρακελευσάμενος ὅπως ξυστραφέντες, καὶ κοινῇ βουλευσάμενοι, καταλύσουσι τὸν δῆμον. καὶ τἆλλα παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ὥστε μηκέτι διαμέλλεσθαι, αὐτὸς μετὰ τῶν δέκα ἀνδρῶν τὸν πλοῦν ὡς τὸν Τισσαφέρνην ποιεῖται. ὁ δὲ Λέων, καὶ ὁ Διομέδων ἐν τῷ αὐτῷ

χειμῶνι

χειμῶνι ἀφιγμένοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς, ἐπίπλουν τῇ Ῥόδῳ ἐποιήσαντο. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν ἀνειλκυσμένας τῶν Πελοποννησίων. ἐς δὲ τὴν γῆν ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βοηθήσαντας Ῥοδίων νικήσαντες μάχῃ, ἀπεχώρησαν ἐς τὴν Χάλκην. καὶ τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κῶ ἐποιοῦντο. εὐφυλακτότερα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο, εἴποι ἀπαίροι τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν. ἦλθε δὲ ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενοφαντίδας Λάκων παρὰ Πεδαρίτου ἐκ Χίου, λέγων ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων ἤδη ἐπιτετέλεσται. καὶ εἰ μὴ βοηθήσουσι πάσαις ταῖς ναυσὶν, ἀπολεῖται τὰ ἐν Χίῳ πράγματα. οἱ δὲ, διενοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ Πεδάριτός τε, καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐπικουρικὸν ἔχων, καὶ τοὺς Χίους, πανστρατιᾷ προσβαλὼν τῷ τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς ἐρύματι, αἱρεῖ τέ τι αὐτοῦ, καὶ νεῶν τινων ἀνειλκυσμένων ἐκράτησεν.. ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τρεψαμένων τοὺς Χίους πρώτους, νικᾶται, καὶ τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν Πεδάριτον. καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκει, καὶ τῶν Χίων πολλοί. καὶ ὅπλα ἐλήφθη πολλά. μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ μὲν Χῖοι, ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦντο. καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι ἦν μέγας. οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθηναίων πρέσβεις, ἀφικόμενοι ὡς τὸν Τισσαφέρνην, λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς ὁμολογίας. Ἀλκιβιάδης δὲ, οὐ γὰρ αὐτῷ πάνυ τὰ ἀπὸ Τισσαφέρνους βέβαια ἦν, φοβουμένῳ τοὺς Πελοποννησίους μᾶλλον, καὶ ἔτι βουλομένῳ καθάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο τρίβειν ἀμφοτέρους, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος, ὥστε τὸν Τισσαφέρνην ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων, μὴ ξυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Τισσαφέρνης τὸ αὐτὸ βουληθῆναι. αὐτὸς μὲν διὰ τὸ δέος. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἑώρα ἐκεῖνον, καὶ ὣς οὐ ξυμβασείοντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβούλετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ Τισσαφέρνει, καὶ βουλομένῳ προσχωρῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις, μὴ ἱκανὰ διδόναι. ᾔτει γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος τοῦ Τισσαφέρνους, ὥστε τῶν Ἀθηναίων, καίπερ ἐπὶ πολὺ ὅτι αἰτοίη ξυγχωρούντων, ὅμως αἴτιον γενέσθαι. Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἠξίου δίδοσθαι, καὶ αὖθις νήσους τε τὰς ἐπικειμένας, καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν Ἀθηναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ δείσας μὴ πάνυ φωραθῇ ἀδύνατος ὤν, ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι, καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτοῦ γῆν, ὅπῃ ἂν, καὶ ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες, κομίζονται ἐς τὴν Σάμον. Τισσαφέρνης δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι, παρέρχεται ἐς τὴν Καῦνον, βουλόμενος τοὺς Πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον. καὶ ξυνθήκας ἔτι ἄλλας ποιησάμενος, ἃς ἂν δύνηται, τροφήν τε παρέχειν, καὶ μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμῶσθαι, δεδιὼς μὴ ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες ναυμαχεῖν ἡσσηθῶσιν, ἢ κενωθεισῶν τῶν νεῶν ἄνευ ἑαυτοῦ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα, μὴ τῆς τροφῆς ζητήσει πορθῶσι τὴν ἤπειρον. πάντων οὖν τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ, ὥσπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους. μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους, τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι, καὶ σπονδὰς τρίτας τάσδε σπένδεται.

Τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων, καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνην, καὶ Ἱεραμένην, καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας περὶ τῶν βασιλέως πραγμάτων, καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων, χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι. καὶ περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βούλεται. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, μὴ ἰέναι ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων, μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τις Λακεδαιμονίων, ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βασιλέως χώραν, τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, κωλύειν. καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαιμονίους, ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ ξυγκείμενα, μέχρις ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνην παρέχειν. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, τελευτῶντος τοῦ πολέμου, τὰ χρήματα Τισσαφέρνει ἀποδοῦναι, ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἵ τε Λακεδαιμονίων νῆες, καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων, καὶ αἱ βασιλέως, κοινῇ τὸν πόλεμον πολεμούντων, καθ' ὅτι ἂν Τισσαφέρνει δοκῇ, καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δὲ καταλύειν βούλωνται πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι. Αἱ μὲν σπονδαὶ, αὗται ἐγένοντο. καὶ μετὰ ταῦτα πα-

ρεσκευάζετο Τισαφέρνης, τάς τε φοινίσσας ναῦς ἄξων, ὥσπερ εἴρητο, καὶ τἆλλα ὅσαπερ ὑπέσχετο. καὶ ἐβούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν δῆλος εἶναι. Βοιωτοὶ δὲ, τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος, Ὠρωπὸν εἷλον προδοσίᾳ, ἀθηναίων ἐμφρουρούντων. ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριέων τε ἄνδρες, καὶ αὐτῶν Ὠρωπίων, ἐπιβουλεύοντες ἀπόστασιν τῆς Εὐβοίας. ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὂν, ἀδύνατα ἦν, ἀθηναίων ἐχόντων, μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ Ἐρετρίαν, καὶ τὴν ἄλλην Εὔβοιαν. ἔχοντες οὖν ἤδη τὸν Ὠρωπὸν, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ Ἐρετριεῖς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν Εὔβοιαν τοὺς Πελοποννησίους. οἱ δὲ, πρὸς τὴν τῆς Χίου κακουμένης βοήθειαν μᾶλλον ὥρμηντο. καὶ ἄραντες πάσαις ταῖς ναυσὶν, ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενόμενοι περὶ τὸ Τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης πλεούσας. καὶ ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται, οἱ μὲν, ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ, ἐς τὴν Μίλητον. καὶ ἑώρων οὐκέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοηθῆσαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος. καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ, Δερκυλίδας τε ἀνὴρ σπαρτιάτης, στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν, παρεπέμφθη πεζῇ ἐφ' Ἑλλησπόντου, Ἄβυδον ἀποστήσων. εἰσὶ δὲ Μιλησίων ἄποικοι. καὶ οἱ Χῖοι ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ Ἀστύοχος ἠπόρει ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι, πιεζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ, ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου ἐκ τῆς Μιλήτου, Λέοντά τε ἄνδρα σπαρτιάτην, ὃς Ἀντισθένει ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτου θάνατον ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα, αἳ ἔτυχον φύλακες Μιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν θούριαι πέντε, καὶ συρακούσιαι τέσσαρες, καὶ μία ἀναιίτης, καὶ μία μιλησία, καὶ Λέοντος μία. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ, καὶ καταλαβόντων τι ἐρυμνὸν χωρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὰς τῶν ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀναγομένων, ἐναυμάχησαν. καὶ καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερκυλίδου πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν, καὶ Φαρνάβαζον, καὶ Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης δὲ ἐκ τῆς Χίου πυθόμενος, κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν ἀθηναίων τέσσαρσι, καὶ εἴκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὁπλίτας ἄγουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν, μάχῃ κρατήσας, καὶ αὐτοβοεὶ Λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἑλὼν, καὶ σκεύη μὲν, καὶ ἀνδράποδα ἁρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν κατοικίσας, ἐπ' Ἄβυδον ἦλθε. καὶ ὡς οὔτε προσεχώρουν, οὔτε προσβαλὼν ἐδύνατο ἑλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀποπλεύσας, Σηστὸν, πόλιν τῆς Χερσονήσου ἥν ποτε οἱ Μῆδοι εἶχον, καθίστατο φρούριον, καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησπόντου. ἐν τούτῳ δὲ, οἵ τε Χῖοι θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ. καὶ ὁ Ἀστύοχος πυθόμενος τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβιχίδην, καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος ἐς Χίον, κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον. καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ ἔτι πρότερον, ἡ ἐν ταῖς ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων, προτρεψάντων τοὺς δυνατοὺς, ὥς τε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται. καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο, Ἀλκιβιάδην μὲν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν. καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν. αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα, καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις, ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦτα, τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε, καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις, ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τἀκεῖ. καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων, αἷς ἂν ἴσχωσιν, ὀλιγαρχίαν καθιστάναι. τοὺς δ' ἡμίσεις, ἐς τἆλλα τὰ ὑπήκοα χωρία, ἄλλους ἄλλῃ διέπεμπον. καὶ Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον, ᾑρημένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν, ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Θάσον, τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ, οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον

ὡς τῆς

ὡς δὴ μὲν μετ' ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεόμενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν, ὅσαι ἡμέραι προσδεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων παρὰ τοῖς πελοποννησίοις. καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων κατακράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομίσαι, καὶ τὴν Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα ἃ ἐβούλοντο τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι, καὶ τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν θάσον, τἀναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι τῶν ἀθηναίων ἐγένετο. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων. σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις, καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσαντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον παραπλέοντές τε, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δήμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον. καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους, ἦλθον ἐς τὰς ἀθήνας. καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα, ξυστάντες τινες τῶν νεωτέρων, κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε. καὶ αὐτὸν κατ' ἀμφότερα, δὴ τε δημαγωγίας ἕνεκα, καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι, καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαριεῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν. καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους, τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνήλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ προείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους, ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσιν, ἢ πεντακισχιλίοις, καὶ τούτοις, οἳ ἂν μάλιστα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἷοί τε ὦσιν. ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους, ἐπεὶ ἕξειν γε τὴν πόλιν, οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελλον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλὴ ἀπὸ τοῦ κυάμου ξυνελέγετο. ἐβούλευον δὲ οὐδὲν ὅ, τι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη, ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν, καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προὐσκέπτετο. ἀντέλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς, καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ ξυνεστηκός. εἰ δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου ἐτεθνήκει. καὶ τῶν δρασάντων, οὔτε ζήτησις, οὔτ' εἰ ὑποπτεύοιντο, δικαίωσις ἐγίγνετο, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος, καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὥστε κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον, εἰ καὶ σιγῴη, ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεστηκὸς πολὺ πλέον ἡγούμενοι εἶναι, ἢ ἐτύγχανεν ὂν, ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις. καὶ ἐξευρεῖν αὐτὸ ἀδύνατοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν, οὐκ εἶχον. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο, καὶ προσολοφύρασθαι τινὶ ἀγανακτήσαντα, ὥστε ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα, ἀδύνατον ἦν. ἢ γὰρ ἀγνῶτα ἂν εὗρεν, ᾧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον, ἄπιστον. ἀλλήλοις γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως προσῄεσαν οἱ τοῦ δήμου ὡς μετέχοντά τινα τῶν γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὓς οὐκ ἄν ποτέ τις ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι. καὶ τὸ ἄπιστον, οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν. καὶ πλεῖστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπιστίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαντες. ἐν τούτῳ οὖν τῷ καιρῷ, οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες, εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἴχοντο. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλλέξαντες, εἶπον γνώμην, δέκα ἄνδρας ἑλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας. τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐσενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητὴν, καθ' ὅτι ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται. ἔπειτα, ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκε, ξυνέκλῃσαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνὸν, ἔστι δὲ ἱερὸν Ποσειδῶνος ἔξω τῆς πόλεως, ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα. καὶ ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς ἄλλο μὲν οὐδὲν, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἐξεῖναι μὲν ἀθηναίων ἀνειπεῖν γνώμην, ἣν ἄν τις βούληται. ἢν δέ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψηται παρανόμων, ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ βλάψῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἐνταῦθα δὴ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη μήτε ἀρχὴν ἄρχειν μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, μήτε μισθοφορεῖν. προέδρους τε ἑλέσθαι πέντε ἄνδρας. τούτους δὲ ἑλέσθαι ἑκατὸν καὶ τῶν ἑκατὸν, ἕκαστον πρὸς ἑαυτῷ τρεῖς. ἐλθόντας δὲ αὐτοὺς τετρακοσίους ὄντας ἐς τὸ βουλευτήριον, ἄρχειν ὅπη ἂν ἄριστα γιγνώσκωσιν αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς πεντακισχιλίους δὲ ξυλλέγειν, ὁπότ' ἂν αὐτοῖς δοκῇ. ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν, Πείσανδρος. καὶ τἆλλα ἐκ τοῦ προφανοῦς προθυμότατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον. ὁ μέντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνθεὶς, ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τοῦτο, καὶ ἐκ πλείστου ἐπιμεληθεὶς, Ἀντιφῶν ἦν, ἀνὴρ ἀθηναίων τῶν καθ' ἑαυτὸν, ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὕστερος. καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος. καὶ ἃ γνοίη, εἰπεῖν. καὶ ἐς μὲν δῆμον οὐ παριὼν, οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἑκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος. τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ

ἐν δήμῳ πλεῖστα, εἷς ἀνὴρ, ὅστις ξυμβουλεύσαι τό τι δυνάμενος ὠφελεῖν. καὶ αὐτός τε, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρις ἐμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτιαθεὶς, ὡς ξυγκατέστησε θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος. παρέσχε δὲ καὶ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότατον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν, δεδιὼς τὸν Ἀλκιβιάδην. καὶ ἐπιστάμενος εἰδότα αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ Σάμῳ πρὸς τὸν Ἀστύοχον ἔπραξε, νομίζων οὐκ ἄν ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἰκὸς, ὑπ' ὀλιγαρχίας κατελθεῖν. πολὺ δὲ πρὸς τὰ δεινὰ ἐπειδή περ ὑπέστη, φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ Θηραμένης ὁ τοῦ Ἅγνωνος, ἐν τοῖς ξυγκαταλύουσι τὸν δῆμον πρῶτος ἦν. ἀνὴρ οὔτε εἰπεῖν, οὔτε γνῶναι ἀδύνατος. ὥστε ἀπ' ἀνδρῶν πολλῶν καὶ ξυνετῶν πραχθὲν τὸ ἔργον, οὐκ ἀπεικότως, καίπερ μέγα ὂν, προὐχώρησε. χαλεπὸν γὰρ ἦν τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα, ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι. καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου, αὐτὸν ἄλλων ἄρχειν εἰωθότα. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία, οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα διελύθη, τοὺς τετρακοσίους τρόπῳ τοιῷδε ὕστερον ἤδη εἰς τὸ βουλευτήριον ἐσήγαγον. ἦσαν δ' Ἀθηναῖοι πάντες ἀεί. οἱ μὲν, ἐπὶ τείχει. οἱ δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἕνεκα, ἐφ' ὅπλοις, τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας, εἴασαν ὥσπερ εἰώθεσαν ἀπελθεῖν. τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο, ἡσυχῇ μὴ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις, ἀλλ' ἄπωθεν περιμένειν. καὶ ἤν τις ἐνιστῆται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα, μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι, καὶ Τήνιοι, καὶ Καρυστίων τριακόσιοι, καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἥκοντες, ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προείρητο. τούτων δὲ διατεταγμένων οὕτως, ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ ξιφιδίου ἀφανοῦς ἕκαστος. καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν Ἕλληνες νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἴ τι που δέοι χειρουργεῖν, ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς, οὖσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι, λαβοῦσι τὸν μισθόν. ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοί. καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν. ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἥ τε βουλὴ οὐδὲν ἀντειποῦσα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον. ἀλλ' ἡσύχαζον. οἱ δὲ τετρακόσιοι ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον, τότε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι, ἐς τὴν ἀρχὴν ἐχρήσαντο. ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως, πλὴν φεύγοντας, οὐ κατῆγον, τοῦ Ἀλκιβιάδου δὲ ἕνεκα. τὰ δὲ ἄλλα, ἔνεμον κατακράτος τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι. καὶ ἄλλους ἔδησαν. τοὺς δὲ, καὶ μετέστησαν, πρός τε Ἆγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ, ἐπεκηρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι. καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι, καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον ξυγχωρεῖν. ὁ δὲ, νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν, οὐδὲ εὐθὺς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἴ τε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν οὐκ ἂν ἡσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι πάνυ πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράττεσθαι αὐτοὺς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν, οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο. προσμεταπεμψάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλὴν, οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων, κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι σφίσιν ᾗ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεὶ ἂν, διὰ τὸν ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον. τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἐρημίαν, λήψεως οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν. ὡς δὲ προσέμιξέ τε ἐγγὺς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἔνδοθεν, οὐδ' ὅπως τιοῦν ἐκίνησαν. τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμψαντες, καὶ μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν, καὶ ψιλῶν, καὶ τοξοτῶν, ἄνδρας κατέβαλλον αὐτῶν διὰ τὸ ἐγγὺς προσελθεῖν, καὶ ὅπλων τινῶν, καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὴ γνοὺς, ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κατὰ χώραν ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἔμενον. τοὺς δ' ἐπελθόντας, ὀλίγας τινὰς ἡμέρας ἐν τῇ γῇ μείναντας, ἀπέπεμψαν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο, παρά τε τὸν Ἆγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἧσσον. καὶ ἐκείνου μᾶλλον ἤδη προσδεχομένου, καὶ παραινοῦντος, ἐκπέμπουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις, βουλόμενοι διαλλαγῆναι. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Σάμον δέκα ἄνδρας παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον, καὶ διδάξοντας, ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως, καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέστη, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων. πεντακισχίλιοί τε ὅτι εἶεν, καὶ

οὔτε

ὅτι τριακόσιοι μόνον οἱ πράσσοντες. καί τοι οὔπω πώποτε ἀθηναίους διὰ τὰς στρατιὰς καὶ τὴν ὑπερορίαν ἀσχολίαν ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τἄλλα ἐπιστείλαντες τὰ πρέποντα εἰπεῖν, ἀπέπεμψαν εὐθὺς μετὰ τὴν αὐτῶν μετάστασιν, δείσαντες μὴ ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλος, οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ, ἐθέλῃ σφᾶς τε μὴ ἐκεῖθεν, ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ, μεταστήσωσιν. ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ, ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν. καὶ ξυνέβη τοιάδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον, ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες τοῖς δυνατοῖς, καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὖθις, καὶ πεισθέντες ὑπό τε τοῦ Πεισάνδρου, ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεστώτων ἀθηναίων, ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίους ξυνωμόται, καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δήμῳ ὄντι, ἐπιθήσεσθαι. καὶ Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν ἀθηναίων μοχθηρὸν ἄνθρωπον, ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως, καὶ ἀξιώματος φόβον, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν, καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι μετὰ Χαρμίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καί τινων τῶν παρὰ σφίσιν ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς. καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν. τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι τῷ τε στρατηγῷ, Λέοντι, καὶ Διομέδοντι, οὗτοι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν, τὸ μέλλον σημαίνουσι καὶ Θρασυβούλῳ, καὶ Θρασύλλῳ. τῷ μὲν, τριηραρχοῦντι. τῷ δὲ, ὁπλιτεύοντι. καὶ ἄλλοις, οἳ ἐδόκουν αἰεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι. καὶ οὐκ ἠξίουν περιιδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας, καὶ Σάμον ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον μέχρι νῦν ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες τῶν τε στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετῄεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς παράλους ἄνδρας, ἀθηναίους τε, καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηὶ πλέοντας. καὶ αἰεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους. ὅ, τε Λέων, καὶ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινας ὁπότε ποι πλέοιεν κατέλιπον φύλακας. ὥστε, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τούτων, μάλιστα δὲ τῶν παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιωτάτους, φυγῇ ἐζημίωσαν. τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες, δημοκρατούμενοι, τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτευον. τὴν δὲ πάραλον ναῦν, καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου, ἄνδρα ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἵ τε Σάμιοι, καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς ἀθήνας, ἀγγελοῦντες τὰ γεγενημένα. οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν, τῶν μὲν παράλων τινὰς, οἱ τετρακόσιοι, δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν. τοὺς δὲ ἄλλους, ἀφελόμενοι τὴν ναῦν, καὶ μετεκβιβάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ὁ δὲ Χαιρέας εὐθὺς διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν, ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις, ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν ἀθηναίων, ὡς πληγαῖς τε πάντας ζημιοῦσι, καὶ ἀντειπεῖν οὐκ ἔστιν οὐδὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες, καὶ παῖδες ὑβρίζονται, καὶ διανοοῦνται ὁπόσοι τε ἐν Σάμῳ στρατεύονται, μὴ ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντων τοὺς προσήκοντας λαβόντες εἵρξειν, ἵνα ἢν μὴ ὑπακούσωσι, τεθνήκωσι. καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευδόμενος ἔλεγεν. οἱ δ' ἀκούοντες, ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας, τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν. ἔπειτα μέντοι, ὑπὸ τῶν διὰ μέσου κωλυθέντες, καὶ διδαχθέντες, μὴ τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμούντων, ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο, λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι καταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ, ὅ, τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου, καὶ Θράσυλλος, οὗτοι γὰρ μάλιστα προειστήκεσαν τῆς μεταβολῆς, ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἦ μὴν δημοκρατήσεσθαί τε, καὶ ὁμονοήσειν, καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν. καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τε ἔσεσθαι, καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὅρκον, οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ. καὶ τὰ πράγματα πάντα, καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων, ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας, οὔτε σφίσιν εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἄν τε οἱ ἐκ Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι. ἐς φιλονεικίαν τε καθέστασαν τὸν χρόνον τοῦτον, οἱ μὲν, τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι.

ἐποίησαν

ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶται, ἐν ᾗ τοὺς προτέρους στρατηγοὺς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων ὑπώπτευον. ἄλλους δὲ ἀνθείλοντο καὶ τριηράρχους, καὶ στρατηγοὺς, ὧν Θρασύβουλός τε, καὶ Θράσυλλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀνιστάμενοι, καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν, ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκε. τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων, καὶ ἐς πάντα ποριμωτέρων μεθεστάναι. ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικὸν, τάς τε ἄλλας πόλεις, ὧν ἄρχουσιν, ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι, καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο. πόλιν τε γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν Σάμον οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἣ παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης ὅ τε ἐπολέμησεν ἀφελέσθαι, τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμύνεσθαι οὗπερ καὶ πρότερον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς, ἔχοντες τὰς ναῦς, πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους, καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου. καὶ νῦν ἐς τοσοῦτο καταστήσονται μὴ βουλόμενοι σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥστε αὐτοὶ καὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης, ἢ ὑπ' ἐκείνων εἴργεσθαι. βραχύ τέ τι εἶναι, καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ὃ πρὸς τὸ περιγίγνεσθαι τῶν πολεμίων ἡ πόλις σφίσι χρήσιμος ἦν, καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι. οἵ γε μήτε ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, ἀλλ' αὐτοὶ ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε βούλευμα χρηστὸν, οὗπερ ἕνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις, τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, τοὺς πατρίους νόμους καταλύσαντας. αὐτοὶ δὲ, σώζειν, καὶ ἐκείνους πειράσεσθαι προσαναγκάζειν. ὥστε οὐδὲ τούτους, οἵπερ ἂν βουλεύοιέν τι χρηστὸν, παρὰ σφίσι χείρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην τε, ἢν αὐτῷ ἄδειάν τε καὶ κάθοδον ποιήσωσιν, ἀσμένον τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρέξειν. τό, τε μέγιστον, ἢν ἁπάντων σφάλλωνται, εἶναι αὐτοῖς τοσοῦτον ἔχουσι ναυτικὸν πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἐν αἷς καὶ πόλεις, καὶ γῆν εὑρήσουσι. τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες, καὶ παραθαρσύναντες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ κατὰ τὸν πόλεμον παρεσκευάζοντο οὐδὲν ἧσσον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες ἐς τὴν Σάμον, οἱ δέκα πρεσβευταὶ, ὡς ταῦτα ἐν τῇ Δήλῳ ἤδη ὄντες ᾐσθάνοντο, ἡσύχαζον. ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβόων, ὡς ὑπὸ Ἀστυόχου, καὶ Τισσαφέρνους φθείρεται τὰ πράγματα. τοῦ μὲν, οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοί τε ἔρρωντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στασιάζειν τε λέγονται, καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν, ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρνους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα, καὶ οὐκ ἔργον κινδυνεύειν διατριβῆναι. τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ τροφὴν, ὅτι οὐ ξυνεχῶς, οὐδ' ἐντελῆ διδοὺς, κακοῖ τὸ ναυτικὸν, οὔκουν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακούσιοι ἐνῆγον. αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι, καὶ ὁ Ἀστύοχος τὸν θροῦν, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου ὥστε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχὴ, ἄραντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, οὔσαις δώδεκα καὶ ἑκατὸν, καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης παριέναι, ἔπλει πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα, αἳ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμοῦσαι, διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἠπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην, ὡς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐπιπλεούσας, ὑπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει διακινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα, προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχησείοντας, προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις προσβοηθήσειν. προὔπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν, οὕτως ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι καταπλεύσαντες ἐπὶ Μυκάλης, ἐστρατοπεδεύοντο. καὶ τῶν Μιλησίων, καὶ τῶν πλησιοχώρων, ὁ πεζός. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ, ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης, ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφιγμένος. καὶ εὐθὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν, ἐπίπλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν, βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι. καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τοῦτο εὐθὺς οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι νομίσαντες εἶναι, οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἕξουσιν, ἄλλως τε, καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόντος ἀπο-

στέλλου-

στέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσετάχθη, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτο γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαζος. καὶ τροφὴν ἑτοῖμος ἦν παρέχειν. καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ πλῷ τοὺς Ἀθηναίους χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν, Δῆλον λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου, καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον, Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν αὖθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς, ἦρχεν. αἱ δὲ μετὰ Ἑλίξου τοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ δέκα, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι, Βυζάντιον ἀφιστᾶσι. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσιν, αἰσθόμενοι, νεῶν βοήθειαν καὶ φυλακὴν, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. καὶ τις καὶ ναυμαχία βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ Βυζαντίου, ναυσὶν ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ. οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ, καὶ μάλιστα Θρασύβουλος, καὶ ἀεί τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἀπ' ἐκκλησίας, ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν. καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον, καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρνην, κατήγαγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην σωτηρίαν, εἰ Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας, τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπῃτιάσατο, καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης. καὶ περὶ πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν, ἐς ἐλπίδας γε αὐτοὺς οὐ μικρὰς τῶν μελλόντων καθίστη. καὶ ὑπερβάλλων, ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἵ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες, φοβοῖντο αὐτὸν, καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν. καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ, τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πλέον θαρσοῖεν. οἵ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει, ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τάδε μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο, ἦ μὴν ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν Ἀθηναίοις πιστεύσῃ, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς. οὐδ' ἢν δέῃ τελευτῶντα, τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν ἐξαργυρίσαι. τάς τε ἐν Ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας Φοινίκων ναῦς κομιεῖν Ἀθηναίοις, καὶ οὐ Πελοποννησίοις. πιστεῦσαι δ' ἂν μόνως Ἀθηναίοις, εἰ αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξαιτο. οἱ δὲ, ἀκούοντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ, στρατηγόν τε αὐτὸν εὐθὺς εἵλοντο μετὰ τῶν προτέρων, καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν. τήν τε παραυτίκα ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας, καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας, οὐδενὸς ἂν ἠλλάξαντο. καὶ ἑτοῖμοι ἤδη ἦσαν, διὰ τὸ αὐτίκα τούς τε παρόντας πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν, τοὺς ἐγγυτέρω πολεμίους ὑπολιπόντας, καὶ πάνυ διεκώλυσε, πολλῶν ἐπειγομένων. τὰ δὲ τοῦ πολέμου πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ᾕρητο, πλεύσας ὡς Τισσαφέρνην πράξειν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλησίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοινοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερος εἶναι, καὶ ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρατηγὸς ἤδη ᾕρητο, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τε εἴη αὐτὸν ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, τῷ μὲν Τισσαφέρνει, τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ, τὸν Τισσαφέρνην. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον τῷ Τισσαφέρνει ἀπιστοῦντες, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι διεβέβληντο. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον Ἀθηναίων ἐπίπλουν, ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῷ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρνην ἀρρωστότερον γενόμενον, καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον ἔτι τούτου διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιδεδωκέναι. καὶ ξυνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους, οἷά περ καὶ πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο. καί τινες τῶν ἄλλων τῶν ἀξίων λόγου ἀνθρώπων, καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικὸν, ὡς οὔτε μισθὸν ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν, τό τε διδόμενον, βραχὺ, καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς. καὶ εἰ μή τις ἢ διαναυμαχήσει, ἢ ἀπαλλάξεται ὅθεν τροφὴν ἕξει, ἀπολείψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς. πάντων τε Ἀστύοχον εἶναι αἴτιον, ἐπιφέροντα ὀργὰς Τισσαφέρνει διὰ ἴδια κέρδη. ὄντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ ἀναλογισμῷ, ξυνηνέχθη καὶ τοιόσδε τις θόρυβος περὶ τὸν Ἀστύοχον. τῶν γὰρ Συρακοσίων καὶ Θουρίων, ὅσῳ μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ θρασύτατα προσπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. ὁ δὲ αὐθαδέστερόν τέ τι ἀπεκρίνατο, καὶ ἠπείλησε, καὶ τῷ γε Δωριεῖ ξυναγορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις, καὶ ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὡς εἶδον, οἷα δὴ ναῦται, ὥρμησαν ἐγκραγόντες ἐπὶ τὸν Ἀστύοχον, ὥστε βάλλειν. ὁ δὲ, προϊδὼν, καταφεύγει ἐπί βωμόν τινα. οὐ μέντοι ἐβλήθη,

γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ ἐν Μιλήτῳ ἐνῳκοδομημένον ὑπὸ Τισσαφέρνους φρούριον οἱ Μιλήσιοι, λάθρᾳ ἐπιπεσόντες. καὶ τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς Συρακουσίοις. ὁ μέντοι Λίχας, οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως τὰ μέτρια, καὶ ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζοντό τε αὐτῷ, καὶ διὰ ταῦτα, καὶ δι' ἄλλα τοιουτότροπα. νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα αὐτὸν, οὐκ εἴασαν θάψαι οὗ ἐβούλοντο οἱ παρόντες τῶν Λακεδαιμονίων. κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων. πρός τε τὸν Ἀστύοχον, καὶ Τισσαφέρνην Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀστυόχου ναυαρχίας ἐκ Λακεδαίμονος ἐπῆλθε, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ἀστύοχος ἀπέπλει, ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν παρ' ἑαυτοῦ Γαυλίτην ὄνομα, Κᾶρα, δίγλωσσον, κατηγορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ περὶ αὐτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον, εἰδὼς τούς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ καταβοῇ τῇ αὐτοῦ μάλιστα, καὶ τὸν Ἑρμοκράτην μετ' αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν, φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ ἀεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως. καὶ τὰ τελευταῖα, φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ ἑτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, Ποτάμιδος, καὶ Μύσκωνος, καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρνης φυγάδι ὄντι ἤδη τῷ Ἑρμοκράτει. πολλῷ ἔτι καὶ μᾶλλον κατηγόρει ἄλλα τε, καὶ ὡς χρήματά ποτε αἰτήσας ἑαυτὸν, καὶ οὐ τυχὼν, τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο. ὁ μὲν οὖν Ἀστύοχος, καὶ οἱ Μιλήσιοι, καὶ ὁ Ἑρμοκράτης, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, διεβεβήκει ἤδη παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον. καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσβευταὶ, οὓς τότε ἔπεμψαν παραμυθησομένους, καὶ ἀναδιδάξοντας τοὺς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνοῦνται, παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου. καὶ ἐκκλησίας γενομένης, λέγειν ἐπεχείρουν, οἱ δὲ στρατιῶται, τὸ μὲν πρῶτον, οὐκ ἤθελον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας. ἔπειτα μέντοι μόλις ἡσυχάσαντες, ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελλον, ὡς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἡ μετάστασις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὔθ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ. ἐξεῖναι γὰρ ὅτε ἐσέβαλον ἤδη, σφῶν ἀρχόντων τοῦτο ποιῆσαι, τῶν τε πεντακισχιλίων, ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν, οἵ τε οἰκεῖοι αὐτῶν οὔθ' ὑβρίζονται, ὥσπερ Χαιρέας διαβάλλων ἀπήγγελλεν, οὔτε κακὸν ἔχουσιν οὐδὲν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστοι κατὰ χώραν μένουσιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων, οὐδὲν μᾶλλον ἐσήκουον, ἀλλ' ἐχαλέπαινον. καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας ἔλεγον. μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Ἀλκιβιάδης πρῶτος τότε, καὶ οὐδενὸς ἔλασσον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι. ὡρμημένων γὰρ τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτοὺς, ἐν ᾧ σαφέστατα Ἰωνίαν, καὶ Ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι, κωλυτὴς γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν οὐδ' ἂν εἷς ἱκανὸς ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον. ἐκεῖνος δὲ, τοῦ τ' ἐπίπλου ἔπαυσε, καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους, λοιδορῶν ἀπέτρεπεν. αὐτὸς δὲ, ἀποκρινάμενος αὐτοῖς, ἀπέπεμπεν, ὅτι τοὺς μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι ἄρχειν. τοὺς μέντοι τετρακοσίους, ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς, καὶ καθιστάναι τὴν βουλὴν, ὥσπερ καὶ πρότερον τοὺς πεντακοσίους. εἰ δὲ ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέτμηται, ὥστε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν τροφὴν, πάνυ ἐπαινεῖν. καὶ τἆλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις. πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς, σωζομένης τῆς πόλεως, πολλὴν ἐλπίδα εἶναι ξυμβῆναι. εἰ δὲ ἅπαξ τὸ ἕτερον σφαλήσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ, ἢ ἐκεῖνο, οὐδὲ ὅτῳ διαλλαγήσεταί τις ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, ἐπαγγελλόμενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ, ὥστε βοηθεῖν. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτοὺς, καὶ εἰπὼν, ὅταν τις καλῇ παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηῒ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔβοιαν. καὶ ἄγοντες Ἀθηναίων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πέμπουσι πρέσβεις, Λαισποδίαν, καὶ Ἀριστοφῶντα, καὶ Μελησίαν. οἳ ἐπειδὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες, τοῖς Ἀργείοις παρέδοσαν, ὡς τῶν οὐχ ἥκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας. αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις, ἀφικνοῦνται ἥνπερ εἶχον τριήρει. τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Τισσαφέρνης κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ μάλιστα

λιστα διά τε τἆλλα, καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς φανερῶς ἤδη ἀττικίζοντι, βουλόμενος ὡς ἐδόκει δὴ ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολάς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς φοινίσσας ναῦς ἐς Ἄσπενδον. καὶ τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε. τῇ δὲ στρατιᾷ προστάξειν ἔφη Ταμὼν ἑαυτοῦ ὕπαρχον, ὥστε τροφὴν ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ, διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κατὰ ταὐτό, οὐδὲ ῥᾴδιον εἰδέναι τίνι γνώμῃ παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄσπενδον, καὶ παρελθὼν, οὐκ ἦγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ φοίνισσαι νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀσπένδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι. διότι δὲ οὐκ ἦλθον, πολλαχῇ εἰκάζεται. οἱ μὲν, γὰρ ἵνα διατρίβῃ ἀπελθὼν, ὥσπερ καὶ διενοήθη τὰ τῶν Πελοποννησίων. τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον, ἀλλὰ καὶ χεῖρον ὁ Ταμὼς, ᾧ προσετάχθη, παρεῖχεν. οἱ δὲ, ἵνα τοὺς φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἄσπενδον ἐκχρηματίσαιτο. ἀφεὶς καὶ γὰρ, ὡς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι. ἄλλοι δ' ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι τριβῆς ἕνεκα, καὶ ἀνακωχῆς τῶν ἑλληνικῶν, τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀγαγεῖν. φθορᾶς μὲν, ἐν ὅσῳ παρῄει ἐκεῖσε, καὶ διέμελλεν. ἀνισώσεως δὲ, ὅπως μηδετέρους προσθέμενος, ἰσχυροτέρους ποιήσῃ. ἐπεί γε εἰ ἐβουλήθη διαπολεμῆσαι, ἐπιφανὲς δήπου, οὐκ ἐνδοιαστῶς. κομίσας γὰρ ἂν, Λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰκὸς ἔδωκεν. οἵ γε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον, ἢ ὑποδεεστέρως τῷ ναυτικῷ ἀνθώρμουν. καταφθορὰ δὲ μάλιστα, καὶ ἣν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη γὰρ αὐτὰς ἐλάσσους, ἢ ὅσας ὁ Βασιλεὺς ἔταξε ξυλλεγῆναι. ὁ δὲ, χάριν ἂν δήπου ἐν τούτῳ μείζω ἔτι ἔχειν, οὔτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν Βασιλέως, τά τε αὐτὰ ἀπ' ἐλασσόνων πράξας. ἐς δ' οὖν τὴν Ἄσπενδον, ᾗ τινι δὴ γνώμῃ ὁ Τισσαφέρνης ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς φοίνιξι ξυγγίγνεται, καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἔπεμψαν ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς, κελεύσαντος αὐτοῦ, Φίλιππον, ἄνδρα λακεδαιμόνιον δύο τριήρεσιν. Ἀλκιβιάδης δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ᾔσθετο παριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτός. λαβὼν τρισκαίδεκα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς ἐν Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν. ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξειν ἀθηναίοις τὰς φοινίσσας ναῦς, ἢ Πελοποννησίοις κωλύσειν ἐλθεῖν. εἰδὼς ὡς εἰκὸς ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνους γνώμην, ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε. καὶ βουλόμενος αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν αὐτοῦ, καὶ ἀθηναίων φιλίαν ὡς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἄρας, εὐθὺ τῆς Φασήλιδος, καὶ Καύνου, ἄνω τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο. οἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις, ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς ἀθήνας, ἀπήγγειλαν τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς κελεύει τε ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε ὅτι πολλὰς ἔχει, κἀκείνοις τὸ στράτευμα διαλλάξειν, καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι, ἀχθομένους. καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πῃ ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπέρρωσαν. καὶ ξυνίσταντό τε ἤδη, καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ, καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων. οἷον Θηραμένην τε τὸν Ἅγνωνος, καὶ Ἀριστοκράτην, τὸν Σικελίου, καὶ ἄλλους, οἳ μετέσχον μὲν ἐν πρώτοις τῶν πραγμάτων. φοβούμενοι δὲ ὡς ἔφασαν, τό, τε ἐν τῇ σάμῳ στράτευμα, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, τούς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσβευομένους ἔπεμπον, μή τι ἄνευ τῶν πλειόνων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν. οὐ τὸ ἀπαλλάξειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους, ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι, καὶ τὴν πολιτείαν ἰσαιτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ τοῦτο μὲν, σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς. κατ' ἰδίας δὲ φιλοτιμίας, οἱ πολλοὶ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ προσέκειντο, ἐν ᾧπερ καὶ μάλιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη, ἀπόλλυται. πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν, οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι. ἐκ δημοκρατίας, αἱρέσεως γιγνομένης, ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα, ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει. σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῇρε τὰ ἐν τῇ σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἰσχυρὰ ὄντα. καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσεσθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος ὑπερβολὴν αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ δήμου γενέσθαι. οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων, μάλιστα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἴδει, καὶ προεστῶτες Φρύνιχός τε, ὃς καὶ στρατηγήσας ἐν τῇ σάμῳ, τῷ Ἀλκιβιάδῃ τότε διηνέχθη, καὶ Ἀρίσταρχος, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ Πείσανδρος, καὶ Ἀντιφῶν, καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη. πρέσβεις τε ἀπέστελλον σφῶν ἐς

τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν προὐθυμοῦντο, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ καλουμένῃ τεῖχος ἐποιοῦντο, πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τούς τε πολλούς, καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας πρότερον πιστοὺς εἶναι, μεταβαλλομένους, καὶ ἀπέστειλαν μὲν Ἀντιφῶντα, καὶ Φρύνιχον, καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος, φοβούμενοι, καὶ τὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου, ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ ὅστις καὶ ὁπωσοῦν ἀνεκτὸς ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. ᾠκοδόμουν δὲ ἔτι προθυμότερον, τὸ ἐν Ἠετιωνείᾳ τεῖχος. ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη, ὡς ἔφη Θηραμένης, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ ἢν βίᾳ ἐπιπλέωσι μὴ δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ᾽ ἵνα τοὺς πολεμίους μᾶλλον, ὅταν βούλωνται, καὶ ναυσί, καὶ πεζῷ δέξωνται. χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιώνεια, καὶ παρ᾽ αὐτὴν εὐθὺς ὁ ἔσπλους ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω, ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον ὑπάρχοντι τείχει. ὥστε καθεζομένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων ἄρχειν, τοῦ τε ἔσπλου, ἐπ᾽ αὐτὴν γὰρ τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος στενοῦ ὄντος, τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα. τό, τε παλαιόν, τὸ πρὸς ἤπειρον, καὶ τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τεῖχος τειχιζόμενον πρὸς θάλασσαν. διῳκοδόμησαν δὲ καὶ στοάν, ἥπερ ἦν μεγίστη. καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἐχομένη ἐν τῷ Πειραιεῖ. καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς. ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντας, τόν θ᾽ ὑπάρχοντά τε, καὶ τὸν ἐπιπλέοντα ἐξαιρεῖσθαι. καὶ ἐντεῦθεν προαιροῦντας πωλεῖν. ταῦτ᾽ οὖν ἐκ πλείονος χρόνου, ὁ Θηραμένης διεθρόει. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος διεθρόουν πρέσβεις οὐδὲν πράξαντες, ἀνεχώρησαν, τοῖς ξύμπασι ξυμβατικόν, φάσκοντες κινδυνεύσειν τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖραι. ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτύγχανον, Εὐβοέων ἐπικαλουμένων, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες. ὧν ἦσαν καὶ ἐκ Τάραντος, καὶ ἐκ Λοκρῶν, Ἰταλιώτιδες καὶ Σικελικαί τινες ὁρμοῦσαι ἤδη ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς. καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν Εὔβοιαν πλοῦν, ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἡγησανδρίδας, Ἡγησάνδρου Σπαρτιάτης, ἃς ἔφη Θηραμένης, οὐκ Εὐβοίᾳ μᾶλλον, ἢ τοῖς τειχίζουσι τὴν Ἠετιωνείαν προσπλεῖν, καὶ εἰ μή τις ἤδη φυλάξεται λήσειν διαφθαρέντας. ἦν δέ τι καὶ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατηγορίαν ἐχόντων, καὶ οὐ πάνυ διαβολὴ μόνον τοῦ λόγου. ἐκεῖνοι γὰρ μάλιστα μὲν ἐβούλοντο ὀλιγαρχούμενοι, ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων. εἰ δὲ μή, τάς τε ναῦς καὶ τὰ τείχη ἔχοντες, αὐτονομεῖσθαι, ἐξειργόμενοι καὶ τούτου, μὴ οὖν ὑπὸ δήμου γε αὖθις γενομένου, αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάλιστα διαφθαρῆναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους, ἐσαγόμενοι, ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν ξυμβῆναι, καὶ ὁπωσοῦν τὰ τῆς πόλεως ἔχειν, εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια ἔσται. διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο καὶ πυλίδας ἔχον, καὶ ἐσόδους, καὶ ἐπεσαγωγὰς τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε προθύμως, καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. πρότερον μὲν οὖν κατ᾽ ὀλίγους τε καὶ κρύφα μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρύνιχος ἥκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαίμονα πρεσβείας, πληγεὶς ὑπ᾽ ἀνδρός τινος τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ, καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθών, ἀπέθανε παραχρῆμα. καὶ ὁ μὲν πατάξας, διέφυγεν. ὁ δὲ ξυνεργὸς Ἀργεῖος ἄνθρωπος ληφθείς, καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, οὐδενὸς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος, εἶπεν οὐδὲ ἄλλό τι. ἢ ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου, καὶ ἄλλοσε κατ᾽ οἰκίας ξυνιόντας. τότε δὴ οὐδενὸς γεγενημένου ἀπ᾽ αὐτοῦ νεωτέρου, καὶ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον, καὶ ὁ Ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν, καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν ὁμογνώμονες, ᾔεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίας αἱ νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι, καὶ ὁρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπίδαυρον, τὴν Αἴγιναν καταδεδραμήκεσαν, καὶ οὐκ ἔφη ὁ Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ᾽ Εὔβοιαν πλεούσας αὐτάς, εἰς Αἴγιναν κατακολπίσαι. καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδαύρῳ ὁρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἧκοιεν, ἐφ᾽ οἷς περ καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατηγόρει. οὐκέτι οὖν οἷόν τε εἶναι ἡσυχάζειν. τέλος δέ, πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων, καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων, καὶ ἔργῳ ἤδη ἥπτοντο τῶν πραγμάτων. οἱ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἠετιωνείας τεῖχος ὁπλῖται οἰκοδομοῦντες, ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν. καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων, ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα, στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑταίρους τετραμμένον. καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες, εἷρξαν. ξυνεπελάβοντο δὲ ἅμα αὐτοῖς καὶ ἄλλοι, καὶ Ἑρμῶν τῶν περιπόλων τις τῶν Μουνυχίας τεταγμένων ἀρχῶν. τὸ δὲ μέγιστον, τὸ ὁπλιτῶν τὸ στῖφος ταῦτα ἐβούλετο. ὡς δὲ ἐσηγγέλθη τοῖς τετρακοσίοις, ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ξυγκαθήμενοι, εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις ταῦτα ἦν, ἕτοιμοι ἦσαν ἐς τὰ ὅπλα ἰέναι, καὶ τῷ Θηραμένει, καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ ἠπείλουν. ὁ

λου. ὁ δὲ, ἀπολογούμενος, ἑτοῖμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος ἰέναι ἤδη. καὶ παραλαβὼν ἕνα τῶν στρατηγῶν, ὅς τις ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει ἐς τὸν πειραιᾶ. ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρίσταρχος, καὶ τῶν ἱππέων νεανίσκοι. ἦν δὲ θόρυβος πολὺς, καὶ ἐκπληκτικός. οἵ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἤδη, ᾤοντο τόν τε πειραιᾶ κατειλῆφθαι, καὶ τὸν ξυνειλημμένον, τεθνάναι, οἵ τε ἐν τῷ πειραιεῖ, τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεος, ὅσον οὐκ ἐπὶ σφᾶς παρεῖναι. μόγις δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων διακωλυόντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα φερομένους, καὶ Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου, τοῦ προξένου τῆς πόλεως παρόντος, καὶ προθύμως ἐμποδών τε ἑκάστοις γιγνομένου, καὶ ἐπιβοωμένου, μὴ ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων, ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε, καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης ἐλθὼν ἐς τὸν πειραιᾶ, ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγὸς, ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὁπλίταις. ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει, ἐχαλέπαινον. οἱ δὲ ὁπλῖται, ὁμόσε τε ἐχώρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ, καὶ οὐ μετεμέλοντο. καὶ τὸν Θηραμένην ἠρώτων, εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν. ὁ δὲ εἶπεν καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες, οἵ τε ὁπλῖται, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ πειραιῶς ἀνθρώπων, κατέσκαπτον τὸ τείχισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις, ὡς χρὴ ὅστις τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον ὅστις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι, καὶ πρός τινα εἰπών τις τι, ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακισχιλίους, οὔτε εἶναι, οὔτε μὴ ὄντας, δήλους εἶναι. τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους, ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγούμενοι. τὸ δ' αὖ ἀφανὲς, φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν τετρακόσιοι, ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι, ξυνελέγοντο. οἱ δ' ἐν τῷ πειραιεῖ ὁπλῖται, τὸν δὲ Ἀλεξικλέα, ὃν ξυνέλαβον, ἀφέντες, καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ διονυσιακὸν θέατρον ἐλθόντες, καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα, ἐξεκλησίασάν τε, καὶ δόξαν αὐτοῖς, εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔθεντο αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων τινὲς ᾑρημένοι, πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε, καὶ ἔπειθον, ὡς ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, αὐτούς τε ἡσυχάζειν, καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν λέγοντες, τούς τε πεντακισχιλίους ἀποφανεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ᾗ ἂν τοῖς πεντακισχιλίοις δοκῇ, τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι. τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν, μηδ' εἰς τοὺς πολεμίους ἀνῶσαι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων ἠπιώτερον ἦν, ἢ πρότερον. καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ ξυνεχώρησάν τε, ὥστ' ἐς ἡμέραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ ὁμονοίας. ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία, καὶ ὅσον οὐ ξυνειλεγμέναι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες, καὶ ὁ Ἡγησανδρίδας, ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν. καὶ πᾶς τις τῶν ὁπλιτῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι, τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἡγησανδρίδας, τάχα μέν τι ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον, καὶ ταύτῃ ἀνεστρέφετο. εἰκὸς δὲ αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στασιασμὸν τῶν ἀθηναίων, δι' ἐλπίδος. ὡς κἂν ἐς δέον παραγγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων οὐχ ἑκὰς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν, ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐσέβαινον. οἱ δὲ, ἄλλας καθεῖλκον. οἱ δέ τινες, ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν. αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσασαι, καὶ περιβαλοῦσαι Σούνιον ὁρμίζονται μεταξὺ Θορίκου τε, καὶ Πρασιῶν. ὕστερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς Ὠρωπόν. ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκροτήτοις πληρώμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεώς τε στασιαζούσης, καὶ περὶ τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι, Εὔβοια γὰρ αὐτοῖς. ἀποκεκλεισμένης τῆς ἀττικῆς, πάντα ἦν, πέμπουσι Θυμοχάρην στρατηγὸν, καὶ ναῦς ἐς Ἐρετρίαν. ὧν ἀφικομένων ξὺν ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις, ἓξ καὶ τριάκοντα ἐγένοντο. καὶ εὐθὺς ναυμαχεῖν ἠναγκάζοντο. ὁ γὰρ Ἡγησανδρίδας, ἀριστοποιησάμενος, ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ ἀνῆγαγε τὰς ναῦς. διέχει δὲ μάλιστα ὁ Ὠρωπὸς τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως, θαλάσσης μέτρον ἑξήκοντα σταδίους. ὡς οὖν ἐπέπλει, εὐθὺς ἐπλήρουν καὶ οἱ ἀθηναῖοι τὰς ναῦς, οἰόμενοι σφίσι παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας εἶναι. οἱ δὲ, ἔτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον ἐπισιτιζόμενοι, οὐδὲν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προνοίας τῶν Ἐρετριέων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπ' ἔσχατα τοῦ ἄστεος οἰκιῶν, ὅπως σχολῇ πληρουμένων,

φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπεσόντες, καὶ ἐξαναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους οὕτως, ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι. σημεῖον δ' αὐτοῖς ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας, ὁπότε χρὴ ἀνάγεσθαι, ἤρθη. διὰ τοιαύτης δὲ παρασκευῆς οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγόμενοι, καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων, ὀλίγον μέν τινα χρόνον, ὅμως καὶ ἀντέσχον. ἔπειτα ἐς φυγὴν τραπόμενοι, καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν. καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων ὡς φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν. οἱ δέ, ἐς τὸ ἐπιτείχισμα τὸ ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται, καὶ ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφικνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δὲ ζωγρήσαντες, τροπαῖον ἔστησαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον, Εὔβοιάν τε ἅπασαν ἀποστήσαντες, πλὴν Ὠρεοῦ, ταύτην δ' αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον, καὶ τἆλλα τὰ περὶ αὐτὴν καθίσταντο. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν γεγενημένα, ἔκπληξις μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη. οὔτε γὰρ ἡ ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορά, καίπερ μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτε ἄλλο οὐδέν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ ἀφεστηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῶν ἐσβησομένων, αὐτῶν τε στασιαζόντων, καὶ ἄδηλον ὂν ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυρράξουσι, τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο, ἐν ᾗ ναῦς τε, καὶ τὸ μέγιστον, Εὔβοιαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο, πῶς οὐκ εἰκότως ἠθύμουν; μάλιστα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσουσι, νενικηκότες, εὐθὺς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἔρημον ὄντα νεῶν, πλεῖν. καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι, ὅπερ ἄν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, ῥᾳδίως ἂν ἐποίησαν. καὶ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν, εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες. καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς ἠνάγκασαν ἄν, καίπερ πολεμίας οὔσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ, τοῖς σφετέροις οἰκείοις, καὶ τῇ ξυμπάσῃ πόλει βοηθῆσαι. καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς, καὶ Ἰωνία, καὶ αἱ νῆσοι, καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν, ὀξεῖς, οἱ δέ, βραδεῖς. καὶ οἱ μέν, ἐπιχειρηταί, οἱ δέ, ἄτολμοι. ἄλλως τε καὶ ἐν ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακούσιοι, μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι, ἄριστα καὶ προσεπολέμησαν. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς ἠγγελμένοις, οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν, καὶ ἐκκλησίαν συνέλεγον, μίαν μὲν εὐθὺς τότε πρῶτον ἐς τὴν Πνύκα καλουμένην, οὗπερ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν, ἐν ᾗπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες, τοῖς πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδοῦναι. εἶναι δὲ αὐτῶν, ὁπόσοι ὅπλα παρέχονται, καὶ μισθὸν μηδένα φέρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ. εἰ δὲ μή, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ' ὧν καὶ νομοθέτας, καὶ τἆλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες, μετρία γὰρ ἥ τε ἐς τοὺς ὀλίγους, καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο. καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων, τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην, καὶ ἄλλους μετ' αὐτοῦ κατιέναι. καὶ παρά τε ἐκεῖνον, καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες, διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων. ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ, εὐθὺς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον, καὶ Ἀλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας, μάλιστα ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν. Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος, ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν, λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος. ἐπολιόρκουν δ' αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνόης γιγνομένην, ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς, οἱ Κορίνθιοι ἐθελοντηδὸν προσκαλέσαντες τοὺς Βοιωτούς. κοινολογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος, ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνόῃ, λέγων ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τἆλλα ξυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοις, κἀκείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδοῦναι. ἐπὶ τούτοις γὰρ ξυμβεβάσθαι. οἱ δέ, πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ, καὶ οὐκ εἰδότες οὐδὲν διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται. τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ Οἰνόην τε ληφθεῖσαν, Βοιωτοὶ κατέλαβον. καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία, καὶ στάσις ἐπαύσατο. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφήν τε οὐδεὶς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισαφέρνους τότε, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἄσπενδον παρῄει, προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες, οὐδὲ ὁ Τισαφέρνης τέως ἧκων, ὅ τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ, ἐπεστάλκει Μινδάρῳ τῷ ναυάρχῳ, καὶ ἄλλος Ἱπποκράτης ἀνὴρ Σπαρτιάτης, καὶ ὢν ἐν Φασήλιδι, ὅτι οὔτε αἱ νῆες παρέσοιντο, πάντα τε ἀδικοῖντο ὑπὸ Τισαφέρνους, Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλεῖτο αὐτούς, καὶ ἦν πρόθυμος κομίσας τὰς ναῦς, καὶ αὐ-

τοὺς τὰς λοιπὰς ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστῆσαι τῶν Ἀθηναίων, ὥσπερ καὶ ὁ Τισσαφέρνης, ἐλπίζων πλέον τι σχήσειν ἀπ' αὐτοῦ. οὕτω δὴ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάθοι τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα, ἔπλει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. πρότερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε, ἑκκαίδεκα ἐς αὐτὸν νῆες ἐπέπλευσαν, καὶ τῆς χερρονήσου τι μέρος κατέδραμον. χειμασθεὶς δὲ ἀνέμῳ, καὶ ἀναγκασθεὶς, κατίσχει ἐς τὴν Ἴκαρον. καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε, ἢ ἓξ ἡμέρας, ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον. ὁ δὲ Θράσυλλος, ἐκ τῆς Σάμου ἐπειδὴ ἐπύθετο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς ναυσὶ πέντε, καὶ πεντήκοντα, ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμενος δὲ ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη, καὶ νομίσας αὐτὸν καθέξειν αὐτοῦ, σκοποὺς μὲν κατεστήσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ, καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, εἰ ἄρα ποι κινοῖντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ λάθοιεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν παραπλεύσας, ἄλφιτά τε καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια παρασκευάζειν ἐκέλευσεν, ὡς ἢν πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα δὲ, Ἐρεσὸς γὰρ τῆς Λέσβου ἀφειστήκει, ἐβούλετο ἐπ' αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναιτο, ἐξελεῖν. Μηθυμναίων γὰρ οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι φυγάδες διακομίσαντες ἐκ τῆς Κύμης προσεταιριστοὺς ὁπλίτας ὡς πεντήκοντα, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι ξύμπασιν ὡς τριακοσίους, Ἀναξάρχου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἡγουμένου, προσέβαλον πρώτῃ Μηθύμνῃ. καὶ ἀποκρουσθέντες τῆς πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μιτυλήνης Ἀθηναίων φρουροὺς προσελθόντας, αὖθις ἔξω μάχῃ ἀπωσθέντες, καὶ διὰ τοῦ ὄρους κομισθέντες, ἀφιστᾶσι τὴν Ἐρεσόν. πλεύσας οὖν ὁ Θράσυλλος ἐπ' αὐτὴν ναυσὶ, διενοεῖτο προσβολὴν ποιεῖσθαι. προαφιγμένος δὲ, αὐτόσε ἦν καὶ Θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς Σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων αὕτη διάβασις. ὑστερήσας δὲ, ἐπὶ τὴν Ἐρεσὸν ἐλθὼν, ἐφώρμει. προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς δύο νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι. καὶ Μηθυμναῖαι. καὶ αἱ πᾶσαι νῆες παρῆσαν ἑπτὰ, καὶ ἑξήκοντα, ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο, ὡς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε, καὶ παντὶ τρόπῳ, ἢν δύνωνται, αἱρήσοντες τὴν Ἐρεσόν. ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ, καὶ αἱ ἐκ τῆς Χίου τῶν πελοποννησίων νῆες, ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμέραις, καὶ λαβόντες παρὰ τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοστὰς ἕκαστος Χίας, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου πελάγιαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρεσῷ ναυσίν, ἀλλὰ ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες, ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον. καὶ προσβαλόντες τῆς Φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν Κρατερέοις λιμένα, καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν, δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργινούσαις τῆς ἠπείρου, ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μιτυλήνης. ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες, καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς Ἁρματοῦντα, καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λέκτην, καὶ Λάρισαν, καὶ Ἁμαξιτὸν, καὶ τὰ ταύτῃ χωρία, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου πρωΐτερον μέσων νυκτῶν. εἰσὶ δ' αἳ τῶν νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατῆραν, καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτῃ χωρίων. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σηστῷ δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἵ τε φρυκτωροὶ ἐσήμαινον, καὶ ᾐσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὡς εἶχον τάχους ὑπομίξαντες τῇ χερρονήσῳ, παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος, βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἑκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἕξουσιν, ἢν ἐκπλέωσι. τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἕῳ κατιδόντες, τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πάσας, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους, ἐπὶ τῆς ἠπείρου καὶ Λήμνου διέφυγον. τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται πλέουσαι, καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα. καὶ μίαν μὲν ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσιλάου, αὐτοῖς ἀνδράσι λαμβάνουσι. δύο δὲ ἑτέρας, ἄνευ τῶν ἀνδρῶν. τὴν δὲ μίαν, πρὸς τῇ Ἴμβρῳ κενὴν κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο, ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις, καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόντες τὴν Ἐρεσὸν, κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. καὶ δύο τε ναῦς τῶν πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θαρσοῦσαι ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι, περιέπεσον αὐτοῖς. καὶ ἡμέρᾳ ὕστερον ἀφικόμενοι, ὁρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιοῦντα, καὶ

τὰς ἐκ τῆς Ἴμβρου, ὅσαι κατέφυγον, κομίζονται, καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο. μετὰ δὲ τοῦτο, ἐναυμάχουν τρόπῳ τοιῷδε. οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως, ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς Σηστοῦ. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου, ἀντανῆγον καὶ αὐτοί. καὶ ὡς ἔγνωσαν ναυμαχήσοντες, παρέτεινον τὸ κέρας, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀῤῥιανῶν, νῆες ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα. οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι, ὡς ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα. κέρας δὲ, τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον, τὸ μὲν δεξιὸν, Συρακόσιοι. τὸ δὲ ἕτερον, αὐτὸς Μίνδαρος, καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι. Ἀθηναίοις δὲ, τὸ μὲν ἀριστερὸν, Θράσυλλος. ὁ δὲ Θρασύβουλος, τὸ δεξιόν. οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ, ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότερόν τε ξυμμῖξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερέχοντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, ἀποκλῇσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον, ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν, οὐχ ἑκὰς οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ᾗ μὲν ἐβούλοντο ἀποφάρξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον, καὶ περιεγένοντο τῷ πλῷ. τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν, ἣ Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοιούτου ξυμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο. ἄλλως τε, καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος. καὶ τοῦ χωρίου τοῦ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα, ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥστε τὰ ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα, μὴ κάτοπτα εἶναι. προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέσον, ἐξέωσάν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπεξέβησαν τῷ ἔργῳ πολὺ περισχόντες. ἀμῦναι δὲ τῷ μέσῳ οὔθ' οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὑπὸ πλήθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο, οὔθ' οἱ περὶ τὸν Θράσυλλον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου. ἀφανές τε γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα. καὶ ἅμα οἱ Συρακόσιοι, καὶ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι, εἶργον αὐτούς, πρὶν οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλην ναῦν διώκειν, ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν ἀτακτότεροι γίγνεσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχούσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρως, καὶ ἐπαναστρέψαντες, εὐθὺς ἠμύνοντό τε, καὶ τρέπουσι. καὶ τὰς κατὰ τὸ τῶν νικησάντων τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πεπλανημένας, ἔκοπτόν τε, καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν. οἵ τε Συρακόσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλλον ἐνδεδωκότες, καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὁρμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἑώρων. γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Πύδιον μάλιστα ποταμὸν τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι. στενὸς γὰρ ὢν ὁ Ἑλλήσποντος, βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε. τὴν μέντοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν, διά τε τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφοράν, ἀπηλλάγησαν τοῦ σφᾶς τε αὐτοὺς καταμέμφεσθαι, καὶ τοὺς πολεμίους ἔτι ἀξίους του ἐς τὰ ναυτικὰ νομίζειν. ναῦς μέντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι, Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ, πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ, δύο, καὶ Βοιωτίας δύο. Λευκαδίων δὲ, καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ Συρακοσίων, καὶ Πελληναίων, μίαν ἑκάστων. αὐτοὶ δὲ πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύασι. στήσαντες δὲ τροπαῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ, οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ ναυάγια προσαγαγόμενοι, καὶ νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες, ἀπέστειλαν καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ, ἀφικομένης τῆς νεὼς, καὶ ἀνέλπιστον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες, ἐπί τε ταῖς περὶ τὴν Εὔβοιαν ἄρτι ξυμφοραῖς, καὶ κατὰ τὴν στάσιν γεγενημέναις, πολὺ ἐπερρώσθησαν, καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἢν προθύμως ἀντιλαμβάνωνται, περιγενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν Σηστῷ Ἀθηναῖοι, ἐπέπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκυῖαν. καὶ κατιδόντες κατὰ Ἁρπάγιον, καὶ Πρίαπον τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὁρμούσας, ἐπιπλεύσαντες, καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐν τῇ γῇ, ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι καὶ δὲ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτείχιστον οὖσαν, προσηγάγοντο πάλιν, καὶ χρήματα ἀνέπραξαν. ἔπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιοῦντα, καὶ τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων, ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς, ἐκομίσαντο. τὰς δὲ ἄλλας, Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν. καὶ ἐς τὴν Εὔβοιαν ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτην, καὶ Ἐπικλέα, κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς. κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους, καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου, καὶ Φασήλιδος, ἐς τὴν Σάμον, ἀγγέλλων, ὅτι τὰς τε Φοινίσσας ναῦς ἀποτρέψειε Πελοποννη-

σίοις

σίοις ὥστε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισαφέρνην ὅτι φίλον πεποιήκοι μᾶλλον ἀθηναίοις, ἢ πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν Ἁλικαρνασσέας τε πολλὰ χρήματα ἐξέπραξε, καὶ Κῶν ἐτείχισε. ταῦτα δὲ πράξας, ἄρχοντας ἐν τῇ Κῷ καταστήσας, πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσε. καὶ ὁ Τισαφέρνης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πεπλευκυίας, ἀναζεύξας, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Ἴωνας. ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ, Ἀντάνδριοι, εἰσὶ δὲ αἰολεῖς, παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἴδης τοῦ ὄρους ὁπλίτας, ἐσηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀσάκου τοῦ πέρσου Τισαφέρνους ὑπάρχου ἀδικούμενοι, ὅσπερ καὶ Δηλίους τοὺς Ἀτραμύττιον οἰκήσαντας, ὅτε ὑπ᾽ ἀθηναίων Δήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, ἔχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον, καὶ ἐπαγγείλας στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ, καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους, καὶ περιστήσας τοὺς ἑαυτοῦ, κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον, μήποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ, ἃ φέρειν οὐκ ἠδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. ὁ δὲ Τισαφέρνης αἰσθόμενος καὶ τοῦτο τὸ τῶν Πελοποννησίων τὸ ἔργον, καὶ οὐ μόνον τὸ ἐν Μιλήτῳ, καὶ Κνίδῳ, καὶ ἐνταῦθα γὰρ αὐτοῦ ἐξεπεπτώκεσαν οἱ φρουροί, διαβεβλῆσθαί τε νομίσας αὐτοῖς σφόδρα, καὶ δείσας μὴ καὶ ἄλλο τι ἐπιβλάπτωσι, καὶ ἅμα ἀχθόμενος, εἰ Φαρνάβαζος ἐξ ἐλάσσονος χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτοὺς, κατορθώσει τι μᾶλλον τῶν πρὸς τοὺς ἀθηναίους, πορεύεσθαι διενοεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως μέμψηταί τε τῶν περὶ τὴν Ἄντανδρον γεγενημένων, καὶ τὰς διαβολὰς, καὶ περὶ τῶν φοινισσῶν νεῶν, καὶ τῶν ἄλλων, ὡς εὐπρεπέστατα ἀπολογήσηται. καὶ ἀφικόμενος πρῶτον ἐς Ἔφεσον, θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι. ὅταν ὁ μετὰ τοῦτο τὸ θέρος χειμὼν τελευτήσῃ, ἓν καὶ εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται.

ΤΕΛΟΣ.

ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΞΥΝΟΠΤΙΚΑ ΕΣ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΝ, ΩΝ ΧΩΡΙΣ, ΟΥΚ εὐξύνετος ὁ ξυγγραφεύς.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

Θουκυδίδης ἀθηναῖος. πάντως μέμνηται τοῦ οἰκείου ὀνόματος κατ' ἀρχὰς, ἀντιδιαστέλλων ἑαυτὸν τῶν ὁμωνύμων ἐν τοῖς ἔπεσιν, ἅμα μὲν τῆς αὐτῆς αἰτίας ἕνεκεν, ἅμα δὲ καὶ τοῦ μὴ ἕτερόν τινα τὸ αὐτοῦ σφετερίζεσθαι σύνταγμα. Ξυνέγραψε τὸν πόλεμον. ἄλλο γράψαι, καὶ ἄλλο ξυγγράψαι. τὸ μὲν, ἐπὶ ἑνὸς πράγματος λέγεται. τὸ δὲ ξυγγράψαι, ἐπὶ πολλῶν. ξυγγράψαι, τὸ μετ' ἐπιμελείας, καὶ σπουδαίως συντάξαι. γράψαι δὲ, καὶ τὸ ἁπλῶς, καὶ μὴ ἐπιμελῶς τὴν ἀλήθειαν ἀνευρεῖν. Πρὸς ἀλλήλους. καὶ ὁ πρὸς ξέρξην πόλεμος. τῶν αὐτῶν ἦν, ἀλλ' οὐ πρὸς ἀλλήλους. διὸ καὶ οὐ μάτην πρόσκειται.

Εὐθὺς καθισταμένου. ἀρχὴν λαμβάνοντος. Καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι. τὸ ἐλπίσας, οὐ μόνον ἐπὶ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπὶ τῇ τοῦ μέλλοντος ἐκβάσει λέγεται. Ἀκμάζοντές τε ἦσαν, ἀντὶ τοῦ ἤκμαζον. Παρασκευῇ τῇ πάσῃ. πῶς ἀμφοτέροις παρασκευῇ τῇ πάσῃ, εἴγε τοῖς πελοποννησίοις χρημάτων ἔνδει; Ξυνιστάμενον. εἰς σύστασιν, καὶ βοήθειαν ἑκατέρων κινούμενον. Τὸ μὲν, εὐθύς. ἅμα τῷ ἄρξασθαι τὸν πόλεμον. Καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων. θρᾶκας λέγει, καὶ πέρσας. οἱ μὲν, γὰρ μετὰ σιτάλκου συνεμάχουν ἀθηναίοις. οἱ δὲ, μετ' ἀρταξέρξου, καὶ δαρείου, ὕστερον τοῖς λακεδαιμονίοις. Τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν. τὰ μηδικὰ, καὶ τρωϊκά. Οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. κατασκευὴ δηλονότι. Οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη. πρὸ τούτου γὰρ κατὰ μέρος, καὶ κατὰ ἔθνη ἐκαλεῖτο. τὸ δὲ σχῆμα, τοῦ ὁμοιοκαταλήκτου, γόργιον καλεῖται. Ἀλλὰ μεταναστάσεις. μετοικήσεις. φαίνονται δηλονότι. Καὶ ῥᾳδίως. ἀπὸ κοινοῦ τὸ φαίνονται. Ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. οὐκ εἶπε δυνατῶν, ἵνα μὴ ἐπαινέσῃ.

Τῆς γὰρ ἐμπορείας οὐκ οὔσης. τῆς κατὰ θάλατταν πραγματείας. Ἐπιμιγνύντες, ἐπιμιγνύμενοι. Νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι. ἡ περιοχὴ τοῦ λόγου, καὶ ἡ σύνταξις, τοιαύτη. νεμόμενοι τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἀλλὰ σπείροντες, καὶ ἁπλῶς εὐμετακόμιστοι ὄντες πρὸς τὸ μετανίστασθαι. ὅθεν οὐ χαλεπῶς ἀνίσταντο δηλονότι, ἀλλ' εὐχερῶς. Ὅσον ἀποζῆν. μετρίως ζῆν. Περιουσίαν. περιουσία, ἡ περιττὴ οὐσία. οὐσία δὲ, ἡ σύμμετρος. Ἐπικρατεῖν, εὐπορεῖν. Τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. τῇ ὁπλιτικῇ. Ὅσα ἦν κράτιστα, ὅση ἦν ἀρίστη. Αἵ τε δυνάμεις. τὰ στρατεύματα. Ἀστασίαστον οὖσαν, ἀντὶ τοῦ εἶναι. διὰ γένει δηλονότι, οὐ γὰρ ἦσαν ἀθάνατοι. Καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου. ὁ νοῦς. οἱ μὲν, οὕτω. σημεῖον δὲ τοῦ τὴν ἀττικὴν ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς οἰκεῖν, τὸ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πράγματα, μὴ αὐξηθῆναι, οἷον πλοῦτόν τε, καὶ ὅπλα, καὶ τἄλλα. κατὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, μεγάλην γενέσθαι. ἄλλοι δὲ, οὕτω. σημεῖον δέ μοι παντὸς τοῦ προειρημένου λόγου, τοῦ τὰς ἀρίστας τῶν γαιῶν μεταβάλλειν τοὺς οἰκήτορας, τὸ τὴν ἑλλάδα κατὰ τὰ ἄλλα αὐτῆς μέρη, μὴ ὁμοίως τῇ ἀττικῇ αὐξηθῆναι διὰ πλήθει τῶν ἀνδρῶν. Ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης ἑλλάδος. ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης ἑλλάδος οἱ δυνατώτατοι ἐκπίπτοντες, ἀνεχώρουν παρὰ τοὺς ἀθηναίους, ὡς βεβαίας οὔσης τῆς οἰκήσεως. Οἱ πολέμῳ, ἢ στάσει. πόλεμος, ὁ τῶν ἀλλοτρίων. στάσις, ὁ ἐμφύλιος. Ἀνεχώρουν. οἱ ἡρακλεῖδαι, καὶ μεσσήνιοι, οἱ περὶ μέλανθον. Καὶ πολῖται γιγνόμενοι. οἱ ἀθηναῖοι τὸ παλαιὸν, εὐθὺς μετεδίδοσαν πολιτείας. ὕστερον δὲ οὐκέτι, διὰ τὸ πλῆθος. Οὐχ ἥκιστα, ἀντὶ τοῦ μάλιστα. Καὶ τὸ πελασγικόν. τουτέστι, τοῖς ἰδίοις ὀνόμασιν ἐχρῶντο. οἷον, πελάσγιοι μόνον, βοιωτοί. οὔπω δὲ κοινῷ ὀνόματι ἕλλησιν.

Τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον. τῇ ὁμιλίᾳ καλεῖσθαι μᾶλλον ἕλληνας, οὐκ ἀπὸ γραφῆς δόξης ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπιχωρίων ὁμιλίας. Καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τελείως ἐπικρατῆσαι,

τὸ καλεῖσθαι ἕλληνας. Πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι. οὕτως ἐν ἑτέρῳ, καὶ καλῶς γέγραπται. τῷ πολλῷ γὰρ ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ χρόνου, καὶ τὸ ὕστερον πλεονάζει. τὸ δὲ ὕστερος ἐπὶ τοῦ ὁμήρου λεγόμενον, ἔχει τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου σαφῆ. Ξύμπαντας. τὸ γὰρ ἐγχείῃ ἐκέκαστο, πανέλληνας, καὶ ἀχαιοὺς, νενόθευται. Διὰ τὸ μηδὲ ἕλληνάς πω. ἀντίπαλον καὶ τὸ ἴσον, καὶ τὸ πολέμιον. ἀντίκειται γὰρ τῷ ἕλληνι ὁ βάρβαρος. τὸ δὲ ἑξῆς, οἱ ἕλληνες ὡς ἕκαστοι, καὶ ξύμπαντες, ὕστερον κληθέντες ἕλληνες. Χρώμενοι. τουτέστιν ἐμπορευόμενοι.

Μίνως γὰρ παλαίτατος. διὰ τριῶν συγκρίσεων δείκνυσι τὰ τῶν πελοποννησιακῶν ἀσθενῆ. ἀφ' οὗ μίνω. καὶ ἀπὸ τούτου, μέχρι τῶν τρωϊκῶν. καὶ ἀπὸ τῶν τρωϊκῶν, μέχρι αὐτοῦ. τινὲς δὲ οὐκ ἐντεῦθεν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν ἑλλὰς, πρώτην λέγουσι σύγκρισιν.

Ελληνικῆς θαλάσσης. πρότερον γὰρ, καρικὴ ἐκαλεῖτο ἡ θάλασσα. Των πλείστων ἐγένετο. ὑπηκόων ἑλλήνων. Εγκαταστήσας. ποιήσας ἐπὶ μέρος, οὐ πάντας ὁμοῦ. Τότε λῃστρικόν. λῃστικόν, τὸ σύστημα, ἤγουν τοὺς λῃστάς. λῃστρικὸν δὲ, τὸ κτῆμα. Μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ. εἰ γὰρ μὴ λῃστευομένη, πλείους φέρει προσόδους, τὴν αἰτίαν τοῦ λῃστεύειν ἐπάγει νῦν.

Οἵτε ἐν τῇ ἠπείρῳ. ἤπειρον τριχῶς λέγεται ἡ πᾶσα γῆ, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς θαλάσσης. Ηρπαζον. ἐλῄστευον. ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν. Καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου. θουκυδίδης ἐστὶ τὸν πλεῖστον τοῦ χρόνου. Ουκ ἔχοντός πω αἰσχύνην. ἤγουν οὐκ αἰσχροῦ νομιζομένου τοῦ λῃστεύειν.

Οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν. καλῶς, ἀντὶ τοῦ εὐσεβῶς, καὶ φιλανθρώπως. οὔτε γὰρ βοῦν ἀροτῆρα ἐληλάτουν, ἢ ἔκλεπτον, οὔτε νυκτὸς, οὔτε μετὰ φόνων ἐποίουν τὴν λῃστείαν. Ουκ ὀνειδιζόντων. οὐκ ὀνειδιζόντων τῶν ἐρωτωμένων, ἢ τῶν ἐρωτώντων. δίχα γὰρ ὁ νοῦς. Εσιδηροφόρει. ὅθεν τὰς μαχαίρας μαυλίας ἐκάλουν, διὰ τὸ ὁμοῦ αὐλίζεσθαι. οἷον, ὁ μαυλίας.

Εν τοῖς. ἐν τούτοις ποιητικῶς. ὑπερβιβάζεται, τὸ γὰρ ὁ δέ. Καὶ ἀνειμένη. τρυφηλὰ, ἐστὶ ἀνθηρά. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων. ἀντίπτωσίς ἐστιν. οἱ εὐδαίμονες τῶν πρεσβυτέρων. ὑπὲρ διὰ τὸ ἁβροδίαιτον. Ες τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. ἀντὶ τοῦ μετέστησαν εἰς τρυφῶσαν δίαιταν, τὸν σίδηρον καταθέμενοι. Χιτῶνας τε λινοῦς. οὐ πολὺς χρόνος, ἀφ' οὗ ἐπαύσαντο φοροῦντες χιτῶνας λινοῦς, καὶ τέττιγας χρυσοῦς ἐξαρτῶντες τῷ τριχῶν πλέγματι. Εν ἔρσει κρωβύλον. ἐν ἔρσει, ἢ ἐν εἰσέρσει, ἢ ἐν πλοκῇ. κρωβύλος δέ ἐστιν εἶδος πλέγματος τῶν τριχῶν, ἀπὸ ἑκατέρων εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον. ἐκαλεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀνδρῶν, κρωβύλος. τῶν δὲ γυναικῶν, κόρυμβος. τῶν δὲ παίδων, σκορπίος. Εν ἔρσει. ἐν ἀναδέσει. παρὰ τὸ εἴρειν. ἐνήλλαξε τὴν πτῶσιν, ἀντὶ τοῦ χρυσοῦς τέττιγας. ἐφόρουν δὲ τέττιγας, διὰ τὸ μουσικόν, ἢ διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι. καὶ γὰρ τὸ ζῶον γηγενές. Μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι. λείπει ἡ τῇ, ἵν' ᾖ, καὶ τῇ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι λακεδαιμόνιοι, οἵτε μείζω κεκτημένοι, μετρίᾳ ἐσθῆτι ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὰ ἄλλα τοῖς πολλοῖς ὁμοδίαιτοι κατέστησαν.

Προς τοὺς πολλούς. πολλοὺς, τοὺς πένητας. Εγυμνώθησάν τε πρῶτοι. ἐν τοῖς ἀγῶσι δηλονότι. καὶ γὰρ περὶ τὰ αἰδοῖα ἐζώννυντο. ὅμηρος, ζῶσαι νῦν, ἵνα ταῦτα. ἐν παρεκβάσει εἴρηται. Λίπα. τὸ λίπα ὅμηρος, ὑποθετικῶς λέγει τὸ ἔλαιον. οὗτος δὲ, οὐ ταὐτὸ ὀνομάζει. ἀπὸ ὀρσίππου μεγαρέως ἐγυμνώθησαν ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὡς δηλοῖ ἐστὶ τὸ εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα,

» Ορσίππῳ μεγαρεῖ μεγαλόφρονι τῇδ' ἀείδηλον
» Μνῆμα θέσαν, φάμᾳ δελφίδι πειθόμενοι.
» Πρῶτος δ' ἑλλήνων ἐν ὀλυμπίᾳ ἐστεφανώθη
» Γυμνὸς, ζωννυμένων τῶν πρὶν ἐπὶ σταδίῳ.

Ιστέον ὅτι, περὶ τῶν λακεδαιμονίων, οὐκ ἀσθένειαν τῶν ἀρχαίων παραδίδωσιν. ἀδιάφορον γὰρ τὸ γυμνοὺς, ἢ ἐζωσμένους ἀγωνίζεσθαι πρὸς δύναμιν, ἀλλὰ μόνον ὅτι ὁμοίως διῃτῶντο τοῖς βαρβάροις, καὶ ἑξῆς. Ετι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς ἀσιανοῖς, πυγμῆς, καὶ πάλης ἆθλα τίθεται. Αθλος, ὁ ἀγὼν ἀρσενικῶς. ἆθλον δὲ τὸ ἔπαθλον οὐδετέρως. Ετι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν. ἐνίοισι τῶν βαρβάρων. Καὶ ἤδη πλοϊμωτέρων. ἀδείας τυχοῦσαι τοῦ πλεῖν. ἡ δὲ σύγκρισις πρὸς τοὺς ἀρχαίους Περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι. πανταχοῦ τοὺς παρὰ θάλατταν ἀνθρώπους, εὐπορωτέρους λέγει εἶναι.

Προς τοὺς προσοίκους. τὸ πρόσοικος ἐπὶ πόλεως, οἰκειότερον μᾶλλον τοῦ ὅμορος. ἐπὶ γὰρ ὅρων τοῦτο λαμβάνεται. Διὰ τὴν λῃστείαν. διὰ τὸ λῃστεύεσθαι. Επιπολὺ ἀντισχοῦσαι. μετὰ μάχης ἐναντιωθεῖσαι. Εφερον γὰρ ἀλλήλους τε. ἔφερον, ἔβλαπτον. ἐλῄστευον, ὡς ἐστὶ ἡρόδοτος.

δυτος. Κάτω ᾤκουν, ἤτοι ἐγγὺς τῆς θαλάσσης. τὸ ἑξῆς, καὶ τῶν ἄλλων, οἳ κάτω ᾤκουν, ὄντες οὐ θαλάσσιοι, ἔφερον ἀλλήλους. Καὶ οὐχ ἥσσον, ἀντὶ τοῦ λίαν. Κᾶρές τε ὄντες, καὶ φοίνικες. οἱ κᾶρες πρῶτοι εὗρον τοὺς ὀμφαλοὺς τῶν ἀσπίδων, καὶ τοὺς λόφους, τοῖς γὰρ ἀποθνήσκουσι, συνέθαπτον ἀσπιδίσκιον μικρὸν, καὶ λόφον, σημεῖον τῆς εὑρέσεως. ἐκ τούτου ἐγνωρίζοντο οἱ κᾶρες. οἱ δὲ φοίνικες, ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ταφῆς. τῶν ἄλλων γὰρ ἐπ' ἀνατολὰς ποιούντων ὁρᾶν τοὺς νεκροὺς, οἱ φοίνικες ἐξεπίτηδες ἐπὶ δύσιν. ἵνα μὴ διαβάλλῃ τὸ ἑλληνικὸν, εἶπε κᾶρας, καὶ φοίνικας. Ὑπὸ ῥήμισυ. οὐ τῶν ἑλλήνων ὑπὸ ῥήμισυ, ἀλλὰ τῶν φοινίκων. οἱ γὰρ ἕλληνες ἔκαιον τὰ σώματα. Καταστάντος δὲ τοῦ μίνω. τὸ σχῆμα ἐπανάληψις. τὸ δὲ μίνω, ἀττικόν. Ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ. ἀνάστατοι ἐγένοντο. Καὶ τείχη περιεβάλλοντο. ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι. καὶ τοῦτο ἐπαναλήψεως. πρὶν εἶπε γὰρ τείχεσιν ἐκτίζοντο. Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ. τὸ ἑξῆς, ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τὸν στόλον ἀγεῖραι. Καὶ οἱ τὰ σαφέστατα. ὁ νοῦς τοιοῦτος. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ πελοποννησίων μνήμῃ σαφέστατα, ἵν' ᾖ ἐπίρρημα τὸ σαφέστατα. Πέλοπά τε πρῶτον. τὸ ἑξῆς, πέλοπά τε πρότερον ἐπηλύτην ὄντα, ὅμως σχεῖν. τὸ πρῶτον, πρὸς τὸ πλήθει χρήματα. Τὴν ἐπωνυμίαν. ἀπία γὰρ τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο. ὅμηρος, Τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης. πελοπόννησος γοῦν νῦν καλεῖται. Ὑπὸ ἡρακλειδῶν. οὐχ ὅτι ὑπ' αὐτῶν μόνον ἐφονεύθη, ἀλλ' ὅτι δι' αὐτούς. Ἀτρέως δὲ μητρός. ἀστυδάμεια μήτηρ εὐρυσθέως, ἀδελφὴ ἀτρέως. Τὸν πατέρα. τὸν πέλοπα. ὁ γὰρ πέλοψ, τὸν χρύσιππον τὸν υἱὸν ἀνεῖλεν. ὁ δὲ ἀτρεὺς φοβούμενος μὴ τὸ αὐτὸ πάθῃ, ἔφυγεν.

Ἀνεχώρησεν. ἀντὶ τοῦ ἐπανῆλθεν. Εὐρυσθεύς. σθενέλοιο πάϊς περσηϊάδαο. ὁ δὲ ἀτρεὺς, πελοπίδης. Τεθεραπευκότα. χρήμασι δηλονότι. Ἀμοιβοῦ δοκεῖ. τὰ δύο σκῆπτρα. Οὐ χάριτι. ὅμηρος, χάριν ἀτρείδῃσι φέροντες. Καὶ ἀρκάσι. τὸ ἑξῆς, πρὸς δὲ καὶ ἀρκάσι προσπαρασχών. Εἴ τῳ ἱκανός. διὰ τὸ ἱκανὸς, τὸ ἀξιόπιστον τοῦ ποιητοῦ παρέστησεν. Πάντων ἀνάσσειν. συλλογισμὸς τὸ σχῆμα. Οὐκ ἂν οὖν νήσων. ἀγαμέμνων ἦρχε μὲν τοῦ ἄργους, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ νήσων. ἐπέκεινα δὲ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ ἄργους νήσων, ἦρχε καὶ ἑτέρων νήσων πολλῶν, αἳ οὐκ ἂν ἦσαν πολλαὶ, εἰ μὴ ναυτικὸν εἶχεν ὁ ἀγαμέμνων, δι' οὗ τούτων κρατεῖν ἠδύνατο. Εἰκάζειν δὲ χρή. εἰ γὰρ τὰ οὕτως ὑμνούμενα εὐτελῆ ἦν, πόσῳ μᾶλλον τὰ πρὸ αὐτοῦ;

Οὐκ ἀκριβεῖ. οὐ γὰρ ἀκριβὲς σημεῖον τὸ ἐκ τῶν τόπων τὰς δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων στοχάζεσθαι. Μὴ γενέσθαι τὸν στόλον. ἀττικῶς τὸ μὴ, ἐνταῦθα παρέλκεται. Λακεδαιμονίων γάρ. τὸ σχῆμα κατὰ ὑπόθεσιν. καταρᾶται δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις λεληθότως. Τά τε ἱερά. ἐκ τοῦ εὐσεβῶς λέγει τὰ ἱερά. Πελοποννήσου. πελοποννήσου αἱ πέντε μοῖραι, λακωνικὴ, ἀρκαδικὴ, ἀργολικὴ, μεσσηνιακὴ, καὶ ἡ ἠλίδος. ἀποθανόντος δὲ κρεσφόντου, ἔσχον τὴν μεσσηνιακὴν οἱ λακεδαιμόνιοι. Δύο μοίρας, λακωνικὴν, καὶ μεσσηνιακήν. Ἰστέον ὅτι τῆς ἀργολικῆς οὐκ ἦρξαν, ἀλλὰ συνεκδρομικῶς εἶπε. τὸ ἑξῆς, ὅμως δὲ φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα πόλεως καὶ εὐτελοῦς, καὶ οὔτε συνοικισθείσης, καὶ τὰ ἑξῆς. Πολυτελέσι. πολυδαπάνοις. τέλος γὰρ τὸ ἀνάλωμα. Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο. ἐξ ὑποθέσεως φησὶ περὶ λακεδαιμονίων τὸ, εἰ ἡ πόλις αὐτῶν ἐρημωθείη, καὶ τὰ ἱερὰ ληφθείη. ἐπεὶ πῶς ἂν περὶ ἄλλων ἀθηναῖος ὢν, καταρώμενος τὸ αὐτὸ εἴρηκεν. ὥστε μάτην ἡ παραγραφὴ τέθειται, ὅτι λεληθότως ἐπαρᾶται τοῖς λακεδαιμονίοις. ἀλλότριον γοῦν τοῦτο τῆς συγγραφέως ἴσμεν προθέσεως.

Ἢ οὐ. τὸ ἢ συγκριτικὸν, ἀντὶ τοῦ ἤπερ. Ἢ οὐ. τὰ κατὰ μυκήνην, καὶ τὸν στόλον τὸν εἰς τροίαν. ἡ διάνοια, ἐρημωθείσης τῆς μὲν τῶν λακεδαιμονίων πόλεως μείων φαίνοιτο ἡ δύναμις γεγονέναι τοῖς ἔπειτα. τῆς δὲ τῶν ἀθηναίων, μείζων ἢ νῦν ἐστι. Ποιητὴν ὄντα. ἀντὶ τοῦ δεόντως τὸ ποιητὴν πεποίηκεν, ὥσπερ λέγομεν τὸν φιλόσοφον ἐφιλοσόφησε. Χιλίων. ὁ μὲν εὐριπίδης, καὶ λυκόφρων, χιλίας ναῦς λέγουσι τὸν ἀγαμέμνονα ἀγαγεῖν. ὁ δὲ ὅμηρος, χιλίας, ἑκατὸν, ἑξηκονταέξ. Προσκώπους. τοὺς πρὸς ταῖς κώπαις ναύτας. τοὺς κωπηλάτας. Περίνεως. τοὺς περιττοὺς τῇ νηῒ ἐπιβάτας, ἢ δούλους. Ἐν τέλει. οἷον μενέλαος. πάτροκλος, καὶ τῶν τοιούτων ἐν τέλει. Οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα. οὐκ ἦν φησὶ σεσανιδωμένα τὰ πλοῖα, ὥστε κάτω μὲν τιθέναι τὰ ὅπλα, αὐτοὺς δὲ ἄνω διάγειν. τὰ γὰρ τῶν λῃστῶν πλοῖα, οὐκ ἦσαν σεσανιδωμένα, ἀλλὰ καὶ κάτω ἐκαθέζοντο διὰ τὸ μὴ φαίνεσθαι αὐτοὺς πλέοντας. ἦν οὖν διὰ τοῦτο κοιλότερα. Τὸ μέσον σκοποῦντι. μέσον τῶν ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τῶν πεντήκοντα ἐστὶν ὁ ὀγδοηκοστὸς πέμπτος. συνάγεται οὖν ὁ τῶν χιλίων διακοσίων νεῶν τῶν ἀνδρῶν

ἀριθμὸς, μυριάδων δέκα, καὶ δισχιλίων. Τὸ γὰρ ἔρυμα τοῦ στρατοπέδου. ἔρυμα λέγει νῦν οὐχ ὅπερ ἐν τῇ η λέγει Ὅμηρος γενέσθαι, ἀλλὰ πρότερον μικρότερον διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς. Ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν. ὧν ἡγεῖτο Ἀκάμας, καὶ Ἀντίμαχος. Τὸν πόλεμον διέφερον. διέφερον, ὑπέμενον. ἐπιμελῶς διήνυον. διήνυον. Ἀλλὰ μοίρᾳ. ἔνιοι συνεγκλίνουσιν ἀλλὰ μοίρᾳ τῷ ἀντιμοίρᾳ τινί. Δηλοῦται τοῖς ἔργοις. τὰ Τρωϊκὰ ἐλέγχεται. Ἡσυχάσασα. ἡσυχία γὰρ καὶ αὔξησιν ποιεῖ. Καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκά. τριχῇ διεῖλε τὴν ἀρχαιολογίαν. εἰς τὰ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. εἰς αὐτὰ τὰ Τρωϊκά. εἰς τὰ ἐχόμενα αὐτῶν. καθ' ἕκαστον δὲ μέρος, διπλῆ παράγραφος κεῖται. δηλοῖ δὲ διὰ τούτων τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὰ Ἑλληνικὰ, καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἰλίου ἀσθενῆ. Ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες. ἀφ' ὧν ἢ πολέμων, ἢ στάσεων. Ἥ τε γὰρ ἀναχώρησις. μηκέτι γὰρ ἐλπίζοντες αὐτοὺς ἐπανελθεῖν, ἐπανίσταντο. ἐλθοῦσι δ' ἐπολέμουν. καὶ οἱ ἡττώμενοι ἐξέπιπτον. Τὰς πόλεις ἔκτιζον. πολλοὶ γὰρ ἐξέπεσον. οἷον, Τεῦκρος μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐκβληθεὶς διὰ τὸν Αἴαντα, εἰς Κύπρον ἀφίκετο. καὶ Φιλοκτήτης διὰ τὸν Πάριδος θάνατον θήλειαν νόσον νοσήσας, καὶ μὴ φέρων τὴν αἰσχύνην, ἀπελθὼν ἐκ τῆς πατρίδος, ἔκτισε πόλιν. ἣν διὰ τὸ πάθος Μαλακίαν ἐκάλεσε. Διομήδης ὑπὸ Κομήτου ἐκβληθεὶς, εἰς τὰς Λιβυρνίδας νήσους ἀφίκετο. καὶ ὁ Μενεσθεὺς ὑπὸ τῶν Θησειδῶν εἰς Ἰβηρίαν, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες. Ἄρνη, πόλις Θεσσαλίας. ἀφ' ἧς ὠνόμασται ἐπὶ μετοικίαν, καὶ ἡ ἐν Βοιωτίᾳ Ἄρνη. ἡ δὲ Βοιωτία Ἄρνη, νῦν Χαιρώνεια καλεῖται. Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῷ. οἱ γὰρ Ἡρακλεῖδαι βουλόμενοι κατελθεῖν εἰς Πελοπόννησον, ἤροντο τὸν Ἀπόλλωνα. ὁ δὲ, αὐτοῖς ἀνεῖλε διὰ τῶν στενῶν εἰσβαλεῖν. οἱ δὲ, νομίσαντες τὸν ἰσθμὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ ἀστοχήσαντες τοῦ χρησμοῦ, προσβάλλουσι τοῖς Πελοποννησίοις ἐπὶ τὸν ἰσθμόν. καὶ ἡττηθέντες, ἐποιήσαντο σπονδὰς, ὥστε ἑκατὸν ἔτη παραχωρῆσαι τὴν χώραν Πελοποννησίοις. μετὰ δὲ τὰ ἑκατὸν ἔτη, πάλιν ἤροντο τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τῆς καθόδου. ὁ δὲ, ἀνεῖλεν αὖθις διὰ τῶν στενῶν εἰσβάλλειν. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Δωριέων ὡς καὶ πρότερον εἶεν ἠπατημένοι, εἶπεν, ὡς οὐ συνήκατε τὸν χρησμόν. στενὰ γὰρ λέγω τὸν Κρισσαῖον κόλπον. οἱ δὲ, ἐντεῦθεν ἐπιχειρήσαντες, ἔτυχον τῆς καθόδου ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν ἔτεσιν π'. ἡ δὲ πρώτη εἰσβολὴ, πρὸ ἐτῶν εἴκοσιν ἦν. Ἀποικίας ἐξέπεμψαν. ἀποικίσαι ἐστὶ, κτίσαι πόλιν ἐπ' ἐρήμην. Ἑλλάδος ἐστὶν ἃ χωρία. ἀντὶ τοῦ ἔνια. λέγει δὲ Ἀμπρακιώτας, Ἀνακτορεῖς. Γιγνομένης, τὰ πολλά. τουτέστι, τὰ ἐπὶ πολύ. τὴν αἰτίαν λέγει τῆς τυραννίδος. Τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι. διὰ τοῦτο δὲ ἦσαν καὶ ταῦτα ἀσθενῆ. ἡ γὰρ τυραννὶς οὐκ ἐᾷ τελέως αὔξειν τὰ πράγματα. Ἐπὶ ῥητοῖς γέρασιν. ἀντὶ τοῦ ἐπὶ φανεραῖς τιμαῖς. ἐπὶ ὁμολογουμένοις γέρασι. τοῦτο δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν τυραννίδων. ὁ γὰρ τύραννος νόμου κρείττω ἔχει τὴν βούλησιν, καὶ οὐχὶ τὸ αἴσιον.

Πατρικαὶ βασιλεῖαι. αἱ ἐκ τῶν πατέρων παραλαμβανόμεναι, ἐπὶ διαδοχὴν γένους. διαφορὰν δὲ λέγει τυραννίδος, καὶ βασιλείας, ὡς καὶ οἱ φιλόσοφοι. οἱ δὲ ῥήτορες, ἀδιαφόρως λέγουσιν. Ἀντείχοντο. προσεῖχον αὐτῇ. Μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς. ἐναλλάξαι. τουτέστιν, ἀντὶ πεντηκοντόρων, ποιεῖν τριήρεις. Ἔτη δ' ἐστὶ μάλιστα. εἰκὸς ἐν τῷ τοσούτῳ χρόνῳ πολλὰς ναῦς γενέσθαι. γνωστέον καὶ ἐντεῦθεν ὅτι ὕστερον συνέγραψεν ὁ Θουκυδίδης τὴν λέξιν τῆς ἱστορίας. Περιάνδρου τοῦ υἱοῦ Κυψέλου, τυραννοῦντος Κορίνθου διὰ τὸν φόνον Λυκόφρονος τοῦ υἱέως αὐτοῦ, ὃν ἀνεῖλον οἱ Κερκυραῖοι. ἡ δὲ ἱστορία, κεῖται ἐπὶ διεξόδου παρ' Ἡροδότῳ. Μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. εἰς τὴν τελευτὴν δηλονότι τοῦδε τοῦ πολέμου. Ναυπηγηθῆναι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ λέγονται. Οἱ Κορίνθιοι. οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' οἱ Κορίνθιοι. Τὸ λῃστικὸν καθῄρουν. ἐπὶ τοῦ Μίνωος φησὶν, ἐφ' ὅσον ἠδύνατο, τὸ λῃστικὸν καθῄρει. νῦν δὲ τὸ λεῖπον οἱ Κορίνθιοι εἰργάσαντο. Καὶ Ἴωσιν ὕστερον. μετὰ τὴν Κορινθίων ναυπηγίαν, ἡ τῶν Ἰώνων εἰσάγεται περὶ τὸ ναυτικὸν ἐπιμέλεια. Τοῦ υἱέως αὐτοῦ. ἀττικῶς, ἀπὸ εὐθείας τῆς υἱεύς.

Τῆς τε καθ' ἑαυτοὺς θαλάσσης. γείτονος. οὐ γὰρ πάσης. Καὶ Ῥήνειαν ἑλών. μία τῶν Κυκλάδων ἡ Ῥήνεια. Φωκαεῖς τε Μασσαλίαν. Φωκεῖς, οἱ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ Φωκίδος πόλεως. Φωκαεῖς οἱ τῆς Ἰωνίας, ἀπὸ Φωκαίας πόλεως. Ἴωνες ὄντες οἱ Φωκαεῖς, καὶ πολεμούμενοι ὑπὸ Περσῶν, ἀφέντες τὴν Ἰωνίαν, ἔπλευσαν ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν, τὴν πάλαι Καρχηδόνα καλουμένην. ἀεὶ δὲ ταῖς οἰκιζομέναις αἱ πλησίον ἐναντιοῦνται. ἡ δὲ Μασσαλία, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀφρικῆς.

Πεντηκοντόροις δ' ἐστί. πεντηκόντορός ἐστι ναῦς, ὑπὸ πεντήκοντα ἐρεσσομένη. Ἐξηρτυμένα. ἡτοιμασμένα. Ὥσπερ ἐκεῖνα. τὰ παλαιά. Τοῖς τυράννοις. Γέλωνι, καὶ Ἱέρωνι. Καὶ

νι. Καὶ ἐναυμάχησαν. ἐν Σαλαμῖνι δηλονότι. Προσδοκίμου ὄντος. διὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην. Οἱ μὴ διαρκῆ. ἢ οἱ καταστρέφοντες, ἢ οἱ καταστρεφόμενοι. οἱ καταστρεφόμενοι τὴν ἀλλοτρίαν, ἤτοι μὴ διαρκῆ χώραν ἔχοντες, ἐπέπλεον πρὸς τὰς πορθουμένας νήσους. Οἱ προέχοντες. οἱ προέχοντες τοῖς ὑπηκόοις. οἱ προέχοντες τοῖς ναυτικοῖς.

Οἱ καὶ ἐγένοντο. πολέμιοι δηλονότι. Καὶ ἐκδήμους στρατείας. τὸ ἑξῆς, ἐκστρατείας ἐκδήμους πολὺ οὐκ ἐξῄεσαν. οἷον, ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας ἕκαστος τὸ φθάνον. Οὐκ ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἐξιόντες ἐποίουν. Οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν. αἱ ἐλάττους πόλεις οὐ συνεμάχουν ταῖς μεγάλαις, ἀνυπήκοοι οὖσαι. οὐ γὰρ ὑπήκουον. Ἀπὸ τῆς ἴσης. κατ' ἰσότητα μιγνύμενοι. Κοινάς. λείπει τὸ συντελείας. Ἐπολέμουν. ἐπολέμουν ἤτοι πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ Ληλαντίου πεδίου. Ἑκατέρων. τῶν Χαλκιδέων, καὶ Ἐρετριέων. Διέστη. διεσπάσθη. ἀνεχώρησεν. οὐ συνεμάχησεν. οὐ γὰρ λέγει ὅτι ἐμερίσθη, ἀλλὰ μόνοι Χαλκιδεῖς, μόνοις Ἐρετριεῦσιν ἐμάχοντο. Κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. λείπει τὸ τοῦ. Ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων. τῶν περσικῶν. τὸ ἑξῆς, καὶ Ἴωσι Κῦρος ἐπεστράτευσε, Κροῖσον καθελών, καὶ τὰ ἑξῆς.

Καὶ τὰς νήσους. ἐδούλωσε δηλονότι. Ἔς τε τὸ σῶμα. ἔς τε τὸ φυλάσσειν τὸ ἴδιον σῶμα.

Μάλιστα τὰς πόλεις. τὸ μάλιστα, ἀντὶ ἀκριβῶς λαμβάνει ὁ Θουκυδίδης. τὸ δὲ ὑπερβατόν, τύραννοι γάρ φησι τὰς πόλεις ᾤκουν. Οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ. τὸ γάρ, ἀντὶ τοῦ δέ. οὐ λέγω περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. ἤγουν πλείονα δύναμιν περιεβάλλοντο. Ἀτολμότερα εἶναι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ κατείχετο. Καὶ πρὶν τυραννευθείσης. καὶ πρίν, ἤτοι καὶ πρότερον. δηλονότι πρὸ τῶν τῆς Ἀθήνης τυράννων. λέγει δὲ πλείστους εἶναι τοὺς Ἀθηναίων τυράννους, καὶ αὐτοὺς τελευταίους καταλυθῆναι ὑπὸ Λακεδαιμονίων. πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ τυράννων. οὗτοι γὰρ ὕστατοι κατελύθησαν τῶν ἁπάντων. Ἡ γὰρ Λακεδαίμων. ἡ σύνταξις, ἡ γὰρ Λακεδαίμων ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν, χρόνον στασιάσασα, πρὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου δηλονότι, ὅμως μετὰ τὴν κτῆσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων αὐτὴν Δωριέων, εὐνομήθη. Τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται. τῇ ὀλιγαρχίᾳ. τῇ γερουσίᾳ. Καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν. εἰς τάξιν τινά, καὶ κατάστασιν ἔφερον τὰ πράγματα, τὰς τυραννίδας καθαιροῦντες. Διανοηθέντες οὐχ ὅτι διανοηθέντες οὐκ ἐποίησαν, ἀλλὰ θαυμάζειν πῶς ὅλως διενοήθησαν. Καὶ ἀνασκευασάμενοι. τὰ σκεύη ἀναλαβόντες. Ὕστερον οὐ πολλῷ. οἱ Ἕλληνες. Καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες. τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Λακεδαιμονίοις. Διεφάνη. τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἔπειτα δὲ διενεχθέντες. ἡ μὲν ἀκριβὴς αἰτία τῆς μάχης, οὐ φέρεται πόθεν ἐγένετο. δεῖ δὲ εἰδέναι ὡς μετὰ τὸν μηδικὸν ἐγένετο πόλεμον, καὶ ἔστι μία, ὧν μέμνηται ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ πεντηκονταετηρίδι. Μετὰ τῶν ξυμμάχων. τῶν ἰδίων δηλονότι. τουτέστιν, ἔχοντες οὗτοι τοὺς συμμάχους, κἀκεῖνοι τοὺς ἰδίους. Διασταῖεν. διενεχθεῖεν. στασιάζοιεν πρὸς ἀλλήλους. Ἔχοντες φόρου. τὸ ἑξῆς, ἔχοντες φόρου οὐχ ὑποτελεῖς, τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο. Τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο. ἀντίπτωσις, ἀντὶ τοῦ τῶν ξυμμάχων. κατ' ὀλιγαρχίαν. ἡγοῦντο δηλονότι. Θεραπεύοντες. ὅπως αὐτοῖς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως, καὶ ὁμοίως πολιτεύεσθαι ἀναγκάσωσι, θεραπεύοντες αὐτοὶ δηλονότι οἱ Λακεδαιμόνιοι. τὸ ἑξῆς, θεραπεύοντες δηλονότι συμμάχους τοὺς μόνον, ὅπως πολιτεύσωσιν ἐπιτηδείως σφίσιν αὐτοῖς. τουτέστι, κατ' ὀλιγαρχίαν. Πλὴν Χίων, καὶ Λεσβίων. ὡς δυνατῶν ὄντων. ὕστερον δὲ καὶ τούτους ἐχειρώσαντο. Μείζω. ἐκ τῶν φόρων δηλονότι. Ἢ ὡς τὰ κράτιστα. ὅτε εἶχον ἀβλαβῆ τὴν τῶν πάντων συμμαχίαν ἐπὶ τῶν μηδικῶν. Χαλεπὰ ὄντα. χαλεπὰ γάρ εἰσιν, ἐξ ὧν εἶπε πιστεῦσαι ὅτι μεγάλα ἦν. Τὰς ἀκοάς. τὰς ἀκροάσεις. τὰς φήμας. Ἀβασανίστως. ἡ λέξις μετενήνεκται ἀπὸ τῆς βασάνου τῆς λίθου, ᾗ τις τὸν χρυσὸν δοκιμάζει. Ἀθηναίων γοῦν. δεινῶς ταῦτα προέταξεν Ἀθηναίους τοὺς δοκοῦντας σοφοὺς Ἑλλάδος εἶναι, ὅτι οὐδὲ αὐτοὶ δοκιμάζουσι τὰ ἴδια. Ἵππαρχον οἴονται. τὸ ἑξῆς, Ἵππαρχον τύραννον ὄντα. Πρεσβύτατος ὤν. τὸ ἑξῆς, πρεσβύτατος ὢν τῶν Πεισιστρατιδῶν, ἦρχε τῶν Ἀθηναίων δηλονότι. τὸ δὲ υἱέων, ἀπὸ τοῦ υἱεύς. Ἵππαρχος δέ, καὶ Θετταλός. ταῦτα λέγει ὁ συγγραφεύς, ὡς καὶ αὐτὸς ὢν τοῦ γένους τῶν Πεισιστρατιδῶν. καὶ διαβάλλει τοὺς περὶ Ἁρμόδιον. Ὑποτοπήσαντες δέ τι. ὑπονοήσαντες, ὑπολαβόντες. τὸ ἑξῆς, ὑποτοπήσαντες, καὶ παραχρῆμα μεμηνύ-

θαι ἅμ' ἐβουλεύσαντο, καὶ ἐγνώσθησαν. Ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἐν ᾗ δηλονότι συνέθεντο ἀνελεῖν τὸν τύραννον. Τῷ ἱππάρχῳ περιτυχόντες. ὃ λέγει, τοῦτό ἐστιν. ὅτι ἱππίας μᾶλλον ἦρχε τύραννος ὢν οὐχ ἵππαρχος. ἀδελφὸς δὲ ἦν ἱππίου ὁ ἵππαρχος. ἀνῃρέθη δὲ παρὰ ἁρμοδίου, καὶ ἀριστογείτονος, οὐχ ὡς οἱ ἀθηναῖοι ᾤοντο τύραννος ὤν, ἀλλ' ὡς οὗτός φησιν, αὐτοὶ μᾶλλον ἐπιβουλευσάμενοι ἱππίαν, καὶ γνωσθέντες, ἐπεὶ εὗρον τὸν αὐτὸν ἵππαρχον ἀδελφὸν ὄντα τοῦ ἱππίου, παρὰ τὸ λεωκόρειον ἀπέκτειναν. Περὶ τὸ λεωκόρειον. ἐλίμωξέ ποτε ἡ ἀττική, καὶ λύσις ἦν τῶν δεινῶν, παιδὸς σφαγή. Λεὼς οὖν τις τὰς ἑαυτοῦ κόρας ἐπιδέδωκε, καὶ ἀπήλλαξε τοῦ λιμοῦ τὴν πόλιν. καὶ τούτων ἱερὸν ἐγένετο ἐν τῇ ἀττικῇ, καλούμενον λεωκόρειον. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι. ἐπιτείνει τὸ ἄτοπον τῶν ἀνθρώπων, ὅτι οὐ μόνον τὰ παλαιά, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγγυτάτω χρόνῳ ἀβασανίστως ἀκούουσι. τὸ γὰρ τῶν πεισιστρατιδῶν, ἀρχαῖον. Λακεδαιμονίων βασιλέας. οἱ γὰρ λακεδαιμονίων βασιλεῖς ψήφους ἔφερον ἐν τῇ γερουσίᾳ ἑκάτερος, ἵνα διπλῆν ἔχοντα δύναμιν. Ἀλλὰ δυοῖν. οὐκ ὀρθῶς οἴονται μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν. Καὶ τὸν πιτανάτην. ἀπὸ πιτάνης κώμης. Οὕτως ἀταλαίπωρος. ἀνεξέταστος. Καὶ ἐπὶ τὰ ἕτοιμα. τὰ εὐχερῆ, καὶ ἀναπόδεικτα. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων. τὸ ὑπερβατὸν οὕτω. τὰ μὲν οὖν παλαιά, τοιαῦτα εὗρον. εἶτα μετὰ τὰ παραδείγματα, ὕστερον περὶ τούτου ἀποδίδωσι τό, ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων. Οὔτε ὡς λογογράφοι. αἰνίττεται τὸν ἡρόδοτον. Προσαγωγότερον. τὸ ἡδύτερον, ὃ προσάγει. Ἀνεξέλεγκτα. ἐλέγχους, οὐδὲ ἀποδείξεις ἔχοντα. οὐδ' ἀληθῆ ὄντα. προκατασκευάζει τὰς δημηγορίας. Καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου. τὸ ἑξῆς, τὰ πολλὰ αὐτῶν. Ὡς παλαιὰ εἶναι, ἀντὶ τοῦ ὄντα. Ἀποχρώντως. ἡ περιοχὴ τοῦ λόγου, οὑτωσὶ διῆλθον αὐτά, ὡς πρέπει τῷ διηγουμένῳ πράγματα ἀρκούντως εἰπεῖν.

Καὶ ὁ πόλεμος οὗτος. λείπει τὸ τοίνυν. τῶν πελοποννησίων. τὸ ἑξῆς, καὶ ὁ πόλεμος οὗτος τοῖς ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι, δηλώσει ὅτι μείζων ἐστὶ γεγενημένος τῶν ἀρχαίων. τοῦτο γάρ ἐστι τό, αὐτῶν, ἢ τῶν ἀθηναίων, καὶ πελοποννησίων. τουτέστι, μείζων τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐγένετο. Χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν. χαλεπὸν ἦν ἐμοί τε αὐτῷ φησιν, ὧν ἤκουσα, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσί μοι τὴν ἀκρίβειαν τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι. ὡς ἐδόκουν τίνυν ἐμοὶ τὰ δέοντα εἰπεῖν ἐχομένῳ μοι τῆς ὅλης γνώμης ἐγγύτατα τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τουτέστιν, ὡς ἔδοξα δὲ ὅτι εἶπον ἂν ἀληθῶς οὕτως εἴρηκα, εἰ καὶ μὴ αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ λεχθέντα ῥήματα ἐπιτηδείως τὴν ἄγνοιαν προφασίζεται, ἵνα χρήσηται τοῖς οἰκείοις ἐνθυμήμασιν. Ἠξίωσα γράφειν. ἐπειδὴ φιλαθηναῖος δοκεῖ, τοῦτο λέγει. Εὐνοίας, ἢ μνήμης. εὐνοίας, ἐπὶ λακεδαιμονίων. μνήμης, ἐπὶ ἀθηναίων. Ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν. ἐστρατήγει γὰρ καὶ αὐτὸς ἕως τῆς τετάρτης ἱστορίας. ἡ διάνοια, ἀλλ' ἠξίωσα τῆς γραφῆς τὰ ἔργα, οἷς αὐτὸς παρῆν. Ἐπεξελθών. ἐρευνῶν. Οὐ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον. αὐτῶν τῶν λεχθέντων ὅρα δὲ πῶς πρότερον εἰπὼν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ λόγων, καὶ ἔργων, ἐνταῦθα λέγει περὶ τῆς ἱστορίας, καὶ ὠφελείας, ἐπειδὴ ἄδηλα τὰ ἀνθρώπινα. Τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν. πρὸς ἡρόδοτον αἰνίττεται. Τῶν τε γενομένων τὸ σαφές. τὸ ἑξῆς, καὶ ἡ διάνοια, ἀρκούντως ἕξει, ἤτοι ἀρκέσει κρῖναι αὐτὰ τὰ γεγραμμένα, δηλονότι ὠφέλιμα εἶναι, ἤτοι ὠφέλεια πᾶσιν, ὅσοι βουλήσονται σκοπεῖν τῶν τε γενομένων τὸ σαφές, καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαί ποτε αὖθις τοιούτων, καὶ παραπλησίων κατὰ τὸ ἀνθρώπειον. Κτῆμά τε εἰς ἀεὶ μᾶλλον. κέρδος. κτῆμα, τὴν ἀλήθειαν. Ἀγώνισμα, τὸν γλυκὺν λόγον. αἰνίττεται δὲ τὰ μηδικὰ ἡροδότου. ἢ ἀγώνισμα, θέαμα. παιδιά. ποιητικὸν ἀγώνισμα κωμῳδοποιῶν, ἢ τραγῳδοποιῶν. Ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται. τουτέστι, σαφές ἐστι. ξυγγράφεται. Δυεῖν ναυμαχίαιν. ναυμαχίαι δύο, ἐν ἀρτεμισίῳ, ἐν σαλαμῖνι. πεζομαχίαι δύο, ἐν πύλαις, ἐν πλαταιαῖς. Ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχεν. ἤγουν ταχέως ἐπαύσατο. τούτου δὲ τοῦ πολέμου τοῦ πελοποννησίου. Εἰσὶ δὲ αἳ καὶ οἰκήτορας. ἡ ποτίδαια, καὶ αἴγινα. Ὁ δέ, διὰ τὸ στασιάζειν. ξυνηνέχθη ἀπὸ κοινοῦ. Τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα. καὶ τὰ λεγόμενά φησιν ὅτι ἐγένοντο πρότερον, ἅπερ σπανιώτερον ἔργῳ ἐβεβαιοῦντο. τουτέστιν, ὅτι τοιαῦτά ἐστιν ὅτε ἐγένοντο, καὶ ἐβεβαιοῦντο τὰ λεγόμενα ἀκοῇ, ἔργῳ. καὶ τὰ λεγόμενα τοίνυν, οὐκ ἄπιστα κατέστη. πόθεν, ἐκ τοῦ συμβῆναι τοιαῦτα. καὶ γὰρ ἐλέγετό φησι περὶ σεισμῶν, καὶ ἐκλείψεων ἡλίου, καὶ αὐχμῶν. καὶ γεγόνασιν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου δεινότερα

τοιαῦτα.

τοιαῦτα, ὥστε πιστευθῆναι καὶ τὰ λεγόμενα πρότερον. Καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοί. σημείωσαι, ἀπὸ τῶν αὐχμῶν λιμὸς, καὶ λοιμός. Μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα. ἡ σύνταξις, μετὰ τοῦ πολέμου ἅμα. παρέλκον τὸ ἅμα. Εγραψα πρῶτον. ἀντὶ τοῦ γράψω μετ' ὀλίγον. Τοῦ μή τινα ζητῆσαί ποτε. λείπει τὸ ἕνεκεν. Αληθεστάτην πρόφασιν. αἰτίαν.

Αφανεστάτην δὲ λόγῳ. κεκρυμμένην. Αναγκάσαι εἰς τὸ πολεμεῖν. τὰ ὀνόματα, ῥήματα ἐποίησε. βούλεται γὰρ δηλοῦν, ὅτι μεγάλοι γινόμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἀνάγκην παρεῖχον τοῦ πολέμου. Αἱ δὲ, ἦσαν ἑκατέρων. αἱ καθεξῆς ῥηθησόμεναι. Επίδαμνος ἐστι. τὸ νῦν δυῤῥάχιον. Κορίνθιος γένος. ὁ παλαιὸς νόμος οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους ἐκάλει, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μητροπόλεως. τουτέστι, τῆς πατρίδος. ἐκ τῆς κορίνθου, κορίνθιος. Ταύτην ἀπῴκισαν. ἐπῴκισαν, οὐχὶ ἀπανέστησαν τῆς οἰκίας, ἀλλ' ἀποικίαν πέμψαντες, ᾤκισαν. Καταπληθείς. τὸ καταπλυθεὶς κυρίως εἶπεν. ἀπὸ γὰρ μειζόνων τῶν ἡρακλειδῶν, ὥσπερ ἀνακληθεὶς ὑπὸ ἐλασσόνων λέγεται. Τῶν προσοίκων βαρβάρων. τῶν ταυλαντίων. Τὰ τελευταῖα. ἀντὶ τοῦ τέλος δέ. ἤγουν κατὰ τὰ τελευταῖα. ἤγουν κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς στάσεως αὐτῶν.

Πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου. τοῦ πελοποννησιακοῦ. Ο δῆμος αὐτῶν. τῶν ἐπιδαμνίων. Ες τὸ ἡραῖον. ἐν τῷ ναῷ τῆς ἥρας. Τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο. οὐχὶ τὴν πρεσβείαν ὑπεδέξαντο, ἀλλὰ τὴν τιμωρίαν. τὸ τέλος εἶπεν, ἀντὶ τῆς πράξεως, συντομώτερον εἰπὼν, καὶ καινότερον. τὸ γὰρ εἰπεῖν ὅτι ὑπεδέξαντο τὴν πρεσβείαν, καὶ κατέθεντο τὴν τιμωρίαν ποιῆσαι, μακρὸν ἂν ἐγένετο, καὶ συνήθες κατὰ τὴν φράσιν. Τιμωρίαν οὖσαν. βοήθειαν οὖσαν. ἢ ὑπαιτιον τὸ κατὰ τῶν ἀδικούντων τιμωρίαν. κατὰ τῶν ἀδικούντων τὸ αὐτοὺς δηλαδὴ ἐκδίκησιν.

Εν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν. θέσθαι, τὸ εὖ θέσθαι. τὸ δὲ παρόν, ἀντὶ τοῦ παρόντος. ἐβουλεύοντο γὰρ καὶ τὴν πόλιν παραδοῦναι, καὶ τιμωρίαν λαβεῖν. Τὸν θεὸν ἐπηρώτων. διὰ τὸν φάλιν δηλονότι, ἐφ' ὅσον οἰκιστὴς αὐτὸς ἦν, κορίνθιος ὤν. Ως οἰκιστάς. οὐχ ὅτι ἀληθῶς κορίνθιοι αὐτοὺς ᾤκισαν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον οἰκιστὴς φάλιος κορίνθιος ἐγένετο. Καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. τοὺς κορινθίους. κατὰ τὸ μαντεῖον. ἤγουν τὸ μάντευμα. Τὴν ἀποικίαν. τοῖς κορινθίοις δηλονότι. Τόν τε οἰκιστήν. φάλιον. Κατά τε τὸ δίκαιον. ἤγουν τὸ δοκοῦν αὐτοῖς δίκαιον. ἐνόμιζον γὰρ αὐτῶν μᾶλλον εἶναι τὴν ἀποικίαν. Οντες ἄποικοι. ἤγουν πέμψαντες τὴν ἀποικίαν. Οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσιν. ἐν ὀλυμπίοις, νεμέοις, καὶ τοῖς τοιούτοις ἀγῶσιν. Οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσιν. Ιστέον ὅτι ὁ γὰρ παρέλκει. ἢ ἀπὸ κοινοῦ τὸ παρημέλουν, ἢ τὸ διδόντες, ἀντὶ τοῦ ἐδίδοσαν, ὡς καὶ ὅμηρος, καρπῷ βριθομένη, ἀντὶ τοῦ βρίθεται. Γέρα τὰ νομιζόμενα. τὰς τιμὰς, καὶ προεδρίας. Προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν. διδόντες τὰς καταρχὰς ἔθος γὰρ ἦν ἀρχιερέας ἐκ τῆς μητροπόλεως λαμβάνειν. Αἱ ἄλλαι ἀποικίαι. ἀντὶ τοῦ αἱ πέμψασαι ἀποικίας. Περιφρονοῦντες δὲ αὐτούς. ἀττικὴ ἡ σύνταξις. περιφρονοῦντες αὐτῶν. Εστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι. οὐ γὰρ πλέον εἶχον ναυτικὸν, διὰ τοῦτό φησιν ἔστιν ὅτε. Προενοίκησιν τῆς κερκύρας. ὡς τῶν κερκυραίων οὕτω δοξαζόντων λέγει, καὶ οὐχὶ ἀφ' ἑαυτῶν. ἀεὶ γὰρ τὸ μυθῶδες φεύγει. Κατὰ τὴν προενοίκησιν, ἀντὶ τοῦ ὁμοίως τῇ προενοικήσει τῶν φαιάκων. προενοικήσει λέγω τῆς κερκύρας. καὶ γὰρ οἱ φαίακες παλαιότεροι ἦσαν τῶν κερκυραίων, καὶ ἄριστοι τὰ ναυτικά. Κλέος ἐχόντων. κλέος ἐχόντων τῶν φαιάκων ἐς τὰ περὶ τὰς ναῦς. Η καὶ μᾶλλον. τὸ ἢ, ἀντὶ τοῦ διό. διὸ καὶ μᾶλλον διὰ τὴν φήμην τῶν φαιάκων μὴ φανεῖεν χείρους. Καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι, τὸ οὐκ ἀδυνάτου μεσότητός ἐστι ῥῆμα. οἷον, οὔτε τελέως δυνατοὶ, οὔτε ἀσθενεῖς. Πάντων οὖν τούτων. ἤγουν ἐγκαλοῦντες ἕνεκα πάντων τούτων οἱ κορίνθιοι τοῖς κερκυραίοις. Εγκλήματα ἔχοντες. ἀντὶ τοῦ κατὰ τῶν κερκυραίων ἐγκαλοῦντες. πρὸς κορινθίους ἰδίως εἶπε τὸ ἐγκαλεῖν, ἐγκλήματα ἔχειν. Τὴν ὠφέλειαν. ὠφέλεια, βοήθεια. συμμαχία. ἐπικουρία. Καὶ ἑαυτῶν φρουρούς. ἔπεμπον δηλονότι. Παραπλεύσαντες, πλέοντες. Τήν τε ἀποικίαν κορινθίοις δεδομένην. τουτέστι, τῶν ἐπιδαμνίων τοῖς κορινθίοις ἀναφερομένην. Τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον. τοὺς πλουσίους, τοὺς φυγάδας. Κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι. ἤγουν βλάβην, καὶ στάσιν, ὅπως πάλιν στασιάσωσιν, ἢ κατ' ἀπειλήν. Αν τούς. τοὺς ἐπιδαμνίους. Ην προϊσχόμενοι, προτείνοντες. Τούς τε φρουρούς: ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐκέλευον οἱ κερκυραῖοι. Καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. τῆς ἐπιδάμνου. Αλλὰ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτούς, ἢ ἐκστρατεύουσι κατ' αὐτῶν.

Ως κατάξοντες. τοὺς φυγάδας. τούτων γὰρ ὑπακουστέον. τὸ ἑξῆς, στρατεύουσι, καὶ τοὺς ἰλλυριοὺς προσλαβόντες. Ως δ' οὐκ ἐπείθοντο. οἱ ἐπιδάμνιοι δηλονότι. Ισθμός. γῆ ἀμφιθάλασσος.

φιθάλασσος. Πολιορκοῦντες, οἱ ἐπιδάμνιοι. Ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. λείπει τιμῇ ἴσῃ, καὶ ὁμοίᾳ εἶναι, τοῖς ἐπιδαμνίοις δηλονότι, ἵνα κἀκεῖ ἔχοι πάντα, ὡς ἐν κορίνθῳ. Εἰ δέ τις τι παραυτίκα. τοῦτ' ἐστιν, εἴ τις οὐ βούλεται ἀπιέναι, ἀλλὰ ἔχειν λόγον ὅτι συνήργησεν εἰς τὴν ἀποικίαν, διδότω δραχμὰς πεντήκοντα, καὶ μενέτω φησίν, ἐν κορίνθῳ οἰκῶν. Καὶ παλέων κεφαλλήνων. παλέων, ὡς μεγαρέων. πόλις δὲ ἡ πάλη τῆς κεφαλληνίας. τετράπολις γάρ ἐστιν ἡ κεφαλληνία. πάλη. κράναια. σάμαια. πρώναια. Παρασκευήν, τὴν οἰκονομίαν τοῦ πολέμου. Πρέσβεις. οὓς παρέλαβον, ἵνα αὐτοῖς ὦσι μάρτυρες τῶν λόγων, ἢ ἵνα αὐτοὺς αἰδεσθῶσιν οἱ κορίνθιοι. σημείωσαι τὸ παρέλαβον, ἀντὶ τοῦ φιλικῶς ἔλαβον, καὶ ὡς συναγωνιστάς. Δίκας ἤθελον δοῦναι. ἐπιτρέψαι δικαστηρίῳ, καὶ κριθῆναι ἐβούλοντο. Δίκας ἤθελον δοῦναι, ἀντὶ τοῦ, ἔλεγον δίκας ἀμφοτέρους διδόναι. αὐτούς τε κορινθίους, καὶ κερκυραίους δικάσασθαι ἔνθα βούλονται, καὶ συμφωνήσουσιν. ἀντὶ τοῦ ἔλεγον δέ, ὅτι ἐρωτήσωμεν καὶ τὸ μαντεῖον τίσι νέμει τὴν ἀποικίαν, καὶ τὰ δίκαια. Ξυμβῶσι. συμφωνήσωσι. Δικασθῇ, ἀποφανθῇ. Ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν δελφοῖς. ἴσως γὰρ οὐκ ἐπύθοντο τὸν χρησμόν, ὃν ἔλαβον οἱ ἐπιδάμνιοι διὰ κορινθίους.

Ἐπιτρέψαι. τὴν ἐπιτροπὴν τῆς κρίσεως δοῦναι. Εἰ δὲ μή. εἰ δ' οὐκ ἐθελήσουσι παῦσαι τὸν πόλεμον. Βιαζομένων, ἀντὶ τοῦ βιαζόντων. Οὓς οὐ βούλονται. οἱ κερκυραῖοι, οὐχὶ οἱ κορίνθιοι. Ἑτέρους. ἀλλοίους ἀπὸ τῶν παρόντων φίλων. ἢ ἑτέρους λέγει μᾶλλον φίλους, τῶν παρόντων φίλων. Τῶν νῦν ὄντων, τῶν νῦν ἰσχυόντων. λέγει δὲ ἀθηναίους. Καὶ τοὺς βαρβάρους. τοὺς ταυλαντίους. Ἀπάγωσιν. ἀποστήσωσιν. Ἀντέλεγον. οὐκ ἐναντία ἔλεγον, ἀλλὰ ἴσα, ὡς ἀντίθεος, ὁ ἰσόθεος. Ἑτοῖμοι δὲ εἶναι, ἀντὶ τοῦ ἑτοίμως ἔχουσιν, εἰ μὴ ἐκεῖνο βούλονται, σπονδὰς ποιήσασθαι μένειν ἐν ἐπιδάμνῳ, καὶ τοὺς πεμφθέντας κορινθίων, καὶ τοὺς πεμφθέντας κερκυραίων μηδὲν πράττοντας εἰς κάκωσιν, ἕως ἂν δίκας δῶσι. Κατὰ χώραν. ἐφ' ἡσυχίας, ἵνα μὴ ἐν τῷ μεταξὺ, ἀλλήλους ἀδικῶσι. Προπέμψαντες κήρυκα. ὅρα πῶς καταφρονοῦσιν οἱ κορίνθιοι. οὐ γὰρ λάθρα ἐβούλοντο πλεῖν. κῆρυξ ἐν πολέμῳ, πρέσβεις ἐν εἰρήνῃ. Δισχιλίοις τε ὁπλίταις. καὶ μὴν ἄνω τρισχιλίους ἠτοίμαζον. ῥητέον οὖν ὅτι ἴσως οὐκ ἦν χρεία τῶν χιλίων. ἢ καταφρονοῦντες τῶν κερκυραίων, τοῦτο ποιοῦσι. Τῆς ἀνακτορίας γῆς. ἡ ἀνακτορία, γῆ τῆς ἠπείρου. ἔστι δὲ τὸ ἄκτιον, λιμήν.

Ἐν ἀκτίῳ. ἵνα εἰρηνικὰ φρονοῦντες, δηλώσωσιν. Ἀπεροῦντα. ἀπαγορεύοντα. ἀποτρέψαντα. τὰ ἐναντία ἐροῦντα. Ἅμα ἐπλήρουν. ἀνδρῶν δηλονότι, ζυγώματα αὐτοῖς ἐνθέντες εἰς τὸ συνέχεσθαι. Ζεύξαντές τε εὐτρεπίσαντες. τοὺς ζυγοὺς ἁρμόσαντες ἐν αὐταῖς. καὶ γὰρ ἔθος ἔχουσιν αἴρειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν οὐ πλεουσῶν νεῶν. Τὰς παλαιάς. οὐδεμία καινὴ ναῦς ἦν εἴ γε τὰς μὲν, ἔζευξαν διαλελυμένας οὔσας, καὶ ζυγωμάτων προσδεηθείσας εἰς συνοχήν. τὰς δέ, ἐπεσκεύασαν. Ἐπισκευάσαντες. ἐπισκευάζω, τὸ ἐκ παλαιότητος, εἰς νέαν κατάστασιν εἰδοποιῶ. καὶ ἐπισκευαστὴς, ὁ τῶν σαθρῶν οἰκοδόμος. Ἐπισκευάσαντες. ἐκ σαθρότητος, νέας ποιήσαντες. Εἰρηναῖον. εἰρήνης ποιητικόν. Ἐπολιόρκουν. προεῖπε γὰρ ὅτι ἑκατὸν εἴκοσιν εἶχον. Ἐναυμάχησαν. τὴν ναυμαχίαν ταύτην οὐκ ἀκριβῶς διηγεῖται, πρεσβυτέραν ἴσως οὖσαν αὐτοῦ. διὰ δὲ τῆς φθορᾶς τῶν πεντεκαίδεκα νεῶν, τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν δηλοῖ. καὶ αὗται μὲν, τελέως διεφθάρησαν. αἱ δὲ λοιπαί, ἐτραυματίσθησαν, καὶ αἰχμάλωτοι ἐλήφθησαν ἱκανοί. Παραπολὺ, ἀντὶ τοῦ, σφόδρα. διαφερόντως μᾶλλον, ἢ πολύ. Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ. δευτέραν νίκην λέγει τῶν κερκυραίων. Ἐπήλυδας. ξένους. Ἀποδόσθαι. πωλῆσαι. Κορινθίους δὲ δήσαντες. οὗτοι ἐδέδησαν. καὶ οἱ ἐν ἐπιδάμνῳ ἄλλοι, κορίνθιοι εἰσί. Τῆς γῆς ἔτεμον. ἀττικὴ ἡ σύνταξις. Καὶ κυλλήνην. ἄλλη κυλλήνη τῆς ἀρκαδίας. Ἐπίνειον. ἐπίνειόν ἐστι πόλισμα παραθαλάσσιον, ἔνθα τὰ νεώρια τῶν πόλεων, ὥσπερ ὁ πειραιεὺς τῶν ἀθηναίων, καὶ ἡ νίσαια τῆς μεγαρίδος. δύνασαι δὲ ἐπὶ παντὸς ἐμπορείου, καὶ παραθαλασσίου, χρήσασθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, ὃ νῦν οἱ πολλοὶ κατάβολον καλοῦσι. Τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον. ἀεὶ θουκυδίδης τὸν πλεῖστον ἀρσενικῶς. Περιιόντι. ἐνισταμένῳ. Οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν. ὑπὸ τῶν κερκυραίων. Περὶ τὸ χειμέριον. οὕτω καλεῖται ὁ τόπος. Ἀντικαθεζόμενοι, ἀντιστρατοπεδεύοντες. Ὀργῇ φέροντες. ὀργιζόμενοι. διὰ τὸν πόλεμον τῶν κερκυραίων. Οὐδ' ἑνὸς ἑλλήνων ἔνσπονδοι. οὐκ ἐνεγράφησαν ταῖς σπονδαῖς. Ἔνσπονδοι. φίλοι. κυρίως δὲ ἔνσπονδος, ὁ ἀπὸ πολέμου. Δίκαιον ὦ ἀθηναῖοι. οὔτε εὐεργεσίαν ὀφείλετε ὦ ἀθηναῖοι, οὔτε συμμαχίαν ἢ ἡμῖν, ἢ τοῖς κορινθίοις. δίκαιον οὖν ἐστι

τοὺς πρὸς

τοὺς πρὸς τοιούτους ἥκοντας δεησομένους ἐπικουρίας, πρῶτον ἀναδιδάξαι, ὅτι μάλιστα συμφέροντα δέονται. Δίκαιον, ἀντὶ τοῦ εὔλογον. ἡ τοῦ κορκυραίου δημηγορία, μᾶλλον τὸ συμφέρον προβάλλεται, ἤπερ τὸ δίκαιον. ἡ δὲ τοῦ κορινθίου, μᾶλλον τὸ δίκαιον, ἤπερ τὸ συμφέρον. οἱ γὰρ κορίνθιοι, σύμμαχοι ἦσαν. οἱ δὲ κορκυραῖοι, ναῦς εἶχον ἑκατὸν εἴκοσι. Τοὺς μήτε εὐεργεσίας. ἡμᾶς τοὺς κορκυραίους. Παρὰ τοὺς πέλας. πέλας τῇ γνώμῃ, οὐ γάρ ἐστιν ἡ κόρκυρα πέλας τῶν ἀθηναίων. Καταστήσουσιν. ἀποδείξουσι. τουτέστιν, εἰ τοιαῦτα ἀποδείξουσιν ἑαυτοὺς ζητοῦντας, ἐπιτυχεῖν εἶεν ἂν ἄξιοι. εἰ δὲ μή, ἀποτυγχάνειν. δείκνυσι δὲ ἑαυτοὺς ἔχοντας μᾶλλον ταῦτα, καὶ δικαίως ἐπιτυχεῖν ὧν δέονται. Ως καὶ τὴν χάριν. τὴν ἀντίχαριν. Βέβαιον. τὸ βέβαιον, θηλυκῶς. Μὴ ὀργίζεσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ δίκαιον. Κορκυραῖοι δὲ τόδε, ἀντὶ τοῦ γάρ. Μετὰ τῆς ξυμμαχίας. μετὰ τῆς αἰτήσεως τῆς συμμαχίας τὸ ἑξῆς. Τετύχηκε δέ. δεύτερον τοῦτο προοίμιον. Τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα. τὸ ἰδιοπραγμονεῖν, καὶ ἡσυχάζειν, λέγει ἐπιτήδευμα. ἐγὼ δέ, ἐπιτήδευμα εἴποιμι, τὸ αἱρεῖσθαι αὐτοὺς ἕως νῦν, ὥς κατιὼν φησι, μηδενὶ ξυμμαχεῖν. νῦν γάρ φησι καὶ δεόμεθα ἡμεῖς. καὶ ὧν εἰ πρὶν ξυνεμαχοῦμεν, ἐμέλλομεν νῦν βοηθείας ἀπολαύειν, ἀποτυγχάνομεν.

Πρός τε ὑμᾶς. ὅσον ἐς τὴν κρίσιν τὴν ὑμετέραν. Ξύμμαχοί τε γάρ. καθὸ ἔρημοι ἐσμὲν ξυμμαχίας. Πρότερον σωφροσύνη. σωφροσύνη, ἡ ἰδιωτία, καὶ ἀπραγμοσύνη. Τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ. πολλάκις ἀδίκως οὔσῃ, εἰ κατὰ πατέρων, ἢ κατὰ ἱεροῦ στρατεύοιεν.

Τὴν μὲν οὖν. τρίτον προοίμιον. Γενομένην ναυμαχίαν. λείπει ἡ κατά. Εφ᾽ ἡμᾶς καθ᾽ ἡμᾶς. Δυνάμει περιγενέσθαι. τῶν κορινθίων. Υπ᾽ αὐτοῖς. ἀττικὴ ἡ σύνταξις. εἰμὶ ὑπὸ σοί. ἤγουν ἐδουλώθημεν αὐτοῖς. Απραγμοσύνη, ἀταραξία. Γνώσεται δὲ ἡμῖν. ἐντεῦθεν οἱ ἀγῶνες. Καλὴ ἡ ξυντυχία. συμφέρουσα ἡ ἐπιτυχία τῆς χρείας. Ημετέρας χρείας. περιφραστικῶς ἡ χρεία. Πρῶτον μέν. τὸ δίκαιον πρῶτον, ὥσπερ οἱ κορίνθιοι. Τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε. ἤγουν βοηθήσετε. Επειτα. τὸ συμφέρον δεύτερον.

Μαρτυρεῖ. μαρτύρεται οὐδετέρως λέγει. Σπανιωτέρα. μεγίστη. τὰ γὰρ καλά, καὶ χρήσιμα σπάνια. τὰ δὲ χείρονα, νικᾷ. Εἰ ἦν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων ἀντὶ πολλῶν ἂν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι χρημάτων, ὑμῖν ἐλέσθαι νομίζω. Ετιμήσασθε. ἠγοράσατε. Οἷς ἐπικαλοῦντες. οὓς ἐπάγονται πρὸς συμμαχίαν. Ινα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει. τῇ κοινῇ ἔχθρᾳ. ἤγουν ἵνα μὴ κοινοὶ ἐχθροὶ τῶν κορινθίων γενόμενοι. Μὴ δὲ λυποῖν. οὐδεὶς τοιοῦτος. ἐν ὑπερβατῷ, μὴ δὲ ἀποτύχωσι λυποῖν, θάτερον ἢ φθάσαι ἡμᾶς κακῶσαι, ἢ ἑαυτοὺς βεβαιώσασθαι. Προτερῆσαι. προλαβεῖν. Τῶν μέν, ἡμῶν δηλονότι. Ην δὲ λέγωσιν. οἱ κορίνθιοι. Μαθέτωσαν. ἀμαθεῖς γάρ εἰσι, διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς πονηρίαν. Εὖ μὲν πάσχουσα. ὑπὸ τῆς μητροπόλεως. Ομοιοι τοῖς λειπομένοις. ὁμότιμοι τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐν τῇ μητροπόλει. Ως δὲ ἠδίκουν. οἱ κορίνθιοι.

Σαφὲς δή. προείρηται. Προκληθέντες γάρ. παρακινηθέντες. Η τῷ ἴσῳ. τῷ νόμῳ, καὶ τῷ δικαίῳ. παρ᾽ οἷς ἡ ἰσότης. Εγκλήματα μετελθεῖν κολάσαι. Εὐθέως μὴ ὑπουργεῖν. ἀσκέπτως ὑπηρετεῖν. Τὰς μεταμελείας. ἀντὶ τοῦ, ὁ μὴ δὲ ὅλως λαμβάνων μεταμέλειαν ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἀσφαλέστατα ἂν διατελοίη. Εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς. ῥητόν, καὶ διάνοια. τὸ μὲν ῥητόν, ὁ κορκυραῖος. τὴν δὲ διάνοιαν, ὁ κορίνθιος. Απὸ τῶν ὑμετέρων. κολακεύει λανθανόντως τοὺς ἀθηναίους ἢ ἐν ὑποσιγμῇ, ἢ εἰρωνικῶς. Υπηκόων. πολλάκις γάρ τινες διὰ πενίαν ἐμισθοφόρουν, καὶ παρὰ τῶν οἰκείων ἐστρατεύοντο: λέγει δὲ περὶ πολέων τῆς κεφαλληνίας, οἵτινες ἀθηναίων ὄντες ὑπήκοοι, κορινθίοις συνεμάχουν. Καὶ ἐπιόντων. καθ᾽ ἡμῶν. Απὸ τοῦ προφανοῦς, ἢ προφανῶς, ἢ λάθρα, μάλιστα δέ, φανερῶς. Βοηθεῖν. λείπει τὸ χρή. ἵνα γένηται, βοηθεῖν χρή. Η ἀλλοτρίωσις. ἡ στέρησις. Εἰ δὲ μή. ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἣν λύει τῷ συμφέροντι. Εχυρώτατος. παρὰ κοινοῦ τὸ δίκαιον. Τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ. τὸ μὲν λῦσαι τὰς σπονδάς, δεδιὸς ὄν, φοβερὸν ἦν τοῖς λάκωσι. τὸ δὲ μὴ λῦσαι θαρσοῦν, ἀδεέστερον ἦν τοῖς αὐτοῖς. Τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ τὸ λῦσαι τὰς σπονδάς, τουτέστι τὸ τοῦ φόβου ἐμποιοῦν. τουτέστιν τὸ κατὰ φόβον, ἰσχὺν ἔχει ἡμῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ προσλαμβανομένων. τὸ δὲ θαρσοῦν, καὶ εὔελπι, τὸ μὴ ἡμᾶς προσδέξασθαι ἀσθενὲς ὄν. πρὸς γὰρ τοὺς λακεδαιμονίους, τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἰσχύοντας, τουτέστιν ἀδεέστερον ἔσται. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι δεδιότες τὴν τῶν σπονδῶν λύσιν, οὐκ ἂν δηλονότι ἐδέξαντο τοὺς κορκυραίους, καὶ τὴν ἀπ᾽ αὐτῶν δύναμιν. καὶ δηλονότι τὸ δεδιὸς τουτέστιν, ἰσχὺν ἔφερε τοῖς ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν κορκυραίων, φόβον δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις. θαρσήσαντες δὲ ταῖς σπονδαῖς,

καὶ ἀπὸ

καὶ ἀπωσάμενοι τοὺς κορκυραίους, αὐτοῖς μὲν τοῖς ἀθηναίοις, καθότι μὲν ἦν τὸ θάρσος τοῦτο, ξυμμιγμένοις τὴν ἐκ τῆς κορκύρας βοήθειαν. τοῖς δὲ πολεμίοις αὐτῶν πελοποννησίοις, ἀσφαλὲς, καὶ ἀδεέστερον. Οτὰν εἰς τὸν μέλλοντα. τὸ ἑξῆς, ὅταν ἐνδοιάζῃ, καὶ διστάζῃ χωρίον προσλαβεῖν εἰς τὸν σχεδὸν μέλλοντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν, τουτέστι, τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰρήνην, Καὶ ὅσουὸ, ἀντὶ τοῦ οὐχ ὅσον. καὶ δηλοῖ τὸ οὐχ ὅσον, τὸ οὐ βραδέως, ἀλλὰ ταχύ. Μετὰ μεγίστων καιρῶν. καιρῶν νῦν, εὐτυχιῶν, καὶ ἀτυχιῶν. ἢ μᾶλλον καιρῶν λέγει, ἀντὶ τοῦ ἀναγκῶν, καὶ κινδύνων. Βραχυτάτῳ δ᾽ ἂν κεφαλαίῳ. ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. Καὶ καθ᾽ ἕκαστον τῶνδε ἄν. λείπει τὸ λεγόμενον. ἡ δοτικὴ ἀντὶ εὐθείας.. ἵν᾽ ᾖ, μάθοιτε ἂν οἵ τε σύμπαντες, καὶ καθ᾽ ἕκαστον. Μὴ προέσθε ἡμᾶς. μὴ προδῶτε. Εξετε πρὸς αὐτούς. ἰσχύσετε. Αναγκαῖον κορκυραίων. οὐ μόνον οἱ κορκυραῖοι λόγον ἐποιήσαντο περὶ τοῦ δέξασθαι ὑμᾶς αὐτοὺς, ἀλλ᾽ ἤδη ἥψαντο καὶ ἡμῶν κατηγοροῦντες, ὅτι περὶ τὸ εἰκὸς ἑαυτοῖς μαχόμεθα. ἀνάγκη τοίνυν ἐστὶ μνησθῆναι ἀμφοτέρων πρότερον, ὅτι οὐ δικαίως δέξασθε αὐτοὺς, καὶ ὅτι προσηκόντως αὐτοῖς μαχόμεθα, εἶτα ἐλθεῖν καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον. Ξυμμαχίαν διὰ τὸ σῶφρον. οὐ συνεμάχησάν τινι διὰ τὴν σωφροσύνην. Επετήδευσαν. μετεχειρίσαντο. Αἰσχύνεσθαι. ἔχειν μάρτυρα τῆς αἰσχύνης. Καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα. καὶ ἡ πόλις αὐτῶν συμβαίνει τῇ γνώμῃ τῶν πολιτῶν. ληστεύοντες γὰρ, ἔχουσιν αὐτὴν συνεργοῦσαν, ἐπιτηδείαν ἔχουσαν τὴν θέσιν πρὸς ἁρπαγήν. οὐ γὰρ ἐκπλέουσι πρός τινας. μᾶλλον δὲ τοὺς πλέοντας, ὑπὸ τῆς βίας τῶν πνευμάτων καταίροντας, ἔχουσι, καὶ διαρπάζουσιν. εἶτα δικάζουσιν αὐτοὺς, ὡς δίκαια δηλαδὴ πεπόνθασι. καίτοιγε οὐ προκάθηνται εἰς τὸ δικάζειν συνθήκῃ, ἤγουν συμφωνίᾳ. τὸ δὲ ὅλον, αὐτοὶ ἀδικηταὶ, καὶ κριταί. ἐν τούτῳ γίνεται αὐτοῖς τὸ ἄσπονδον, εὐπρόσωπον, καὶ πιθανόν. διὰ τοῦτο γὰρ συμμάχους οὐκ ἔχουσιν, ἵνα καταμόνας αὐτοὶ ἀδικῶσι, καὶ μὴ μεθ᾽ ἑτέρων τὴν ἀδικίαν ἐργάζωνται, ἵνα μὴ μάρτυρας μᾶλλον ὧν ἐργάζονται, ἢ συμμάχους ἔχωσιν. Αὐτάρκη θέσιν. ἡ θέσις τῆς πόλεως αὐτῶν, ἁρμόττει αὐτῶν τῇ γνώμῃ καὶ αὐτάρκης ἐστὶ τῆς προαιρέσεως, καὶ κακίας αὐτῶν, πρὸς τὸ ληστεύειν. Διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας. εἰ γὰρ ἐξέπλεον φησὶν ἀλλαχοῦ. οἱ ἀδικούμενοι ἂν ἐκράτουν αὐτῶν ὁμήρους. Καταίροντας δέχεσθαι. διὰ πνευμάτων βίαν, ἀνάγκη ὑποδέχεσθαι φιλικῶς, δέχεσθαι λῃστρικῶς. τὸ ἑξῆς. κἂν τούτῳ τὸ ἄσπονδον εὐπρεπὲς προβέβληνται, καὶ τὰ ἑξῆς. Αναισχυντῶσιν. ἀρνούμενοι δηλονότι μὴ κοινωνοῦντες αὐτοῖς τινος εἰς τὴν τῶν λαφύρων διανομήν. Οσῳ ἀλυπότεροι. ἀκατηγόρητοι. οἱ γὰρ εὐάλωτοι, φόβῳ τῶν πέλας κολάζειν ἀναγκάζονται τοὺς ἀδικοῦντας. Τὴν ἀρετήν. φιλίαν δύναμιν, συμμαχίαν. Διδοῦσι καὶ δεχομένοις. τὸ ἑξῆς, φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν δεικνύναι δοκοῦσι, καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια. Διαπαντός. τὸ διαπαντὸς ἵνα μή τις εἴποι, ὅτι νῦν ἀδικηθέντες. Εκπεμφθεῖσαν, ὑφ᾽ ἡμῶν δηλονότι. Καλὸν δ᾽ ἦν εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, εἰ γὰρ ἠδικούμεθα περιφανῶς, οὐκ ἂν προδήλως ἐστρατεύομεν, ὅμως εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, ἐπαινετὸν ἦν ἐνδοῦναι ἡμῖν ὀργιζομένοις. Μετριότητα. ἀνεξικακίαν. ἐπιείκειαν. Πρότερον ἐθελῆσαι. πρὸ τοῦ λαβεῖν αὐτήν. λείπει εἰς ἥν. ὁ νοῦς, ὅτι οὐδεὶ τὸν ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντα, καὶ προβαλλόμενον δίκην, δοκεῖν λέγειν τί. Μετέθηκε τὸν χρόνον ὁ κορίνθιος. μετὰ γὰρ τὸ λαβεῖν φησὶ τὸ χωρίον, καὶ καταχεῖν, ἠξίουν δικάζεσθαι οἱ κορκυραῖοι, καὶ οὐδεὶ φησὶ προσέχειν τὸν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς. καὶ ἰσχυροῦ προκαλούμενον εἰς κρίσιν· οὐδὲ δοκεῖν ὅτι λέγει τί, ἀλλὰ καταφρονεῖν. Αλλ᾽ ἐπειδή. ἀλλὰ μετὰ τὴν τῶν νηῶν ἔκπεμψιν. Καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης. τὴν δόκησιν τῆς δίκης, οὐχὶ τὴν ἀλήθειαν. ἠδίκουν γὰρ κατὰ ἀλήθειαν τὰ ἐν ἐπιδάμνῳ. Οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρτόντες. οὐκ ἀδικήσαντες αὐτοὶ μόνον εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐπίδαμνον. Καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς. λείπει τὸ, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. Μὴ δ᾽ ἐν ᾧ ὑμεῖς. τὸ ἑξῆς, μήτε μεταδώσετε αὐτοῖς τῆς ὠφελείας, ὑμεῖς τότε τῆς δυνάμεως αὐτῶν οὐ μεταλαβόντες. Τῆς ἀφ᾽ ἡμῶν αἰτίας. λέγει δὲ τὸν κατὰ σαμίων, καὶ αἰγινητῶν πόλεμον. Τὸ ἴσον ἕξετε. τῶν τῆς ἐπιδάμνου. κατὰ κοινοῦ τὸ, ἐν ᾧ. αἰτιασόμεθα γάρ φησι τοὺς συμμαχήσοντας τοῖς κορκυραίοις, ὡς ἐχθρούς. καὶ ὑμεῖς δὲ, τὸ ἴσον αὐτοῖς ἕξετε αἴτιον, καὶ πολέμιοι κληθήσεσθε.

Μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους. τοὺς κορκυραίους. τουτέστι, κολασθήσεσθε καὶ ὑμεῖς μετ᾽ αὐτῶν. Εἰ δὲ μὴ, ἀπὸ κοινοῦ τὸ δίκαιοι ἐστέ. Δι᾽ ἀνακωχῆς. ἀνακωχή ἐστιν εἰρήνη πρόσκαιρος, πόλεμον ὠδίνουσα

νουσα

νουσα, οἷον, ἡ μικρὰ τοῦ πολέμου ἀνάβλησις, παρὰ τὸ ἄνω ἔχειν τὰς ἀκωκὰς τῶν δοράτων.

Καὶ τὸν νόμον. πολλοί φησιν εἰς φόρον ὑποτελεῖς παρ' ὑμῖν, οἵτινες πολλάκις μελετῶσιν ἀπόστασιν. καὶ εἰ δέξεσθε κορκυραίους τούσδε, καὶ κοινὸν τοῦτον ποιήσετε νόμον, ὁρᾶτε μὴ ἑαυτοὺς λανθάνετε βλάπτοντες. φοβεῖσθε δὲ αὐτοὺς τοῦ δέξασθαι νόμον καλῶν. Ἐψηφισμένων. δικαζόντων φησὶν αὐτῶν, ἡμεῖς φανερῶς ἀντείπομεν. Αὐτοῖς ἀμύνειν. βοηθεῖν. ἀμύνεσθαι δὲ, κολάζειν. Φανεῖτε, ἀντὶ τοῦ μέλλει φανῆναι. Οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν. αἰνίττεται ποτίδαιαν. Τοιάνδε, ἥν. ἣν χάριν ἀντιδοθῆναι ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. Οὐκ ἐχθροὶ ὄντες. οἱ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς συγκροτοῦντες, βλάπτονται μᾶλλον. τὸ δὲ ἐπιχρῆσθαι, τὸ πολλάκις χρῆσθαι. Τῶν ἀπάντων. τῶν προλαβόντων ἁπάντων πρὸς ἔχθραν, ἢ φιλίαν μεσολαβημάτων. Γε εἰ τὸ νικᾶν, ἤγουν διὰ τὴν νίκην. Ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα ἀντὶ τοῦ, καὶ γὰρ τὰ οἰκεῖα. Ὧν ἐνθυμηθέντες. τῶν προειρημένων εὐεργεσιῶν.

Ἀμύνεσθαι, ἀντὶ τοῦ ἀμύνειν, καὶ βοηθεῖν. ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐνεργητικοῦ, τὸ ἀμύνεσθαι παρείληπται. ἀμύνεσθαι, ἀντὶ τοῦ ἀμείβεσθαι. μόνος δὲ θουκυδίδης ἐνταῦθα κέχρηται τῇ ἐναλλαγῇ τῆς λέξεως, ὡς καί τινας ἐναλλάττειν τὴν γραφὴν, καὶ γράφειν ἀμείβεσθαι. οὐκ ἔστι δέ.

Καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου, ἀντὶ τοῦ ὁ μέλλων πόλεμος. Κελεύουσιν ἀδικεῖν. τὸ κελεύω οὐκ ἐπὶ μειζόνων μόνον λέγεται. Ὑποψίας. ὑποψίαν εἶπε τὴν μάχην εὐφήμως. ἐρεῖ δὲ ταύτην ἐν τῇ πεντήκοντα ἐτηρίδι. Ἢ τῷ αὐτίκα. τῷ πρὸς ὀλίγον. Τὸ πλέον ἔχειν. οἱ ἐπίλογοι ἐντεῦθεν, ἐκ τύχης τινός. φοβεῖ δὲ διὰ τούτου τοὺς ἀθηναίους, ὅτι τὸ τῆς τύχης ἄδηλον, καὶ ὅτι μὴ καὶ αὐτοὶ περιπέσητε. Ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες. τῇ δυνάμει τῶν κορκυραίων. ἡ γὰρ ἐκ θεῶν βοήθεια, κρυπτὴ, καὶ ἀφανής. Οἱ ἐν τῇ λακεδαίμονι, οἷα ἐν τῇ λακεδαίμονι εἴπομεν. ποῖα εἴπομεν τὸ τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ τὰ ἑξῆς, τοῦτον καὶ παρ' ὑμῶν ἀξιοῦμεν. Τούσδε. ἐμφαντικὸν τὸ τούσδε. οἷον, τοὺς ἀδικοῦντας. Ἀκούσαντες ἀμφοτέρων. μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Μετέγνωσαν. μετεβουλεύσαντο. τὸ ἑξῆς, συμμαχίαν μὲν ποιήσασθαι μετέγνωσαν. ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο. διαφέρει δὲ συμμαχία ἐπιμαχίας. ἐπιμαχία μὲν, ὅταν ἀλλήλους παρέχωσι δυνάμεις ἑκάτεροι. συμμαχία δὲ ὅταν μόνοι ἀθηναῖοι διδῶσι κορκυραίοις βοήθειαν. Ἐπιμαχίαν δὲ ἐποιήσαντο. αὐτὸς δηλοῖ τί ἐστι συμμαχία, καὶ ἐπιμαχία. ἔστι δὲ συμμαχία ὅταν τις αὐτὸν ἔχῃ τῷ συμμαχουμένῳ ἐχθρὸν, καὶ φίλον. ἐπιμαχία δὲ, ὅταν τις μόνον τῷ συμμαχουμένῳ ἀδικουμένῳ βοηθῇ, οὐ μέντοι καὶ ἀδικοῦντι συμπράττοι. ἐπιμαχίαν οὖν νῦν βούλονται ποιῆσαι οἱ ἀθηναῖοι.

Ἐν παράπλῳ κεῖσθαι. τοῖς παραπλέουσιν ἰταλίαν, καὶ σικελίαν, ἔχειν τὴν κόρκυραν.

Ἐκεῖνον τι χωρίον. αἰνίττεται ἐπίδαμνον. Πέμπτος αὐτός. αὐτὸς, ἀντὶ τοῦ μετ' ἄλλων τεσσάρων. αὐτὸς δὲ, ἀντὶ τοῦ πρῶτος. ὡς γὰρ τῶν ἄλλων μὴ ὄντων ἐπισήμων, τῇ τοῦ ἑνὸς ἠρκέσθη ὀνομασίᾳ. ἢ ὅτι αὐτῷ ἠκολούθουν οἱ ἄλλοι, ὡς μεῖζόν τι, καὶ σοφώτερον βουλεύεσθαι δυναμένῳ. Θεσπρωτίδος ἐφύρη. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλη ἐφύρη ἡ κόρινθος, ὡς εἶναι τὴν ἐλεάτιν μέρος χώρας ὑπὸ μείζονα χώραν. Καὶ κεστρίνην. ἐντὸς πρὸς θάλασσαν, ὡς εἶναι ἰσθμόν.

Ἀνέχει, ἀνατείνεται. Στρατόπεδον. δύο σημαίνει τὸ στρατόπεδον, τὸν λαὸν τοῦ στρατοῦ, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ λαός. ἐτυμώτερον δὲ ἐστι τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ στρατοῦ πέδον λέγεσθαι.

Προσπλέοντας. ἀπὸ τῆς λευκίμμης εἰς τὸ χειμέριον δηλονότι. Σύβοτα. τρεῖς εἰσιν αὗται αἱ νῆσοι μικραὶ, σῦς ἔχουσαι πολλάς. Τῇ λευκίμμῃ ἀκρωτήριον κορκύρας ἡ λευκίμμη.

Μετεώρους τε. ἀντὶ τοῦ πελαγίους, καὶ μὴ ἐπ' ἀγκύρων ἱσταμένας, ἀλλ' ἀπεχούσας τῆς γῆς, ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀπεχόντων γῆς, καὶ ἐν ὀρθῷ ὄντων, ἢ παρὰ τὸ ἀφεῖναι τὴν γῆν. καὶ πόδα τὸν ἀέρα λοιπὸν εἶναι. Ἐπὶ μὲν τὸ δεξιόν. τὸ σχῆμα ἔκφρασις. Ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέροις. σύμβολά τινα εἶχον παρὰ τὸν καιρὸν τῆς μάχης δεικνύμενα. καὶ ὅτε μὲν ἀνετείνετο τὰ σύμβολα, ἤρχοντο τῆς μάχης. ὅτε δὲ κατεσπῶντο, ἐπαύοντο. Ἡσυχαζουσῶν τῶν νεῶν. ἀντὶ τοῦ μὴ ναυμαχουσῶν. Διέκπλοι δ' οὐκ ἦσαν. διέκπλους ἐστὶ τὸ ἐμβαλεῖν. καὶ πάλιν ὑποστρέψαι, καὶ αὖθις ἐμβαλεῖν. Μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δεδιότες. οὐκ ἦρχον αἱ νῆες μάχης, τῶν στρατηγῶν δεδιότων τὴν πρόρρησιν. Ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους. ἐπειδὴ γὰρ ἐξ ἀρχῆς τὸ πλῆθος τῶν κορκυραίων νεῶν ἔλασσον ἦν τῶν κορινθιακῶν, δηλονότι τῶν εἴκοσι ἀναχωρησασῶν ἐκ τοῦ πολέμου, πολὺ ἐλάττονες ἐγένοντο οἱ κορκυραῖοι, κἂν τὰς τοῦ δεξιοῦ κέρως νῆας τῶν ἀθηναίων ἀφείλοντο. Ἀπροφασίστως. ἀνενδοιάστως. ἀνεγκλήτως. Καὶ διεκέκειτο οὐδὲν ἔτι. ἤγουν

τὰ πρὸ

τὰ πράγματα. Ἐπιχειρῆσαι. χειλιάζων ταῦτα λέγει, ὅτι οἱ ἐν σπονδαῖς οὕτως ἦλθον εἰς χεῖ-
ρας. Σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον. σκάφη καλεῖ τὰ κοιλώματα τῶν νεῶν, ἃ ἡμεῖς γαστέρας κα-
λοῦμεν. Ἃς καταδύσειαν. ἀττικῶς, ὧν κατέδυ). Ἐτράποντο φονεύειν. τὸ ὠμὸν τῶν κο-
ρινθίων δηλοῖ. Τούς τε αὑτῶν φίλους. μεγαρέας καὶ ἀμπρακιώτας φησί. τὸ ἑξῆς, τοὺς
ἑαυτῶν φίλους ἀγνοοῦντες, ἔκτεινον, νομίζοντες κορκυραίους εἶναι. Τῶν πρὸ ἑαυτῆς.
διὰ τὴν ἐν σαλαμῖνι, διὰ τὴν ἐν σικελίᾳ. Πρὸς τὰ ναυάγια. ναυάγια μὲν οὐδετέρως
λέγεται, ὅταν τι τῆς νεὼς ἀφαιρεθῇ, οἷον πηδάλιον, ἤ τι τοιοῦτον. ναυαγία δὲ θηλυκῶς, ἡ
πᾶσα τῆς νεὼς ἀπώλεια λέγεται. Καὶ τῶν πλεόνων. πλεόνων δηλονότι σωμάτων. τι-
νὰ γὰρ ὁ ἄνεμος τῇ κορκύρᾳ προσέρριψε. Προσκομίσαι. ἐφρόντιζον γὰρ τῆς ταφῆς τῶν
ἐν τῷ πολέμῳ πιπτόντων. Πρὸς τὰ σύβοτα. σύβοτα ἄλλα ἐν τῇ ἠπείρῳ, ὁμωνύμως ταῖς
πρὸ μικροῦ λεχθείσαις νήσοις πρὸ τῆς κορκύρας. Ταῖς πλοΐμοις. ταῖς πληγείσαις μὲν,
δυναμέναις δὲ πλεῖν. Ἦσαν λοιπαί. ὑγιεῖς. ἀβλαβεῖς. Ἀντεπέπλεον. ἐπὶ τῷ κωλῦ-
σαι δηλονότι. Ἤδη δὲ ἦν ὀψέ. οὐ λέγει ὅτι ἦν ἑσπέρα, ἀλλ᾽ ὡς ἐννάτη, ἢ δεκάτη ὥρα. τὸ
γὰρ ἐπὶ τῆς ἑσπέρας, ἅπαξ κεῖται ἐν τῇ τρίτῃ. Καὶ ἐπεπαιώνιστο. δύο παιᾶνας ᾖδον οἱ
ἕλληνες, πρὸ μὲν τοῦ πολέμου, τῷ ἄρει. μετὰ δὲ τὸν πόλεμον, τῷ ἀπόλλωνι. τὸ δὲ ὡς ἐπί-
πλουν λέγει, ἀντὶ τοῦ ὡς πρὸς τὸ ἄρξαι ἐπὶ πολέμου, ὅπερ δέον ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας εἰ-
πεῖν. ὕστερον λέγει. Ὡς ἐπίπλουν. ὡς ἐπιπλέοντος κατὰ τῶν κορινθίων. Πρύμναν ἐ-
κρούοντο. πρύμναν κρούεσθαι, ἐστὶ τὸ κατ᾽ ὀλίγον ἀναχωρεῖν μὴ στρέψαντα τὸ πλοῖον. ὁ γὰρ οὕ-
τως ἀναχωρῶν. ἐπὶ τὴν πρύμναν κωπηλατεῖ. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, ἵνα μὴ δόξωσι φανερῶς φεύ-
γειν, οὕτω κατ᾽ ὀλίγον ὑπαπιόντες, ἢ ἵνα μὴ τὰ νῶτα τοῖς πολεμίοις δόντες, ῥᾷον τιτρώσ-
κωνται. Προϊδόντες. πρὸ τῶν κορκυραίων. Καὶ ὑποτοπήσαντες. ἀντὶ τοῦ ὑποπτεύ-
σαντες. οὕτω γὰρ οἱ ἀθηναῖοι ἀναλύουσι τὴν λέξιν. Ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφα-
νοῦς. αἱ εἴκοσι νῆες τῶν ἀθηναίων κατὰ νώτου γὰρ αὐτῶν ἦσαν. Καὶ ἐθαύμαζον τοὺς κο-
ρινθίους. θαυμάζω σου, ἐπὶ μέμψεως. θαυμάζω σε, ἐπὶ ἐπαίνου. καὶ πολλάκις ἐκπλήξεως.

Πρύμναν κρουομένους. ἐπαναχωροῦντας. Τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. διελύθησαν ἀπ᾽
ἀλλήλων. Στρατοπεδευομένοις. σκηνουμένοις. Διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ ναυαγίων. τῶν
κορκυραϊκῶν δηλονότι. Καὶ ὡρμίσαντο. τοὺς ἀθηναίους οἱ κορκυραῖοι. Ἐν τοῖς συβό-
τοις. τοῖς τῆς ἠπείρου. Ἀκραιφνεῖς. ἀβλαβεῖς. ἀκεραιοφανεῖς. Αἰχμαλώτων τε πέρι
φυλακῆς. ἠπόρουν πῶς αὐτοὺς φυλάξουσι. Καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὐσῶν τῶν νεῶν. μὴ δυνάμε-
νοι τὰς βλαβείσας τῶν νεῶν ἐπισκευάσαι. Ἐς κελήτιον. μικρὸν πλοιάριον, ὑπὸ ἑνὸς ἐ-
ρεττόμενον. ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ κέλητος ἵππου, ᾧ εἷς ἀνὴρ ἐπικάθηται. Ἄνευ κηρυκίου.
κηρύκιόν ἐστι ξύλον ὀρθὸν, ἔχον ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους, καὶ ἀντιπροσώ-
πους πρὸς ἀλλήλους κειμένους. ὅπερ εἰώθασι φέρειν οἱ κήρυκες μετ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐξῆν αὐτοὺς
ἀδικεῖν, παρ᾽ οὓς ἀπέρχονται. σύμβολον δὲ ἦν, τὸ μὲν ὀρθὸν ξύλον, τοῦ ὀρθοῦ λόγου. τὸ δὲ παρ᾽
ἑκάτερον εἶδος τῶν ὄφεων, τὰ ἀντιτασσόμενα στρατόπεδα. ὁ γὰρ ὀρθὸς λόγος, δι᾽ ἀμφοτέ-
ρων χωρεῖ. Τῶν δὲ, κορκυραίων. τῶν δὲ, τουτέστι τῶν τοῦ ἄλλου μέρους, οὕτω φοιβάμμων φη-
σίν. ἢ, τῶν δὲ, τὸ μὲν στρατόπεδον τῶν κορκυραίων. οἱ δὲ, ἀθηναῖοι. Οὔτε ἄρχομεν πο-
λέμου. ἀπόκρισις ἀθηναίων πρὸς πελοποννησίους πρώτη. τῇ τάξει δὲ, τετάρτη. Τοῖς
δὲ ξυμμάχοις οὖσι. τὴν ἐπιμαχίαν, ξυμμαχίαν λέγει. μᾶλλον δὲ κατὰ τὰ προλαβόντα, καὶ
ἐνταῦθά φησιν. οἷς γὰρ αὐτοὶ ἐπιμαχίαν στείλαντες ἐβοήθουν, ἐκείνους ἑαυτῶν συμμάχους ἀντι-
καλεῖ εἰκότως, ὡς μόλις καὶ διὰ ξυμμαχίαν, ἣν προέφημεν, ἀναδοχὴν τοῦ ὅλου πολέμου εἶναι,
καὶ τῆς τῶν συμμάχων πρὸς τοὺς πολεμίους ἔχθρας οἰκείωσιν, τὴν ἐκ πολὺ μείζονος σταλεῖ-
σαν πόλεως, καὶ ἐπιμαχίαν ἀντισηκώσαντας. Τά τε ναυάγια. γράφεται τά τε ναυά-
για, καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο, τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντων ὑπό τε τοῦ ῥοῦ, καὶ ἀνέμου.

Προσεποιήσαντο. ἰδιοποιήσαντο Καταδύσαντες ἀντὶ τοῦ τρώσαντες. οὐ γὰρ λέ-
γει ἐπὶ τοῦ βαπτίσαντες. τοιοῦτο δέ ἐστι καὶ τὸ, οὓς καταδύσειαν. Ναῦς μάλιστα. τὸ μά-
λιστα ἢ πρὸς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι οὐχὶ εἰκοσιεννέα, ἢ πρὸς τὸ διαφθείραντες, ὅτι οὐ μόνον ἔτρωσαν,
ἀλλὰ μάλιστα ἔφθειραν αὐτάς. ἐκεῖνοι δὲ, μόνον κατέδυσαν. Ἀποπλέοντες. ἀπὸ τῶν συ-
βότων πλέοντες. Ἀπέδοντο. διὰ τὰ ἐν τῷ πολέμῳ ἀναλώματα, καὶ οὐκ ἀπέκτειναν.
διὰ δὲ τοῦτο. καὶ τὸ ἥμερον τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου δηλοῖ, καὶ ὡς ἀπηνὲς μετὰ μάχην τοὺς ἑα-
λωκό-

λωκότας θανατοῦν. ἄλλως τε, καὶ δούλους τοὺς μὴ κατὰ γνώμην οἰκείαν πολεμοῦντας. Τὸ ἐς παλλήνην τεῖχος. ἀντὶ τοῦ τὸ μέρος τοῦ τείχους τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν παλλήνην. Ἐπιδημιουργούς. ἀσκληπιὸς τὴν ἐπὶ πρόθεσιν, περιττὴν εἶναι λέγει. ἐπιδημιουργοὶ, ἄρχοντες πεμπόμενοι, φυλάρχων τάξιν ἔχοντες. ἐπιδημιουργοὺς, τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς ἀνακτίσεως τῶν τειχῶν. ὄνομα ἀρχῆς ὁ ἐπιδημιουργὸς παρὰ κορινθίοις. ἄλλοι γὰρ ἄλλως τοὺς ἄρχοντας καλοῦσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι, τούτους ἀπέστελλον οἱ κορίνθιοι κατὰ ἔτος ἄρχοντας ποτιδαιάταις, ὡς ἀποίκοις. ἵνα ἐὰν ἀποστῶσιν, ἁλώτοι γένωνται. Δείσαντες μὴ ἀποστῶσι. Βουλόμενοι κατέχειν, καὶ κωλύειν τὰς πόλεις, ἵνα μὴ ἀποστῶσι. Καὶ δέρδα. δέρδας, ἀρριδαίου παῖς, ἀνεψιὸς περδίκκα, καὶ φιλίππου. Καὶ τοῖς ἐπὶ θρᾴκης χαλκιδεῦσιν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐν εὐβοίᾳ χαλκιδεῖς, οἵτινες ἀπῴκισαν εἰς θρᾴκην. Ὄντα χωρία. καὶ μακεδονίοις, καὶ ἀλλήλοις τὸν κατὰ φιλίππου, καὶ τῶν ἀθηναίων. Τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις. αὐτοῦ τοῦ περδίκκα, διὰ τὴν τοῦ φιλίππου βοήθειαν. Ἀρχεστράτου λυκομήδους τοῦ φιλέλληνος καλουμένου, ὃς ἐν τοῖς μηδικοῖς ἤκμαζεν. Ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσιν. ἐπιστέλλουσιν, ἐντέλλονται. οὔπω γὰρ ἦσαν ἀποδημήσαντες. Μὴ σφῶν περὶ νεωτερίζειν. νεώτερα ποιεῖν. Οὐδὲν εὗροι ἐπιτήδειον. ἤτοι οἱ προάρχοντες τῶν λακεδαιμονίων.

Καὶ τὰ τέλη. οἱ λακεδαιμόνιοι τοὺς ἄρχοντας τέλη ἐκάλουν, διὰ τὸ αὐτοὺς τὰ τέλη τοῖς πράγμασι τιθέναι. Τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον. τὸ ἑξῆς, ἐπειδὴ οὐδὲν εὗρον ἐπιτήδειον, τότε δὴ, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ περδίκκας πείθει. ἐφοβοῦντο γὰρ τοὺς θαλασσοκράτορας ἀθηναίους, ὄντες παραθαλάσσιοι. Ἀνοικίσασθαι ἐς ὄλυνθον. τὴν οἴκησιν ἀναγαγεῖν εἰς τὴν ὄλυνθον. Ἀφεστηκυίας. ἀπ' ἀθηνῶν πρὸς περδίκκαν. Καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ψιλοὶ καλοῦνται οἱ μὴ καθωπλισμένοι μὲν ἐν καιρῷ δὲ τῆς μάχης, τῷ παρατυχόντι ἢ λίθῳ, ἢ ξύλῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ ὀργάνῳ χρώμενοι. ἢ τοξόται, παρὰ τὸ ψιλοῦ σκεύους κεχρῆσθαι.

Ὁ ἀδειμάντου. τοῦτον ἴσμεν ἐν τοῖς μηδικοῖς πρὸς τὸν θεμιστοκλῆν στασιάζοντα. Τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ. ἀντὶ τοῦ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἀφ' οὗ ἡ ποτίδαια ἀπέστη. Ἡ ποτίδαια ἀπέστη. ἀντὶ τοῦ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ. τὸ ᾗ, ἀντὶ τοῦ ἀφ' οὗ. Θέρμην ἑλεῖν. ὅτι ἡ νῦν θεσσαλονίκη πόλις, πάλαι θέρμη ἐκαλεῖτο. ἔστι δὲ μακεδονίας. ὅτι καὶ ἡ πύδνα, πόλις μακεδονική. ὅτι καὶ ἡ βέῤῥοια, πόλις μακεδονική. Καὶ παυσανίου. οὗτος ὁ παυσανίας, κατὰ μὲν τινας, υἱὸς τοῦ δέρδου. κατὰ δὲ ἄλλους, ἀδελφός. Ἐς γίγωνον. γίγωνον, χωρίον ἐστὶ μεταξὺ μακεδονίας, καὶ θρᾴκης, οὐ πολὺ ἀπέχον ποτιδαίας. Ἐπὶ σφᾶς χωροῦσιν. ἐπὶ τὴν ποτίδαιαν. Αὐτοὶ δ' ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον. νῦν ἀντὶ τοῦ ἐγείραντες κεῖται ἡ λέξις, οὐκ ἀντὶ τοῦ ἐκβαλόντες. Ἠπόρησε μὲν, ἐν ἀμηχανίᾳ ἐγένετο εἰς ὁπότερον μέρος ἐλεύσεται δηλονότι διὰ κινδύνου. Ὡς ἐλάχιστον. ἢ ἐλάχιστον χωρίον λέγει, ὅτι συνῆξεν αὐτοὺς ὡς γενέσθαι ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ. ἢ μᾶλλον τὸ διάστημα λέγει τῆς ποτιδαίας. ἐγγὺς γὰρ ἦν, ἤπερ ἡ ὄλυνθος. τὸ γοῦν ὡς ἐλάχιστον, τοῖς ἑξῆς συναπτέον. Παρὰ τὴν χηλήν. χηλὴ καλεῖται οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προβεβλημένοι λίθοι, διὰ τὴν τῶν κυμάτων βίαν, μὴ τὸ τεῖχος βλάπτοιτο. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐοικέναι χηλῇ βοός. Ἀπέχει δέ. ἤγουν διΐσταται ὄλυνθος τῆς ποτιδαίας.

Ἱππεῖς δ' οὐδ' ἑτέροις. ἐν τῇ μάχῃ δηλονότι, οὔτε τοῖς ἀθηναίοις, ἀθηναῖοι, οὔτε τοῖς ποτιδαιάταις, ποτιδαιᾶται. Ὑποσπόνδους. ἐπειδάν τι μέρος ἡττηθῇ τῶν μαχομένων, μὴ δυνάμενον τοὺς νεκροὺς αὐτοῦ λαβεῖν, αἰτεῖ γενέσθαι σπονδὰς, ἕως οὗ λαβὸν, θάψῃ. καὶ τότε πάλιν μάχονται. ἔστι δὲ πολλάκις ὅτε καὶ ἀσπόνδους αὐτοὺς ἐκομίζοντο, δηλονότι κατὰ τὸ ἴσον ἔχοντες ἑκάτεροι, καὶ τῆς μάχης ἰσοῤῥόπου γενομένης. Ἀποτειχίσαντες. τὸ πρὸς ὄλυνθον ὁρῶν τεῖχος, περιοικοδομήσαντες, ἵνα μή τις ὑπεκφύγοι τῶν ἔνδον. Καὶ δι' ἀφύτιος. ἡ γὰρ ὁδὸς ἐκεῖθεν ἐστὶν ἀπὸ θρᾴκης. μία δὲ πόλις τῶν ἐν παλλήνῃ ἄφυτις. ἰωνικῶς δὲ εἶπεν ἀφύτιος. ἔδει γὰρ διὰ τοῦ δ. Ἢ ἄλλο παράλογον. οἷον, σεισμός. εἰώθεσαν γὰρ οἱ ἕλληνες ἀναχωρεῖν, τοιούτου τινὸς γινομένου, οἰωνιζόμενοι τὸ ἐκ τούτου κακόν. Τά τε ἄλλα ἐπολέμει. τὰ μὴ ἀρέσαντα τῶν ἀθηναίων, δηλονότι ἐπολέμει τοῖς χαλκιδεῦσι. Καὶ σερμυλίων. τὸ ἑξῆς οὕτω. καὶ πολλοὺς τῶν σερμυλίων διέφθειρε, λοχήσας αὐτοὺς πρὸς τῇ ἑαυτῶν πόλει. ἔστι δὲ ἡ σερμυλὶς, χαλκιδικὴ πόλις, τὰ τῶν ἀθηναίων φρονοῦσα. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν. ἔπαινος ἀριστέως. τὸ ἑξῆς, ὡς δὲ βουλόμενος ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν, οὐκ ἔπειθεν. Φορμίων μὲν ἔχων. ἄπορον πῶς ὁ φορμίων τὸ πρὸς τῇ παλλήνῃ τεῖχος φυλάσσων, τὴν χαλκιδικὴν, καὶ

βούλησιν γὰρ ἰδίου, καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸ ἕτερον μέρος τῆς φυλακῆς, ἐπεὶ εἶχεν ὁ καλλίας πρὶν ἢ τελευτῆσαι. καὶ φαμὲν ὅτι τὸ πρὸς τῇ παλλήνῃ μέρος, φίλιον ἦν τοῖς ἀθηναίοις. τὸ δὲ πρὸς ὀλύνθῳ, ἐχθρόν, εἰκότως οὖν ἠμέλητο τὸ τοῦ φορμίωνος μέρος, ὡς ἱκανῶν ὄντων τῶν παλληναίων τὸ καθ' ἑαυτοὺς μέρος φυλάσσειν. Σφίσιν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ὅτι οἱ κορίνθιοι.

Οὐ μέντοι ὅγε πόλεμος, ὁ πελοποννησιακός φησι πόλεμος οὔπω συνεκροτήθη. Ξυνερρώγει. συνεπεπτώκει. Αὐτόνομοι. αἱ γὰρ σπονδαὶ εἶχον τὰς ἀγράφους τῶν πόλεων αὐτονόμους εἶναι. αἰγινήτας δὲ, μὴ ἐγγεγραμμένους ταῖς σπονδαῖς, ὑφ' ἑαυτοὺς εἶχον οἱ ἀθηναῖοι. Κατὰ τὰς σπονδάς. κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν σπονδῶν. Ξύλλογον σφῶν. εἰωθότα λέγει ξύλλογον, ὅτι ἐν πανσελήνῳ ἐγίγνετο ἀεί. Μάλιστα δὲ λιμένων εἴργεσθαι. φασὶν ὅτι περικλῆς μέλλων λόγον δοῦναι τῶν χρημάτων τοῦ ἀγάλματος, ὃ κατεσκεύασεν ὁ φειδίας, ἠθύμει. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ὁ ἀλκιβιάδης παῖς ὤν, ἤρετο ὅτι ἀθυμεῖ. τοῦ δὲ, φήσαντος ὅτι διὰ τοῦτο ἀθυμῶ, ὅπως δώσω λόγον τῶν χρημάτων, ἐκεῖνος φθάσας, εἶπε, μᾶλλον σκόπει ὅπως μὴ δώσεις. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν τὸν λόγον, εἰσάγει ψῆφον εἰς τὴν πόλιν κατὰ μεγαρέων, ἀξιῶν αὐτοὺς εἴργεσθαι λιμένων, καὶ ἀγορᾶς. καὶ τῶν ἀθηναίων θορυβηθέντων, αὐτὸς ἐκφεύγει. οἱ δέ, φασιν ὅτι διὰ τοῦτο τὴν ψῆφον εἰσήγαγε, διότι οἱ μεγαρεῖς ἀσπασίαν τὴν διδάσκαλον περικλέους ὕβρισαν, πόρνην αὐτὴν ἐγκαλοῦντες. Τὸ πιστὸν ὑμᾶς. τὸ πιστὸν ὦ λακεδαιμόνιοι τῆς καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολιτείας, καὶ ὁμιλίας, ἀπιστοτέρους ὑμᾶς ἐς τοὺς ἄλλους ἕλληνας, ἤν τι λέγωμεν, καθίστησι. Πρὸς τὰ ἔξω πράγματα. πρὸς τὰ τῶν συμμάχων. Παρακαλέσαντες. κυρίως παρακαλεῖν ἐστὶν ἢ τὸ καλεῖν, ἢ τὸ προτρέπεσθαι. ἄκυρον γοῦν τὸ δέεσθαι.

Ἐν οἷς προσήκει. ἐντεῦθεν οἱ ἀγῶνες, καὶ τὸ δίκαιον. Ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν. κατὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ ὑμῶν δηλονότι. Ἀφανεῖς που ὄντες. ἤγουν λεληθότως ἠδίκουν.

Προσέδει. ὑμῖν τοῖς, λακεδαιμονίοις. Τοῖσδ' ἐπιβουλεύοντας. ποτιδαιάταις, καὶ μεγαρεῦσι. Τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις. ὡς συνειδότες τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας, καὶ γιγνώσκοντες ὡς πάντως οὐκ ἀνεξόμεθα, ἀλλὰ πολεμήσομεν. Προπαρασκευασμένους. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ὁρᾶτε. Εἴποτε ἄρα. ἐν ἄλλῳ οὐκ ἔστι τὸ ἄρα. Ἐπικαιρότατον. ἁρμοδιώτατον.

Ἐπιχειρῆσαι. ἀντὶ τοῦ χρῆσθαι. ἐνέργειαν ποιεῖν. Ἡ δὲ, ναυτικὸν ἄν. ἤδε, ἔδωκεν ἂν συμμαχίαν ναυτικήν, εἰ πόλεμος γενήσεται δηλονότι. Μετὰ τὰ μηδικά. μετὰ τὸν πόλεμον τὸν μηδικόν. Κρατῦναι. ἰσχυροποιῆσαι. Ἐς τόδε τε. μέχρι τοῦδε. Εἴπερ. ἐπεί. Καὶ τὴν ἀξίωσιν. τὸ σεμνολόγημα, τὸ ἀξίωμα τῆς δικαιοσύνης ἔχει. Χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα. καὶ νῦν γάρ φησιν ἀμφιβάλλεται εἰ ἀδικούμεθα. Οἱ γὰρ δρῶντες. οἱ γὰρ ἀθηναῖοι. πρὸς οὐ διεγνωκότας ἡμᾶς. οἱ γὰρ μετὰ σκέψεως εἰς τὴν πρᾶξιν ἐρχόμενοι, οὐκ ἀναβεβλημένως ἔρχονται κατὰ τῶν ἀγνοούντων. Ἰσχυρῶς ἐγκείσονται. μετὰ βάρους ἐπιτεθήσονται.

Ἀσφαλεῖς εἶναι. προσεκτικοί, ἐν οὐδενὶ σφαλλόμενοι. Ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τουτέστιν ὁ λόγος ψευδὴς ἦν τοῦ ὑμᾶς ἀσφαλεῖς εἶναι. Ἢ τὰ παρ' ὑμῶν. τὸ ἢ. ἀντὶ τοῦ ἤπερ. δηλοῖ δὲ αὐτὸν τὸν ὀκνηρόν. Ἀξίως προαπαντῆσαι. ἀξυνομάχως. Καὶ ἐς τύχας. ἐς τύχας καταστῆναι. ὁ γὰρ πρὸς μείζονα πολεμῶν. τύχην καλείτω συνεργόν. Περὶ αὑτῷ τὰ πλείω. ἐν τῷ στενῷ τῆς σαλαμῖνος τολμήσαντα ναυμαχῆσαι, ὅς τις ἐγένετο αἴτιος τῆς ἥττης.

Καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀθηναίους. ἀντὶ τοῦ αὐτῶν τῶν ἀθηναίων. Φίλων ἀνδρῶν. λείπει ἡ κατά. Καὶ ἅμα εἴπερ τινές. ἐπειδὴ ἐπέπληξεν ὁ κορίνθιος. λέγει τοίνυν, ὅτι οὐχ ὁ τυχὼν εἰμί. καὶ μὴ ἀπαξιώσῃς, ὑπ' ἐμοῦ ὀνειδιζόμενος. Καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας. πᾶν νόημα καὶ πρᾶξαι. οὐ γὰρ δύναμιν λέγει, ἐπεὶ ἀπὸ κοινοῦ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. Οἱ μένγε νεωτεροποιοί. οἱ νεωτέρων πραγμάτων ἐφιέμενοι. Ὁ ἂν γνῶσιν. ὀξεῖς ἀπὸ κοινοῦ. Οὐδὲ τἀναγκαῖα. οὐδὲ τῶν ἀναγκαίων περιγενέσθαι. Ἐξικέσθαι. ἀρκεῖν. Βεβαίοις πιστεῦσαι. θαρρῆσαι.

Μελλητάς. ἀναβεβλημένους. Καὶ ἀποδημηταί. ὑπερόριοι τῆς οἰκείας πατρίδος.

Πρὸς ἐνδημοτάτους. ἤγουν ἀποδημοῦσι τῆς οἰκείας πατρίδος, καὶ ἐπιδημοῦσι δήμοις ἀλλοτρίοις πρὸς τὸ κτήσασθαι αὐτούς. Τῷ ἐπελθεῖν, οἴκοθε φησίν, ὅτι ἐὰν ἐπέλθητέ τισι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῖν ἀπόλλυται. Καὶ τὰ ἑτοῖμα ἄν. τὰ ὑπάρχοντα, τὰ ἑτοίμην ἀπόλαυσιν ἔχοντα. ἢ ἀναπαύονται, ἢ ἀθυμοῦσι. τὸ δὲ ἐπ' ἐλάχιστον, ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἐλάχιστον.

Ἀλλοτριωτάτοις. λείπει τὸ ὡς, ἵν' ᾖ, ὡς ἀλλοτρίοις. Οἰκειοτάτῃ. πρὸς τὴν πατρίδα δηλονότι. Μὴ ἐπεξέλθωσι. μὴ πράξωσι. Πρὸς τὰ μέλλοντα. ἀπὸ κοινοῦ ἡγοῦνται

Μόνοι γὰρ ἔχουσι. τὸ δ᾽ ἑξῆς, οὕτω, μόνοι γάρ φησιν, ἃ ἂν γνῶσιν, ἐλπίζουσί τε ὁμοίως, καὶ ἔχουσι, διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι. πρῶτον γάρ τις ἐπινοεῖ. εἶτα ἐλπίζει. καὶ εἶθ᾽ οὕτως ἐπιχειρεῖ. ὕστερον δὲ, καὶ κτᾶται. Καὶ μήτε ἑορτήν. αἰνίττεται εἰς τοὺς λάκωνας, οἵτινες ἐν ἑορτῇ οὐκ ἐστράτευον. Η ἀσχολίαν ἐπίπονον. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἡγεῖσθαι. Οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων. ὄντος τῶν λεγομένων, τοιούτους. νομίζεται οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων δεῖν παραμένειν τὴν ἡσυχίαν, καὶ εἰρήνην. τῇ μὲν διαγωγῇ, καὶ παρασκευῇ εἰρηναίως διάγωσι. τῇ δὲ γνώμῃ φανεροὶ ὦσιν ὡς ἀμυνοῦνται, ἢν ἀδικῶνται. θέλει δὲ εἰπεῖν, ὡς ὑμεῖς αὐτοὶ ὦ λακεδαιμόνιοι, ποιεῖτε γοῦν. ταῦτά τινες κατ᾽ ἐρώτησιν, τινὲς δὲ κατὰ ἀπόφασιν ἀνέγνωσαν. μὴ λυπεῖτε. οὔτε ἀδικεῖν βούλεσθε, καὶ ἀδικούμενοι ἀμύνεσθε, καὶ διὰ γοῦν τὸ ἴσον νέμετε. Πόλει ὁμοίᾳ. ὁμογνώμονι. τὰ ἴσα ζηλούσῃ. Αρχαιότροπα. οἷον, ἁπλᾶ, καὶ ἀφελῆ. προεῖπε δὲ τοὺς ἀθηναίους νεωτεροποιούς. Ανάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης. παρὰ τὸ ὁμηρικὸν,

Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσιν ἄνθρωποι,
Η τις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.

Αεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα. γοῦν πρὸς τὰ ἀρχαιότροπα οὐκ ἔδει φησὶν ὑμᾶς ἀεὶ τοιούτους εἶναι. Επιτεχνήσεως δεῖ. ἐπιτεχνήσεως, ἐξευρέσεως. ἐπιμένει δὲ τῇ παραβολῇ. Κεκαίνωται. κεκαινοτόμηται. Νῦν δὲ τοῖς τε. οἱ ἐπίλογοι ἐντεῦθεν. Απεδέξασθε. ὑπέσχοντο γὰρ ἀνωτέρω τοῖς ποτιδαιάταις. Πρὸς ἑτέραν τινά. πρὸς τοὺς ἀργείους. ἐχθροὶ γὰρ ἦσαν τοῖς λακεδαιμονίοις. Δρῶμεν δ᾽ ἂν ἄδικον οὐδέν. ἐπειδὴ εἶπεν ὁ κορίνθιος πρὸς ἑτέραν συμμαχίαν τραπέσθαι, μὴ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων. νῦν γοῦν κατασκευάζει. καὶ λέγει, ὅτι οὐδὲν ἄδικον δρῶμεν, εἰ πρὸς ἑτέρους τραπῶμεν συμμάχους. αἰνίττεται δὲ τοὺς ἀργείους, οἵτινες ἐχθρωδῶς διέκειντο πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους. Ορκίων. τῶν ἐφόρων τῶν ὅρκων. Αἰσθανομένων. ἤτοι τῶν ζώντων, ἢ τῶν φρονίμων, ἢ τῶν ἡρώων. Δι᾽ ἐρημίαν. συμμαχίας δηλονότι. Προσιόντες. προσιόντες, καὶ ἐπικαλούμενοι συμμαχεῖν. Μενοῦμεν. ἤγουν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ συμμαχίᾳ. Εξηγεῖσθαι. ἄρχειν, κρατεῖν, ἢ ἄγειν. Τοιαῦτα μὲν οἱ κορίνθιοι. ἐμέρισε πρὸς μὲν τὴν κατηγορίαν τῶν κορινθίων, τὴν ἀπολογίαν τῶν ἀθηναίων. πρὸς δὲ τὴν ἐπίπληξιν αὐτῶν, τὴν ἀντίθεσιν ἀρχιδάμου τοῦ λακεδαιμονίου. Ετυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον. ἤγουν ἔτυχον παρόντες πρέσβεις. Παριτητέα. δίκαιον εἶναι παρεῖναι. Μηδὲν ἀπολογησομένους. ὡς μέγα φρονῶν ὁ ἀθηναῖος, οὐδὲ ἀπολογεῖται, ὡς κηδόμενος τῶν λακεδαιμονίων. Ων αἱ πόλεις. αἱ σύμμαχοι τῶν λακεδαιμονίων. Πόλιν σημῆναι. τὸ σημῆναι, ἱκανόν. πλὴν τοῦ σημᾶναι πλεῖον ἔχειν τὴν δύναμιν. Η μὲν πρέσβευσις. ἡ στάσις πραγματική. τὸ μέλλον γὰρ ζητεῖ. ταύτην ἐπλάσατο οἰκονομικῶς τὴν δημηγορίαν ὁ συγγραφεὺς, χαίρων ταῖς ἀντιθέτοις δημηγορίαις ἀεί. ὅτι ἡ πρέσβευσις, ἢ κατάβοησις, καὶ τὸ καταβοὴ παρὰ θουκυδίδῃ ἰδίως. Οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέροις συμμάχοις. οὐκ ἐπρεσβεύσαμεν, εἰς τὸ ἀντειπεῖν τοῖς συμμάχοις ὑμῶν. Καταβοήν. κατηγορίαν. Παρέλθομεν. ἐπελθόντες, ἐπὶ ξένων. παρελθόντες, ἐπὶ ἰδίων. Αλλ᾽ ὅπως μὴ ῥᾳδίως. οἱ μὲν κατά τινος στρατεύοντες, ἢ ὡς ἀδικούμενοι γοῦν ποιοῦσιν. ἢ ὡς εὐτελοῦς, καὶ καταφρονουμένου. τεχνικῶς δὲ ὁ ἀθηναῖος δείκνυσιν ἑαυτὸν καὶ δίκαιον, καὶ μέγαν, καὶ οὐκ εὐκαταφρόνητον. Ακεκτήμεθα. ἤγουν τὴν τῶν ἑλλήνων ἀρχήν. Αξία λόγου ἐστίν. ἀξιέπαινος. Πάνυ παλαιά. τὰ κατὰ ἀμαζόνας, καὶ θρᾷκας, καὶ ἡρακλείδας φησίν. Τὰ δὲ μηδικά. ἀεὶ γὰρ ἐμεγαλαύχουν οἱ ἀθηναῖοι τὰ μηδικά. Μὴ παντός. μὴ παντὸς εἶπε, διὰ τὰ τοῦ κίμωνος ἔργα. τὸ δὲ στερισκόμεθα, ἐν ἤθει ἀναγνωστέον. Οὐ παραιτήσεως, οὐχὶ ἕνεκα τοῦ αἰτεῖν συγγνώμην φησί. Προκινδυνεῦσαι. μετὰ κινδύνου μαχέσασθαι τῷ βαρβάρῳ ἐν μαραθῶνι. πρὸ τῆς ἑλλάδος κινδυνεῦσαι. τοὺς δὲ πλαταιεῖς εἴασεν, ὅτι ὕστερον παρεγένοντο. Πανδημεί. καὶ γέροντες, καὶ νέοι. Ο περ ἔσχεν. ἔσχεν, ἐπέσχε, διεκώλυσε. Τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ. λαβὼν τὸ πλέον τοῦ στρατοῦ. Τοιούτου μέντοι. θαυμαστικῶς τοῦτό φησιν. Εν ταῖς ναυσὶ τῶν ἑλλήνων. ἤγουν ἡ βοήθεια τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐν ταῖς ναυσὶν ἦν. Δύο μοίρας. ἀντὶ τοῦ τὸ δίμοιρον, ὅ ἐστι διακόσιαι ἑξήκοντα. ἦσαν μὲν αἱ πᾶσαι, τετρακόσιαι, κατὰ δὲ ἄλλους, τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα. γοῦν οὖν λέγει, ὅτι αὐτοὶ τὸ δίμοιρον δεδώκαμεν. Εν τῷ στενῷ. ἐν τῇ σαλαμῖνι. Αριθμόν τε νεῶν. ταῦτα πάντα παρ᾽ ἡροδότῳ κεῖται κατὰ διέξοδον. Οὐδεὶς ἐβοήθει τῶν ἄλλων. μακεδό-

νων Θεσσαλῶν, Λοκρῶν, Βοιωτῶν, Φωκέων. Μέχρι ἡμῶν διελθόντων. μέχρι τῆς πόλεως ἡμῶν.

Διαφθείραντες. τὸ διαφθείραντες, τινές φασι τὸ διαφθαρῆναι ἐάσαντες. ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσιν ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοχειρὶ τὴν πόλιν κατέβαλον, ἵνα μὴ ἔχῃ αὐτῇ ὁ βάρβαρος ὡς ὁρμητηρίῳ χρῆσθαι πρὸς τὴν Ἑλλάδα. ἄλλως. τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες, οὐκ αὐτὴν τὴν πόλιν ὡς εἴληπται, ἀλλ' αὐτὴν τὴν σκευὴν ὧν τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις. καὶ τῆς ἄλλης περιουσίας, ἣν οὐκ ἦν δυνατὸν ὑπεκθέσθαι, οὔτε ἐν ταῖς ναυσὶ φέρειν. τάχα δὲ καὶ αὐτῶν κοινῶν, καὶ βοσκημάτων ὑπὸ συνενεχθῆναι δύναται. Προλιπεῖν. μὴ προλιπεῖν ἠξιώσαμεν, ἀλλὰ βοηθῆσαι. Μὴ δὲ σκεδασθέντες. εἰς ἄλλας χώρας. Ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι. τοῖς συμμάχοις φησίν. Καὶ μὴ ὀργισθῆναι. ἀπὸ κοινοῦ ἠξιώσαμεν, ἀλλὰ βοηθεῖν ὑμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. Ὑμεῖς μὲν γάρ. κατασκευὴ τοῦ νοήματος. τὸ λοιπὸν, χρόνον. Οὐ παρεγένεσθε. εἰς βοήθειαν. Οὐκ οὔσης ἔτι. οὐκ οὔσης τῆς πόλεως, ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι αἱ ῥίψεις, ἢ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων.

Εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν. οἱ Ἀθηναῖοι προσήλθομεν. Ὥσπερ καὶ ἄλλοι, οἱ Θηβαῖοι δηλονότι. Περὶ τῇ χώρᾳ. ἑαυτῶν δηλονότι. Διεφθαρμένοι. ἀλλὰ μεταναστῆναι εἰς ἄλλην χώραν, ὡς ἀπόλιδες. Οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει. τὸ ἑξῆς, οὐδὲν ἂν ἔδει ὑμᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ναυμαχεῖν. Ναῦς ἱκανάς. δέκα γὰρ εἶχον μόνας ναῦς. Ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἀμαχητί. Προεχώρησε. προσῆλθε. Ἆρ' ἄξιοί ἐσμεν; ἐν ἐρωτήσει. ἆρά φησιν ἄξιοί ἐσμεν ἕνεκα τῆς ἀρετῆς ἡμῶν μὴ φθονεῖσθαι τῆς ἀρχῆς; οὐδεὶς τοιοῦτος. ἄξιοι τοῦ ἄρχειν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἐδοκοῦμεν, μέχρις οὗ τὰ συμφέροντα λογιζόμενοι ἦτε. τουτέστιν ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ νῦν, ἐν τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ, τῷ δικαίῳ λόγῳ χρῆσθαι, τῷ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων δηλονότι, κρίνοντες δίκαιον ὑπάρχειν νῦν, ἐλευθέρους εἶναι τοὺς Ἕλληνας. Καὶ γνώμης ξυνέσεως. ἤγουν προαιρέσεως. Πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου. πρὸς τὴν ὑπολειφθεῖσαν μάχην. ἕως γὰρ Μυκάλης μόνον ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου. ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος. λέγει δὲ τῆς ἀρχῆς, ὁ γὰρ ἄρχων ἀεὶ μισεῖται. Ὑπὸ δέους τοῦ βαρβάρου. ἤγουν τῶν κακῶς παθόντων ἐν τῇ ἀρχῇ ὑπηκόων. Καὶ ὠφελείας. τοῦ φόρου δηλονότι. Καί τινων ἤδη. ταῦτα διηγεῖται ἐν τῇ πεντηκονταετηρίδι. Καὶ διαφόρων ὄντων. ἐχθρῶν καὶ οὐκ ἂν ἠλευθέρωντο, ὥστε οὐκ ἠδίκουν. Ἀνέντας. ἀπολύσαντας. Ἀνεπίφθονον. ἄμεμπτον. Τῶν μεγίστων πέρι. ταυτὸν εἰπεῖν, ἀντὶ τοῦ ἵνα μὴ ἐμπέσῃ εἰς μεγίστους κινδύνους. Εὖ τίθεσθαι. καλῶς οἰκονομεῖν. Ὑμεῖς γοῦν ὦ Λακεδαιμόνιοι. τὸ ἐγκαλούμενον τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δουλώσασθαι τοὺς συμμάχους, ἀνθυποφέρει τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐξηγεῖσθαι γὰρ λέγει καὶ αὐτοὺς κατὰ τὸ αὐτοῖς ὠφέλιμον. Ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον. τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτοῖς φησὶν ὠφέλιμον. Καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες. ἀπὸ τῆς Μυκάλης δηλονότι. Ἀπήχθεσθε. οἱ γὰρ ἄρχοντες μισοῦνται. φιλελεύθερον γὰρ τὸ ἀνθρώπινον. Ἐγκρατῶς. ἰσχυρῶς. Καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν. ἐλαττοῦμεν. Καὶ ὠφελείας. τοῦ ἄρχειν δηλονότι. Κατέργεσθαι. κατέχεσθαι. ἄρχεσθαι. Ἄξιοί τε ἅμα. οὐδεὶς τῶν λεγομένων, ἄξιοι τοῦ ἄρχειν καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐδοκοῦμεν, μέχρις οὗ τὰ συμφέροντα λογιζόμενοι ἦτε. τουτέστιν ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ νῦν ἐν τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ. τῷ δικαίῳ λόγῳ χρῆσθε τῷ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων δηλονότι, κρίνοντες δίκαιον ὑπάρχειν νῦν ἐλευθέρους εἶναι τοὺς Ἕλληνας. Τὰ συμφέροντα. ἀπὸ κοινοῦ τὸ νῦν. καὶ δηλοῖ ἐνταῦθα παρῳχημένον χρόνον. Δικαίῳ λόγῳ. δίκαιον λόγον λέγει τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων. Νῦν χρῆσθε. ἐνταῦθα τὸ νῦν, ἐνεστῶτα χρόνον δηλοῖ. Ὃν οὐδείς πω. οὐδεὶς τοιοῦτος. ὅν τινα δίκαιον λόγον, οὐδεὶς πώποτε προκρίνας ἀπετράπετο, τοῦ πλέον ἔχειν κτήσασθαι. τὸ δὲ μὴ, περιττῶς κεῖται ἀττικῇ συνηθείᾳ, ὡς καὶ παρὰ Δημοσθένει πολλάκις. Παρατυχόν, παρατυχόντος. Προθείς, προτιμήσας. Τῇ ἀνθρωπείᾳ. τῇ παρεπομένῃ τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ἀρχῇ. Ἄλλους γ' ἄν. ἀορίστως μὲν, εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους δὲ, αἰνίττεται. Ἡμετέρα, φησὶ τὴν ἀρχήν. Δεῖξαι ἂν μάλιστα. δηλονότι βιαιότερον ἄρξαντας. Μετριάζομεν, ταπεινοί ἐσμεν. Καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς, ἐκ τῆς μετριότητος. Καὶ ἐλασσούμενοι γάρ. ἀδικούμενοι. ζημιούμενοι ἐν ταῖς συναλλαγματικαῖς χρείαις, καθὸ διὰ ἰσοτιμίας δικαζόμεθα πρὸς αὐτοὺς, καίτοι δυνάμενοι ὡς ἄρχοντες ἔχειν τὸ πλέον. Καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. τὸ ἑξῆς, καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν ὁμοίοις νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις, φιλονεικεῖν δοκοῦμεν. Ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις. ὁμοίοις νόμοις λέγει, τόν τε ξένον, καὶ τὸν πολίτην. ἴσος γὰρ ἀμφοτέροις παρ' ἡμῖν ὁ νόμος. Φιλοδικεῖν. ἐκω-

μισοδοῦντο γὰρ οἱ ἀθηναῖοι ὡς φιλόδικοι. Καὶ ἄλλοθί που ἀρχήν. οἱ, πέρσης. σκύθης. Καὶ ἧσσον ἡμῶν. ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἧσσον. Οὐκ ὀνειδίζεται προφέρεται. οὐκ ὀνειδίζεται τὸ βίαιον τῆς ἀρχῆς παρ᾽ ἄλλοις, ἀλλὰ μόνοις παρ᾽ ἡμῖν. Δικάζεσθαι. ἀντὶ τοῦ δίκαια πράττειν πρὸς τοὺς ὑπηκόους. Εἰθισμένοι. διὰ τούτων ἔδειξε τὸ ἐναντίον τῆς ἀδικίας. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος. ἐάν τι τοιοῦτο πάθωσι παρ᾽ ἡμῶν παρ᾽ ὃ νομίζουσιν αὐτοὶ μὴ δίκαιον εἶναι, ἀγανακτοῦσιν. οὐκ εἶπε δὲ τὸ δίκαιον ἀλλὰ τὸ παρ᾽ ὃ ἐκεῖνοι νομίζουσι μὴ δίκαιον. Ἤν τι παρὰ τὸ μή. ἐάν τι παρὰ τὴν ἑαυτῶν δόξαν διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἡμῖν ἀρχὴν ἢ λόγῳ, ἢ ἔργῳ νομίσωσιν ἐλαττωθῆναι.

Ἀλλὰ τοῦ ἐν δευτέρῳ. λείπει ἡ ὑπέρ, ἵν᾽ ᾖ, ὑπὲρ τοῦ ἐν δευτέρῳ. Ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης. τὸ ἢ, ἀντὶ τοῦ ὡς. Ἐπλεονεκτοῦμεν. κατὰ τὸν τῆς ἀρχῆς νόμον. Ἐκείνως δ᾽ οὐδ᾽ ἄν. ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. Μᾶλλον ὀργίζονται. διὰ τοῦτό φησιν ὀργίζονται οἱ σύμμαχοι, ὅτι ἀδικεῖσθαι νομίζουσι, καὶ οὐχὶ βιάζεσθαι. ἴσους γὰρ ἡμῶν αὐτοὺς ἐξ ἀρχῆς εἴχομεν. Εἰ καθελόντες. προμαντεύεται. καθεῖλον γὰρ αὐτῶν τὰ τείχη οἱ λακεδαιμόνιοι. Εἴπερ οἷα. τὸ ἑξῆς, εἴπερ ὅμοια γνώσεσθαι, οἷα καὶ ἐπὶ τοῦ μήδου. Καθ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα. οὐδὲ γὰρ ξένοις μετεδίδοσαν τῶν παρ᾽ αὐτοῖς νομίμων οἱ λακεδαιμόνιοι, ἀλλὰ καὶ ἐξενηλάτουν. Εἷς ἕκαστος ἐξιών. εἰς ἀρχὴν δηλονότι. Τούτοις χρῆται. τοῖς παρ᾽ ὑμῖν. Καὶ μὴ ἀλλοτρίαις. ταῖς τῶν κορινθίων. Πρόσθησθε. ἀνάθησθε ἑαυτοῖς δηλονότι. Τὸν παράλογον, ἀπροσδόκητον. ἀρσενικῶς τὸν παράλογον. Ἐς τύχας τὰ πολλά. εἰς ἀδηλότητα, ὅμηρος, Νίκη δ᾽ ἐπαμείβεται ἄνδρας. Περιίστασθαι. περιτρέπεσθαι. Ἀπέχομεν. ἑκατέροις γὰρ τὸ μέλλον ἀόρατον, καὶ ἀφανές. Καὶ ὁποτέρως ἔσται. ἄδηλόν ἐστιν ὁ ποῖον μέρος κινδυνεύσει. Κινδυνεύεται, μετὰ κινδύνων πράττεται. Ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι. οἱ ἀπροβούλευτοι, καὶ ἀνόητοι. Τῶν ἔργων. πρὸ τῶν βουλευμάτων δηλονότι. Ἃ χρῆν ὕστερον. ἃ ἔργα δηλονότι. Ἡμεῖς δέ. τῇ προλεχθείσῃ ἀβουλίᾳ τοῦ πολέμου. Αὐθαίρετος. αὐτεξούσιος. Κατὰ τὴν ξυνθήκην. κατὰ τὰς ὁμολογίας τὰς ἐν ταῖς σπονδαῖς.

Θεοὺς τοὺς ὁρκίους. οὓς ἐν ταῖς σπονδαῖς ὠμόσαμεν. Ὑφηγῆσθε, ὁδηγῆτε ὑμεῖς.

Ἐς τοὺς ἀθηναίους, κατὰ τῶν ἀθηναίων. Μεταστησάμενοι πάντας. ἔθος γὰρ εἶχον οἱ λακεδαιμόνιοι παρὰ τὰς ἐκκλησίας ἰδιαζόντως βουλεύεσθαι, καὶ δημηγορεῖν, διώκοντες τοὺς πολλούς. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἱ γνῶμαι ἔφερον, ὁ μονόουν. Καὶ πολεμητέα, ἄξιον πολεμῆσαι. Ὁρῶ, ἐμπείρους. Οἱ πολλοί, οἱ ἀπαίδευτοι. Μήτε ἀπειρίᾳ. γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος. Ἐλάχιστον γενόμενον, ἤγουν δι᾽ ἐλαχίστου καιροῦ γενησόμενον.

Ἐκλογίζοιτο. μέχρις ὧδε τὸ προοίμιον. Πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πελοποννησίους. οἱ ἀγῶνες, καὶ τὸ δυνατόν. Παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή. πεζομάχοι γὰρ πάντες. Ἐφ᾽ ἕκαστα. λείπει χωρία. Ἑκὰς ἔχουσι. τῆς πελοποννήσου ἑκάς. ὥστε δυσχερὴς ὁ πόλεμος διὰ τὰ ἐφόδια. Ἐξηρτοῦνται, εὐτρεπισμένοι εἰσί. Καὶ τίνι πιστεύσαντας. χρὴ δηλονότι.

Ἐπειχθῆναι, ἑτοίμως ἐλθεῖν. Ἀλλ᾽ ἥσσους ἐσμὲν, ἐνδεέστεροι. Τούτου ἐλλείπομεν, τοῦ ἔχειν χρήματα. Ἐν κοινῷ, ταμείῳ δηλονότι. Ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν. πένητες γάρ. Ὑποφέρομεν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Δῃοῦν, κείρειν. Ἐπιφοιτῶντες, κατ᾽ ἐκείνων ἐρχόμενοι. Ἄλλη γῆ ἐστι. θρᾴκη, καὶ ἰωνία. Καὶ ἐκ θαλάσσης. τὸ ἐκ, ἀντὶ τοῦ διά. Ἐπάξονται, εἰσάξουσιν. Ἀφιστάναι, ἀποστῆσαι. Τίς οὖν ἔσται, κατὰ ποῖον τρόπον. Ἢ τὰς προσόδους, τὰ κέρδη. Κἂν τούτῳ. τῷ πράγματι. Καταλύεσθαι. οὐδὲ τὸν πόλεμον παῦσαι δηλονότι φησί. Ἄρξαι μᾶλλον. τὸ μᾶλλον πρόσκειται, ὅτι οὐχὶ αὐτοὶ ἀλλὰ καὶ κορίνθιοι καὶ ἄλλοι ἤρξαντο τοῦ πολέμου. Ἀπολίπωμεν. ὅμηρος.

Μηδ᾽ ἡμῖν τεκέεσσί τ᾽ ὀπίσσω πῆμα λίποιτο. Φρονήματι, ἐπάρσει. Μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι. τῆς γῆς φησὶ τεμνομένης τῶν ἀθηναίων, οὐκ εἰκὸς οὐδὲ πρέπον τῷ φρονήματι αὐτῶν ἡμῖν δουλεῦσαι, καὶ ὑπακοῦσαι. Μὴ καταφωρᾶν, ἐλέγχειν. Ἐπιτρέψομεν, ἐνδώσομεν. Κἂν τούτῳ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Ἐξαρτύεσθαι, οἰκονομεῖσθαι. ἀπὸ κοινοῦ δὲ κελεύω. Προσαγωγῇ, προσαθροίσει. Ἀνεπίφθονον δὲ, ἄψογον, ἀμώμητον, ἐκείνοις δηλονότι. Καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα, πορισμὸν ζωῆς ἐκ τῶν ἡμετέρων ἔχωμεν. Πεφραγμένοι, ὡπλισμένοι. Ἴωμεν ἐπ᾽ αὐτούς. πορευσόμεθα. ἀπὸ τοῦ ἰέναι. Παρασκευὴν, ἑτοιμασίαν. Ἄτμητον, ἀδῄωτον. Ἢ ὅμηρον ἔχειν. ὅμηρον, ἐνέχυρον τὸ ὑπὲρ εἰρήνης παρεχόμενον. παρὰ τὸ ὁμοῦ εἴρειν. Καὶ οὐχ ἧσσον. διὰ τοῦ

τεμεῖν αὐτῶν τὴν γῆν· Ἐς ἀπόνοιαν, διὰ τὸ ῥιψοκίνδυνον. Ἀλυποτέρους, ἀχέτους·

Μὴ αἴσχιον. ὁ γὰρ ἐν πολέμῳ ἡττώμενος, ἀναγκάζεται ἀπορεῖν, καὶ εἰς αἰσχύνην καθίστασθαι, ἢ δουλεύων, ἢ ὑπὸ μεγάλῃ ζημίᾳ τὸν πόλεμον καταλύων. ὑπεξαίρει τὴν δύναμιν τῶν ἀθηναίων, καταπλήττει τοὺς λάκωνας. Ἕνεκα τῶν ἰδίων. ἰδίων λέγει, τῶν κορινθίων. οὐ γὰρ ἦν κοινὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ πάντων τῶν πελοποννησίων, ἀλλὰ μόνων τῶν κορινθίων. Θέσθαι ἀρθέντα. καταλῦσαι. Τὸ πλέον. πλέον οὖν, καὶ διὰ τοῦτο χρημάτων δεόμεθα. κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ ἐστὶν ὁ πόλεμος. Οἵπερ δέ. ἡμεῖς οἱ λακεδαιμόνιοι. Τί αὐτῶν προϊδώμεν· τῶν ἀποβησομένων. Ὁ μέμφονται. οἱ κορίνθιοι μέμφονται. τὸ ἑξῆς οὕτω. καὶ τὸ βραδὺ ἡμῶν, καὶ μέλλον ὃ μέμφονται μάλιστα τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων μὴ αἰσχύνεσθε, καὶ νεμόμεθα διὰ παντὸς τὴν πόλιν ἐλευθέραν, καὶ ἐνδοξοτέραν. σπεύδοντες γὰρ, σχολαίτερον ἂν παύσεσθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν. ὑποστικτέον οὖν εἰς τὸ μὴ αἰσχύνεσθε. Σωφροσύνη ἔμφρων. σωφροσύνην ἔμφρονα λέγει τὴν μετὰ λογισμοῦ τυγχάνουσαν, οὐ τὴν ἀλόγιστον, καὶ ἀπὸ φύσεως μόνον συμβαίνουσαν. Τοῦτ' εἶναι, τὸ βραδὺ, καὶ τὸ μέλλον. Τῷ τε ξὺν ἐπαίνῳ. ταῦτα πάντα πρὸς τὸν κορίνθιον ἀποτείνει. ἐκεῖνος γὰρ κατά τι καὶ ἐπῄνεσεν αὐτοὺς, κατά τι καὶ ἔψεξεν, εἰπὼν αὐτοὺς μελλητάς. Πολεμικοί τε, καὶ εὔβουλοι, εὔβουλοι, διὰ τὸ εὔκοσμον. ἀσαφὲς τὸ χωρίον ποιεῖ, ἡ τῶν ὀνομάτων ἐναλλαγή. τήν τε γὰρ αἰδῶ, καὶ τὴν αἰσχύνην, κατὰ τὸ αὐτὸ τίθησι συνωνύμως, καὶ τὸ λοιπὸν ἔμφασιν παρέχει, ὡς ὑπὲρ ἄλλου, καὶ ἄλλου τάσσων τὴν λέξιν, ὡς καὶ τὴν σωφροσύνην, καὶ τὴν εὐκοσμίαν ὁμοίως τέθεικε. δεῖ οὖν οὕτω νοεῖν· πολεμικοί τε γιγνόμεθα, καὶ εὔβουλοι, διὰ τὸ εὔκοσμον. ἀνάγκη γὰρ τοὺς εὐκόσμους σωφροσύνης πλεῖστον μετέχειν, διὰ τὸ εὐκόσμους, καὶ αἰδήμονας εἶναι, αἰδήμονας δὲ ὄντας, εἶναι εὐψύχους, καὶ πολεμικούς. ὅτι γὰρ αἰδοῦς, καὶ αἰσχύνης, ἡ εὐψυχία πλεῖστον μετέχει. ὅμηρος, Αἰδομένων δ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι. Ἀμαθέστεροι. ὁ μὴ εἰδώς τι καινὸν ποιῆσαι, ἀμαθῶς αὐτὸ ἔχει δηλονότι. ἡμεῖς οὖν φησι παιδευόμεθα ἀμαθῶς ἔχειν τοῦ καταφρονεῖν τῶν νόμων. τουτέστιν, οὐ παιδευόμεθα, ὥστε ὑπερορᾷν τῶν νόμων. Καὶ ξὺν χαλεπότητι. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι βαρυτάτην εἶχον ἀγωγὴν, χαλεπῶς ζημιούμενοι, καὶ σωφρονιζόμενοι. ἐν γὰρ λακεδαίμονι ἔφοροί τινες ἦσαν, εἴ τινα ἴδοιεν ἀργοῦντα, τοῦτον ἔτυπτον, λέγοντες, ὅτι ὁ ἀργῶν, καὶ τῶν νόμων σπεύδει καταφρονεῖν. Ἢ ὥστε αὐτῶν. τῶν νόμων δηλονότι. Καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοί. τὰ ἀχρεῖα, τὰ ψηφίσματα τῶν λόγων. οἱ γὰρ λάκωνες, βραχυλόγοι. Ἔργῳ ἐπεξιέναι. ὡς τῶν κορινθίων οὕτως ὄντων. Τῶν πέλας. ἀντὶ τοῦ τῶν ὁμοίων ἀνθρώπων. ὁ δέ τε σύνδεσμος, πρὸς τὸ οὐ ἐπίρρημα. τὸ δὲ οὐ, ἀντὶ τοῦ μὴ, ἵν' ᾖ οὕτως ἡ σύνταξις, καὶ πολεμικοὶ, καὶ εὔβουλοι γινόμεθα παιδευόμενοι, μὴ νομίζειν τὰς διανοίας τῶν πέλας, καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας ὁμοίας εἶναι λόγῳ διαιρετάς, ἀντὶ τοῦ οὐχ ὡς λόγῳ λέγουσιν οἱ μὴ σκοποῦντες ἃ δεῖ. οὕτω τὰς τύχας ἔχειν ὑπολαμβάνομεν. οὐδὲ γὰρ ἔστι λόγῳ διελθεῖν τὰ μέλλοντα ὑπὸ τύχης ἔσεσθαι.

Προσπιπτούσας τύχας. ἀποβάσεις. Διαιρετάς. φανεράς. Ἔργῳ παρασκευαζόμεθα. ἐμπράκτως. Καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων. πρὸς τοὺς λόγους τοὺς κορινθίους αἰνίττεται. Πολύ τε διαφέρειν. πολύ τε διαφέρειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου οὐδὲν νομίζειν, ὥστε οἴεσθαι πολὺ διαφέρειν τοῖς λογισμοῖς, ἀλλὰ κράτιστον τοῦτον νομίζειν μόνον, ὅταν ὑπὸ τῶν δεινῶν, καὶ τῶν περιστάσεων παιδευόμενος, ἐπίνοιάν τινα σωτηρίας πορίσηται.

Κράτιστον δὲ εἶναι. κράτιστος ἐστὶ φησὶν ὅστις μήτε πᾶσι μήτε παρὰ πάντα πείθεται. περὶ δὲ μόνον τῶν ἀναγκαίων, παιδεύεται ἀκούειν καὶ τῶν αὐτῷ προσηκόντων. Ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις. ἐπικινδυνωτάτοις. Διὰ ἰσχύν. δι' ἣν ἔχομεν ἰσχύν. μήπως φθάσαντες, ἀπολέσωμεν ταύτην δι' ἀβουλίαν. Δίκας δοῦναι. κρίσεις. Τοὺς μὲν λόγους τῶν πολλῶν. δημηγορία σθενελαΐδου τοῦ ἐφόρου κατὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ τοῦ ἀρχιδάμου. τὸ δὲ τῆς δημηγορίας, σύντομον, καὶ λακωνικόν. διὰ τοῦτο προοίμια οὐκ ἔχει. Ἰστέον ὅτι ἦσάν τινες παρὰ λακεδαιμονίοις ἄρχοντες, τὸν ἀριθμὸν πέντε, οὓς ἐφόρους ἐκάλουν διὰ τὸ ἐφορᾷν τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ἐν διαδοχῇ δὲ ἦσαν. Εἰ πρὸς τοὺς μήδους. κατὰ τῶν μήδων. Κακοὶ νῦν. κακότροποι. Ὅμοιοι καὶ τότε. ἐλευθερωταὶ τῆς ἑλλάδος δηλονότι. Οὐδὲ μελλήσομεν. ὑπερθησόμεθα. Οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσιν. ὑπακουστέον τὸ, ἐπειδή, ἵν' ᾖ, ἐπειδὴ οὐκέτι μέλλουσι

κακῶς

κακῶς πάσχειν. τὸ γὰρ μέλλουσι, νῦν οὐχὶ ἐπὶ τοῦ βραδύνουσι λεκτέον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐσομένου χρόνου. Ἄλλοις μὲν γάρ. ταῦτα πάλιν πρὸς ἀρχίδαμον ἀποτείνει, λέγοντα ὡς πλούσιοί εἰσιν οἱ ἀθηναῖοι. ὅρα δὲ πῶς ἄψυχά τινα, καὶ ἀλόγιστα τοῖς ἀθηναίοις ἐμαρτύρησεν.

Ἀλλὰ τιμωρητέον. ἅπαξ κεῖται ἡ λέξις παρὰ τῷ ῥήτορι. οὐ χρὴ δὲ ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ λέγειν αὐτήν. Ὁ δὲ, κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ. τὴν ἀποδοχὴν τοῦ λόγου οὐ ψήφῳ κρίνουσιν οἱ λακεδαιμόνιοι, ἀλλὰ βοῇ. οἷον, ἢ πάντες βοῶσιν, ἢ ἡσυχάζουσί τινες.

Δείξας τι χωρίον αὐτοῖς. τὸ ἑξῆς τῆς διανοίας οὕτως. ἔλεξε δείξας τι χωρίον αὐτοῖς. τὸ γὰρ δείξας τι χωρίον αὐτοῖς, πρὸς τὸ ἔλεξε. Δοκοῖεν. ἔδοξαν. Ἐπαγαγεῖν. μόνοι γὰρ οἱ πρέσβεις παρῆσαν καὶ οὐχὶ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων. Καὶ οἱ μέν. ἤγουν οἱ σύμμαχοι. Πρέσβεις ὕστερον. ἀνεχώρησαν δηλονότι. Διαπραξάμενοι ταῦτα. ἰστέον ὅτι τὸ ἀνύσασθαί τι παρὰ τοῖς ἄρχουσι, διαπράξασθαι λέγεται. καὶ ὁμοίως πάλιν τὸ τοὺς ἄρχοντας προστάξαι τοῖς ὑπηκόοις. Χρηματίσαντες. χρηματίσαι μὲν δὲ, τὸ πρᾶξαι. χρηματίσασθαι δὲ, τὸ κερδᾶναι. καὶ σημείωσαι τὴν λέξιν. Ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη. διαγνώμη, διάγνωσις, καὶ διάκρισις. ἰδικὴ δὲ αὕτη ἡ λέξις. Μετὰ τὰ εὐβοϊκά. μετὰ τὸ ἔλαβον οἱ ἀθηναῖοι τὴν εὔβοιαν. Οἱ γὰρ ἀθηναῖοι. ἀρχὴ τῆς πεντηκονταετίας. Ἐπειδὴ μῆδοι. θαυμάζεται τὸ χωρίον καὶ ἐπὶ τῇ σαφηνείᾳ, καὶ ἐπὶ τῇ συντομίᾳ. Καὶ ναυσὶ, καὶ πεζῷ. κατὰ τάξιν καὶ τοὺς ἀγῶνας τέθεικε, ναυσὶ, καὶ πεζῷ. τὸ δὲ ὑπὸ ἑλλήνων, θαυμαστικόν. τάχα τὸ τοὺς μήδους τοσούτους ὄντας, ὑπὸ μικρᾶς χώρας αὐτοὺς ἀπελαθῆναι. Αὐτῶν. τῶν μήδων.

Σηστὸν ἐπολιόρκουν. σηστὸς, ἡ πόλις. λέγεται καὶ ἀρσενικῶς, καὶ θηλυκῶς. Καὶ ἐπιχειμάσαντες. τὸν χειμῶνα διαβιβάσαντες. Ἐκλιπόντων. ἤγουν ἀφανισθέντων. Ἐκ τῆς χώρας. τουτέστιν, ἐκ τροιζῆνος, ἐκ σαλαμῖνος. Καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν. τὴν κινητὴν περιουσίαν. Καὶ τὴν πόλιν. διαστολὴν πόλεως, καὶ τειχῶν ἐποιήσατο. καὶ ἔοικε κυριωτέραν τῆς πόλεως τὴν λέξιν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν λαμβάνειν. ἀτείχιστον γὰρ ᾤκουν οἱ λακεδαιμόνιοι τὴν πόλιν. Καὶ οἰκίαι. ἀντὶ τοῦ οἰκιῶν. ὅμηρος, οἱ δὲ δύο σκόπελοι. Ξυνεστήκει. περίβολος δηλονότι. Μετὰ σφῶν. τῶν ἀθηναίων. Τὸ μὴ βουλόμενον. τὸ μὴ βουλόμενοι, καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ δηλοῦντες. οὐκ εἶπεν ἁπλῶς τὴν γνώμην οὐ δηλοῦντες, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τὸ βουλόμενον. ἐν φίλοις γὰρ μόνον ἡ γνώμη φανεροῦται. ἐν δὲ τοῖς ἐναντίοις, καὶ τὸ ὑπονοούμενον ἀποκρύπτεται. διὰ δὲ τοῦ ὑπόπτου, τὸ κρυπτὸν τῆς αὐτῶν πολιτείας, σημαίνει. Καὶ ἀφορμήν. οἷον, δι' ἧς ὁρμώμενός τις, σώζεται. Ἀλλ' ἐπισχεῖν. κωλῦσαι. Τειχίζειν δὲ πάντας. εἰς τὴν ἀνέκτισιν τοῦ τείχους συνέρχεσθαι. Τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεί. τὸ πάντας αὐτοὺς, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας. τὸ δὲ πανδημεὶ, μηδενὸς ἐν ταῖς οἰκίαις ὑπολειπομένου. Ἐς τὸ ἔργον. εἰς τὴν κτίσιν. Πάντα. τὰ οἰκοδομήματα. Καὶ προὐφασίζετο. αἰτίας προὔτεινεν. Ἐπέρχεται. ἐπέρχεται ὁ ξένος, προσέρχεται ὁ πολίτης. Αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι. οὐκ ἀκριβὴς ἡ παραγραφή. αὐτοὺς γὰρ, οὐ τοὺς περὶ τῶν ἀθηναίων λέγει. καὶ προελθόντες, ἔλεγον μήποτ' οὖν τὸ μὲν προελθεῖν, τὸ αὐτίκα δηλοῖ. τὸ δὲ ἐπελθεῖν, τὸ ἀναβαλλόμενον κατ' ἀρχὰς χρόνων τοῦ διαπράξασθαι. Παράγεσθαι. ἀπατᾶσθαι. Σκεψάμενοι. ἰδόντες τοῖς ὀφθαλμοῖς δηλονότι.

Ὡς ἥκιστα. τὸ ὡς, ἀντὶ τοῦ ὄντως. Αὐτοὶ πάλιν. οἱ περὶ τὸν θεμιστοκλέα. Καὶ ἀριστείδης. ὁ λεγόμενος δίκαιος. Ἀγγέλλοντες. τῷ θεμιστοκλεῖ δηλονότι. Οὐκέτι ἀφῶσι. τὸ ἑξῆς, μὴ οὐκέτι αὐτοὺς ἀφῶσιν οἱ λακεδαιμόνιοι ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν. Τοὺς πρέσβεις. τῶν λακεδαιμονίων. Ἐνταῦθα. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Φανερῶς εἶπε. τὸ σχῆμα πλάγιον. δυνατὸν γὰρ καὶ ὡς ἀπὸ θεμιστοκλέους, καὶ ὡς ἀπὸ θουκυδίδου ταῦτα λέγεσθαι. κακῶς καὶ τοῦτο παραγέγραπται. ἄντικρυς τοῦ θεμιστοκλέους ἐστὶν ἡ φωνή. λέγει γὰρ οὗτος, καὶ θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν, τοῖς λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπε. Πρεσβεύεσθαι. πρέσβεις πέμπειν. Παρὰ σφᾶς. ἤγουν τοὺς ἀθηναίους. Ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. τοῦτο ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἔμφρονές εἰσι. Μετ' ἐκείνων. ἤγουν τῶν λακεδαιμονίων.

Φανῆναι. κατὰ κοινοῦ τὸ ἐδόκει. Τεῖχος ἔχειν. κατὰ κοινοῦ τὸ ἔφασαν. Οὐ γὰρ οἷόν τε εἶναι, ἐὰν μὴ ἔχωμεν φησὶ τεῖχος, ὡς οἱ ἄλλοι, μέλλομεν οὐδὲ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν ἐν τοῖς πολεμίοις. ἴσως γὰρ πολεμίων ἐλθόντων, ἡμῖν μὲν δόξει μὴ μάχεσθαι, ἀλλὰ προσέχεσθαι, ὡς μὴ ἔχουσι τεῖχος, τοῖς δὲ ἄλλοις πολεμίοις. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸν μὴ ὄντα ἴσον τῶν ἄλλων θαρσῆσαι κατ' ἐκείνους, καὶ ὅμοιόν τι ἀποφήνασθαι. Ὁμοιόν τι, ἢ ἴσον. ἵνα ἐπὶ

πάντων σώζηται τὸ ἴσον. Ατειχίστους ἀπὸ ἀτειχίστου πόλεως. Ἐπικωλύμη. κωλύσει. ἰδία δὲ ἡ λέξις Θουκυδίδου. Τῷ κοινῷ. ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. Ἐπρεσβεύσαντο. πρέσβεις ἔπεμπον. Μάλιστα. ὑπερβαλλόντως. Ἀνεπικλήτως. ἀκατηγορήτως. μηδὲν ἐγκληθέντες. Τῷ τρόπῳ. τῇ μηχανῇ. Καὶ οὐ ξυνειργασμένων. οὐ ξυναρθέντων, καὶ ἰσωθέντων. Ἐστιν ἧ. κατά τινας τόπους. Ἀπὸ σημάτων. ἀπὸ βάσεων ἀνδριάντων.

Καὶ λίθοι εἰργασμένοι. οἷον, γεγλυμμένοι, τύπους τινὰς, καὶ πρόσωπα ἔχοντες. λελαξευμένοι. Ἐγκατελέγησαν. ἐγκατῳκοδομήθησαν. ὅμηρος, Αἱμασιάς τε λέγων. Μείζων γὰρ ὁ περίβολος. τοῦ πρότερον δηλονότι μείζων. Ὁμοίως κινοῦντες. ὁμοίως, καὶ κοινὰ, καὶ ἱερὰ δηλονότι. Ὑπῆρκτο δ᾽ αὐτοῦ. ἀρξάμενος ἦν τοῦ ἔργου αὐτός. Ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς. τοῦ θεμιστοκλέους. Ἧς κατ᾽ ἐνιαυτόν. κατά τινα ἐνιαυτὸν ἡγεμὼν ἐγένετο. πρὸ δὲ τῶν μηδικῶν ἦρξε θεμιστοκλῆς ἐνιαυτὸν ἕνα. Αὐτοφυεῖς. ἤγουν οὐ χειροποιήτους. Καὶ αὐτοὺς ναυτικούς. τοὺς ἀθηναίους. Προφέρειν. ὑπερβῆναι. Ἐς τὸ κτήσασθαι δύναμιν. εἰς τὸ δυνατωτέρους γενέσθαι. δύναμιν, ἤγουν θαλασσίαν. Ἀνθεκτέα ἐστί. πρῶτος εἶπε φησὶν, ὅτι δεῖ πάσῃ δυνάμει ἀντέχεσθαι τῆς θαλάσσης. Εὐθὺς συγκατεσκεύαζεν. εὐθύς φησιν ἅμα τῷ συμβουλεῦσαι, ἤρξατο θαλασσοκρατίαν κατασκευάζειν. Ὅπερ νῦν ἔτι. τοῦ τείχους τοῦ ἐν πειραιεῖ, ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστιν. Ἀλλήλαις. ἢ ὑπαντώσαις ἀλλήλαις, ἢ συνεζευγμέναις διὰ τὰ μεγέθη τῶν λίθων. Ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι. συνδεδεμένοι.

Καὶ ἐν τομῇ. διὰ τῆς τομῆς. Ἐγγώνιοι. τετραπλεύροι τετράγωνοι. Τὸ διενοεῖτο. οὗ τινος ὕψους διενοεῖτο εἶναι τὸ τεῖχος. Ἐβούλετο γάρ. ὁ θεμιστοκλῆς. Ἀφιστάναι. ἀποστερεῖν ποιεῖν. Ἐπιβουλάς. ἐπιθέσεις. Ὀλίγων. καὶ τῶν ἀχρειοτάτων. οἷον, γερόντων, καὶ παίδων. Προσέκειτο ἰδών. τὸν νοῦν προσεῖχε νοήσας. διὸ καὶ ναύμαχος ἐκαλεῖτο. Τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον. ὑπιστάμενος φησὶ τοὺς πέρσας ῥᾷον διὰ θαλάσσης, ἢ διὰ γῆς ἔρχεσθαι.

Εὐπορωτέραν. πλέον δυναμένην. Τῆς ἄνω πόλεως. εἶναι δηλονότι. Καταβάντες ἐς αὐτόν. τῇ γνώμῃ δηλονότι θεμιστοκλέους. Ἐτειχίσθησαν. τῷ τείχει περιεφυλάχθησαν. Καὶ τἄλλα κατεσκευάζοντο. τὰ ἰδιωτικὰ, καὶ οἱ ναοὶ δηλονότι. Εὐθύς. μετὰ τὸ τειχισθῆναι. Μετὰ τὴν μήδων ἀναχώρησιν. μετὰ τὰ περὶ μαρδόνιον. ταῦτα δὲ ἔδει εἰπεῖν μετὰ τὰ ἐν μυκάλῃ. ἀλλὰ διὰ μέσου τὴν τειχοποιΐαν εἰπὼν, εἰκότως πάλιν ἐπανέρχεται ἐπὶ τὰ περὶ παυσανίαν. Ἐς κύπρον. διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ὑπὸ βασιλέα. Κατεστρέψαντο. κατεχάλασαν. Ἐς βυζάντιον. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐστράτευσαν. Καὶ ἐξεπολιόρκησαν. πολιορκῆσαι, τὸ μόνον πόλει προσκαθεσθῆναι πολεμίους· ἐκπολιορκῆσαι, τὸ τελέως καταβαλεῖν τὴν πόλιν, καὶ εἰσελθεῖν. Καὶ βιαίου ὄντος αὐτοῦ. τυραννικοῦ ὑπάρχοντος τοῦ παυσανίου. Κατὰ τὸ ξυγγενές. διὰ τὴν συγγένειαν. Ἐπιτρέπειν. ἄδειαν διδόναι. Καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην. πρὸς αὐτοὺς εἶχον τὴν γνώμην. Τἄλλά τε. τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας. Ἣ φαίνοιτο. ἀντὶ τοῦ ἐφάνη. Μετεπέμποντο παυσανίαν. εἰς λακεδαιμονίαν δηλονότι. Τῶν ἀφικνουμένων. εἰς λακεδαίμονα ἐρχομένων. Ἡ στρατηγία. τὸ ἡ, ἄλλοι σύνδεσμον. ἕτεροι δὲ, ἄρθρον εἶπον. Καλεῖσθαί τε ἅμα. καλεῖσθαι εἰς λακεδαίμονα δηλονότι. Παρ᾽ ἀθηναίους μετατάξασθαι. πρὸς ἀθηναίους μετελθεῖν. μετατεθῆναι. Πλὴν τῶν ἀπὸ πελοποννήσου. οἱ γὰρ πελοποννήσιοι, ὑπήκοοι τῶν λακεδαιμονίων. Εὐθύνθη. εὐθύνας δέδωκε, καὶ κατεδικάσθη, καὶ κατεγνώσθη. Τὰ δὲ μέγιστα. τὰ κοινὰ, ὅ ἐστι δημόσια. Μηδισμός. τὰ τῶν μήδων φρονῆσαι. Σαφέστατον. τοῦτο ὡς παρὰ τοῦ θουκυδίδου εἴρηται. οὐ γὰρ λέγει τοῖς λακεδαιμονίοις σαφέστατον εἶναι. ἢ γὰρ ἂν ἐτιμωρήσαντο αὐτὸν, ὃ καὶ πεποιήκασιν ὕστερον μετὰ τὸν ἔλεγχον. Καὶ ἐκεῖνον μέν. οὐκέτι ἐκπέμπουσι. λακεδαιμονίοις πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἐδόκει τὸ ἔγκλημα σαφὲς εἶναι. μετὰ δὲ τὴν οὐκ ὀρθὴν ἐξέτασιν, ἔδοξε μὲν ἀπολελύσθαι, οὐ μὴν παντάπασιν ἀπήλλακτο τῆς ὑπονοίας. διὸ οὐδὲ ἐξεπέμφθη παρ᾽ αὐτῶν ἔτι. Ἐφίεσαν. παρεχώρουν οἱ περὶ τὸν δόρκιν. Τὴν ἡγεμονίαν. ἡγεμονεύειν. Ἀπῆλθον. τὸ εἰς λακεδαίμονα δηλονότι. Φοβούμενοι μὴ σφίσι. μὴ μηδίσωσι, καὶ χείρους τῶν πραγμάτων τῶν λακωνικῶν γένωνται. Ἀπαλλαξείοντες. ἀπαλλακτικῶς ἔχοντες. τουτέστιν ἐπιθυμοῦντες ἀπαλλαγῆναι. Ἐξηγεῖσθαι. ἡγεμόνας εἶναι.

Ἐν τῷ τότε παρόντι. ἐν ἐνισταμένῳ χρόνῳ. Πρὸς τὸν βάρβαρον. κατὰ τοῦ βαρβάρου.

Πρόσχημα. πρόφασις. Ὧν ἔπαθον. λείπει ὑπὲρ, ἵν᾽ ᾖ ὑπὲρ ὧν. Καὶ ἑλληνοταμίαι.

οε

οἱ δεχόμενοι τοὺς φόρους συναγομένους ἀπὸ τῶν ἑλλήνων, καὶ φυλάσσοντες αὐτοὺς, ἐκαλοῦντο ἑλληνοταμίαι. Φόρος ταχθείς. φόρος ὠνομάσθη, καὶ ἐτάχθη ὑπὸ ἀριστείδου τοῦ δικαίου ὁ πρῶτος. Ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν. ἵνα μὴ δόξωσιν οἱ ἀθηναῖοι εἰς ἴδιον κέρδος ἔχειν.

Δῆλος. νῆσος μία τῶν κυκλάδων. Η φορά. ἡ δόσις. Καὶ ξυνόδοι. συνελάσεις. Ηγούμενοι δὲ αὐτονόμων. ὕστερον γὰρ ὡς δούλων ἦρχον. Καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων. πάντα γὰρ κοινῇ συνηθροίζοντο ἐν ταῖς βουλαῖς. Τοσάδε ἐπῆλθον. τοσαῦτα διεπράξαντο, ὅσα κατιὼν, ἐρεῖ ἐν τῇ πεντηκονταετίᾳ. Καὶ διαχειρίσει. διοικήσει.

Μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου. ἐν τῇ πεντηκονταετηρίδι. Τὸν βάρβαρον αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Νεωτερίζοντας. ἀφισταμένους. Προστυγχάνοντας. ἐμποδίζοντας.

Εν ἑκάστῳ. πολέμῳ, ἢ χωρίῳ, ἢ χρόνῳ. Καὶ τὴν ἐκβολήν. τὴν ἐκτροπήν. Τοῖς πρὸ ἐμοῦ. ἱστοροῦσι. Ην τὸ χωρίον. χωρίον τῆς ἱστορίας δηλονότι, ἤτοι τῆς πεντηκονταετίας, εἰάθη παρ᾽ ἐκείνοις. Ξυνετίθεσαν. συνέγραψαν. Η αὐτὰ τὰ μηδικά. τὰ τρωϊκά φησι, καὶ ἀμαζονικὰ, καὶ θρᾳκικά. Ελλάνικος. οὐχ ὅτι ἤδη ἔγραψεν, ἀλλ᾽ ὅτι ὅμως γέγραπται, εἰ καὶ μήπω εἴρηται. Κατέστη. ἐγένετο. Ηιόνα. ὅτι δύο ἠϊόνες εἰσὶν ἐν τῇ θρᾴκῃ. ἀλλ᾽ ἡ μὲν, λιμὴν τῆς ἀμφιπόλεως ἐστὶ, περὶ ἧς νῦν λέγει. ἡ δὲ ἄλλη, πόλις. λυκόφρων, τὸν μὲν γὰρ ἠὼν στρυμόνος βισαλτία. Σκῦρον. μίαν τῶν κυκλάδων. Καὶ ᾤκισαν. ἀποίκους ἀποστείλαντες δηλονότι. Καὶ καρυστίους αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Πόλεμος ἐγένετο. μόνοι γὰρ τῶν εὐβοέων, οὐχ ὑπήκουον ἀθηναίων, ἀλλὰ διὰ τοῦτο πρὸς μόνους αὐτοὺς ἐπολέμησαν. Επολέμησαν. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Παρεστήσαντο. ἐδούλωσαν. Παρὰ τὸ καθεστηκός. παρὰ τὸ νόμιμον, καὶ πρέπον. ἐλεύθεροι γὰρ ἦσαν οἱ ἕλληνες τότε. Εκάστη ξυνέβη. ἀπὸ κοινοῦ ἐδουλώθη. Εκδειαι. ἔκλειαι, ἑκούσιον. ἔνδειαι, ἀκούσιον. ἄλλως. ἔκδειαι, οὐκ ἔνδειαι. τουτέστιν, ἀπολείψεις, ἀτέλειαι. Καὶ λιποστράτιον. λιποστράτιον, τὸ μὴ θέλειν στρατεύεσθαι. Ακριβῶς ἔπρασσον. ἀπῄτουν ἀνενδότως. Οὐκ εἰωθόσι. τοῖς ἕλλησιν. Οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες. ὡς ἐν ἀρχῇ μετὰ τὸν παυσανίαν, ἀλλ᾽ ὡς ἄρχοντες, δουλικῶς ἐχρῶντο τοῖς συμμάχοις. τὸ δὲ ἐν ἡδονῇ, ἀντὶ τοῦ ἱλαρότητι. Προσάγεσθαι. δουλοῦν. Τὴν ἀπόκνησιν. τὴν ἀναβολήν. τὴν αἰτίαν ἐπιφέρει. διὰ τὸν ὄκνον τοῦ στρατεύεσθαι. Απ᾽ οἴκου ὦσιν. ἀποδημήσωσι τῆς πατρίδος. Τὸ ἱκνούμενον. τὸ ἀρκοῦν εἰς περιποίησιν τῶν νεῶν. ἄλλως. τὸ ἱκνούμενον. τὸ φθάνον, τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ τιμήματι τῆς νεὼς καταβάλλειν. Αὐτοὶ δέ. ἦγον οἱ σύμμαχοι. Απαράσκευοι. ἀδύνατοι. Καθίσταντο. ἐγίνοντο. Αμφότερα. πεζομαχίαν, καὶ ναυμαχίαν. Διενεχθέντας. διαφορὰν ἔχοντας. Εν τῇ ἀντιπέρας θρᾴκῃ. ἔλεγον γὰρ αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι παραχωρῆσαι τῶν ἐμπορίων, καὶ τῶν μετάλλων, καὶ οὐκ ἤθελον. Αντιπέρας. προπαροξυτόνως. ὄνομα γὰρ ἐστι θηλυκὸν, γενικῆς πτώσεως, σύνθετον. Επὶ θάσον. θάσος, νῆσος ἀντικρὺς τῆς θρᾴκης. Α ἐνέμοντο. Σημείωσαι περὶ τῶν μετάλλων ὅτι καὶ Θουκυδίδης ἐν θάσῳ ταῦτα γιγνώσκει. πλὴν ὅτι ἐν τῇ ἀντιπέρας λέγει, ταῦτα οἱ θάσιοι ἐνέμοντο. Απέβησαν. ναυτικῷ δηλονότι στρατῷ. Επὶ δὲ στρυμόνα. ποταμὸς ἀμφιπόλεως. λέγεται δὲ νῦν αὐτὴν τὴν πόλιν.

Ως οἰκειοῦντες. οἰκειούμενοι. ἰδιοποιοῦντες. Αμφίπολιν. ἀμφίπολις εἴρηται, διὰ τὸ περιῤῥέεσθαι αὐτὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Θάσιοι δὲ νικηθέντες. πάλιν τὰ κατὰ τοὺς χρόνους ἀκολουθῶν, μετέβη ἐπὶ τοὺς θασίους, μεταξὺ τάξας τὰ τῆς ἀμφιπόλεως. Καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον. τέως γὰρ φίλοι ἦσαν. Καὶ οἱ εἵλωτες. ἕλος, πόλις τῆς λακωνικῆς, ἧς οἱ πολῖται ἐκαλοῦντο εἵλωτες. οἱ οὖν λακεδαιμόνιοι, διὰ τὸ ἀεὶ διαφόρους εἶναι ἀλλήλοις, τοὺς δούλους αὐτῶν ἐκάλουν εἵλωτας κατὰ ἀτιμίαν, καὶ ὕβριν. Εν ἰθώμῃ. ἡ ἰθώμη, τῆς μεσσηνιακῆς μοίρας ἦν. ἁλούσης οὖν τῆς μεσσήνης, ὅσοι τῶν πέριξ ἀπέστησαν, εἰς ἰθώμην ἀπέστησαν, ὡς ἐχθρὰν οὖσαν λακεδαιμονίων. Λακεδαιμόνιοι δέ. ἀρχὴ τῆς διαφορᾶς τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων. Τῆς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας. ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. Τούτου ἐνδεᾶ. τοῦ τειχομαχεῖν. Βίᾳ οὐχ ἡλίσκετο. τῆς τέχνης δηλονότι. Καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, ὅτι οἱ μὲν, δωριεῖς, οἱ δὲ, ἴωνες. Οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ. ἀλλ᾽ ἐπὶ ὑποψίᾳ. μετὰ σπουδῆς γὰρ αὐτοὺς καλέσαντες, εὐτελῶς ἀπέπεμψαν. Αμα ἀμφοτέροις. ἀθηναίοις, καὶ ἀργείοις. Αντέχειν. μάχεσθαι. Εφ᾽ ᾧ τε ἐξιᾶσιν. ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ ἐξιέναι. ἰδίωμα δὲ τοῦτο θουκυδίδου. Ην δέ τι καὶ χρηστήριον, αἰτίαν λέγει τοῦ μὴ ἀπο-

κτεῖναι

κτεῖναι αὐτοὺς, δέκα ἔτη ποιήσαντες ἐν τῷ πολέμῳ. Ἰθωμῆται. δωριεῖς. Ἦν ἔτυχον εἰρηκότες. ἀντὶ τοῦ ἐκράτησαν. Προσεχώρησαν δέ. προσῆλθον. οὐκ ἐβούλοντο γὰρ αὐτοὺς βοηθεῖν οἱ λακεδαιμόνιοι. Περὶ γῆς ὅρων. ἐμάχοντο αὐτοῖς ἕνεκεν ὁρίων τῆς γῆς.

Καὶ πηγάς. πηγαὶ, ἐμπόριον πλησίον μεγάρων. Καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. οἱ ἀθηναῖοι. Ἐς νίσαιαν. νίσαια, λιμὴν μεγάρων. Οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦ δέ. τοῦ τρόπου. Ὑπὲρ φάρου. φάρος. νῆσος μικρὰ πρὸ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀπέστησαν αἰγύπτου. ἐποίησαν ἀποστῆναι. Καὶ αὐτὸς ἄρχων. τῆς ἀποστάσεως δηλονότι. Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. ἐπεσπάσατο εἰς συμμαχίαν δηλονότι. Ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν κύπρον. ἀπῆλθον εἰς συμμαχίαν τοῦ ἰνάρου. Καὶ τῆς μέμφιδος. φασὶ γὰρ ὅτι τρία τείχη εἶχεν ἡ μέμφις. τῶν οὖν δύο ληφθέντων, περὶ τὸ τρίτον ἡ μάχη ἐγίγνετο. λευκὸν δὲ ἐκαλεῖτο, ὡς τῶν ἄλλων μὲν ἀπὸ πλίνθων ἐσκευασμένων, ἐκείνου δὲ ἀπὸ λίθων. Αὐτόθι. ἐν τῷ λευκῷ τείχει. Οἱ μὴ ξυναποστάντες. τοῦ ἰνάρου. Ἐς ἁλιάς. ἁλιαὶ ὀξυτόνως, πόλις πελοποννήσου, περὶ τροιζῆνα τῆς ἀργολικῆς μοίρας. Πρὸς κορινθίους. διὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ὑπὸ δωριέων. Ἐπὶ κεκρυφαλεία. νῆσος αὕτη περὶ τὰ δυτικὰ τῆς πελοποννήσου. Πολέμου δέ. οὗτος διὰ τὰ ἀγάλματα, περὶ τῶν μηδικῶν ἤρξατο. Ναυμαχία γίγνεται. αὕτη ναυμαχία μετὰ μηδικά.

Λαβόντες αὐτῶν. τῶν αἰγινητῶν δηλονότι. Καὶ ἐπολιόρκουν. τὴν αἴγιναν δηλονότι.

Τὰ δὲ ἄκρα. λείπει τὸ, ὕστερον δέ. Γερανείας. γερανία, ἀκρωτήριον ὑπὲρ τῆς μεγαρίδος, νεῦον εἰς τὴν μεσόγειαν, καὶ ἐπιμηκές. καὶ ἀπὸ τοῦ σχήματος οὕτως ὀνομάζεται.

Ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Τροπαῖον ἔστησαν. διὰ τὸ ἀναχωρῆσαι τοὺς κορινθίους. Κακιζόμενοι. ψεγόμενοι. Ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει. ὅτι νέοι ὄντες, ὑπὸ γερόντων ἡττήθησαν. Καὶ παρασκευασάμενοι. ὁπλισθέντες. Ἀνθίστασαν τροπαῖον. ἐναντίον τρόπαιον ἔστησαν. Ἐκβοήσαντες. μετὰ βοῆς ἐξελθόντες. Καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες. συμπεσόντες εἰς μάχην. Οἱ δὲ, νικώμενοι. οἱ κορίνθιοι. Καί τι αὐτῶν. τῶν κορινθίων. Προσβιασθέν. μετὰ βίας ἀπελαθέν. Ἐσέπεσεν ἔς του. τὸ ἑξῆς, εἴς τινος χωρίον ἰδιώτου, οὐχὶ δὲ δημόσιον χωρίον, ἀλλ' ἰδιωτικόν, περιεκλεῖον τοὺς ἐμβάντας. Καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. τοῖς ἐμβᾶσι διὰ τοῦ ἄλλου μέρους δηλονότι. Οἱ δὲ ἀθηναῖοι γνόντες κατὰ μέρος εἰσῆλθον. Εἶργον τοῖς ὁπλίταις. ἐκώλυον ἐξελθεῖν. Τὸ δὲ πλῆθος. τὸ σωθὲν τῶν κορινθίων. Τό, τε φαληρόν δέ, καὶ τὸ ἐν πειραιᾶ. ἕως τοῦ φαληρικοῦ, καὶ ἕως τοῦ πειραιῶς. Ἐς δωριάς. τὸ δωριὰς ἀττικῶς, ἀντὶ τοῦ δωριέας. Βοιόν, καὶ κυτίνιον, καὶ ἐρινεόν. αὗται αἱ τρεῖς πόλεις, περὶ τὸν παρνασσόν εἰσι. Καὶ ἑλόντων. τῶν φωκέων. Καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτούς. τὸ ἑξῆς, καὶ αὐτοὺς εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι κατὰ θάλασσαν τοὺς λακεδαιμονίους, ἔμελλον οἱ ἀθηναῖοι ναυσὶ κωλύσειν. Οὐκ ἀσφαλές. οὐκ ἀκίνδυνον.

Ἐφαίνετο αὐτοῖς. ἀπὸ κοινοῦ τοῦ περαιοῦσθαι. Δύσοδος τε γάρ. δυσπόρευτος. Σκέψασθαι. βουλεύσασθαι. Καὶ ἄνδρες τῶν ἀθηναίων. προδόται δηλονότι. Δῆμόν τε καταπαύσειν. τὴν δημοκρατίαν. Ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτούς. ἔδραμον μετὰ βοῆς κατ' αὐτῶν. Νομίσαντες δέ. νομίσαντες οἱ ἀθηναῖοι ἀπορεῖν τοὺς λάκωνας. Ὑποψία. ἦν τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. ὑπώπτευον φησιν, ὅτι τὴν δημοκρατίαν βούλονται καταλῦσαι. Οἱ μετέστησαν. μετετάξαντο. τοιοῦτοι γὰρ οἱ θεσσαλοὶ εὐχερεῖς τὸν τρόπον. Ἐν τῷ ἔργῳ. ἐν τῷ πολέμῳ. Ἐς τὴν μεγαρίδα. γῆν δηλονότι. Δευτέρᾳ, καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ. ἤγουν παρελθουσῶν ἡμερῶν ἑξήκοντα δύο. Μετὰ τὴν μάχην. τὴν ἐν τανάγρᾳ. Ἐν οἰνοφύτοις. τὰ οἰνόφυτα, χωρίον τῆς βοιωτίας. Περιεῖλον. καθεῖλον. Ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. δίδοσθαι δηλονότι. Καὶ πελοπόννησον: ὑπὸ βλάβης τῆς πελοποννήσου. Καὶ χαλκίδα. χαλκὶς, θρᾴκης. χαλκὶς, εὐβοίας. χαλκὶς, σικελίας. χαλκὶς, ἀκαρνανίας, ἣν νῦν λέγει. Πολλαὶ ἰδέαι πολέμων. διάφοροι πόλεμοι, οἷον, ναυμαχίαι, καὶ πεζομαχίαι, καὶ νῖκαι, καὶ ἧτται. Καὶ βασιλεύς. ὁ ἀρταξέρξης. Αὐτῷ οὐ προὐχώρει. τὰ κατὰ σκοπὸν οὐκ ἐγένετο.

Καὶ τὰ χρήματα ἄλλως. μάτην. Ἄνδρα πέρσην. ἀεὶ ὡς τίμιον λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦ πέρσου. Τούς τε αἰγυπτίους. τοὺς ἀποστάντας, καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν ἀθηναίους.

Ἐς προσωπίτιδα. προσωπῖτις ἐκαλεῖτο, ἡ νῦν νικίου. νῆσος δὲ οὖσα τότε, ἠπειρώθη ὑπὸ μεγαβάζου. Κατέκλεισε. τοὺς ἀθηναίους. Πεζῇ. διὰ πεζομαχίας. Τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη. ἤγουν οἱ ἕλληνες οἱ ἐν αἰγύπτῳ ἓξ ἔτη πολεμήσαντες κατὰ τὴν αἴγυπτον.

αἰγύπτου. Ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς αἰγύπτου. ἤγουν τὴν ἀπόστασιν ἐποίησε τῆς αἰγύπτου. Εἶχον. ἐλιμένιζον. τὸ μηνδήσιον. τὴν νῦν καλουμένην θμούϊν. Κέρας. κέρας καλεῖ τοῦ νείλου τὸ στόμα, καὶ τὴν ἐκβολήν. ἑπτὰ γὰρ ἔχει στόματα ὁ νεῖλος. Αἱ δὲ ἐλάσσους. αἱ περισωθεῖσαι, ὀλίγαι οὖσαι, ἔφυγον. Κατάγειν. εἶπε γὰρ ὅτι ἐχειρώσαντο αὐτούς. Τῆς θεσσαλίας. μέρος. Ἐπὶ φάρσαλον. ἀφ᾽ ἧς ἐξέπεσεν ὀρέστης. Ἐκράτουν ὅσα, ἀντὶ τοῦ ὅσον. Προὐχώρει αὐτοῖς οὐδέν. οὐ κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἐγένετο. Παραλαβόντες ἀχαιούς. εἰς συμμαχίαν δηλονότι. Πέραν. εἰς τὸ πέραν ὑποσικυώνιον. Διαλιπόντων. παραδραμόντων. Σπονδαὶ γίγνονται πελοποννησίοις. οὔπω γεγόνασιν αἱ τριακοντούτεις. Εἶχον. ἐπεῖχον. Εἰς αἴγυπτον. χαιρώνειαν, καὶ κορώνην. Κίτιον ἐπολιόρκουν. κίτιον, πόλις κύπρου, ὅθεν ἦν ζήνων ὁ κιτιεύς, ὁ φιλόσοφος. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος. αὐτομάτῳ θανάτῳ. Τὸν ἱερὸν καλούμενον. ἱερὸς ἐκλήθη, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ἐν δελφοῖς ἱεροῦ ἐγένετο. Τοῦ ἐν δελφοῖς. ὅτι εἰκοσιδύο πόλεις ἦσαν δελφικαί. ὧν μία ἦν οἱ δελφοί. δελφοὶ δὲ ὁμωνύμως ἡ πόλις, καὶ οἱ ἄνδρες, ὡς καὶ λεοντῖνοι. Ἀποχωρησάντων, ὑποστρεψάντων τῶν λακεδαιμονίων εἰς τὴν οἰκείαν πατρίδα. Παρέδοσαν φωκεῦσι. τινὲς γὰρ τῶν βοιωτῶν μὴ θέλοντες ὑπακούειν τοῖς ἀθηναίοις, κατέλαβον ταῦτα τὰ χωρία. Ὀρχομενόν, καὶ χαιρώνειαν. ὀρχομενὸς θηλυκῶς παρὰ θουκυδίδῃ. ὀρχομενὸς ἀρσενικῶς παρὰ Δημοσθένει. Πορθουμένοις δὲ αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Ἐν κορωνείᾳ. πόλις βοιωτίας. Καὶ λοκροὶ μετ᾽ αὐτῶν. οἱ ἐπικνημίδιοι λοκροί. Τῆς αὐτῆς γνώμης. τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Καὶ μάχῃ κρατήσαντες. οἱ φυγάδες. Ἐφ᾽ ᾧ. τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. τοὺς αἰχμαλώτους. Στρατιᾷ. ἀθηναίων. σὺν στρατιᾷ. Ἠγγέλθη αὐτῷ. τῷ περικλεῖ δηλονότι. πράσσομεν τὸ σχῆμά ἐστι. διαβεβηκότος, ἠγγέλθη αὐτῷ. ἀνακόλουθον γάρ. Ἀφέστηκε. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Καὶ θριῶζε ἐσβαλόντες. εἰς τὸ θριάσιον πεδίον, ὡς ἀθήναζε. Ἀπεχώρησαν. ἐπ᾽ οἴκου. μετὰ τὸ ὑποτάξαι τὰ μέγαρα. Ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο ἀτάραχον. εἰρήνην ἐποίησαν. Ἑστιαίας. ἑστιαία, πόλις εὐβοίας, ἥ τις νῦν ὠρεὸς καλεῖται. Καὶ τοὺς ξυμμάχους τῶν λακεδαιμονίων. Περὶ πριήνης. πλησίον γὰρ ἦν τῆς μιλήτου. καὶ ἐζήτουν αὐτὴν ἔχειν οἱ μιλήσιοι. Ξυνεπελαμβάνοντο. ἐβοήθουν τοῖς μιλησίοις. Νεωτερίσαι βουλόμενοι. θέλοντες καινοτομῆσαι, τὴν πολιτείαν δημοκρατίαν ποιήσαντες.

Καὶ κατέθεντο εἰς λῆμνον. ἡ γὰρ λῆμνος ὑπήκοος ἦν τῶν ἀθηναίων. Καὶ φεύγοντες ἐγκαταλιπόντες. εἰς τὴν σάμον. Οἱ οὐχ ὑπέμειναν. τὴν δημοκρατίαν. Ξυνθέμενοι. συμφωνήσαντες τοῖς μὴ θέλουσι δημοκρατεῖν. Τοῖς δυνατωτάτοις. τῶν σαμίων δηλονότι. Ὃς εἶχε σάρδεις. σάρδεις μὲν ὄνομα τῆς πόλεως. σάρδεις δὲ οἱ πολῖται. Διέβησαν ὑπὸ νύκτα. ἤγουν λαθόντες, νυκτὸς εἰσῆλθον. Τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν. τῶν σαμίων. Τῶν πλείστων. δημοτῶν. Ἀπέστησαν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Παρεσκευάζοντο στρατεύειν. μετ᾽ αὐτοὺς Ἐπὶ σάμου. ἀντικρὺ τῆς σάμου. Οὐκ ἐνεχείρησαν. κατὰ τῆς σάμου. φοινισσῶν νεῶν. ἤκουον γὰρ ὅτι φοινίκων κατ᾽ αὐτῶν ἔρχονται. Πρὸς τραγίᾳ. αὕτη κεῖται πλησίον σάμου. Σὺν ἦσαν. τῶν σαμίων. Στρατιώτιδες. στρατιώτας ἄγουσαι τοὺς μέλλοντας πεζομαχεῖν. ἃς καὶ ἱππαγωγοὺς καλεῖ. Αὐτοῖς ἐβοήθησαν. τοῖς ἀθηναίοις. Τρισὶ τείχεσι. τουτέστι, τρισὶ τάγμασιν. Ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν. τῶν πολιορκουσῶν τὴν σάμον. τῶν εἰς ἐπίθεσιν οὐσῶν. Ἐπ᾽ αὐτοὺς πλέουσι. κατ᾽ αὐτῶν τῶν ἀθηναίων. Στησαγόρας. ὅτι στησαγόρας σάμιος ἦν. Προφυλακίδας. τὰς πρὸ τῶν ἄλλων ὁρμούσας. Πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλείσθησαν. οἷον, τειχήρεις ἐγένοντο. Αἱ μετὰ θουκυδίδου. ἕτερός τις θουκυδίδης, οὐχὶ ὁ συγγραφεύς. Κατὰ χρόνους. οὐδὲ γὰρ εὔπορον ἀθρόον ἐκτῖσαι τὸ πᾶν. Καὶ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ. τοῖς ἀθηναίοις. Ταξάμενοι, ὁρίσαντες. Ξυνέβησαν δέ. συνεφώνησαν. Καὶ πρότερον. ἦσαν δηλονότι. Ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον. τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τῶν σπονδῶν. Καὶ ὅσαι πρόφασις. αἰτία, ἤγουν τὸ κυλώνιον ἄγος, καὶ τὰ παυσανίου. Τοῦδε τοῦ πολέμου. τοῦ πελοποννησιακοῦ, τοῦ προκειμένου. Τῆς ξέρξου ἀναχωρήσεως. ἀναμεταξὺ δηλονότι. Ἐν οἷς ἀθηναῖοι. ἔτεσιν. Ἐγκρατεστέραν ἰσχυροτέραν. Ἐχώρησαν δυνάμεως. ἐδυνήθησαν τὰ μεγάλα. Εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο. μὴ ἐξ ἀνάγκης κινηθεῖεν. Τόδε τι. κατά τι.

Οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο. ἤγουν οὐκ ἠνείχοντο οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἀλλ᾽ ἐπιχειρητέα. τοῦ συγγραφέως ἡ λέξις. ἔδει ἦν γὰρ εἰπεῖν ἐπιχειρητέον. Διέγνωστο. διεψήφιστο. Καθαιρετέα. τὸ ἑξῆς καταιρετέος

κατὰ κράτος νίκην ἔσεσθαι. αἰνίττεται τὸν μέγαν λοιμόν. Ἐπαγαγεῖν. ἤγουν κυρῶσαι.

Ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας. ἀντὶ τοῦ, ἀπὸ τῶν ξυμμάχων. Ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον. διὰ ψήφου ἐπικυρῶσαι. Δεδιότες. μὴ πρὸ τοῦ ἐσβαλεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀττικήν, διαφθαρῇ. Οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι. οὐ ψηφίζονται, Χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας, οὐ χρή φησιν ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς πράγμασι τοὺς ἡγεμόνας περιέχειν, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς. Προσκοπεῖν. προτιμᾶν.

Ἐκ πάντων. ἀντὶ τοῦ, ὑπὲρ πάντας. τὸ δὲ ἐν ἄλλοις, ἐν προεδρίᾳ, καὶ τοῖς τοιούτοις.

Ἡμῶν δὲ ὅσοι. τῶν παραθαλασσίων. Ἐνηλλάγησαν. ἀντὶ τοῦ συνέμιξαν, καὶ ὡμολόγησαν. ἐναντίον δέ ἐστι τοῦ διηλλάγησαν. διαλλαγῆναι γάρ ἐστι, τὸ διὰ αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ παρακληθῆναι, καὶ φιλιωθῆναι αὐτῷ. ἐναλλαγῆναι δὲ, τὸ ἀπὸ φιλίας εἰς φιλίαν ἄλλου μεταπηδῆσαί τινος, ἐχθροῦ ὄντος τοῦ πρώτου φίλου. Φυλάξασθαι. τουτέστι, φοβηθῆναι. Ἐν πόρῳ. ἐν τῷ παράλῳ. πόρον καλεῖ τὰ ἐμπόρια. Ὅτι τοῖς κάτω. τοῖς παραλίοις. Τῶν ὡραίων. τῶν καρπῶν. Λεγομένων. παρ' ἡμῶν. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ χρή. Προσδέχεσθαι. ἐλπίζειν. Πρόοιντο. ἀμελήσαιεν. Εὖ δὲ παρασχόν. ἀντὶ τοῦ παρασχόντος δηλονότι τοῦ δαίμονος, ὅ ἐστι δωρησαμένου αὐτοῖς τὴν νίκην. Ὅτε γὰρ διὰ τὴν ἡδονήν. τὸ ἑξῆς, ὅ, τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν, εἰ ἡσυχάζοι. Ὅ, τε ἐν πολέμῳ. ἐντεῦθεν δείκνυσι τοῦ πολέμου τὸ ἄδηλον. Κακῶς. ἀνοήτως. Ἀβουλοτέρων. κακοβουλοτέρων. Ἐναντίων τυχόντα. ἔργον ἐστὶ τῆς τύχης τὸ τοὺς ἐναντίους ἀβουλοτέρους καταστῆσαι, ἐπεὶ οὐ μέγα, εἰ οὕτως ἐνίκησαν. Καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι. εὐβούλων τῶν ἐναντίων τυχόντα. Ἐνθυμεῖται γάρ. οὐδεὶς φησὶν ἐνθυμεῖται τὸ ὁμοίως οἷς πιστεύει, νικᾶν, τὸ πῶς οὐκ ἐννοεῖν. καὶ οὐδεὶς ὁμοίως ἔργῳ ἐπεξέρχεται οἷς ἐνθυμεῖται. δείκνυσι γὰρ τὴν πίστιν μείζονα τῶν ἐνθυμημάτων, καὶ τὸ ἐνθύμημα, μεῖζον τοῦ ἔργου. ἄλλως. οὐδεὶς γὰρ ἐνθυμεῖται παρόμοια τοῖς βεβαίοις. πίστιν γὰρ ἐνταῦθα τὴν βεβαιότητα τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἀσφαλῆ ἀπόβασιν σημαίνει. οὐδεὶς οὖν οὔτε ὅμοια τοῖς πράγμασιν ἐνθυμεῖται, οὔτε ἔργῳ τὰ πιστευθέντα τελειοῖ, ἀλλ' ἐν ἑκατέροις σφάλλεται διὰ τὸ καὶ τὴν γνώμην ἡμῶν ἀβεβαίαν εἶναι, καὶ τὰ πράγματα μὴ κατὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν ἀπαντᾶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσφαλῶς ἐνίοτε δοξασθέντα, ἤτοι βουλευθέντα ἐπὶ τῶν ἔργων, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν δέος ἐκλείπομεν. ὅτι τὸ μὲν βουλεύεσθαι, χωρὶς ἀγώνων καθίσταται. τὰ δὲ ἔργα, ὑπὸ τῆς ταραχῆς, καὶ συγχύσεως ἀλλοιοῦνται. Τῇ πίστει. τῷ θάρσει. Μετὰ ἀσφαλείας μὲν. ἀσφαλῶς φησὶν ἐνθυμούμεθα, διὰ τὸ καθ' ἡσυχίαν δοξάζειν, καὶ βουλεύεσθαι. μετὰ φόβου δὲ ὑστεροῦμεν ἐν τῷ ἔργῳ, διὰ τὸ λοιπὸν ὁρᾶν αὐτὰ τὰ ἔργα, καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ εἶναι τῶν πραττομένων. Ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν. φοβηθέντες, ἐξεπέσομεν τῆς πράξεως, ἣν προσεδοκήσαμεν λαβεῖν. Ἔχοντες ἐγκλήματα. κατὰ τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ἀμυνώμεθα. τὰ ἴσα ἀνταποδῶμεν. Κατὰ πολλὰ δέ. τὸ δυνατὸν κεφάλαιον. Τὰ παραγγελλόμενα. τὰ παρακινοῦντα τὸν πόλεμον. Ὧι. ἰσχύουσιν. οἱ ἀθηναῖοι. Ἐξαρτυσόμεθα. παρασκευάσομεν.

Ὑπολαβεῖν. δέξασθαι. Τοῦτο πάθοιμι. τὸ μεταπεισθῆναι. Μιᾷ τε νίκῃ. εἰ ἅπαξ φησὶ τῇ ναυμαχίᾳ νικηθῶσιν, οὐκέτι ἕξουσιν ἐλπίδα νίκης. οὐ γάρ εἰσι πεζομάχοι. ἡμεῖς δὲ δηλονότι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἐὰν νικηθῶμεν, τῷ πεζῷ ἰσχύομεν. Κατὰ τὸ εἰκός. ὡς ἔστιν εἰκάσαι. Ἁλίσκονται, νικῶνται. Ἔχομεν ἀγαθόν. ἤγουν τὴν εὐψυχίαν. Ὃ δέ, ἀντὶ τοῦ εἰς ὅ. Οὐκ ἀπεροῦσιν. οὐκ ἀπαγορεύουσιν. Ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ. ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ τιμωρήσασθαι. Αὐτοῖς τούτοις. τοῖς χρήμασιν δηλονότι. Ὁδοί. πορισμοί. παραίρεσις. παραφαίρεσις. παράσπασις. Καὶ ἐπιτειχισμός. ἐπίθεσις. αἰνίττεται τὴν δεκέλειαν, ἣν ὕστερον ἐτείχισαν. Τῇ χώρᾳ. τῶν ἀθηναίων: Προΐδοι. προγνοίη. ἄδηλα γὰρ τὰ τοῦ πολέμου.

Ἐπὶ ῥητοῖς. ὡρισμένοις. Χωρεῖ. κινεῖται. Τεχνᾶται. μεθοδεύει. Παρατυγχάνον. παρεμπίπτον. Ἐν ᾧ ὁ μέν. ἐν ᾧ, ἀντὶ τοῦ διό. Εὐοργήτως, εὐσκόπως. μεγαλοψύχως. εὐπρεπῶς εὐτρόπως. ὀργὴ γὰρ ὁ τρόπος. Ὁ δὲ ὀργισθείς. ὁ μικροψυχήσας. Ἐνθυμώμεθα, ἀντὶ τοῦ ἐνθυμηθῶμεν. ἔστι γὰρ ὑποθετικόν. Οἷσον ἂν ἦν. ὑπομονητόν. Ἱκανοί. δουλωσόμενοι δηλονότι. Δίχα γε ὄντας. χωρισθέντας. Ἴστω. ὁ ἀκούων δηλονότι. Φέρουσαν. ἡμῖν δηλονότι. Δουλείαν. τὴν δουλείαν καὶ λόγῳ ἀμφιβάλλειν. Ὁ καὶ λόγῳ. εἴωθεν ὁ συγγραφεὺς ἀπὸ τῶν θηλυκῶν, μεταβαίνειν εἰς τὸ οὐδέτερον. οἷον, τρέπονται ἐπὶ τὴν μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐξεπέμποντο. λέγει δὲ ὅτι τὴν δουλείαν τῷ ὅλως λογισμῷ ἀμφιβάλλειν. οἷον, λογίσασθαι τοὺς πελοποννησίους, αἰσχρόν. ὁ γὰρ ἐνδοιασμός, λογισμοῦ ἐστι μερισμός.

μερισμός. περιφραστικῶς οὖν εἴρηται τῷ λόγῳ ἐν δοιασθῆναι. οἷον, τὸ λογίσασθαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ νοῦν λαβεῖν τὴν δουλείαν. Εν δοιασθῆναι, εἰς ἀμφιβολίαν ἐλθεῖν. Υπὸ μιᾶς τῆς τῶν ἀθηναίων. Κακοπαθεῖν, δουλοῦσθαι. Εν ᾧ. ἐν τῷ κακοπαθεῖν. Δοκοῖμεν ἂν πάσχειν. οἱ γὰρ ἀμελοῦντες, καὶ μὴ ἐπερχόμενοι, δοκοῦσιν ἢ δικαίως πάσχειν, ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι. Βεβαιοῦμεν αὐτό. τουτέστι, τὴν ἐλευθερίαν. Τοὺς δ᾽ ἐν μιᾷ. πόλει δηλονότι. Μονάρχους. τοὺς τυράννους φησὶ μονάρχους. Ξυμφορῶν. ἐνταῦθα οὐ κεῖται κυρίως ἡ λέξις, ἀλλὰ ξυμφορὰν φησὶ τὴν κακίαν. ταῦτα δὲ λέγει τὸ τυραννεῖσθαι, καὶ φέρειν τὴν τυραννίδα. τὸ δὲ ἑξῆς, καὶ ἴσμεν ὅπως ποτὲ τάδε ὅτι οὐκ ἀπήλλακται τῶν τριῶν μεγίστων συμφορῶν. Η μαλακίας. ὁ ἢ διαζευκτικός. ἀντὶ τοῦ καί. ὅμηρος, ἢ νέος, ἠὲ παλαιός. Οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες. οὐ δύνασθε φησὶν εἰπεῖν ὅτι οὐ διὰ τὸ ἔχειν τὰ τρία ταῦτα, οὐ πολεμοῦμεν, ἀλλὰ διὰ καταφρόνησιν, ὅ ἐστι διὰ τὸ ἄγαν φρονεῖν, καὶ οἷον ὑπερφρονεῖν. ἡ γὰρ κατὰ πρόθεσις, ἐπίτασιν ἐνταῦθα σημαίνει. Ταῦτα. τὰ πάτρια. Καταφρόνησιν. ὅτι τὴν καταφρόνησιν ἀφροσύνην λέγει. Βοηθοῦντας. τὸ ἑξῆς οὕτως. ὑπὲρ δὲ τῶν μελλόντων δεῖ τοῖς παροῦσι πράγμασι βοηθοῦντας ἐπιταλαιπωρεῖν τουτέστι, προσθεῖναι τοῖς πόνοις. Καὶ ἐξουσίᾳ. δυνάμει. Προφέρετε. ὑπερφέρετε τῶν ἄλλων.

Α τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη. ὑπὸ ἀρετῆς κινηθέντες ἐκτησάμεθα. οἱ γὰρ λάκωνες τῶν προγόνων ἦσαν ὀλίγον εὐπορώτεροι. Ζυλλήψεσθαι. βοηθήσειν. Ξυναγωνιουμένης, ἵνα μὴ δουλωθῇ. Παραβεβᾶσθαι. ἀθετηθῆναι τὰς σπονδὰς ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. Αλλ᾽ οἱ πρότεροι ἐπιόντες. οἱ ἄρξαντες ἀδίκων χειρῶν. Πανταχόθεν. ἀπὸ πολλῶν ἀφορμῶν.

Παραινούντων. λείπει τὸ δοκεῖ. ἵν᾽ ᾖ, εἴπερ δοκεῖ. Τιμωρίαν. βοήθειαν. Καὶ ὑπὸ ἰώνων. διαβέβληται γὰρ τὸ ὄνομα τῶν ἰώνων εἰς μαλακίαν. τῶν δὲ δωριέων, ἐπὶ ἀνδρείᾳ δοξάζεται. Τῶν ἄλλων. ἀπὸ κοινοῦ τὸ μέλλετε. Μετελθεῖν δέ, ἀντὶ τοῦ ἀνασώσασθαι. Ως οὐκέτι τὸ ὡς, ἀντὶ τοῦ γάρ. ἵν᾽ ᾖ, οὐκέτι γὰρ ἐνδέχεται. ὅμηρος. Επὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς. τὸ δὲ περιμένοντας, ἀντὶ τοῦ περιμενόντων. Τάδε ἄριστα. ἃ εἴπομεν δηλονότι. Τὸ αὐτίκα δεινόν. τὸ πρὸς ὀλίγον γινόμενον ἐκ τοῦ πολέμου. Απ᾽ αὐτοῦ. τοῦ πολέμου. Διὰ πλείονος. χρόνου. Καθεστηκυῖαν. γεγονυῖαν. Πόλιν τύραννον. τὰς ἀθήνας λέγει. τὸ δὲ ἑξῆς, πόλιν τύραννον παραστησόμεθα. πλεονάζει τὸ τῆς τυραννίδος ὄνομα, ἵνα μᾶλλον παροξύνῃ. Επὶ πᾶσιν ὁμοίως. κατὰ πάντων. Διανοεῖσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἄρχειν. Παραστησώμεθα. δουλωσώμεθα.

Γνώμην. ἀπόφασιν. Ψῆφον ἐπήγαγον. ψῆφον, νῦν σκέψιν. δῆλον δὲ ὅτι τισὶ δοκεῖ, καὶ τισὶν οὔ. Εξῆς, κατὰ τάξιν. Καὶ τὸ πλῆθος. τὸ πλῆθος τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι.

Εκπορίζεσθαι, ἔκ τινος πόρου λαμβάνειν. Μέλλησιν, ἀναβολήν. Καθισταμένοις, παρασκευαζομένοις. Εγκλήματα ποιούμενοι, ἐγκαλοῦντες. Πρέσβεις πέμψαντες. τοὺς τὸ ἄγος δράσαντας. Τῆς θεοῦ. τῆς ἀθηνᾶς. Κύλων ἦν. τὸ διήγημα τὸ κατὰ τὸν κύλωνα, θαυμάζει σφόδρα ὁ τεχνογράφος, καὶ συμβουλεύει ἐπιμελέστατα αὐτὸ ἐκμαθεῖν τοὺς νέους, ἵνα μιμήσωνται. Οτι τοῦ διηγήματος τοῦ κατὰ τὸν κύλωνα τὴν σαφήνειαν τινὲς θαυμάσαντες, εἶπον ὅτι λέων ἐγέλασεν, ἐνταῦθα λέγοντες περὶ θουκυδίδου. Οτι τὰ κατὰ κύλωνα ἐπράχθη, σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἐν μαραθῶνι μάχης. Χρωμένῳ δὲ τῷ κύλωνι. περὶ τυραννίδος δηλονότι, ὡς ἐκ τῆς ἀποκρίσεως δείκνυται τῆς θεοῦ. Καταλαβεῖν. ταύτην γὰρ κατέλαβον, οἱ τυραννίδος ἐρῶντες. Επῆλθεν ὀλύμπια. τοῦτο προσέθηκεν, ἐπειδὴ ἐστὶν ὀλύμπια ἐν μακεδονίᾳ, καὶ ἐν ἀθήναις. Επὶ τυραννίδι τυραννήσων. Εἰ δὲ ἐν ἀττικῇ. ἐκ τούτου δηλοῦται σαφῶς, ὅτι περὶ τῆς τῶν διασίων τὸ μαντεῖον ἔλεγε. Καὶ ἀθηναίοις. παρ᾽ ἀθηναίοις. Διάσια, ἣν καὶ ἔλεγεν ἴσως ὁ θεὸς ἑορτήν. Εν ᾗ πανδημεί. ἐν ᾗ πανδημεὶ ἑορτάζουσι. θύουσι δὲ πολλοί. Αλλὰ θύματα. τινὰ πέμματα εἰς ζώων μορφὰς τετυπωμένα ἔθυον. Ορθῶς γιγνώσκειν. ἀπλανῶς νοεῖν τὸν χρησμὸν δηλονότι. Επεχείρησε τῷ ἔργῳ. τῇ τυραννίδι. Αἰσθόμενοι. αἴσθησιν τοῦ πράγματος λαβόντες. Επ᾽ αὐτούς. κατ᾽ αὐτούς. Αὐτοκράτορσιν, αὐτεξουσίοις οὖσι. Διαθεῖναι, οἰκονομηθῆναι.

Ηι ἂν ἄριστα. τὸ ᾗ, ἀντὶ τοῦ ὡς ἄν. Φλαύρως. ἀσθενῶς. Επιέζοντο, ἐταλαιπώρουν.

Καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμόν. ἑαυτοὺς δηλονότι παρὰ τὸν βωμόν. τὸ δὲ καθίζουσιν, ἀπὸ τοῦ καθίζω. καθέζονται δέ, ἀπὸ τοῦ καθέζομαι. Οἱ τῶν ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι. οἱ ἔχοντες ἀπὸ τῶν ἀθηναίων τὴν ἐπιτροπὴν τῆς φυλακῆς. Καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν. τῶν ἐρινύων κατὰ ἀν-

 τίφρα-

τίφρασιν. ἃς μετὰ τὴν ὀρέστην οἱ ἀθηναῖοι, πλησίον τοῦ ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο, ἵνα πολλῆς τιμῆς τύχωσιν. Ηλασε δὲ καὶ κλεομένης. βασιλεὺς λακεδαιμονίων, οὗ μέμνηται ἡρόδοτος. ἡ δὲ ἔννοια, ἀμφίβολον πότερον ἤλασε μετὰ τῶν στασιαζόντων φησὶν ἀθηναίων, τουτέστι, καὶ τοὺς στασιάζοντας, ἢ ἤλασε μετὰ τῶν ἀθηναίων ὅτι ἐστασίαζον. ἵνα μὴ ὦσιν ἐν τῇ πόλει οἱ ἀλιτήριοι, ὅπερ ἄμεινον. Κατῆλθον μέντοι ὕστερον. οἱ φυγαδευθέντες. Εκέλευον ἐλαύνειν. μετὰ τὸν κλεομένην. Προσεχόμενον. ἔνοχον ὄντα. Αὐτῷ. τῷ ἄγει. Κατὰ τὴν μητέρα. κατὰ τὸ γένος τὸ μητρῷον. Αὐτὸν, τοῦ ἐκβληθῆναι. συνέβαινε γὰρ αὐτῷ μὴ πιστεύεσθαι στρατηγίαν τοιούτῳ ὄντι. Οἴσειν αὐτῷ. τῷ περικλεῖ.

Ως καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφοράν. τὴν ἀπὸ περιστάσεως δυστυχίαν. καὶ οὐκ ἐξ οἰκείας ἀβουλίας κακοπραγίαν. καὶ ἐν τῇ δημηγορίᾳ, καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τῶν δὲ τριῶν τῶν μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλακται, ἤτοι κακιῶν. καὶ γὰρ αἱ τῆς φύσεως ἐλαττώσεις, καὶ διαπτώσεις, κακίαι πάντως εἰσί. καὶ περὶ οἵων ἐν τῇ δημηγορίᾳ περικλέους, ξυμφορὰς τὰς ἀτυχίας εἴρηκεν. ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι, ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου. ἄλλως. Διὰ τὸ ἄγος. τουτέστι, διὰ τὸ μὴ ἐκβληθῆναι αὐτὸν, ὄντα ἐναγῆ. Τῶν καθ᾽ ἑαυτόν. τῶν ὄντων εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Τὸ ἀπὸ ταινάρου ἄγος. ταίναρον, ἀκρωτήριον λακωνικῆς, ἱερὸν ποσειδῶνος. Νομίζουσιν. οἱ ἀθηναῖοι.

Χαλκιοίκου ἄγος χαλκίοικος ἡ ἀθηνᾶ ἐν σπάρτῃ. ἢ ὅτι χαλκοῦν εἶχεν οἶκον, ἢ διὰ τὸ στερεὸν εἶναι. ἢ διὰ τὸ τοὺς χαλκιδεῖς τοὺς ἐξ εὐβοίας φυγάδας, αὐτὸν κτίσαι. Υπ᾽ αὐτῶν. τῶν σπαρτιατῶν. Εξεπέμφθη, εἰς ἀρχὴν τοῦ ἑλλησπόντου. Ιδίᾳ δὲ αὐτός. παυσανίας. Ερμιονίδα. ἀπὸ ἑρμιόνης πόλεως λακωνικῆς. Τῷ δὲ ἔργῳ, τὰ πρὸς βασιλέα. βουλόμενος δηλονότι τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα ποιεῖν. ἐμήδιζε γάρ. Από τοῦ δὲ πρῶτον. ἀπὸ τούτου τοῦ ἐπιφερομένου περὶ βυζαντίου δηλονότι. Μετὰ τὴν ἐκ κύπρου. ἐν ταῦθα, τὰ περὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ παρουσίας διηγεῖται. Προσήκοντές τινες. διαφορὰ προσήκοντος, καὶ συγγενοῦς. Τῷ δὲ λόγῳ, τῇ φήμῃ. Αὐτῷ. τῷ πέρσῃ. Εἰ οὖν τί σε. ἀντὶ τοῦ σοί. ἀττικὴ δὲ, καὶ ἀρχαία ἡ φράσις, ἀντὶ δοτικῆς, αἰτιατικὴν συντάξαι. Η γραφὴ ἐδήλου. γραφὴ. ἡ ζωγραφία, καὶ ἡ κατηγορία, καὶ ἡ ἀπὸ γραμμάτων ἁπλῶς νῦν. Επὶ θάλασσαν. ἀπὸ τὰ παρὰ θαλάσσια. Ες βυζάντιον. ὄντα δηλονότι. Αὐτῷ. τῷ ἀρταβάζῳ. Καὶ τὴν σφραγῖδα. ἡ σφραγὶς τοῦ περσῶν βασιλέως, εἶχε κατὰ μέν τινας, τὴν βασιλέως εἰκόνα. κατὰ δέ τινας, τὴν κύρου τοῦ πρώτου βασιλέως αὐτῶν. κατὰ δέ τινας, τὸν δαρείου ἵππον, δι᾽ ὃν χρεμετίσαντα, ἐβασίλευσεν. Αποδεῖξαι. τῷ παυσανίᾳ. Παραγγέλῃ, κελεύῃ.

Καὶ τῶν ἀνδρῶν. λείπει ὑπέρ. Κείσεταί σοι εὐεργεσία. διαπαντὸς εὐεργέτης κληθήσῃ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ. Ωστε ἀνεῖναι. ῥαθυμῆσαι. Ων καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι. ἦγουν, τιμώμενος τὰ μεγάλα ὑπὸ τῶν ἑλλήνων. ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ. τῷ λακωνικῷ. Εδορυφόρουν. μετὰ δοράτων προέπεμπον. ταῦτα πάντα ἐν τῇ πρώτῃ παρουσίᾳ ἐπράχθη. Περσικήν. τρυφηλήν. Δυσπρόσοδόν τε. δυσέντευκτον. Ες πάντας. κατὰ πάντων. Τό, τε πρῶτον, ἀντὶ τοῦ, τὸ πρῶτόν τε. Πολιορκηθεὶς, τῇ πολιορκίᾳ ἐκβληθείς.

Ιδρυθεὶς, καθεσθείς. Πράσσων τε. τὰ συμφέροντα ἑαυτῷ. Εσηγγέλλετο, ἐμηνύετο.

Τὴν μονὴν, τὴν ἀργίαν. Επέχον. ἑαυτοὺς δηλονότι. Καὶ σκυτάλην. ἀντὶ τοῦ ἐπιστολὴν λακωνικήν. ἦν δὲ σκυτάλη, ξύλον στρογγύλον ἐξεσμένον, ἐπίμηκες. δύο δὲ παρὰ λακεδαιμονίοις ὑπῆρχον σκυτάλαι, καὶ τὴν μὲν μίαν, κατεῖχον οἱ ἔφοροι τῶν λακεδαιμονίων. τὴν δὲ ἑτέραν τῷ ἐκπεμπομένῳ τῶν στρατηγῶν παρεῖχον. καὶ ὁπότε ἐβούλοντο ἐπιστεῖλαί τι αὐτῷ, φέροντες ἱμάντα λευκὸν περιείλουν τὴν σκυτάλην, καὶ ἐπὶ τοῦ ἱμάντος ἔγραφον. καὶ ἀνελίττοντες, παρεῖχον τὸν ἱμάντα τῷ ἀποφέροντι. τοῦτο δὲ ἐποίουν, ἵνα μὴ μάθωσιν οἱ ἀποφέροντες τὰ ἐν τῷ ἱμάντι γεγραμμένα. ὁ δὲ στρατηγὸς, λαβὼν τὸν ἱμάντα, τῇ ἑαυτοῦ σκυτάλῃ περιείλιττε. καὶ ἐγίνωσκε τὴν τῶν γραμμάτων περιοχήν. εἰ δέ τις εἴποι, καὶ πῶς εἶχεν ὁ παυσανίας σκυτάλην λάθρα τῆς πόλεως ἐξελθὼν, ῥητέον ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στρατηγίας εἶχε τὴν σκυτάλην.

Μη λείπεσθαι. τὸν παυσανίαν δηλονότι. Αὐτῷ. τῷ παυσανίᾳ. Την παραβολὴν τὴν κατηγορίαν. τὸν κίνδυνον. τὸ γεγονὸς ὑπ᾽ αὐτοῦ παράβολον. Τὸν βασιλέα δράσαι τοῦτο. τὸ κακὸν δηλονότι. καὶ μὴν οὐκ ἦν βασιλεὺς, ἀλλ᾽ ἐπίτροπος. Επειτα διαπραξάμενος. χρήμασι δηλονότι, καὶ λόγοις διαπραξάμενος, ἤτοι διακρουσάμενος τὴν κατηγορίαν.

Πρὶ

Περὶ αὐτῶν, τῶν κατηγορημάτων. Γένους τοῦ βασιλέως ὄντα. ἡρακλείδης γὰρ ἦν.

Ἐν τῷ παρόντι. καιρῷ δηλονότι. Τὸν λεωνίδου. οὗτος ὁ λεωνίδης ὁ ἐν θερμοπύλαις ἀριστεύσας κατὰ τῶν μηδικῶν. Ἀνεψιὸς ὢν. τοῦ παυσανίου. Ὑποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε. διὰ τὸ μὴ στέργειν τοῖς λακωνικοῖς νόμοις τοῖς παροῦσι. τοῖς ἤθεσι τῶν λακώνων.

Ἐξεδιῄτητο. ἔξω τῶν λακωνικῶν διῃτᾶτο νόμων. Ἐπὶ τὸν τρίποδα. οὐκ ἐν ᾧ ἐμαντεύετο ὁ ἀπόλλων, ἀλλ' ἕτερόν τινα, ὃν ἔλαβον οἱ ῥωμαίων βασιλεῖς, καὶ μετέθηκαν ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον τοῦ βυζαντίου. Ἐξεκόλαψαν. διορύξαντες, ἀπήλειψαν. Ἐν τούτῳ καθεστήκει. ἐν τῇ κατηγορίᾳ τοῦ μηδισμοῦ. ἀπηλέγχθη γοῦν μὴ ἐμμένειν τοῖς ἤθεσι τῶν λακεδαιμονίων. Παρόμοιον. τῷ μηδισμῷ δηλονότι. Τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. λείπει ἡ ἐν.

Καὶ ἦν δὲ οὕτω. τὸ δὲ, ἀντὶ τοῦ γάρ. Καὶ πολιτείαν. αὐτονομίαν. Καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. μετὰ τῆς σπάρτης. ἤγουν τὸν μηδισμόν. Τὰς τελευταίας. δηλονότι καὶ ἄλλας ἀπέστειλεν. Ἀνὴρ ἀργίλιος. τινὲς, κύριον. τινὲς. ἐθνικὸν, ἀπὸ πόλεως θρᾴκης, ὅπερ ἄμεινον). Παιδικά ποτε. τὸ παιδικὰ, ὀξυτόνως, οὐδέτερον πληθυντικόν. τοῦτο δέ τινες, ἐπὶ ἀγαθοῦ ἔρωτος. τινὲς δὲ, ἐπὶ αἰσχροῦ λαμβάνουσι. παιδικὰ, ἀντὶ τοῦ ἐρώμενος ἐθάρρει. τὸ γὰρ πιστότατος ὤν. Πάλιν ἀφίκετο. ἐπανῆλθε. Καὶ παραποιησάμενος, ἀντὶ τοῦ ὁμοίαν ποιησάμενος ὁ ἀργίλιος. Ἡ καὶ ἐκεῖνος. ἐκεῖνος ὁ παυσανίας. Καὶ αὐτὸν εὕρεν. ὡσανεὶ ἔλεγεν, εὗρε τοῦτο ἀληθὲς, ὃ ὑπενόει γεγράφθαι. Ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου. ἀπὸ συνθήματος τοῦ ἀργιλίου. Διακονίαις παραβάλοιτο. ταῖς ἀγγελίαις ταῖς ἄλλαις διαβάλλοι. Παραβάλοιτο, παραβόλως κατηγορήσειεν, ἢ ὑπόπτως διακονήσειε. Προτιμηθείη δέ. ἐν εἰρωνείᾳ τὸ προτιμηθείη λέλεκται. Ἀκριβῶς. ἀληθῶς. Ἐποιοῦντο. ἔμελλον ποιήσειν. ποιῆσαι ἐβούλοντο. Λέγεται δ' αὐτόν. τὸν παυσανίαν. Ἐφ' ᾧ ἐχώρει. οὗ χάριν. Ἄλλου δὲ ἐφόρου δηλονότι ἀφανῶς νεύσαντος, ὅστις ἦν φίλος τῷ παυσανίᾳ. Χωρῆσαι δρόμῳ. λέγεται τὸν παυσανίαν. Καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα. φασὶ γὰρ ὅτι ἡνίκα ἔφραξαν κατ' αὐτοῦ τὸ οἴκημα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀλκιθέα, πρώτη λίθον ἐπέθηκε. τοιαῦται γὰρ αἱ λακωνικαὶ γυναῖκες τεκμήριον δὲ τοῦτο τοῦ μισοτυράννους εἶναι τοὺς λάκωνας. Τὸ παραυτίκα μέν. ἤγουν μετὰ τὸ ἐνεστώς. Ὑστέρησαν, ἐβράδυναν, ἵνα δῆθεν μὴ ἀσεβήσωσιν. ἑτέρῳ δὲ τρόπῳ ἠσέβησαν, ἐν ἱερῷ αὐτὸν πολιορκήσαντες. Ἔνδον ὄντα τηρήσαντες. διῄει γοῦν εἰς τὸ ἱερὸν πολλάκις. Καὶ ἀπολαβόντες ἔσω. μονώσαντες. περιείρξαντες. Ἀπῳκοδόμησαν. τειχίσαντες τὰς θύρας, ἀπέφραξαν. Ἐμέλλησαν. εἰς δύο ἔτεμον. Ἐς τὸν καιάδαν. ἐμβάλλειν δηλονότι. τόπος ὁ καιάδας ὀρωρυγμένος ἐν λακωνικῇ, ὅπου τοὺς κακούργους εἰώθασι ῥιπτεῖν.

Πλησίον που. τοῦ καιάδου. Ὁ ἐν δελφοῖς. ὁ ἀπόλλων. Τόν τε τάφον. τὸ σῶμα.

Ἐν τῷ προτεμενίσματι. ἐν τῷ προπυλαίῳ. Δύο σώματα. τουτέστι, δύο ἐφόρους ἀποθανεῖν ἀντ' αὐτοῦ, οἱ δὲ, ἐσοφίσαντο τοὺς ἀνδριάντας. ἄλλως. ἀνθ' ἑνὸς σώματος τοῦ παυσανίου, δύο στήλας τοῦ παυσανίου ἀνέθηκαν. Τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ παυσανίου. παρέκβασις, διὰ τὸ ἀκόλουθον εἶναι ταῦτα τῷ μετὰ παυσανίαν. οὐδὲν γοῦν ταῦτα πρὸς τὸ ἄγος συμβάλλεται. Ἐτύγχανε γὰρ ὠστρακισμένος. διὰ τὸ φρόνημα, ὃ εἶχεν ὁ θεμιστοκλῆς περὶ τῆς σαλαμῖνος, ἐξωστρακίσθη ὑπὸ ἀθηναίων, ἵνα τὸ φρόνημα αὐτοῦ καθέλωσιν. Οἷς εἴρητο. ἐνετέταλτο. Αὐτῶν εὐεργέτης. ἐπειδὴ γὰρ οὐ συνεμάχησαν οἱ κερκυραῖοι τῇ ἑλλάδι μετὰ τοῦ βαρβάρου, ἀλλὰ ἐσοφίσαντο, ἔμελλον αὐτοὺς ἀνελεῖν οἱ πολεμήσαντες. ὁ δὲ θεμιστοκλῆς, ἐκώλυσε λέγων, ὅτι εἰ τοῦτο γένηται, καὶ τὰς μὴ συμμαχησάσας πόλεις ἀνέλωμεν, μεῖζον πάθος ἔσται τῇ ἑλλάδι, ἤπερ ὁ πέρσης αὐτῇ κυριεύσας ἐπεξῆλθε, καὶ διὰ τοῦτο ἦν εὐεργέτης αὐτοῖς. Διακομίζεται, ἄγεται. Ἐς τὴν ἤπειρον τὴν κατ' ἀντικρύ. τὴν θεσπρωτίδα. Κατὰ πύστιν, φήμην. Οὐ φίλου. πέμψαντος γάρ ποτε ἀδμήτου ἀθήνησι περὶ συμμαχίας αἰτήσεως, ὁ θεμιστοκλῆς ἀνέπεισε τὴν πόλιν μὴ δοῦναι αὐτῷ βοήθειαν. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἦν αὐτῷ φίλος. Καταλῦσαι, καταλῦσαι μὲν, κυρίως ἐπὶ τῶν ὀχουμένων ἐπὶ ἅρματος. κατάγειν δὲ, ἐπὶ νεώς.

Καὶ οὐκ ἄξιοι. οὐκ ἄξιον νομίζει εἶναι τοῦ ἀδμήτου. Εἴ τι ἄρ' αὐτός. ὁ θεμιστοκλῆς. Αὐτῷ ἀθηναίων δεομένῳ. αὐτῷ τῷ ἀδμήτῳ. Καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου. τὸ ἑξῆς, ὑπ' ἐκείνου τοῦ ἀδμήτου, ὑπὸ πολλῷ ἐκείνου ἀσθενεστέρου. πᾶς γὰρ ὁ τυχὼν, τὸν δυστυχοῦντα δύναται τιμωρεῖσθαι. Καὶ ἅμα αὐτός. ὁ θεμιστοκλῆς. Ἐκείνῳ. τῷ ἀδμήτῳ. Χρείας τινός. χρείας τινὸς ἔξωθεν, καὶ οὐχὶ περὶ ζωῆς, καὶ θανάτου. Ἐκεῖνον δ' ἄν. τὸν ἄδμητον. Αὐτὸν εἰπών.

τὸν θεμιστοκλέα. Καὶ ἐφ' ᾧ. οὗ ἕνεκα. Αποστερῆσαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ οὐκ ἀξιοῖ. Ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν, ἐκαθέζετο. αὐτῷ τῷ σχήματι. Καὶ πολλὰ εἰποῦσιν, ἀντὶ τοῦ ἀπειλήσασιν. Ες πύδναν. ἕως τῆς πύδνας. Τὴν ἀλεξάνδρου. πόλιν δηλονότι, τοῦ φιλέλληνος.

Καὶ ἦν γὰρ ἀγνώς. ἄλλο δυστύχημα τοῦ θεμιστοκλέους. καὶ διὰ φεύγει. ὅτι καὶ αὐτόν φησι συνειδότα ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγειν τὸν θεμιστοκλέα. Απομνήσεσθαι. ἀποδοῦναι μνησθέντα. Καὶ ἀποσαλεύσας. ἀποφυγὼν ἐκ τοῦ λιμένος, καὶ σάλῳ ὁμιλήσας. τουτέστι τῷ ἀλιμένῳ τόπῳ, ἔνθα σάλος γίνεται. Οτι θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ. λείπει ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ ὢν μετοχή. ἵν' ᾖ, θεμιστοκλῆς ὤν, καὶ ἥκω διὸς, παῖς ὤν. Πλείω ἀγαθά. εἰργασμένα δηλονότι. Ασφαλεῖ μὲν ἐμοί. τὰ πράγματα ἦσαν δηλονότι. Εν ἐπικινδύνῳ. πράγματι δηλονότι. Η ἀποκομιδή. ἡ ὑποστροφή. Καί μοι εὐεργεσία. ἀντίχαρις. Δὲ αὐτόν. τὸν πέρσην. Εθαύμασέ τε. ὅτι εἴπερ ἐπειδὴ ἴσχυσε μηχανῇ τινι σῶσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. Τὴν διάνοιαν. τὴν γνῶσιν. Οδ' ἐν τῷ χρόνῳ. ἐσκόπει γὰρ εἴπως αὐτὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἀνακαλέσοιντο οἱ ἀθηναῖοι. Ον ἐπέσχεν. ἑαυτὸν δηλονότι. Καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας. τῶν ἐθῶν. Παρ' αὐτῷ. τῷ πέρσῃ. Καὶ ὅσος οὐδείς πω ἑλλήνων ἱστιαῖος, καὶ ἱππίας, καὶ δημάρατος, καὶ ἄλλοι. Καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ. ἔθνους δηλονότι. Υπετίθει αὐτῷ. ὑπέβαλε τῷ πέρσῃ. Διδοὺς, ἀντὶ τοῦ διδόμαι. Ην γὰρ ὁ θεμιστοκλῆς. ἐγκώμιον θεμιστοκλέους. Φύσεως ἰσχύν. τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων, ὅσον δύναται. Τί ἐς αὐτὸ μᾶλλον. εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς φύσεως. Θαυμάσαι, ἀντὶ τοῦ θαυμασθῆναι ἄνευ μαθήσεως τὴν ξύνεσιν. Οἰκεία. φυσική. Καὶ οὔτε προμαθών. οὔτε ἀπὸ προμαθήσεως ἀγαγόντι ἐς αὐτήν. ἤτοι τὴν ἰσχὺν τῆς φύσεως. Τῶν τε παραχρῆμα. τῶν παραπιπτόντων. Γνώμων, κριτής.

Επιπλεῖστον. καλῶς τὸ ἐπὶ πλεῖστον. θεοῦ γὰρ μόνου τὸ πάντα εἰδέναι. Οἷός τε. ἦν δηλονότι. Ων δ' ἄπειρος. ὧν δὲ ἄπειρος εἴη, οὐκ ἀπήλλακτο κρίναι ἱκανῶς. οἷον, καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἀγνώστοις οὐ διημάρτανε τῆς κρίσεως, ὡς ἐδήλωσε καὶ ἐπὶ τῶν νεῶν τῆς κτίσεως, καὶ ἐπὶ τῆς σαλαμῖνος, καὶ ἀλλαχοῦ. Τό, τε ἄμεινον, ἢ χεῖρον. τὸ συνοῖσον. ἢ τὸ βλαπτικόν. Προεώρα μάλιστα. τῶν ἄλλων δηλονότι. Αὐτοσχεδιάζειν, ἑτοίμως λέγειν. Φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτόν. αἷμα γὰρ ταύρειον πιὼν, ἀπέθανεν. Εν μαγνησίᾳ. δύο γάρ εἰσι μαγνησίαι, θεσσαλὴ, καὶ ἀσιανή. Μυοῦντα δέ. πόλις καρύας ὁμνοῦς. Τὰ μὲν κατὰ παυσανίαν. ὥσπερ σχετλιάζων, καὶ ἀνοιμώζων ταῦτά φησιν ὁ συγγραφεύς. Περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως. καὶ ἄλλας γὰρ ἐποιήσαντο ἀπελάσαι τοὺς ἐννέα ἄρχοντας. Τὸ περὶ μεγαρέων. οὐ τὸ μεγαρέων, ἀλλὰ, τὸ μὴ εἶναι αὐτονόμους τοὺς ἕλληνας. Ψήφισμα. ὃ ἔγραψε θεμιστοκλῆς.

Τοῖς λιμέσιν. οὐ μόνον τοῦ πειραιῶς, ἀλλὰ παντὸς λιμένος, ὧν ἦρχον οἱ ἀθηναῖοι. Τἄλλα ὑπήκοον, τοῖς λακεδαιμονίοις. Επικαλοῦντες, ἀντὶ τοῦ ἐγκαλοῦντες. Επ' ἐργασίαν. περιττὴ ἡ πρόθεσις. Καὶ τῆς ἀορίστου. τῆς πολλῆς. Τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς. τὴν γῆν λέγει τὴν μεταξὺ μεγάρων, καὶ ἀττικῆς, ἥντινα ἀνέθεσαν ταῖς ἐλευσινίοις θεαῖς. τὴν αὐτὴν δὲ λέγει καὶ ἀόριστον. ἀόριστος δέ ἐστιν, ἡ μὴ ἔχουσα ὅρους, μὴ δὲ σπειρομένη. ἡ γὰρ σπειρομένη, ὅρους ἔχει, ἅτε οὖσα μεμερισμένη. ἔστιν ἑκάστου τὸ δίκαιον τῆς διακρίσεως. Καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχήν. ὡς ὅτι δούλους τοὺς ἀποφεύγοντας ἐδέχοντο. Καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδέν. οἷον, περὶ τῆς ποτιδαίας, καὶ τῶν ἄλλων. Γνώμας σφίσι. βουλάς. καὶ ἄλλας γὰρ ἐποιήσαντο, τὸ ἀπελάσαι τοὺς ἐννέα ἄρχοντας. Απαξ. παντελῶς. Ως μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα· τὸ ψήφισμά φησιν οὐ τὸ μεγαρέων, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτονόμους τοὺς ἕλληνας. Οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ. ὀργῇ, διανοίᾳ. τρόπῳ. σκοπῷ. Καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πρὸς τὰ συμβαίνοντα. Τρεπομένους, μεταβαλλομένους. Καὶ τοὺς ἀναπειθομένους. περιττὴ ἡ ανα. τουτέστι, πειθομένους Τοῖς κοινῇ δόξασι. κοινῇ δόξασι μὴ βοηθεῖν, καὶ μὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὀλιγωρεῖν τὸν πόλεμον, μὴ δὲ τὸν συμβουλεύσαντα αἰτιᾶσθαι. Η μὴ δὲ κατορθοῦντας. ἀντὶ τοῦ, ἢ μὴ δὲ κατορθούντων. ἀντίπτωσις γάρ ἐστι. Τὰς ξυμφορὰς, τὰς ἀποβάσεις. Αμαθῶς, ἐσφαλμένως. Λακεδαιμόνιοι δέ. ὅτε ἐκώλυον τὸ τεῖχος γενέσθαι.

Εἰρημένον γάρ. ὑπειρημένου ὄντος τοῦ πράγματος ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς τριακοντούτεσι. Διαφόρων. τῶν ὑποθέσεων, ἐξ ὧν διάφορα φρονοῦμεν. Δέχονται. λύειν τὰ διάφορα ταῖς δίκαις. Η λόγοις. διαδικασίαις. Καθαιρεῖν. ἀκυροῦν. Προύχονται. προβάλλονται. Αἰτίαν ὑπολείπησθε. ἀντὶ τοῦ, αἰτιάσησθε. Τὸ γὰρ βραχύ. εἴ τε φοβούμεθα τοὺς

λακε

λακεδαιμονίους, εἴτε καὶ μή. Τοῦτο, πᾶσαν. τὸ καθελεῖν τὸ μεγαρέων πινάκιον. Οἷς εἰ ξυγχωρήσετε. τοῖς λακεδαιμονίοις. Απισχυρισάμενοι δέ. ἰσχυρῶς ἀπαγορεύσαντες.

Προφέρεσθαι. ὁμιλεῖν. Διανοήθητε. πάντοτε, ὁσάκις ἂν κελευώμεθα. Πρίν τι βλαβῆναι. ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος. Καὶ αὕτη μεγάλη. κατὰ κοινοῦ τὸ, διάνοια. Μὴ δὲ ξὺν φόβῳ. ἐὰν γὰρ ὑπακούσωμεν αὐτοῖς φησιν, ἐν τούτῳ λοιπὸν καὶ περὶ τῶν ἄλλων δεδοίκαμεν.

Δικαίωσις. κέλευσις. πρόσταξις. τὸ δικαιοῦν διὰ μικρὰν πρόφασιν μὴ δέχεσθαι πόλεμον.

Οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν. οὐκ ἀσθενεστέρως διακεισόμεθα. Αὐτουργοί τε γάρ εἰσι. δι' ἑαυτῶν τὴν γῆν ἐργαζόμενοι ἄνευ δούλων. Απειροι. ἀδίδακτοι. Οὔτε ναῦς πληροῦντες. ἀνδρῶν δηλονότι. Τῶν αὑτῶν δαπανῶντες. ἐξ ὧν ἔχουσιν. Εἰργόμενοι. θαλασσοκράτορες γὰρ οἱ ἀθηναῖοι. Αἱ δὲ περιουσίαι. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι ἅτε πένητες, βιαίως εἰσφέροιεν.

Ανέχουσι. βαστάζουσιν. αὐξάνουσι. Τὸ μέν. τὸ τῶν σωμάτων, ὡς σώζοντες αὐτὰ ἐκ τῶν πολέμων. δεῖ δὲ ὑποστίξαι εἰς τὸ μέν. Πιστόν. βέβαιον. Τὸ δέ. τὸ δὲ τὸ τῶν χρημάτων οὐκ ἔστι φησὶ βέβαιον, ὅπως μὴ δαπανηθῶσι. Μὴ οὐ προαναλώσειν. σημείωσαι μὴ προαναλώσειν τὰ χρήματα, πρὸ τοῦ πολέμου τὸ βέβαιον οὐκ ἔχουσιν. οἱ δ' αὐτουργοὶ τοῦ πολέμου, τὸ πιστὸν ἔχουσιν, ὅτι περιγενήσονται, διότι τοῖς κινδύνοις ὑπομένειν ἐμελέτησαν. Πολεμεῖν δέ. καθὸ μόνοις τοῖς σώμασι θαρροῦσιν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, πρὸς τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς χρήμασι θαρροῦσιν. Αντιπαρασκευήν. ἀνθόπλισιν. Μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι. αὐτόνομοι γὰρ πάντες. Καὶ οὐχ ὁμόφυλοι. οἱ μὲν γὰρ δωριεῖς. οἱ δὲ, αἰολεῖς. οἱ δὲ, βοιωτοί.

Χρόνιοί τε ξυνιόντες. ἐκ τοῦ πολεμεῖν τῇ ἀπουσίᾳ. Εν βραχεῖ μὲν μορίῳ. Ιστέον ὅτι τῆς δημοκρατίας διαβολὴν πᾶσαν ἐνταῦθα ἔθηκε. Κωλύσονται. ἀντὶ τοῦ κωλυθήσονται. Οἴεται βλάψειν. τὰ κοινὰ δηλονότι. Οταν σχολῇ. βραδέως. Διαμέλλωσι. βραδύνωσιν. Οὐ μέντοι. οὐ μένουσι φησίν, ἀλλ' εἰσὶν ὀξεῖς. Οὐδ' ἡ ἐπιτείχισις. ἐπιτείχισίς ἐστι, πόλιν τινὰ ἑτέραν πλησίον ἄλλης τειχίσαι, διὰ τὸ φρουρεῖν, καὶ λυμαίνεσθαι τὴν γῆν. Τὴν μὲν γάρ. τὴν ἐπιτείχισιν. Καὶ οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν. δυνατῶν ὄντων ἡμῶν ἀντεπιτειχίσαι ἐκείνοις.

Καταδρομαῖς. ἐφόδοις. Καὶ αὐτομολίαις. δεχόμενοι τοὺς αὐτομόλους δούλους. Απὸ τῶν μηδικῶν. ἀλλὰ δηλονότι καὶ πρὸ τῶν μηδικῶν. Καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶν τι. ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ μὴ μελετᾶν. Τέχνης ἐστίν. ἢ ἐπιτήδευμα. ἢ πρᾶγμα. Μηδὲν ἐκείνῳ. τῷ ναυτικῷ. Μισθῷ μείζονι. τοῦτό φησιν, ὅτι οὐ δεινὸν, εἰ οἱ λακεδαιμόνιοι μισθῷ μείζονι ἀπὸ τῶν ὀλυμπίασιν, ἢ δελφοῖς χρημάτων πειρῷντο ὑποκλέπτειν τοὺς ἡμετέρους συμμάχους. τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν δεινὸν, εἰ πρὸς ἄλλους μετὰ τῶν ἡμετέρων μετοίκων ἐσέβαλλον. μὴ ὄντων ἡμῶν ἀντιπάλων βούλεται δὲ διὰ τούτων δεῖξαι ὅτι οἱ λακεδαιμόνιοι μεθ' ἡμῶν μὲν, ἢ μετὰ τῶν ἡμετέρων συμμάχων, ἰσχυροί εἰσι, καὶ δεινὸν ἔνθα εἰσβάλλοιεν. μόνοι δὲ αὐτοὶ μετὰ τῶν ἰδίων συμμάχων. ἀδύνατοι, μήτε ναυτικὴν ἔχοντες, μήτε πολέμων ἐμπειρίαν. νῦν δὲ τούτων ἡμῶν ὄντων. ἤγουν ἀντιπάλων, οἷον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας καὶ τὴν ναυτικὴν ἐμπειρίαν. ὥσπερ δὲ καὶ πολεμικὴν, οὐ δεινὸν, εἰ λακεδαιμόνιοι καθ' ἡμῶν ἥκοιεν. Μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν. τῶν λακεδαιμονίων μὴ ὄντων. Δεινὸν ἂν ἦν. εἰ ἦν αὐτοῖς φησι κατ' ἄλλων ὁ πόλεμος, μὴ καθ' ἡμῶν, οἳ καὶ πολίτας ἔχομεν κυβερνήτας, δεινὸν ἂν ἦν ἐκείνοις τὸ τοὺς λακεδαιμονίους λαβεῖν τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους. νῦν δὲ καθ' ἡμῶν ὄντος αὐτοῖς τοῦ πολέμου, οὐκ ἔστιν ἡμῖν τοῦτο δεινόν. τὸ δὲ ἐσβάντων αὐτῶν, καὶ τῶν μετοίκων, περὶ λακεδαιμονίων λέγει. ὅτι ἔμελλον δεινοὶ εἶναι ἐκείνοις, ἐσβάντες κατ' αὐτῶν μετὰ τῶν ἡμετέρων μετοίκων, οὓς ὑποκλέπτουσιν ἐξ ἡμῶν. ἄλλοι δὲ οὕτω φασίν, ὅτι δεινὸν ἡμῖν ἔμελλεν εἶναι τοῦτο, ὑποκλέπτειν τοὺς παρ' ἡμῖν ξένους τῶν αὐτῶν εἰ μὴ ἱκανοὶ ἦμεν ἡμεῖς, καὶ οἱ μέτοικοι ἐλθεῖν κατ' αὐτῶν, καὶ ἐκτὸς τῶν ξένων. νῦν δὲ οὐκ ἔστιν ἡμῖν τοῦτο δεινόν, ἐπειδὴ ἱκανοί ἐσμεν καὶ χωρὶς τῶν ξένων. ἐλθεῖν κατ' αὐτῶν μετὰ τῶν μετοίκων ἡμῶν. τουτέστιν, ἰώνων. Μὴ δὲ τόδε τι. τὸ ἀντιπάλους ἡμᾶς αὐτοὺς μετὰ τῶν μετοίκων εἶναι αὐτοῖς. Οὐδεὶς ἂν δέξαιτο. οὐδεὶς ἄν φησι θελήσειε ξένος, τὴν πατρίδα φεύγειν, καὶ μετὰ τῶν ἀσθενεστέρων, τουτέστι λακεδαιμονίων, ἀγωνίζεσθαι διὰ μισθὸν ὀλιγήμερον. τὸ δὲ τὴν πατρίδα φεύγειν, δηλοῖ ὅτι σύμμαχοι, καὶ ὑπήκοοί εἰσιν αὐτῶν. καὶ δηλονότι ἐὰν τοῖς λακεδαιμονίοις διὰ μείζονα μισθὸν προσχωρήσωσι. διωχθήσονται ὑπὸ τῶν ἀστῶν ἕκαστος βιαζομένων, πολιορκουμένων ὑπὸ ἀθηναίων διὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ναυτῶν.

Τήν τε ἑαυτοῦ φεύγειν. κατοικεῖν. Της ἡσσονος ἥσσονες γὰρ τὰ θαλάττια οἱ λάκωνες. Καὶ

οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται. πλέον φησὶ βλαβήσονται, μέρους τῆς πελοποννήσου δῃωθέντος, ἢ πᾶσα ὅλη ἡ ἀττική. κατὰ πολὺ γὰρ μείζων ἡ πελοπόννησος. Τὸ γὰρ θαλάσσης κράτος. ὅπερ ἔχομεν δηλονότι. Εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται. δηλονότι ἡμεῖς. οὐ γὰρ ἔχουσιν οἱ λακεδαιμόνιοι ναῦς. χρὴ οὖν ἡγήσασθαι ἡμᾶς νησιώτας, καὶ ὡς νῆσον τὴν πόλιν οἰκεῖν, τῶν ἀγρῶν μὴ φροντίζοντας. Καὶ οἰκίας. τὰς ἐν τοῖς προαστίοις. Κρατήσαντές τε γὰρ αὖθις. εἰς τὸ μέλλον. Ησυχάσουσιν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Τήν τε ὀλόφυρσιν. χρὴ δηλονότι, τὸν θρῆνον, τὴν λύπην.

Αλλὰ τῶν σωμάτων. τῶν ἀνδρῶν. Οὐ γὰρ τάδε. τὰ κτήματα. Οὐχ ὑπακούσεσθε. οὐχ ὑπείξετε. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα. αἰνίττεται σικελίαν, καὶ ἰταλίαν, ἧς ἐπεθύμουν κρατῆσαι.

Διανοίας. ἐπιβουλάς. Αλλ' ἐκεῖνα μὲν. τὰ περὶ σικελίαν. Οὔτε γὰρ ἐκεῖνο. τὸ περὶ μεγαρέων ψήφισμα. τὸ ἐξηλατεῖν. Οτι ἀνάγκη πολεμεῖν. ἡμᾶς δηλονότι. Εκ τε τῶν μεγίστων. κατὰ κοινοῦ τὸ εἰδέναι χρή. Υποστάντες μήδους. δεξάμενοι. Καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε. οὐκ ἀπὸ τοσαύτης παρασκευῆς, ἀλλὰ ἐλάσσονος. Γνώμῃ τε πλείονι, ἢ τύχῃ, συνέσει. φρονήσει. ὅθεν πλέον ἐν ταῦθα τῶν ἄλλων ἡ γόργιος ἐλήφθη παρίσωσις. καὶ ἔστιν οὐκ ἄχαρις διὰ τὴν ταχεῖαν πλοκὴν τοῦ ὀνόματος. Ων οὐ χρὴ λείπεσθαι. τῶν πατέρων. Επιγιγνομένοις παισὶν ἡμῶν δηλονότι. Τῇ ἐκείνου γνώμῃ. βουλῇ. Εφρασεν. ἑρμήνευσεν. Επὶ ἴσῃ, καὶ ὁμοίᾳ. διὰ ἰσοτιμίας, καὶ οὐχὶ κελευόμενοι. Καὶ οἱ μὲν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Εν αὐταῖς. ταῖς αἰτίαις, καὶ διαφοραῖς. Ακηρύκτως μὲν. ἄνευ κηρυκείου, ὡς πρὸς φίλους δῆθεν. οἱ γὰρ πρὸς ἐχθροὺς ἀπιόντες, ἀσφαλείας ἕνεκεν ὁσάκις ἠβούλοντο, μετὰ κηρυκείου ἀπήεσαν. οὓς ἀνόσιον ἡγοῦντο, καὶ ἀσεβές, κακουργεῖν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ
ΔΕΥΤΕΡΑ

Νθένδε ἤδη. ἀπὸ τῆσδε τῆς αἰτίας. Εν ᾧ. πολέμῳ. Εν ᾧ. διὰ οὗ. ἀφ' οὗ. Ακηρυκτεί. ἄνευ κηρυκείας, ὡς ἐχθροί. ἄνευ κηρυκείου μᾶλλον, καὶ προκαταγγέλσεως. Παρ' ἀλλήλους. παρ' ἀλλήλους ἐρχόμενοι, ὅθεν μίξις εἴρηται. Καταστάντες τε ξυνεχῶς. ἀρχὴν τοῦ πολέμου ποιήσαντες. Τέσσαρα μὲν γάρ, καὶ δέκα. ἀπὸ πρὸς τὸ ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος. τὰ γὰρ ἄλλα, διὰ μέσου. Εὐβοίας ἅλωσιν. ἣν ἐν τῇ πρώτῃ λέγει. Επὶ χρυσίδος. ἡ χρυσὶς ἱέρεια ἦν ἐν ἄργει. ἠρίθμουν δὲ τοὺς χρόνους οἱ ἀργεῖοι ἀπὸ τῶν ἱερειῶν.

Ετι δύο μῆνας. τουτέστι, δέκα μῆνας. κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ ἠλλάσσοντο. Βοιωταρχοῦντες. οἱ τῶν βοιωτῶν ἄρχοντες. ἦσαν γὰρ οἱ πάντες ἕνδεκα. Καὶ τὴν πόλιν θηβαίοις προσποιῆσαι. ἵνα μὴ δημοκρατῆται. Θέμενοι δέ. ἀντὶ τοῦ, περιθέμενοι ἑαυτοῖς. ὅμηρος, σάκε' ὤμοισιν ἔθεντο. ἀνόητον γὰρ τὸ μεταξὺ πολεμίων ὄντας, μὴ περικεῖσθαι τὰ ὅπλα. τοῦτο δὲ εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ ὁδῷ τυχὸν ἐβάσταζον αὐτά. ὡς δὲ εἰς τοὺς πολεμίους ἦλθον, ἐνεδύσαντο. Τοῖς μὲν ἐπαγομένοις. τοῖς προδόταις. Εργου ἔχεσθαι. φόνου δηλονότι

Γνώμην δὲ ἐποιοῦντο. βουλήν. Επιτηδείοις. πρὸς φιλίαν. Τὴν πόλιν ἀγαγεῖν. δηλονότι τῶν ἀθηναίων. Κατὰ τὰ πάτρια. ἔθη δηλονότι. Ξυμμαχεῖν. τοῖς θηβαίοις. Παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα, ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς ὁπλίζεσθαι. Σφίσι ῥᾳδίως. τοῖς θηβαίοις. Προχωρήσειν, προσανεύσειν. Εξαπιναίως. ἀπροσδοκήτως. Καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι. παρὰ τῶν θηβαίων. Οὐδὲν ἐνεωτέριζον. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Πράσσοντες δέ πως ταῦτα. πῶς. κατά τινα τρόπον. συντακτέον δὲ οὕτω. πράσσοντές πως δέ, κατενόησαν πως Επιθέμενοι. μετὰ βάρους ἐπελθόντες τοῖς θηβαίοις. ἀττικὴ ἡ φράσις. Τοὺς κοινοὺς τοίχους. τοὺς μεταξὺ τῶν οἰκούντων. Ιν' ἀντὶ τείχους. ᾖ. ἵνα μὴ ἐν ταῖς οἰκίαις μόνοι ξυλλέγωσι. Μὴ κατὰ φῶς. ἐν τῷ φωτί. Καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου. ἰσοπαλὴς ἡ μάχη γένηται. Φοβερώτεροι ὄντες φοβερώτεροι οἱ ἀθηναῖοι. σφετέρας δέ, τῆς πλατειῶν. Προσέβαλλον τε εὐθύς. προσέπεσον. Ες χεῖρας ᾔεσαν κατὰ τάχος. καθὸ ἐνόμισαν προσωρμῆσθαι αὐτοῖς τοὺς πλαταιεῖς Καὶ τὰς προσβολάς. τῶν πλαταιέων. Ηι προσαιρήσοιεν. τὸ ᾗ ἀντὶ τοῦ ὅπου. Αὐτῶν τε προσβαλόντων. τῶν ἀνδρῶν δηλονότι Απειροι μέν, ἀδίδακτοι. Οντες ἐν σκότῳ. οἱ πλείους. Ηι χρὴ σωθῆναι. ὅπου. Τελευτῶντος τοῦ μηνός. γινόμενος ἦν ὁ πόλεμος, φθινούσης σελήνης. τὸ κατὰ σελήνην λέγει μηνός. τουτέστιν, ἐν συνόδῳ. Ηι ἐσῆλθον. ὅπου.

Στυ

Στυρακίῳ. στυράκιον λαβών τις φησὶ τῶν πλαταιέων, ἐν τῷ μοχλῷ τῆς θύρας ἐνέβαλεν ἀντὶ βαλάνου. βάλανος δέ ἐστι, τὸ βαλλόμενον εἰς τὸν μοχλὸν σιδήρειον, ὃ καλοῦμεν μάγγανον. ὅθεν καὶ ἡ κλεὶς καλεῖται βαλανάγρα, παρὰ τὸ ἀγρεύειν τὴν βάλανον. εἰκότως δὲ ταύτας τὰς πύλας οὕτως ἠμελῆσθαι, ὡς εἰρήνην ἀγόντων αὐτῶν, καὶ οὐ δεδιότων, οὐδὲ ἐλπιζόντων ἐπιβουλήν. ἄλλοι δὲ τὸ στυράκιον, ἔλαβον τὸ ξύλον τοῦ ἀκοντίου ἀνοήτως. πᾶν μὲν γὰρ οὐκ ἐδύνατο ἐν τῷ μοχλῷ κατακρυφθῆναι. εἰ δὲ ὑπερεῖχεν, ἀνεσπάσθη ἂν ὑπό τινος τῶν θηβαίων. ἄλλως. στυράκιόν ἐστιν ὁ καλούμενος σαυρωτὴρ τῶν δοράτων. Κατὰ πύλας ἐρήμους. ἀφυλάκτους. Ταχεῖα ἐπεγένετο. τοῖς πλαταιεῦσι. Ξυνεστραμμένοι. ὁμοῦ συνηγμένοι. ἀθρόοι. εἰς ἓν συνηγμένοι. Εἰς οἴκημα. πύργος ἦν τοῦ τείχους, ἔχων ἔνδοθεν ἀπὸ τῆς πόλεως εἴσοδον. οὐκέτι δὲ καὶ ἔξοδον. Οἰόμενοι πύλας. θύραι, αἱ τοῦ οἴκου. πύλαι, αἱ τοῦ τείχους. Ἀντικρυς. τὸ ἄντικρυς, ἐνταῦθα μὲν ἐξεναντίας. ἀεὶ δέ, ἀντὶ τοῦ φανεροῦ κεῖται.

Ἀπειλημμένους. περιειργμένους. Περιέστησαν. ἔξω. Ἐπεπράγεσαν. ἐδυστύχησαν. ἀπὸ συνθήκης δηλονότι. Τῆς ἀγγελίας ἅμα. τὸ ἅμα πρὸς τὸ ἐπεβοήθουν. Ἐχομένων. κρατηθέντων. Τό γεγενημένον. περὶ τὴν πόλιν δηλονότι. Καὶ κατασκευή. πραγματικὴ ὕλη.

Ὑπάρχειν ἀντὶ τοῦ ἔνδον. λείπει ἐνέχυρον. Ἐν σπονδαῖς. ταῖς τριακοντούτεσιν. Ἔλεγον αὖθις τοῖς θηβαίοις. Φασὶν αὐτούς. οἱ θηβαῖοι τοὺς πλαταιεῖς. Τοὺς ἄνδρας εὐθύς. τὸ εὐθύς, οὐκ ἔστι παρέργημα, ἀλλ᾽ ἐξ εὐθείας, καὶ ἀσκόπως. Ἢν δὲ ξυμβαίνωσι. συμφωνήσωσιν.

Ἐκ γοῦν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν. τῶν πλαταιέων. Οὐδὲν ἀδικήσαντες. βλάψαντες τῶν πλαταιέων. Εἰσεκομίσαντο. συνέκλεισαν. Πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες. πρὸς ὃν ἐλθόντες οἱ προδιδόντες, ἔπραξαν τὰ περὶ σκοπόν. Ἄγγελον ἔπεμπον. ὅτι ἐφόνευσαν θηβαίους. λέγει δὲ τρίτον τοῦτον. τὸν γὰρ πρῶτον ἀπέστειλαν δηλοῦντα τὴν εἰσβολὴν θηβαίων. τὸν δὲ δεύτερον, τὴν σύλληψιν αὐτῶν. τοῦτον δέ, δηλοῦντα τὴν ἀναίρεσιν. Τἄτ᾽ ἐν τῇ πόλει. τῇ πλαταιέᾳ. Καθίσαντο. τουτέστι, πρὸς πολιορκίαν ηὐτρεπίζοντο, οἰκονόμουν, ἥπερ καὶ ἐγένετο μετ᾽ ὀλίγον. Ἐν τῇ ἀττικῇ. γῇ δηλονότι. Περὶ αὐτῶν. τῶν κατασχεθέντων δηλονότι. Οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι οὔπω ἦν ὁ τρίτος ἄγγελος ἐλθών.

Καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. τοῦτο, καθ᾽ ἑαυτὸ ἀναγιγνωσκέσθω. ἐὰν γάρ τις ἀνωτέρω ἐπισυναφθῇ, δοκεῖ ἀσύντακτον εἶναι. ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν αἰτιατικῶς, εἰ πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λόγον ἐποιεῖτο. πρὸς ὃ λέγομεν, ὅτι πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἐστὶν ὁ λόγος. φησὶ γάρ, ὅτι αὐτοὶ στείλαντες τοὺς πρὸ τούτου δύο ἀγγέλους, οὐδὲν ἔτι τῶν συμβησομένων ἠπίσταντο. μέχρι οὖν παντὸς τοῦ ἔργου ἀποβάντος, καὶ τὸν τρίτον ἐπέστειλαν. Ὁ δὲ κῆρυξ. τῶν ἀθηναίων.

Στρατεύσαντες. τὸ στρατεύσαντες, ἰδίως νῦν εἴρηται ἀντὶ τοῦ μετὰ στρατιᾶς ἀφικόμενοι. οὐ γὰρ ὡς ἔθος ἐπὶ πολέμου. τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ χρώμενοι οἱ ἀθηναῖοι, ἤμειψαν δὲ καὶ αὐτοὶ τοὺς πλαταιέας, καὶ ἔπεμψαν τάτε πρὸς τροφὴν συντελοῦντα, καὶ δὴ καὶ τὰ πρὸς ἀσφάλειαν. καὶ ὑπεδέξαντο τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ τοὺς παῖδας μετὰ τῶν ἀχρειοτάτων ἀνθρώπων. φησὶ δὲ τοιούτους, τοὺς μὴ δυναμένους δηλονότι ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον. οἷον, τοὺς νοσοῦντας, τοὺς γέροντας. Ἐγκατέλιπον. ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ πλαταιᾷ κατέλιπον. Τοὺς ἀχρειοτάτους. τοὺς ἀχρήστους πρὸς πόλεμον. Λαμπρῶς τῶν σπονδῶν. φανερῶς. καὶ ἀναμφισβητήτως. τὸ ἑξῆς οὕτω. παρεσκευάζοντο πέμπειν πρεσβείας, εἴ ποθεν ἤλπιζον ἑκάτεροι ὠφέλειαν προσλήψεσθαι. Πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν. περὶ ἀμφοτέρων λέγει. λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων δηλονότι. Καὶ ἄλλοσε ὡς τοὺς βαρβάρους. οἱ μὲν λακεδαιμόνιοι, πρὸς τοὺς πέρσας. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, πρὸς τοὺς θρᾷκας. καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πρώτης λέγει, καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων. Καὶ λακεδαιμονίοις μέν. ὅσαι μὴ ἦσαν ὑπήκοοι, ἀλλ᾽ αὐτόνομοι. Ὡς ἐς τὸν πάντα ἀριθμόν. μετὰ τῶν ἐν λακεδαίμονι οὐσῶν νεῶν. Καὶ ἀργύριον ῥητόν. ὡρισμένον. Ἑτοιμάζειν. ἐπετάχθη δηλονότι. Μιᾷ νηΐ. μετὰ κηρυκείου δηλονότι. Ἕως ἂν ταῦτα παρασκευασθῇ. τὰ ὡρισμένα περὶ τὸν πόλεμον. Ἐξήταζον, ἐδοκίμαζον. Ἐπρεσβεύοντο. πρέσβεις ἀπέστελλον. Κέρκυραν. οἱ γὰρ κερκυραῖοι ἐπιμαχίαν μόνον εἶχον. νῦν δὲ καὶ ξυμμαχίαν ποιεῖ. Ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδέν. ἀντὶ τοῦ οὐδὲν μικρὸν ἐφρόνουν.

Οὐκ ἀπεικότως. ἀλλ᾽ εὐλόγως, καὶ εὐπροσώπως. Ὀξύτερον. ὥστε διὰ τοῦτο μᾶλλον ὀξύτερον συνέβαινεν αὐτοὺς ἀντιλαμβάνεσθαι. Ἀντιλαμβάνονται. περιέχονται. Οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας. παροιμία, Γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος. Ἥ τε ἄλλη ἑλλάς. οἱ ἄλλοι ἕλληνες.

οἱ μηδετέροις βοηθοὶ, ἐκεκίνηντο, καὶ οὐχ ἡσύχαζον. Πᾶσα μετέωρος ἦν. ταῖς ἐλπίσι δηλονότι. Καὶ πολλὰ μὲν λόγια. λόγια δὲ τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ λεγόμενα καταλογάδην. χρησμοὶ δὲ, οἵτινες ἐμμέτρως λέγονται, ἐμφορουμένων τῶν λεγόντων. Πρότερον οὔπω. καὶ μὴν ἡρόδοτος λέγει ὅτι ἐκινήθη ἐν τοῖς μηδικοῖς. Ἀφ᾽ οὗ ἕλληνες μέμνηνται. ἀφ᾽ οὗ διὰ μνήμης ἐστὶ τὸ τῶν ἑλλήνων ὄνομα. Σημῆναι. σημεῖον εἶναι. Τοιουτότροπον. ὁποῖον ἐν δήλῳ. ἤγουν διοσημίαν. Ἀνεζητεῖτο. ἀνεσκοπεῖτο. Ἡ δὲ εὔνοια. παραπολὺ ἐποίει. περιφραστικῶς, ἀντὶ τοῦ εὐνοϊκῶς εἶχον τοῖς λακεδαιμονίοις. Τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον. τῶν ἀθηναίων.

Ἐρρώτο τότε πᾶς. ἀντὶ τοῦ προεθυμεῖτο. οὐ γὰρ ἐνταῦθα ἰσχύος κεῖται, ἀλλ᾽ ἀντὶ σπουδῆς. Ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς. τοῖς λακεδαιμονίοις. Ἐδόκει ἑκάστῳ. ἕκαστός φησιν ᾤετο ἐμποδισθήσεσθαι τῶν λακεδαιμονίων τὸ ἔργον. τουτέστι, τὸν πόλεμον, ἐὰν μὴ παραγένηται αὐτός. δηλοῖ δὲ τὴν μεγίστην προθυμίαν αὐτῶν. Ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς ἀθηναίους. ὠργίζοντο τοῖς ἀθηναίοις. Πελληνεῖς δέ. δώδεκα πόλεις εἶχεν ἡ ἀχαΐα. ὧν μία ἦν ἡ πελλήνη. Ξυνεπολέμουν. τοῖς λακεδαιμονίοις οἱ ἀχαιοὶ, οὐ γὰρ οἱ ἀργεῖοι. Αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι. τοῖς ἀθηναίοις. Ἡ ἐνταῦθα θαλάσση. ἡ παραθαλασσία. Δωριεῖς καρσὶ πρόσοικοι. δωρίδες νῆσοι, ῥόδος. κῶς. κνίδος. Τὰ ἐπὶ θρᾴκης. οἷον, βυζάντιον. πέρινθος. Νῆσοι ὅσαι τε ἐντὸς πελοποννήσου. οὐ λέγει ἐντὸς κρήτης, καὶ πελοποννήσου, πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἀλλὰ δεῖ στίξαι εἰς τὸ πελοποννήσου, καὶ ἀπὸ κοινοῦ τὸ ὅσαι λαβεῖν, ἵν᾽ ᾖ, καὶ ὅσαι τῆς κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. οἷον, κάρπαθος. κάσος. χάλκη. καὶ ὅσαι ἄλλαι. Καὶ τὴν ἔξω συμμαχίδα. τῆς πελοποννήσου. Ἔκδημον ἔχειν. ὑπερόριον. Κατὰ τὸν χρόνον. τὸν εἰρημένον. Μακρὸν πόλεμον. ὡς τῶν λακεδαιμονίων ὁρισάντων τὴν προθεσμίαν τῆς συντάξεως. Καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει. τέλη, τὰ ἀξιώματα, καὶ οἱ ἄρχοντες. Καὶ ἀξιολογωτάτους παρεῖναι. ἵνα ἑκάστη πόλις, τὸ μὲν δίμοιρον, στρατεύσῃ. τὸ δὲ τρίτον, ἑαυτῆς κατάσχοι πρὸς φυλακήν. αὐτοὶ γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι, τὰς πόλεις ἐμέριζον εἰς τρία μέρη, καὶ τὸ τρίτον εἴων ἐν ταῖς πόλεσιν, ἵνα μὴ πάντων ἐξελθόντων εἰς τὸν πόλεμον, ἐρήμους εὑρόντες οἱ ἀθηναῖοι τὰς πόλεις, χειρώσωνται. Ἄνδρες πελοποννήσιοι. ἡ στάσις πραγματικὴ, ἄγραφος, συμβουλευτικὸν εἶδος, κεφάλαιον ἔχουσα τὸ συμφέρον. Καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι. αὐτοὶ ἡμεῖς δηλονότι. Τῇδε τῇ ὁρμῇ. τῇ ἡμετέρᾳ. Εὔνοιαν ἔχουσα. τὸν σκοπόν. Οὔκουν χρή. τὸ ἑξῆς, οὔκουν χρὴ ἀμελέστερον χωρεῖν. τὰ δ᾽ ἄλλα, διὰ μέσου. Ἐς κίνδυνόν τινα ἥξειν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ χρή. Καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλά. ὅμηρος, Ἡ τ᾽ ὀλίγη μὲν, πρῶτα κορύσσεται. ἔπειτα δέ φησι, τουτέστιν, ὅτι ὀργισθέντες οἱ ἀθηναῖοι, πάντως ἐξελεύσονται. Καὶ πάνυ ἐλπίζειν. φοβεῖσθαι. Ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν. ἐν ᾧ τόπῳ δηλονότι. Καὶ τἀκείνων φθείροντας. ὁρμηθήσονται. Ὁρᾶν πάσχοντάς τι. καὶ οἱ ὀργιζόμενοι, ἅτε δὴ ἥττον λογιζόμενοι, μᾶλλον θυμούμενοι, εἰς τὸ πολεμεῖν ἐπείγονται ῥιψοκινδύνως. Σημείωσαι τὸ σχῆμα, πᾶσι πάσχοντας, ἀντὶ τοῦ πάσχουσιν. Ὡς οὖν ἐπὶ τὴν ἄλλην πόλιν. οἱ ἐπίλογοι ἐνθένδε. Ὅπῃ ἂν τις ἡγῆται. στρατηγὸς δηλονότι. Ὀξέως. συντόμως. Οὐδ᾽ ἐπὶ τὸ κοινόν. βουλευτήριον δηλονότι.

Γνώμη. βουλή. Πρότερον πρὸ τῆς πρεσβείας. Ἐξεστρατευμένως. ἤδη τῶν ἀθηναίων. Πρὶν ἀκοῦσαι. μὴ ἀκούσαντες αὐτὰ, ἃ ἔλεγον. Ἀγωγούς. ὁδηγούς. Ἐπὶ τοῖς ὁρίοις. ὅρια λέγει τὴν ἀρχὴν τῆς βοιωτίας. Καὶ ἔμελλε διαλύεσθαι. ἀφίστασθαι τῶν ἀγωγῶν. Κακῶν ἄρξει. ἀρχὴ γενήσεται. Ἐς τὸ στρατόπεδον. τῶν λακεδαιμονίων. Ἐνδώσουσι. ταπεινωθήσονται. Μέρος μὲν τὸ σφέτερον. τὸ δίμοιρον, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται. Τὴν γῆν ἐδῄουν. πάλιν ἀνωτέρω ἐπανατρέχει. Καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων. ἑτοίμων ὄντων ἰέναι. Ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι. ἀντὶ τοῦ ἐξ ἰδίας προαιρέσεως. Τῆς πόλεως γένοιτο. ἀντὶ τοῦ ἐγένετο.

Ὑποψίαν μὴ ταῦτα γίνεσθαι. διὰ τὸ μὴ δῃῶσαι. Ἧι περ ἰσχύουσιν. ἐν ᾧ. Διὰ χειρὸς ἔχειν. δι᾽ ἐπιμελείας, ἵνα μὴ ἀποστῶσι. Τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς. τὸ ἑξῆς, τὴν ἰσχὺν ἀπὸ τῶν χρημάτων τῆς προσόδου. Τοῦ πολέμου. λέγων δηλονότι. Γνώμῃ. γνώσει. Κρατεῖσθαι. νικᾶσθαι.

Ἄνευ τῆς ἄλλης. οἷον, τῆς εὐφορίας τῆς γῆς, καὶ τῶν καταδικαζομένων, καὶ τῶν λιμένων, καὶ μετάλλων, καὶ ἄλλων. Ἐπισήμου. οἷον, σημεῖον ἔχοντος βασιλικόν. Τριακοσίων ἀποδέοντα, μύρια ἐγένετο. τουτέστιν, ἐννεακισχίλια ἑπτακόσια. Χρυσίου ἀσήμου. μὴ ἔχοντος σημεῖον, οἷον, μαζία τινά. Καὶ σκῦλα μηδικά. τὸν ἀργυρόποδα θρόνον, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν χρυσοῦν. Ἡ τῶν ἑξακοσίων. τὸ ἢ, περιττόν. Καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ. τῆς ἀθηνᾶς. Τὸ ἄγαλμα, ὅπερ φειδίας

κατεσκεύασε

κατεσκεύασε μετὰ τὰ μηδικά. Ἀπέφθου. πολλάκις ἑψηθέντος, ὥστε γενέσθαι ὄβρυζον.

Καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν. τὸ κόσμιον τοῦ ἀγάλματος. Ἔφη χρῆναι. χρεὼν εἶναι. Ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν. ἀντὶ τοῦ ἐσέβαλον οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἀπό τε πρεσβυτάτων. οἱ γὰρ ἐν τοῖς φρουρίοις, γέροντες, καὶ νέοι ἦσαν ἅμα. Πρὸς τὸν κύκλον. ἕως τοῦ κύκλου.

Ἔστι δὲ αὐτοῦ. τοῦ κύκλου. Ὃ καὶ ἀφύλακτον. μέρος δηλονότι. τουτέστι, στάδιοι δεκαεπτά. ὁ γὰρ ὅλος κύκλος, σταδίων ἦν ἑξήκοντα. Ὧν τὸ ἔξωθεν. τῶν μακρῶν τειχῶν. Τὸ δὲ ἐν φυλακῇ ὄν. τοῦ πειραιέως. Τὴν ξύλωσιν. τὴν ἀπὸ ξύλων κατασκευήν. ἰδία λέξις τοῦ θουκυδίδου αὕτη. Ἡ ἀνάστασις ἐγίγνετο. ἡ μετοίκησις. Ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου. ἐξ ἀρχῆς. Ἑτέρων μᾶλλον. ἑλλήνων. Ἀθηναίοις τοῦτο. τοῦτο, τὸ ἐν ἀγροῖς δίαιταν ἔχειν. Ἐς Θησέα. ἀντὶ τοῦ ἕως θησέως. Ἀεὶ κατὰ πόλεις. ἀδιαστάτως. Πρυτανεῖά τε ἔχουσα. πρυτανεῖόν ἐστιν, οἶκος μέγας, ἔνθα αἱ σιτήσεις ἐδίδοντο τοῖς πολιτευομένοις. ἐκαλεῖτο δὲ οὕτως, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ πρυτάνεις, οἱ τῶν ὅλων πραγμάτων διοικηταί. ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι τὸ πρυτανεῖον πυρὸς ἦν ταμιεῖον, ἔνθα καὶ ἦν ἄσβεστον πῦρ, καὶ ηὔχοντο. Καὶ ὁπότε μή τι δείσειαν. ἀντὶ τοῦ ὅτε μὴ εἰς φόβον τινὰ ἔλθοιεν, καὶ κίνδυνον, οὐκ ἤρχοντο πρὸς τὸν βασιλέα. Ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι. καθ' ἑαυτούς. Μετ' Εὐμόλπου. ἀφ' οὗ Εὐμολπίδαι φυλὴ ἐν τῇ ἀττικῇ. Ξυνῴκισε. τὸ ξυνῴκισεν οὐκ ἔστιν ἀντὶ τοῦ ὁμοῦ συνοικισθῆναι ἐποίησεν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ μίαν πόλιν, τουτέστι, μητρόπολιν ἔχειν αὐτήν. Ἐξ ἐκείνου. ὁ δὲ μὴν ἐκεῖνος, ὠνομάσθη μεταγειτνιών. Τῇ θεῷ. τῇ ἀθηνᾷ. ἀπροσδιορίστως γὰρ οὕτω φασὶν οἱ ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἀπόλλωνα ὁμοίως. Πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. τὸ νότιον. Καὶ τὸ τῆς γῆς. τῆς δήμητρος. Καὶ τὸ ἐν λίμναις. λίμναι, τόπος ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν ἀθηνῶν. Ὡς τὰ ἀρχαιότερα. ἀρχαιότερα εἶπε, διότι ἐστὶ καὶ νεώτερα ἄλλα. Καὶ οἱ ἀπ' ἀθηναίων. καὶ οἱ ἄποικοι τῶν ἀθηναίων. Καὶ νῦν νομίζουσι. κατὰ νόμον ποιοῦσι. Τῶν τυράννων. τῶν πεισιστρατιδῶν. Φανερῶν τῶν πηγῶν. τῶν ἀναδόσεων τοῦ ὕδατος. Ἐκείνῃ τε ἐγγὺς οὔσῃ. ὡς ἀκροπόλει δηλονότι. Τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο. λείπει εἰς, ἵν' ᾖ, εἰς τὰ πλείστου ἄξια. τὸ δ' ἑξῆς, τῇ κρήνῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο. Καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν. καὶ γὰρ ὁ γάμος ἱερός. Διὰ τὴν παλαιὰν ταύτην. τὴν εἰρημένην δηλονότι. Τῇ τε ἐς τὸ πολύ. ἀντίπτωσις. τῆς τε ἐς.

Αὐτονόμῳ οἰκήσει. αὐτονόμου οἰκήσεως. Καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν. εἰς μίαν πόλιν συνῆλθον. Πανοικησίᾳ. πανοικησία, καὶ οὐ πανοικία λέγεται. Ἐβαρύνοντο δέ. καλῶς εἶπεν ἐβαρύνοντο. οὐ δεῖ γὰρ λέγειν ὅτι ἐβαροῦντο, ἢ βαροῦμαι, ἢ βαρούμενος, οὐδὲ ἄλλην τινὰ κλίσιν ποιεῖσθαι τοῦ βαροῦμαι ῥήματος, ἀλλὰ βαρύνομαι, καὶ βαρυνόμενος, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως κλινόμενα. Ὀλίγοις μέν τισι. τοῖς πλουσιωτέροις ἰδίᾳ δηλονότι. Τά τε ἔρημα. τὰ ὀλιγάνθρωπα. Κλῃστὸν ἦν. πανταχόθεν κλείεσθαι ἠδύνατο. Τό, τε πελασγικὸν καλούμενον. οἱ γὰρ πελασγοὶ αὐτὸ οἰκήσαντες, ἐπεβούλευσαν τοῖς ἀθηναίοις. οὓς διώξαντες πάλιν οἱ ἀθηναῖοι, κατηράσαντο τὸν τόπον μὴ οἰκισθῆναι. Ἀκροτελεύτιον τοιόνδε. καλῶς τὸ ἀκροτελεύτιον, ἀντὶ τοῦ, ἄκρον τοῦ τέλους τοῦ στίχου. καλεῖται γὰρ καὶ ἄκρον, ἡ ἀρχὴ τοῦ στίχου. Ἣ προσεδέχοντο. ἐνόμιζον. Κατεσκευάσαντο δέ. κατασκευὰς ἐποιήσαντο. Καὶ ἐς Οἰνόην πρῶτον. οἰνόη, δῆμος τῆς ἀττικῆς, ὅριον οὖσα ἀθηναίων, καὶ βοιωτῶν. Τῷ τείχει. τῷ τείχει τῆς οἰνόης. Ὑπ' αὐτοῦ. τοῦ βραδέως. Δοκῶν. νομιζόμενος. Ἐν τῇ ξυναγωγῇ. ὅτε ἀπέτρεπε πολεμεῖν. Ἐπιμονή. ἀργία. Διέβαλλον αὐτόν. ὅτε τὸν μελήσιππον ἔπεμψεν. Ἐπίσχεσις. ἀργία. Ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ. τῆς βραδυτῆτος δηλονότι. Διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν. ἐβράδυναν δηλονότι. Ἐν τῇ καθέδρᾳ. τῇ ἀργίᾳ τῆς πολιορκίας δηλονότι. Ἀνεῖχεν. αὐτοὺς δηλονότι. Καὶ πᾶσαν ἰδέαν. πάσης ἰδέας πολεμικῆς πεῖραν ἐπαγαγόντες. Καθεζόμενοι ἔτεμνον. τὰ δένδρα δηλονότι. Τῶν ἀθηναίων ἱππέων. ὅρος, ῥεῖτος, ἡρώδης, ῥεῖτος. Αἰγάλεων ὄρος. ἀρσενικὸν ὁ αἰγάλεως, ὡς μενέλεως. ἄλλοι δὲ οὐδετέρως φασίν. Ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ. τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ, ἐποίησαν γὰρ καὶ ἄλλας ἐσβολὰς εἰς τὴν ἀττικὴν οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν. ἀντὶ τοῦ τιμωρεῖν. Εἰ ἐπεξίασιν. εἰ ἐπεξελεύσονται οἱ ἀθηναῖοι πρὸς πόλεμον. Αὐτοῦ ὁ χῶρος. τοῦ ἀρχιδάμου. Ἐδόκουν. ἐνόμιζον. Ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ. τῇ πρώτῃ. Τῶν σφετέρων. κτημάτων. Προθύμους ἔσεσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐδόκουν. Ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων. γῆς δηλονότι. Μεμνημένοι. ὡς προδότου τοῦ ἐν πλαταιαῖς στρατοῦ. Ἐς τὸ πλέον. ἀντὶ τοῦ πρότερον. Σημείωσαι τὴν σύνταξιν.

σύνταξιν ὅτι θουκυδίδειά ἐστί. Καὶ ἡ φυγὴ αὐτοῦ. τοῦ πλειστοάνακτι. Χρήμασι πεισθῆναι. μετὰ πλήθους χρημάτων ποιῆσαι τὴν ἀναχώρησιν. Ὡς εἰκός. ὡς ἔστιν εἰκάσαι. Ἐν τῷ ἐμφανεῖ. φανερῶς. Τῇ νεότητι. τῷ πλήθει τῶν νεῶν. Ἐπεξιέναι. κατὰ τῶν πολεμίων δηλονότι. Κατὰ ξυστάσεις. οἷον, κατὰ συστήματα, καὶ πλήθη γινόμενοι οἱ ἀθηναῖοι. Ὡς ἕκαστος ὥρμητο. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ἡ γῆ ἐτέμνετο. ἠφανίζετο. Ἐνῆγον τὴν ἔξοδον. προεκίνουν. Ἀνηρέθιστο. διηγέρετο. Ὅτι στρατηγὸς ὢν, οὐκ ἐπεξάγοι. οὐκ ἀντιφέρει τὸ στράτευμα κατὰ τῶν πολεμίων. Ὀρθῶς γιγνώσκειν. κρίνειν. Ξυνελθόντας. συστάντας. Καὶ δὲ ἡσυχίας μάλιστα. ἡσύχαζε. Προδρόμους. τῶν λακεδαιμονίων. Κακουργεῖν. λῃστεύειν.

Ἐν φρυγίοις. τόπος τῆς ἀττικῆς. Τέλει ἑνί. τάγματι ἑνί. οἱ γὰρ θεσσαλοί, σύμμαχοι πάλιν ἐγένοντο τοῖς ἀθηναίοις. Μετ' αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων. Πρὸς τοὺς βοιωτῶν ἱππέας. κατὰ τῶν βοιωτῶν. Τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ἀσπόνδους. ὅ ἐστι μὴ δεηθέντες σπονδῶν αἴτησιν παρὰ πελοποννησίων. οὐδὲ γὰρ ἦσαν πάνυ ἡττηθέντες, ὥστε καὶ δεηθῆναι σπονδῶν, ἵνα θάψωσιν αὐτούς. Καὶ ἀφίκοντο πρὸς αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους δηλονότι.

Παράσιοι. παράσιοι, ἀρκάδες. παράσιοι, θεσσαλοί. Ἐκ μὲν λαρίσσης. ἡ λάρισσα ἐστασίασε πρὸς ἑαυτήν. διὸ ἑκατέρα μερὶς ἄρχοντα εἶχε. λέγει δὲ ὅτι ἑκατέρα στάσις, δύναμιν ἀθηναίοις ἀπέστειλεν. οἱ μὲν, γὰρ δημοκρατίαν ἦγον. οἱ δὲ, ὀλιγαρχίαν. Ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Καὶ σωκράτης. ἄλλος σωκράτης ὁ σωφρονίσκου. Καὶ οἱ μέν. οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων. Ἄραντες. τὰς ναῦς δηλονότι. Τῇ παρασκευῇ ταύτῃ. τῇ τῶν ἑκατὸν νεῶν δηλονότι. Οὐχ ἧπερ ἐσέβαλον. οὐ τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐσέβαλον εἰς τὴν ἀττικὴν δηλονότι.

Ἐξαίρετα. ἀποκεκομμένα. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν. ταλάντων δηλονότι. Ἐς ἄλλο τι. εἰς ἄλλην χρείαν πραγμάτων. Νηίτῃ στρατῷ. δηλονότι ὡς μεγάλου κινδύνου κρεμαμένου. οὐ γὰρ ἂν ναυτικῷ στρατῷ οἱ λακεδαιμόνιοι ἐσέβαλον εἰς τὴν ἀττικὴν διὰ τὸν πειραιᾶ, εἰ μὴ κατακράτος ἤδη ἐνίκων τῷ πεζῷ τοὺς ἀθηναίους. οὗτοι γὰρ κατὰ θάλασσαν πολὺ προεῖχον τῶν λακώνων ἐν τῇ ναυμαχίᾳ. Τριήρεις τε μετ' αὐτῶν. τῶν ταλάντων. Καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνόντων. λείπει πολλῶν. Περὶ τοὺς χώρους τούτους. τῆς μεθώνης. Διαδραμών. ἀντὶ τοῦ διὰ μέσου αὐτῶν δραμών. Περιεποίησεν. ἐφύλαξε. Καὶ ἀπὸ τούτου. ἀπὸ ταύτης τῆς ὁρμῆς.

Ἄραντες, παρέπλεον. τὸ ἄραντες, κυρίως ἐπὶ θαλάσσης εἴρηται. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπὶ γῆς.

Τῆς ἠλείας. εἰς δύο διῄρητο ἡ ἦλις, εἰς ὀρεινὴν, καὶ κοίλην. Ἐκ τῆς περιοικίδος. τῆς περὶ χώρου. Οἱ δὲ μεσσήνιοι. οἱ ἐν ναυπάκτῳ δηλονότι. Ἐν τούτῳ. τῷ καιρῷ. Ἐπιβῆναι. ἐπὶ τὰς ναῦς. Τὴν φειὰν αἱροῦσι. τὴν πόλιν αὐτῆς πορθοῦσιν. Ἀνέστησαν δέ. μετῴκησαν, διὰ τὸ δύσνους εἶναι τοῖς λακεδαιμονίοις. Ἐπικαλέσαντες. ἐγκαλέσαντες αὐτοῖς τοῦ πολέμου μάλιστα αἰτίοις εἶναι. Πέμψαντες ἐποίκους. ἄποικοι μὲν, οἱ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ πεμπόμενοι οἰκῆσαι. ἔποικοι δὲ, οἱ εἰς πόλεις, ὥσπερ νῦν. Ἐκπεσοῦσι δέ. ἐξορισθεῖσιν.

Ὑπὸ τὸν σεισμόν. κατὰ τὸν καιρόν. Τὴν ἐπανάστασιν. συμμαχήσαντες ἴσως αὐτοῖς οἱ αἰγινῆται. Μεθορία. μέση. Καθήκουσα. παρατεινομένη. Ἐνταῦθα. ἐν τῇ θυρεάτιδι γῇ. Τὸν πύθεω. ὁ πύθης, τοῦ πύθεω ἰωνικῶς. Σιτάλκης. βασιλεὺς θρᾴκης. Παρ' αὐτοῦ. τοῦ σιτάλκη. Πρόξενον. φίλον. Σφίσι. τοῖς ἀθηναίοις. Τὸν τήρεω. τήρης, τήρεω, πρῶτος ὀδρύσαις. Ὀδρύσαι. ἔθνος θρᾳκῶν. πολὺ γὰρ μέρος ἦν αὐτόνομον ἐστι θρᾳκῶν. ἰδίοις νόμοις χρώμενον. Τηρεῖ δὲ τῷ πρόκνην τὴν πανδίονος. Ἰστέον ὅτι ἐνταῦθα μόνον μῦθον εἰσάγει ἐν τῇ συγγραφῇ, καὶ τοῦτον διστάζων. Οὐδὲ τῆς αὐτῆς θρᾴκης. εἰς τὸν αὐτὸν, καὶ ἕνα τόπον τῆς θρᾴκης. Ἀλλ' ὁ μέν. ὁ τηρεὺς ὁ ἀρχαῖος. Τὸ περὶ τὸν ἴτυν. τοῦ τὸν τινὲς ἴτυλον καλοῦσιν. Ἐν ἀηδόνος μνήμῃ. ἀντὶ τοῦ μεμνημένοι τῆς ἀηδόνος τοῦ ὀρνέου.

Διὰ τόσου. διὰ ὀλίγου διαστήματος. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων. τοῦ τήρεως. Οὐ δὴ ὄντα. ὄπου.

Τὰ ἐπὶ θρᾴκης χωρία. χαλκιδέας. βοττιαίους. Ξυνελθεῖν. προσποιήσασθαι. Καὶ σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ. τὸν υἱὸν τοῦ σιτάλκου, ἵνα λοιπὸν ὡς ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνίζηται. Ἀθηναίων. πολίτην ἐποίησαν. Ὑπεδέχετο. ὑπέσχετο. Καὶ πελταστῶν. πέλτη, ἀσπὶς τετράγωνος. Ξυνεβίβασε δέ. φίλον ἐποίησεν αὐτοῖς τὸν περδίκκαν. Καὶ θέρμην αὐτῷ. εἶχον γὰρ αὐτὴν ἀθηναῖοι, ἐκ πολιορκίας κρατοῦντες. Σόλλιόν τε κορινθίων. τὸ σόλλιον, πόλισμα τῆς ἠπείρου ἐστὶν ἐν τῇ ἀκαρνανίᾳ. Καὶ ἄστακον. πόλις ἀκαρνανίας. Ἐξελάσαντες αὐτόν. τὸν τύραννον. Προσηγάγοντο. ἐχειρώσαντο. Σαμαῖοι. σάμιος, ὁ ἀπὸ σάμου. σαμαῖος, ὁ ἀπὸ σάμης.

Καὶ οἱ περὶ πελοπόννησον. οἱ περιπλέοντες ἐπὶ τὴν πελοπόννησον. Ἑκατὸν ναυσὶν ὄντες δηλονότι. Ἔτυχον γὰρ ἐν αἰγίνῃ. μεταξυλογία. Πανστρατιᾷ. τοὺς συμπολίτας αὐτῶν μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. Ἔπλευσαν ἐπ' αὐτούς. πλῷ χρησάμενοι, ἦλθον εἰς αὐτούς. Ἀκμαζούσης. ἀκμὴν, καὶ αὔξησιν ἐχούσης τῆς πόλεως, καὶ οὔπω ὑπὸ νόσου ἐλαττωθείσης. Οἱ ἐν ποτιδαίᾳ. οἱ ἀκραιφνεῖς, καὶ οὐ ξένοι. Τὰ πολλὰ τῆς γῆς. τὰ πολλὰ μέρη δηλονότι τῆς γῆς τῆς μεγαρίδος. Μέχρις οὐ νίσαια. ἐπίνειον μεγάρων.

Εὔαρχος. ὁ τύραννος ἀστακοῦ. Ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς. τῶν κορινθίων δηλονότι. Κατήγαγον. τὸν εὔαρχον δηλονότι. Προσποιήσασθαι. οἰκειοποιήσασθαι. Πειραθέντες. πεῖραν σχόντες. Ὡς οὐκ ἠδύναντο. λαβεῖν δηλονότι. Ὑπ' αὐτῶν. τῶν κρανίων δηλονότι. Ἀποβάλλουσι. ζημιοῦνται. Τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι. τὸν πάτριον νόμον πληροῦντες περὶ τῆς τῶν ἀθηναίων ταφῆς. δηλονότι καύσαντες τὰ σώματα. οὗτος γὰρ ἦν νόμος ἀθηναίοις, καὶ πᾶσιν ἕλλησι. Τρόπῳ τοιῷδε. τῷ ῥηθησομένῳ. Πρότριτα. πρότριτα, πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς ἐκκομιδῆς, ἢ ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς. ἄμεινον δὲ τὸ πρῶτον.

Καὶ ἐπιφορεῖ. ἐναγίζει. Κυπαρισσίνας. διὰ τὸ ἄσηπτον εἶναι. Ἔνεστι δὲ τὰ ὀστᾶ. τῇ λάρνακι δηλονότι. Ἐς τὸ δημόσιον σῆμα. τὸ καλούμενον κεραμικόν. Οἱ μὲν πολλοί. οἱ μὲν πολλοί φησι τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων, ἐπαινοῦσι τὸν νομοθέτην τὸν προσθέντα ἐν τῷ αὐτοῦ νόμῳ τὸν λόγον, τὸν κελεύοντα λέγεσθαι τὸν ἐπιτάφιον ἐπὶ τοῖς θαπτομένοις δημοσίᾳ. Τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων. τῶν ῥητόρων δηλονότι. Τὸν προσθέντα. τὸν νομοθέτην δηλονότι, τὸν σόλωνα. Εἰ πιστευθῆναι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ἐμοὶ δὲ ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει, ἀντὶ τοῦ, καὶ μὴ ἐν κινδύνῳ γίνεσθαι τὸ πιστευθῆναι. Τὸ μετρίως εἰπεῖν. συμμέτρως ἀξίως. Καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας. περιφραστικῶς ἡ ἀλήθεια. Ὅ, τε γὰρ ξυνειδώς. κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. Ὅ, τε ἄπειρος. προσυπακουστέον καὶ μὴ εὔνους. Ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, νομίσειεν. Ἐς ὅσον ἂν. ἕως οὗ. Τῷ δ' ὑπερβάλλοντι αὐτῶν. τῶν ἐπαίνων δηλονότι. Ἤδη καὶ ἀπιστοῦσι. λείπει ἕκαστος. ἔστι δὲ σχῆμα. Ἐδοκιμάσθη. ἐκρίθη. Βουλήσεώς τε. βουλήσεως μὲν, πρὸς τὸ εὔνοια. δόξης δὲ, πρὸς τὸ ἄπειρος. τυχεῖν δὲ εἶπεν, ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τοξευόντων ἐπὶ τοῦ σκοποῦ. Τὸ ἐπὶ πλεῖστον ἢ καλῶς. οὐ γὰρ δυνατὸν πᾶσιν ὁμοίως ἀρέσκοντα λέγειν, ἀλλὰ καὶ μέσως πως, ἵνα μήτε φθόνον, μήτε ψευδοῦς δόξῃ λέγειν. Ἐν τῷ τοιῷδε. τῷ ἐπαίνῳ. Καὶ ἐκεῖνοί τε. οἱ πρόγονοι. Πρὸς οἷς. μεθ' ὧν. Οὐκ ἀπόνως. τινὲς εἰς τὸ οὐκ ἀπόνως ὑποστίζουσι. Τὰ δὲ πλείω αὐτῆς. τῆς ἀρχῆς δηλονότι. Ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ. ταῦτα λέγει ὁ περικλῆς διὰ τὴν σάμον, καὶ εὔβοιαν, ἣν αὐτὸς τοῖς ἀθηναίοις προσεκτήσατο. Ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα ὧν πατέρων, ἢ πραγμάτων τῶν κατὰ πόλεμον ἡμῖν παρεσκευασμένων, καὶ εἰρήνην. Οὐ βουλόμενος, ἐάσω. Ἰστέον ὅτι διὰ τοῦτο αὐτὰ παραιτεῖται λέγειν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ καὶ τὰ τῶν προκειμένων νεκρῶν εἰπεῖν οὐκ ἀξιόλογα ὄντα. Ἐπιτηδεύσεως. πράξεως. Οὐκ ἂν ἀπρεπῆ. οὐκ ἂν ἔξω τοῦ προσήκοντος λεχθῆναι. Καὶ τὸν πάντα ὅμιλον. σχῆμά ἐστιν, ἀντὶ τοῦ παντὶ ὁμίλῳ. Οὐ ζηλούσῃ. οὐ μιμουμένῃ. Παράδειγμα δέ. αἰνίττεται τοὺς τῶν λακεδαιμονίων, οὓς λυκοῦργος ἔγραψε, μιμησάμενος τοὺς κρητῶν, καὶ αἰγυπτίων νόμους. Διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους. ἐπειδὴ φαῦλον δοκεῖ ἡ δημοκρατία, καὶ ὁρᾷ τοὺς λάκωνας σεμνυνομένους ἐπὶ τῇ ἀριστοκρατίᾳ, ἐπάγει, λέγων, ὅτι τῷ μὲν ὀνόματι, δημοκρατία. τῷ δὲ ἔργῳ, ἀριστοκρατία ἐστὶν ἡμῶν ἡ πολιτεία. Πρὸς τὰ ἴδια διάφορα. τὰ διαφέροντα τοῖς ἰδιώταις. Οὐκ ἀπὸ μέρους. τοῦτο λέγει διὰ τοὺς ἡρακλείδας βασιλεῖς τῶν λακώνων, οἵτινες ἀπὸ μέρους ἦρχον διὰ μόνην τὴν ἐπιγραφήν, κἂν μὴ ἔχον ἀρετήν.

Ἡ ἀρετή. ἀπὸ τῆς ἀρετῆς. τὸ δὲ ἢ, ἀντὶ τοῦ μᾶλλον. Ἔχων δέ τι ἀγαθόν. ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ μέντοι. Ἐλευθέρως δέ. ὡσανεὶ ἔλεγεν, οὐκ ὄντες μὲν ἀλλήλοις ὕποπτοι. Ἐπιτηδεύματα. κατὰ κοινοῦ τὸ, πολιτευόμεθα. Λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας. τοῦτο λέγει, ἐπειδήπερ οἱ λακεδαιμόνιοι ἀληκαμένη ἐν προαστείῳ θεασάμενοι μετεωρίζοντα, κακῶς ἐχρήσαντο. οἱ γὰρ λακεδαιμόνιοι, σκυθρωποί εἰσι, διαπαντὸς ἐπιείκειαν ὑποκρινόμενοι, καὶ τοὺς ἀβροτέρους κολάζουσι. τὸ γὰρ τερπνὸν τοῦ βίου, κώλυμα νομίζουσι τῶν ἀναγκαίων. Καὶ μάλιστα αὐτῶν. τῶν νόμων δηλονότι. Καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες. ἄγραφοι νόμοι, τὰ ἔθη εἰσί. Τῇ γνώμῃ. τῇ ψυχῇ. τῇ συνέσει. Διετησίοις. διόλου τοῦ ἔτους θύουσιν οἱ ἀθηναῖοι καθ' ἑκάστην, πλὴν μιᾶς ἡμέρας. Ἡ τέρψις. ἡ ζωγραφία. Τὸ λυπηρόν. αἰνίττεται πρὸς τοὺς ταπεινοὺς, καὶ εὐτελεῖς λακεδαιμονίους.

Καὶ

Καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις. πληρώσας τὰ ἐν εἰρήνῃ γινόμενα ἀγαθὰ, νῦν μετέρχεται ἐπὶ τὰ ἐν πολέμῳ. Τῶν ἐναντίων. τῶν λακεδαιμονίων φησί. Τοῖς δέ. τοῖς ἐγγυμναζομένοις. Κοινὴν παρέχομεν. κοινωνικὴν, καὶ ἀνειμένην πᾶσιν ἀνθρώποις. Ξενηλασίαις. ὥσπερ οἱ λακεδαιμόνιοι. Ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις. τὸ ἑξῆς, ὠφεληθείη ἄν τις, ἰδὼν μὴ κρυφθέν. Καὶ ἀπάταις. πάλιν πρὸς λακεδαιμονίους αἰνίττεται, οἳ τὸ πλέον ἀπάτῃ καὶ γοητείᾳ γνώμης ἐκράτουν ἐν τοῖς πολεμικοῖς. Εὐθὺς νέοι ὄντες. καὶ ταῦτα πρὸς λακεδαιμονίους. ἐκεῖνοι γὰρ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὰ πολέμια ηὐτρεπίζοντο. καὶ εὐθὺς ὡς ἐτίκτετο τὸ παιδίον, ἐν ἀσπίδι ἐτίθεσαν αὐτὸ, καὶ δόρυ πλησίον. καὶ ἐπεβόων ἢ τὰν, ἢ ἐπὶ τάν. τουτέστιν, ἢ ταῦτα σῶζον, ἢ ἐπὶ ταῖν, τουτέστι, μετ᾽ αὐτῶν ἀναιρεθῇς. οἱ δὲ αὐτοὶ οὕτως ἐπιπόνως ἤσκουν, ὡς μὴ δὲ λουτρῶν ἀνέχεσθαι, ἀλλ᾽ ἀρκεῖσθαι τῷ εὐρώτα ποταμῷ πρὸς τὸ λούεσθαι. ἀμέλει, καὶ διαμαστιγώσεις ἐγίγνοντο κατά τινα καιρὸν, ἐν αἷς οἱ πλείονας ἐνεγκόντες, ἀνδρειότεροι ἐνομίζοντο. Τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται. τὸ τοῖς ἀνδράσι πρέπον.

Τῶν πέλας αὐτοί. ἡμεῖς δηλονότι. Ἐπιμέλειαν. μεμέρισται γὰρ αὐτῶν τὸ στράτευμα εἰς δύο, εἰς θρᾴκην, καὶ ἰωνίαν. Ἐπίπεμψιν. εἰς στρατείαν. Μορίῳ τινί. μέρει τινὶ ἐξ ἡμῶν. Κρατήσαντές τε. αἰνίττεται τοὺς ἱππέας αὐτῶν τοὺς κειμένους. Ἀπεῶσθαι. ἀποδεδιωχέναι. Καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ. πάντα συνάγει τὰ εἰρημένα, καὶ ὥσπερ ἀνάμνησιν αὐτῶν ποιεῖται, ἀνακεφαλαιούμενος. αἰνίττεται δὲ πρὸς λακεδαιμονίους. Καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι. τὰ ἀλγεινὰ δηλονότι. Τῶν ἀεὶ μοχθούντων. τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι.

Καὶ ἔν τε τούτοις. τοῖς εἰρημένοις δηλονότι. Θαυμάζεσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, περιγίγνεται.

Φιλοκαλοῦμέν τε γάρ. ἐπειδὴ διεβάλλοντο οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ μαλακίᾳ, καὶ τρυφῇ βίου, καὶ σχολῇ πολλῇ, τοῦτο λέγει ὅτι φιλοκαλοῦμεν μετὰ εὐτελείας, καὶ ταπεινότητος. τῇ γὰρ φιλοκαλίᾳ, τὸ ἄσωτον ἕπεται. Μετ᾽ εὐτελείας. σμικροπρεπείας. Καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας. τὰ δυσχερῆ τῆς πενίας ὑπομένομεν. Πλούτῳ τε ἔργου. τὸ ἑξῆς, τῷ πλούτῳ χρώμεθα ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἔργου, καὶ οὐ κόμπῳ λόγου. Καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν. γνώμης ἀρίστης τὸ μήτε πενίαν ὀνειδίσαι τοῖς ἔχουσι, καὶ πένουσιν, ζητεῖν ἐκ παντὸς τρόπου φυγεῖν. Ἔν τε τοῖς αὐτοῖς. οἷον, τοῖς δημιουργοῖς, καὶ γεωργοῖς, καὶ κυνηγοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἰδιώταις, καὶ χειροτέχναις. τοῦτο δὲ πρὸς λακεδαιμονίους, ἐπειδὴ ὀλίγοι ἦσαν αὐτῶν οἱ τὰ πολιτικὰ σκοποῦντες. οἱ δὲ τὰ πολέμια, πάντες. Τὰ δὲ μετέχοντα. τῶν πολεμικῶν. Οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις. διεβάλλοντο γὰρ ὡς λόγων μόνων ἀντιποιούμενοι ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων. Δεινὰ, καὶ ἡδέα. δεινὰ, τὰ πολέμια. ἡδέα τὰ, τῆς εἰρήνης. Καὶ τὰ ἐς ἀρετήν. ἀρετὴν λέγει νῦν, τὴν φιλίαν, καὶ εὐεργεσίαν. Βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν. ὁ ἀρξάμενος χαρίζεσθαι. Ὥστε ὀφειλομένην. ἡ σύνταξις οὕτως. ὥστε ὀφειλομένην σώζειν, ᾧ δι᾽ εὐνοίας δέδωκεν. Ὁ δ᾽ ἀντ᾽ ὀφείλων. ὁ δὲ πάσχων. Ἀμβλύτερος. ἀσθενέστερος. Τὴν ἀρετήν. τὴν εὐεργεσίαν. Καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος. οὐ τῇ ἐλπίδι τοῦ κέρδους, ἀλλὰ τῷ εὐεργετεῖν, καὶ μὴ δέεσθαι ἄλλων. Ἀδεῶς. ἀντὶ τοῦ μεγάλως. Παίδευσιν εἶναι. εἰς πολλὰ πράγματα. Ἐπὶ πλεῖστ᾽ ἂν εἴδη. εἰς διάφορα πράγματα.

Εὐτραπέλως. εὐκινήτως. ἐνδεξίως. Ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων. ὧν προεῖπεν. Ἀκοῆς κρείσσων. ὑπὲρ ἀκοὴν ἀνθρώπου. Ὑφ᾽ οἵων. ὑπὸ ἀθηναίων. Οὔτε τῷ ὑπηκόῳ. τῷ ναξίῳ, καὶ σαμίῳ, καὶ βυζαντίῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι ὑπήκοοι αὐτῶν. Ὡς οὐχ ὑπ᾽ ἀξίων. πολυσύνδετος ἐστὶν ὁ θουκυδίδης μᾶλλον, ἢ πάντες οἱ ἀττικοί. Οὔτε ὁμήρου. ἀπὸ μέρους, τῶν πάντων ποιητῶν. Γενέσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ θαυμασθησόμεθα. Κακῶν τε, κἀγαθῶν. κακῶν, πρὸς τοὺς πάσχοντας. λέγει δὲ τὰ τρόπαια. Οἱ δέ τε γενναίως. οἱ κείμενοι. Καὶ οἷς. τοῖς πελοποννησίοις. Καὶ τὴν εὐλογίαν. τὸν ἔπαινον. Σημείοις καθιστάς. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐμήκυνα. Καὶ εἴρηται αὐτοῖς τὰ μέγιστα, ἐπῃνέθησαν δηλονότι. Ἃ γὰρ τὴν πόλιν. λείπει ἡ εἰς. Ἰσόρροπος. ἰσοστάσιος. μὴ ὑπερβάλλων τὰ πράγματα. Πρώτη τε μηνύουσα. τῇ τιμῇ. Ἡ νῦν τῶνδε. τῶν νῦν ἀνθρώπων. Καταστροφή. ὁ θάνατος. Καὶ γὰρ τοῖς τἆλλα χείροσιν. οἷον, κλοπὴν, μοιχείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Προτίθεσθαι. προτιμᾶσθαι. Ἡ ἐκ τῶν ἰδίων. ἁμαρτημάτων δηλονότι.

Ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο. τὸ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐναντίους. Μετ᾽ αὐτοῦ. τοῦ κινδύνου. Τῶν δέ. τῶν ἀρετῶν. Ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανές. τουτέστιν, εὔελπιδες γενόμενοι ὅτι νικήσουσιν. Ἐπιτρέψαντες. δόντες. Καὶ ἐν αὐτῷ. τῷ ἔργῳ. Ἡγησάμενοι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ κάλλιστον. Τὸ

μὲν

μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου. τὸ ὀνειδίζεσθαι, ὡς δειλοί. τὸ δὲ ἔργον, τὸ ἀποθανεῖν. Καὶ δι᾽ ἐλαχίστου καιροῦ τύχης. τύχην ἀεὶ ὁ Θουκυδίδης καλεῖ τὸν πόλεμον. ἀκμάζοντές φησιν ἐν εὐδοξίᾳ, καὶ οὐχὶ δειλίᾳ, ἀπέθανον. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀπηλλάγησαν. Η τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν. καὶ ἐν βραχεῖ καιρῷ φησιν ἀπηλλάγησαν, τὴν σφαγὴν δεξάμενοι, ἀκμαζούσης ἐν αὐτοῖς ἔτι τῆς δόξης, καὶ ἐλπίδος, τοῦ νικῆσαι μᾶλλον. ἤγουν τοῦ δέους, καὶ τοῦ φυγεῖν. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ ἀκμάζοντος. Καὶ ἐρασταὶ γιγνομένους αὐτῆς. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀτολμοτέραν δὲ, μηδὲν ἀξιοῦν.

Μεγάλη δόξῃ εἶναι. ἡ πόλις δηλονότι. Ανδρῶν. ἀνδρεῖοι. Αὐτὰ ἐκτήσαντο. τὰ μεγάλα δηλονότι. Καὶ πεῖρα του. δοκιμῇ πολέμου. Σφαλεῖησαν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐνθυμούμενοι. Κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ. καλλίστην συνεκφοράν. Προϊέμενοι. διδόντες. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐκτήσαντο. Κοινῇ γοῦν, γνώμῃ δηλονότι. Τὰ σώματα. εἰς πόλεμον δηλονότι. Σημαίνει. περιιστᾷ. Καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ. γῇ δηλονότι. Καὶ τὸ εὔδαιμον. ἐπεὶ γὰρ εὐψυχίᾳ μὲν, ἡ ἐλευθερία. ταύτῃ δὲ, ἡ εὐδαιμονία, καὶ ὁ μακάριος βίος, καὶ ὁ ἀπουδαῖος. Οὐ γοῦν οἱ κακοπραγοῦντες. τὸ νόημα παράδοξον, καὶ ἐναντίον τῇ κοινῇ συνηθείᾳ. Θέογνις γὰρ ὁ ποιήσας τὰς ὑποθήκας, φησὶ,

Χρὴ πενίην φεύγοντα, καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον. «
Ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν Κύρνε κατ᾽ ἠλιβάτων. «

Τούτῳ οὖν ὁ Περικλῆς ἀντιφαίνεται. καὶ σκόπει τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἑρμηνείας, ὅτι καὶ τῆς εἰρημένης τοῦ Θεόγνιδος ὑποθήκης λανθανόντως ἐμνήσθη, καὶ ᾐνίξατο εἰπὼν τὸ δικαιότερον. τὸ γοῦν δικαιότερον, συγκρίσεως ἔμφασιν ἔχει. Αναίσθητος. προσθεὶς τὸ ἀναίσθητος, ἐποίησεν ἐγκώμιον, καὶ ἔπαινον τοῦ θανάτου. Τὸ δ᾽ εὐτυχές. οὐχ οἱ τελευτήσαντες, ἀλλ᾽ οἱ περιόντες αὐτῶν γονεῖς. Ενευδαιμονῆσαί τε. τουτέστιν, ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ ζῆσαι, καὶ τελευτῆσαι.

Εὐτυχίαις. τουτέστι, τοῖς τέκνοις. Εθὰς γενόμενος. ἐξ ἔθους ἀπολαύων. Οὐκ ὄντων λήθη. τῶν τεθνηκότων. Παραβαλλόμενοι. εἰσφέροντες. Παρηβήκατε. γεγηράκατε. Εν τῷ ἀχρείῳ. τῷ γήρᾳ δηλονότι. φιλάργυροι γὰρ οἱ γέροντες. Τῶν γὰρ οὐκ ὄντα. τὸν τεθνηκότα. Αλλ᾽ ὀλίγῳ. μέτρῳ δηλονότι. Τὸ δὲ μὴ ἐμποδών. τὸ δὲ μηδὲν ἔχον ἐναντίον. Ανανταγωνίστῳ. ἀναμφιβόλῳ. Καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς. ἀρετὴ γυναικὸς σιωπωμένη, κρύπτεται. Τῆς τε γάρ. τῆς σωφροσύνης. μόνη γὰρ αὕτη ἀρετὴ ταῖς γυναιξὶν ἔνεστιν. οὐ γὰρ ἀνδρεία, ἢ δικαιοσύνη, ἢ φρόνησις. Μέχρι ἥβης θρέψει. μέχρι ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν. Αθλα γὰρ οἷς κεῖται. λείπει τὸ παρὰ, ἵν᾽ ᾖ παρ᾽ οἷς. Τοῖσδε καὶ ἀνδρῶν. παρὰ τοῖσδε. Πολιτεύουσι. κατὰ πολιτείαν ἐνεργοῦσιν. Η νόσος πρῶτον ἤρξατο. θηλυκῶς ἡ νόσος. τὸ δὲ λεγόμενον, ὡς πρὸς τὸ νόσημα ὑπήντησεν. ὅμηρος, Νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε κυανέη. τὸ μὲν οὔποτε, ὡς πρὸς τὸν νέφος ὑπήντησεν. « Ηρκουν τὸ πρῶτον. εἰ γὰρ ᾔδεισαν ὅτι λοιμὸς ἦν, οὐκ ἂν ἐπεχείρουν, διὰ τὸ μεταδοτικόν. Οσῳ καὶ μάλιστα. μάλιστα τῶν μὴ προσιόντων. Ανθρωπεία τέχνη. οἷον, μαντική. ἐπῳδή. Αὐτῶν ἀπέστησαν. τῶν θείων, καὶ ἀνθρωπίνων. Γῆν τὴν πολλήν. τὴν περσίδα. Υπ᾽ αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο. τὸ ἔνδον δηλονότι. Αφ᾽ ὅτου εἰκὸς ἦν. ἀφ᾽ ἧς αἰτίας. Ες τὸ μεταστῆσαι. μεταβαλεῖν.

Σχεῖν. λαβεῖν. Προειδώς. προμαθών. Καὶ προέκαμνέ τι. προενόσει. Απεκρίθη. ἐχωρίσθη. Αλλ᾽ ἐξαίφνης. ἀπροφασίστως. Καὶ τὰ ἐντός. τοῦ σώματος δηλονότι. Εξ αὐτῶν. τῶν συμπτωμάτων, ὧν εἶπεν. Ο πόνος. πόνον λέγει τὴν ἐκ τοῦ νοσήματος ταλαιπωρίαν. οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ τὸν στόμαχον καρδίαν ἐκάλουν. καὶ καρδιωγμὸν, τὸν πόνον τοῦ στομάχου.

Καὶ ἀποκαθάρσεις. ἀποκρίσεις. κενώσεις. Μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης. τῆς δυσεντερίας δηλονότι. Λύγξ τε τοῖς πλείοσιν. ἔστι γὰρ καὶ λὺγξ πλήρης, ὡς καὶ ἱπποκράτης διδάσκει. Μετὰ ταῦτα. αὐτίκα. Λωφήσαντα. τὸν σπασμὸν παυσάμενον. Πελιδνόν. πελιδνόν ἐστι, τὸ μετέχον ὠχρότητος, καὶ μελανίας, οἱονεὶ μολυβδῶδες. Τὰ δὲ ἐντός. τοῦ σώματος δηλονότι. Η γυμνὸν ἀνέχεσθαι. τὸ ἀνέχεσθαι, καὶ πρὸς αἰτιατικὴν λέγεται. Ηδιστά τε ἄν. ἡ σύνταξις οὕτως. ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν, τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ συνεχόμενοι, ἠνείχοντο. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ ἠνείχοντο. τὸ δὲ ἄλλο, μεταξύ. Τό, τε πλέον, καὶ ἔλασσον. καὶ γὰρ ὁ πίνων ὀλίγον, καὶ πολὺ, ἀπέθνησκον. Καὶ ἡ ἀπορία. ἡ ἀδυναμία. Οὐκ ἐμαραίνετο. οὐχ ὑπέπιπτε. Παρὰ δόξαν. παρὰ ἐλπίδα. Εχοντές τι δυνάμεως. μετρίαν δύναμιν. Τοῦ νοσήματος, τῆς δυσεντερίας. Εκ τῶν μεγίστων. κινδύνων δηλονότι. Αντίληψις. ἐπίσκεψις.

Διέφθειρον. τὸν θάνατον δηλονότι. Αναστάντας. ὑγιάναντας. Καὶ ἐν τῷ δὲ ἐδήλωσε. τῷ ῥηθησομένῳ δηλονότι. Η οὐ προσῄει. ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὀσφρήσεως γινώσκοντα ὅτι λοιμώδη ἐστὶ τὰ σώματα. Τεκμήριον δὲ. τοῦ λόγου μου. Οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν. περὶ τὸ σαρκοβορεῖν. Τοιοῦτον ἦν ἐπίπαν. καθόλου. Τὴν ἰδέαν. τὴν φύσιν. Καὶ ἄλλο. νόσημα. Οὐδὲν τῶν εἰωθότων. ἄλλο τι ἀηθές. καὶ ἄτοπον. Εν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα. τὸ χρῆμα καινοπρεπές. Ξυνενεγκόν. λυσιτελῆσαν. Πρὸς αὐτό. τὸ νόσημα. Ξυνῄρει. συναγαγὼν, ἠφάνιζε.

Πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον. ἡ ἀνελπιστία τῆς ὑγιείας. Προΐεντο. ἀπέλυον. Καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου. ἡ σύνταξις δὲ οὕτω. δεινότατον ἦν ἥ τε ἀθυμία, καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου. Ωσπερ τὰ πρόβατα ἔθνησκον. ὅτι τὰ πρόβατα μεταληπτικὰ, καὶ μεταδοτικὰ τῆς νόσου. Τοῦτο γὰρ ποιεῖ. ἡ ἀπόγνωσις δηλονότι. Απώλλυντο ἔρημοι. τοῦ θεραπεύοντος. Οἱ ἀρετῆς τι. φιλανθρωπίας, καὶ ἀγάπης. Καὶ τὰς ὀλοφύρσεις. λείπει ἡ πρό. ἵν' ᾖ, πρὸς τὰς ὀλοφύρσεις, καὶ θρήνους. Τούς τε θνήσκοντας. τοῦ θανάτου. Καὶ τοῦ πονουμένου. τὴν ἀσθένειαν. Περιχαρεῖ. τῇ ἐν τῷ σώσει περιχαρείᾳ. Ελπίδος τι εἶχον κούφης. τῆς κουφιζούσης αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης. Επίεσε δὲ αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους. Ωρᾳ ἔτους. τῷ θέρει δηλονότι. Καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων ὁμοίως. ὁσίων οὐδετέρως. ὁσίων θηλυκῶς. Οὐχ ὁσίη κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισι. Νόμοι τε πάντες. θεῖοι, καὶ ἀνθρώπινοι. Αναισχύντους. ἀλλοτρίας. ξένας. Πρῶτόν τε ἦρξεν. ἀρχὴ γέγονεν.

Αγχίστροφον. ταχεῖαν. ὀξεῖαν. ἐγγυτέραν. Οὐδὲν πρότερον κεκτημένων. τῶν πενήτων.

Τὰς ἐπαυρέσεις. τὰς ἀπολαύσεις, καὶ ἡδυπαθείας. Τῷ δόξαντι καλῷ. τουτέστι, τῇ ἀρετῇ. αὕτη γὰρ μετὰ ταλαιπωρίας γίγνεται. Κερδαλέον. ἐπωφελές. Η ἀνθρώπων νόμος. ἀνθρωπίνη εὐνομία. Απεῖργε. τὸ θεῖον δηλονότι. Εν ὁμοίῳ. ἐστὶν δηλονότι. Τὴν ἤδη κατεψηφισμένην. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, δίκην. λέγει δὲ τὴν νόσον. ἀπὸ κοινοῦ δὲ καὶ τὸ ἐλπίζων. Περιπεσόντες, ὑπέζονται. ὅμηρος. Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ, καὶ λοιμὸς ἀχαιούς. Ο, τι ἄξιον καὶ εἰπεῖν. ἤγουν ἄξιον διηγήσεως. Επενείματο. κατέφαγε. Τὴν πάραλον. τὴν παραθαλάσσιον. Στρατηγὸς ὢν καὶ τότε. τινὲς εἰς τὸ ὢν, τινὲς εἰς τὸ καὶ τότε στίζουσι. Τὴν αὐτὴν γνώμην. προαίρεσιν. Ετι δ' αὐτοῦ. τῶν λακεδαιμονίων. Παρεσκευάζετο. ἡτοίμαζε. Προσχωρῆσαί γε. ἦλθεν εἰς τὸ ἑλεῖν τὴν πόλιν. Αναγαγόμενοι. ἀναχθέντες. Πόλισμα ἐπιθαλάσσιον. μέρος τι. Εν τε τῇ στρατιᾷ. τῇ περὶ τὴν πελοπόννησον θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν.

Εἰ δέ τις εἴποι καὶ πῶς αὐτοὺς οὐκ ἐφόνευον; λέγομεν ὅτι ἀσεβὲς τοῦτο ἐνόμιζον. Τῇ δ' ἐσβολῇ ταύτῃ. τῇ δευτέρᾳ δηλονότι. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους. μετάβασις. Ες πολιορκουμένην. ὑπὸ τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Προὐχώρει. προὔκοπτεν. Αὖθις. δὶς πολιορκοῦσιν. Η αἵρεσις. ἡ πόρθησις. Ενταῦθα δὴ πάνυ. εἰς τὴν ποτίδαιαν. Οἱ δὲ πρότεροι. οἱ μετὰ καλλίου δηλονότι.

Ηλλοίωντο. μετεβλήθησαν. Ξυγχωρεῖν. ἐνδιδόναι. Καὶ ἀπαγαγὼν. ἀποστήσας. Καὶ προσδεχομένῳ μοι. καὶ προσδοκήσαντί μοι, γεγένηται εἰς ἐμὲ τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν οἷον, οὐκ ἀνέλπιστα εἰς ἐμὲ τὰ παρόντα γεγένηται αἰτιάματα, ἀλλὰ καὶ ἤδη ταῦτα προσδεχομένῳ, ἀφ' οὗ πολεμεῖν συνεβούλευσα λακεδαιμονίοις, γεγένηται. καὶ διὰ τοῦτο συνήγαγον ἐκκλησίαν, ὅπως ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐμοὶ χαλεπαίνητε, ἢ ταῖς τύχαις εἴκητε, ὑπομνήσω. Εγὼ γὰρ ἡγοῦμαι. κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. Πόλις μὲν τὰς ἰδίας. ἰδίας νῦν οὐχὶ ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὰς τῶν καθ' ἕκαστον ἀνθρώπων, καὶ μερικὰς δυστυχίας. Ταῖς κατ' οἶκον. ταῖς ἑαυτοῦ, καὶ μερικαῖς. Πεπληγμένοι. παραφερόμενοι. Αφίεσθε. ἀμελεῖτε. Οἱ ξυνέγνωτε. μετέχετε τῆς παραινέσεως, διαγνόντες.

Καίτοι ἐμοί. παραγραφικὸν ἐν δεινότητι. τέσσαρα δεῖ κατὰ θουκυδίδην τὸν ἀγαθὸν ἔχειν ἄνδρα. νοεῖν μὲν τὰ δέοντα. φράζειν δύνασθαι τὰ νοηθέντα καλῶς. φιλόπολιν δὲ εἶναι. καὶ τέταρτον, κρείσσω χρημάτων. τὸ γὰρ νικᾶσθαι χρήμασι, πᾶσαν καὶ ῥήτορος, καὶ πολίτου, καὶ ἰδιώτου, καὶ ἄρχοντος ἀρετὴν ἀφανίζει. Τοιούτῳ ἀνδρί. ἤγουν μεγάλῳ. Ος οὐδενός οἴομαι. ῥητορείαν ἑαυτοῦ μαρτυρεῖ. Καὶ τοῦ δέ. τοῦ τῆς εὐνοίας. Καὶ μέσως. μετρίως.

Μᾶλλον ἑτέρων. λείπει ὁ δὲ σύνδεσμος, ἵν' ᾖ, μᾶλλον δὲ ἑτέρων. μέσως δὲ εἶπε, καὶ οὐ σφόδρα, διὰ τὸ φορτικόν. Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις. κατὰ κοινοῦ τὸ πολεμῆσαι. ὁ δὲ νοῦς φησιν, ὅτι ἄφρονές εἰσιν οἱ ἐν εὐτυχίᾳ ὄντες, καὶ πολεμεῖν αἱρούμενοι. Τοῖς πέλας. τοῖς λακεδαιμονίοις. Περιγενέσθαι. νικῆσαι τοῦ ἐχθροῦ δηλονότι. Καὶ οὐκ ἐξίσταμαι. ὧν παρῄνεσα. Ακεραίοις. ἀζημίοις. Μὴ ὀρθόν. ἀληθῆ. Εχει ἤδη. παρέχει. Καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις. ἀντὶ τοῦ παραπλησίοις. τῷ μεγέθει τῆς πόλεως ἴσοις. δεῖ γὰρ πρὸς τὰς πόλεις, καὶ τὰ φρονήματα ἔχειν. Υφί

στασθαι.

στᾶσθαι. ἀμετακινήτοις εἶναι. Καὶ τὴν ἀξίωσιν. τὸ ἀξίωμα. τὴν ἡγεμονίαν. Ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι. ὁμοίως οἱ ἄνθρωποι ἀξιοῦσιν αἰτιᾶσθαι, ὅσοι ἐν μαλακίᾳ ἐλλείπει τῆς ἐνυπαρχούσης δόξης, καὶ μισεῖν τὸν ἐν θρασύτητι ὀρεγόμενον τῆς μὴ προσηκούσης. Ἀπαλγήσαντας. ἀπὸ κοινοῦ τὸ χρεών. τὸ δὲ ἀπαλγήσαντας, ἀντὶ τοῦ παυσαμένους ἀλγεῖν, ὥσπερ τὸ ἀπολοφυράμενοι. Οὐκ ὀρθῶς. ἀληθῶς. Καὶ τόδε. τὸ ῥηθησόμενον. Τὴν προσποίησιν. τὴν ἀπαγγελίαν. Καταπεπληγμένους. καταπεπτωκότας ὑπὸ φόβου. Τῶν δὲ χρῆσιν. τὸ γὰρ πῦρ, καὶ ὁ ἀήρ, οὐ τοσοῦτόν εἰσιν εἰς χρῆσιν φανερά. κοινὰ γὰρ πᾶσι. Φανερῶν. ὄντων δηλονότι. Καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις. οὐδείς. Ἐν τῷ παρόντι. ἤγουν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ. Αὕτη ἡ δύναμις. τῆς πόλεως ἡ θαλασσοκρατία, ἀλλὰ μείζων δηλονότι. Ἢ οὐ κήπιον. τὸ ἢ, ἀντὶ τοῦ ἀλλά. οἷον, ἀλλὰ κήπιον, καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου, ὡς πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς θαλάσσης. ἄλλοι δὲ τὸ κήπιον εἶδος κυρᾶς φασιν, οὕτως ὀνομαζομένης. κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ εἰκός ἐστιν. Ἄλλων δ' ὑπακούσασιν. ἀντὶ τοῦ ἄλλοις. Φανῆναι. μετέρχεται ἐπὶ τὸ δίκαιον. Αὔχημα μὲν γάρ. τὸ φρόνημα, αὔχημά φησιν. Ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς. ἀπὸ ἀλόγου εὐτυχίας. Καταφρόνησις δέ. λείπει ἐκείνων. Καὶ τὴν τόλμαν. ἡ σύνταξις, καὶ τὴν τόλμαν ἡ ξύνεσις παρέχεται ἐκ τῆς ὁμοίας τύχης. Ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων. ἀπὸ κοινοῦ τὸ πιστεύει. Ἡ πρόνοια. ἡ πρόγνωσις.

Τῷ τιμωμένῳ. τῇ τιμῇ τῆς πόλεως. ᾧπερ ἅπαντες. ᾧ τινι τῷ τιμωμένῳ τῆς πόλεως, τουτέστι, τῷ ἡγεμόνι. ἄλλως. τῇ δόξῃ τῆς πόλεως ἀγάλλεσθε, καὶ βοηθεῖν ὑμᾶς εἰκός. Ἐν τῇ ἀρχῇ. ὄντες δηλονότι. Ἀπήχθεσθε. τοῖς ἄλλοις δηλονότι. Οἱ τοιοῦτοι. οἱ ἀπράγμονες.

Ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν. τῶν συμβουλευόντων τὸ ἄπραγμον. Παράγεσθε. ἀπατᾶσθε.

Ἐλπίδος κρεῖσσον. ὑπὲρ ἐλπίδα. ἧς δὲ ἀΐδιον. τὸ ἧς, πρὸς τὸ μνήμη καταλελείψεται. τὰ γὰρ ἄλλα, διὰ μέσου. Ἀναλωκέναι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ γνῶτε. Ἢν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν ποτε. ἐάν ποτε καὶ ὑποχαλάσωμεν, καὶ πταίσωμεν. Καίτοι ταῦτα. τρεῖς καιροὺς ὑποτίθεται τῶν πραγμάτων. Τὸ ἐπίφθονον. τὸ ἐπίζηλον. Μῖσος μὲν γάρ. διαλύεται γὰρ ἢ θανάτῳ, ἢ ἄλλῳ τινί. Ὡς οἱ τινὲς. τὸ ὡς, ἀντὶ τοῦ ἐπεί. Ἐπ' αὐτόν. κατ' αὐτοῦ. Τὴν γνώμην. τὸν σκοπὸν ἐκείνων. Οἱ δὲ δυνατοί. οἱ τῷ πλούτῳ δυνάμενοι. Προσεδεῖτο. χρείαν εἶχε. Τὴν δύναμιν. τὴν ἰσχὺν τοῦ πολέμου. Ἐπὶ πλέον ἔτι. μετὰ τὸ καταστῆναι τὸν πόλεμον. Ἡ πρόνοια αὐτοῦ. ἡ πρόγνωσις. Ἃ κατορθούμενα. εἰς τέλος ἐρχόμενα. Τοῖς ἰδιώταις. ἰδιώτας καλεῖ τοὺς ῥήτορας, καὶ τοὺς δημαγωγούς, οὐχ ὅτι ἰδιῶταί εἰσι κατὰ τὸ ἀληθές, ἀλλ' ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κοινοῦ, καὶ τῆς πόλεως εἴρηκε. Σφαλέντα δέ. αἰνίττεται τὰ κατὰ τὸν ἀλκιβιάδην. Ἀδωρότατος. ἀδωρόληπτος. Ὕβρει θαρσοῦντας. ἀλόγως τι πράττοντας. Ἁμάρτημα ἦν. λείπει τῶν λεοντίνων. τοὺς λεοντίνους λέγει. οὗτοι γὰρ μετεκαλέσαντο πρὸς συμμαχίαν ἀθηναίους, συρακουσίοις διαφερόμενοι. Ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες. ἀθηναίων οἱ προὔχοντες. Τοῖς οἰχομένοις. προελθοῦσιν εἰς σικελίαν. Ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τῷ σικελικῷ. Πολεμίοις. τοῖς λακεδαιμονίοις. Μετ' αὐτῶν. τῶν λακεδαιμονίων. Ἔτι τοῖς πλείοσιν. ἀντεῖχον δηλονότι. Βασιλέως. βασιλέως λέγει τοῦ Δαρείου υἱοῦ ἀρταξέρξου. οὗτινος κύρου καὶ ὁ ξενοφῶν τὰς ἀναβάσεις ἔγραψε.

Προσγενομένῳ. τοῖς λακεδαιμονίοις δηλονότι. Ἐνέδοσαν. ἐμαλακίσθησαν. Τοσοῦτον. φρονήσεως δηλονότι. Ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω. ἀφ' ὧν πραγμάτων. ὥστε μήτε κατὰ γῆν πολεμῆσαι, μήτε εἰς σικελίαν πέμψαι. Καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν. ἐνεδίδουν οἱ ζακύνθιοι.

Καὶ ἀργεῖος ἰδίᾳ πολλάκις. γράφεται ἰδίᾳ, Πόλις. ὄνομα κύριον. Ἄνευ τοῦ κοινοῦ. οἱ γὰρ ἀργεῖοι φίλοι ἦσαν ἀθηναίοις. Τὸν γεγενημένον. τὸν ἐγγραφέντα. Τὴν ἐκείνου πόλιν. τὸ μέρος. ὅσον ἀπὸ τοῦ μέρους αὐτοῦ. Ὁ δέ. ἤγουν ὁ σάδοκος. Ἐκείνοις. τοῖς πρέσβεσι τῶν ἀθηναίων.

Οἱ δέ. οἱ πρέσβεις τῶν ἀθηναίων. Τὸν ἀριστέα. τὸν κορίνθιον. Μὴ αὖθις. εἰς τὸ μέλλον. Κακουργῇ. κακουργήσῃ. Δικαιοῦντες. δίκαιον κρίναντες. Τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι. τὴν ἴσην τιμωρίαν δοῦναι. Οἷς περ. ἀντὶ τοῦ ὧν. Ὑπῆρξαν. ἀντὶ τοῦ προκατήρξαντο. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους. μετάβασις. Ἐπὶ τὸ ἄργος, κατὰ τοῦ ἄργους. Αὐτοῖς. τοῖς ἀμβρακιώταις. Καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος. εὗρε γὰρ τὴν μητέρα ἐριφύλην ἀναιρεθεῖσαν ὑπὸ ἀλκμαίωνος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Τῇ ἐν ἄργει καταστάσει. τῇ οἰκήσει. Τῆς ἀμφιλοχίας. γῆς δηλονότι. Ἐπηγάγοντο. ἐφειλκύσαντο. Καὶ ἑλληνίσθησαν. ἕλληνες κατὰ τὴν νῦν διάλεκτον ἐγένοντο. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀμφίλοχοι. οἱ δὲ ἄλλοι ἀμφίλοχοι, βάρβαροι. οἱ δὲ ἀμπρακιῶται, ἕλληνες, κορινθίων ἄποικοι. Τοὺς ἀργείους. τοὺς ἀμφιλοχικούς, τοὺς δεξαμένους. Χρόνῳ. ἀντὶ τοῦ

μόλις. Ακαρνᾶσι. φίλοις οὖσι δηλονότι ἀθηναίων. Ωικησαν αὐτό. αὐτὸ τὸ ἄργος. Μετὰ δὲ τοῦτο. ἀντὶ τοῦ ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας. Ες τοὺς ἀργείους. παρὰ τῶν ἀργείων. Εν τῷ πολέμῳ. τῷ πελοποννησιακῷ δηλονότι. Αργυρολογῶσιν. ἀργύριον ἀπαιτῶσιν. Από φασήλιδος. φάσηλις, πόλις παμφυλίας. μέμνηται ταύτης καὶ διονύσιος ὁ περιηγητής. Οἱ δέ. οἱ στρατηγοί. Καὶ ἕκαστος ὡς ἐδύνατο. τὰς τριακονταδύο πόλεις. Ενόμιζον γὰρ ἀνδραποδίσαι γὰρ τοὺς ἄνδρας ἐβούλοντο. Αὐτονόμους. τοὺς πλαταιεῖς δηλονότι. Αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε. τοῖς οἰκείοις νόμοις ἀκωλύτως χρῆσθε. Ανευ ἀθηναίων. τῆς γνώμης δηλονότι. Παρ᾽ ἐκείνοις. τοῖς ἀθηναίοις. Ουκ ἐπιτρέπωσιν. οὐ δώσωσιν ἄδειαν τοῖς πλαταιεῦσιν ἐμμένειν τοῖς δόξασιν. Ες ἀριθμόν. λείπει τὸ ἐστί. Μέχρι τοῦδε. τοῦ καιροῦ τοῦ πολέμου. Εργαζόμενοι. τὴν γῆν δηλονότι. Ικανὴ ἔσεσθαι. εἰς τροφὴν δηλονότι. Καὶ βουλευσάμενοι πρεσβεύεσθαι. πρὸς τοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Κομισθῆναι. ἀναστρέψαι. Ουκ ἔτεμνε. σημείωσαι ὅτι τὸ τέμνειν διαφόρως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ τὸ δῃῶσαι τέθεικεν. Απαγγέλλοντες. οἱ πλαταιεῖς δηλονότι. Επισκήπτουσί τε. παρακελεύονται. Προκαλοῦνται. ἐπιτασσῶνται. Καὶ παρέχετε αὐτήν. οἱ θεοὶ δηλονότι. Εναγωνίσασθαι. ἐν αὐτῇ τὸν ἀγῶνα τελέσαι. Τῆς δὲ τιμωρίας. τῆς ἐκδικήσεως. Περιεσταύρωσεν αὐτούς. ὁ ἀρχίδαμος δηλονότι. τὰ ὀρθὰ ξύλα ἐκάλουν σταυρούς. Τοῖς δένδρεσι. σημείωσαι τὸ δένδρος οὐδέτερον. Χῶμα ἔχουν. συνεκόμιζον. Αἴρεσιν. πόρθησιν. Φορμηδόν. ψιαθηδόν. φορμὸς γάρ, ψίαθος, ὅστις ἐναλλὰξ ἔχων τὸ πλέγμα ἐστί. Καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι. τελεσιουργεῖν πρὸς ὕψος. οἱ ἀττικοὶ τὸ ἀνύτειν, ἀνύτειν φασί. Ξυνεχῶς. ἀδιαστάτως. Καὶ σῖτον. τὸ σῖτον οὐδετέρως. Αἱρεῖσθαι. λαμβάνειν. Οἱ ξεναγοί. οἱ τῶν μισθοφόρων ἄρχοντες. ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς μισθοφόρους. Ανταναῄει αὐτῷ. ἀνήρχετο. Εν ταρσοῖς. πλέγμασιν, ἀπὸ καλάμου πεποιημένοις. Ενείλλοντες. ἐμπλέκοντες. Υπόνομον δέ. κεκρυμμένον ὄρυγμα. Υπαγομένου. ἐνδιδόντος. Πρὸς αὐτὸ χοῦν. ἀπὸ χυτῆς γῆς τεῖχος ποιεῖν. Διπλάσιόν τε πόνον ἔχειν. ἀντὶ τοῦ ἑκατέρωθεν βάλλεσθαι. Μᾶλλον γίγνεσθαι. τοὺς ἐναντίους δηλονότι.

Μίαν μέν. μηχανήν. Η τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος. τῶν πλαταιέων δηλονότι. Κατέσεισε. τὸ τεῖχος δηλονότι. Αλλας δέ. μηχανὰς δηλονότι. Τοῦ τείχους. προσέφερον.

Ας βρόχους τε. σημείωσαι τὴν σύνταξιν, ἃς βρόχοις περιβάλλοντες. Καὶ ὑπερτεινουσῶν. ὑψουμένων. Η μηχανή. τῶν πελοποννησίων δηλονότι. Τὸ προέχον τῆς βολῆς. τὸ προβεβλημένον. Πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν. ἐπινοίας δηλονότι. Ταχὺ δὲ πλήρους γιγνομένου. τοῦ διαστήματος. Επιπαρένησαν. συνῆξαν. Χειροποίητον. ἔστι γὰρ καὶ αὐτόματον. Ηδη γάρ. πάλαι ποτέ. Τἄλλα διαφυγόντας. δεινὰ δηλονότι. Ελαχίστου. ὀλίγου καιροῦ δηλονότι. Αὐτῇ ἐπίφορον. τῇ φλογί. Διέφυγον. τὸν κίνδυνον. Περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς. περὶ τὸν ὀκτώβριον μῆνα. Εκκεκομισμένοι ἦσαν. ἐξήγαγον. Τοιαύτη μέν. οἱ διελόντες ταύτην τὴν συγγραφὴν εἰς τρισκαίδεκα, ἐνταῦθα τὸ τέλος τῆς τρίτης ἱστορίας ὥρισαν, καὶ ἀρχὴν τῆς τετάρτης. Υπὸ σπάρτωλον. ἡ σπάρτωλος, περὶ προξένον. Τὴν βοττικήν. οἱ βοττιαῖοι ἄποικοι μακεδόνων. εἰσὶ δὲ ἐν τῇ θρᾴκῃ, πλησίον χαλκιδέων. Καὶ προσχωρήσειν. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. Μετ᾽ αὐτῶν. τῶν μὴ θελόντων παραδοῦναι δηλονότι. ἡ δὲ ὄλυνθος, μητρόπολις χαλκιδέων. Ες τὴν σπάρτωλον. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Καὶ ἀναχωροῦσιν. οἱ ἀθηναῖοι. Αποχωροῦσι δέ. ὑπεχώρουν οἱ χαλκιδεῖς δηλονότι, καὶ οἱ σπαρτώλιοι. Καὶ ἐσηκόντιζον. καθὸ μέρος ἐνομίζετο αὐτοῖς συμφέρειν. τὸ δὲ δοκοῖ, τρίτης συζυγίας. Επὶ πολύ. διάστημα δηλονότι. Διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἕκαστος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκείαν πόλιν. Καταστρέψασθαι. ἀφανίσαι. Εκ τῆς ξυμμαχίδος. γῆς δηλονότι. Περιήγγειλαν. πανταχοῦ ἐμήνυσαν. Αποίκοις οὖσι. τῆς κορίνθου δηλονότι. Καὶ αὐτῷ παρῆσαν. τῷ κνήμῳ. Αβασίλευτοι. μὴ νομίζοντες ἔχειν βασιλεῖς, ἀλλὰ μόνον ἡγεμόνας, καὶ ἄρχοντας. Αντιόχου ἐπιτρέψαντος. τοῦ ἄρχειν δηλονότι, καὶ ἐπὶ αὐτοκράτορα τὸν ὄροιδον ἀμφοῖν τοῖν ἐθνοῖν. Καὶ διὰ τῆς ἀργείας. τῆς ἀμφιλοχικῆς. Επὶ στρατόν. θηλυκῶς ἡ στρατός. Κελεύοντες. παρακινοῦντες. Ναύπακτον ἐρήμην. ἔρημον φυλάκων. Διεῖχον δὲ πολύ. διΐσταντο. Τεταγμένοι τε. εὐτάκτως. Καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες. ἑαυτοὺς δηλονότι. Εν ἐπιτηδείῳ χώρᾳ δηλονότι. Πιστεύοντες. θαρροῦντες. Καὶ ἀξιούμενοι. ἄξιοι κρινόμενοι. Ουτ᾽ ἐπέσχον τε. ἐνεκαρτέρησαν. Αὐτοβοεὶ ἄν. βοῇ μόνῃ χρώμενοι.

Μεμονωμένων. διεζευγμένων τῆς τῶν ἑλλήνων συμμαχίας. Καὶ τοῦ φόβου καταστάντων. ἤγουν φυγόντων.

φυγόντων. Προελθεῖν αὐτούς. τοὺς χάονας. Ἐπεὶ δὲ ἐνέκειντο φεύγοντες. ἤγουν κατακράτος ἔφευγον. Ἀνελάμβανόν τε αὐτούς. οἱ ἕλληνες τοὺς βαρβάρους. Ἀντιπαραπλέοντας. ἀντὶ εἰς ἀντιπαράταξιν. Ἑώρων αὐτούς. οἱ κορίνθιοι δηλονότι. Σφῶν κομιζομένων. τῶν κορινθίων. Καὶ οὐκ ἔλαθον. οἱ ἀθηναῖοι. Κατὰ μέσον τὸν πορθμόν. τὸν κρισαῖόν φησι. Καὶ τά τε λεπτὰ πλοῖα. τοὺς λέμβους. Κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι. μίαν ἔχοντες ὀπίσω τῆς μιᾶς. Ἐν χρῷ ἀεὶ περιπλέοντες. ἐν χρῷ, ἀντὶ τοῦ πλησίον. ἔστι δὲ ἀκροκοπή. ἦν γὰρ καὶ ἐν χρῷ τί. εἴρηται δὲ ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κουρᾶς ἄχρι τοῦ χρωτὸς γιγνομένης. Καὶ δόκησιν. δόξαν. Ἐμβαλεῖν. προσπεσεῖν. Μὴ ἐπιχειρεῖν. τῷ πολέμῳ. Αὐτὸς σημήνῃ. σημεῖον δῷ. Ἡσυχάσειν αὐτούς. τοὺς κορινθίους. Ἐφ' ἑαυτῷ. ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Οὔτε τῶν παραγγελλομένων. συμβουλευόντων. Οὔτε τῶν κελευστῶν. τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν κυβερνητῶν. Σημαίνῃ. σημεῖον ποιῇ. Ἢ χωρήσειαν. ὁρμήσαιεν. Ἐς ἀλκὴν μὲν. εἰς μάχην πολέμου. Ἀνεχώρησαν. ὑπέστρεψαν. Τὸ ἠλείων ἐπίνειον. ἐπίνειον καλεῖται τὸ ἐμπόριον, ἢ παρὰ τὸ ἐπινήχεσθαι αὐτὸ τῇ θαλάσσῃ, ἢ παρὰ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐλκάδας νήχεσθαι, ἢ ὀκέλλειν. Καὶ μὴ ὑπὸ ὀλίγων νεῶν. τῶν ἀθηναίων. Ναυμαχίας πειρασαμένοις. ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ δηλονότι. Πολὺς ὁ παράλογος. τὸ παρὰ τὸ ἐνδεχόμενον γίνεσθαι. Τὸ ναυτικὸν λείπεσθαι. οὐ κατ' ἐμπειρίαν τοῦ ναυτικοῦ λείπεσθαι. Οὐκ ἀντιτιθέντες. οὐκ ἀντιπαραβάλλοντες. Ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. ὀργιζόμενοι, ἀπέστελλον τοὺς συμβούλους. Γορτύνιος πρόξενος ὤν. Ἰστέον ὅτι ἡ γόρτυς πόλις ἐστὶ κρήτης, ἀπέχουσα κυδωνίας σχεδὸν σταδίους χιλίους. καὶ ἔστιν ἀπίθανον εἶναι πολεμίας ἀλλήλαις ταύτας τὰς πόλεις. ῥητέον οὖν ὅτι πολεμίαν λέγει τὴν κυδωνίαν τῇ πολίχνῃ, οἷς εἰκὸς χαρίζεσθαι κατὰ φιλίαν τὸν νικίαν. Προσποιήσειν αὐτήν. οἰκείαν ποιήσειν. Ἐν τούτῳ. τῷ χρόνῳ. Διεῖχον. κεχώριστο. Γνώμην ἔχοντες. σκοπόν. Οἱ μὲν, μὴ ἐκπλεῖν. οἱ πελοποννήσιοι. Οἱ δὲ, μὴ εἰσπλεῖν. οἱ ἀθηναῖοι. Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία. ἡ στάσις πραγματική, ἄγραφος, εἶδος συμβουλευτικοῦ. Τὴν μέλλουσαν. ναυμαχίαν. Ἔχει τέκμαρσιν. στοχασμόν. Οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι. ὁ ἄνεμος, καὶ ἡ ἐν κύκλῳ τάξις τῶν νεῶν, καὶ τὸ μὴ ταχέως αὐτοὺς ἐπιχειρῆσαι τῇ ναυμαχίᾳ, ἀλλὰ τὴν τοῦ φορμίωνος ἀναμένειν διὰ τοῦ ἀνέμου στρατηγίαν. Ἔσφηλε. σφαλῆναι ἐποίησεν. Οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης. τὸ ἑξῆς, οὐ δίκαιον τῆς γνώμης τὸ μὴ νικηθέντας, κατακράτος ἀμβλύνεσθαι. Τῆς ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι. τῇ ἀποβάσει συμφορᾷ. Ἀμβλύνεσθαι. ἀποπίπτειν. Ὀρθῶς εἶναι. ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους ἑστηκυῖαν τὴν γνώμην, καὶ μὴ ὑποπεπτωκυῖαν τοῖς δεινοῖς. Κακοὺς γίνεσθαι. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ δίκαιον. Ὅσον τόλμῃ προέχετε. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ἡ ἐπιστήμη. ἡ γυμνασία. ἡ μελέτη. Ἐν τῷ δεινῷ. τῷ πολέμῳ. Ἐκπλήσσει. ἐξωθεῖται. ἐκκρούει. Τὰ δὲ πολλά. ἀντὶ τοῦ ὡς ἐπὶ πολύ. οὐκ εἶπε δὲ ἀεὶ, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς τύχης. Προσγενόμενα. προσκτηθέντα. Τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων. τῶν καταναυμαχηθέντων ὑπὸ φορμίωνος. λέγει δὲ τοὺς περὶ μαχάονα, καὶ ἰσοκράτην. Τὴν ἐπιχείρησιν. τῆς παρασκευῆς δηλονότι. Οἱ δὲ ἀγαθοί. οἱ γενναῖοι. Τιμήσονται. ἀντὶ τοῦ τιμηθήσονται. Ξυνιστάμενοι. συναθροιζόμενοι. Τὴν ἀξίωσιν. τὴν πεῖραν. Τὸ πλῆθος τῶν νεῶν. γράφεται τῶν ἐναντίων. Ξυνεκάλεσε. εἰς ταυτὸν συνήγαγον. Οὗτοι γοῦν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ. ἐν τῇ πεζομαχίᾳ· Οὐδὲν προφέρουσι. κατὰ τὴν ναυμαχίαν. Παραπολύ. ὑπερβάλλοντος. Καὶ ὅτι οὐκ ἄν. ὁ νοῦς οὕτως. ἡγοῦνται οἱ ἐχθροὶ μὴ ἀνθίστασθαι ἡμᾶς, ἢ μέλλοντάς τι γενναῖον πρᾶξαι. Ἀντίπαλοι μὲν γάρ. θαρροῦντες ἀντιπαλαίειν. Οἱ δ' ἐκ πολλῷ. τῷ μέτρῳ. Καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι. ἡμεῖς δηλονότι οἱ ἀθηναῖοι. Ἑκὼν εἶναι ποιήσομαι. τὸ εἶναι παρέλκει ἀττικῶς. οὐδὲν γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις συντάξεσι δηλοῖ. Ἐπιπλεύσειέ τις. κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπέλθῃ. Μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν πολεμίων. μὴ ὁρῶν τοὺς πολεμίους. Ἐκ πολλοῦ. λείπει διαστήματος. Διέκπλοι τε οὐκ εἰσί. τὸ ἐμβάλλειν, καὶ διασχίζειν τὴν τῶν ἐναντίων τάξιν. ἀναστροφαὶ δὲ, αἱ εἰς τοὐπίσω ὑποχωρήσεις. Ἐν τούτῳ. ἐν τῷ πεζομαχεῖν. Τούτων μὲν οὖν ἐγώ. τὸ ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ συμφέροντος. Τά τε παραγγελλόμενα. τὰ τῆς παραινέσεως ἔργα. Ὀξέως. σπουδαίως. Τῆς ἐφορμήσεως οὔσης. τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον ἔχετε, ἤτοι ἐν τῷ πολέμῳ κόσμον ἔχετε, καὶ σιγὴν, καὶ συμφέρον ὂν τοῖς μετιοῦσιν ἐπιπολὺ τὰ πολεμικά. ὃ μάλιστα τοῖς ναυμαχοῦσιν. Ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι. ἀντὶ τοῦ κατὰ

τέσσαρας αὐτὰς ποιήσαντες. Ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν. ἀντὶ τοῦ παρὰ τήν. Ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου. ἐσωτέρω τῶν ὁρίων ἐν τῷ κρισαίῳ κόλπῳ. Ἐπὶ δ᾽ αὐτῷ. τῷ κέρατι. Ἐπὶ τὴν ναύπακτον. ἔσω γὰρ ἐν τῷ κόλπῳ ἔκειτο ἡ ναύπακτος. ταύτῃ παρέπλεοι. τῇ ὁδῷ. Οἱ δέ, ὅπερ ἐκεῖνοι. ὁ δὲ φορμίων ὡς ἑώρα τοὺς πελοποννησίους, ἄκων κατὰ σπουδὴν τοὺς στρατιώτας ἐμβιβάσας εἰς τὴν ναῦν, ἔπλει. Προσεδέχοντο. ἤλπιζον. Περὶ τῷ χωρίῳ. τῆς ναυπάκτου δηλονότι. Ἐρήμῳ ὄντι. βοηθείας δηλονότι. Ἔπλει τὴν γῆν. τὴν οἰκείαν δηλονότι.

Κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως. ὡσανεὶ ἔλεγε, μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἑτέρᾳ. τοῦτο γὰρ τὸ ἐπὶ κέρως δηλοῖ. Ἀπὸ σημείου τινός. ὡσανεὶ ἔλεγε μὴ πολλῶν παρακελεύσεων δεηθέντες, ἀλλ᾽ εὐθὺς ποιοῦντες ὅπερ ἐδόκει. τὸ δὲ σημείου, ἀντὶ τοῦ μιλίου. δύναται δὲ λέγειν καὶ τὸ σύνθημα. Ἐπιστρέψαντες. τὸ μὲν ἐπιστρέψαντες εἶπεν, ὅτι τὴν ἄνω εἰπών, ἐπειδὴ κατ᾽ εὐθεῖαν ἔπλεον. νῦν δέ, οὐκέτι. τὸ δὲ μετωπηδόν, πάλιν τὸ κατ᾽ εὐθεῖαν πλεῖν ἐστί. τὸ γὰρ μέτωπον τῆς νεώς, ἡ πρῶρα ἐστί. λέγει οὖν ὅτι τὰ μέτωπα, ὅ ἐστι τὰ πρόσωπα τῶν νεῶν, παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις. Τῶν δέ. τῶν νηῶν τῶν ἀθηναίων. Ἐξέωσάν τε. πρὸς τὴν γῆν ὀκεῖλαι ἐποίησαν. Καὶ διέφθειραν. τὸ διέφθειραν, ἀντὶ τοῦ ὀκεῖλαι αὐτὰς ἐποίησαν. Ἐξένευσαν. ἐξεκολύμβησαν. ἐξέκλιναν τῆς προκειμένης ὁδοῦ. Ταύτῃ μὲν οὖν. ταύτῃ, οὕτως ἀντὶ τοῦ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. Καὶ ἴσχουσαι. ἐλλιμενίζουσαι. ἄλλη ἀρχὴ τὸ καὶ ἴσχουσαι, ἔχουσαι τὰς πρώρας πρὸς τὸ πέλαγος ὁρώσας. τοῦ γὰρ φεύγειν ἐπαύσαντο. Ἀντίπρωροι. γεγονυῖαι δηλονότι.

Κατὰ τὸ ἀπολλώνιον. ἱερὸν ἀπόλλωνος ἐν τῷ λιμένι. Οἱ δὲ παραγενόμενοι. οἱ πελοποννήσιοι. Τὴν ὑπόλοιπον. τὴν ὑστερήσασαν. Ἔτυχε δὲ ὁλκάς. ὁλκάς, ἡ ἐμπορικὴ ναῦς. Ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ. διὰ τὸ ἐγγύθεν ἀντεπιέναι τοὺς ἀθηναίους. Ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν. ἐδέξαντο τὸ ἐμβάσιμον τῶν ἀθηναίων. Ἡ περὶ τὴν ὁλκάδα. ἡ περὶ τὴν ὁλκάδα καταδῦσα.

Ἔσφαξεν ἑαυτόν. λακωνικὸν τὸ φρόνημα τοῦτο, μὴ ὑπὸ ἐχθρῶν ἀξιοῦν ἀναιρεθῆναι. Τῆς τροπῆς. ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς τροπῆς. Ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς. ἀντὶ τοῦ διὰ τὰς ναῦς. Ὑπὸ νύκτα. ἀντὶ τοῦ κατὰ τὴν νύκτα. Οὐ πολλῷ ὕστερον. μετ᾽ ὀλίγον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν τῶν ἐναντίων. Ἐπικρατεῖν. ἰσχύειν τοὺς ἀθηναίους. Καὶ τὸ ὑπηρέσιον. ὑπηρέσιόν ἐστι τὸ κῶας, ἐφ᾽ ᾧ ἐπικάθηνται οἱ ἐρέσσοντες, διὰ τὸ μὴ συντρίβεσθαι αὐτῶν τὰς πυγάς. Πλεῦσαι εὐθύς. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐδόκει. Ἀφικόμενοι νυκτός. εἰς τὰ μέγαρα δηλονότι. Τὸ ἀκρωτήριον. τὸ βούδορον καλούμενον. Ἀφείλκυσαν κενάς. τῶν ἀνδρῶν δηλονότι. Φρυκτοί τε ἤροντο. φρυκτοί εἰσι λαμπάδες τινὲς ἀπὸ ξύλων γιγνόμεναι, ἃς τινὲς βαστάζοντες, ἄνωθεν τῶν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις, ἢ τοῖς συμμάχοις, ὅταν τινὰς ἑώρων πολεμίους ἐπιόντας, ὡς ὅτι δεῖ προφυλάξασθαι. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ πολεμίων τοῦτο ἐποίουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φίλων ὅταν ἑώρων βοήθειαν αὐτοῖς ἐρχομένην, ἐσήμαινον πάλιν τὰ τῶν φρυκτῶν ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι. καὶ ὅταν μὲν φίλους ἐδήλουν, ἐβάσταζον τοὺς φρυκτοὺς ἠρεμοῦντες. ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν τοὺς φρυκτούς, δηλοῦντες τὸν φόβον. Ἔκπληξις ἐγένετο. τοῖς ἀθηναίοις. Οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει. ὄντες δηλονότι. Ἠιρῆσθαι. ἑαλωκέναι. Ὅσον. ἀντὶ τοῦ σχεδόν, ὡς τὸ μονονουχί. Οὐκ ἔσπλειν αὐτούς. ἀντὶ τοῦ μέλλουσιν εἰσπλεῖν. Βοηθήσαντες δέ. μετὰ βοῆς συνδραμόντες. Καὶ οὐδὲν ἔστεγουσαι. ὕδωρ δηλονότι. Βουλόμενος ἀναπράξαι. εἰσπράξαι. ἀπαιτῆσαι. Αὐτοὺς ἀποδοῦναι. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. Αὐτῷ ὑποσχόμενος. τῷ σιτάλκῃ.

Διαλλάξειν φίλον ποιήσειν. Ἃ ὑπεδέξατο. ὑπεσχέθη. Οἳ ἐτύγχανον παρόντες. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἦγε. Καὶ ἡγεμόνα ἅγνωνα. οὗτος ἔκτισε τὴν ἀμφίπολιν. Ἀνίστησιν οὖν. στράτευμα δηλονότι. Μέχρι θαλάσσης. ἕως τοῦ εὐξείνου πόντου, καὶ τοῦ ἑλλησπόντου. Καὶ ὅσα ἄλλα μέρη. ἐθνῶν δηλονότι. Καὶ τοῦ στρυμόνος ποταμοῦ. στρυμών, ποταμὸς θρᾴκης παρὰ τὴν ἀμφίπολιν. ὅρα πόθεν ἄρχεται ὁ στρυμὼν ποταμός, καὶ ποῦ λήγει. καὶ ἔτι ὁ ὄσκιος ποταμός, καὶ ὁ νέστος, ὃν νέστον οὗτος καλεῖ. ἔτι γε μὴν καὶ ὁ ἕβρος. Οὗ ὡρίζετο ἡ ἀρχὴ τὸ τέλος εἶχε. Καὶ παρήκουσι. παρατείνουσι. Ἔστι δὲ ἔρημον τὸ ὄρος. τὸ σκόμιον δηλονότι. Αὕτη περίπλους ἐστί. δυνατὴ περιπλευσθῆναι. Νηῒ στρογγύλῃ. ἐμπορικῇ, διὰ τὰ πολεμικὰ μακρότερα ὄντα. Ὁδῷ δὲ τὰ ξυντομώτατα. διὰ ξηρᾶς. Ἀνὴρ εὔζωνος. εὔζωνος, εὐσταλής, καὶ κοῦφος, καὶ μηδὲν ἔχων ἐμποδίζον. Διὰ πλείστου. διαστήματος δηλονότι. Ὅσον προσῆξαν. φόρον δηλονότι. Χωρὶς δέ. τούτων δηλονότι. Ὅσα. προσεφέρετο. Καὶ λεῖα. λεῖα, τὰ λιτά, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ὑφαντῶν, καὶ πεποικιλμένων. Ὀδρυσῶν. προσέφερον δηλονότι.

Τῆς

Τῆς περσῶν βασιλείας. οἱ γὰρ πέρσαι παρέχουσι μᾶλλον, ἤπερ περὶ τῶν ἄλλων λαμβάνουσιν. οἱ δὲ θρᾶκες, τοὐναντίον. καὶ οὐκ ἦν τι πρᾶξαι παρ' αὐτοῖς τὸν μὴ παρέχοντα χρήματα ὅπερ καὶ νῦν ἐν ῥωμαίοις. Κατὰ τὸ δυνατόν. διὰ τὴν δύναμιν. Ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο. αὐτῷ τῷ νόμῳ πλέον τῶν ἄλλων θρακῶν οἱ ὀδρύσαι ἐχρῶντο λαβεῖν, ἤπερ δοῦναι.

Ταύτῃ δέ. τῇ τῶν σκυθῶν. Οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ εὐρώπῃ. οὐχ ὅτι, ἀντὶ τοῦ μήτοιγε. Ἄλλοις ὁμοιοῦνται. ἀλλ' ὑπερβάλλουσι δηλονότι. Σιντῶν, καὶ παιόνων. σίντιοι ἐλέγοντο ἐν ὅσῳ τὴν λῆμνον ᾤκουν. εἰς δὲ τὴν θρᾴκην ἐλθόντες, μετωνομάσθησαν σίντοι. Τὸ δὲ ὄρος. τὴν κερκίνην δηλονότι. Ἀπεγίνετο μὲν ἀπόλλων. ἐσωτέρω τῶν ὁρίων ἐν τῷ κρισαίῳ κόλπῳ. Ἐπὶ δ' αὐτῷ. τῷ κέρατι. ὤθει τὴν ναύπακτον. ἔσω γὰρ ἐν τῷ κόλπῳ ἔκειτο ἡ ναύπακτος. ταύτῃ παραπλέοι. τῇ ὁδῷ. Ὁ δέ. ὅπερ ἀπώλετο. Προσεγίνετο δέ. ηὐξάνετο κατὰ πρόσθεσιν. Θρᾳκῶν ἀπαράκλητοι. ἑκούσιοι. Ἧς ὁ περδίκκας ἦρχε. τῆς μακεδονίας τὸ μέν, ἐστι μεσόγειον. τὸ δέ, παράλιον, ἣν καλεῖ κάτω μακεδονίαν. Πρῶτοι ἐκτήσαντο. ὧνπερ ἡρόδοτος ἐν τῇ ἐννάτῃ ἱστορεῖ κατὰ διέξοδον. Ἠδῶνας ἐξελάσαντες. ἠδωνοί. καὶ μεταπλασμὸς ἠδῶνες, καὶ ἠδῶνας. οὕτως ἡρόδοτος. Ὧν, οἱ μὲν πολλοί. τῶν ἐορδῶν. Οἱ μακεδόνες οὗτοι. οἱ κάτω μακεδόνες. Καὶ μακεδόνων αὐτῶν. τῶν ἄνω. Ἦν δὲ οὐ πολλά. τὰ καρτερὰ δηλονότι. Τὰ νῦν ὄντα. τείχη δηλονότι. Ἐς τὴν φιλίππου. τοῦ ἀδικηθέντος ὑπὸ περδίκκου. Ἀπὸ δὲ πλήθους περικλειόμενοι, ἀντὶ τοῦ περικλείοντες οἱ θρᾶκες δηλονότι. Ἐπεμψαν αὐτῷ, τῷ σιτάλκῃ οἱ ἀθηναῖοι. Παρεῖχε δὲ λόγον. ὁ σιτάλκης. Μὴ ὑπ' αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων. Ἐπέχον. ἐπικείμενος. Καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ. ὑπ' αὐτοῦ. Ὧν ἕνεκα ἐσέβαλε. τὴν ἔφοδον ἐποίησεν. Ἐς κόροντα. τὰ κόροντα ἡ εὐθεῖα. Ἐς γὰρ οἰνιάδας. οἰνιάς, πόλις ἐστὶν ἐν τῷ στομίῳ τοῦ ἀχελῴου, ἡ καὶ νῦν δραγαμέστη λεγομένη. Διὰ δολοπίας. ἡ νῦν καλουμένη ἀνόβλαχα. ἐξ ἀνατολῶν γὰρ αὐτῆς ὁ πηνειὸς ποταμός. ἐκ δὲ νότου, ὁ ἀχελῷος οὗτος ποταμὸς ῥεῖ. Καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς. τοῖς οἰνιάδαις. Περιλιμνάζον. περὶ τὴν πόλιν πλημμύρας ὑδάτων ποιῶν. Προσχοῖ ἀεί. ὕλην συμφορεῖ. Αἱ ἠπείρονται. τοιαῦτα πολλὰ οἱ τὰς γεωγραφίας ἡμῖν παραδιδόντες, ἀναγράφουσιν, ὅπερ ἐν τῇ πρὸς αἴγυπτον φάρῳ τῇ νήσῳ ξυνέβη. ὁ γὰρ ὅμηρος πελαγίαν αὐτὴν ἀναγράφει. νῦν δὲ σχεδὸν ἠπείρωται.

Τό, τε γὰρ ῥεῦμα. τοῦ ἀχελῴου. Τῷ μὴ σκεδάννυσθαι. τὴν πρόσχωσιν δηλονότι. Τῆς μητρός. τῆς ἐριφύλης. Καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἄν. τὸ ἑξῆς, δίαιτα ἱκανὴ τῷ σώματι ἐδόκει ἡ πρόσχωσις, δηλονότι εἰς χρείαν τοῦ σώματος. Τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε. πρότερον γὰρ κουρῆτις ἐκαλεῖτο. ὅμηρος, Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο, καὶ αἰτωλοὶ μενεχάρμαι, Ἐδυνάστευσέ τε τὴν βασιλείαν ἔσχε. Παρελάβομεν. ἀκοῇ δηλονότι. Ἐλύθησαν. ἐλυτρώθησαν. εἰς λύτρον ἐδόθησαν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ

ΤΡΙΤΗ.

Σ τὴν ἀττικήν. ἀντὶ τοῦ κατὰ τῆς ἀττικῆς. Καὶ ἐγκαθεζόμενοι. ἐνδιατρίβοντες. οὐχ ἁπλῶς πορείαν ποιούμενοι. ἀλλ' ἐμβραδύνοντες διὰ τὸν σῖτον. Ἐδῄουν τὴν γῆν. τῶν ἀθηναίων. Ὅπῃ παρείκοι. ὅπου ἐνεδέχετο, καὶ ἐνεχώρει. Τῶν ψιλῶν. τῶν λακεδαιμονίων. Κακουργεῖν. λῃστεύειν. Τὸ μὴ προεξιόντας. λείπει ἡ διά. διὰ τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὁπλιτῶν. Οὗ εἶχον τὰ σιτία. ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ εἶχον τροφήν. Καὶ πρὸ τοῦ πολέμου. τοῦ πελοποννησιακοῦ. Οὐ προσεδέξαντο. ἵνα μὴ λύσωσι τὰς τριακοντούτεις σπονδάς. Ἀναγκασθέντες δέ. διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν ἀποστῆναι, διὰ τὸ διαβληθῆναι. Καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν. οὐχ ὡς ἄλλην αὐτῶν πεποιημένων ἀπόστασιν, ἀλλὰ τὸ ταύτην, ἀντὶ τοῦ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τέθεικε. Πρότερον ἢ διενοοῦντο. πρὶν εὐτρεπισθῆναι. ἀμφιβολεῖ διατί ἀναγκασθέντες ἦσαν γὰρ ἐκ πολλοῦ βουλόμενοι ἀποστῆναι, ἀλλὰ νῦν μήπω εὐτρεπισθέντες, ἀπέστησαν. Τῶν τε γὰρ λιμένων. οἱ προσδεχόμενοι πολεμίους κατὰ θάλατταν ἰσχυροτέρους αὐτῶν, χῶμα ἔχουσιν ἐπὶ τοῖς στόμασι τῶν λιμένων, ὅπως δυσέκπλωτοι τοῖς πολεμίοις εἶεν. Καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. καὶ ἃ μετεπέμποντο. Αὐτοῖς διάφοροι. τοῖς μιτυληναίοις. Μηνυταὶ γίγνονται. τὸ μηνυταὶ γίγνονται, τῷ κατὰ στάσιν συντακτέον, ἵνα ᾖ τοιοῦτον στασιασάντων δηλονό-

τι πρὸς ἀλλήλους τῶν πολιτῶν, μία στάσις ἐμήνυσεν αὐτῶν τὴν ἀπόστασιν τοῖς ἀθηναίοις.

Ες τὴν μιτυλήνην βίᾳ. ἄκοντας τοὺς λεσβίους ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν μιτυλήνην οἰκῆσαι.

Καὶ τὴν παρασκευήν. καὶ παρασκευάζονται μετὰ ἐπιδείξεως, ὥστε ἀρκέσαι, συλλαμβανόντων αὐτοῖς λακεδαιμονίων, καὶ βοιωτῶν. τὸ δὲ συγγενῶν ὄντων, ἐπὶ μόνους τοὺς βοιωτοὺς ἐνεκτέον. οὗτοι γὰρ κατὰ τὸ αἰολικόν, συγγενεῖς τῶν λεσβίων. Αὐτοὺς λέσβου τοὺς ἀθηναίους. Μέγα μὲν ἔργον. δυσχέρειαν. Προαπολεμώσασθαι. ἀντὶ τοῦ πρὸς τοῖς οὖσι πολεμίοις, καὶ αὐτὴν πολεμίαν ποιῆσαι. Ακίνδυνον. ἀζήμιον. Μεῖζον μέρος νέμοντες. τοῖς πελοποννησίοις δηλονότι. Τήν τε ξυνοίκησιν. τῆς λέσβου εἰς τὴν μιτυλήνην. Καὶ ἣν μέν. τὸ σχῆμα καλεῖται ἀνταπόδοτον. ὅμηρος, Αλλ' εἰ μὲν δώσουσιν γέρας. ὁ νοῦς οὕτω, καὶ εἰ μὲν κατορθωθῇ τὸ ἐλπιζόμενον, καὶ τῇ πείρᾳ αὐτῇ καταλάβωσιν αὐτοὺς ἔξω, καλῶς ἂν ἔσται τοῖς ἀθηναίοις τὰ πράγματα. Ναῦς τε παραδοῦναι τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ αἱ μὲν νῆες. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Παρὰ σφᾶς. τοὺς ἀθηναίους. Κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. διὰ τὴν ξυμμαχίαν. Επὶ γεραιστόν. γεραιστός, ἀκρωτήριον εὐβοίας, ἔχον λιμένα. Πλῷ χρησάμενος. ἀντὶ τοῦ εὐπλοίᾳ. Καὶ τριταῖος. διὰ ἡμερῶν τριῶν. Τὸν ἐπίπλουν. τῶν ἀθηναίων. Καὶ οἱ ἀθηναῖοι. ἀντίπτωσις, ἀντὶ τοῦ τῶν ἀθηναίων. ὅμηρος. Οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν, οὐρανὸν ἀμφὶς ἱκάνει. Απήγγειλαν μέν. τοῖς μιτυληναίοις. Τὰ ἐπεσταλμένα. τὰ προσταχθέντα. Ως ἑώρων. ὡς ἔγνωσαν ὅτι ἔμαθον τὸν ἐπίπλουν, καὶ προεφυλάξαντο οἱ μιτυληναῖοι. Βουλόμενοι τὰς ναῦς. τὸ ἑξῆς, βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι καὶ ἐκ πελοποννήσου μετ' ἄλλης παρασκευῆς κινδυνεύειν. Ομολογίᾳ τινί. συνθήκῃ τινί. Φιλανθρώπῳ. ἔνιοι δὲ, ἐπιεικεῖ, εὐπρεπεῖ. Τὰς ναῦς ἀπελθεῖν τῆς μιτυλήνης δηλονότι. Εν τῇ μαλέᾳ. μαλέα, ἀκρωτήριον λέσβου. Καὶ ἡ ἄλλη λέσβος. καθίστατο εἰς μάχην δηλονότι. Επὶ τὸ τῶν ἀθηναίων. τὸ ὅρμον ἐν τῇ μαλέᾳ. Οὔτε ἐπηυλίσαντο. ἐπαυλίσασθαι ἐστὶ τὸ πλησίον τῶν πολεμίων νυκτὸς αὐλίσασθαι, καθυπὸρ τηρούντων αὐτῶν. Αλλ' ἀνεχώρησαν. εἰς τὴν πόλιν δηλονότι. Βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι κινδυνεύειν. τὸ ἑξῆς. βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι καὶ ἐκ πελοποννήσου μετ' ἄλλης παρασκευῆς κινδυνεύειν. Καὶ γὰρ αὐτοῖς. τοῖς μιτυληναίοις. Πολὺ ἐπιρρωσθέντες. πολὺ ἢ πρότερον. Οὐδὲν ἰσχυρόν. οὐδεμίαν ἰσχυρὰν βοήθειαν. Καὶ τοὺς ἐφόρμους. τὰς ναυτικὰς ἐφόδους. Καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι. ἀντὶ τοῦ ὥστε μὴ χρῆσθαι. ἔνιοι δὲ τὴν μὴ ἀπόφασιν, περιττὴν φασι. τὸ γὰρ λεγόμενον, τοιοῦτόν ἐστι, καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον χρῆσθαι τοὺς μιτυληναίους. ὥρμουν δὲ οἱ ἀθηναῖοι ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσι τῶν μιτυληναίων, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἐκπλεῖν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ μὴ χρῆσθαι τῇ θαλάττῃ. Προσβεβοηθηκότες. πρὸς βοήθειαν δραμόντες. Οὐ πολύ. μέρος γῆς δηλονότι. Ην αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Τοῦ θέρους. ἀντὶ τοῦ θέρους. Καὶ ἐς πελοπόννησον. ἡ ἐς ἀντὶ τοῦ περί. Τὰ ἐπιθαλάσσια. ἡ ἐπὶ ἀντὶ τοῦ παρά. Επ' οἴκου. ἐπ' ἀθήνας.

Αναστήσας. μετοικίσας, ἐγείρας, καὶ κινήσας, οὐκ ἐκβάλλων. Ως δ' οὐ προσεχώρουν. προσέσχον οἱ οἰνιάδαι. Αναχωρῶν. ὑποστρέφων. Ως αὐτοῖς. τοῖς πρέσβεσι. Μετὰ τὴν ἑορτήν. μετὰ τὸ παρελθεῖν τὰ ὀλύμπια. Τὸ μὲν καθεστώς. διαιρεῖται ἡ δημηγορία αὕτη κεφαλαίοις. τῷ δικαίῳ, οἷον, ὅτι δικαίως ἀπέστημεν. τῷ δυνατῷ, ὅτι δυνατὰ παρακαλοῦμεν. ἐφθαρμένοι γάρ εἰσι τῇ νόσῳ. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, εἰς πολλὰ διῄρηται. τῷ συμφέροντι, ὅτι λυσιτελεῖ δύναμιν καταδέξασθαι πόρρωθεν ἰσχύουσαν, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν συμμάχων ἀθηναίοις παραγινομένας προσόδους δυναμένην κωλῦσαι. ἐπὶ δὲ τελευτῇ, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου προξυσμοῦ, καὶ παράκλησις, ποικίλως δυσωποῦσα. Καθεστὼς μὲν νόμιμον. τὸ ἔθος λέγει. πρὸς δὲ τό, τοὺς γὰρ ἀφισταμένους, λείπει τὸ ἑτέρων. τὸ δὲ χείρους, οὐκ ἔστι συγκριτικόν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ κακούς. θεραπεύουσι διὰ τούτων οἱ μιτυληναῖοι τὴν ὑπόνοιαν τῶν λακεδαιμονίων, ὅπως εὐμενεῖς αὐτοὺς παρασκευάσωσιν ἀκροατάς. Εν ἡδονῇ ἔχουσιν, ἤγουν ἥδονται. Αὕτη ἡ ἀξίωσις. ἡ δόξα. ἡ κρίσις. ὁ λογισμός. Διακρίνοιντο. ἀφίσταντο. Ισοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες. ὁμοιότροποι μὲν ὄντες ταῖς γνώμαις, ἰσοσθενεῖς δὲ ταῖς δυνάμεσιν, οἱ δὲ, ἰσόπαλοι, καὶ ἰσοδύναμοι, τῇ γνώμῃ. καὶ φιλίᾳ ἴσους εἶναι, καὶ ἀντιπάλους τῇ δυνάμει. Επιεικής. εὔλογος. εὐπρεπής. Μηδέτῳ χείρους. μηδεὶς ἡμῶν προκαταγνῷ, πρὶν ἀκοῦσαι ὑπὲρ τῆς ζητήσεως ταύτης ἀπολογουμένων ἡμῶν.

Τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Περὶ γοῦν τοῦ δικαίου. ἡ διάνοια, περὶ γοῦν τοῦ

δικαίως

δικαίως αὐτῶν ἀφίστασθαι, καὶ μὴ διὰ κακίαν τε, καὶ πανουργίαν, ἀλλὰ δι' ἁπλότητα, ἀρετὴν γὰρ τὴν ἁπλότητα λέγει, πρότερον ποιησόμεθα τοὺς λόγους. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ δεόμεθα τυχεῖν τῆς παρ' ὑμῶν συμμαχίας. Μετ' ἀρετῆς δοκούσης. ἀντὶ τοῦ τῆς δοκουμένης, καὶ νομιζομένης ὄντος ἀρετῆς. οὐ γὰρ δὴ τὴν προσποιητὴν λέγει. κἀνταῦθα δὲ ἡ ἀρετὴ, ἀντὶ τῆς ἁπλότητος κεῖται. Εν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι. ἐν γὰρ τῷ μὴ ταῦτα ἀμφοτέροις δοκεῖν, αἱ διαφοραὶ γίνονται. Ημῖν δὲ, καὶ ἀθηναίοις. ἀρχὴ τῶν ἀγώνων. κεφάλαιον τὸ δίκαιον.

Εκ τοῦ μηδικοῦ πολέμου. μετὰ τὸν μηδικὸν πόλεμον. Παραμεινάντων ἐκείνων. τῷ πολέμῳ δηλονότι. Πρὸς τὰ ὑπόλοιπα. πρὸς τὰ ἑξῆς. Απὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο. κατ' ἰσονομίαν. ἰσοτίμως. Εχθρὰν ἀνιέντας. ἐνδιδόντας. παρορῶντας. Τὴν δὲ τῶν ξυμμάχων δούλωσιν ἐπαγομένους. τοῖς συμμάχοις δουλείαν ἐπάγοντας. τὸ ἐπαγομένους, ἀντίκειται μὲν τῷ ἀνιέντας. μετήνεκται δὲ ἀμφότερα, ἀπὸ τῶν τοὺς δεσμοὺς ἀνιέντων τε, καὶ ἐπαγόντων, ὅπερ ἐστὶ σφιγγόντων. ἄρχονται δὲ διὰ τούτων τῆς δικαιολογίας, παραστάντες ὅτι οὐκ ἀδίκως ἀφίστανται. Αδύνατοι δὲ ὄντες. ὁμογνωμονῆσαι δηλονότι. Διὰ πολυψηφίαν. ἀμύνασθαι. ἐγενόμεθα φησὶ διὰ πολυπραγμοσύνην, καὶ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ πᾶσι δοκεῖν, χωρὶς ἕκαστος. ἰδίᾳ δὲ ἕκαστοι γενόμενοι. ἀδύνατοι ἦμεν ἀθηναίοις ἀντέχειν. Αὐτόνομοι δὴ ὄντες. ἐμφαντικῶς τὸ δὴ εἶπεν, ἀντὶ τοῦ δῆθεν, καὶ μόνου ὀνόματος μέχρι ἐλεύθεροι, καὶ οὐκ αὐτῇ ἀληθείᾳ. Οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτούς. αὐτοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν, τοῖς οἰκείοις νόμοις χρώμενοι ἕως τοῦ νῦν. Βεβαιότεροι τοι ἐπιστεύομεν ἂν αὐτοῖς βεβαίως μηδὲν καινοτομήσειν εἰς ἡμᾶς. Υποχειρίους δ' ἔχοντες. ἡ διάνοια, τοὺς πλείστους τῶν συμμάχων ἔχοντες ὑπηκόους. ἡμῖν δὲ ἰσοτίμως προσφερόμενοι, εἰκότως ἤχθοντο, τῶν μὲν πλειόνων συμμάχων εἰκόντων, καὶ ὑποτεταγμένων, ἡμῶν δὲ μόνων, ἰσοτίμων ὄντων πρὸς αὐτούς. Εχοντες τοὺς πλείους τῶν ἑλλήνων δηλονότι. ἤγουν βυζαντίους, ναξίους, σαμίους, καὶ τοὺς λοιπούς. Ημῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες. τὴν ἴσην ἡμῖν δίαιταν διδόντες. Καὶ πρὸς τὸ πλεῖον. τὸ πλεῖον τοῦ συμμαχικοῦ πλήθους κυριεύειν, ἡμῶν δὲ μόνων ἔτι ἀδουλώτων ὄντων, χαλεπῶς ἔφερον ἀθηναῖοι. Καὶ ὅσῳ δυνατώτεροι. καὶ μάλιστα κατὰ τοσοῦτον ἔμελλον ἡμῖν προσφέρεσθαι χαλεπῶς, καθὸ αὐτοὶ μὲν, μείζους ἐγίνοντο διὰ τὸ πολλοὺς καταστρέφεσθαι, ἡμᾶς δὲ ὁρῶντες ἀεὶ ἀσθενεστέρους καταλειπομένους, οἷα δὴ μονουμένους τῶν συμμάχων. Αὐτοὶ αὐτῶν. οἱ ἀθηναῖοι διὰ τὸ κυριεύειν. Τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον. τοῦ μένειν τὴν συμμαχίαν, μία πίστις ἐχυρὰ, τὸ ἀλλήλους ἐπίσης δεδιέναι. Ο γὰρ παραβαίνειν. τῆς συμμαχίας φησὶν ὁ τολμῶν τι παραβῆναι, ἀποτρέπεται, λογιζόμενος ὅτι ἰσοδύναμος ὢν, οὐκ ἂν νικήσειε. τὸ ἑξῆς. ὁ γὰρ βουλόμενος λύειν τὴν συμμαχίαν, ἂν ἴδῃ ὅτι οὐ πλέον ἕξει διὰ τὸ ἀντίπαλον εἶναι τῆς δι' ἐναντίας παρασκευῆς, ἀποτρέπεται τοῦ παραβαίνειν τὰς συνθήκας. Αποτρέπεται. ἀπείργεται. Ες τὴν ἀρχήν. ἀρχὴν, τὴν δούλωσιν τῶν ἑλλήνων. αὐτονόμους φησὶ κατέλιπον ἡμᾶς οἱ ἀθηναῖοι οὐ κατ' εὔνοιαν, οὐδὲ δι' ἄλλο τι, ἢ ἵνα τὰ πράγματα αὐτῶν γίνονται δι' ἡμῶν καταληπτά, καὶ τοὺς ὅλους χειρώσωνται ἕλληνας, χρώμενοι λόγῳ εὐπρεπεῖ ἡμᾶς ὡς παράδειγμα, καὶ ἵνα ἔχωσιν ἡμᾶς ἐφόδιον τῆς τε γνώμης, καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, τουτέστι συνεργούς, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς γνώμης ὡς δέλεαρ, καὶ ἀπάτην. Εφόδῳ. μεθόδῳ. Αμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ τεκμηρίῳ ἐχρῶντο οἱ ἀθηναῖοι καταστρεφόμενοι τὰς πόλεις εὐπροσώπῳ, τῇ ἡμετέρᾳ αὐτονομίᾳ, λέγοντες οὐκ ἂν μιτυληναῖοι μεθ' ἡμῶν ἰσόψηφοί γε ὄντες, καὶ ἐλεύθεροι ἐπήεσαν ἑκόντες, εἰ μὴ δικαίως ἐπεστρατεύομεν καὶ ἠδικηκόσι τί τῆς μάχης. Εχρῶντο. οἱ λοιποὶ σύμμαχοι φησὶ, τεκμηρίῳ σαφεῖ ἔμελλον χρήσεσθαι τῇ ἀκουσίῳ ἡμῶν μετ' ἀθηναίων ξυστρατεύσει, ὅτι ἄδικοί εἰσιν οἷς ἐπέρχονται ἀθηναῖοι. εἰ μὴ γὰρ ἦσαν τοιοῦτοι, οὐκ ἂν ἄκοντας ἦγον συστρατεύειν αὐτοῖς τοὺς ἰσοψήφους μιτυληναίους. Εν τῷ αὐτῷ δ' ἐ. τῷ λιπεῖν ἐλευθέρους ἡμᾶς. Καὶ τὰ κράτιστα. καὶ τοὺς κρατίστους ἡμᾶς, ὥστε τοὺς ἀσθενεστέρους τῶν ἑλλήνων πρώτους παρελάμβανον, ἵνα τῶν ἄλλων ἑλλήνων προκεχειρωμένων. ὅ ἐστι δεδουλωμένων, μόνους ἡμᾶς τελευταίους καταλιπόντες, ἀσθενεστέρους ἕξουσι πρὸς τὸ ἀντιπολεμεῖν αὐτοῖς δύνασθαι. Προκεχειρωμένου κεκρατημένου, ἡ γὰρ σύνταξις, καὶ ἀσθενέστερα ἔμελλεν ἕξειν τὰ τελευταῖα, τοῦ ἄλλου προκεχειρωμένου. Καὶ πρὸς ὅ, τι χρὴ στῆναι. καὶ ἡμᾶς τοὺς δυναμένους ἡγήσασθαι αὐτῶν. Προσθέμενον. εἰς ταυτὸ συνελθόν. Καὶ ἀπὸ θεραπείας. τέτταρα τεκμήρια τέθεικε,

δι' ὧν

δι᾽ ὧν συνίστησιν ὅτι οὐχὶ διὰ δικαιοσύνην μέχρι δεῦρο ἀπείχοντο ἡμῶν οἱ ἀθηναῖοι, ἀλλὰ διὰ πανουργίαν. ἓν μὲν, τὸ κατὰ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ λόγου. δεύτερον δὲ, τὸ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ, ἢ ἰσχύϊ τὰ πράγματα φαίνεσθαι καταληπτά. τρίτον, τὸ φοβεῖσθαι τὸ ναυτικὸν τῶν μιτυληναίων. τέταρτον, τὸ θεραπεύεσθαι πρὸς τῶν μιτυληναίων, κολακείᾳ μὲν κοινῇ, τοὺς ἀθηναίους· δώροις δὲ, τῶν προεστώτων ἕκαστον. Επιπολύ γ᾽ ἂν ἐδοκοῦμεν δυνηθῆναι. ἢ δυνηθῆμεν διαφυγεῖν τὴν δουλείαν, εἰ μὴ ἔφθασεν ὁ πόλεμος τῶν πελοποννησίων. τεκμήρια γὰρ ἦν ἡμῖν, τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ὑπὸ ἀθηναίων γινόμενα. Οτε τοῖς ἄλλοις. ὅπερ δὲ τοῖς ἄλλοις ἐξ εὐνοίας φησὶ τὸ πιστεύειν ἀλλήλοις βεβαίως, τοῦτο ἡμῖν ὁ φόβος παρεῖχε βέβαιον φυλάττειν ἡμᾶς τὰς πρὸς ἀλλήλους πίστεις διὰ τὸν φόβον. Καὶ ὁπότεροι θᾶσσον. ὁπότεροι δ᾽ ἂν ἡμῶν ἔφθασαν ἀπαλλαγῆναι τοῦ φόβου, καὶ θαρσῆσαι, ὡς ἐν ἀκινδύνῳ ὄντες, οὕτω καὶ λύσειν ἔμελλον τὰς σπονδάς. Ωστε εἴ τῳ δοκοῦμεν ἀδικεῖν. εἴ τινι δοκοῦμεν ἄτοποί τινες εἶναι ἀποστάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ μὴ ἀναμείναντες μαθεῖν εἰ ἄρα τι γενήσεται παρ᾽ αὐτῶν πρῶτον, διὰ τὸ ἐμβραδῦναι τοῦτο ποιῆσαι, οὐκ ὀρθῶς ὁ τοιοῦτος λογίζεται. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει. εἰ γὰρ ἴσοι φησὶν αὐτοῖς ὑπήρχομεν κατὰ δύναμιν, ὥστε καὶ ἀντιβουλεύουσιν αὐτοῖς, ἀντεπιβουλεῦσαι. καὶ βραδυνόντων αὐτῶν, καὶ μελλόντων, ἀντιμελλῆσαι, καὶ ἀντιβραδῦναι, τί ἔδει ἡμᾶς ὑπὸ ἐκείνοις ταχθῆναι, ἢ ὑπακούειν αὐτοῖς, ὁπότε δὲ οὐκ ἦμεν ἴσοι, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνοις ἦν τὸ ἀντιχειρεῖν καθ᾽ ἡμῶν ὅτε θέλουσιν, ἔδει καὶ ἐφ᾽ ἡμῖν εἶναι τὸ ἀποστῆναι αὐτῶν, πρίν τι παρ᾽ ἡμῶν παθεῖν. Διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν. τῶν ἀθηναίων. Αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες. ἡμεῖς οἱ μιτυληναῖοι. Καὶ ἀντεπιμελλῆσαι. τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν δέξασθαι. Εκ τοῦ ὁμοίου ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι. ἤγουν κινουμένων ἐκείνων, κινηθῆναι καὶ ἡμᾶς. Σαφεῖς μέν. σαφῶς τοὺς ἀκούοντας διδάξαι δυναμένας. Ως εἰκότως. ἐνδεχομένως. Ικανὰς δὲ ἡμᾶς. τὰς αἰτίας δηλονότι. Αποστήσεσθαι. κατὰ δύο τρόπους φησὶν ἀφιστάμεθα τῶν ἀθηναίων. τοῦτο μὲν, ὑπὲρ τοῦ μὴ κακῶς μετὰ ἀθηναίων ποιῆσαι τοὺς ἕλληνας, ἀλλὰ μεθ᾽ ἡμῶν ἐλευθερῶσαι αὐτούς. τὸ δὲ προποιῆσαι, οὐκ ἀντὶ τοῦ διαφθεῖραι τοὺς ἀθηναίους, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ πρότερον τί ποιῆσαι. τουτέστιν, ἀποστῆναι. Εν ὑστέρῳ. χρόνῳ δηλονότι. Απόστασις. σφόδρα τεχνικῶς ἀντὶ τὴν συμμαχίαν προτρέπουσι τοὺς λακεδαιμονίους, ὅτι ἀπαράσκευοι ἐσμὲν, ὡς ταχέως ἀποστάντες. Ημῶν θᾶσσον. ὑπὸ τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ηι καὶ μᾶλλον χρή. τὸ ἑξῆς, ξυμμάχους ἡμᾶς δεξαμένους, ὑμᾶς τοὺς λακεδαιμονίους. τὸ γὰρ δεξαμένους, ἀντὶ τοῦ δέξασθαι. Εφθάραται. ἐφθάρησαν. Αι δὲ ἐφ᾽ ἡμῖν. καθ᾽ ἡμῶν. Τετάχαται. τεταγμέναι εἰσίν. Η ἀπ᾽ ἀμφοτέρων. ἀπό τε ἡμῶν τῶν λακεδαιμονίων, καὶ τῶν μιτυληναίων. Οὐ γὰρ ἐν τῇ ἀττικῇ ἔσται. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἀττικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, δι᾽ ἣν ὠφελοῦνται οἱ ἀθηναῖοι, χρήματα λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν συμμάχων. καὶ πλείονά γε ἔσται αὐτοῖς, ἂν ἡμᾶς καταστρέφωνται. τά τε γὰρ ἡμέτερα προσλήψονται πρότερον οὐ φορολογοῦντες ἡμᾶς, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων βεβαίως ἕξουσιν. οὐδεὶς καὶ γὰρ ἀποστήσεται, γνοὺς μιτυληναίους δεδουλωμένους.

Η πρόσοδος. ἡ πρόσοδος τῶν χρημάτων τοῖς ἀθηναίοις. ὅρα τὴν σύνταξιν. Καταστρέψονται. δουλώσουσιν. Η οἱ πρὶν δουλεύοντες. τὸ ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες, οὐκ ἀντὶ τοῦ πρότεροι ἡμῶν δουλεύοντες νοητέον, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ πρὶν ἀποστῆναι δηλονότι δουλεύοντες, καὶ οὐ μετὰ τὸ ἀποστῆναι. Βοηθησάντων δὲ ὑμῶν. τῶν λακεδαιμονίων. Προσλήψεσθε. κτήσεσθε.

Καθαιρήσετε. καταβαλεῖτε. Υφαιροῦντες αὐτῶν. κατ᾽ ὀλίγον ἀποσπῶντες. Θρασύτερον. θαρραλεώτερον. Προχωρήσεται. προεχωρήσει ὑμῖν δηλονότι. Τὸ κράτος τοῦ πολέμου. τὸ δύνασθαι δηλονότι περιγενέσθαι ἐν τῷ πολέμῳ. Ισα, καὶ ἱκέται ἐσμέν. ὅμοιοι, καὶ ἴσοι ἱκέταις ἐσμέν. τὸ ἴσα, καὶ ἱκέται ἐσμὲν εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ συμμαχίαν αὐτοῖς προσάγουσιν ὥστε καθ᾽ ὃ μὲν κινδυνεύουσιν, ἱκέται εἰσί. καθ᾽ ὃ δὲ συμμαχίαν διδόασιν, οὐ παντάπασιν ἱκέται ἀλλ᾽ ὥσπερ ἱκέται. Καὶ μὴ πρόησθε ἡμᾶς ἀπολύσαντες. Τὸν κίνδυνον. τοῦτο ἀντὶ τῆς δαπάνης ἀκουστέον, καὶ τῶν ἀναλωμάτων. Απασι διδόντας. δώσοντας. Ανδρες ἀνδρεῖοι. πρόθυμοι. Προσδεξάμενοι τοὺς λόγους. τῶν μιτυληναίων. Ες τὸν ἰσθμὸν τοῖς δυσὶ μέρεσιν. ἵνα τὸ μὲν τριτημόριον μένῃ, φυλάττον πόλιν ἑκάστην. τὸ δὲ δίμοιρον, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἔλθῃ. Ως ποιησόμενοι. τὴν εἰσβολὴν δηλονότι. Καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον. οἱ ὁλκοί, ὄργανά εἰσιν, οἷς αἱ νῆες ἕλκονται. Αμα ἀντιόντες. Κατὰ τῶν ἀθηναίων δηλονότι.

Προθύ

Προθύμως ταῦτα ἔπρασσον. ἀντιφρασικῶς εἶπεν, ἀντὶ τοῦ οὐ προθύμως ἐστράτευον.

Ξυγκομιδῇ. συλλογῇ. Εγνώκασιν. οἱ πελοποννήσιοι. Εἰσὶ μὴ κινοῦντες. οἱ ἀθηναῖοι.

Πλεῖν ἱππέων, καὶ πεντακοσιομεδίμνων. ἐστὶν ἀθήνησι πολιτικὰ συντάγματα, δι' ὧν τὸ εὐπορώτατον, πεντακοσιομέδιμνοι. τὸ δὲ δεύτερον, ἱππεῖς. τὸ δὲ τρίτον, ζευγῖται. τὸ δὲ τέταρτον, θῆτες. οἱ μὲν οὖν πεντακοσιομέδιμνοι, οὐκ ἠναγκάσθησαν εἰσελθεῖν εἰς τὰς ναῦς, ὡς μεγίστην τιμὴν ἔχοντες ἐν τῇ πόλει, διὰ τὸ πολλὰ τελεῖν, οἱ δὲ ἱππεῖς, ὅτι οὐκ ἦν τούτων χρεία. Επίδειξιν τε. δεῖξιν φανεράν. Ηι δοκεῖ. ἔδοξε. Καὶ ἄπορα νομίζοντες. ἀντὶ τοῦ τί δεῖ ποιεῖν ἀπέγνωσαν. Επήγγελον. ἐζήτουν. Καὶ ἐκείνους εἶδον. ἀναχωρήσαντας δηλονότι. Εν τοῖς. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις, ἢ τοῖς ἀθηναίοις. Νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοί. αἱ τὸ ἔργον ποιοῦσαι τῶν νεῶν. τουτέστι, πλόϊμαι, καὶ χρησαί. Τειχίλιος μὲν οἱ πρῶτοι. ἐπέμφθησαν γοῦν ἐκεῖ πρῶτοι, καὶ δεύτεροι. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι, ἔμειναν ἕως ἁλώσεως τῆς πόλεως. πολιορκοῦντες. οἱ δὲ δεύτεροι, οἱ μετὰ φορμίωνος, πρὸ τῆς ἁλώσεως ἀνεχώρησαν. Εξακόσιοι δὲ, καὶ χίλιοι. δι' ὅλου φησὶ μέχρι τῆς πολιορκίας ὑπέμεινεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπλιτῶν. Φόρον. ἐλάμβανον. Επληρώθησαν. ἀνθρώπων δηλονότι. Καὶ τείχη κρατύναντες. ἰσχυρὰ ποιήσαντες. Πληγέντες. μεγάλως νικηθέντες οἱ μηθυμναῖοι. πληγὴ γὰρ κατὰ πόλεμον, καὶ τραῦμα ἡ ἰσχυρὰ ἧττα. Οντας εἴργειν. τοὺς μιτυληναίους. Καὶ ἐκθαλάσσης εἴργετο. ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. Ες τὴν πολιορκίαν. τῶν μιτυληναίων. Οἱ πλαταιεῖς. τὸ ἑξῆς οὕτως. οἱ πλαταιεῖς ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ. τὰ γὰρ ἄλλα, διὰ μέσου. Τιμωρίας. ἐκδικήσεως. Τὴν πεῖραν αὖθις. τὴν πρᾶξιν. Απώκνησαν. ἀντὶ τοῦ ὤκνησαν. ἀνεβάλλοντο. Τῶν πολεμίων. τῶν πελοποννησίων. Ξυνεμετρήσαντο. ἔλαβον τὸ ὕψος τοῦ τείχους, καὶ πρὸς τοῦτο ἡρμόσαντο τὰς κλίμακας. ἔλαβον δὲ ἐκ τῶν πλίνθων τῶν ἐπῳκοδομημένων ἀλλήλοις, τό, τε πλῆθος αὐτῶν ἀριθμήσαντες, καὶ τὸ πάχος συντεκμηράμενοι. Ταῖς ἐπιβολαῖς. συνθέσεσι. Πρὸς σφᾶς. τοὺς πλαταιεῖς. Οὐκ ἐξαληλιμμένων. οὐκ κεκεισμένων. Τοῦ τείχους. δηλονότι θεῖναι κλίμακας. Οὕτως ἔλαβον. ἐνόησαν. Καὶ ἦν ξυνεχῆ. τὰ οἰκήματα δηλονότι. Διὰ δέκα δὲ ἐπάλξεων. μετὰ δέκα.

Αλλὰ δι' αὐτῶν μέσων. θύρας τινὰς ἐποίησαν ἐν αὐτοῖς τοῖς πύργοις, ὥστε δι' αὐτῶν διιέναι, εἴ τις ἀπὸ πύργου εἰς πύργον ἕτερον ἤθελεν ἀπελθεῖν. Νοτερός. δίυγρος, ὁ ὑετὸν ἔχων. ἔστι γὰρ καὶ ἕτερος μὴ τοιοῦτος, ἀλλὰ κρυώδης, καὶ καπνώδης. Δι' ὀλίγου. ἀντὶ τοῦ ἐγγύθεν, ἐπεὶ διὰ δέκα ἐπάλξεων μόνων ἦσαν οἱ πύργοι. Στεγανῶν. στέγην ἐχόντων. Οἱ δ' ἐπειδή. οἱ πλαταιεῖς τὰ κατὰ σκοπὸν ἐποίησαν. Καὶ τῆς πείρας. οἵπερ ἦσαν τοῦ πειραθῆναι τῆς ἐξόδου, αἴτιοι ἦσαν. ἐμφαίνει δὲ τὸν μάντιν, ἢ τὸν στρατηγόν. Εὐσταλεῖς τε. εὔζωνοι.

Καὶ τὴν ἀεὶ ἐσοδον μόνον. ὑπεδέδεντο τὸν μὲν ἕνα τῶν ποδῶν, διὰ ἀσφάλειαν. τὸν δὲ ἕτερον, γυμνὸν εἶχον διὰ κουφότητα. Αντιλαμβανόμενος. ἀντιδρασσόμενος. Καὶ αὐτίκα βοὴ ἦν. λείπει ἐν ἄλλῳ τὸ ἦν. Τὸ δὲ στρατόπεδον. τῶν πελοποννησίων. Κατὰ χώραν μένοντες ἡσυχάζοντες. Βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα. ἀντὶ τοῦ καταλιπὼν τὴν ἑαυτοῦ φυλακήν. Αλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν. ἀπειρίαν εἶχον μέχρι καὶ εἰκασμοῦ. Καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν. οὐδαμοῦ μὲν εἶπε περὶ τούτων τῶν τριακοσίων. δῆλον δὲ ὅτι κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐτάχθησαν. οὐ γὰρ ἂν νῦν ἐμέμνητο αὐτῶν. Παρανίσχον δέ. παρανέτειλον. Φρυκτοὺς πολλούς. δηλονότι φιλίους. οἱ γὰρ φίλιοι, ἀνετείνοντο, καιόμενοι μὲν, ἱστάμενοι δέ. οἱ δὲ πολέμιοι, καιόμενοι μὲν καὶ αὐτοί, σειόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν ἀνατεινόντων. κίνησις γὰρ ὁ πόλεμος. Καὶ μὴ βοηθοῖεν. οἱ θηβαῖοι. Εν τούτῳ. τῷ γιγνομένῳ δηλονότι. Ενστάντες. ἐναντιωθέντες. Οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πύργων. οἱ πλαταιεῖς καὶ ἄνωθεν, καὶ κάτωθεν τοὺς βοηθοῦντας τῶν πελοποννησίων ἔβαλον.

Οἱ δ' ἐν τούτῳ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Απώσαντες. ῥίψαντες, ἵνα εὐχερῶς, καὶ ἀκωλύτως ἡ ἀνάβασις γίνοιτο. Ισταντο ὧδε τοῦ χείλους. τοῦ ἔξωθεν δηλονότι. ἤδη γὰρ εἶπε περὶ τοῦ ἔνδον.

Χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι. οἱ τελευταῖοι τῶν καταβαινόντων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς πύργων, χαλεπῶς ἀπεχώρουν, ἐπεὶ οὐκ εἶχον τοὺς ὄπισθεν αὐτοῖς ἐπαμύνοντας. Ες τὰ γυμνά. μέρη δηλονότι. Ως τ' ἐπελθεῖν. διαδραμεῖν. Η βορέου. ὁ ἢ σύνδεσμος, ἀντὶ τοῦ ἤπερ κεῖται. βορέας γοῦν, βέβαιον ποιεῖ κρύσταλλον. ἀπηλιώτης δὲ, ὑδατώδη. Εν αὐτῇ. τῇ τάφρῳ. Ες ἐρύθρας καὶ ὑσιάς. δῆμοι βοιωτίας. Κατὰ χώραν, ἐγένοντο ἡσύχασαν. Ως οὐδεὶς περίεστιν. ἀντὶ τοῦ πάντες ἀπώλοντο. Εκπέμψαντες. ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν. Εσπένδοντο. σπονδὰς ἐζήτουν

ποιήσασθαι

ποιῆσαι περὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν νεκρῶν. Οἱ μὲν δὴ τῶν πλαταιέων. μετάβασις. Υπερβάντες ἐσώθησαν. ζῶντες ἐφυλάχθησαν. Τοῖς προέδροις. τοῖς ἄρχουσι τῶν μιτυληναίων. Οτι ἐσβολή. ἔφοδος τῶν λακεδαιμονίων κατὰ τῆς ἀττικῆς. Εθάρσουν τε. θάρρος ἐλάμβανον. Τὴν γνώμην. κατὰ τὴν προαίρεσιν. Ξυμβαίνειν. συμφωνεῖν. Κλεομένης. οὗτος ὁ κλεομένης, καὶ ὁ πλειστοάναξ, παῖδές εἰσι παυσανίου τοῦ ἐν πλαταιᾶσιν ἀριστεύσαντος κατὰ τῶν μήδων. Επιμένοντες. οἱ λακεδαιμόνιοι φησὶν ἐπιμένοντες ἀκοῦσαι τὸ ἀπευσόμενον ἀπὸ τῆς λέσβου ὑπὸ τοῦ ἀλκίδα, ἔτεμον τὰ πολλὰ τῆς ἀττικῆς. Επεξῆλθον. ἐπέδραμον. Αλλὰ ἐνεχρόνιζον. ἐν τινὶ τόπῳ πολὺν χρόνον μένουσαι, διεβίβαζον.

Ως ἐπεξιὼν τοῖς ἀθηναίοις. ὡς κινηθησόμενος κατὰ τῶν ἀθηναίων. Ηκροῶντο. ὑπήκοον τοῖς ἄρχουσι. Καὶ διανέμειν. μεμερισμένως διδόναι. Ξυγχωρήσαντες. ὑπείξαντες. Γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν. οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες. Εξεῖναι βουλεῦσαι. βουλεύσεσθαι. Πάλιν ἔλθωσιν. ἐπανέλθωσιν. Οἱ δὲ πράξαντες. οἱ πρωταίτιοι τῆς ἀποστάσεως τῶν λακεδαιμονίων. Περιδεεῖς ὄντες. περίφοβοι γεγονότες. Οὐκ ἠνέσχοντο μεῖναι δηλονότι. Αναστήσας αὐτούς. ἐγείρας ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Προσεκτήσατο. προσεποιήσατο. Καθίστατο. εὐτάκτει. Καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν. τὸν ἀπὸ πελοποννήσου εἰς μιτυλήνην. Πρὶν δή. ἕως οὗ. Προσέσχον. προσωρμίσαντο. Ες ἔμβατον. τὸ στενὸν, τὸ μεταξὺ χίου, καὶ ἐρυθρᾶς. Πρὶν ἐκπύστους. φανερούς. Ωσπερ ἔχομεν. ἀντὶ τοῦ ὡς νῦν ἐσμεν. Καὶ πάνυ. εὑρήσομεν τὸ ἀφύλακτον δηλονότι. Καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν. τὸ διὰ ξηρᾶς στράτευμα. Οὐκ ἄλλό τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πολέμου. τὸ καινόν. οἱ μὲν διὰ διφθόγγου γράψαντες, οὕτως ἐνόησαν, τὸ παρ' ἐλπίδα, καὶ παρὰ δόξαν ποιοῦν ἐν τοῖς πολεμίοις νικᾶν. τουτέστι, τὸ ἐπιπεσεῖν ἀφυλάκτως τοῖς ἐχθροῖς. οἱ δὲ διὰ τοῦ ε ψιλοῦ γράψαντες, οὕτως ἐξηγοῦνται, τὸ διάκενον, καὶ ἀργὸν τοῦ πολέμου. Ο εἴ τις στρατηγός. τὸ ἀφύλακτον δηλονότι, καὶ ῥᾴθυμον. ὃ εἴ τις στρατηγὸς αὐτός τε ἐκκλίνοι, καὶ τοῖς πολεμίοις τηνικαῦτα ἐπιχειροίη, ἡνίκ' ἂν ἀφυλάκτους αὐτοὺς ὁρῴη, μάλιστ' ἂν ὀρθοῖτο. Ενορῶν. προσέχων. Πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. ἐπιπλεῖστον νικῆσαι ἄν. Τῶν ἐν ἰωνίᾳ. λείπει ἡ ἀπό.

Ορμώμενοι. ὁρμητήριον ἔχοντες. Ελπίδα δ' εἶναι, ἔφασκε δηλονότι. Καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην. ἂν ταύτην τὴν πρόσοδον τὴν ἀπὸ τῶν ἰώνων ὑπάρχουσαν τοῖς ἀθηναίοις, ἐὰν ἀφέλωνται, καὶ χειρώσωνται, αὐτοὶ τὴν ἰωνίαν, μέλλουσιν ἔχειν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἰώνων ἀεὶ χρήματα, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀθηναίων παρασκευήν. Καὶ ἅμα ἢν ἐφορμῶσιν. οἱ μὲν εἰς τὸ ἐφορμῶσι τὸν λόγον ἀναπαύουσι, καὶ τὴν φράσιν ἐναλλάττουσιν, ἐπὶ τῶν λακεδαιμονίων τὸ ἐφορμῶσι λαμβάνοντες. οἱ δὲ, τὸ ὅλον ἐπὶ τῶν ἀθηναίων ἐκδέχονται, καὶ νοοῦσιν οὕτω. καὶ ἐὰν ἐφορμῶσιν οἱ ἀθηναῖοι, δαπάνη αὐτοῖς γίνεται, ὅταν τι χωρίον ἡμεῖς ἐν τῇ ἰωνίᾳ κατάσχωμεν. ἄλλως. καὶ ἐὰν ἐφορμούντων σφῶν, τουτέστι, τῶν πελοποννησίων, δαπάνη αὐτοῖς γενήσεται, δηλονότι τοῖς ἀθηναίοις. διόπερ τὸ σφίσιν αὐτοῖς, οὐχ ἅμα ἀναγνωστέον, ἀλλὰ διαιρετέον, καὶ κατὰ τὸ σφίσιν ὑποστικτέον. Ο δέ. ὁ στρατηγὸς τοῦ βασιλέως περὶ τὴν ἰωνίαν διατρίβων. Ενεδέχετο. ἐν ἑαυτῷ ἐδέχετο. Αλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης. ὁ περισσότερος σκοπὸς ἦν αὐτῷ. Οὐ χρήσων. οὐ προσορμισόμενος. Αὐτάγγελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι. οὐκ ἐπ' ἀγγελίαν πεμφθεῖσαι, ἀλλ' ἐπ' ἄλλην χρείαν. Εφρασαν. τοῖς ἀθηναίοις. Ο δέ. ἤγουν ὁ πάχης. Εφαίνετο. ὁ ἀλκίδας. Επανεχώρει. ὁ πάχης.

Κέρδος δὲ ἐνόμισε. κέρδος φησὶν ἐνόμισεν ὁ πάχης, ὅτι οὐ κατέλαβε τὰς ἀλκίδου ναῦς, ἵνα μὴ ἀναγκάσωσιν αὐτὸν στρατόπεδον κατ' αὐτῶν ποιήσασθαι, ἢ φύλακας, καὶ ἐφόρμησιν, μὴ ἄρα τι τυχηρὸν γένηται ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, καὶ ἡττηθῇ. Καὶ τῶν βαρβάρων. καὶ τῶν βαρβάρων ἐπαχθέντων ὑπὸ μιᾶς τῶν στάσεων. Επαχθέντων. ἐπελθόντων. Αρκάδων τε. λείπει ἡ ἀπὸ τῶν ἀρκάδων. Επολίτευον. τὴν πολιτείαν εἶχον. Υπεξελθόντες τούτους. λαθραίως φυγόντες. Ζῶν, καὶ ὑγιᾶ. ἀκρωτηρίαστον. Καὶ οὐ προσδεχομένων τῶν ἐντός. Αἱρεῖ. πορθεῖ. χειροῦται. ὅθεν καὶ περισπᾶται· ἐπὶ γὰρ τοῦ ὑψῶσαι, βαρύνεται.

Διαφθείρει. τοῦ πισσούθνου. Οὓς κατέθετο. ἀποκτεῖναι. Καθίστατο. εὐτάκτει. Καὶ τοῦ σαλαίθου. εἰς τοὺς ἀθηναίους. Εστιν ἃ παρεχόμενον. ἔστιν ἃ πρᾶξαι ὑπισχνούμενον.

Περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν. τῶν πρωταιτίων. Εδοξεν αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Παρόντας μόνον. ἐν ἀθήναις. Καὶ τοὺς ἅπαντας μιτυληναίους. ὅτι ἄλλως ἀπέστησαν. Επικαλοῦν-

τες.

τες. ἀντὶ τοῦ ἐγκαλοῦντες. Οἱ ἄλλοι ἐποιήσαντο. σύμμαχοι. Ἐκείνοις. τοῖς μιτυλιναίοις.

Βοηθοὶ. οὖσαι δηλονότι. Παρακινδυνεύσασαι. μετὰ κινδύνου ἐλθεῖν εἰς ἰωνίαν. Ἐδόκουν. ἐνομίζοντο. Ἡ οὖν αἰτίους. ἡ οὐκ ἀπόφασις, περιττή. ὁ γὰρ ἢ σύνδεσμος, ἀντὶ τοῦ ἤπερ κεῖται. καὶ τῇ συνηθείᾳ δὲ πολλάκις περιττευούσαις ἀποφάσεσι χρώμεθα. οὐ μὰ τὸν δία. οὐ μὰ γὰρ ἀπόλλωνα. ὡς καὶ τὸ ἀπαγορεύουσι μὴ ποιεῖν. Τοῦτο τῶν μιτυληναίων. ὅτι ἐμετενόησαν. Τοὺς ἐν τέλει. τοὺς στρατηγοὺς λέγει ἐν τέλει. οὗτοι γὰρ συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν.

Ὥστε αὖθις γνώμας. διασκέψεις. Προθεῖναι. δηλονότι τοὺς ἐν τέλει. Καὶ ἐκείνοις. καὶ γὰρ τοῖς ἐν τέλει. γνώριμον, ὅτι βούλονται οἱ πλείους τῶν πολιτῶν αὖθις ἀποδοθῆναι αὐτοῖς ἐκκλησίαν.

Σφίσι. τοῖς πολίταις. Καὶ τὴν προτέραν. βουλὴν δηλονότι. Βιαιότατος ἰσχυρός. Πολλάκις μὲν ἤδη. ἡ στάσις πραγματική ἐστι τῆς δημηγορίας. διαιρεῖται δὲ περὶ δικαίῳ, καὶ περὶ συμφέροντι. τὸ γὰρ εὐπρεπὲς, οὐδετέρως ἐξήτασεν. ἦν γὰρ τὸ μὲν, παρὰ τὸ ἦθος τῆς πόλεως. τὸ δὲ, περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀδικησάντων. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὅτι πολλάκις ἔγνων δημοκρατίαν, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἑτέρων ἄρχειν. ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλους οἱ πολῖται οὔτε φοβοῦνται, οὔτε ἐπιβουλεύουσιν, οἴονται μηδὲ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων ἐπιβουλεύεσθαι. Τὸ αὐτὸ ἔχετε. ἀδεὲς δηλονότι. Καὶ ὅτι ἂν ἢ λόγῳ. τουτέστι, καὶ οὐχ ἡγεῖσθε τοῦτο, ὅτι ἄν τε λόγῳ παραχθέντες ὑπ᾿ αὐτῶν, ἄν τε οἰκτείραντες αὐτοὺς, μαλακώτερον, καὶ πρᾳότερον ἐνεχθῆτε, οὐκ ἐκείνοις τι χαρίζεσθε, ἀλλ᾿ αὐτοὶ κινδυνεύετε καταφρονούμενοι. ἐκεῖνοι δὲ, οὐκ ἴσασι χάριν ἡμῖν. Οὐκ ἐπικινδύνως ἡγεῖσθε. οὐ σκοπεῖτε ὅτι οὐκ εἰς χάριν ἐκείνων τοῦτο ποιεῖτε, ἀλλ᾿ εἰς ἴδιον κίνδυνον. Μαλακίζεσθαι. χαυνοῦσθαι. Ἐπιβουλεύοντας αὐτούς. τοὺς συμμάχους δηλονότι. Οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε. τὸ ἑξῆς, οὐκ ἐξ ὧν σφαλλόμενοι ταῖς ἐλπίσιν οἱ ἀφιστάμενοι ἡμῶν, πάλιν δουλοῦνται. τὸ δὲ ἐὰν χαρίζησθε, μεταξύ. ὁ δὲ νοῦς, οὐχ ὑπακούουσιν ἡμῶν, ἐὰν σφαλλόμενοι ἐν τῇ ἀποστάσει συγχωροῦνται. οὐ κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ καθὸ βιαίως, καὶ ἀκριβῶς πράττονται δίκας. Βλαπτόμενοι αὐτοί. ἀσαφὲς τὸ χωρίον, ὅτι ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς εὐθεῖαν μετέβη ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐννοίας, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν. ὤφειλε γὰρ βλαπτομένους, καὶ ἀκροωμένους εἰπεῖν ὁ γράφων, ἀλλ᾿ ὡς καινῶν συντάξεων εὑρετὴς, καὶ τῆς παλαιᾶς ἀτθίδος ἐπίσημον, τοῦτο οὖ πεποίηκε. τοιαύτας δὲ εὑρήσεις καὶ παρὰ τῷ θεολόγῳ συντάξεις πολλὰς, ἃς οἱ μὴ εἰδότες, διαβάλλουσί τε, καὶ σολοικίζειν τὸν μέγαν οἱ ἀμαθεῖς οἴονται. τὸ δὲ βλαπτόμενοι, ἀντὶ τοῦ ἀφιστάμενοι, καὶ μὴ κατορθοῦντες ἃ προέθεντο ποιῆσαι λεχθὲν, ἔχοι ἂν τὴν προκειμένην διάνοιαν. εἰ δὲ κατὰ τὸ ὀρθὸν λεχθείη, ἔχοι ἂν οὕτως. ὅτι βλαπτόμενοι αὐτοὶ ἐν τῷ ὑπήκοοι εἶναι, οὐκ ἐξ ὧν ἄρτι χαρίσησθε αὐτοῖς ἀκροάσονται ὑμῶν, ἀλλ᾿ ἐξ ὧν τῇ ἰσχύϊ περιγένησθε αὐτῶν. οὐδὲ γὰρ εὐνοίᾳ βούλονται ὑποτάσσεσθαι. Πάντων δὲ δεινότατον. τὸ νόημα τοιοῦτον. πάντων φησὶ δεινότατόν ἐστιν, εἰ μὴ γνωσόμεθα ὅτι φαύλοις νόμοις, ἀκινήτοις δὲ χρωμένη πόλις, καλλίων ἐστὶν, ἢ καλοῖς μὲν, ἀβεβαίοις δὲ, καὶ ἀκύροις. ἀμαθίαν δὲ καλεῖ οὐχ ἁπλῶς τὴν ἄνοιαν, ἀλλὰ τὸ μὴ θέλειν καὶ τῶν νόμων, καὶ τῶν ῥητόρων, καὶ πάντων εἶναι δοκεῖν φρονιμώτερον, ἀλλ᾿ εἴκειν τοῖς καλῶς δεδογμένοις, καὶ μὴ ζητεῖν ἀνατρέπειν αὐτά. ὅπερ αἰνίττεται ποιεῖν τὸν διόδοτον. σωφροσύνην δὲ λέγει, τὸ ἀεὶ μένειν τοῖς κειμένοις νόμοις, καὶ μὴ ζητεῖν μεταβάλλειν αὐτά. Εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδέν. ἤγουν ἐὰν ὦμεν παλίμβουλοι.

Καθεστήξει. ἔσται. Ἀκινήτοις. ἀμεταθέτοις. Ἀμαθία τε μετὰ σωφροσύνης. τὴν μὲν ἀμαθίαν, ἀντὶ τῆς ἀσυνεσίας τέθεικε. τὴν δὲ δεξιότητα, ἀντὶ συνέσεώς τε, καὶ ἐντρεχείας. τὴν δὲ ἀκολασίαν, ἀντέθηκε τῇ σωφροσύνῃ. δεῖ δὲ, τὴν μὲν σωφροσύνην ἐνταῦθα, ἀντὶ τῆς εὐηθείας δέξασθαι. τὴν δὲ ἀκολασίαν, ἀντὶ τῆς εὐμεταβλησίας. ὁ δὲ νοῦς, τοιοῦτος. οὐ βέλτιόν ἐστι φησὶν ἀμαθεστέρους μετὰ σωφροσύνης εἶναι, ἢ συνετωτέρους τυγχάνοντας, εὐμεταβλήτως ἔχειν. Οἵ τε φαυλότεροι. ἀμαθέστεροι. Πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους. συγκρινόμενοι δηλονότι. Οἱ μὲν, γάρ. οἱ φρόνιμοι. Ὡς ἐν ἄλλοις. ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν οὐ δυνάμενοι δηλῶσαι, καὶ γνώριμον ποιῆσαι πᾶσι τὴν ἰδίαν σύνεσιν, εἰ μὴ ἐν οἷς βούλονται δεῖξαι, ὅτι σοφώτεροί εἰσι τῶν νόμων. Δηλώσαντες τὴν γνώμην. τὴν πολυμαθίαν λέγει γνώμην. Οἱ δ᾿ ἀπιστοῦντες. οἱ ἀμαθεῖς δηλονότι. Ἀμαθέστεροι μέν. ἤγουν ἐλάττονες τῆς γνώσεως τῶν νόμων. Κριταὶ δὲ ὄντες. τουτέστι, κρείσσους, καὶ δικαιότεροι ὄντες κριταὶ, ἤπερ ἀγωνισταὶ, ὀρθοῦνται τὰ πλείω. Παρὰ δόξαν. παρὰ τὸ δοκοῦν, καὶ

φαινόμενον, ἐξ οὗ παρὰ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ. ἤγουν τοῖς δεδεγμένοις ἐμμένω. Καὶ χρόνου διατριβήν. ἀργίαν τῆς τιμωρίας τῶν μιτυληναίων. σημείωσαι ἄλλως. εἰπὼν ὅτι ἡ τοῦ χρόνου διατριβὴ συμφέρει τοῖς ἠδικηκόσιν, αἰτίαν ἀποδίδωσι, δι' ἣν συμφέρει. ἐν γὰρ τῷ χρόνῳ φησὶν ἀμβλύνεται ἡ τοῦ πάθους ὀργή. εἰ δὲ τὸ ἀμύνεσθαι τῷ παθεῖν ἐγγὺς κεῖται, τουτέστιν, εἰ μὴ γένοιτο ἐν μέσῳ χρόνος πολύς, ἰσόπαλόν τε, καὶ ἴσον τυγχάνει τὸ ἀμύνεσθαι, διὰ τὸ τὴν μνήμην ἀκραιφνῆ παρεῖναι τοῦ πεπονθέναι. Ὁ ἐστὶ πρὸς τῶν ἠδικηκότων. ὅπερ συμφέρει τοῖς ἠδικηκόσιν. Ὁ κέρδος ἐστί. τὸ χρονοτριβῆσαι δηλονότι, καὶ σκέψασθαι. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν λέγει ὅτι ἀμβλύτερος γίγνεται ὁ ἐκδικῶν, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου πραΰνεσθαι. καὶ ὁ εὐριπίδης, Χρόνος μαλάξει σε. Ὁ γὰρ παθών. κακῶς δηλονότι. Ἀμύνεσθαι δέ. ὁ γὰρ ἀμυνόμενος δηλονότι παθών τι, ἀμύνεται. ᾧ ἕπεται δηλονότι ἡ τιμωρία. Ἀντίπαλον ὄν. ἀντίπαλον, ἤγουν ἴσον. ὁ δὲ νοῦς, οὕτω. τὸ ἀμύνασθαι, ἴσον ἐστὶ τῷ τιμωρεῖν. Θαυμάζω δέ. ὁ εἰς τὴν κόλασίν φησι τῶν μιτυληναίων ἀντιλέγων, δυνάμει τοῦτο κατασκευάζει, κἂν ἐκ συνηθείας τοῦτο μὴ λέγῃ, ὅτι τὰ ὑπὸ μιτυληναίων εἰς ἀθηναίους ἀδικήματα ὠφέλιμά εἰσι τοῖς ἀθηναίοις, ἐπεί τι καὶ λέγων, οὐκ ἀξιώσει κολασθῆναι αὐτούς. Ἀδικίας ἡμῖν. ἃς ἠδίκησαν ἡμᾶς. Καὶ δῆλον ὅτι ἢ τῷ λέγειν πιστεύσας. τῷ πιθανολογεῖν θαρρήσας. θαρρήσας τῇ δυνάμει τοῦ ἑαυτοῦ λόγου. Τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι. ἀποφῆναί ἐστι τὸ ἀείδηλον, καὶ φανερώτατον. τὸ δὲ οὐκ ἔγνωσται, ἔστι τὸ ἀφανές. Ἢ κέρδει. ἢ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ἐνδείξασθαι βουλόμενος, ἢ κέρδους χάριν φησὶ λαλήσει. ταῦτα γὰρ πάντα παρὰ τὸ ἐναργές, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν ἐστί, τὸ λέγειν, ὡς εἶπε. Τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου. τὸν πιθανὸν λόγον. Παράγειν πειράσεται. ἀπατᾶν τοῖς ῥήτορσι. Τὰ μὲν ἆθλα. τὰ κέρδη. Ἑτέροις δίδωσι. τοῖς ῥήτορσιν. Ἀναφέρει. ἀναλαμβάνει. ἀναδέχεται. Κακῶς ἀγωνοθετοῦντες. ἀνοήτως τὸν ἀγῶνα διατιθέμενοι. Ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων. πιθανῶς. Τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη. οὐ σκοποῦντες. Καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου. ποικιλίας, καὶ εὐπρεπείας. ταῦτα πρὸς τοὺς ἀθηναίους αἰνίττεται οὐδὲν τι μελετῶντας, πλὴν λέγειν τι, καὶ ἀκούειν καινόν. τῆς αὐτῆς δὲ διανοίας ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ ἀρχιδάμου δημηγορία. ἐν οἷς φησι, καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀπατᾶσθαι ἄριστοι. ἀντὶ τοῦ ἐπιτήδειοι, καὶ ἕτοιμοι, μὴ δοκεῖν ὕστεροι ἀκολουθῆσαι τῇ γνώμῃ. Μετὰ δεδοκιμασμένου δέ. ἀληθοῦς. ὁ γὰρ ψευδής, ἀδόκιμος.

Δοῦλοι ὄντες. δοῦλοι ὄντες ἀεὶ τῶν ἀτόπων, καὶ παραδόξων. ὑπερόπται δὲ τῶν πρεπόντων, καὶ εἰωθότων. τουτέστι, καταφρονοῦντες τῶν συνήθων. ἄλλως. τοῖς πράγμασι φησί, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς παραδόξοις, καὶ μὴ εἰθισμένοις, ἀεὶ χαίροντες, καὶ πιστεύοντες, καταφρονοῦντες δὲ τῶν δεδοκιμασμένων, καὶ εἰωθότων. Τῶν εἰωθότων. τῶν πρεπόντων. Καὶ μάλιστα μέν. βούλεταί τι εἰπεῖν, εἰ δὲ μὴ πάντως ἀντειπεῖν τῷ λέγοντι, ὅπως μὴ βραδύτερον ἐκείνου δόξῃ ἐννενοηκέναι τὸ συμφέρον. τὸ ἑξῆς, μὴ δοκεῖν ὕστεροι ἀκολουθῆσαι τῇ γνώμῃ. Δοκεῖν τῇ γνώμῃ. κατὰ τὴν γνώμην. Ζητοῦντες δὲ ἄλλο τι ὡς εἰπεῖν. καινότερά φησι ζητοῦντες παρὰ τὰ εἰωθότα, καὶ ἐν οἷς πολιτευόμεθα. Ἁπλῶς τε ἀκοῆς ἡδονῇ. ἀκοῆς ῥητορικῶν λόγων καινότερα, καὶ παράδοξα ὑμῖν εἰσηγουμένων. σοφιστὰς δὲ λέγει οὐ τοὺς σοφιζομένους τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγομένους, τοὺς διδασκάλους τῶν ῥητορικῶν προβλημάτων. θεατὰς δέ, αὐτοὺς τοὺς μαθητάς, καὶ ἀκροατάς. ὥσπερ γὰρ οἱ ἀκροαταί φησι τῶν σοφιστικῶν λόγων ἡδονῆς γίγνονται κριταί, οὐ πραγμάτων, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑμεῖς τοὺς λόγους σκοπεῖτε, οὐ τὰ πράγματα. ἡδονῇ δέ, ἀντὶ τοῦ κολακείᾳ. Ὧν ἐγὼ πειρώμενος. ὧν τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὧν εἶπεν ἄρτι, ὅτι οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἀδολέσχαι εἰσίν. Ἀποτρέπειν ὑμᾶς. ἀπείργειν. Ἀποφαίνω. λέγω φησίν, ὅτι ἡ μία πόλις οἱ μιτυληναῖοι, σφόδρα ἠδίκησαν ὑμᾶς τοὺς ἀθηναίους. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει εὐθύς.

Τοὺς ἡμετέρους πολεμίους. ἤγουν τοὺς λακεδαιμονίους. Ἀπόστασις μέν γε. ἀπόστασίς ἐστιν ὅταν τινὲς κακῶς πάσχοντες, ἀφιστῶσιν. ἐπανάστασις δέ, ὅταν τινὲς τιμώμενοι, καὶ μηδὲν ἀδικούμενοι, στασιάσωσι, καὶ ἐχθρεύσωσι τοῖς μηδὲν ἀδικήσασιν. Ἐζήτησάν τε μετὰ τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι. ἤτοι συνεμάχησαν τοῖς πολεμίοις ἡμῶν.

Καίτοι δεινότερόν ἐστιν. εἰ ἕνεκά φησιν ἰδίας δυνάμεως, καὶ κέρδους ἀντεπολέμησαν ἡμῖν, οὐκ ἦν δεινὸν τοσοῦτον. νῦν δὲ ἀπὸ ἐλπίδων τινῶν, ἐξ οἰκείας κακονοίας ὁρμώμενοι, ὅπερ δεινότερον.

δεινότερον. Ἀποστάντες ἤδη ἡμῶν. αἰγινήτας λέγει, καὶ ποτιδαιάτας, καὶ ναξίους, καὶ τοὺς ἄλλους δεδουλωμένους. Ἡ παροῦσα. αὐτοῖς δηλονότι. Μὴ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ δεινά. ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν. Καὶ ἐλπίσαντες. ἤλπισάν φησιν ἀποστῆναι ἡμῶν, ὅπερ μεῖζον μὲν ἐστὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ἔλαττον δὲ τῆς βουλήσεως αὐτῶν. ἐβούλοντο γὰρ οὐ μόνον ἀποστῆναι ἡμῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ καθελεῖν τὴν δύναμιν τῆς πόλεως, διὰ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς βιοτεύειν.

Ἰσχὺν ἀξιώσαντες. προτιμῆσαι φησιν ἀξιώσαντες τὴν δύναμιν τοῦ δικαίου. δίκαιον δὲ λέγει τὸ ἐμμεῖναι τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀποστῆναι. Ἐν ᾧ γὰρ ᾠήθησαν. ἀντὶ τοῦ πρὸς καιρόν τινα δυνηθέντες, κατεφρόνησαν καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας, καὶ τῆς παρ' ἡμῶν τιμῆς. Εἴωθε δέ. εἴωθε δὲ πρὸς ὕβριν τρέπειν ἡ εὐπραξία τῶν πόλεων ἐκείνας, αἷς ἂν αὕτη ἐξαίφνης ἐγγένηται, καὶ ἀπροσδόκητος. Ἐς ὕβριν τρέπειν. τρέπεσθαι. Τὰ δὲ πολλά. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Ὑφ' ἡμῶν τετιμῆσθαι. μηδὲν τετιμῆσθαι ὑφ' ἡμῶν. ἀπὸ κοινοῦ γὰρ τὸ μηδέν. ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενον, οὕτως. ἔδει τοὺς μιτυληναίους οὕτω τιμᾶσθαι ὑφ' ἡμῶν, ὡς οὐδὲν διαφέροντας τῶν ἄλλων. τουτέστιν, ἔδει αὐτοὺς δούλους εἶναι. Τὸ μὲν θεραπεῦον. τὸ κολακεῦον.

Οἷς γ' ἐξῆν. τοῖς δημόταις, καὶ πολλοῖς. Τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε. σκέψασθε δὲ, εἰ τοῖς ἀποστᾶσι τῶν ξυμμάχων ἑκουσίως, καὶ τοῖς ἀναγκασθεῖσι τὰς ὁμοίας τιμωρίας προσθήσετε, καὶ μὴ μείζονας τοῖς ἑκουσίως ἀποστᾶσι, τίνα λοιπὸν οὐ νομίζεται εὐχερῶς τῶν συμμάχων ἀφίστασθαι, ὅταν μέλλωσιν ἢ κατορθώσαντες, τελέως τὴν ἀπόστασιν ἐλεύθεροι εἶναι, ἢ ἀποτυχόντες τῆς βουλήσεως, συγγνώμης ἀξιωθήσεσθαι. Εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσι. τοῖς ἀκουσίως ἀποστᾶσιν. Ἡ κατορθώσαντι. τὴν ἀπόστασιν δηλονότι. Πόλιν ἐφθαρμένην. συμμαχίδα. Τῆς ἔπειτα προσόδου. τοῦ μετὰ ταῦτα κέρδους. Πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν. ἡμῖν πολεμίοις δηλονότι. Τοῖς νῦν καθεστηκόσι. τοῖς πελοποννησίοις.

Οὔκουν δεῖ προθεῖναι. δοῦναι ἐλπίδα τοῖς συμμάχοις. ὁ νοῦς οὕτως. οὐκ ἔστιν ἐλπὶς ὡς συγγνώμην λήψονται, πταίσαντες ἀνθρωπίνως. οὐ γὰρ ἀκούσιον τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν. ἡ δὲ συγγνώμη, τῶν ἀκουσίων. Ὠνητήν. ἔστι γάρ τις καὶ χρήμασιν ὠνητὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι συγγνώμη. ὅμηρος, Καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο ποινήν, καὶ τὰ ἑξῆς. Ξύγγνωμον δ' ἐστί. συγγνώμης ἄξιον. Καὶ τότε πρῶτον. διεμαχεσάμην δηλονότι. Μὴ μεταγνῶναι. μὴ μεταμέλειαν θεῖναι. Τὰ προδεδογμένα. τὰ προκεκυρωμένα. Καὶ ἐπιείκεια ἁμαρτάνειν. συγγνώμη. Βραχεῖα ἡσθεῖσα. ἐνδόλως. Τὸ εὖ παθεῖν. τὸ χαρίζεσθαι ὑπὸ τῶν μιτυληναίων. τὸ εὐεργετηθῆναι. Ἡ πρὸς τοὺς ὁμοίους τε. τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ διαθέσει ὄντας.

Καὶ τὰ ξύμφορα. ἡμῖν δηλονότι. Τοῖς μέν. τοῖς μιτυληναίοις ἀχαρίστοις οὖσι, χαριζόμενοι. καὶ ἡ παροιμία. ὅμηρος, Οὐδέ τις ἔστι χάρις μετόπισθεν εὐεργεσιάων. Δικαιώσεσθε. δικαίως κατ' ὑμῶν ἀποδείξετε, ὅτι τυραννικῶς ἄρχετε. Εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς. ὁ νοῦς οὕτως. εἰ μὲν ἀδίκως ἀπέστησαν οἱ μιτυληναῖοι, κολασθήτωσαν. εἰ δὲ δικαίως, δηλονότι ὑμεῖς ἀδίκως ἄρχετε, ᾧ ἕπεται ὅτι τυραννεῖτε. καὶ μετὰ τούτων οὖν πάλιν κολασθήσονται, ὅτι τυράννους ἡμᾶς ἐλογίσαντο. ὁ δὲ τύραννος ἀποτόμως αὐτὰ ἅπερ ποιεῖ, εἴωθε ποιεῖν. κατ' ἄμφω οὖν ὠφέλουσι κολασθῆναι εἴτε ἐννόμως ἄρχομεν, εἴτε τυραννοῦμεν. Εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον ὑμῖν ἄρχειν, ὅμως ἄρχετε, οὐκοῦν καὶ παρὰ τὸ προσῆκον οὗτοι κολαζέσθωσαν, καὶ γενέσθω παράνομος ἐκ παρανόμου τυραννίδος παρανομία τοῦ συμφέροντος ἕνεκα τῇ ἀρχῇ. ἐὰν δὲ μὴ θέλητε κολάζειν, χρὴ παύεσθαι ὑμᾶς τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀσκεῖν ἀνδραγαθίαν ἀκίνδυνον. Ὅμως ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν. τὸ ἄρχειν βιαίως. Ἢ παύεσθαι τῆς ἀρχῆς. ἀπὸ κοινοῦ τὸ δεῖ. Τῇ τε αὐτῇ ζημίᾳ. τῇ αὐτῇ ζημίᾳ φησὶ σπουδάσατε ἀμύνασθαι τοὺς μιτυληναίους, ἣν ἂν ἐτιμωρήσαντο καὶ αὐτοὶ ἡμᾶς, περιγενόμενοι ἡμῶν. Καὶ μὴ ἀναλγητότεροι. τοῦτό φησιν, ὅτι ἐπεὶ ἤλγουν οἱ μιτυληναῖοι ὑφ' ἡμῶν τῶν ἀθηναίων κρατούμενοι, δεῖ καὶ ὑμᾶς ἀλγῆσαι ἐπὶ τῇ αὐτῶν ἀποστάσει, καὶ μὴ ἀναλγητότεροι ἐκείνων ἀξιοῦτε εἶναι, ἵνα μὴ καὶ ἀναίσθητοι δόξητε, οὐκ ἀλγοῦντες ἐφ' οἷς ἀδικεῖσθε. τὸ δὲ ἑξῆς, οὕτως. ἐκεῖνοι ἐπέρχονται, καὶ διαφθείρουσί τινα ἀδίκως, οἱ μὴ σὺν αἰτίᾳ ποιοῦντες κακῶς, ὑφορώμενοι τὴν ἔχθραν τοῦ καταλειφθέντος ἐχθροῦ. ὑμεῖς δὲ ὦ ἀθηναῖοι, μὴ φοβεῖσθε τοῦτο. οὐ γὰρ ἄνευ αἰτίας αὐτοὺς κολάσετε. Οἱ διαφεύγοντες. οἱ διαφυγόντες ἀθηναῖοι τῶν ἐπιβουλευσάντων μιτυληναίων. Ἐπιβουλευσάντων. τῶν μιτυληναίων. Ἀεικὲς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἡ ἀπόδειξις, ὅτι εἰ ἐκράτησαν λέσβιοι τῶν

ἀθηναίων, κακῶς ἂν αὐτοὺς εἰργάσαντο. Μάλιστα δὲ. οἱ ἀδικοῦντές φησι τινὰ χωρὶς αἰτίας, τουτέστιν, ἄνευ τοῦ προαδικεῖσθαι, σπουδάζουσιν ἀπολέσθαι τοὺς δι' ἐναντίας, εἰδότες ὅτι ὁ διαφυγὼν, χαλεπώτερος ἐχθρὸς θέλει εἶναι τοῦ προπαθόντος, καὶ διὰ τοῦτο βουλόμενοι ἀμύνεσθαι. Ξὺν προφάσει τινά. οἱ μὴ πρότερον ἀδικηθέντες, ἐπιχειρήσαντες δὲ ἀδικῆσαι πρότερόν τινας, ἐπιμένουσιν ἕως ἀπολέσωσιν ἂν αὐτοὺς, εἰδότες ὅτι ἐὰν σωθῶσιν οἱ ἀδικηθέντες, πικροὶ τοῖς ἠδικηκόσιν ἔσονται πολέμιοι, καὶ πάθωσιν ἂν κακῶς παρ' αὐτῶν, ἀμυνομένων αὐτούς. Καὶ διόλλυνται. ἀντὶ τοῦ διαφθείρουσιν. Ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ. ὁ γὰρ ἀδίκως τι, καὶ πρῶτος παθὼν, ἐὰν διαφύγῃ, πικρότερος, καὶ δεινότερός ἐστι τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. τὸν δὲ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθρὸν ὁρίζεται, τὸν μὴ προπαθόντα, ἀλλὰ προκατάρχομενον ἀδικίας. ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, ὁ προπαθὼν, καὶ εἰ ἀμυνόμενος, χαλεπώτερός ἐστι τοῦ προκαταρχομένου ἀδικίας, μήπω τι παθόντος. Ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. μοίρας δηλονότι. Γενόμενοι. εἰς ἔννοιαν ἐλθόντες ὧν ἐμέλλετε πάσχειν ὑπὸ λεσβίων. Μὴ μαλακισθέντες. μὴ ἐνδόντες εἰς τὴν ἡδονὴν τὴν ἀπὸ τῶν λόγων, καὶ πρὸς τὸν οἶκτον, καὶ τὴν ἐπιείκειαν, μὴ δὲ ἀμνημονήσαντες τοῦ κινδύνου, οὗ ἂν ἐκινδυνεύσατε, εἰ ἐκράτησαν ὑμῶν. Ἧσσον τῶν πολεμίων. τὸ ἑξῆς, ἧσσον πολεμήσετε, ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἧσσον. ὅμηρος, ἢ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς. τὸ δὲ ἣν γνῶσιν, οἱ σύμμαχοι δηλονότι. Οὔτε τοὺς προθέντας. εἰς μέσον θέντας τὴν δευτέραν διάσκεψιν. πρὸς τὸ, καὶ θαυμάζομεν τῶν προθέντων αὖθις, καὶ τὰ ἑξῆς. διοδότου δημηγορία αὕτη ὑπὲρ μιτυληναίων. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν κλέων, τὸ δίκαιον προβάλλεται. οὗτος δὲ ὁ διόδοτος, τὸ συμφέρον. καὶ σκόπει τὸ τοῦ συγγραφέως ἔθος χαίροντος ἀεὶ ταῖς ἀντιπάλοις δημηγορίαις. Νομίζω δὲ δύο. πρὸς τὸ, εἰ βέβαιον ἡμῖν οὐδὲν καθεστήξει, ὧν δόξῃ πέρι. Μετὰ ἀπαιδευσίας. ἀπειρίας. Καὶ βραχύτητος. ἀσθενείας. Τούς τε λόγους. πρὸς τὸ, εἰώθατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίνεσθαι, καὶ τὰ ἑξῆς. Διαμάχεται. ἐναντιοῦται. Ἡ ἰδία. τουτέστι, διὰ ἴδιόν τι κέρδος σκοπεῖν, καὶ συμφέρον. Διαφέρει. ὠφελεῖ. Εἰ ἄλλῳ, καὶ οὐχὶ λόγῳ δηλονότι. Περὶ τοῦ μέλλοντος. τὸ ἑξῆς, περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ ἀφανοῦς, δυνατόν ἐστι φράσαι. Διαφέροι δ' αὐτῷ. λυσιτελεῖ. Εὖ μὲν εἰπεῖν. τὸ ἑξῆς, εὖ μὲν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ κακοῦ εἰπεῖν δύνασθαι. οὕτω συντακτέον. τὸ μὲν περὶ τοῦ κακοῦ δύνασθαι λέγειν καλῶς, οὐχ ἡγεῖται. ἤγουν οὐ φροντίδα περὶ τούτου ποιεῖται. ἡγεῖται δὲ μᾶλλον ἐκεῖνο εἶναι καλὸν, τὸ διαβαλόντα, καὶ ἀπατήσαντα, ἐκπλῆξαι τοὺς ἀκουσομένους. ὃ δὴ καὶ διαφέρει τῷ οὕτω λέγοντι. κέρδους γὰρ ἕνεκα τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ λόγου μεταχειρίζεται. Χαλεπώτατοι. πρὸς τὸ, αὐτοὶ δὲ ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν, τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται. Ἐπίδειξίν τινα. συμβουλίαν. φιλοτιμίαν. Ἀμαθίαν. καὶ οὐ χρήματα δηλονότι. Ἀπεχώρει. τοῦ δικαστηρίου δηλονότι. Ἀδικίας δι' ἐπιφερομένης. ἀδίκως κατηγορῶν. Ὕποπτος. διὰ τὸ ἐπὶ χρήμασιν λέγειν.

Καὶ μὴ τυχών. τοῦ σκοποῦ δηλονότι. Ἐν τῷ τοιῷδε. πράγματι δηλονότι. Φόβῳ γάρ. ἐν τῷ τοὺς δυναμένους τι συμβουλεύειν, μὴ τολμᾶν λέγειν ὡς δόξαν ἐπὶ χρήμασι λημψομένους. Καὶ πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. διοικοῖτο, καὶ εὐδρομοίη ἡ πόλις. Ἐλάχιστα γάρ. ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ἐλάχιστα. τὸ ἑξῆς, χρὴ φαίνεσθαι μὴ ἐκφοβοῦντα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου ἄμεινον λέγοντα. Καὶ τὸν μὴ τυχόντα. τὸν μὴ ἄριστα συμβουλεύοντα. Κατορθῶν. φύσει γὰρ οἱ ἄνθρωποι οὐ παύονται, ἀεὶ τῇ ὀρέξει ἐπεκτεινόμενοι. Παρὰ γνώμην. τὴν ἑαυτοῦ. Μὴ ἐπιτυχών. ὀρθῆς βουλῆς. Τόν τε τὰ δεινότατα. τὸν τὰ ψευδῆ, καὶ ἄδικα. Προσάγεσθαι. πιθανολογεῖν, καὶ ἀπατᾶν. Τὰς περινοίας. περιεργίας. Ἀφανῶς πῃ. κατά τινα τρόπον. Χρὴ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα. τὸ ἑξῆς, χρὴ δὲ ἡμᾶς πρὸς τὰ μέγιστα προνοοῦντας, περαιτέρω λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων. τὸ δὲ καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι, ἀντὶ τοῦ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ὑμῶν ἀξιώμασι, καὶ ἐπιτηδεύμασι, τουτέστι, τοῖς ὑποπτεύουσι. Καὶ ἐν τῷ τοιῷδε. ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑποψίᾳ. Προνοοῦντας. σκεπτομένους. Τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων. τῶν ἀσκέπτως λεγόντων. Σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε. μετὰ ὑγιοῦς φρονήσεως ἦν ἂν ἡ κρίσις ἡ ὑμετέρα. Οὔτε ἀντιερῶν. τῷ κλέωνι δηλονότι. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἡμετέρας εὐβουλίας. εἰσβολὴ τοῦ συμφέροντος, καὶ προκατασκευὴ τοῦ προαναιρεῖν τὰ λυποῦντα τὴν ὑπόθεσιν.

Πρός τὸ ἧσσον ἀφίστασθαι. τὰς πόλεις. Θάνατον ζημίαν προθεῖσι. πρὸς τὸ, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σαφὲς καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφίστηται, θανάτῳ ζημιωσόμενον.

Τῷ

Τῷ εὐπρεπεῖ. τῇ πιθανολογίᾳ τοῦ κλέωνος. Ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζόμεθα πρὸς αὐτούς. οὐ δικαστήριον συγκροτοῦμεν μετὰ τῶν μιτυληναίων. Ὥστε τῶν δικαίων. οὐ περὶ τοῦ δικαίου φησὶ συμβουλευόμεθα, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος. Ἐξοῦσιν. ἡμῖν δηλονότι. Ἐν οὖν ταῖς πόλεσι. τοῦ κλέωνος συμβουλεύσαντος ἀποκτεῖναι πάντας μιτυληναίους, καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ποιῆσαι ἕλλησιν, ἵνα μὴ ἀφιστῶνται ἀπὸ τῶν ἀθηναίων, ὁ διόδοτος τἀναντία συμβουλεύων, φησὶ πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ μᾶλλον. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι πολλῶν, καὶ οὐ μειζόνων ἐγκλημάτων θάνατος ἡ ζημία πρόκειται, καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι, ῥιψοκινδύνως ἐγχειροῦσιν αὐτοῖς, καὶ οὐδεὶς δύναται κωλυτὴς γενέσθαι τῶν τηλικούτων ἔργων, ἀλλ᾽ ὁσημέραι πράττονται, δηλονότι καὶ τοὺς μιτυληναίους ἀποκτείνωμεν, ζημιούμεθα μὲν, καὶ περὶ ἑαυτοὺς σφαλλόμεθα. οὐ μέντοι γε φόβον τινὰ τοῖς ἄλλοις παρέξομεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ γὰρ ἧττόν εἰσιν ὅτε ἀποστήσονται, τῇ ἐλπίδι κουφιζόμενοι. Πολλῶν θανάτου ζημία. οἷον, τυραννίδος, προδοσίας, καὶ φόνου, καὶ μοιχείας, καὶ ἄλλων. Καὶ οὐκ ἴσων τῷδε. τῷδε τῷ τῶν μιτυληναίων ἀδικήματι. τῇ ἀποστάσει. Κινδυνεύουσι. ῥιψοκινδύνως πράττουσι. Τίς πω. οὐδεμία.

Ἀπείρξει τούτου. τούτου, τοῦ ἁμαρτάνειν δηλονότι. Διεξεληλύθασί γε. ἐπραγματεύσαντο φησὶ περὶ πάσης ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας οἱ νομοθέται, καὶ ἐξεῦρον τὰς ποινάς. Κεῖσθαι αὐτάς. τὰς ζημίας. Ἀνήκουσιν. ἀνέρχονται. Δέος τούτου. τοῦ θανάτου. Οὐδὲ γὰρ ἐπίσχει. οὐδὲν κωλύει φησὶν ὁ τοῦ θανάτου φόβος τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν. Ἀλλ᾽ ἡ μὲν πενία. τὰς αἰτίας βούλεται δηλῶσαι τῶν ἁμαρτημάτων, ἀφ᾽ ὧν κινούμενοι ἄνοι, ἁμαρτάνουσι, καὶ φησὶν ὅτι οἱ μὲν, ὑπὸ πενίας ἀναγκάζονται λῃσταὶ εἶναι. οἱ δὲ, ὑπὸ ἐξουσίας, καὶ μεγαλοφροσύνης πλεονεκτοῦσιν. οἱ δὲ, ὁμοίως διά τινα κρείττονα ἀναγκάζονται κινδυνεύειν. οἷον, οἱ μέθυσοι, καὶ πόρνοι, διὰ ἡδονήν. καὶ ὥσπερ φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἠθικοῖς, ὅτι πᾶσα πρᾶξις, καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινος ἐφίεσθαι δοκεῖ. Αἱ δ᾽ ἄλλαι ξυντυχίαι. οἱ ξυντυχόντες τοῦ μέσου. ἤτοι μήτε πένητες, μήτε πλούσιοι ὄντες. Ἥ τε ἐλπὶς, καὶ ὁ ἔρως. πρῶτον τὶς ἐρᾷ. εἶτα ἐλπίζει. εἶτα ἐγχειρεῖ. ἡσίοδος. Μόνη δ᾽ αὐτόθι ἐλπὶς, καὶ τὰ λοιπά. Ἐπὶ παντί. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐξάγουσιν εἰς τοὺς κινδύνους. Τὴν ἐπιβολήν. τὴν ἐγχείρησιν. τὴν εὐπορίαν. τὴν ἄνυσιν. Ἐκφροντίζων. ἔξω φροντίδος τιθέμενος. Καὶ ἡ τύχη ἐπ᾽ αὐτοῖς. μετὰ τὸν ἔρωτα, καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἀδοκήτως γὰρ δέ. πολλάκις φησὶν ἐγχειρήσας τις πράγματι, ἔτυχεν αὐτοῦ. ἄλλοις δὲ θεασάμενος, ῥιψοκινδύνως κατατολμᾷ τοῦ αὐτοῦ πράγματος, καὶ ἀπὸ μικροτέρων ἀφορμῶν εἰσιν, ὅτε διὰ τὸ καὶ τὸν ἄλλον ὁρᾶν ἐπιτυγχάνοντα. Τινὰ προάγει. παρακινεῖ. Ἢ ἄλλων ἀρχῆς. ποτίδαια, περὶ ἐλευθερίας. ἀθῆναι, περὶ ἄλλων ἀρχῆς ἐν τῇ σικελίᾳ, καὶ πολλαχοῦ. Ἕκαστος ἀλογίστως. καὶ ἕκαστός φησι τῶν πολιτῶν μετὰ τοῦ κοινοῦ ἀλογίστως μειζόνως δοξάζει, καὶ ἐλπίζει νικῆσαι. Ἁπλῶς τε. ταῦτα πρὸς τὸν κλέωνα. Ὡς ἐχεγγύῳ. βεβαίῳ. ἰσχυρᾷ. ἐγγυῆσαι δυναμένῃ. Καὶ ὅτι ἐν βραχυτάτῳ. καιρῷ βραχυτάτῳ δηλονότι, περὶ ψηφίσασθαι θάνατον μιτυληναίων, ὡς ὁ κλέων ἠξίου. τὸ δὲ οὐκοῦν χρὴ, ἀπὸ κοινοῦ ληπτέον.

Γνῶ μὴ περιεσομένη. ἀντὶ τοῦ, μὴ ἀπελπίσασα τοῦ περιεῖναι, καὶ σωθῆναι. ὁ δὲ νοῦς, τοιοῦτος. ὅτι ἐάν τις ἀποστῇ ἀφ᾽ ἡμῶν πόλις, πάλιν αὐτὴν ἀναληψόμεθα, καὶ τὰς δαπάνας οὐκ ἀπολέσομεν, διὰ τὸ ἐλπίδα αὐτοῖς ζωῆς νομοθετῆσαι. ταῦτα δὲ πρὸς τὸν κλέωνα, εἰπόντα, ἡμῖν δὲ πρὸς ἑκάστην πόλιν ἀποκεκινδυνεύσεται τά τε χρήματα, καὶ αἱ ψυχαί. Ἐς ξύμβασιν. φιλίαν. Ἐκείνως δέ. ἀλλοτρόπως. Διὰ τὸ ἀξύμβατον. διὰ τὸ ἀσυγχώρητον.

Παραλαβεῖν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, πῶς οὐ βλάβη ἡμῖν; Καὶ τῆς προσόδου. τοῦ κέρδους. Τῷ δὲ. τῇ προσόδῳ, καὶ φορολογίᾳ. Λόγου ἰσχύσαις. ἀπαριθμοῦσιν. πρὸς τὸν κλέωνα καὶ ταῦτα.

Δρῶντες. ἡμεῖς οἱ ἀθηναῖοι. τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου, ἥν τινα ἀποστάντα χειρωσώμεθα. χαλεπῶς οἰόμεθα χρῆναι τιμωρεῖσθαι. Καὶ βίᾳ. ἀκουσίως. Οὐκ ἀφισταμένους. τοῦ ἄρχεσθαι. τὸ ἑξῆς. ἀφισταμένους οὐ σφόδρα κολάζειν. Καὶ προκαταλαμβάνειν. πρὸς τὸ, καὶ μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσῃ τε, καὶ τὰ ἑξῆς. Τούτου ἴωσι. τοῦ ἀποστῆναι.

Καὶ εἰ τοῦτο ἁμαρτάνοιτε. λείπει ἡ κατά. Τοῖς ὀλίγοις. τοῖς δυνατοῖς. Ἐὰν βιασθῇ. συναποστῆναι δηλονότι. Τοῖς ἀποστήσασιν. ἤγουν τοῖς ἄρχουσιν. Ἀντικαθισταμένης. ἐναντιουμένης. Ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθαι. τῇ πόλει ἐπέρχεσθε. Ὅπλων ἐκράτησεν. ἤγουν ὡπλίσθη.

Τὰς πόλεις. ἡμῶν δηλονότι. Ὁμοίως κεῖσθαι. ὁρίζεσθαι. Μὴ προσποιεῖσθε. μήτοι γε δεικνύειν τὸ γνῶναι, ἀλλὰ μὴ δὲ μέχρι σχήματος δεικνύειν τὴν ἀδικίαν ἐκείνων. Ἐς τὴν κάθεξιν.

κάθεξιν, τὴν ἀσφάλειαν, καὶ κατοχὴν, καὶ κράτησιν. Η δικαίως οὓς μὴ δεῖ. πρὸς τὸ, πειθόμενοι μὲν ἐμοί. τά τε δίκαια ἐς μιτυληναίους, καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε. Αμείνω τάδε εἶναι. τῶν βουλευμάτων τοῦ κλέωνος δηλονότι. Οἷς οὐδὲ ἐγώ. οἷς οἴκτω, καὶ ἐπιεικείᾳ. Παραινουμένων. τῆς ἐμῆς παραινέσεως. Η μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοίᾳ ἐπιών. ἢ ἀβούλως, δηλονότι ἰσχύϊ, καὶ δυνάμει ἐργαζόμενος. Τοιαῦτα μὲν ὁ διόδοτος εἶπε. τινὲς λέγουσιν ὅτι τοιαῦτα δὲ ὤφειλεν εἰπεῖν, ἐπειδὴ ὀπίσω εἶπε, τοιαῦτα μὲν ὁ κλέων. ἀλλ' ἡμεῖς φαμὲν ὅτι ἐκεῖ καὶ τὸν δὲ ἀπέδωκεν εἰπὼν, μετὰ ταῦτα δέ. Μάλιστα ἀντιπάλων. ἀμφιβόλως ἔχον, καὶ ἐνδοιαστικῶς περὶ τὴν δόξαν. οὕτω γὰρ δεινῶς, καὶ καλῶς εἰρήκασιν ἀμφότεροι, ὥστε ἀμφιβάλλειν αὐτοὺς τίνι προστεθῶσιν ἄν. Αγχώμαλοι. ἐγγύς. ἴσαι. παραπλήσιοι. ἀγχώμαλοι, ἰσοσθενεῖς. Προεῖχε δὲ ἡμέρᾳ τε. τοῦ πλοῦ δηλονότι. Υπνον ᾑροῦντο. ἐλάμβανον. Κατὰ τύχην δὲ κατὰ διαδοχὴν μερικήν. Τὰ δεδογμένα. τῇ βουλῇ δηλονότι. Παρὰ τοσοῦτον μέν. ἀντὶ τοῦ εἰς τοσοῦτον ἦλθε κινδύνου, ὥστε καὶ ἀναγνωσθῆναι τὸ περὶ τοῦ θανάτου ψήφισμα. ἢ ἀντὶ τοῦ παραμικρόν. ἔμελλε γὰρ εὐθὺς πράξειν τὰ ἐπεσταλμένα ὁ πάχης. Κλήρους δέ. μερίδας. Πλὴν τῆς μηθυμναίων. οὗτοι γὰρ οὐκ ἀπέστησαν. Εξεῖλον. ἐξαιρέτους ἀνέθεσαν. Εν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει. μετάβασις. Αὐτόθεν. ἀπὸ τῆς μινώας. Απὸ τοῦ βουδόρου. ἀκρωτήριον τῆς σαλαμῖνος. Εκπλους αὐτόθεν. ἀπὸ τῆς μινώας. Τειχέων τε. ὅ, τε κνῆμος, καὶ ὁ βρασίδας οἱ σπαρτιᾶται, μετὰ τῶν τεσσαράκοντα νεῶν ἀπὸ νισαίας ἐξαπίνης προσέπεσον τῷ βουδόρῳ, ὥς φησιν ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ. Μεταξὺ τῆς νήσου. τῆς μινώας. Η ἐπὶ γέφυραν ὅπου. Αὐτῶν τῷ τείχει. τῶν πλαταιέων. Εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ. ἀντίπτωσις. ἤτοι αἰτιατικὴ ἀντὶ γενικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰρημένου γὰρ αὐτῷ εἶπεν. Εκ λακεδαίμονος. ἐκ τῆς βουλῆς τῶν λακεδαιμονίων. Μὴ ἀνάδοτος εἴη. μὴ ἀποδοθῇ δηλονότι ὀπίσω. μὴ ἀποδόσιμος γένοιτο. Προσπέμπει δέ. οὗτος ὁ δέ, πρὸς τὸν μέν. προεῖπε γὰρ, ὅτι βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλοντο ἑλεῖν. Τὴν μὲν παράδοσιν. ἡ δημηγορία τῶν πλαταιέων δικανικωτέρα ἐστί. τὸ δὲ προοίμιον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, καὶ ἐκ περιοχῆς. Ουκ ἐν ἄλλοις δεξάμενοι. οὐκ ἐν ἄλλοις, ἢ ὑμῖν. τὸ δὲ ἑξῆς, καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις δεξάμενοι γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἐσμὲν ἄρτι κρινόμενοι ὑφ' ὑμῶν. Η ὑμῖν. κατὰ δύο φησὶ τρόπους προὐθυμήθημεν ἐγχειρῆσαι ὑμῖν τοῖς λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν, κατά τε τὸ μὴ περὶ θανάτου κριθῆναι, ἀλλὰ περί τινος μαλακωτέρας ζημίας, καὶ καθὸ δικαίους ὑμᾶς κριτὰς ἡγησάμεθα γενέσθαι. νῦν δέ φησι, φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν. καὶ τὴν αἰτίαν εὐθὺς ἐπιφέρει. τόν τε γὰρ ἀγῶνα φησι. Τὸ ἴσον μάλιστ' ἄν. τὸ δίκαιον φέρεσθαι. ἀποφέρεσθαι. Περὶ τῶν δεινοτάτων. περὶ τοῦ θανάτου. Μὴ οὐ κοινοί. μὴ οὐκ ἴσοι, μὴ οὐ δίκαιοι, ἀλλ' ἑτεροαλκέα τὴν νίκην ποιήσητε. Τεκμαιρόμενοι. ἡμεῖς δηλονότι. Ωι τὰ μέν. τῷ ἐρωτήματι. Καὶ γὰρ ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος. ὁ ἄνθρωπος ὁ σιωπήσας, καὶ μὴ εἰπών. Σωτήριος ἂν ἦν. πρόξενος σωτηρίας. Προς τοῖς ἄλλοις. τοῖς σιωπῶσιν ἐξ ἀπειρίας. Επισενεγκάμενοι. ἡμεῖς δηλονότι. Αλλὰ μὴ ἄλλοις. τοῖς θηβαίοις φησίν. Ευ δεδρασμένων ὑφ' ὑμῶν μὴ ὡς πολεμίους. τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα, λύσις ἐστὶ τοῦ λακεδαιμονικοῦ δηλήματος ἐρωτήματος, τοῦ λέγοντος, ὅτι ἠδικήσατε ἡμᾶς ὦ πλαταιεῖς ἐν τῷ παρόντι πολέμῳ, ἢ οὔ; ἵνα εἰ μὲν εἴποιεν ἀδικήσαντες, ὡς ἀδίκους αὐτοὺς μετελεύσωνται. εἰ δὲ μή, ὡς ψευδομένους, εἴπερ ἀγαθόν τι ποιῆσαι λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς συμμάχους φήσαιεν. φασὶν οὖν οἱ πλαταιεῖς ἀπολογούμενοι ἐπὶ τούτοις, εἰ μὲν ὡς πολεμίους ὑμᾶς περὶ τούτου πυνθάνεσθε, φαμὲν μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς λακεδαιμονίους ὑμᾶς, ὑφ' ἡμῶν, εἴ τι μὴ καλὸν ἐν πολέμῳ πεπόνθατε, ὥσπερ ἡμῶν ἐχθροί. εἰ δὲ ὡς φίλους καταιτιᾶσθαι βούλεσθε, ἑαυτοὺς αἰτιᾶσθε. ὑμεῖς γὰρ πρότεροι ἠδικήσατε καθ' ἡμῶν μετὰ τῶν συμμάχων θηβαίων ἐπιστρατεύσαντες. Μὴ εὖ παθόντας. αὐτοὺς ὑμᾶς τοὺς λάκωνας. Φίλους δὲ νομίζοντας. ἡμᾶς δηλονότι. Τῷ δέ. τῷ μηδισμῷ. Εν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ. ἐν τῇ πλαταιᾷ. Περιέστη τὴν σπάρτην. ἐκύκλωσεν. Ων οὐκ εἰκός. οὐ δίκαιον. Τῷ πολέμῳ. τῷ νῦν δηλονότι. Εκ πρεπέστερον. ἔξω τοῦ πρέποντος. Υμῶν κελευσάντων. τῶν λακεδαιμονίων. Εναντία θηβαίοις. μαχόμενοι τοῖς θηβαίοις. Ουκέτι ἦν καλόν. δίκαιον. οὐ καλὸν προδοῦναι δηλονότι εἰς τὰ προστασσόμενα ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. Καὶ πολιτείας μετέλαβεν. ἐπολιτογραφήθη. Α δὲ ἑκάτεροι. οἵ τε ἀθηναῖοι, καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι. Επὶ τὰ μὴ ὀρθῶς ἔχοντα. ἐπὶ τὰ ἄδικα. Καταλαμβάνοντας, λῃστρικῶς ἐπερχομένους. Εν σπονδαῖς. σπονδὰς τῶν εἰρηνικῶν. Κατὰ τὸν πᾶσι νόμον, τοῖς ἕλλησιν. Οσιον εἶναι. δίκαιον

βλαπτοίμεθα.

βλαπτοίμεθα. ἀδικήμεθα. Αὐτίκα. ἐν τῷ ἐνεστῶτι. Πολεμίῳ. ἐν τῷ πολέμῳ. Ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι. οἱ θηβαῖοι δηλονότι. Πολὺ καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ ἄλλοι ἕλληνες. ἐφείσατο εἰπεῖν οἱ ἀθηναῖοι, διὰ τὸ φορτικόν. Ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε. ἐπὶ τῶν μακεδόνων, ἤτοι τῶν μηδικῶν. Δεινοί. μετὰ δεινότητος. Ὅτε πᾶσι. τοῖς ἕλλησιν. Οἵδε μετ' αὐτοῦ ἦσαν. ἤγουν οἱ θηβαῖοι συνεμάχουν αὐτῷ. Ἀντιθεῖναι. ἐναντίαν θεῖναι. Καὶ μείζω τε πρὸς ἐλάσσω. μείζω προθυμίαν, πρὸς ἐλάσσω ἁμαρτίαν. Ἀρετήν. ἀνδρείαν. Ἐπῄνουν τό τε μᾶλλον. ὑπερβαλλόντως εἶχον τοῦ ἔπαινον. Ἀσφαλείᾳ τῇ ἑαυτοῦ δηλονότι. Ἐθέλοντες δέ. ὅπερ καὶ ἀθηναῖοι πρᾶξαι τὴν πόλιν αὐτῶν ἐρημώσαντες, καὶ ναυσὶ κινδυνεύσαντες. Τολμᾶν. σὺν τόλμῃ πρᾶξαι. Γιγνώσκοντας. ὑμᾶς τοὺς λακεδαιμονίους. Τῆς ἀρετῆς ἔχωσι. περιέχωσι. Μὴ τὰ εἰκότα. οὐχὶ δίκαια. Ἐπαινούμενοι δέ. ὑμεῖς δηλονότι. Ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι. ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ὑμῶν δηλονότι τῶν πλαταιέων. αὐτοὺς δὲ ἀμείνους ὄντας, ἀντὶ τοῦ ὑμᾶς τοὺς λακεδαιμονίους. ὅρα δὲ πῶς κολακεύει λανθανόντως τοὺς λάκωνας. Ἀνατεθῆναι. ὑπὲρ κοινοῦ τὸ ὑπερδέξαντες. Ἐς τὸν τρίποδα. τὸν ἐκ τῶν μηδικῶν σκύλων, ὃν ὁ παυσανίας ἐποίησε. Θηβαίων ἡσσώμεθα. διὰ τοὺς θηβαίους καταβαλλόμεθα. Νῦν δέ. κινδυνεύομεν δηλονότι. Καὶ ἀτιμώρητοι. οὐδεμίαν βοήθειαν ἔχοντες ὑπό τινος. Τῶν ξυμμαχικῶν. τῶν ἐφόρων τῆς ξυμμαχίας τῆς ἡμετέρας. Καὶ τῆς ἀρετῆς. τῆς ἡμετέρας. Τῆς ἐς τοὺς ἕλληνας. ὑπὲρ κοινοῦ τὸ ἕνεκα. τὸ ἑξῆς, ἀξιοῦμεν καμφθῆναι. καὶ τοῦ ὑπὲρ τοῦ πρέποντος. Οὓς μὴ ὑμῖν πρέπει ἀξιοῦμεν ὑπὲρ κοινοῦ. Δόντας ἄλλοις. τοῖς θηβαίοις. Κακίαν αὐτούς. ὑμᾶς τοὺς λάκωνας. Ἀλλ' εὔνους. ὄντας δηλονότι. Ὥστε καὶ τῶν σωμάτων. ἀνωτέρω μὲν, ὑπὲρ τῆς πόλεως ἠγωνίζετο. νῦν δέ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν σωμάτων.

Καὶ χεῖρας προϊσχομένους. ἱκετεύσαντας. Τούτους τοὺς αὐτομόλους. Παρὰ τοῖς αὐθένταις. τοῖς φονεῦσιν. αὐθένται κυρίως οἱ αὐτόχειρες, καὶ οἱ πολέμιοι. οἱ δὲ νῦν, αὐθέντας τοὺς κυρίους, καὶ δεσπότας. αὐθέντας δὲ τοὺς θηβαίους ὧδέ φησι. Πρός δέ, καὶ γῆν. πρὸς τοῖς εἰρημένοις.

Τῶν ἑσαμένων. ὑδρυσαμένων. Ἀφαιρήσεσθε. ζημιώσετε. Οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας. οὐχ ἀπρεπὲς τῆς ὑμετέρας δόξης. ὅρα πάλιν πῶς κολακεύει. Οὔτε ἐς τὰ κοινὰ ὑπὲρ τοῦ ἀδόξου, καὶ ἀδήλου τῆς τύχης τὸ ἐπιχείρημα. ἐν ᾧ καὶ εἰσβολὴ αἰδοῦς, καὶ ἐλέου. Ἀλλ' οἷοί τε ἄν. τουτέστιν, εὐεργέται τῆς ἑλλάδος, καὶ ὑμῶν αὐτῶν διὰ τὰ ἐν ἰθώμῃ. Ἡ χρεία. ἡ ἀνάγκη. Θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους. τοὺς τιμωμένους ἐν τοῖς αὐτοῖς, καὶ ὁμοίοις βωμοῖς. Τῶν πατρῴων τάφων. ἕνεκα δηλονότι. Τοὺς κεκμηκότας. τοὺς νεκρούς. Ἀναγκαῖόν τε. χρήσιμον. Λόγου τελευτᾶν. ἤγουν κατὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου εἰπεῖν. Τῷ αἰσχίστῳ. τῷ αἰσχίστῳ, καὶ ὀλεθρίῳ, τῷ λιμῷ. ὅμηρος,

Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν, καὶ πότμον ἐπισπεῖν.

Ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις. τοῖς πλαταιεῦσι. Τὴν αὐτοῦ. τῶν θηβαίων. Ὡς δ' ἐκέλευσαν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Οὐκ ἂν ᾐτησάμεθα εἰπεῖν. οὓς μέλλομεν ἐρεῖν δηλονότι. Εἰ καὶ αὐτοί. οἱ πλαταιεῖς.

Καὶ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς. καθ' ἡμῶν. Καὶ περὶ αὐτοῦ. ἑαυτοῦ τῶν πλαταιέων. Ὧν οὐδείς. τῶν μηδικῶν. Πρὸς μὲν τά. πρός τινα. Ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα ταῦτα εἰρωνικῶς λέγει ὁ θηβαῖος. οὐ γὰρ ἔχει τοιοῦτο φρόνημα, ὡς ἐκ τῶν ἑπομένων ἐστὶ δῆλον, ὡς ὅμηρος ποιεῖ τὸν ἕκτορα λέγειν τὰ πρὸς τὸν ἀχιλλέα, οἶδα δ' ὅτι σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων. Ὠφελεῖν. πρὸς τὰ ἡμῖν κατηγορηθέντα. Μήτε ἡ τούτων δόξα. ἡ δοκοῦσα παρ' αὐτοῖς κακία. Αὐτοῖς διάφοροι. τοῖς πλαταιεῦσιν. Ὕστερον τῆς ἄλλης βοιωτίας. μετὰ τὴν συνοίκησιν τῆς ἄλλης βοιωτίας. Οὐκ ἠξίουν οὗτοι. οἱ πλαταιεῖς. Ἔξω δέ. ἀντὶ τοῦ ἀλλά. Ἐπειδὴ προσηναγκάζοντο. ἐμμένειν τοῖς πατρίοις ἔθεσι. Καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσι. μηδίσαντας δηλονότι. Αὐτῇ ἰδέᾳ. τῇ αὐτῇ ὑποθέσει. Ἀττικίσαι. τὰ τῶν ἀττικῶν φρονῆσαι. ὥσπερ ἡμεῖς μόνοι ἐμηδίσαμεν, οὕτω καὶ οὗτοι μόνοι ἠττίκισαν. Κατ' ὀλιγαρχίαν. τουτέστι κατὰ ἀριστοκρατίαν. Καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ. τουτέστι, τοῖς σώφροσιν ἀνδράσιν. Ὀλίγων ἀνδρῶν. ἀτταγίνου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν μηδισάντων. Κατέχοντες ἰσχύϊ. βίᾳ. Ἐπηγάγοντο αὐτόν. τὸν βάρβαρον. Καὶ τοὺς νόμους ἔλαβεν ἡ πόλις ἡμῶν. Σκέψασθαι χρή. τὸ ἑξῆς, σκέψασθαι χρή, εἰ μαχόμενοι ἠλευθερώσαμεν, νῦν προθύμως συνελευθεροῦμεν. Καὶ νικήσαντες αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους. Καὶ τοὺς ἄλλους. ἕλληνας δηλονότι. Μᾶλλόν τε. ἡμῶν δηλονότι. Καὶ ἀξιώτεροι. ἄξιοι πᾶσαν ζημίαν παθεῖν. Ἀπάγεσθαι αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους. Μετ' αὐτοῦ ἄλλοις. ἕλλησι δηλονότι. Εἴ τι καὶ ἄκοντες. ὁ νοῦς τοιοῦτος. εἰ ἀκουσίως τοῖς ἀθηναίοις συνεμαχεῖτε. καὶ κατεδουλοῦτε τοὺς ἕλληνας, ἔδει ὑμᾶς προσδραμεῖν τοῖς λακεδαιμονίοις. καὶ ἐκεῖνοι διὰ τὴν ἐπὶ τῷ μήδῳ συμμαχίαν ὑμῶν, καὶ προθυμίαν, ἣν ἀεὶ

προβάλλεσθε, καὶ καυχᾶσθε, οὐκ ἂν ὑμᾶς παρεχώρησαν ὑπὸ ἡμῶν παθεῖν. Προσήγεσθε. ἐδουλοῦσθε. Πολὺ δέ γε αἴσχιον. δευτέρα λύσις τοῦ ἀπρεποῦς. ἀντίστροφον κῶλον. Τοὺς μέν. τοὺς ἀθηναίους. Τοὺς δὲ τοὺς ἄλλους ἕλληνας. Καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Ὑμεῖς μὲν γάρ. οἱ πλαταιεῖς. Ἐπιγάγεσθε. ἐφειλκύσατε, εἰς τὸ βοηθῆσαι δηλονότι. Αἴσχρον μᾶλλον. αἰσχρὸν μᾶλλον τὰς ὀφειληθείσας χάριτας μετὰ δικαιοσύνης, εἰς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδομένας, ἢ τὰς ὁμοίας χάριτας ἀντιδιδόναι. λείπει ἡ οὐ, ἵν' ᾖ οὕτω. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδόναι οὐκ αἰσχρὸν μᾶλλον. ἢ τὰς μετά, καὶ ἑξῆς. Ὑμεῖς δέ. οἱ πλαταιεῖς. Τοῖς δέ. τοῖς ἕλλησιν.

Ἀφ' ὧν. ἀφ' ὧν πραγμάτων. οἷον, προθυμίας, καὶ ἀνδρείας. Δι' ἑτέρους. τοὺς ἀθηναίους. Ἀθηναίους εἵλεσθε. προτιμοτέρους ἐποιήσατε εἰς τὸ συμμαχεῖν αὐτοῖς. Μέχρι τοῦ δεῦρο. ἔχετε δηλονότι. Καὶ οὐδ' ἑνὸς ὑμᾶς βιασαμένου. προεῖπε γὰρ ὅτι ὑπὸ ὀλίγων αὐτοκρατόρων ἐτυραννούμεθα. Ὥσπερ ἡμᾶς. ἐβιάσατο δηλονότι. Ὥστε μήδ' ἑτέροις. τοῖς ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις. Τίνες ἂν οὖν ἡμῶν. τὸ τίνας ἂν οὖν ὑμῶν, ἀντὶ τοῦ οὐδεὶς δηλονότι. Πᾶσι τοῖς ἕλλησι. λείπει ἡ ὑπό. Ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ. τουτέστι, τῶν ἑλλήνων τῇ δουλώσει. Καὶ ἃ μὲν ποτέ. ποτέ, ἐνταῦθα τὸ μηδικὸν δηλοῖ. Οὐ προσήκοντα νῦν. τῇ αὐτῶν φύσει δηλονότι. Ἃ δὲ ἡ φύσις. ἡ ὑμετέρα. Τὰ μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερον. τὸ δεύτερον ἀντιληπτικὸν τῶν πλαταιέων ἐντεῦθεν λύει. Οὐ νομίζομεν. οὐ βεβαίως δοξάζομεν. Πρός τε τὴν ὑμετέραν πόλιν. ἤγουν περὶ ὑμετέρας πόλεως. Καὶ τὴν γῆν ἐδῃοῦμεν. μεταστατικόν. οἱ περὶ ναυκλείδην Ἐπεκαλέσαντο. προήγαγον. ἐφειλκύσαντο. Οἱ γὰρ ἄγοντες. οἱ ἄξαντες. Ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνοι. τὸ ἑξῆς. ἀλλ' οὔτε ἐκεῖνοι οὔτε ἡμεῖς ἀδικοῦμεν δηλονότι. τὸ δὲ ὡς ἡμεῖς κρίνομεν, διὰ μέσου. Οὐδ' ἡμεῖς. ἀδικοῦμεν δηλονότι. Καὶ πλέω. περισσοτέρως. Παραβαλλόμενοι. ἐγκινδυνεύοντες. Τούς τε ὑμῶν χείρους. ἀδίκους. Μᾶλλον γενέσθαι. χείρους δηλονότι. Σωφρονισταὶ ὄντες. περὶ γνώμης. ὠφελοῦντες καὶ τὰς γνώμας, καὶ τὰ σώματα. τὰς μὲν γνώμας, ἵνα μὴ κακῶς βουλεύωνται. τὰ δὲ σώματα, ἵνα μὴ διαρπάζωσιν ἀλλήλους, μήδ' ἐξελαύνωσι, μὴ δὲ κακῶς ποιῶσι, πολῖται πολίτας, ἵνα λάβωμεν τὸ σωφρονεῖν ἀντὶ τοῦ ὠφελείας. Τὴν πόλιν. τὴν τῶν βοιωτῶν. Ἐχθροὺς οὐδενί. τῶν ἑλλήνων. Τεκμήριον δέ. τὸ ῥηθησόμενον. Κατανοήσαντες. καταμαθόντες. Ἀνεπιεικέστερον. ἀπανθρωπότερον. Χεῖρας προϊσχομένους. ἤγουν ἱκέτας γενομένους. Οὔτοι τὰ ὀρθά. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἵνα ὑμεῖς μὲν κεφάλαιον τὸ δίκαιον, ᾧ ἐπήγαγε τὴν ἐκβολὴν τῆς αἰδοῦς, ἧς ἡ ἀρχή, καὶ μὴ παλαιὰς ἀρετάς. Τετιμωρημένοι. κολάσαντες αὐτούς. Ἐπικλασθῆτε. χαυνωθῆτε. Ἃς χρή. τὰς ἀρετάς. Οὐκ ἐκ προσηκόντων ἁμαρτάνουσιν. ὅτι ἀντὶ ἀγαθῶν. κακοὶ γεγένηνται, οὐ προσήκοντος αὐτοῖς τοῦ ἁμαρτάνειν, διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀνδραγαθίαν. Οἱ δὲ δικαίως. ἐπανάληψις τοῦ ἀντεγκλήματος. Ἐπίχαρτοι εἶεν. ὧν τῷ ὀλέθρῳ ὀφείλει πάντας ἀνθρώπους ἐπιχαρῆναι. Ἀλλ' ἀπὸ ξυμβάσεως. φιλίας. Καὶ τῷ τῶν ἑλλήνων νόμῳ. τῷ κελεύοντι παρὰ τὰς σπονδὰς μηδένα ἀναιρεῖν. Παραβαθέντι. ἀθετηθέντι. Περιωθοῦμεν. ἀπωθῶμεν. Ἁμαρτανομένων δέ. ἐσφαλμένων ὑπὸ τῶν ἔργων. Μετὰ τὰ μηδικά. μετὰ τὸν πόλεμον τῶν μήδων. Προῖσχοντο. προεβάλλοντο. Κοινοὺς εἶναι. τουτέστιν, ἀθηναίων καὶ λακεδαιμονίων ἤγουν τοῦ ἀρχιδάμου πρὸς αὐτοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ. Κατ' ἐκεῖνα. τὰ τοῦ παυσανίου δηλονότι. Αὖθις τὸ αὐτό. ἐρώτημα δηλονότι. Καὶ ἐξαίρετον ἐποιήσαντο οὐδένα. ἐκβεβλημένον τοῦ φόνου. Καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα. τὰ τῶν θηβαίων. Πρὸς τῷ ἡραίῳ πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἥρας. Ἀπεμίσθωσαν. ἀντὶ μισθῷ δεδώκασιν. Ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο. ἀπὸ τῆς φιλίας ἐκείνων ἀπέστησαν. Ἐπειδὴ ἀθηναίων. ἀφ' οὗ. Χειμασθεῖσαι. τὸν χειμῶνα διαβιβάσασαι. Καὶ ἀπ' αὐτῶν. περιττὸν ὁ καί. Καὶ παρεσκευάζοντο. πρὸς τὸ ἀντιπλεῦσαι ἤγουν τῶν κορκυραίων στασιαζόντων. Ναυμαχιῶν. οὐχ ὅτι γέγονεν ἐν ἐπιδάμνῳ ναυμαχία, ἀλλὰ διὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιδάμνου ἐν τῇ συβότοις, ὅτε ἐζώγρησαν κορίνθιοι οὐκ ἐλάσσους χιλίων κορκυραίων. Τοῖς προξένοις διηγγυημένοι. διεγγυᾳ τῶν προξένων. Μετιόντες. ὑποποιούμενοι. Κατὰ τὰ συγκείμενα. τὰ συμπεφωνημένα. Καὶ ἦν μὲν πειθίας ἐθελοπρόξενος. ἀφ' ἑαυτοῦ γενόμενος, καὶ μὴ κελευσθεὶς ἐκ τῆς πόλεως. οἱ μὲν πρόξενοι. κελευόμενοι ἐκ τῆς ἑαυτῶν πόλεως ἐγίνοντο. Οὗτοι οἱ ἄνδρες. οὗτοι οἱ ἀπὸ κορίνθου ἐπανελθόντες, οἱ προδόται. Καὶ βουλῆς ὤν: βουλῆς ὁ βουλευτής. ἡ γενική, βουλεύοντος, πείθει τοὺς κορκυραίους. Οἱ δ' ἐπειδή. οἱ πέντε ἄνδρες. Ἐξείργοντο. ἐξέπιπτον τῆς βουλήσεως αὐτῶν. Οἱ δέ τινες. οἱ πέντε ἄνδρες. Τὸ δὲ πλέον πλῆθος δηλονότι. Ὡς ξυνέφερεν. αὐτοῖς δηλονότι. Πείσοντας. πείσοντας οὐχὶ τοὺς ἀθηναίους,

ἀλλὰ

ἀλλὰ τοὺς τῷ παιδίῳ περὶ αὐτὸν γνώμης, οὓς προεῖπε. Μηδὲν ἀνεπιτήδειον. ἀνεπιτήδειον τῇ κερκύρᾳ. Ἐν δὲ τούτῳ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα. οἱ δυνατοί. οἱ πλούσιοι. Ἱδρύνθη. ἐκαθέσθη ἐν ἀσφαλείᾳ. Λιμένα εἶχον. εἰς ἀσφάλειαν ἑαυτῶν δηλονότι. Οἱ δὲ, τήν τε ἀγοράν. οἱ δυνατοί, καὶ ἔχοντες τὰ πράγματα. Τοῖς δ' ἑτέροις. τοῖς πλουσίοις. Διαλειπούσης ἡμέρας. παρελθούσης ἡμέρας μιᾶς. Καὶ πλήθει. λαοῦ δηλονότι. Ξυνεπελάβοντο. ἐβοήθησαν. συνεφήψαντο. Τῷ κεράμῳ. ἤγουν ταῖς κεραμίσι.

Καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι. ἤγουν τολμῶσαι παρὰ φύσιν. Γενομένης δὲ περὶ ῥοπῆς. ἤγουν τοῦ ἡλίου περὶ δυσμὰς ὄντος. Αὐτοβοεί. ἤγουν ἀπὸ μιᾶς βοῆς. Ἐπελθάν. ὠθηθεντικῶς κινηθείς. Καὶ σφᾶς. τοὺς ὀλίγους. Ἔφοδος. ἐπέλευσις τῶν δημοτῶν κατὰ τῶν ὀλίγων.

Φειδόμενοι, οὐκ ἀπεχόμενοι. Καὶ χρήματα πολλά. πράγματα. Ἐκινδύνευσε πᾶσα. ἐν χρῷ τοῦ κινδύνου ἐγένετο. Ἔμελλεν ἀποπλεύσεως. ἀποχωρήσειν περὶ κερκύρας. Τῶν αὐτῶν. ἀπὸ τῶν νηῶν. Ὅπως ἧσσόν τι ἐν κινήσει ὦσι. ἀντὶ τοῦ οὐδόλως, ἢ ἔλαττον. Κατέλεγον. καταλέγοντες, ἐνέβαλλον. Καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν διοσκούρων ἱερόν. ἱκέται δηλονότι.

Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν. ἀνίστασθαι. Αὐτῶν ὑγιές. ὀρθόν. ἀληθές. Καὶ διακομίζει. διαπεραιοῖ.

Ἐκεῖσε αὐτοῖς. εἰς τὴν νῆσον. Τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης. οὔπω καταλλαγῆς γενομένης. Ἐν τούτῳ. τῷ πράγματι. τῷ δεινῷ. Διακομιδήν. διαπεραίωσιν. Πελοποννησίων νῆες. αἱ τεσσαράκοντα, ὧν ἀλκίδας ἐστρατήγει, καὶ αἱ λοιπαὶ λευκαδίαι, ἃς εἴρηκεν.

Ἐς σύβοτα λιμένα περὶ ἤπειρον. τὸν ἔρημον, οὗ μέμνηται ἐν τῇ πρώτῃ. Ἐπέπλεον τῇ κερκύρᾳ. κατὰ τῆς κερκύρας ἔπλεον. Οἱ δὲ, πολλῷ. οἱ κερκυραῖοι. Σφᾶς τε ἐᾶσαι. τοὺς ἀθηναίους. Πρὸς τοῖς πολεμίοις. πλησίον τῶν πολεμίων. Ηὐτομόλησαν. πρὸς τοὺς ἐναντίους.

Ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις. οὐχὶ τοῖς ἐναντίοις. Τῶν ποιουμένων. τῶν γινομένων πραγμάτων.

Τὴν ταραχήν. τῶν κερκυραίων τὴν ἀσυνταξίαν. Πρὸς τοὺς κερκυραίους ἐτάξαντο. κατὰ τῶν κερκυραίων παρετάξαντο. Πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν ἀθηναίων. παρετάξαντο δηλονότι. Κακῶς τε, καὶ κατ' ὀλίγας. ἀτάκτως, καὶ μετὰ ὀλίγων νηῶν. Φοβούμενοι τὸ πλῆθος. τῶν νηῶν τῶν κερκυραίων. Καὶ τὴν περικύκλωσιν. τὸ περικυκλωθῆναι ὑπὸ τῶν πελοποννησίων.

Ἀθρόαις μὲν, ταῖς ἐναντίαις ναυσί. Καὶ δείσαντες. οἱ πελοποννήσιοι. Οἱ δ' ὑπεχώρουν. οἱ ἀθηναῖοι. Κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ. οἱ πελοποννήσιοι. Ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν. κατὰ τῆς πόλεως. ἤγουν τῶν πολιτῶν. Οὐδὲν μᾶλλον. ἤγουν οὐδόλως. Καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν. διὰ φρυκτῶν ἐμηνύθησαν. ἀντὶ τοῦ ἀρχομένης ἡμέρας, διὰ πυρσῶν ἐμηνύθησαν. Ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου. ἐπεραιοῦντο. Καὶ ὑπερενεγκόντες. ὑπερβιβάσαντες. Ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν. ὅπως μὴ περιπλέοντες ἔξωθεν τὴν λακεδαιμονίαν, καὶ τὸν ἰσθμόν. φωραθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. Ἀποκομίζονται. ἀποπλέουσιν. Οἰχομένας. ἀποπλευσάσας. Τούς τε μεσσηνίους. οὓς ὁ νικόστρατος ἐν ναυπάκτῳ πεντακοσίους ἤγαγεν. Ἃς ἐπλήρωσαν ξ. αἱ δηλονότι. Ἐν ὅσῳ. χρόνῳ δηλονότι. Περιεκομίζοντο. περιέπλεον. Εἴ τινα λάβοιεν. ἀντὶ τοῦ ἔλαβον.

Ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους. νῦν ἀντὶ τοῦ ἑαυτούς. Καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινές. μετεωριζόμενοι δηλονότι. Ἡμέρας τε ἑπτά. ἤγουν καθ' ἡμέρας τε ἑπτά. Σφῶν αὐτῶν. ἤγουν ἑαυτῶν. Τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες. τὸ ἔγκλημα. ἤγουν ἐγκαλοῦντες ἔγκλημα κοινὸν τὴν κατάλυσιν τοῦ δήμου. Καὶ ἄλλοι χρημάτων. ἀπέθανον δηλονότι. Ὑπὸ τῶν λαβόντων. τὰ χρήματα. Πᾶσά τε ἰδέα. πάντα δηλαδὴ τὰ εἰωθότα ἐν ταῖς στάσεσι γίνεσθαι, τότε συνέβη καὶ ἄλλα δὲ περισσότερα ἐν ταύτῃ τῇ στάσει. ὥστε ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας ἐγένετο. Καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ. καὶ οἷον ἔθος ἐστὶν ἐν τοιαύτῃ στάσει. Οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη. ἀντὶ τοῦ πᾶν. Καὶ περιοικοδομηθέντες. κτίσμασι περιληφθέντες. Οὕτως ὠμὴ στάσις. ἀντὶ τοῦ εἰς ὠμότητα πολλὴν ἡ στάσις προεχώρησε. καὶ μᾶλλον φησὶν ὠμὴ ἔδοξεν, ἤπερ ἐγένετο, ἐπειδὴ πρώτως ἐν τῷ πολέμῳ γενομένη, ἐξένισεν αὐτούς, παρὰ τὸ εἰωθὸς γενομένη. Διότι ἐν τοῖς. ἤγουν τοῖς κερκυραίοις. Ἐπεὶ ὕστερόν γε. ἤγουν μετ' ἐκείνην. Καὶ πᾶν ὡς εἰπεῖν τὸ ἑλληνικόν. ἀντὶ τοῦ πάντες οἱ ἕλληνες. Τοὺς ἀθηναίους ἐπάγεσθαι. λείπει τὸ ἀξιούντων. Λακεδαιμονίους. εἰκότως. οἱ ὀλιγαρχικοὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο ἐσπουδακότας ὀλιγαρχεῖσθαι τὰς πόλεις. Οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν. ἀντὶ τοῦ αἰτίαν οὐκ ἐχόντων περὶ πολέμου καλεῖν αὐτοὺς τῶν ἑλλήνων, νῦν δὲ λαβόντων ἀφορμήν, διὰ τὸ ἐχθροὺς εἶναι ἀλλήλοις, λακεδαιμονίους καὶ ἀθηναίους. Καὶ ξυμμαχίας ἅμα. ἡ διάνοια, τοιαύτη. οἱ προεστῶτες τῶν δήμων, καὶ οἱ ὀλιγαρχικοί, ῥᾳδίως ἑκάτεροι παρὰ ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις ἐπήγοντο, διὰ

προσποιή

προσποίησιν συμμαχίας, δύναμιν ἑαυτοῖς ποιούμενοι. τῶν μὲν ἀθηναίων, ἑτοίμως ὑπακουόντων τοῖς δημοτικοῖς, ἵνα προσποιήσωνται συμμάχους αὐτούς, καὶ διὰ αὐτῶν βλάψωσι λακεδαιμονίους. τῶν δὲ λακεδαιμονίων, ὁμοίως τοῖς ὀλιγαρχικοῖς διὰ τὸ αὐτό Καὶ σφίσιν αὐτοῖς. ἤγουν ἑαυτῶν. Προσποιήσει. κτήσει βοηθείας. Καὶ ἐπέπεσε. συνέβη.

Πολλὰ. κακὰ δηλονότι. Καὶ χαλεπά. ἤγουν οὐ ῥᾴδια ἐνεγκεῖν τοὺς πάσχοντας. Κατὰ στάσιν. ἀντὶ τοῦ διὰ στάσιν. Γιγνόμενα μέν. ὡς τῇ φύσει ἑπόμενα. Ἡ αὐτὴ φύσις. ἤγουν καθὸ τρεπτή. Μᾶλλον δέ. μᾶλλον δέ, καὶ ἧττον, οἷον εἰπεῖν ἐν ἄλλῃ πόλει, μᾶλλον ἐν ἄλλῃ δέ, ἧττον. ἤτοι, πῇ μέν, πλέον. πῇ δέ, ἔλαττον, ὡς συνέβαινεν ἑκασταχοῦ. Καὶ ἡσυχαίτερα. ἤγουν ἠρέμα, καὶ κατ᾽ ὀλίγον ἐπερχόμενα. Καὶ τοῖς εἴδεσι. τρόποις. Ὡς ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαί. ὡς ἂν αἱ τύχαι, καὶ αἱ μεταβολαί, ἐπιπίπτωσι. Καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσιν. οἱ ἰδιάζοντες, ἀνεμίας ἔχουσι τὰς γνώμας. Διὰ τὸ μὴ ἀκουσίους ἀνάγκας. ἀκούσιον ἀνάγκην, τὴν διὰ χρείαν γιγνομένην λέγει. ἤγουν διὰ τὸ μὴ ἀναγκάζεσθαι περιπίπτειν ἀκουσίοις πράγμασι. Τοῦ καθ᾽ ἡμέραν. βίου δηλονότι. Καὶ πρὸς τὰ παρόντα. πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν, τοῖς παροῦσιν ἐξομοιοῖ τὰς γνώμας. νῦν γοῦν ὀργὰς τὰς γνώμας, καὶ τοὺς τρόπους ἐκάλεσεν. Ἐστασίαζέ τε οὖν τὰ τῶν πόλεων. ἐστασίαζον αἱ πόλεις. καὶ αἱ ὕστερον τῶν ἄλλων στασιάζουσαι, οἷα προπεπυσμέναι τὰς ἑτέρωθι στάσεις, ἐπὶ πλέον ἐφρόνουν, καὶ ἐξῇρτο τὰς διανοίας. ὥστε ἐπὶ πολὺ ὑπερβαλέσθαι τὰς ἀλλαχοῦ στάσεις γινομένας. Καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που. τὰ ὕστερον γινόμενα. Τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας. καινοτομεῖν. Τῶν τ᾽ ἐπιχειρήσεων. τοῖς τρόποις τῶν ἐπιχειρήσεων καινοῖς εὑρισκομένοις, καὶ τῇ δεινότητι τῶν τιμωριῶν. Περιτεχνήσει. περινοίᾳ. Ἀτοπίᾳ. τῷ ἤθει. Καὶ τὴν εἰωθυΐαν ἀξίωσιν. ἀξίωσιν μέν, τὴν συμβασίαν εἶπε. δικαίωσιν δέ, ἀντὶ τοῦ τῇ ἑαυτοῦ δικαίᾳ κρίσει. Βούλεται δὲ εἰπεῖν ὅτι μετέθεσαν τὰ ὀνόματα. οὐ γοῦν ὡς ἐνόμισαν πρόσθεν, ἐχρῶντο ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μεθήρμοσαν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν κρίσιν. τὴν μὲν γὰρ ἀλόγιστον τόλμαν, ἣ καὶ θρασύτης καλεῖται, ἀνδρείαν προσηγόρευσαν. τὸ δὲ φιλέταιρος, περιεληλυθότως κεῖται. κέχρηται δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ προσθεῖναι τόλμαν ἀλόγιστον, ἵνα παρίσωσις γένηται. Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος. τὸ τολμᾶν ἀλογίστως. Μέλλησις δὲ τὴν δι᾽ εὐλάβειαν, καὶ τὴν μέλλησιν τὴν διὰ πρόνοιαν γιγνομένην, δειλίαν ὠνόμασαν εὐπρεπῆ. τὴν δὲ σωφροσύνην φησίν, ἀνανδρείας προκάλυμμα ᾤοντο. καὶ τὸ πρὸς πάντα συνετόν, πρὸς πάντα ἀργὸν ἔλεγον. τὸ δὲ μανικῶς ὀξύ, ἀνδρεία παρ᾽ αὐτοῖς ἐνομίζετο. τὴν κειμένην γάρ φησι τῶν ὀνομάτων χρῆσιν ἀντήλλαξαν. καὶ ἐπιφορεῖ εὐθὺς καθέκαστον. Καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετόν. καὶ τὸ μετὰ συνέσεως ἔρχεσθαι εἰς πᾶν ἔργον. Τὸ δ᾽ ἐμπλήκτως. μανιωδῶς. Ἀνδρὸς μοίρᾳ. τῆς ἀνδρείας.

Ἀσφάλεια δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι. τὸ ἐπὶ πολὺ βουλεύσασθαι δι᾽ ἀσφάλειαν, πρόφασις ἀποτροπῆς ἐνομίζετο. Ὁ δ᾽ ἀντιλέγων αὐτῷ. τῷ χαλεπαίνοντι. Καὶ ὑπονοήσας, ἔτι δεινότερος. ἐπιβουλεύεσθαι δηλονότι, ξυνετώτερος ἐνομίζετο. Προβουλεύσας δέ. ὁ δὲ προσκοπῶν δηλονότι, ὅπως μήτε ἐπιβουλεύειν, μήτ᾽ ἐπιβουλεύεσθαι ἀνάγκη τις αὐτῷ γένηται, διαλύειν τὴν ἑταιρείαν ὑπωπτεύετο. Ἁπλῶς δέ. καθολικῶς φάναι. Ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα. ἀντὶ τοῦ ὁ πρὶν παθεῖν ὑπὸ τῶν πολεμίων, αὐτὸς προλαβών, καὶ ποιήσας τοὺς πολεμίους, ἐθαυμάζετο. ἢ οὕτως. ὁ τὴν ἑαυτοῦ ἑταιρείαν, καὶ πρῶτος τῶν πολεμίων δράσας κακῶς, ἐπῃνεῖτο. Καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοούμενον. ὁ παρακελευσάμενος τοῖς μὴ διανοουμένοις κακόν τι δρᾶσαι, ἐπῃνεῖτο. ὁ παρακινήσας φθάσαι δηλονότι τὸν μὴ διανοούμενον. Καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ. καὶ μὴν καὶ οἱ συγγενεῖς φησι, τῶν φίλων ἀλλοτριώτεροι ἐνομίζοντο, διὰ τὸ ἑτοιμότερον τολμᾶν ὑπὲρ τῶν φίλων τοὺς φίλους, ἢ τοὺς συγγενεῖς. Μετὰ τῶν κειμένων νόμων. οὐ γὰρ κατὰ τοὺς κειμένους φησὶ νόμους ὠφελεῖσθαι θέλοντες, τοιαύτας ἐποιοῦντο συστάσεις, καὶ ἑταιρείας, ἀλλὰ παρὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, διὰ πλεονεξίαν, τοῖς ὀρθῶς φησιν ὑπὸ τῶν ἐναντίας λεγομένοις ἐπείθοντο. οὐ διὰ εὐγνωμοσύνην, οὐδὲ διὰ ἁπλότητα, ἀλλὰ εἰ ἔργῳ κρείσσους ἦσαν αὐτοὶ τῶν ἐναντίων, καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καθεστήκεσαν. Ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας. νόμους δηλονότι. Καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστεις. πιστοί φησιν ἦσαν ἀλλήλοις, οὐχ ὅρκους διδόντες, ἀλλὰ κοινῶς τι παράνομον πράξαντες. Ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τῇ κοινῇ παρανομίᾳ. Περὶ πλείονος. περὶ πλείονος ἐποιοῦντο δρᾶσαί τι κακὸν τοὺς ἐναντίους, ἢ αὐτοὶ μὴ παθεῖν. ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς γοῦν, τὸ ἀντιτιμωρήσασθαι, καὶ τὸ μὴ προπαθεῖν. Καὶ ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο. καὶ ὁπότε φησὶν ὅρκους, παράσχοιεν ἀλλήλοις περὶ διαλλαγῆς, παραυτίκα

μόνον

μόνον ἴσχυον οἱ ὅρκοι. καὶ μέχρι τούτου ἐπίσδυον αὐτοῖς, ἕως ἐν ἀπορίᾳ τοῦ ἄλλως πιστεῦσαι καθεστήκεσαν, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, εἰ ἦσαν ἐν ἀπορίᾳ τοῦ πιστεῦσαι τῇ ἑαυτῶν δυνάμει, καὶ ἐπιθέσθαι τῇ ἑτέρων δυνάμει, ἴσχυον ἐν αὐτοῖς οἱ ὅρκοι. εἰ δὲ συνέβη τινὰ αὐτῶν δυνηθῆναι, παρ' οὐδὲν θέμενος τοὺς ὅρκους, ἐπετίθετο. Ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι. ἐν δὲ τῷ συμφέροντι. καὶ τῷ μετὰ ταύτης χρόνῳ, ὁ ἀπὸ τύχης ἑστηκὼς πρῶτος τὸ θαρρῆσαι δυνηθῆναι, ἡδύτερον μᾶλλον διὰ τὴν πίστιν ἐπετίθετο, ἤπερ ἐκ τοῦ προφανοῦς μαχόμενος. καὶ τότε μάλιστα ἀσφαλὲς ἐνόμιζε τὸ ἐπιτίθεσθαι. διὰ τὸ ἄφρακτον εὑρεῖν τὸν ἐναντίον τῷ ὅρκου τῷ θάρρει. καὶ διὰ τοῦτο δὲ ἥδιον μετὰ τὸν ὅρκον ἐτιμωρεῖτο, ὅτι δόξαν φρονήσεως ἐλάμβανε, τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὅρκου καὶ τῇ τέχνῃ περιγενόμενος. Καὶ τῷ μὲν, αἰσχύνονται. ἐπὶ τῷ ἀμαθεῖς καλεῖσθαι. Ἐπὶ δὲ τῷ, ἀγάλλονται. ἐπὶ τῷ πανοῦργοι καλεῖσθαι. Πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον. πάντων δὲ τῶν εἰρημένων κακῶν, αἴτιον ἦν ἡ ἐπιθυμία, τοῦ βούλεσθαι ἄρχειν τῆς γῆς, διὰ πλεονεξίαν, καὶ φιλοτιμίαν. ἐκ τούτων δὲ ἡ στάσις ἀρχὴν λαμβάνουσα, φημὶ δὴ τοῦ ἄρχειν καὶ τῆς πλεονεξίας. καὶ φιλοτιμίας, ὕστερον λαμβάνει ἑτέραν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν τῶν στασιαζόντων προθυμίαν, ὥσπερ εἰς ἕξιν ἐρχομένων αὐτῶν τοῦ περιγενέσθαι, καὶ μὴ ἡττηθῆναι τῶν ἐναντίων. Ἐκ δ' αὐτῶν ἤγουν δι' αὐτά. Οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προϊστάμενοι, τὴν δημοκρατίαν τῆς ὀλιγαρχίας μετὰ ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπροσώπου, καὶ πιθανοῦ, οἱ μὲν, λέγοντες προΐστασθαι τῆς δημοκρατίας τῆς ἐλευθέρας, οἱ δὲ, τῆς ἀριστοκρατίας λέγοντες ἀντιποιεῖσθαι τῆς σώφρονος, τὰ μὲν δημόσια νικήσαντες εἶχον, καὶ οὐ μέχρι τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ συμφέροντος τῆς πολιτείας τὰς τιμωρίας ἐποιοῦντο. ὑπερβιβάσαι δὲ δεῖ τὸ προτιθέντες, καὶ συντάξαι πρὸς τῷ ἀνωτέρω τοῦ, τιμωρίας προτιθέντες. Ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πιθανοῦ, εὐσχήμονος. Πλήθους τε ἰσονομίας. ἤγουν δημοκρατίας. Ἆθλα ἐποιοῦντο. ἔπαθλα, ἀντὶ τοῦ κέρδη. Τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους. ἤγουν τιμωρούμενοι, ἐπιτεταμένας ἐποίουν. Ὥστε εὐσεβείᾳ μὲν. ὥστε μετ' εὐσεβείας μὲν πρᾶξαί τι, οὐδ' ἑτέροις φροντὶς ἦν, οὐδὲ σπουδή. οἷς τισι δὲ συνέβαινεν ἐξαπατήσασι, διὰ λόγου τινὸς εὐπρεποῦς πρᾶξαί τι γενναῖον, οὗτοι ἐπῃνοῦντο. τὸ δὲ εὔηθες, τὸ ἁπλοῦν, τὸ ἀπόνηρον δηλοῖ. Ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι. ἀντὶ τοῦ ἐπίφθονον, καὶ μέγα. τὰ γὰρ μεγάλα, καὶ φθονεῖται. Ἄμεινον ἤκουον. ἤγουν ἐπῃνοῦντο. Τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν, ἤγουν οἱ μέσοι πολῖται. ἤγουν οἱ μετὰ τοὺς προστάτας. οἱ δὲ μέσοι φησὶ τῶν πολιτῶν, τουτέστιν, οἱ μηδετέρῳ μέρει προστιθέμενοι, μήτε τῷ τῶν δημοτικῶν, μήτε τῷ τῶν ὀλιγαρχικῶν, ἀλλ' ἡσυχάζοντες, καὶ μὴ θέλοντες στασιάζειν, ὑπ' ἀμφοτέρων ἐφθείροντο. ἢ ὅτι οὐ συνηγωνίζοντο τοῖς στρατιώταις παρακαλοῦσιν, ἢ φθονούμενοι ὑπὸ τῶν στασιαζόντων, ὡς ἀπειθεῖς αὐτοῖς εἶναι θέλοντες. Καὶ τὸ εὔηθες. τὸ ἁπλοῦν. τὸ ἀπόνηρον. σημαίνεται τὸ εὔηθες ἐνθάδε καλοῦ. καὶ οἱ ἁπλοῖ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπόνηροι, οὗτοι δέ εἰσιν οἱ μεγαλοψυχίας μάλιστα, καὶ εὐγενείας μετέχοντες, καταγελώμενοι ὑπὸ τῶν στασιαζόντων, ἀπώλλυντο. οἱ δὲ ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, καὶ παρατεταγμένοι δεινῶς κατ' ἀλλήλων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον) οὗτοι διεσῴζοντο, διὰ τῆς ἀπιστίας, καὶ τῆς παρασκευῆς. Τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις. τὸ ἀπιστεῖν ἀλλήλοις. τὸ ἐντεῦθεν ἀντιτάττεσθαι.

Ἐπὶ πολὺ διήνεγκε. κρεῖττον ἐγένετο. Ὁ διαλύσων. ὁ φιλιώσων. Οὔτε ὅρκος φοβερός. θεῖος. Κρείσσους δὲ ὄντες. ῥέποντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τοῖς λογισμοῖς, πρὸς τὸ μὴ ἐλπίζειν τινὰ πίστιν, καὶ βεβαιότητα, προενοοῦντο μᾶλλον, ἵνα μὴ πάθωσιν αὐτοὶ κακῶς. πιστεῦσαι δὲ οὐκ ἐδύναντο καὶ οἱ ἀσυνετώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἤτοι ἐσῴζοντο, ἢ ἐνίκων. Καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμην. οἱ ἀσθενεῖς. Ὡς τὰ πλείω. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τῷ γὰρ δεδιέναι. φοβούμενοι γάρ φησιν οἱ ἀνοητότεροι, μὴ διὰ συνέσεως πλέον οἱ ἀντίπαλοι περιγένωνται αὐτῶν, καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου τῆς γνώμης αὐτῶν νικηθέντες διαφθαρῶσι, τολμηρότεροι πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν, τόλμῃ μᾶλλον πεποιθότες, ἢ φρονήσει, καὶ μεθόδῳ διανοίας. Τό, τε αὐτῶν ἐνδεές. τὴν ἔλλειψιν τῆς γνώσεως. Καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν. τῶν φρονίμων. Οἱ δὲ καταφρονοῦντες. οἱ δὲ δοκοῦντες εἶναι συνετοί, καὶ νομίζοντες ἐπιβουλευόμενοι, πάντα ἂν διὰ τὴν σύνεσιν προαισθέσθαι, καὶ οὐδὲν νομίζοντες ἔργῳ δεῖν, ἄφρακτοι διεφθείροντο. Ἄφρακτοι. λείπει τὸ ὄντες. Ἀσμένως. μεθ' ἡδονῆς. Προυτίθεσαν, τιμιώτερον ἐκείνων. Τοῦ τε μὴ ἀδικεῖν ἤγουν τοῦ δικαίου. Ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο. ἤγουν κατ' ἀλλήλων. Διέβησαν ἐς τὴν νῆσον τὴν Κέρκυραν. Ὅπως ἀπόγνοια ᾖ. ὅπως ἀπόγνωσις ᾖ τοῦ ὑποστρέψαι, καὶ ἀποπλεῦσαι, καὶ ἄλλο τι πρᾶξαι, πλὴν τοῦ κρατῆσαι τῆς Κερκύρας. Τῆς

τε γῆς

τε γῆς εἴργοντο. εἴργοντο οἱ λεοντῖνοι, ὥστε μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλατταν ἐμπορεύεσθαι. Καὶ ἔπεμψαν οἱ ἀθηναῖοι. συμμαχίαν δηλονότι. Αὐτόθεν. ἤγουν ἀπὸ τῆς σικελίας. Πρόπειράν τε. δοκιμασίαν. Εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη. εἰ δυνατὸν εἴη γενέσθαι ὑποχειρίους αὐτοῖς τοὺς σικελιώτας. Μετὰ τῶν ξυμμάχων. τῶν λεοντίνων, καὶ τῶν ἄλλων. Ἐκλιποῦσα μὲν οὐδένα χρόνον. οὐ διαλείπουσα τοπαράπαν. Τὸ παντάπασι. τὸ σύνολον.

Ομως διακωχή. διάλειψις. ἀναβολή. Παρέμεινε δὲ τὸ μὲν ὕστερον. ἤγουν κατὰ τὸ δεύτερον παρέμεινεν εἰς ἐνιαυτόν. Οτι μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν. ἀντὶ τοῦ μηδὲν εἶναι, ὅπερ τοῦτο μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν. ἐν ἄλλῳ δὲ κεῖται, ὥστε ἀθηναίους τε μὴ εἶναι ὅ, τι μᾶλλον τούτους ἐπίεσε, καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν. Εκ τῆς τάξεως. ἐκ τῆς συντάξεως τῶν πολεμικῶν. δηλονότι. Καὶ μάλιστα ἐν ὀρχομενῷ τῷ βοιωτίῳ. δύο γὰρ ὀρχομενοί, ὁ μὲν, τῆς ἀρκαδίας, ὃν ὅμηρος καλεῖ πολύμηλον. ὁ δὲ, τῆς βοιωτίας, ὃν ὅμηρος καλεῖ μινύειον. Δι᾽ ἀνυδρίαν. τῶν νήσων δηλονότι. Ἐπιστρατεύειν. ταῖς νήσοις. Καλεῖται δὲ λιπάρα. αὕτη τὸ παλαιὸν ἡ λιπάρα, μελιγουνὶς ἐκαλεῖτο, ὥς φησιν ὁ καλλίμαχος. Τεμόντες δ᾽ οἱ ἀθηναῖοι. ἡ αἰτία τῆς ἐπιστρατείας τῶν ἀθηναίων, καὶ τῶν λιπαραίων. Τὴν γῆν. ἐκείνων τῶν νησιωτῶν δηλονότι. Ἀπέπλευσαν. ἀποπλεύσαντες, ἐπανῆλθον. Καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. ἔφοδος. Η θάλασσα ἐπελθοῦσα. ἐπανελθοῦσα ἡ θάλασσα, μέρος ἀπὸ τῆς ποτὲ οὔσης γῆς ἐπῆλθε, καὶ κατέλαβε. καλῶς δὲ εἶπε τῆς ποτὲ οὔσης γῆς, ὡς νῦν θαλάσσης οὔσης δηλονότι διὰ τὸν σεισμόν. ἄλλοι δὲ οὕτως. ἡ θάλασσα εἰς ἑαυτὴν ἐπαναχωρήσασα, καὶ ὑποστρέψασα ἀπὸ τοῦ λιμένος, καὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τὰ κυματώδη. τότε γὰρ μάλιστα κυματοῦται, ὅταν εἰς ἑαυτὴν ἀναχωρήσῃ. αὖθις δ᾽ ἐλθοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν, κατέλαβε μέρος τι ἕτερον τῆς γῆς, ὅπερ πρότερον οὐ κατεῖχε. Καὶ τὸ μὲν, κατέκλυσε. καὶ τὸ μὲν κῦμα φησί, κατέκλυσε τὴν γῆν. τὸ δὲ μέρος τῆς γῆς ἐκεῖνο, ὑπενόστησε, καὶ ὑποκαθέσθη, καὶ ταπεινότερον ἐγένετο. Οσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι. προλαβεῖν. Τὴν ἐπὶ λοκροῖς τοῖς ὀπουντίοις. τρεῖς λοκρίδες εἰσίν. αὕτη τε ἡ τῶν ὀπουντίων, καὶ ἡ τῶν ἐπιζεφυρίων, καὶ ἡ τῶν ὀζολῶν. Παρεῖλε. μέρος παρέκοψεν. Ανελκυσμένων. ἐπὶ τῆς ξηρᾶς οὐσῶν. Καὶ ἐν πεπαρήθῳ. ἡ πεπάρηθος νῆσος ἐστὶ μία τῶν κυκλάδων. Κύματος ἐπαναχώρησίς τις. ἀντὶ τοῦ ἐγένετο κύματος ἐξόρμησίς τις ἐπὶ τὴν γῆν. Αἴτιον δ᾽ ἔγωγε τοῦ τοιούτου νομίζω. τὸ νόημα, τοιοῦτόν ἐστι. νομίζω τὴν γῆν σειομένην, τῇ κινήσει τὴν θάλασσαν ἀνατρέπειν. τὴν δὲ θάλασσαν ἀνατραπεῖσαν, καὶ μετὰ ταῦτα κυματωθεῖσαν, καὶ μετὰ μείζονος ἐπελθοῦσαν ὁρμῆς, πλέον τι μέρος ἐπικλύσαι τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἐκεῖνο μόνον, ὅπερ εἶχε τὸ πρότερον. Καὶ ἐξαπίνης πάλιν, καὶ τὸν σεισμὸν νομίζω φησὶ τὴν θάλασσαν αἰφνίδιον ἐπισπώμενον τῇ ἐπὶ θάτερα κινήσει, βιαιοτέραν τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν. Ως ἑκάστοις ξυνέβαινεν. ὡς ἑκάστοις τισὶν αἰτία τοῦ στασιάζειν, καὶ πολεμεῖν ἐγίνετο. Τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. τῶν ἀθηναίων. Καὶ τῷ ἐρύματι. τῷ φρουρίῳ. Προσβαλόντες. σφοδρῶς ἐπελθόντες. Καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι.

Οὐδὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυμμαχικόν. ἤγουν ξυμμαχεῖν. Ως δὲ αὐτοῖς. αὐτοῖς τοῖς ἀθηναίοις. Υπὸ νύκτα δὲ σχόντες. ἐλλιμενίσαντες. Οἱ δ᾽ ἐκ τῆς πόλεως. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Ἀπὸ σημείου. ἀπὸ συνθήματος σημεῖα ἀνατείναντες ἀλλήλοις. Οἱ δὲ, ἐπὶ τὰς ναῦς. ἤγουν οἱ ὁπλῖται.

Αθηναίοις προσθεῖναι. ἤγουν προσθήκην δοῦναι. παραδοῦναι, ὥστε συμμάχους εἶναι. Μὴ οὐ σφίσι πιστοὶ ὦσιν. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Καὶ ἅμα τοῦ πρὸς ἀθηναίους πολέμου, καὶ ἅμα διὰ τὸν πρὸς ἀθηναίους πόλεμον. Επί τε γὰρ τῇ εὐβοίᾳ. κατὰ τῆς εὐβοίας. Ωστε ἐκ βραχέος. τουτέστι, ῥᾳδίαν τὴν διάβασιν εἶναι, στενῆς οὔσης τῆς ἐν μέσῳ θαλάσσης.

Ετείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς. δηλονότι κρηπίδος. Μάλιστα ἀντὶ τοῦ κατὰ ἀκρίβειαν. Καὶ ἤρξαντο κατὰ θερμοπύλας. ἤρξαντό φησι κατ᾽ αὐτὸ τὸ στενόν. ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς γένηται. τὸ γὰρ ἐν στενῷ ὂν τόπῳ, ἀσφαλές ἐστι. Καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ εὐβοίᾳ. κατὰ τῆς εὐβοίας. Καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο. κώλυμα ἐκεῖνοι ἦσαν, τοῦ αὐξηθῆναι τὴν πόλιν. Παροικῶσιν. ἐγγειτόνων ὦσι. Νεοκαταστάτοις. νεωστὶ οἰκήσασιν. Ἐξετρύχωσαν, ἐδάμασαν. Γενομένους τὸ πρῶτον. ἤγουν κατὰ τὴν πρώτην οἴκησιν. Οὐ μέντοι ἥκιστα. οὐχ ἧσσον δὲ οἱ ἄρχοντες οἱ πεμπόμενοι ἐκεῖ ὑπὸ λακεδαιμονίων, ἐξετρύχωσαν τὴν πόλιν, καὶ κώλυμά ἐγένοντο τοῦ αὐξηθῆναι αὐτὴν εἰς ἔνια πράγματα, οὐ καλῶς διοικοῦντες. Οἱ πρόσοικοι. οἱ θεσσαλοί, καὶ οἰταῖοι. Ον ἐν τῇ μήλῳ. ὃν κατείχοντο, καὶ διέτριβον χρόνον ἐν τῇ μήλῳ. Σφίσι πολεμίας. τοῖς ἀκαρνᾶσι δηλονότι. Καὶ ταύ-

τας

τὰς διὰ πολλοῦ. διαστήματος δηλονότι. Καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενοι. κούφῃ. ἀπηλλαγμένῃ σιδήρου. Οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον. ἀπέφαινόν φησι ῥᾳδίως δυνάμενον καταστραφῆναι, πρὶν ἀλλήλοις ἐπιβοηθῆσαι, καὶ συνελθεῖν πάσας τὰς πόλεις. Ὅπερ μέγιστον μέρος. οἱ εὐρυτᾶνες. Ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν. οὐκ ἔχοντες τὴν διάλεκτον εὔκολον γνωσθῆναι. Ῥᾳδίως καὶ τἄλλα προχωρήσειν. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. Ὁ δὲ, τῶν μεσσηνίων. τὸ ἑξῆς, οὕτως. ὁ δὲ, πεισθεὶς, ἄρας ἀπὸ τῆς λευκάδος, παρέπλευσε. τὰ γὰρ ἄλλα, διὰ μέσου. Τοῖς ἠπειρώταις. σὺν μόνοις δηλονότι τοῖς ἠπειρώταις συμμάχοις, καὶ αἰτωλοῖς.

Καὶ φωκεῦσιν ἤδη ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν. ἀντὶ τοῦ ἀπὸ δὲ τούτου. φωκεῦσιν ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν. Ἄρας οὖν. ὁ οὖν σύνδεσμος, περιττός ἐστι. πῶς γὰρ τὸ ἄνω ἐστίν. ὁ δὲ, τῶν μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς, ἄρας. ἀλλ᾽ ἐπεὶ διὰ μακροῦ ἀνταπέδωκε, διὰ τοῦτο τὸν σύνδεσμον παρέλαβεν. ἄλλως. ὁ οὖν σύνδεσμος, εἰ καὶ περιττὸς τῷ αὐτύλλῳ δοκεῖ, ἐγὼ πάνυ ἀναγκαίως λέγω προσκεῖσθαι αὐτόν. τὴν βουλὴν γὰρ εἰπὼν, ἐπήγαγε τὴν πρᾶξιν, ὥσαν εἰ ἔλεγεν. οὐκοῦν ἐνθυμηθεὶς, ἔπραττεν ὅπερ ἐνεθυμήθη. Κοινώσας δὲ τὴν ἐπίνοιαν. εἰς κοινὴν γνώμην προθεὶς τὴν ἐνθύμησιν. Ὡς οὐ προσεδέξαντο διότι φησὶ βουλομένων ἀκαρνάνων, οὐ περιετειχίσθη. Τοῖς ἐπιβάταις. τοῖς ἐρέταις. Καὶ ὁμόσκευοι. τῇ αὐτῇ σκευῇ χρώμενοι, ἤγουν ψιλῇ. Ἀπὸ τῆς ταύτῃ. ἤγουν ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων ἐν ταύτῃ τῇ γῇ. Τὴν μὲν γνώμην εἶχε. γνώμην φησὶν εἶχεν ἐπαναχωρήσας εἰς ναύπακτον, οὕτω λοιπὸν ἐπὶ τοὺς ὀφιονέας στρατεύειν, εἰ μὴ βούλοιντο προσγίνεσθαι τοῖς ἀθηναίοις. Τὸ πρῶτον ἐπεβουλεύετο. ἀντὶ τοῦ, κατ᾽ αὐτῶν ἐβουλεύετο. αὕτη ἡ γνώμη. καὶ συνετάττετο. Ὥστε καὶ οἱ ἔσχατοι ὀφιονέων. οἱ ἐν ἐσχατιᾷ ὄντες τῶν τόπων τῶν ὀφιονέων. Τῷ δὲ δημοσθένει. τῷ δὲ δημοσθένει τοιόνδε τι παρῄνουν οἱ μεσσήνιοι ἰέναι αὐτὸν ἐπὶ κώμην ἑκάστην, διδάσκοντες αὐτὸν, ὅτι ῥᾳδία οὖσιν ἡ αἵρεσις αὐτῶν πρὶν συστραφῆναι πάντας, καὶ ἅμα γενέσθαι. Ὡς εἴη ῥᾳδία ἡ αἵρεσις. ἡ κατάσχεσις. Ἀντιτάξωνται. οἱ αἰτωλοὶ δηλονότι. Τούτοις τε πεισθεὶς, καὶ τῇ τύχῃ τῇ ἑαυτοῦ δηλονότι. ἐπεὶ οὐδέποτε ἠναντιώθη αὐτῷ, ἔπραττε τὸ λεχθέν. Ἐλπίσας ὅτι οὐδέν. θαρρήσας ταῖς ἐλπίσι τῆς τύχης. Οὓς αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι. ἐξ ὧν ἔδει βοήθειαν λαβεῖν κατὰ προσθήκην. Καὶ κατακράτος αἱρεῖ ἐπιών. ἤγουν μετὰ ἰσχύος. καὶ δυνάμεως. Ἐπέφευγον μὲν οἱ ἄνθρωποι. νοητέον τὸ, λανθάνοντες. Τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως. τῶν ὑπεράνω τῆς πόλεως. Ἀπεχώρουν. ἐπὶ πόδα ἤρχοντο. καὶ ἦν ἐπὶ πολύ. διάστημα καιροῦ δηλονότι. Καὶ ὑπαγωγαί. ἀναχωρήσεις. Ἐν οἷς ἀμφοτέροις. ἤγουν τῇ τε διώξει, καὶ ἀναχωρήσει. Μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται. μέχρι μὲν οὖν αὐτοῖς εἶχον οἱ τοξόται βέλη. ἀντὶ τοῦ οἱ τοξόται αὐτῶν. ἰδίωμα δὲ ἀττικῶν ἡ τοιαύτη σύνταξις. Οἱ δὲ, ἀντεῖχον. οὗτοι οἱ ἀθηναῖοι. Ἀνεστέλλοντο. ἀνεκρούοντο. ἀνεχώρουν. Οὗτοι διεσκεδάσθησαν, καὶ αὐτοὶ ἐκεκμήκεσαν. οὐχ οἱ τοξόται, ἀλλ᾽ οἱ ὁπλῖται. Τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι. ἀντὶ τοῦ διώκοντες, ἢ ὑποχωροῦντες. Κατὰ πόδας αἱροῦντες. ἀντὶ τοῦ συντόμως. Καὶ ἐς τὴν ὕλην ἐσφερομένους. εἰσδυομένους. κρυπτομένους. Τοσοῦτοι μέν. ὁ μὲν, ἀντὶ τοῦ δή.

Ὑπελείφθη τοῖς πεπραγμένοις. λείπει ἡ ἐπί. Ἐν ἀκροβάσει τέ τινι. ἤγουν ἐν τόπῳ τινὶ ἀκροβάντες. Ὃ ἦν ἐπὶ τῷ ἄλυκε ποταμῷ. ἡ ἐπὶ, ἀντὶ τῆς παρά. Διὰ τὴν τῶν ἀθηναίων ἐπαγωγήν. διὰ τὸ ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς πρώην τοὺς ἀθηναίους. Ἐπεκηρυκεύετο. διὰ ἐπικηρυκείας ἐμήνυε. Τὸν ἐπιόντα στρατόν. τῶν λακεδαιμονίων. Ἐδῄουν τὴν γῆν. τὴν ναυπακτίαν δηλονότι. Προαισθόμενος. αἴσθησιν λαβὼν τοῦ στρατοῦ ἐρχομένου.

Ἐλθὼν, πείθει ἀκαρνᾶνας χαλεπῶς. ἔπεισεν αὐτοὺς δυσχερῶς. δυσχερῶς δὲ, διότι οὐκ ἐπείσθη αὐτῷ περιτειχίσαι τὴν λευκάδα. Καὶ πέμπουσι μετ᾽ αὐτοῦ. τοῦ δημοσθένους. Δεινὸν γὰρ ἦν. δέος γὰρ ἦν μήποτε τοῦ τείχους μεγάλου ὄντος, καὶ ἑξῆς. Πρὸς αὐτοὺς. πρὸς τοὺς μετ᾽ εὐρυλόχου. Ὥστε μετὰ σφῶν. τῶν ἀμπρακιωτῶν. Ξυνεπολέμουν. αὐτοῖς δηλονότι τοῖς ἀθηναίοις. Ὑστέροις ἀθηναίων. ἤγουν μετὰ τοὺς ἀθηναίους. καὶ μετὰ τοῦτο. μετὰ τὸ καθαρθῆναι. Κατὰ χρησμὸν δή τινα. κατὰ ὁρισμὸν χρησμοῦ. Θῆκαι ὅσαι ἦσαν. τάφοι. Ἀλύσει δήσας. ζεύξας τῇ ἁλύσει τῆς δήλου. Καὶ περικτιόνων νησιωτῶν. περικτίονές εἰσι, καὶ ἀμφικτίονες, οἱ περιοικοῦντες. ὅμηρος, καὶ ἄλλους αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους, οἳ περιναιετάουσιν. εὐτίμενον δὲ, τὸ καλῶς οἰκούμενον. Ἐθεώρουν. τῆς θεωρίας, καὶ πανηγύρεως μετεῖχον. Ἐς τὰ ἐφέσια. εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος. Χορούς τε

ἀνῆγον αἱ πόλεις. τῷ ἀπόλλωνι. Ἐκ προοιμίου ἀπόλλωνος. ἐξ ὕμνου. ὕμνους γὰρ τὰ προοίμια ἐκάλουν. Ηγερέθοντο. συναθροίζονται. Ἐν τοῖς δὲ αὐτοῖς ῥηθησομένοις. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου τοῦ εἰρημένου. Ἀφήμως. σιγῇ. ἡσύχα. ἀθρόως. Ἐνὶ παιπαλοέσσῃ. καταξηρῷ. Ἐτεκμηρίωσε. διὰ τεκμηρίου ἐδήλωσεν. Ὑπὸ ξυμφορῶν. δεινῶν. συμβεβηκότων.

Πεὶν δὴ οἱ ἀθηναῖοι. πρὶν ποιῆσαι τοὺς ἀθηναίους τὸν ἀγῶνα. Ὥσπερ ὑποσχόμενοι. ἀντὶ τοῦ ὥσπερ ὑπέσχοντο. περίφρασις ὁ τρόπος. Οἱ περὶ τὰς ὄλπας. οἱ περὶ τὰς ὄλπας ἀμπρακιῶται. μήποτε ἄρα οἱ ἐν τῇ πόλει τῇ ἀμβρακίᾳ ἀμβρακιῶται οὐ δυνηθῶσι διελθεῖν τοὺς ἐν ταῖς κρήναις ἀκαρνᾶνας φυλάττοντας, καὶ τοὺς μετ' εὐρυλόχου πελοποννησίους ἰδρύονται ἐν τῇ μητροπόλει. Ἐς τὴν πόλιν. τὴν ἑαυτῶν δηλονότι.

Καὶ διεξελθόντες μεταξύ. οἱ μετὰ εὐρυλόχου φοβούμενοι παρά τε θάλατταν ὁδοιπορεῖν διὰ τοὺς ἀργείους, οἰκοῦντας ἐπὶ θαλάττῃ, καὶ διὰ μεσογείου, διὰ τὴν ἐν κρήναις κωλύουσαν φυλακὴν, μέσον διῆλθόν τε τῶν ἀργείων πόλεως, καὶ διὰ φυλακῆς ἐχώρουν. Καὶ αἱ μὲν νῆες. ὑπερβατόν. ἡ γὰρ σύνταξις, οὕτω. καὶ αἱ μὲν νῆες, ἐκ θαλάσσης ἐφόρμουν παρὰ τὸν λόφον τὰς ὄλπας. ὁ γὰρ λόφος, ὄλπαι ἐκαλεῖτο. Βίᾳ κατείχοντο. ἀντὶ τοῦ ἐκωλύοντο.

Χαράδρα δι' αὐτοὺς. τοὺς ἀντιταξομένους. Ἡσύχαζον. ἀπρακτοῦ ἦσαν. Καὶ μεῖζον γὰρ ἐγένετο. καὶ φοβηθεὶς ὁ δημοσθένης μήποτε κυκλωθῇ τὸ δεξιὸν μέρος τῶν ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ εὐωνύμου τῶν πελοποννησίων. καὶ γὰρ μεῖζον ἐγένετο τῶν πελοποννησίων τὸ εὐώνυμον, καὶ ὑπερέτεινε, λοχίζει ἐνέδραν. Καὶ περιέχε. περιττὸν ἦν. Λοχίζει. ἐνέδραν καθίζει. Καὶ λοχμώδη. δασύν. Καὶ ψιλοὺς, τοξοφόρους. Ἐπεὶ δὲ παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις. ἕτοιμα ἦν τὰ τοῦ πολέμου. Ἤεσαν ἐς χεῖρας. συνεπλάκησαν. Τεταγμένοι ἐπεῖχον. ἐκράτουν. Οὗτοι δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον. οἱ μαντινεῖς. Κατὰ μεσσηνίους. ἤγουν κατὰ τὸ πρόσωπον τῶν μεσσηνίων. Ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες. συνεπλάκησαν πολεμοῦντες. Περιέχον τῷ κέρᾳ. ὑπερέχον τῷ εὐωνύμῳ κέρατι. περιεγένοντο. Προσπίπτουσί τε. τοῖς πελοποννησίοις. Τὸ κατ' εὐρύλοχον. οὗ ἦρχεν ὁ εὐρύλοχος. Ἐφοβοῦντο εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. Καὶ οἱ μεσσήνιοι ὄντες. καὶ οἱ μεσσήνιοι ὄντες κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, τὸ πολὺ τοῦ ἔργου διεπράξαντο, ἢ ἐπὶ πολὺ τοῖς ἐναντίοις ἠκολούθησαν. Τὸ πολὺ τοῦ ἔργου ἐπεξῆλθον, ἐπεξελθόντες, ἔπραξαν. Ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτοὺς, ἤγουν τὸ πρὸς αὐτοὺς ὁρῶν στράτευμα. Ἐπαναχωροῦντες δέ. οἱ ἀμπρακιῶται. Τὸ πλέον νενικημένον. τοῦ στρατεύματος αὐτῶν. Προσέκειντο. ἀντὶ τοῦ ἐπέκειντο. Ἀπέθανον αὐτῶν. τῶν ἀμπρακιωτῶν. Προσπίπτοντες. τοῖς ἐναντίοις δηλονότι. Ἐτελεύτα ἕως ὀψέ. ἤγουν ἑσπέρας. σημείωσαι νῦν ἐπὶ ἑσπέρας μόνον τὸ ὀψέ. Παρειληφὼς, δεξάμενος, Ἡ καὶ ἀναχωρῶν, διασωθήσεται. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀκρεῶν. Προσφέρει λόγον. ἤγουν ἱκετικόν. Οὐκ ἐπείσαντο ἅπασιν. οὐκ ἔδοσαν μετὰ σπονδῶν. Ψιλῶσαι τοὺς ἀμπρακιώτας τε. μονῶσαι. ψιλοὺς τῶν συμμάχων ποιῆσαι. Καὶ πελοποννησίους. ἐβούλετο διαβαλεῖν τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ πελοποννησίους τοῖς ἀμπρακιώταις ὡς προδότας, καὶ τὸ ἑαυτῶν συμφέρον προτιμήσαντας. Ἐς τοὺς ἐκείνῃ χρῄζων ἕλληνας. ἤγουν τοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ γῇ. Ὡς καταπροδόντες. τοὺς ἕλληνας δηλονότι. Προυργιαίτερον. προτιμότερον. Ὥσπερ ὑπῆρχεν. ὡς ἦν αὐτοῖς δυνατόν. Καὶ τὴν ἀναχώρησιν. ὡς ἐκ τῶν τῶν παρόντων δυνατὸν ἦν, καὶ τὴν ἀναχώρησιν κρύφα, οἷς ἐδέδοτο, ἐπεβούλευον, καὶ οἷς σπεισάμενος δημοσθένης μαντινεῦσι, καὶ μενέλεῳ συνεχώρησεν ἀναχωρῆσαι, οὗτοι κρύφα ἐβουλεύοντο ἀναχωρεῖν, ἵνα μήτε οἱ ἀκαρνᾶνες κωλύσωσιν αὐτοὺς, οὐ γὰρ ἐπείσαντο, μήτε μὴν ἀμβρακιῶται μένειν ἀναγκάσωσι. Προλοχιοῦντας. πρὸ τοῦ καταλαβεῖν ἐκείνους.

Ἐπὶ λαχανισμόν. λαχάνων συνάθροισιν. Ἐξῆλθον δῆθεν Ἰστέον ὅτι τὸ δῆθεν ἐνταῦθα ὡς ἐν προσποιήσει κεῖται, ἀντὶ τοῦ ἐφ' ἃ προσεποιοῦντο ἐξελθεῖν, καὶ ἅμα ἀπεῖναι.

Προκεχωρηκότες. πόρρω γεγονότες. Θᾶσσον ἀπεχώρουν. ταχυτέρῳ δρόμῳ ἐχρῶντο.

Ὥρμησαν καὶ αὐτοί, ἀναχωρεῖν δηλονότι. Καταλαβεῖν βουλόμενοι. φθάσαι. Καὶ τινας αὐτῶν. ζητεῖται πῶς εἰς πολλοὺς στρατηγοὺς ἠκόντισε. τινὲς μὲν οὖν μετέστρεψαν οὕτω, καὶ τινος αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντος, καὶ φάσκοντος ἐπεῖσθαι αὐτοῖς, ἠκόντισέ τις, τῇ γενικῇ πτώσει τοῦ ἠκόντισε συντασσομένου οἰκείως, ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ. Τοῦ μὲν, ἔπειτ' ἀπιόντος ἀκόντισεν. ἴσως δὲ οὐκ ἀδύνατόν ἐστιν ἕνα, πλείω ἀκόντια ἔχοντα, πλείους ἀκοντίσαι τῶν στρατηγῶν. δυνατὸν δὲ τὸ ἠκόντισέ τις καὶ ἐπὶ πλήθους λαμβάνεσθαι. οἷον, καὶ ἄλλος, καὶ ἄλ

καὶ ἄλλος ἠκόντισεν. Ἐᾶν εἴασθαι αὐτοῖς. τοῖς πελοποννησίοις. Καὶ ἦν πολλὴ ἔρους. ἀμφισβήτησις, καὶ ἄγνοια. καὶ τινὰς τῶν ἰδίων στρατηγῶν κατηκόντισαν οἱ ἀκαρνᾶνες, κωλύοντας, καὶ φάσκοντας γεγενῆσθαι αὐτοῖς σπονδὰς, καὶ ἄδειαν δοθῆναι τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῖς ὑπὸ δημοσθένους. οὐκ εἶπε δὲ τίνες, ἀλλὰ τίς, μιμούμενος τὸν ὅμηρον. κἀκεῖνος γὰρ πολλοὺς ἀκοντίσαντας σημαίνων, εἰς ἑνικὴν φράσιν συνέταξεν, ἀκόντισεν. Ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς. ἐπὶ τῆς ἐφόδου τῆς κατὰ τῶν ἐναντίων. Ἐπιτηδείως ἐσκεμμένως. Προὔταξε. προπορεύεσθαι δηλονότι. Ἐτράποντό τινες. φεύγειν δηλονότι. Ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ. τῷ συμβεβηκότι τῆς δυσχερείας. κατὰ τύχην τηνικαῦτα, ἡνίκα ἡττῶντο. Προσενδύσαν. προσέπαυσαν. Ἐς ἄργος. τὸ ἀμφιλοχικόν. Καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ. ἐσχημάτισε τὸ, αἰτήσοντες, εἰς τὸ ἦλθε κῆρυξ. δυνάμει δὲ τοιοῦτόν ἐστιν. οἱ εἰς ἀγραίους καταφυγόντες, κήρυκα ἔπεμψαν αἰτήσοντες ἀναίρεσιν νεκρῶν, οὓς ἀπέκτειναν ἀκαρνᾶνες ὕστερον τῆς πρώτης μάχης. πρώτη μὲν γὰρ μάχη ἐγένετο εἰς τὸν εὐρύλοχον, καὶ τοὺς πελοποννησίους. δευτέρα δὲ, ἡ ἐν τῇ γῇ καὶ τοὺς ἀμβρακιώτας. τρίτη δὲ, ἡ κατὰ τοὺς ἐν ἰδομενῇ. ὁ οὖν κῆρυξ. τὴν ἀναίρεσιν ᾐτεῖτο τῶν δευτέρᾳ μάχῃ τεθνηκότων, οὐκ εἰδὼς ὅτι τρίτη γέγονε μάχη. ἐν ᾗ πολλοὶ ἀπώλλοντο. Ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν εἶναι, ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ μάχῃ πεπτωκότων εἶναι τὰ ὅπλα. Καί τις αὐτῶν ἤρετο. δύο ἐρωτᾷ. ἓν μὲν, τοῦ χάριν θαυμάζειν. ἕτερον δὲ, πόσους οἴεται τῶν ἰδίων τεθνηκέναι. ὥσπερ δὲ ὁ κῆρυξ ᾔδει περὶ τῆς τρίτης μάχης, οὕτως ὁ ἐρωτῶν οὐκ ἠπίστατο περὶ τῶν ἐν ποίᾳ μάχῃ πεπτωκότων ὁ κῆρυξ ἥκεν, ἀλλ' ἐνόμιζε περὶ τῶν ἐν τῇ τρίτῃ μάχῃ τεθνηκότων ἐληλυθέναι. Οὔκουν τὰ ὅπλα ταυτὶ φαίνεται. λείπει τὸ, τριακοσίων μόνων. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο. τὰ ὅπλα εἰσὶν ὑμέτερα δηλονότι. Ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές. ὁ κῆρυξ εἶπεν ἀπὸ κοινοῦ. Καὶ μὴν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς. ἀπὸ κοινοῦ ὁ ἐρωτῶν εἶπε. Τῆς δὲ θαλάσσης ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι. οἱ συρακούσιοι τῆς θαλάσσης ὑπὸ ὀλίγων νεῶν εἰργόμενοι, δῆλα δὴ τῶν ἀττικῶν. Ἅμα δὲ βουλόμενοι μελετᾶν, ἐν τῷ μελετᾶν, καὶ ἀσκεῖσθαι τὸ ναυτικὸν διατρίβειν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ.

ερὶ σίτου ἐκβολήν. σίτου ἐκβολὴν, τὴν τῶν ἀσταχύων ἐκ τῶν καλύκων γένεσιν φησίν. ἐπιφορεῖ γὰρ, ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, ἦρος δὲ στάχυες ἐκφύονται. ἤγουν ὅτε ὁ στάχυς δημιουργεῖται, καὶ ἤδη προβάλλεται. ἤγουν ἐκβάλλεται ἔχων τὸν κόκκον τοῦ σίτου διατετυπωμένον, οὔπω δὲ εἰς ἀκμὴν προαχθέντα. Ἐπαγομένων. ἤγουν τῶν μεσσηνίων. Ὁρῶντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον. ἤγουν τόπον ἐπικαιρότατον, ἀφ' οὗ ἐστιν ἐξορμᾶν κατὰ τῆς σικελίας. ἢ προσβολὴν, ἀντὶ τοῦ προσόρμισιν, καὶ ἔφοδον τῆς σικελίας. ἢ πρὸς τὴν σικελίαν. Τὸ χωρίον. ἤγουν τὴν μεσσήνην. Μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοι. ἤγουν ὁρμητηρίῳ χρώμενοι. Σφίσι μείζονι παρασκευῇ. τοῖς συρακουσίοις.

Βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν. θέλοντες οἱ λοκροὶ ἀμφοτέρωθεν καταπολεμεῖν. ἀμφοτέρωθεν δὲ λέγει, ἤτοι ἔκ τε τῆς γῆς ἑαυτῶν τῆς λοκρίδος, καὶ ἐκ θαλάσσης. Ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσιν. οἱ ῥηγινοὶ δηλονότι. Καὶ ἐπετίθεντο. οἱ λοκροὶ τοῖς ῥηγίνοις, διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, ὅτι ἐστασίαζον. Δῃώσαντες δέ. τὴν γῆν τῶν ῥηγίνων. Τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι. ἀπὸ τῆς μεσσήνης. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. ἤγουν κατὰ τὸν αὐτὸν ἐαρινὸν χρόνον.

Εἶπον δὲ τούτοις. τοῖς στρατηγοῖς. Καὶ κερκυραίων ἅμα. παράπλους ὁ καί. Παραπλέοντας. τὸ ἑξῆς ἦν, παραπλεῦσαι. ἀλλὰ μεταβάσει ἐχρήσατο ἀπὸ δοτικῆς ἐπὶ αἰτιατικήν.

Ἐν τῷ ὄρει τιμωροί. οἱ πελοποννήσιοι δηλονότι. Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ. ἤγουν ἔξω ὄντι ἀρχῆς. Καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες. ἤγουν παρεγένοντο οἱ ἀθηναῖοι. Ἀντιλεγόντων δέ. τῶν στρατηγῶν δηλονότι. Κατὰ τύχην. κατά τι συμβεβηκός. τυχηρόν. Τὸ χωρίον. τὸ περίμετρον τῆς πύλου. Ἐπὶ τούτῳ γάρ. ἤγουν ἕνεκα τοῦ τειχισθῆναι. Διάφορόν τι ἐδόκει. ἐπιτήδειον. κρεῖττον. Καὶ τοὺς μεσσηνίους οἰκείους ὄντας. ἔνιοι ἤκουσαν τοὺς μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τῷ δημοσθένει. ἄμεινον δὲ, αὐτῷ τῷ χωρίῳ. οἱ γὰρ μετὰ τοῦ δημοσθένους ἐλη-

λυθότες ἐκ ναυπάκτου μεσσήνιοι, συγγενεῖς ὄντες τοῖς περὶ τὴν πύλον οἰκοῦσι μεσσηνίοις, καὶ ὁμόφωνοι τοῖς λακεδαιμονίοις τυγχάνοντες, ἔμελλον ὁρμώμενοι ἐκ τῆς πύλου, πλεῖστα βλάπτειν τὴν λακωνικήν, οὐ διαγιγνωσκόμενοι διὰ τὴν ὁμοφωνίαν, ἔτε πολέμιοί εἰσιν, ἔτε οἰκεῖοι. Καὶ ἐγχειρήσαντες, εἰργάζοντο. χεῖρας ἐνθέντες τῇ πράξει. Λιθουργά. λαξευτήρια. Λογάδην δὲ φέροντες λίθους. ἀδιαλέκτως. ἤγουν ἐκλελεγμένους λίθους. Καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνοι. ἔνιοι ἀντὶ τοῦ παραπίπτοι, καὶ περιτυγχάνοι. ἄμεινον δὲ, ὡς ἑκάστῳ ἔμελλε συναρμόσεσθαι, καὶ συμφωνήσειν πρὸς ἀλλήλους. Καὶ τὸν πηλὸν εἴπου δέοι. τῶν καθ' ὑπερβολὴν ἐν ἀργοῖς εἰρημένων, ἐστὶ γάρ. Τὰ ἐπιμαχώτατα διεργασάμενοι. τὰ εὐεπιχείρητα τοῖς πολεμίοις. Οἱ δὲ, ἑορτήν τινα. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἡ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς. ἐνήλλακται, ἀντὶ τοῦ οὐχ ὑπομενόντων. Ὡς ἐπύθοντο τῆς πύλου. λείπει ἡ περί.

Τὸ περὶ τῆς πύλου. πάθος δηλονότι. Ἅμα δὲ πρωΐ, ἅμα δὲ πρωῒ ἐσβαλόντες πρὸ τοῦ δέοντος καιροῦ, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. τουτέστιν, οἱ πολλοὶ αὐτῶν οὐχ ἱκανὴν εἶχον τροφήν.

Περὶ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν. περὶ τὴν ἐνεστῶσαν. Καὶ βραχυτάτην γενέσθαι. ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων. καὶ πολλοὺς τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων. Τῶν περιοίκων. αὐτῶν τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων. Ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. τῆς πύλου. Καὶ αἱ μὲν νῆες. αἱ δύο.

Ὅπως μὴ ᾖ τοῖς ἀθηναίοις. ὅπως μὴ δυνατὸν γένηται. Ἡ γὰρ νῆσος ἡ σφακτηρία. πρὸ τοῦ λιμένος τῆς πύλου πρόκειται νῆσος σφακτηρία ἐγγύς, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴν ἐπικειμένην λέγει. δύο δὲ διὰ τὴν νῆσον γίνεται στόματα τοῦ λιμένος, ἃ διέκπλους ὠνόμασεν. ὧν στομάτων, τὸ μὲν ἐγγὺς αὐτοῦ τῆς πύλου, στενόν ἐστιν, ὥστε μόλις δύο τριήρεις ἅμα πλεῖν. τὸ δ' ἕτερον, πλατύτερον, ὥστε ὀκτὼ δύνασθαι τριήρεις ἅμα διαπλεῖν. Καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη. τῆς πύλου παρακειμένη. Βύζην κλήσειν ἔμελλον. ἀθρόως. οἷον, βύσαντες ταῖς ναυσὶ τὸν εἴσπλουν. Ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. λείπει οὔτε εἰς τὴν νῆσον, οὔτε εἰς τὴν ἤπειρον.

Τὰ γὰρ αὐτοῦ τῆς πύλου. τὰ γὰρ αὐτοῦ τῆς πύλου ἔξω, τὰ ἀλίμενα, τουτέστι, τὰ ἔξω τοῦ εἴσπλου οὐ παρέξειν προσορμήσειν τοῖς ἀθηναίοις. Οἱ δὲ τελευταῖοι, καὶ ἐγκαταλειφθέντες. περιττὸς ὁ καί. Μέλλοντας προσβάλλειν. τῇ πύλῳ δηλονότι. Ναυσί τε ἅμα, καὶ πεζῷ. ἤγουν ἀπό τε τῆς νήσου, καὶ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Παρεσκευάζετο. πολεμικῶς ἡτοιμάζετο. Αἳ περιῆσαν αὐτῷ. ἃς εἶχε λοιπὰς πάσας, ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε. τουτέστι, νεολκήσας ὀρθὰς πρὸ τοῦ τείχους ἔφραξεν. ἔνιοι δὲ, ὅτι ξύλοις ὀρθοῖς προσωχύρωσεν αὐτάς. Ἀνασπάσας. ἀπὸ τῶν ἀγκυρῶν δηλονότι. Προσεσταύρωσεν. ὀρθὰς ἔστησεν.

Ἀσπίσι τε φαύλαις. ταῖς τυχούσαις. ταῖς ἐπιτυχούσαις, καὶ εὐτελέσιν. Οὐ γὰρ ἦν ὅπλα. οὐ γὰρ δυνατὸν ἦν ὅπλα, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐκ λῃστρικῆς. ἁλούσης τριακοντόρου λῃστρικῆς, καὶ κέλητος ὑπὸ ἀθηναίων, τὰ ὅπλα τῶν λῃστῶν ἔλαβον οἱ παρόντες τῷ δημοσθένει μεσσήνιοι. ἤγουν ἐκ λῃστρικῆς τῆς τριακοντόρου ἔλαβον, οἳ ἔτυχον, παραγενόμενοι τῶν μεσσηνίων. ἔστι δὲ τριακόντορος μὲν, ἡ ὑπὸ τριάκοντα ἐρεσσομένη. κέλης δὲ ἐστι μικρὸν, καὶ στενὸν πλοῖον.

Ἀμύνασθαι τὸν πεζὸν ἢν προσβάλῃ. ἤγουν ἀποδιώκειν τὸν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς στρατὸν, ἢν προσβάλῃ τῷ τείχει. Αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων. ἀποκόψας ἐκ τῶν προσηκόντων τῷ τείχει. Ἐπισπάσασθαι αὐτούς. τὴν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἀσθένειαν τοῦ τείχους, ἀφορμὴν παρέξειν τοῖς λακεδαιμονίοις, ὥστε ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὁρμῆσαι. περιττὸν δὲ τὸ προθυμήσεσθαι. ἤρκει γὰρ τὸ ἐπισπάσασθαι. ἔνιοι δὲ, ἐφελκύσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο εἰς προθυμίαν ἐκεῖνο τὸ μέρος. Οὔτε γὰρ αὐτοί. οἱ περὶ τὸν δημοσθένην. Ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ κρατήσεσθαι, οἱ ἀθηναῖοι οὐκ ἰσχυρῶς τὸ πρὸς θάλασσαν ἐτείχισαν τὴν πύλον, οὐχ ἡγούμενοι ἐντεῦθεν ἐπιθήσεσθαι τοὺς ἐναντίους, ἅτε δὴ θαλαττοκρατούντων ἀθηναίων. Ἐκείνοις τε βιαζομένοις. βιαίως ποιοῦσιν. Ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. ἐλπὶς ἦν δηλονότι.

Χωρίσας. τοὺς ὁπλίτας δηλονότι. Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι. δημηγορία δημοσθένους. τὸ προοίμιον ἐκ προσοχῆς. εἴρηται δὲ τῷ δυνατῷ μόνῳ. Οἱ ξυναράμενοι. οἱ συνεφαψάμενοι. Τοῦδε τοῦ κινδύνου. τὸ μὲν τοῦδε τοῦ κινδύνου, ἀντὶ τοῦ τόνδε τὸν κίνδυνον. ἡ δὲ διάνοια. ἀντὶ τοῦ μηδεὶς ἐν τοιούτῳ κινδύνῳ γενόμενος ὀξεῖ τε, καὶ ἀναγκαίῳ, συνετὸς βούλεσθαι δοκεῖν εἶναι. καὶ διαριθμείτω τὰ περιεστηκότα δεινά. ἀλλὰ τοῖς ἐναντίοις θαρσαλέως ἀντιταττέσθω, καταφρονήσας τοῦ περιεστηκότος κινδύνου. μᾶλλον γὰρ ὁ τοιοῦτος, κρατήσει τῶν πολεμίων. Ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ. ἐν τῇ παρεστώσῃ. Ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται.

ται. τοῦτο παραινετικόν ἐστι τοῦ προτέρου. οἱ γὰρ ἀναγκαίως περιεστῶτες κίνδυνοι, οὐ διαλογισμοῦ χρῄζουσιν ἀκριβοῦς, ἀλλὰ διὰ τοῦ κινδυνεύειν ἀόκνως, καὶ ἀμελετήτως. τὸ δὲ ἥκιστα, οὐκ ἐπὶ τοῦ ἧττον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐδόλως κεῖται. Ες ἀνάγκην ἀφῖκται. ἤγουν ἀναγκαῖά εἰσι, καὶ βίαια. Ωσπερ τάδε. τὰ περιεστῶτα. Προς ἡμῶν ὄντα. περὶ ἡμῶν, καὶ ἡμῖν σύμμαχον καὶ ὠφέλιμον ὄντα. Καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν. τῶν ἐναντίων δηλονότι. Τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν. τὰ παρόντα ἡμῖν πλεονεκτήματα. Ημέτερα νομίζω. εἰς ἡμετέραν βοήθειαν.

Υποχωρήσασι δέ. ὑποχωρησάντων δὲ, καίπερ δυσέμβατον ὂν, εὐεπίβατον γενήσεται τοῖς λακεδαιμονίοις. Καίπερ χαλεπὸν ὄν. εἰς ἐπίβασιν δηλονότι. Εὔπορον ἔσται. εὐεπίβατον. Καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν. ἡ διάνοια, τοιαύτη. οἱ πολέμιοί φησιν, ὑποχωρησάντων ἡμῶν, ἀποβάντες τῶν νεῶν, καὶ ἐπελθόντες τῷ τείχει, χαλεπώτεροι ἡμῖν ἔσονται. εἰδότες γὰρ ὅτι ἂν μὴ κρατήσωσιν, οὐ ῥᾳδίως ἀποχωρῆσαι δυνήσονται ὀπίσω διὰ τὴν χαλεπότητα τοῦ χωρίου, μετὰ ἀπονοίας ἡμῖν μαχοῦνται, ἢ ἀπολέσθαι ζητοῦντες, ἢ κρατῆσαι τοῦ χωρίου. ῥᾷστον γάρ φησιν ἐστὶν ἔτι αὐτοὺς ὄντας ἐπὶ τῶν νεῶν, ἀμύνασθαι. Αποβάντες δέ. ἀποβάντες δέ φησι τῶν νεῶν, ὅσοι γίνονται ἡμῖν. κατασκευάζει δὲ διὰ τούτου, ὅτι οὐδόλως δεῖ αὐτοῖς συγχωρῆσαι κατελθεῖν εἰς τὴν γῆν. Εν τῷ ἴσῳ ἤδη τότε ἀπὸ κοινοῦ ἡμῖν ἔσονται ἴσοι εἰς τὸν πόλεμον, διὰ τὸ ἀπορεῖν τοῦ χρῆναι ἐξορμηθῆναι μετὰ ἀσφαλείας, διὰ τὸ δυσέμβατον. Καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστι καὶ μείζων μέν ἐστιν ὁ στρατὸς αὐτῶν, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ γῆς ὁρμώμενος, οὐδὲ ἐν γῇ παρατεταγμένος. καὶ ἀπὸ τοῦ κλυδωνίου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων, καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν. Αἷς πολλὰ τὰ καίρια. αἵστισι πολλῶν χρεία τῶν ἐπιτηδείων, οἷον εἰπεῖν, ἀνέμου, καὶ χωρίων φιλανθρώπων, καὶ εἰρεσίας εὐκαίρου, ἵνα δυνηθῶσιν ἀντιταχθῆναι τοῖς ἐν γῇ.

Δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ. τὸ δεῖ, ἀντὶ τοῦ εἴωθεν. Ωστε τὰς τούτων ἀπορίας. ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, ἐπεὶ πλείονες ἡμῶν εἰσιν. ἡμεῖς, δὲ, ἐλάχιστοι, ὥσπερ ἐξισοῖ τὸ πλῆθος, πρὸς τὸ ἡμέτερον, τὸ πολὺ τῆς ἀπορίας, ἣν ἔχουσι. Τῷ ἡμετέρῳ πλήθει. ἔξεστι λέγειν πλῆθος καὶ ἐπὶ ὀλίγων. ὅμηρος, Πλήθει τε σφετέρῳ, καὶ ὑπέρδεα δῆμον ἔχοντες. Αθηναίους ὄντας. ὥσπερ διὰ τῆς προσηγορίας ἐνέφηνεν αὐτῶν τὸ ἀξίωμα τῆς περὶ θάλασσαν ἐπιστήμης. Επ' ἄλλους ἀπόβασιν, τὴν κατ' ἄλλων ἀπόβασιν εἰδότας, τὸ, ἐάν τις καρτερήσας, προσδέχηται. θαρρῶν, καὶ μὴ φύγῃ καταπλαγεὶς τῷ φόβῳ τῆς δεινότητος τοῦ κατάπλου, πάντα κατορθοῖ. ῥόθιον δέ ἐστιν, ὁ ἦχος τῆς εἰρεσίας. Παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν. ῥαχία ἐστὶ πετρώδης τόπος, περὶ ὃν περιρρήγνυται ἡ θάλασσα, καὶ ὁ κλύδων, καὶ ἡ τῆς θαλάσσης ὁρμή. ὅθεν τὸ νώτιον ὀστῶδες, ῥάχις καλεῖται, ὡς ἀπὸ τῆς ῥαχίας τῆς πέτρας. Ετάξαντο. ἀντὶ τοῦ παρετάξαντο, ἢ ἐτάχθησαν, καὶ ηὐτρεπίσθησαν. Καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα. οὐ ταῖς τῶν πολεμίων, ἀλλὰ ταῖς ἑαυτῶν. Ηιπερ ὁ δημοσθένης προσεδέχετο. κατὰ τὸ μέρος τὸ νεῦον ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου καὶ προσεδόκα ὁ δημοσθένης. Διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν. ἐπειδὴ οὐδὲ δυνατὸν ἦν πλείοσι προσορμίσασθαι διὰ τὸ πετρῶδες, διὰ τοῦτο ὀλίγαις ὥρμησαν ναυσὶν, ἢ τὰς ναῦς ἀναπαύοντες, ἢ αὐτοὶ ἀναπαυόμενοι. Καὶ παρακελευσμῷ. παρακινήσει.

Είπως ὠσάμενοι. τοὺς ἐναντίους δηλονότι. Πάντων δὲ φανερώτατος. σπουδαιότατος, καὶ ἐπίδηλος ὑπὲρ πάντας ὁ βρασίδας ἐγένετο ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔργῳ εἰς προθυμίαν καὶ ὁρῶν τοὺς τριηράρχους ὀκνοῦντας διὰ τὸ χαλεπὸν τοῦ χωρίου, περὶ τῶν νεῶν φυλασσομένους, ὅπως μὴ συντρίψωσιν αὐτάς. Δυνατὸν εἶναι χεῖν. προσχεῖν. Τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν. ἤγουν τινὰς τῶν νεῶν. Βιαζομένους. σὺν βίᾳ ποιοῦντας. Αντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν. ἐνταῦθα τιμῶν λέγει, ὧν μέλλουσιν ὕστερον εὐεργετηθῆναι αὐτοὶ οἱ σύμμαχοι, καὶ τιμηθῆναι. ἢ εὐεργεσιῶν, ὧν αὐτοὺς εὐηργέτησαν ἤδη οἱ λακεδαιμόνιοι. Οκείλαντας δέ. προσπελάσαντας καὶ προσεγγίσαντας. Επέσπερχεν. ἐπεσπούδαζεν. Οκεῖλαι τὴν ναῦν. προσοκεῖλαι, ἐλλιμενίσαι. Επὶ τὴν ἀποβάθραν. ἡ ἀπὸ τῶν νεῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἔξοδος, ἀποβάθρα καλεῖται. Ες τὴν παρεξειρεσίαν. παρεξειρεσία ἐστὶν, ὁ ἔξω τῆς εἰρεσίας τῆς νεὼς τόπος, καθ' ὃ μέρος οὐκέτι κώπαις κέχρηνται. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἀκρότατον τῆς πρύμνης, καὶ τῆς πρῴρας. Πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο. ἀντὶ τοῦ τροπαίου ἐχρήσαντο αὐτῇ, ἢ ἀποτροπαίῳ. καὶ αὐτὴν ἔστησαν πλείονος ἕνεκα κόσμου, καὶ δόξης. Τῆς προσβολῆς. ἀντὶ τοῦ τῆς μάχης. Οἱ δ' ἄλλοι. λακεδαιμόνιοι δηλονότι. Καὶ τῶν ἀθηναίων μενόντων. ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἀμυνομένων περὶ τοῦ φρουρίου, ὃ ἐποίησαν, καὶ μὴ ἐώντων μηδένα τῶν λακεδαιμο-

νίων ἀποβῆναι ἀπὸ τῶν νεῶν εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἀντὶ τοῦ κατ' οὐδὲν ὑποχωρούντων. Ἐς τοῦτο περιέστη ἡ τύχη. ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, ἐς τοσοῦτο περιέστη ἡ τύχη ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις. ὥστε ἀθηναίους μὲν, ἐκ τῆς λακωνικῆς ἀντιπαρατάττεσθαι λακεδαιμονίοις. λακεδαιμονίους δὲ, ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἑαυτῶν ζητεῖν ἐκ νεῶν ἀποβαίνειν, καὶ τούτου κωλύεσθαι. κατὰ πολὺ γὰρ ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, ἔῤῥεπε τὰ τῆς δόξης. τοῖς μὲν λακεδαιμονίοις εἰς τὰ πεζὰ μεγίστοις οὖσιν ἀεὶ, νῦν δοκεῖν εἰς τὴν ναυμαχίαν κρατίστοις εἶναι. τοῖς δὲ ἀθηναίοις εἰς τὰ ναυτικὰ τεχνίταις οὖσιν ἀεὶ, νῦν δοκεῖν ἀρίστοις εἶναι τὰ πεζά. Καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα. ἀντὶ τοῦ ἐπὶ ξύλα ἐπιτήδεια πρὸς μηχανὰς, ποιηθησομένας εἰς καθαίρεσιν τειχῶν. ἡ δὲ ἀσίνη, πόλις ἐστὶ λακωνική. Τὴν δὲ νῆσον. τὴν σφακτηρίαν. Ἔν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς. τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι. Ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσι. τὸ σχῆμα ἀνανταπόδοτον. καὶ ὅμηρος, Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας. Καὶ οἱ μέν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Οἱ δ' ἀθηναῖοι γνόντες. τὴν βουλὴν ἐκείνων δηλονότι. Ἑκάτερον τὸν ἔσπλουν. ἤγουν τόν τε στενὸν, καὶ τὸν πλατύν. Καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι. ἐν τούτῳ ἐδόκει κεκωλῦσθαι ἕκαστος τὰ πράγματα, ἐν ᾧ ἕκαστοι μὴ εὑρεθείησαν. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελθεῖν· πλέον ἐργάσασθαι. Καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον. τὴν νῆσον δηλονότι. Οἱ δ' ἐν τῇ ἠπείρῳ πελοποννήσιοι. οἵ τε ἐκ τῆς πελοποννήσου, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἄλλων ξυμμάχων αὐτοῖς προσελθόντες νῦν. Τὰ τέλη καταβάντας. τοὺς ἄρχοντας τῶν σπαρτιατῶν. Τὰ περὶ πύλον. καλῶς ἡ προσθήκη, ἵνα δηλώσῃ ὅτι οὐ περὶ πάντων τῶν πραγμάτων, οὐδὲ παντὸς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν κατὰ πύλον, ἵνα νοήσωμεν, εἰς τὰ κατὰ πύλον μόνα. Μὴ ἐπιφέρειν. ἀντὶ τοῦ προσφέρειν, καὶ ἄγειν. Μήτε κατὰ γῆν. μήτε τοῖς ἐν τῇ πύλῳ, μήτε τοῖς ἐν τῇ σφακτηρίᾳ. Ἀποστεῖλαι δὲ αὐτούς. ἤγουν τοὺς πρέσβεις τῶν λακεδαιμονίων. Ἀθηναίους ὁμοίας. ἤγουν ἀκαταλύτους ἀποδοῦναι τοῖς λακεδαιμονίοις. Ἔπεμψαν ἡμᾶς λακεδαιμόνιοι. τὸ προοίμιον ἐκ προσοχῆς· καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. τέμνεται δὲ πολλῷ τῷ συμφέροντι. ἔστι δ' ὅτε ἔχει τὸ δυνατὸν παραμιγνύμενον). Καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφοράν. ὅ ἂν ὑμῖν ὠφέλιμον ἐσόμενον ἐπιδείξομεν, ὁμοῦ ἡμῖν εὐπρεπὲς ἐν τῇ παρούσῃ συμφορᾷ. Τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους. περιττὸν τὸ μακροτέρους. ἤρκει γὰρ εἰπεῖν, τοὺς δὲ λόγους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν. Ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ᾖ διδάσκοντάς τι. διδάσκοντας λόγοις τὸ δέον τοῦ προὔργου τι πράσσειν. ἵνα ᾖ τοιοῦτον. πείθοντας λόγῳ δεόντως διαπράττεσθαι τὰ προσήκοντα. παραίτησιν δὲ ἡ λέξις περιέχει τῆς ἐσομένης μακρολογίας, οὐκ ὄντος λακωνικοῦ τοῦ μακρολογεῖν. Τῶν προὔργου. τῶν σπουδαίων. Λάβετε δὲ αὐτούς. ἀκούσατε δὲ τῶν λόγων μήτε δυσμενῶς, ὡς πολεμίων ἀκούοντες, μήτε ἀσυνέτως, ἀλλ' οἷα δὴ συνετοὶ ὑπομνήσεως μόνης ἕνεκεν αὐτοὺς νομίσατε λέγεσθαι πρὸς εἰδότας ὑμᾶς ἕκαστα. Μὴ πολεμίως. ἤγουν μὴ διαθέσει πολεμικῇ. Καλῶς θέσθαι. ἐπαινετῶς διοικῆσαι. Καὶ μὴ παθεῖν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔξεστι. τὸ δὲ ἀγαθόν τι λαμβάνοντες, ἐπὶ τοῦ εὐπραγοῦντος κεῖται. Ἀεὶ γοῦν τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται. ἀεὶ γοῦν ὀρέγονται τοῦ πλέονος, ἐλπίζοντες αὐτῶν τεύξεσθαι. προσυπακοῦσαι δὲ δεῖ ἔξωθεν τὸ καὶ διὰ τοῦτο ἐκπίπτουσι τῆς εὐτυχίας. Διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκήτως εὐτυχῆσαι. ἤγουν μετὰ εὐτυχίας λαβεῖν τὰ παρόντα. Οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαί. οἷς τισι δὲ ἐπ' ἀμφότερα. ἐπί τε δηλονότι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακά. Δίκαιοί εἰσι. τούτοις φησὶ μὴ πιστεύειν, ταῖς εὐπραγίαις προσήκει. Καὶ ἀπιστότατοι. περιττὸς ὁ καί. Ὃ τῇ τε ἡμετέρᾳ πόλει τὸ μὴ πιστεύειν δηλονότι ταῖς εὐπραγίαις. Δι' ἐμπειρίαν. τούτου τοῦ πράγματος. Κυριώτεροι. δικαιότεροι. Ἐφ' ἃ νῦν. τὰς σπονδὰς λέγει. Καίτοι οὔτε δυνάμεως. ἤγουν ὡς ἀδύνατοι ὄντες. Ἐπάθομεν αὐτό. τὰς νῦν δηλονότι συμφοράς. Προσγενομένης. δυνάμεως ἀπὸ κοινοῦ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων. τῆς συνήθους δυνάμεως τῶν ὄντων ἀεὶ τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ἐν τῷ δύνασθαι γνώμῃ σφαλῆναι. Σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν. σώφρονές εἰσιν, οἵτινες ἀδήλου ὄντος τοῦ ἀποβησομένου. ἐκ τῆς παρούσης εὐπραξίας, ἐπὶ ἀσφαλέστερον ῥέπουσι. καὶ οὐκ ἐξυβρίζουσιν, ὡς παραμενούσης αὐτοῖς ἀεὶ τῆς εὐπραγίας, ἀλλὰ συμβαίνουσι τοῖς ἐναντίοις. Καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοί. καὶ γὰρ τὰς συμφορὰς οὗτοι δεξιώτερον ἂν, καὶ ὡς συνετοὶ προσδέχοιντό τε, καὶ φέροιεν. Τόν τε πόλεμον νομίσωσιν. ἀπὸ κοινοῦ τό, σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵτινες ἂν μετὰ τῶν ἄλλων. καὶ τὰ ἑξῆς. ἡ δὲ διάνοια, σώφρονές εἰσιν, οἵτινες οἴονται τὰ ἐκ τῶν πολέμων μὴ κατὰ προαίρεσιν ἡμετέραν ἀποβαί-

ἀποβαίνειν, ἀλλὰ ἐπὶ τύχην. Ενιοι δὲ τόνδε τὸν τρόπον ἐξηγήσαντο. σώφρονές εἰσιν, οἱ νομίζοντες τὸν πόλεμον, τουτέστι, τὴν ἐκ τοῦ πολέμου νίκην, μὴ καθ' ὃ μέρος ἄν τις αὐτοῦ μεταχειρίζηται, οἷον, ναυμαχῶν, ἐπὶ τοῦτο συντυγχάνειν, ἀλλ' ὡς ἐὰν ἡ τύχη ἡγῆται τοῦ πολέμου. Καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες. οἱ μὴ πιστεύοντες ταῖς ἐπὶ πόλεμον εὐπραγίαις. τὸ γὰρ ὀρθούμενον, τὴν εὐπραγίαν λέγει. οὗτοι φησὶν ἐλάχιστα πταίοιεν ἄν, οἱ τὸν πόλεμον ἐν τῷ εὐπραγεῖν αὐτοὶ κατατιθέμενοι. ἐξηγητικὸν δὲ ἐστὶ τοῦτο, τοῦ σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵτινες τὰ ἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο. Εν τῷ εὐτυχεῖν. ἀντὶ τοῦ εὐτυχοῖεν. Καταλύοιντο. ἀναπαύοιντο. Ο νῦν ὑμῖν. ἐν εὐπραγίᾳ καταλύσασθαι, κοὐκ ἀποθέσθαι τὸν πόλεμον. Καὶ μήποτε ὕστερον. ἵνα μὴ ἐάν ποτε σφαλῆτε, ὕστερον ἀπιθήσαντες ἡμῖν, ἐνδέχεται γάρ, νομισθῆτε καὶ τὰ νῦν ἄλλως ηὐτυχηκέναι, καὶ χωρὶς συνέσεως ἐξουσίας ὑμῖν οὔσης, εἰρήνης γενομένης ἄνευ κινδύνων, εὐβουλίας τε, καὶ ἀνδρίας, δόξαν τοῖς μετὰ ταῦτα ἀνθρώποις καταλιπεῖν. ἰσχύος μέν, διὰ τὸ μεῖναι ὑμῖν τὴν εὐτυχίαν, καὶ μὴ μεταβληθῆναι. εὐβουλίας δέ, ὅτι ἐπαύσασθε ἐν τῷ εὐτυχεῖν, εἰδότες τὸ τῆς τύχης ἄστατον. Λακεδαιμόνιοι δέ. ἐπὶ τὸ φρόνημα τῶν λακεδαιμονίων τά τε ἄλλα, καὶ μάλιστα τοῦτο εἴρηται. οὐ γὰρ κολακεύουσι τοὺς ἀθηναίους, καίτοι γε πταίσαντες, ἀλλὰ μένουσιν ἐπὶ τοῦ φρονήματος, καὶ λέγουσιν, ὅτι λακεδαιμόνιοι ὑμῖν εἰρήνην διδόασιν ὡς ὄντες τούτου κύριοι. ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας δηλονότι, καὶ ἐντεῦθεν κύριοι νομίζουσιν εἶναι, τοῦ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην οἱ λακεδαιμόνιοι. οἱ γε ὡς αὐτοὶ διδόντες αὐτήν, ἀντ' αὐτῆς αἰτοῦσι τοὺς ἄνδρας. Καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι. ἡμῖν, καὶ ὑμῖν, ὡς ἄντυλλος φησίν, ἵνα δοκῶσι λακεδαιμόνιοι καὶ τοῦ τῶν ἀθηναίων προνοεῖσθαι συμφέροντος. ἢ ἀμφοτέρων λέγει ἐν ἀμφοτέροις, ἢ διαφυγεῖν τοὺς ἄνδρας, ἢ ἐκπολιορκηθῆναι, ὃ καὶ μᾶλλον εἰκός ἐστιν. Ειτε βίᾳ διαφύγοιεν. τὸ διακινδυνεύεσθαι ἐξηγεῖται, πῶς μέλλει διακινδυνεύεσθαι αὐτοῖς ἡ δόξα. εἴτε φησὶ βίᾳ διαφύγοιεν οἱ ἄνδρες παραπεσούσης τινὸς διὰ τῆς τύχης σωτηρίας, καὶ γενησόμεθα πάλιν ἴσοι ὑμῖν, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες παρ' ὑμῶν, τουτέστιν, ἀπολλόμενοι διὰ τῆς πολιορκίας παρασκευάσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐφελκύσονται πρὸς τῇ κοινῇ ἔχθρᾳ, καὶ ἑτέραν ἔχειν ἰδίαν λακεδαιμονίους, καὶ ἀθηναίους. Παρατυχούσης. παραπεσούσης. Νομίζομέν τε. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας παύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἐπειδὰν ἐπὶ πόλεμόν τις πλεονεκτήσας, τῶν ἐναντίων ἀναγκάσῃ δι' ὅρκων αὐτοὺς ἄκοντας συμβῆναι, καὶ μὴ δικαίως. τουτέστι, συνθήκας ποιῆσαι πλεονεκτικάς, καὶ ἀδίκους, καὶ ἀνίσους, καὶ ὡς ἂν συμφέρῃ τῷ νενικηκότι, ἀλλ' ἐὰν δυνάμενος αὐτὰ ταῦτα πεῖσαι τὸν ἡττηθέντα τὰ ἄδικα, καὶ πλεονεκτικὰ συνθέσθαι, μηδὲν τούτων ἀπαιτήσῃ αὐτόν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἴσου διαλλαγῇ, καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ τὸ πλεονεκτικὸν κατακρατήσῃ παρὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κεκρατημένου. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ κεκρατημένος ἐλπίζει παρὰ τοῦ κρατήσαντος ἀδικεῖσθαι, καὶ πλεονεκτεῖσθαι. οὐδεὶς γὰρ νικήσας, ἀνέχεται ὁμοίως, καὶ ἐν ἴσῃ τάξει σπένδεσθαι τῷ νενικημένῳ, ἀλλ' ἀεὶ τὸ πλέον ἐθέλει ἔχειν. Αλλ' ἣν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι. ἤγουν τὸ νικῆσαι. Μετρίως. μετὰ ταπεινοφροσύνης. Οφείλων γὰρ ἤδη. ὁ ἐναντίος. ὁ γὰρ δι' ἐναντίας ὡς ἂν μὴ βιασθείς, ἀλλ' ἐπιεικείᾳ πεισθείς, εἰδὼς τὸ οὐκ ἀμύνεσθαι δίκαιον, ἀλλ' ἀμείβεσθαι τὴν ἀρετήν, ἕτοιμός ἐστιν ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις, αἰσχυνόμενός τι παραβῆναι. τῷ δὲ ἑτοιμότερος, προσυπακουστέον τὸ ἐκείνου ἤτοι τοῦ μὴ πεισθέντος, ἀλλὰ βιασθέντος σπείσασθαι.

Καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθρούς. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μείζω ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσι, τὸ εὐγνωμονῆσαι, ἤτοι προθύμως ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις. ὡς γὰρ ἐκ μεγάλων ἐχθρῶν ἐκφυγόντες, καὶ σωθέντες, ἀσμένως φέρουσι τὸ ἡσυχάζειν, κέρδος νομίζοντες τὸ μὴ πάλιν κινδυνεύειν πρὸς μείζω μαχόμενοι, ἤπερ πρὸς ἐκείνους, τοὺς περὶ εὐτελῶν, καὶ μετρίων αὐτοῖς διενεχθέντας. ἔστι δὲ ἀντίπτωσις. ἀντὶ γὰρ τοῦ περὶ μετρίων, εἴρηκε τὰ μέτρια. Πεφύκασί τε. πεφύκασί τε οἱ ἄνθρωποι, τοῖς μὲν εὐγνωμόνως συντιθεμένοις, μαλακώτεροι γίνεσθαι πρὸς τὸ ἐκείνοις σπένδεσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἐναντιουμένους, παρὰ προαίρεσιν διακινδυνεύειν. Ημῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτὲ ἔχει. ἡμῖν δὲ καλῶς ἔχει φησί, διαλλαγῆναι πρὸ τοῦ ἀνήκεστόν τι παρ' ὁποτέρων οὖν γινόμενον, εἰς ἀνάγκας ἡμᾶς καταστῆσαι ἀϊδίου ἔχθρας. τὸ δὲ πρὸς τῇ κοινῇ, καὶ ἰδίαν ἔχειν, τοιοῦτον. νῦν μὲν κοινὴν ἔχομεν πέλοπες πάντες πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν. εἰ δὲ μὴ εἴξετε τοῖς λόγοις ἡμῶν, καὶ ἰδίᾳ λακεδαιμονίοις, ἐχθροὶ ὑμῶν

ἐσόμεθα. Ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων. ἔτι δὲ ὄντων ἀκρίτων, καὶ ἀμφιβόλων πραγμάτων τῶν περὶ τὴν σφακτηρίαν, εἴτε ἁλίσκονται οἱ ἄνδρες, εἴτε διαφεύγουσι, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης προσγινομένης, καὶ φιλίας παρ' ἡμῶν, ἐὰν σπεισώμεθα ὥσπερ νῦν ἔχομεν, ἡμῖν δὲ τοῖς λακεδαιμονίοις πρὶν αἰσχροῦ τινος πειραθῆναι, ἀντὶ τοῦ πρὶν ἁλῶναι τοὺς ἄνδρας τῆς συμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν. Οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς. ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι δηλονότι τὴν εἰρήνην, ὑμᾶς νομιοῦσιν αἰτιωτέρους, ἀντὶ τοῦ πλέον τῶν λακεδαιμονίων, ὑμῖν τὴν χάριν τῆς εἰρήνης ὁμολογήσουσιν. ὁ δὲ καὶ σύνδεσμος, οὐ περιττῶς κεῖται, ἀλλ' ἀναγκαίως. λέγει γὰρ ὅτι, τοῦ τε νομίσαι ὑμᾶς νενικηκέναι, καὶ τὴν χάριν τῆς εἰρήνης εἰς ὑμᾶς μέλλουσιν ἀνενεγκεῖν. Πολεμοῦνται μὲν γὰρ ἀσαφῶς. πολεμοῦνται γὰρ, ἀδήλου ὄντος τοῦ πράγματος, τίς ἐστὶν ὁ προκαταρξάμενος τοῦ πολέμου, εἴτε ὁ λακεδαιμόνιος, εἴτε ὁ ἀθηναῖος, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἤν τε γνῶτε λακεδαιμονίοις. ἄν τε πεισθῆτε, ἔξεστιν ὑμῖν λακεδαιμονίους φίλους γενέσθαι, χάριν δοῦσιν, ἤπερ βιασθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν.

Αὐτῶν τε προκαλεσαμένων. θελησάντων, καὶ προτρεψάντων ὑμῶν ἐπὶ ταῦτα. Ὅσα εἰκὸς ἐστίν. ἀντὶ τοῦ συμβήσεσθαι. Καὶ ὑμῶν ταῦτα λεγόντων. ἡμῶν γὰρ, καὶ ὑμῶν ταὐτὰ σπευδομένων, καὶ ὁμονοούντων, τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ὑπήκοον ὄν, μεγάλως ἡμᾶς τιμήσει.

Οἱ δὲ, τὰς μὲν σπονδάς. τὸ ἑξῆς, τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι. Μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε. κατέπειθεν. Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων. ἀθηναίων τὰ προειρημένα χωρία λακεδαιμονίοις συγχωρησάντων ἐν ταῖς προτέραις σπονδαῖς, διὰ τὸ ἐν συμφοραῖς εἶναι. πᾶν γὰρ τὸ ἐπιταττόμενον, ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων συνεχώρουν. Καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων. τῶν λακεδαιμονίων.

Οἱ δὲ, περὶ μὲν τὴν ἀπόκλεισιν. οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι. Οἵτινες λέγοντες. τοὺς διαλεγομένους περὶ τούτων, καὶ συνδιαιτητὰς, καὶ συνδικημάζοντας. Ξυμβήσονται. φιλιωθήσονται. Διαβληθῶσι. ψεχθῶσι. μισηθῶσι. Καθάπερ ξυνέκειτο. ἀντὶ τοῦ, ὥσπερ ἐν ταῖς συνθήκαις ἦν δεδογμένων. Ἐγκλήματα ἔχοντες. ἀντὶ τοῦ ἐγκλήματα ἐπιφέροντες κατὰ λακεδαιμονίων. Παρὰ σπονδήν. παρὰ τὰ ἐν ταῖς σπονδαῖς συγκείμενα. Καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα. εὐτελῆ τινα, καὶ ψυχρά. Ἰσχυριζόμενοι. ἐπερειδόμενοι, ὡς ἰσχυρὸν προτείνοντες πάνυ οἱ ἀθηναῖοι. Ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ. ἐὰν βραχὺ ἀθετηθῇ. Καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες. καὶ ἐγκαλοῦντες ἠδικεῖσθαι, διὰ τὸ τὰς ναῦς μὴ ἀπειληφέναι. Ἀπελθόντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο. μετὰ τὴν ἀπόρασιν τὴν ἐλθοῦσαν παρὰ τῶν ἀθηναίων, ἀναχωρήσαντες ἐπὶ τὴν σπάρτην, παρεσκεύαζον ἐπὶ τὸν πόλεμον. Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν. ἀντὶ τοῦ, ἀθηναίων μὲν δύο ναυσὶν ἐναντίαις περιπλεόντων τὴν νῆσον, τοῦτο δὲ, ἵνα μὴ ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὸ ἀπαυστον, μὴ ἐάσωσι τοὺς ἐν τῇ σφακτηρίᾳ ἐξελθεῖν. Καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, εἰς πόλεμον καθίσταντο.

Καὶ αὐτοὶ δέ. οἱ λοκροί. Τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. τῶν σφετέραν. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ. οἱ λοκροὶ δηλονότι. Ἡ μεταξὺ ῥηγίου θάλασσα, καὶ μεσσήνης. ἡ εἰς τὸ μεταξὺ ῥηγίου καὶ μεσσήνης ποταμὸν ῥέουσα. Κληθεῖσα τοῦτο, τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη. εἰς τὸ πλεῦσαι δηλονότι. Μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Καὶ νὺξ ἐπεγένετο. ἤγουν γενομένη γοῦν νὺξ, ἐπέσχε τὸ ἔργον. Ἐπὶ δὲ τῇ πελωρίδι. πελωρὶς, ἀκρωτήριον σικελίας τὸ βορειότατον. Καὶ χειρὶ σιδηρᾷ. δηλονότι ὑπὸ τῶν συρακουσίων ἐπιβληθείσῃ αὐτῇ κενῇ νηΐ. μίαν οὖν ἀπώλεσαν οἱ ἀθηναῖοι. Ἀπὸ κάλω. τῷ λεγομένῳ παρόλκῳ. οἱ γοῦν παρ' αὐτὴν τὴν γῆν πλέοντες, οὐ δύνανται ἐρέττειν. Προσβαλόντες. τοῖς συρακουσίοις δηλονότι. Ἀποσιμωσάντων. ὑποαναχωρησάντων, καὶ μετεωρισάντων τὰς ναῦς, ἵνα ἐκ πολλοῦ διαστήματος δυνηθῶσι μετὰ μείζονος ὁρμῆς ἐμβάλλειν τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ προεμβαλόντων. τῶν συρακουσίων πρὸ τῶν ἀθηναίων δηλονότι ἐμβαλόντων. Τειχήρεις ποιήσαντες. ἐντὸς δηλονότι τῶν τειχῶν ἀποκλείσαντες. Πρὸς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. τὴν νάξον. Ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοί. ἀντὶ τοῦ, οἱ ἐπὶ τῶν ἄκρων ὄντες, καὶ τῶν ὀρεινῶν, ὡς ἐκεῖ οἰκούντων αὐτῶν. Βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς μεσσηνίους. τοῖς μεσσηνίοις δηλονότι βοηθοῦντες κατὰ τῶν μεσσηνίων. Καὶ αἱ νῆες ἦσσαι. τῶν συρακουσίων. Ἐπ' οἴκου ἕκαστοι διεκρίθησαν. ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου διακριθεῖσαι. Ὡς κεκακωμένην. κακῶς πάσχουσαν. δεδυστυχηκυῖαν. Ταῖς ναυσὶν ἐπειρῶντο. γράφεται ἐπείρων. τὴν μεσσήνην δηλονότι. Καὶ κατεδίωξαν τοὺς μεσσηνίους. ἤγουν διώξαντες, ἐνέβαλον. Τεταραγμένοις. τοῖς μεσσηνίοις. Ἐπιγενόμενοι. ἐπιτεθέντες. Κατὰ χώραν ἔμενον. ἤγουν ἡσύχαζον. Ὅτι μὴ μία. ἤγουν, εἰ μὴ μία. Ἀλλὰ διαμώμενοι.

διαμώμενοι. ἀντὶ τοῦ διασκάπτοντες. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ἄμη, ὅ ἐστι σκαφίον πλατύ. βούλεται δὲ εἰπεῖν ὅτι διαστέλλοντες τὸν κάχληκα, καὶ βόθρους περὶ τὸν αἰγιαλὸν ποιοῦντες, ηὕρισκον ὕδωρ, οἷον ἄν τις εἰς ἀνάγκην πίοι διὰ ἄκραν δίψαν. Στενοχωρίᾳ τε ἐν ὀλίγῳ. διαστήματι δηλονότι τῆς γῆς. Ἡιροῦντο κατὰ μέρος. ἀντὶ τοῦ κατὰ διαδοχήν. Αἱ δὲ, μετέωροι. ἤγουν ἐπ' ἀγκυρῶν. Παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος. παρὰ προσδοκίαν συμβαίνων. Ἡμερῶν ὀλίγων. σίτου δηλονότι. Ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ. ὄντας δηλονότι. Τάξαντες. τὸ εἰσάγειν. Ἀργυρίου. ἕνεκεν δηλονότι. Ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος. ἤτοι τὰ ἀφορῶντα.

Καταφορεῖσθαι. κατάγεσθαι. Ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο προσορμεῖν. ἄπορον γὰρ ἦν δηλονότι ταῖς ναυσὶ προσορμεῖν τῇ νήσῳ. Ἀφειδὴς ὁ κατάπλους καθεστήκει. ἤγουν ἀφειδοῦντες ἑαυτῶν, κατέπλεον. Ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα. ἐξεδίδοσάν φησι τῇ πέτρᾳ τὰ πλοῖα, ὠνηθέντα χρήματα ὑπὸ Λακεδαιμονίων. ὑπέσχοντο γὰρ τοῖς ναυκλήροις δώσειν τὰς τιμὰς, εἰ ἀπόλλυται τὰ αὐτῶν πλοῖα. Περὶ τὰς κατάρσεις. κατάρσεις λέγει τοὺς ἐπιτηδείους εἰς καταγωγὴν τόπους, καὶ εἰς προσορμίζεσθαι. τὸ δὲ ἐφύλασσον, ἀντὶ τοῦ φρουροὶ ἦσαν τὸ τινὲς τῶν πολιορκουμένων, ἵνα εὐθὺς ἀπολάβωσι τὰς τροφάς. Ἐσένεον δέ. εἰσεκολύμβων. εἰσήρχοντο. Ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην. εἶδος βοτάνης ἡ μήκων, ἧς ὁ μὲν ὀπὸς θανάσιμος, ὡς λέγεται. τὸ δὲ σῶμα, γλυκύτατον. δύναται δὲ πείνης ἀπαλλάττειν μιγνυμένη μέλιτι. Καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον. τοῦ δίψους ἀπαλλάττει. θεραπεύει γὰρ αὐτὴν πρὸς ὀλίγον τινὰ καιρόν. ὅθεν καὶ τοῖς πυρέττουσι προσάγεται παρὰ τῶν ἰατρῶν. τὸ δὲ κεκομμένον, ἀληλεσμένον. Ἐν τῇ νήσῳ. τῇ Σφακτηρίᾳ. Τὴν φυλακὴν παραλάβῃ. κωλύσῃ. Περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας. ἀντὶ τοῦ περισωθῆναι. ζήσειν. Ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρόν. ἤγουν ἔχοντας πολλὴν δύναμιν. Ἐπικηρυκεύεσθαι. πρεσβείαν πέμπειν. Ἀπεσήμαινεν. ἀπεσκόπτων ἐδήλου. Ἐχθρὸς ὤν. τῷ Νικίᾳ δηλονότι. Καὶ ἐπιτιμῶν. ἐγκαλῶν, ἐπιμεμφόμενος. ὀνειδίζων. Ὑποθορυβησάντων. μετὰ θορύβου εἰπόντων. Τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν. ἤτοι ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ, ἢ μέρος τὸ ἐφ' ἑαυτῶν εἶναι. τὸ δὲ εἶναι, παρέλκει ἀττικῶς. ἢ ὡς Ἄντυλλος, ἐπὶ σφίσι, τοῖς στρατηγοῖς δηλονότι. Παραδωσείοντα. ἐφιέμενον παραδώσειν τὸν Νικίαν. Ἀνεχώρει. ἀντὶ τοῦ ἀνεδύετο. Ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν. ἀλλ' ἐκεῖνον δεῖν στρατηγεῖν. Καὶ ἐξίστατο. παρεχώρει. Καὶ ἐξανεχώρει. ἀντὶ τοῦ, ἀνεδύετο ποιεῖν ἅπερ ὑπέσχετο. ἀπέφευγεν. Οἱ γοῦν στρατιῶται. τῶν Ἀθηναίων. Διακινδυνεῦσαι. παράβολόν τι διαπράξασθαι. Καὶ αὐτῷ ἔτι. αὐτῷ τῷ Δημοσθένει προθυμίαν ἐνεποίησεν, ἢ ἐπέρρωσεν. Αὐτοὺς βάλλειν. τοὺς Λάκωνας δηλονότι. Σφίσι μὲν γάρ. σφίσι τοῖς Ἀθηναίοις. Ἐκείνων ἁμαρτίας. ἐκείνων τῶν Λακεδαιμονίων. Τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου. αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων. Ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτούς. τοῖς Ἀθηναίοις δηλονότι προσπίπτειν τοὺς Λακεδαιμονίους. Ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι ἄν. αὐτοὺς τοὺς Λάκωνας ἐπ' ἐκείνοις τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Ὁμόσε ἰέναι. ἀντὶ τοῦ εἰς χεῖρας, καὶ πλησίον, ἤτοι συστάδην μάχης. Τῶν πλεόνων ἀπείρων. τῶν Ἀθηναίων. Οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως. τῆς θεωρίας. Ὁ διὰ τὴν ὕλην μέρος. τοῦ πάθους δηλονότι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν. τῶν τῶν Ἀθηναίων στρατιωτῶν. Τούς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδών. ὁ Δημοσθένης δηλαδή. Τὸν σῖτον αὐτοῦ. τὸ αὐτοῦ, τοπικὸν ἐπίρρημα, καὶ Ὅμηρος, αὐτοῦ ἐρυκακύνειν. Κλέων δὲ ἐκείνῳ. τῷ Δημοσθένει. Καὶ ἅμα γενόμενοι. ἤγουν συνελθόντες ὁ Κλέων, καὶ ὁ Δημοσθένης. Ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα. τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐφ' ᾧ. ἀντὶ τοῦ οὗ χάριν. Τῇ μετρίᾳ. ἤγουν φιλανθρώπῳ. Περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ. ἤγουν περὶ σπονδῶν σύμβασις γένηται. ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πράγματα, ἕως τέλειαι σπονδαὶ γίνονται, καὶ παντὸς τοῦ πολέμου ἀπαλλαγή. Καὶ ἐχώρουν δρόμῳ. ἤγουν ἔτρεχον. Ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον τῆς νήσου. δραμόντες, ἐπέθεντο τοῖς πρώτοις φυλάσσουσιν. Ὧδε γὰρ διετετάχατο. διατεταγμένοι, καὶ μεμερισμένοι ἦσαν οἱ ἐν τῇ νήσῳ. Ἐν ταύτῃ μὲν πρώτῃ φυλακῇ. πρώτην φυλακὴν φησὶν αὐτοὺς τοὺς φύλακας. ἐπιφέρει γοῦν ὅτι τρία τάγματα ἦσαν Λακεδαιμονίων, τὰ φυλάττοντα τὴν νῆσον. ἓν μὲν, ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς νήσου πρὸς τὸ πέλαγος. ἕτερον δὲ, ἐν τῷ ἄκρῳ τῷ πρὸς τὸν λιμένα. ἕτερον δὲ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου, ὅπου τὸ ὕδωρ. πρώτην οὖν φυλακὴν λέγει τὴν πρὸς τὸ πέλαγος. Μέσον δὲ, καὶ ὁμαλώτατόν τε. ἔνθα φησὶν ἦν τὸ ὁμαλὸν, καὶ ἰσόπεδον, καὶ οὐκ ἐν ὕψει κείμενον τῆς νήσου μέρος. Ὃ ἦν ἐκ τῆς θαλάσσης. ὅπερ φησὶ μέρος τὸ ἔσχατον, καὶ προσέχον

περὶ

ἐπειδὴ τὴν πύλον, τραχύ τι ἦν, καὶ δύσβατον. Καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν. φρούριον. Λογάδην πεποιημένον. ἀτάκτως. Οἷς ἐπέδραμον. ἤγουν καθ᾽ ὧν. Καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν. λαθραίαν ποιήσαντες. Ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι. ἤγουν ὡπλισμένοι. Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες. οἱ παραγενόμενοι περὶ Δημοσθένει ἐξ ἀρχῆς εἰς βοήθειαν. Διέστησαν. ἐτάχθησαν μεμερισμένως. Ἀλλ᾽ ἀμφίβολοι. ἑκατέρωθεν βαλλόμενοι. πανταχόθεν. Τῷ πλήθει. ὑπὸ τοῦ πλήθους. Καὶ οἱ ἀκρώτατοι τοξεύμασιν. οἱ μὲν, ἐξηγήσαντο, οἱ ἄποροι ὅπλων, καὶ τοξεύμασι μόνοις χρώμενοι. οἱ δὲ, λέγουσιν, οἱ εἰς ἀχρείαν καθιστάντες τοὺς ἀντιτεταγμένους τοῖς τοξεύμασιν, ὃ καὶ βέλτιον. ὁ γὰρ ὁ ὅμηρος ἐχρήσατο τῇ τοιαύτῃ λέξει, χλωρὸν εἰπὼν δέος, ὡς οὐκ αὐτὸ ἔχον τὴν χλωρότητα, ἀλλ᾽ ἑτέροις αὐτὴν ἐμποιοῦν. καὶ τὸν διόνυσον φασὶ μαινόμενον, οὐχ ὅτι αὐτὸς μαίνεται, ἀλλ᾽ ὅτι ποιεῖ μαίνεσθαι. Ἐκ πολλοῦ ἔχοντες. ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, ἐκ πολλοῦ διαστήματος τὴν δύναμιν ἔχοντες. πόρρωθεν γὰρ τὸ τόξον ἰσχύει. Ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. συμπλακῆναι. Ἐξεναντίας γὰρ οὗτοι. οἱ ἀθηναῖοι. Τοῖς μὲν οὖν ὁπλίταις. τῶν ἀθηναίων. Οὐ δὲ τῇ σφετέρᾳ. ἵνα λέγῃ περὶ πεζομαχεῖν, καθ᾽ ὃ μᾶλλον ἔμπειροί εἰσιν οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἐμπειρίᾳ. τῇ ἐπιστήμῃ τῇ πολεμικῇ. Καὶ οἱ ὑποστρέφοντες, ἠμύνοντο. οἱ ψιλοὶ τοὺς λακεδαιμονίους παυομένους τῆς διώξεως, ὑποστρέφοντες, ἠμύνοντο. Ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι. ψιλῇ ὁπλίσει ὡπλισμένοι. Καὶ προλαμβάνοντες. φθάνοντες, ὥστε μὴ καταλαμβάνεσθαι. Ἠκροβολίσαντο. οἱονεὶ πόρρωθεν ἔβαλλον αὐτούς. Ἡ προσπίπτοιεν. οἱ ψιλοὶ δηλονότι. Καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει. ἐθάρρησαν ὄψει ἰδόντες ἑαυτοὺς πολλαπλασίους τῶν ἐναντίων ὄντας, ἢ πολλαπλασίους ἑαυτοὺς δόξαντες τῶν κατὰ τὴν ἀλήθειαν ὄντων. Ὅτι οὐκ οὐθὺς ἄξια. ὅτι φησὶν οὐκ ἔπαθον τοιαῦτα οἱ ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων, οἷα προσεδόκων παθεῖν ὑπ᾽ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς οὐθύς, ὅτε ἐπέβησαν τῆς νήσου. Τῆς προσδοκίας. ἀντὶ τοῦ τῆς δειλίας.

Τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι. ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, τεταπεινωμένοι φόβῳ, ἕνεκα τῆς ὑπολήψεως τῶν λακεδαιμονίων, ἣν εἶχον περὶ αὐτῶν, ὡς ὅτι σφόδρα εἰσὶ πεζομάχοι, καὶ πολεμικοί. Οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι. πῖλοί εἰσι τὰ ἐξ ἐρίου πηκτὰ ἐνδύματα, ὥσπερ θωράκιά τινα ὑπὸ τὰ στήθη, ἃ ἐνδυόμεθα οἱ δὲ, τὰ ἐπικείμενα ταῖς περικεφαλαίαις. Ξυγκλήσαντες. συνασπίσαντες. πυκνώσαντες. συναχθέντες. Ὡς δὲ ἐνέδοσαν. ἔκλιναν. ἐχαυνώθησαν. Ἐτάξαντο παρὰ πᾶν. παρὰ πᾶν μέρος τοῦ ἐρύματος, ὅσον ἦν μέρος ἐπίμαχον. τουτέστιν, καθ᾽ ὃ ἐδύναντο οἱ ἀθηναῖοι προσελθόντες μάχεσθαι. Μετὰ τῶν ταύτῃ φυλάκων. ἐν περὶ ἐρύματι. Καὶ κύκλωσιν. λείπει τὸ ποιήσασθαι. Ἐς τὰ πλάγια. ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν πλαγίων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν. τὸ ἔργον τοῦ πολέμου. Ἄλλως ἔφη πονεῖν. ματαίως. Ἐκ τοῦ ἀφανοῦς. ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ μὴ βλεπομένου τῶν λακεδαιμονίων. Ἐκείνους. ἤγουν τοὺς λακεδαιμονίους. Παρῆκον. τουτέστι, κατὰ τὸ ἐνδιδοῦν, καὶ ἀνάβασιν παρεῖχον.

Τοὺς δὲ, ἃ προσεδέχοντο. ἤγουν ἀθηναίους. Καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν. τῆς μάχης δηλονότι. Εἴπως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ. χαυνωθεῖεν. Παρῆκαν. ἀφῆκαν. Αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος. ἀντὶ τοῦ μετ᾽ ἐκεῖνον εἰρημένου, καὶ χειροτονηθέντος. Εἴ τι ἐκεῖνοι πάσχοιεν. ἤγουν ἀποθάνοιεν. Διακηρυκεύσασθαι. ἐν ἴσῳ μέν πως οὖν περὶ ἐπικηρυκεύεσθαι, εἰ μή τις εἴποι τὸ μὲν διακηρυκεύεσθαι, πρὸς φίλους. τὸ δὲ ἐπικηρυκεύεσθαι πρὸς πολεμίους. Ὅτι χρὴ σφᾶς ποιεῖν. καίτοι εἶπεν ἄνω, ὅτι ἔδοξεν αὐτοῖς περὶ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, καὶ προσίεσθαι τὰ κεκηρυκευμένα. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι, ἐκεῖ μὲν ἔλεγε περὶ τῶν στρατιωτῶν. ἐνταῦθα δὲ, περὶ τοῦ αὐτῶν στρατηγοῦ. Καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφιέντων. τῶν λακεδαιμονίων τῶν ἐν τῇ σφακτηρίᾳ. ἀφιέντων δὲ λέγει, ὥστε ἐξελθεῖν διακηρυκεύεσθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ πύλῳ. Μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας. αἰνίττεται ὡς ὅτι μᾶλλον βέλτιον δὲ πεσεῖν, ἢ αἰχμαλώτους ληφθῆναι, ὡς νόμος λακεδαιμονίοις. Ἡ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. τὴν ἰδίαν δηλονότι. ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς καὶ πλείω παρέχειν ὡς ἐγγύθεν δῆλον ἐκ τῶν εὑρεθέντων σιτίων. Ἀνεχώρησαν περὶ στρατῷ. σὺν παντὶ δηλονότι. Καίπερ μανιώδης οὖσα. ἀντὶ τοῦ περὶ τοῦ μέλλοντος προφανὴς ἀπόφασις. Ὥσπερ ὑπέστη. ὑπεσχέθη. Παρὰ γνώμην. ἀντὶ τοῦ παρὰ τὴν οἴησιν, καὶ τὴν ὑπόνοιαν, καὶ παρὰ προσδοκίαν. διότι οὐδέποτε οὐδεὶς προσεδόκα οὐδεμιᾷ ἀνάγκῃ λακεδαιμονίους ἕξαντας, παραδοῦναι τὰ ὅπλα.

Ὡς ἐδύναντο. ἤγουν ἕως δύναμις περιῆν αὐτοῖς. Ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι. ἀπιστούντων οἱ ἀθη-

οἱ ἀθηναῖοι. ἡ δ' ἀπόφασις, περιττή. Τοὺς παραδόντας. ἑαυτοὺς, καὶ τὰ ὅπλα. Δι' ἀχθηδόνα. διὰ λύπην. ἡ διάνοια, ἀθηναίων σύμμαχός τις, ἀχθόμενος, ἤτοι τοῖς ἀθηναίοις ὡς φορτικῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀχθόμενος ἐπὶ τῇ τῶν λακεδαιμονίων συμφορᾷ, ἤρετο ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου. Ἀπεκρίνατο αὐτῷ. τῷ ἐρωτήσαντι. Ὅτι ὁ ἐν τυγχάνων τοῖς τε λίθοις. ὁ τυχὼν εἴτε καλὸς, εἴτε ἀγαθός. Τῶν ἀνδρῶν. τῶν αἰχμαλώτων. Πρὸ τούτου. τοῦ συμβῆναι.

Αὐτομολούντων. εἰς τὴν πύλον. Καὶ πολλάκις φοιτώντων. τῶν πρέσβεων. Ἔχον μεταξὺ χερρονήσου. προσέχον. Ἐφ' ὃν δωριεῖς τὸ πάλαι ἱδρυνθέντες. ὅτι τὸ παλαιὸν πρὸ τῶν δωριέων αἰολεῖς εἶχον τὴν κόρινθον. Καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ σολύγεια. ἀντὶ τοῦ ἐπάνω αὐτοῦ τοῦ λόφου. Πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ. ἀντὶ τοῦ ἐκείνων τῶν κορινθίων, ἐξ ὧν ἀπῄεσαν προσβοηθῆσαι τοῖς συμμάχοις αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐκ τούτου τοῦ ἰσθμοῦ. εἶτα ἐπάγει ποίοις. Πεντακόσιοι φρουροί. ἐσόμενοι δηλονότι. Οἱ καταχήσουσιν. ἐλλιμενίσουσιν. ὅπου προσελεύσονται αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι. Καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη. αὐτοῖς φησι τοῖς κορινθίοις ἤρθη τὰ σημεῖα παρὰ τῶν φίλων αὐτῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ σημαινόντων αὐτοῖς ὅτι πολέμιοι ἐπῆλθον. δεῖ δὲ προσυπακοῦσαι, τὸ, ἡμέρας γενομένης. Τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. σὺν τοῖς ἄλλοις ἀθηναίοις. Καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. τῶν ἀθηναίων. Καὶ ἐώσαντο μόλις. τῶν κορινθίων δηλονότι. Καὶ παιωνίσαντες. δύο παιᾶνες ἦσαν. ἐνυάλιος, ὅτε ἦρχον, ὃς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐγίνετο. καὶ ἕτερος, ὅτε ἐνίκων. Τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον. ἤτοι τὸ δεξιὸν κέρας τῶν κορινθίων, καὶ τὸ εὐώνυμον τῶν ἀθηναίων. Ἤλπιζον γὰρ αὐτούς. οἱ κορίνθιοι. Πειρᾶσθαι. προσυπακουστέον τὸ, ἐλθεῖν. Τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους. τῶν κορινθίων. Καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα. ἀπέθεντο.

Ἀπέθανον αὐτῶν. τῶν κορινθίων. Καὶ λυκόφρων ὁ στρατηγός. τῶν κορινθίων δηλονότι.

Ἡ δὲ ἄλλη στρατιά. τὸ δεξιὸν κέρας τῶν ἀθηναίων, καὶ τὸ ἀριστερὸν τῶν κορινθίων. Τούτῳ τῷ τρόπῳ. τῆς ἀναχωρήσεως δηλονότι. Οὐ κατὰ δίωξιν πολλήν. οὐ φεύγοντες ταχέως, διωκόντων τῶν ἀθηναίων. Ἐβοήθουν εὐθύς. ἔτρεχον εἰς βοήθειαν. Καὶ ἀπολαβόντες. περικυκλώσαντες. Ἐξετείχισαν. εἰς τέλος ἤγαγον τὸ τεῖχος τοῦ χωρίου. Τὸ μὲν τείχισμα. τὸ ἐπὶ τῆς ἰστώνης. Ξυνέβησαν. συνεβιβάσθησαν. Μὴ οἱ ἀθηναῖοι. οἱ ἐν ταῖς ἀθήναις. Τῶν ἐν τῇ νήσῳ. τῇ πτυχίᾳ. Καὶ διδάξαντες. τοὺς ὑποπέμπτους. τὸ ἑξῆς, καὶ διδάξαντες τοὺς ὑποπέμπτους λέγειν, ὡς δῆθεν ἀπὸ εὐνοίας. Καὶ μηχανησαμένων. ἀντὶ τοῦ εὐτρεπισάντων εἶπε. Τὸ πλοῖον. αὐτῶν τῶν ἐν τῇ πόλει κερκυραίων. Ξυνελάβοντο δέ. συνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε πιθανὴν, καὶ πιστὴν γενέσθαι τοῖς ἐν τῇ πτυχίᾳ ἀνδράσι τὴν ἀπάτην, οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων. εἶτα τὴν αἰτίαν λέγει, ἐπειδή φησιν αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐπὶ τὴν σικελίαν, οὐκ ἐβούλοντο δι' ἄλλων τινῶν κομισάντων αὐτοὺς εἰς τὰς ἀθήνας, καρπώσασθαι τὴν δόξαν. Ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν. πιθανὴν, καὶ πιστὴν τοῖς ἐν τῇ πτυχίᾳ ἀνδράσι δηλονότι. Διῆγον διὰ δυοῖν στοίχοιν. διεβίβαζον. Ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων. ἑκατέρωθεν δηλονότι. Ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ. εἰς τὸ ἐμπεσεῖν τῆς ὁδοῦ. Ὤοντο γὰρ αὐτούς. τοὺς κερκυραίους. Διενοοῦντο βιάζεσθαι. μετὰ βίας εἰσέρχεσθαι. Οἱ δὲ, ἐφυλάσσοντό τε. οἱ ἐν τῷ οἰκήματι. Σφαγὰς καθιέντες. ἤγουν εἰς τὸ μέρος τοῦ σώματος, ἔνθα σφάττονται τὰ ζῶα. σφαγὴν καλοῦσι τὸ κατὰ τὴν κλεῖδα τοῦ ἀνθρώπου μέρος, δι' οὗ καθιᾶσι τὰ σιδήρια οἱ θέλοντες ἑαυτοὺς ἀνελεῖν. Ἐνοῦσαι αὐτοῖς τοῖς σπάρτοις. ὡς ἂν ἔλεγε, τελαμῶνάς τινας ἀποσχίζοντες τῶν ἱματίων, ὥσπερ ζώνας ἐποίουν. καὶ πλέκοντες αὐτὰ, καὶ ποιοῦντες ὥσπερ σχοινία, οὕτως αὐτοῖς ἐχρῶντο πρὸς τὸ ἀπάγχεσθαι. οὐδετέρως δὲ τὸ σπάρτον. Παραιρήματα ποιοῦντες. ἐπειδὴ εἶπε τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς, ἵνα μή τις εἴποι καὶ τοῖς ἐν ἡμέρᾳ ταῦτα ἐγένετο, λέγει ἐν τῷ μέσῳ, ἐπεγένετο γὰρ νύξ. Φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας. ὡς ἐάν τις πλέξῃ φορμοὺς τοὺς καλουμένους ψιάθους, τοὺς μὲν, κατὰ μῆκος αὐτῶν τιθείς. τοὺς δὲ ἄλλους, πλαγίως ἐπιβάλλων κατ' αὐτῶν. ἐμφαίνει δὲ τοῦτο τῶν κερκυραίων τὴν ὠμότητα εἰς τοὺς ἀποθανόντας, ὅτι οὐδὲ μετὰ τὸν ἐκείνων θάνατον, τοῦ πρὸς ἐκείνους μίσους ἐπαύσαντο. Ἠνδραποδίσαντο. ὡς ἀνδραπόδοις ἐχρήσαντο. Καὶ ἐκπέμψαντες. ἀντὶ τοῦ, καὶ ἐκβαλόντες τοὺς ὄντας ἐκεῖ κορινθίους. Αὐτοὶ ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας. ἀφ' ἑκάστης γὰρ ἀκαρνανίας, ἀπέστειλαν τοὺς οἰκήσοντας. Καὶ αὐτοῦ κομισθέντος. ἀχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀριστείδου. Μεταγραψάμενοι. μεθερμηνεύσαντες. Τὸ τεῖχος περιεῖλον. καθεῖλον.

καθεῖλον. Ἐκ τῶν δυνατῶν. ἀντὶ τοῦ πάνυ, καὶ ὡς ἐνεδέχετο. Καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες. ἀπὸ τῆς ἠπείρου. Καὶ πάντων μάλιστα. σημείωσαι ὅτι πάντων λέγει, καὶ οὐ πασῶν.

Προσβολή. ἀντὶ τοῦ προσόρμισις, καὶ καταγωγή. ἐπίθεσις. Ἧσσον ἐλύπουν. ἀντὶ τοῦ οὐδαμοῦ. Κακουργεῖσθαι. ἤγουν λῃστεύεσθαι. Πᾶσα ἀνέχει. ἀνατείνει, καὶ ἀναπέπταται.

Καταχόντες οὖν. ἀντὶ τοῦ προσορμίσαντες ἐν αὐτοῖς τοῖς κυθήροις. Ἰστέον δὲ ὅτι δύο πόλεις ἦσαν αὐτῶν τῶν κυθήρων. μία μὲν, ὁμωνύμως. ἑτέρα δὲ, ἡ σκάνδεια καλεῖται ἐν τῇ νήσῳ τῶν κυθήρων παρὰ θάλασσαν κειμένη. Ἐπιτηδειότερον τότε. ἀντὶ τοῦ συμφερόντως τούτοις τοῖς κυθηρίοις. Ἐπράχθη αὐτοῖς. τοῖς κυθηρίοις. Ἀνέστησαν γάρ. ἤγουν μετῴκισαν. Καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων, οὗ καιρὸς εἴη. στρατοπεδεύοντες εἰς τὸ ἐπικαιρότατον τῶν χωρίων. Ἀποβάσεις τοιαύτας ποιήσεσθαι. ἤγουν πολεμικάς. Διέπεμψαν. διαμερίσαντες, ἔπεμψαν. Ὡς ἑκασταχόσε ἔδει. εἰς τὰ ἐν ἑκάστοις τόποις φρούρια.

Τῶν περὶ τὴν κατάστασιν. οἷον, τῶν περὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, καὶ τὴν χώραν. Παρεστῶτος πολέμου. προσπιπτόντων ἀφνίδιον πάντοθεν τῶν πολεμίων, καὶ ἄνευ τῆς δυνάμεως προφυλάξασθαι.

Οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον. οἷς ἦσιν ἀθηναίοις τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν ἀεί τι πράττειν καινὸν, ἡ στέρησις δοκεῖ τῶν προσδοκηθέντων. Καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλά. διὰ τὸ μὴ πιστεύειν αὐτοὺς μηκέτι μηδενί. κακοπραγήσαντες γὰρ παρ᾽ ἐλπίδα. οὐκ εἰωθότες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ ἀστοχεῖν, οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδα βεβαίαν εἶχον. Ἀτολμότεροι δέ. ὀκνηρότεροι. Καὶ πᾶν ὅ, τι κινήσειαν. ὑπὲρ ἑαυτῶν δηλονότι. Τὸν μὲν ὄχλον. τὸ πλῆθος. Ἐφόβησεν. εἰς φυγὴν ἔβαλεν. Ἐπιδρομῇ. διὰ ἐπιδρομῆς. δι᾽ ἀφνιδίας ἐφόδου. Ἐς ἐπίδαυρον. ἄλλη οὖσα ἐπίδαυρος ἐν τῷ ἰσθμῷ. Τὴν λιμηράν. οὐκ ἐκ λιμοῦ οὕτως ὠνόμασται, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν λιμένας. ἀντὶ τοῦ λιμενηράν. Τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι. τοῖς λακεδαιμονίοις ὑπὸ τῶν αἰγινητῶν. Πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην ἀεὶ ἑστᾶσαν. ὁμόφρονες, καὶ φίλοι τοῖς λακεδαιμονίοις ὄντες. Τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ. ἤγουν τὸ παραθαλάσσιον. Καὶ ξυνετείχιζε. συνεπελαμβάνετο τοῦ τειχίσματος. Καταχόντες. ἀντὶ τοῦ προσορμίσαντες τῇ θυρέᾳ. οὐ γὰρ λέγει καταχόντες, ἀντὶ τοῦ κρατήσαντες. Μεταστῆσαι. μετανάστας ποιῆσαι.

Τοὺς ἐν τῇ νήσῳ. τῇ σφακτηρίᾳ. Ἐκεχειρία γίγνεται. διάλειψις τοῦ πολέμου. Καὶ ἀξιούντων. ἀντὶ τοῦ δηλούντων, καὶ προσαγγελλόντων, οἷα ἕκαστος παρὰ τοῦ ἑτέρου ἐπλεονεκτήθη. Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης. δημηγορία ἑρμοκράτους συρακουσίου. τὸ προοίμιον ἐκ συστάσεως τοῦ ἰδίου προσώπου. τέμνεται ἡ δημηγορία αὕτη τῷ δικαίῳ, καὶ τῷ συμφέροντι, καὶ τῷ δυνατῷ, οὕτω. δίκαιον μὲν γάρ φησι πρὸς τοὺς ὁμοφύλους συμβῆναι, καὶ πρὸς τοὺς ἀθηναίους αἱρεῖσθαι πόλεμον. εἶτα δὲ καὶ συμφέρον, μὴ ἐᾶν καταδουλωθῆναι σικελίαν. τὸ δὲ δυνατὸν, ὅτι ἐὰν ὁμονοήσωμεν, ῥᾳδίως τῶν ἐναντίων περιεσόμεθα. Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης ὦ σικελιῶται. οἱ περὶ καταλύσεως πολέμου παραινοῦντες ἀεὶ, ὑποπτεύονται διὰ φόβον, καὶ μαλακίαν τὸν πόλεμον ἐκφεύγοντες, ταῦτα παραινεῖν. διὸ καὶ ὁ ἑρμοκράτης τοῦτο ποιεῖ. ἅμα δὲ καὶ αὔξει τὸ ὄνομα τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν αὐτῷ οἱ λόγοι, μετὰ παρρησίας φρονήματος περιερχόμενοι. τὸ δὲ οὐ πονουμένης προσέθηκεν, ἵνα μή τις εἴπῃ ὡς ὅτι διὰ τοῦτο ἐρᾷ τῆς εἰρήνης, ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν καταπονεῖται. Οὔτε πονουμένης. κατ᾽ ἀμφότερα συνιστᾷ ἑαυτὸν ὁ ἑρμοκράτης, καὶ κατὰ τὸ εἶναι ἐνδόξου πόλεως, καὶ κατὰ τὸ μὴ πονεῖν τῷ πολέμῳ τὴν πόλιν αὐτοῦ. δι᾽ ἃ μάλιστα εἰώθασιν ἀπιστεῖν τοὺς λέγοντας.

Τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην. διὰ δύο αἰτίας εἰώθαμεν ἀπιστεῖν τοῖς συμβουλεύουσιν, ἢ διὰ τὸ εἶναι ἄδοξον τὸ πρόσωπον, ἢ διὰ τὸ οἰκείων ἕνεκα χρειῶν λέγειν. τοῦ πρώτου παράδειγμα μῦθος. Ἄλλων μῦθον ἄκουε, οἱ σέο φέρτεροί εἰσι. τοῦ δευτέρου, Σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. ἅπερ ἀμφότερα μαρτυρεῖ ἑαυτῷ ὁ ἑρμοκράτης μὴ ὑπάρχειν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν. συμπέρασμα. τὸ γὰρ προοίμιον, ὁμολογούμενον. Τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνόν. τὸ μὲν πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκ λέγων, πάντα ὅσα ἔνεστι πολέμῳ κακά φησιν ἐπιλεγόμενος. ἡ δὲ διάνοια, περιττὸν ἐν εἰδόσι διηγεῖσθαι, ὡς χαλεπόν ἐστι πόλεμος. οὔτε γὰρ ἐφίεταί τις αὐτοῦ δι᾽ ἄγνοιαν ἐν ἡμῖν, οὔτε ἀποτρέπεται διὰ φόβον, ἄν γε δὴ χρῆσιν πλέον ἐλπίσῃ. Ξυμβαίνει δὲ τοῖς μέν. συμβαίνει δὲ τοῖς μὲν ἐρῶσι τῶν χρημάτων, τὰ κέρδη ποιεῖν αὐτοὺς καταφρονεῖν τῶν δεινῶν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ. τοῖς δὲ, ὑπὲρ τοῦ μὴ πλεονεκτηθῆναι παρὰ τῶν ἄλλων, καὶ δουλῶσαί τισιν. Οἱ δὲ τοὺς κινδύνους. οἱ πολεμησείοντες. Αὐτὰ δὲ ταῦτα, εἰ μὴ

ἐν και-

ἐν καιρῷ. εἰ δὲ μὴ ἐν καιρῷ ἑκάτεροι πολεμεῖν ἐθέλοιεν, οἴτε τῶν κερδῶν δηλονότι ἐφιέμενοι, καὶ οἱ μὴ ἀγωνιζόμενοι μὴ ἐλαττοῦσθαι, ὠφελιμώτατα ἂν διαλλαγεῖεν. συνίστησι δὲ διὰ τούτων, ὅτι οὐ δεῖ τὸν περὶ εἰρήνης συμβουλεύοντα, πολέμου κατηγορεῖν, ἑώλον γάρ, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ κατ' αὐτὸν ἀκαιρίας. Ἑκάτεροι πράσσοντες. οἵ τε διὰ κέρδος ἴδιον πολεμοῦντες δηλονότι, καὶ οἱ διὰ τὸ μὴ ἀφαιρεθῆναί τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς. Αἱ παραινέσεις.

Γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος. Τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι. τὸ ἑξῆς, τὰ ἴδια εὖ θέσθαι. Ἕκαστοι τῶν σικελιωτῶν. Θέσθαι. οἰκονομῆσαι. Καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους. τὸ μὲν διὶ ἀντιλογιῶν, τὸ δὶ ἀντιῤῥήσεων, καὶ λόγων, δηλοῖ. τὸ δὲ καταλλαγῆναι, τὸ διαλλαγῆναι. ἴσον δέ φησι. τὸ προσῆκον ἑκάστῳ, καὶ δίκαιον. τὸ δ' ὡς ἐγὼ κρίνω. ὡς ἐγὼ νομίζω. ἡ δὲ διάνοια, νῦν φησι μὴ προχωρήσοι ἐκ τῆς ἐκκλησίας ταύτης, τὸ, νομίζειν ἕκαστον ἔχοντα τὸ ἴδιον ἀπελθεῖν ἀλλὰ τοὐναντίον ἀδικεῖσθαι, ὕστερον πάλιν πολεμήσομεν, ἂν δόξῃ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν τοὺς ἀθηναίους. τέως δὲ νῦν βέλτιόν ἐστι τὸ διαλλαγῆναι, ἐν ὅσῳ ἐπίκεινται, ἡμῖν οἱ ἀθηναῖοι.

Ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι. ὅμηρος. Μήτις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης. Ἡ ξύνοδος ἔσται. ἡ συναγωγὴ ἡ ἐνθάδε. Καὶ διαλλακτάς. λείπει τὸ χρή. βούλεται γὰρ εἰπεῖν ὅτι καὶ χρὴ διαλλακτάς. ἀπὸ κοινοῦ δὲ ἀκουστέον τὸ, ὡς ἐγὼ κρίνω. Οἱ δύναμιν ἔχοντες. ἤγουν δυνατώτατοι ὄντες. Ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες. τινὰ τῶν βιβλίων τὸ ὀλίγαις ναυσὶν οὐκ ἔχουσι.

Καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ. πρόσχημα μὲν ποιοῦνται τὴν πρὸς τοὺς χαλκιδέας συμμαχίαν, ὡς διὰ ξυγγένειαν νομίμως αὐτοῖς ξυμμαχοῦντες. φύσει δὲ πολέμιοι πᾶσιν ὄντες σικελιώταις τὸ ἴδιον συμφέρον διὰ τῆς πρὸς τὸ συμμαχεῖν εὐπρεπείας κατασκευάζονται. τουτέστι, θηρῶνται. Εὐπρεπῶς. πιθανῶς. Ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. εἰς τὸ ἑαυτοῖς ξυμφέρον.

Τοὺς ἄνδρας. τοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Ἡμᾶς αὐτούς. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ἡμῶν. Τέλεσι τοῖς οἰκείοις. τέλεσι, ταῖς δαπάναις. ὅθεν καὶ εὐτελής, καὶ πολυτελής. Ἅμα προκοπτόντων. πρόοδον ποιούντων. Ἐκείνοις. ἐκείνοις, τοῖς ἀθηναίοις. τὸ δὲ προκοπτόντων, προοδοποιούντων, καὶ εὐτρεπιζόντων. ἤγουν προκοπήν, καὶ ἐπίδοσιν ποιούντων ἡμῶν περὶ ἀρχῆς ἐκείνων. Καί τοι τῇ ἑαυτῶν. ὁ νοῦς τῶν λεγομένων, τοιοῦτος. χρὴ εἰ σωφρονοῦμεν, ἑκάστους ἡμῶν τῶν σικελιωτῶν τὰ ἀλλότρια ἐπικτωμένους, καὶ ἁρπάζοντας μᾶλλον, τοὺς συμμάχους ἐπάγεσθαι, ἤπερ τὰ ἕτοιμα βλάπτοντας. τουτέστιν, ὅταν τῶν ἰδίων ἡμῶν καλῶς ἐχόντων, καὶ ἀδεῶς διακειμένων. βουλόμεθα κατὰ πλεονεξίαν ἀλλότρια ἐπικτήσασθαι, τότε δεῖ τοὺς συμμάχους ἐπάγεσθαι, καὶ τοὺς κινδύνους ὑφίστασθαι, καὶ μὴ ὅταν ὁ κίνδυνος περὶ τῶν οἰκείων ἡμῶν γίνηται. Τὰ μὴ προσήκοντα. τὰ ἀλλότρια. Βλάπτοντας, ἀπὸ κοινοῦ τὸ χρή. Τὰς πόλεις, καὶ τὴν σικελίαν. τὴν σικελίαν πᾶσαν ὡς μίαν πόλιν ἔλαβε, καὶ φησὶν ὅτι εἰ πόλεμον ἕξομεν, διαφθαρησόμεθα, ὅπερ ἐπὶ μιᾶς πόλεως συμβαίνει. ἡ δὲ διάνοια, τῶν σικελιωτῶν ἡμῶν αὐτῶν κακῶς αὐτοὺς διαθέντων τοῖς οἰκείοις δαπανήμασι, καὶ περιαιρούντων, καὶ περικοπτόντων περὶ ἡμετέρας ἀρχῆς, πρὸς τὸ ἐκείνοις συμφέρον, εἰκὸς τοὺς ἀθηναίους, ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς ἐκτετρυχωμένους, ἐπελθόντας πλείονι στρατῷ, καταδουλώσασθαι τὰ ἐνταῦθα. Ἐπιβουλευόμεθα. δὲ ἐπιβουλὰς πάσχομεν. Κατὰ πόλεις δὲ διεστάμεν. διῃρημένως κατοικοῦμεν. Καὶ πειρᾶσθαι. μὴ νομιζέτωσαν διὰ τὸ συγγενὲς φύσιν εἶναι τοῖς ἀθηναίοις οἱ χαλκιδέες, ἐν ἀσφαλείᾳ καθεστάναι. οὐ γὰρ διότι πολέμιόν ἐστι τὸ δωρικὸν γένος τῷ ἰωνικῷ, διὰ τοῦτο ἐχθροὶ ὄντες οἱ ἀθηναῖοι, τοῖς δωριεῦσιν ἐπίασιν, ἀλλ' ἐφιέμενοι τῶν ἐν τῇ σικελίᾳ ἀγαθῶν. τὸ δὲ αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον περὶ ξυνθήκης παρέχοντο, ἀντὶ τοῦ προθυμότερον, ἤπερ ἐχρῆν, κατὰ συμμαχίαν ἐβοήθησαν. Κοινῇ. γνώμῃ. δηλονότι. Παρεστάναι, δέ. δόξαν ἐπέρχεσθαι. Τῇ ἰάδι ξυγγενείᾳ. ὡς ἀναφέρον δηλονότι. τὸ γένος εἰς τοὺς ἀθηναίους τοὺς ἴωνας. Ἀσφαλές. εἰρηναῖον. ἐπιτήδειον. ἀκίνδυνον. Ὅτι δίχα πέφυκεν. ἡ σικελία δηλονότι. Ἐχθεὶ ἐπίασιν. οἱ ἀθηναῖοι. Ἃ κοινῇ κεκτήμεθα. ἤγουν ὧν κοινὴν κεκτήμεθα τὴν ἀπόλαυσιν. Τοῖς γὰρ οὐδέποτε σφίσι τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ προνοεῖσθαι. ἀντὶ τοῦ προσκέπτεσθαι. Ἑτοιμοτέροις οὖσιν. ἀντὶ τοῦ ἑτοίμοις. Πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον. φύσιν ἔχει. Τὸ ἐπιόν. ἤγουν τὸ κρεῖττον.

Ὅσοι δὲ γινώσκοντες αὐτά. ὅσοι φησὶ γινώσκοντες αὐτό, ὅτι πέφυκεν ἄνθρωπος διαπαντὸς ἄρχειν μὲν ἐθέλειν τοῦ εἴκοντος. φυλάττεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν, μὴ ὀρθῶς προνοοῦμεν, καὶ προσκοποῦμεν. ἁμαρτάνομεν. Πρεσβύτατον ἥκει κρίνας. τὸ ἑξῆς, πρεσβύτατον εὖ θέσθαι.

τουτέστιν, ἐν πρώτοις τοῦτο φυλάξεσθαι, καὶ εὖ διαθέσθαι, ὅ ἐστι τὴν δούλωσιν. Φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι. κοινῶς φοβερὸν δούλωσις, ἡ παρὰ τῶν ἀθηναίων ἐπιβουλευομένη πᾶσιν ὁμοίως τὸ δὲ ἑξῆς, πρεσβύτατον εὖ θέσθαι. τουτέστιν, ἐν πρώτοις τοῦτο φυλάξασθαι, καὶ εὖ διαθέσθαι. τουτέστι, τὴν δούλωσιν. Τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγή. εἰ πρὸς ἀλλήλους φησὶν εἰρηνεύσαιμεν, τάχιστα ἂν ἡ τῶν ἀθηναίων ἐπιβουλὴ ἀδεεστέρα ἔσται. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπιφέρει, διότι οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας γῆς ὁρμῶνται πρὸς ἡμᾶς, οὐ γάρ εἰσιν ἀστυγείτονες, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. καὶ εἰ τοῦτο ποιήσομεν οὕτως. οὐκέτι πόλεμος πόλεμον διαδέξεται, ἀλλ' εἰρήνη τὴν διαφοράν. σκόπει δὲ πῶς τὸν πόλεμον εὐφήμως διαφορὰν καλεῖ. Αὐτοῦ γένοιτο. τοῦ κοινοῦ φοβεροῦ δηλαδή. Τῶν ἐπικαλεσαμένων. ἤγουν τῶν χαλκιδέων. Καὶ οὕτως ὁ πόλεμος πολέμῳ. οὕτω δηλαδὴ ὡς εἶπεν, ἤτοι πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. Οἵ τ' ἐπίκλητοι. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες. οἱ ἀθηναῖοι μετὰ προφάσεως εὐπρεποῦς ἐλθόντες, ὡς δῆθεν συμμαχοῦντες τοῖς ἐνθάδε χαλκιδεῦσιν, εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπελεύσονται, διαλλαγέντων ἡμῶν. Εὐλόγως ἄπρακτοι. εὐλόγως φησί, διὰ τὸ ξυμβῆναι. Καὶ εἴτις βεβαίως. ἡ διάνοια, εἴτις βεβαίως τι καὶ πάντη πάντως οἴεται πράξειν, καὶ κρατήσειν τῶν ἐναντίων, ἤτοι διὰ τὸ δικαίως αὐτοῖς ἐπιέναι νομίζειν, ἢ διὰ τὸ ἰσχυρῶς οἴεσθαι τυγχάνειν, μὴ χαλεπαινέτω, εἰ παρὰ τὴν οἰκείαν οἴησίν τε, καὶ ἐλπίδα σφαλλόμενος ἐλέγχεται ὑπ' ἐμοῦ, ἐνθυμηθεὶς ὅτι πολλοὶ δικαίως τιμωρήσασθαι τοὺς ἀδικήσαντας διανοηθέντες, οὐ μόνον οὐκ ἠμύναντο αὐτούς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ προσαπώλοντο, καὶ ἑκάτεροι δι' ἰσχὺν ἐλπίσαντες πλεονεκτήσειν τῶν πέλας, πρὸς τῷ μὴ σχεῖν πλεῖον, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀπώλεσαν. διὰ τούτων δέ, τὸ μὴ δεῖν αὐτοὺς ἐλεγχομένους χαλεπαίνειν συνάγεται. Ἡ βίᾳ ἰσχύϊ. Οἱ μέν. οἱ μετιόντες σὺν δίκῃ τοὺς ἀδικοῦντας οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο. ἤγουν οὐ μόνον οὐκ ἠμύναντο. Προσκαταλιπεῖν. προσζημιωθῆναι. Τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως. οὐχ ὅτι ἀδικεῖται, εὐτυχεῖ δικαίως. οὐ γὰρ ἐπειδὴ ὁ τιμωρούμενος προηδίκηται, διὰ τοῦτο ἐπεξιὼν, εὐτυχήσει. δίκαιον μὲν γὰρ τὸν ἀδικηθέντα, εὐτυχῆσαι κατὰ τὴν ἔσπραξιν τῆς τιμωρίας, οὐ μὴν καὶ ἀποβαῖνον οὕτως. ὁ δὲ ὁ ἰσχυρὸς φησι διὰ τὸ ἐλπίζειν ἐκ τῆς δυνάμεως κρατήσειν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ βέβαιον ἔχει. Τὸ δὲ ἀστάθμητον. τὸ δὲ ἄστατον τῆς τύχης, καὶ τὸ ἄδηλον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πέφυκε κρατεῖν. ἔστι γὰρ πολλάκις νικῆσαι καὶ ἀπὸ ἰδίας ἀρετῆς ἐκ τῆς τύχης. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον κρατεῖ. τὴν ἰσχὺν ἔχει.

Προμηθείᾳ. προγνώσει σκέψει. Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου. καὶ νῦν τῆς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς, ἐπιλαθόμεθα δι' ἀμφότερα. διά τε δηλαδὴ τὸ ἄδηλον τυγχάνειν εἰ πεισόμεθά τι ὑπ' ἀλλήλων, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἀθηναίους ἤδη φοβεροὺς ἡμῖν εἶναι παρόντας ἱκανὰ νομίσαντες αἴτια τῆς ἀποτροπῆς ταῦτα. Καὶ τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης. καὶ τοῦτο φησιν ἐνθυμηθέντες ὅτι ἃ προσεδοκήσαμεν πρᾶξαι, τουτέστι, κρατῆσαι κατὰ τὸν πόλεμον, ἐλλιπῶς ἐγένετο, καὶ οὐ κατὰ τὰς ἡμετέρας γνώμας ἀπέβη. ταῦτα οὖν αὐτὰ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην γενόμενα, ἱκανὰ κωλύματα ἡμῖν, καὶ ἐμπόδια γεγενῆσθαι νομίσωμεν. καὶ τούτοις εἰρχθέντες εἰς τὸ μὴ προβῆναι ἡμῖν τὰ πράγματα ὡς ἠβουλόμεθα, τοὺς ἐπικειμένους ἡμῖν πολεμίους, ἀπράκτους ἀπεπεμψάμεθα. Τὸ ξύμπαν τε δὴ γνῶμεν. τὸ σύνολον δὲ εἰδέναι φησὶ χρή, ὅτι πεισθέντες μὲν ἐμοί, τὰς πατρίδας ἐλευθέρας οἰκήσομεν. ἀφ' ἧς ὁρμώμενοι, καὶ τὰ ἑξῆς. Πόλιν ἕξοντες ἕκαστος τὴν ἰδίαν. Ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες. δεσπόται τῆς ἑαυτῶν πόλεως. Ἀμυνόμεθα. τὸ ἀμυνόμεθα, ὧδε καλοῦ. ἐνταῦθα γὰρ ὧδε τῶν δύο σημασιῶν ἔλαβεν αὐτό, καὶ ὧδε καλοῦ, καὶ ὧδε κακοῦ. Ἢν δὲ ἀπιστήσαντες. τοῖς ἐμοῖς λόγοις δηλονότι. Οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα. λείπει τό, ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἔσται. ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλωθῆναι. τοῦτο γὰρ ἠθικῶς ἐγκέκοπται. Εἰ τύχοιμεν. τιμωρήσασθαί τινα δηλονότι. Τοῖς ἐχθίστοις. τοῖς ἀθηναίοις. Οἷς οὐ χρὴ κατ' ἀνάγκην. τοῖς σικελιώταις. Πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος. ἀντὶ τοῦ, ἐκ μεγίστης πόλεως ὁρμώμενος δηλαδή. Καὶ ἐπιὼν τῷ μᾶλλον. καὶ δυνάμενος δηλονότι ἄλλῳ ἐπιέναι. δῆλον δέ, ὡς οὐχ ἁπλῶς περὶ ἑαυτοῦ μόνον λέγει τοῦτο, ἀλλὰ κοινῶς περὶ τῆς πόλεως τῶν συρακουσίων. Ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν. ἤτοι προγνόντας τὰ πράγματα, ἤτοι προνοοῦντας ἑαυτῶν. ἵνα ὁ νοῦς ᾖ τοιοῦτος, συμβῶμεν προνοήσαντες ἡμῶν αὐτῶν. Μὴ δὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι, οὐ δὲ ἀξιῶ διὰ μωρίαν φιλονεικῶν, ἡγεῖσθαι, καὶ νομίζειν τῆς τε ἰδίας

γνώ-

γνώμης αὐτοκράτωρ εἶναι, καὶ αὐτεξούσιος, ἢ τῆς τύχης, ἧς τινος οὐκ ἄρχω, ἄνθρωπος ὤν.

Καὶ περιρρύτου. τοῦτο οὐ παρέργως τέθεικεν, ἀλλ' ἐμφῆναι βουλόμενος ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν εἰς τοὺς ἄλλους κοινωνία, διὰ τὸ νησιώτας εἶναι. Ὅταν ξυμβῇ. ὅταν καιρὸς γένηται.

Καὶ ξυγχωρησώμεθά γε. φιλιωθησόμεθα. Λόγοις κοινοῖς χρώμενοι. λόγοις συμβουλευτικοῖς. Τοὺς δὲ ἀλλοφύλους. τοὺς ἀθηναίους. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ, ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι. Εἴπερ καὶ καθ' ἑκάστους. εἴπερ καὶ ὡντινωνοῦν βλαπτομένων ἐν σικελίᾳ, τὸ πᾶν ἔθνος ἀσθενέστερον γινόμενον κινδυνεύει. Καὶ οἰκείου πολέμου. συγγενικοῦ.

Πειθόμενοι οἱ σικελιῶται. πεισθέντες. Αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτούς. ὁμονόησαν ἀλλήλοις καθ' ἑαυτούς, μὴ κοινολογησάμενοι τοὺς λόγους τοῖς ἀθηναίοις. Ξυνηνέχθησαν γνώμῃ σκέψει. Μοργαντίνην εἶναι. σικελικὸν πόλισμα. Τακτὸν τοῖς συρακουσίοις. ὡρισμένον. Ἀποδοῦσιν. ἀντὶ τοῦ ἀποδοθῆναι. Παρακαλέσαντες αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Τοὺς ἐν τέλει ὄντας. τοὺς περὶ πυθόδωρον. Εἶπεν ὅτι ξυμβήσονται. ὡσανεὶ ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲν δέονται αὐτῶν εἰς συμμαχίαν ἔτι, καθὸ ἐπείσαντο εἰς ἑαυτοὺς πάντες οἱ σικελιῶται. τὸ δὲ παρακαλέσαντες, ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτοὺς καλέσαντες.

Καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται. οἷον, τοῖς ἀθηναίοις. ἵνα ἐάν τις βουληθῇ ἀπὸ σικελίας πλεῦσαι κατ' αὐτῶν, συμβαλλόμενος πελοποννησίοις, κωλύωσιν αὐτόν. Κἀκείνοις κοινάς. τοῖς συμμάχοις. Ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν. τῶν στρατηγῶν τῶν ἀθηναίων. Καταστρέψασθαι. δουλῶσαι. Καὶ τὰ ἀπορώτερα. ἀδύνατα. Κατεργάζεσθαι. νικᾶν. Αἰτία δ' ἦν. αἰτία δ' ἦν τοῦ ταῦτα νομίζειν, ἡ ἐν τοῖς πλείστοις πράγμασιν εὐπραγία παρὰ προσδοκίαν τοῖς ἀθηναίοις, ἐλπίδας ἰσχυρὰς παρεῖχε, τὰ πάντα κατεργάζεσθαι δύνασθαι. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους. μετάβασις. Ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας. ὁ νοῦς τοιοῦτός ἐστιν. οἱ μὲν πλέονες τῶν μεγαρέων, ἐβούλοντο πείσασθαι πρὸς τοὺς φυγάδας αὐτῶν. οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται, νομίζοντες ἀδύνατόν τι πρᾶγμα τοῦτο ἔσεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν, ὅ ἐστι συμπολιτεύεσθαι τοὺς δημοτικοὺς μετὰ τῶν φυγάδων, διὰ τὰ κακὰ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι παρὰ τῶν φυγάδων, οὗτοι τοῦτο δείσαντες, λόγους προσέφερον. Οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω. τῶν φυγάδων. Τὸν θροῦν αἰσθόμενοι. τὸν ἄλογον, τὸν γιγνόμενον παρὰ τῶν φυγάδων τοῦ δεῖν δέχεσθαι αὐτούς. Ἐν δοῦναι τὴν πόλιν. αὐτοῖς δηλονότι. Ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν. ἤτοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ξυμμάχων, ὧν εἶχον ἔξωθεν τῆς πελοποννήσου. ἢ μόνοι λέγει, ἀντὶ τοῦ ἐκτὸς τῶν μεγαρέων. ἄνω δὲ πόλιν, αὐτὰ τὰ μέγαρα καλεῖ. Καὶ τὴν ἄνω πόλιν. τὴν ἀκρόπολιν. Ὅθεν ἐπλίνθευον τὰ τείχη. πλίνθους λαμβάνοντες ἐτείχιζον.

Καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ. οὐκ ἀπεῖχε φησὶ τῶν μεγάρων ἡ μινῴα, ἢ αὐτὸ τὸ ὄρυγμα τὸ ἐν τῇ μινῴᾳ. Ἐνήδρευσαν ἐς τὸν ἐνυάλιον. τῶν φυλάκων οἱ μὲν ἱδρυμένοι καλοῦνται. οἱ δὲ, περίπολοι. ἱδρυμένοι μὲν οὖν εἰσιν, οἱ ἀεὶ παρακαθεζόμενοι, καὶ πολιορκοῦντες. περίπολοι δὲ, οἱ περιερχόμενοι, καὶ περιπολοῦντες τὰ φρούρια ἐν τῷ φυλάττειν. Ὅ ἐστιν ἔλασσον ἄπωθεν. ἔλασσον ἀπέχοντες, ἤπερ οἱ ἐν τῷ ὀρύγματι καθήμενοι. πρὸς τὸ ἀπεῖχεν οὐ πολύ, τὸ ἔλασσον ἄπωθεν. Καὶ ᾔσθετο οὐδείς. τῶν μεγαρέων δηλονότι. Καὶ ἐπειδὴ ἕως, ἡμέρα. Οἱ προδιδόντες. οἱ προδιδόντες δηλαδὴ τοῖς ἀθηναίοις τὰ μέγαρα, πλοῖον κατέφερον ἑκάστης νυκτὸς ἐπὶ θάλατταν, τεθεραπευκότες τὸν ἐπὶ τῶν πυλῶν ἄρχοντα, ὅπως αὐτοὺς μὴ κωλύῃ, ὡς δῆθεν ἐπὶ λῃστείας ἐκπλέοντας τῶν ἀθηναίων τῶν ἐν τῇ μινῴᾳ φυλαττόντων. καὶ αὖθις πρὸς ἡμέρας ἀνέφερον αὐτὸ εἰς τὸ τεῖχος, ὅπως ἀφανὲς δῆθεν ᾖ τοῖς ἀθηναίοις τί χρὴ φυλάττεσθαι. οὐ γὰρ ὄντος οὐδενὸς ἐν τῷ μεγαρικῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ, διὰ τὸ ἐντὸς τοίχων μεθ' ἡμέραν κρύπτεσθαι τὸ ἀκάτιον, ἄπορον ἦν γνῶναι τοῖς ἀθηναίοις ὑφ' ὧν τινων λῃστεύονται. Ἀκάτιον ἀμφηρικόν, πλοιάριον ἑκατέρωθεν ἐρεσσόμενον, ἐν ᾧ ἕκαστος τῶν ἐλαυνόντων, δικωπίας ἐρέττει. Καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις. ὅτε προεδίδοντο τὰ μέγαρα. Ὡς τῷ ἀκατίῳ. ὡς τοῦ ἀκατίου μέλλοντος εἰσκομίζεσθαι.

Ἀπὸ ξυνθήματος. τῶν μεγαρέων δηλονότι. Κώλυμα οὖσα προσθεῖναι. ἀντὶ τοῦ κωλύουσα συγκλεισθῆναι. Καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν. ὑπερβατόν. τὸ δὲ ἑξῆς, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν μαχόμενοι, τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ πλαταιεῖς ἐκράτησαν. τοὺς δὲ προσβοηθοῦντας λέγει, περὶ ὧν ἔφη διὰ μέσου. ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα πελοποννήσιοι.

Ἐπιφερομένοις. τοῖς ἐπερχομένοις. Ἀντισχόντες, ἤγουν ἀντιστάντες. Τοὺς ἀπαν=

τὰς σφᾶς. ἤγουν τοὺς πελοποννησίους. Ξυνέπεσε γάρ. συνέβη. Θησόμενον τὰ ὅπλα. ἤγουν ἀποθησόμενον. Οἱ δ᾽ ὡς ἤκουσαν ἤγουν οἱ πελοποννήσιοι: Οἱ πρὸς τοὺς ἀθηναίους. ἤγουν οἱ συνθέμενοι τοῖς ἀθηναίοις. Ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς. ἤγουν συμφωνία ἦν. Ες πίπτειν. μετὰ βάρους εἰσέρχεσθαι. Ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἤγουν μὴ βλάπτωνται. Ασφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο. ἀντὶ τοῦ ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ μᾶλλον ἔμελλον ἔσεσθαι, ἀνοίξαντες τὰς πύλας. Αληλειμμένων δὲ αὐτῶν. ἤγουν τῶν προδοτῶν. Κατηγορεύει τις. καταγγέλλει. Τοῖς ἑτέροις. τοῖς μὴ εἰδόσι. Καὶ οἱ ξυστραφέντες. συναθροισθέντες. Οὔτε ἐπεξιέναι. κατὰ τῶν ἀθηναίων. Εἴτε μὴ πείσεταί τις αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. εἴτε μὴ πείθονται οἱ ἀντιστασιῶται τὴν μάχην ἔσεσθαι οὐ πρὸς τοὺς ἀθηναίους, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλους τοῖς μεγαρεῦσιν. Εδήλουν δὲ οὐδέν. ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως ἐδήλουν. Οἱ τῶν ἀθηναίων στρατηγοί. οἱ ἐκτὸς ἔτι ὄντες τῶν μεγάρων, καὶ μήπω εἰσελθόντες. Σίδηρός τε. λιθουργός. Δένδρα. καὶ ὕλην. ἄλλην δηλονότι. Απεσταύρουν εἴ πη δέοι τότε. χαρακώματα ἐποίουν. Ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο. ἀντὶ τοῦ παρὰ μικρὸν ἀπετελέσθη. Καὶ οἱ ἐν τῇ νισαίᾳ. οἱ πελοποννήσιοι δηλονότι. Εκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο. σίτῳ δηλονότι. Τῷ τε ἄρχοντι. ἤγουν τῷ ἄρχοντι τῶν λακεδαιμονίων. Επὶ τούτοις ὁμολογήσαντες. ἤγουν συμφωνήσαντες. Βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ. ἀντὶ τοῦ τῇ φήμῃ. Καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς. ἤγουν τοὺς περὶ αὐτόν. Αἱ δὲ τῶν μεγαρέων στάσεις. οἱ στασιάσαντες. Μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσι. τοῖς μεγαρεῦσιν. Οὐκ ἐδέξαντο. τὸν Βρασίδαν. Τὸ μέλλον περιιδεῖν. περισκοπῆσαι. Καὶ οὕτω σφίσι. τοῖς μεγαρεῦσι.

Διανενομένοι. σκοπὸν ἔχοντες. Καὶ πρὶν Βρασίδαν πέμψαι. ἄγγελον δηλονότι.

Τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πάλιν. ἤγουν ἐπανέστρεψαν εἰς τὰς θήβας. Τῶν δὲ ψιλῶν. τῶν ἀθηναίων. Οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν. ἤγουν ἀπ᾽ οὐδενὸς τόπου. Αντεπεξελάσαντες δέ. ἤγουν τοὺς ἵππους κινήσαντες. Εἰς χεῖρας ἦσαν. συνεπλάκησαν. Επὶ πολύ. διάστημα χρόνου δηλονότι. Υποσπόνδους ἀπέδοσαν. τοῖς βοιωτοῖς. Τῷ παντὶ ἔργῳ. τῷ τῆς μάχης. Πρὸς τοὺς ἑαυτῶν. ἐχώρησαν δηλονότι. Περιορωμένους. ἀντὶ τοῦ περιορῶντας. Ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. εἴτε τῶν ἀθηναίων, εἴτε τῶν λακεδαιμονίων. Ορθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι ἀμελήσαντες μεγαρέων, μὴ βοηθήσοντες παρεγένοντο, οὐκ ἂν ἔμελλον οἱ μεγαρεῖς ἐν τῇ τύχῃ σκοπεῖν, καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι περιμένειν. ἤγουν, εἰ οἱ λακεδαιμόνιοι παρόντες νικήσωσιν, ἀλλ᾽ εὐθὺς ὡς σαφῶς λακεδαιμονίων ἡσσηθέντων, ἀθηναίοις ἔμελλον ἑαυτοὺς παραδώσειν. νῦν δὲ πρὸς τούτῳ, καὶ ἀθηναίους ἂν τυχεῖν πολεμήσειν μὴ βουληθέντας.

Οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν. οὐκ ἂν ἤδη τῇ τύχῃ θέσθαι τοὺς μεγαρεῖς τὸ μέλλον, καὶ περιμένειν ὁπότεροι κρατήσουσιν. ἡ δὲ διάνοια, εἰ μὴ ὤφθησαν οἱ πελοποννήσιοι ὑπὸ τῶν μεγαρέων ἐλθόντες, οὐκ ἂν οἱ μεγαρεῖς ἐν ἐλπίδι τινὸς ἐγένοντο, ἀλλὰ καθάπερ ἡττηθέντων λακεδαιμονίων, καὶ διαπαντὸς μὴ παραγινομένων, ὡς οὐκ οὔσης αὐτοῖς βοηθείας, εὐθὺς αὐτοῖς ἀθηναίοις ὡς νενικηκόσι, παρέδοσαν τὴν πόλιν, ὥστε σαφῶς στερηθῆναι τοὺς λακεδαιμονίους τῶν μεγαρέων, νῦν δὲ ἐλθόντες οἱ λακεδαιμόνιοι, ἐν ἐλπίδι ἐγένοντο κρατήσειν τῶν μεγαρέων, εἰ μὴ οἱ ἀθηναῖοι μὴ βούλοιντο διαγωνίζεσθαι. Μὴ ἐπιόντων. τῶν λακεδαιμονίων. Λογιζόμενοι. ἐνήλλακται ἡ πτῶσις, ἀντὶ τοῦ λογιζομένων καὶ τῶν ἐκείνων στρατηγῶν. τουτέστι, τῶν ἀθηναίων. ἡ δὲ διάνοια, τῶν ἀθηναίων οἱ στρατηγοὶ παρετάξαντο μὲν ὡς ἐς μάχην. ἡσύχαζον δέ, λογιζόμενοι. μὴ ἴσον εἶναι τὸν κίνδυνον αὐτοῖς τε, καὶ τοῖς πελοποννησίοις, ἀναλογιζόμενοι ὅτι νικήσαντες μέν, μικρὰ κερδαίνουσι μέγαρα λαβόντες. νικηθέντες δέ, τὸ κράτιστον τῆς πόλεως ἀπολέσουσι. τὸ γὰρ μαχιμώτερον, καὶ κράτιστον, ἦν αὐτόθι τῶν ἀθηναίων. Καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοί. τῶν ἀθηναίων. Τοῖς δέ, ξυμπάσης τῆς δυνάμεως. οἱ δὲ πελοποννήσιοι, πολλὴν μὲν ἔχοντες δύναμιν αὐτόθι, ἀφ᾽ ἑκάστης δὲ πόλεως αὐτοῖς ὀλίγου μέρους παρόντος οὐκ ἐφοβοῦντο τὴν ἧτταν, νομίζοντες, εἰ καὶ κατὰ κράτος ἡττηθεῖεν, οὐ μεγάλως βλάψειν τὰς πατρίδας. Χρόνον δὲ ἐπισχόντες. ἑκάτεροι δηλονότι. Απῆλθον πρότεροι οἱ ἀθηναῖοι. πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν τοὺς λακεδαιμονίους.

Ὅθενπερ ὡρμήθησαν. ἦλθον. Καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν. ἤγουν τοῖς συμμάχοις τοῦ Βρασίδου. Καὶ δεξάμενοι. τὸν Βρασίδαν δηλονότι. Τῶν πρὸς τοὺς ἀθηναίους πραξάντων. ἤγουν τῶν προδοτῶν. Εἰδότες ὅτι ὤφθησαν. ἐφωράθησαν. Ορ-

κώσαντες. εἰς ὅρκους ἐνβαλόντες. Οἱ δέ. οἱ φυγάδες. Επειδὴ οὖν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο. ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ ἄρχειν ᾑρέθησαν. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους. μετάβασις. Βιθυνῶν θρακῶν. σημείωσαι ὅτι καὶ οἱ Βιθυνοὶ, θρᾶκες. Τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πόντου. τὴν κατὰ τὸ Βυζάντιον. Επράσσετο. ἀντὶ τοῦ προεδίδοτο. Μεταστῆσαι τὸν κόσμον. ἤτοι, τὴν πολιτείαν. Τὸ ἐν τῇ ταναγραίᾳ. ὃν δηλονότι. Οπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν, ἤγουν πανδημεί. Η πεῖρα. ἤγουν ἡ πρᾶξις. Καὶ οὔσης ἑκάστοις. γρ. οὔσης ἑκάστοις. οὐκ ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος καταφυγῆς τοῖς τῶν ἀθηναίων λῃσταῖς, διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὰ στρατεύματα τῶν ἀθηναίων, καὶ δύνασθαι αὐτοῖς βοηθεῖν ἄντι πάθωσιν ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν. Οὐ μένειν κατὰ χώραν. ἤτοι, κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν. Τοῖς δὲ, οὐκ οὔσης. ἤγουν τοῖς Βοιωτοῖς. Καταστήσειν αὐτά. οἱ ἀθηναῖοι τὴν δημοκρατίαν. Ες τὸ ἐπιτήδειον. αὐτοῖς δηλονότι. Ημέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο. συνεπεφώνητο. Βρασίδας δέ. τῶν εἰς τρισκαίδεκα τέλος τοῦ ἕκτης, ἀρχὴ τοῦ ἑβδόμης. Παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους. τοὺς φίλους. Διάγειν ἑαυτόν. διαβιβάζειν. Τότε δὴ ἐπορεύετο. ὁ Βρασίδας. Ηγον δὲ καὶ ἄλλοι. ὡδήγουν.

Επιτήδειος ὤν, φίλος. Διϊέναι. διοδεῦσαι. Καὶ τοῖς πᾶσί γε ὁμοίως ἕλλησιν. ἕλλησιν. ἕλληνας λέγει τοὺς περὶ τὰ φάρσαλα, οἱ ἀχαιοὶ λέγονται. Ωστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον. ὅτι μᾶλλον δυναστείᾳ, ἤπερ ἰσονομίᾳ ἐγχωρείως ἐχρῶντο οἱ θεσσαλοί. Πορευομένου αὐτῷ. τῷ Βρασίδᾳ. Τούτοις βουλομένων. ἤγουν τοῖς ἐάσασι τὸν Βρασίδαν διϊέναι.

Οἱ δὲ, ἄγοντες. οἱ περὶ τὸν πάναιρον. Ξένοι ὄντες. φίλοι. Οὐκ ἂν προελθεῖν. ἤγουν ἔφασκεν οὐκ ἂν προελθεῖν. Ξυστῆναι τὸ κωλῦσον. συναθροισθῆναι τοὺς κωλύσοντας.

Εξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ ἐκ τῆς πελοποννήσου δηλονότι. Πολέμιος μὲν οὐκ ὤν. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. Ξυνέβη δὲ αὐτοῖς. ἤγουν τῷ περδίκκᾳ, καὶ τοῖς ἐπὶ θρᾴκης ἀφεστῶσι τῶν ἀθηναίων. Τῇ ἐκείνων γῇ. ἤγουν τῇ λακωνικῇ. Οντων βέφειν τε. τῶν χαλκιδέων, καὶ τοῦ περδίκκου. Επικαλουμένων. ἀντὶ τοῦ προκαλουμένων. Καὶ ἅμα τῶν εἱλώτων. σημείωσαι τὸ λακωνικὸν ἔργον εἰς τοὺς εἵλωτας γινόμενον, καὶ ὅπως αὐτοὺς λαθραίως διέφθειραν. Βουλομένοις ἦν. ἤγουν τοῖς λακεδαιμονίοις. Καὶ προκρίναντες. ἀντὶ τοῦ προκριθέντων. Οἱ δὲ, οὐ πολλῷ ὕστερον. ἤγουν οἱ λακεδαιμόνιοι. Πλείστου ἄξιον. ἤγουν ὠφελοῦντα τὴν λακεδαίμονα. Καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις. ταπεινόν. Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ. ἀντὶ τοῦ μεσίτῃ, καὶ διαιτητῇ. Τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων. τὸν περδίκκαν. Ο δὲ, ἄκοντος. τοῦ περδίκκου δηλονότι. Καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις. τοῦ ἀῤῥιβαίου. Εν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει. μετάβασις. Οἱ δὲ, περὶ τοῦ δέχεσθαι. οἱ ἀκάνθιοι. Δέχεται. τὸ πλῆθος τὸν Βρασίδαν. Ως λακεδαιμόνιος. οἱ γὰρ λάκωνες. βραχυλόγοι. ὅμηρος, Παῦρα μὲν ἀλλὰ, μάλα δὲ ἡδέως ἀγόρευεν.

Η μὲν ἔκπεμψις μου. ἀποστολή. Τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα. βεβαιοῦσα. κυροῦσα. Προείπομεν ἀθηναίοις. τὸ ἑξῆς, ἀθηναίοις πολεμήσειν. Εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν. εἰ δὲ βραδέως παραγινόμεθα, μηδεὶς ἡμῖν μεμψήτω. ἐλπίσαντες γὰρ τοὺς ἀθηναίους ταχέως καταλύσειν, καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀττικὴν πολέμου παύσασθαι ῥᾳδίως, τῆς δοκήσεως ἐσφάλημεν. Η διὰ τάχους τῆς ὑμετέρας συμμαχίας. Νῦν γὰρ ὅτε παρέχει. νῦν γὰρ ὅτε τὰ πράγματα παρουσίας ἡμῖν ἐξουσίαν παρέχει. Ημεῖς μὲν γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι. ἡμεῖς μὲν γὰρ εἰς κίνδυνον τηλικοῦτον κατέστημεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας ὁδοιπορήσαντες. καὶ προθυμίαν ἅπασαν ἐνεδειξάμεθα, ἐλπίσαντες τὴν παρουσίαν ἡμῶν ἀσμένοις ὑμῖν ἔσεσθαι, οὕς γε καὶ πρὶν ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν προαιρέσει φίλους εἶναι, ἕξειν τε ὁπότε βουλόμεθα, ὡς παρὰ φίλους ἐφικέσθαι. Τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν βουλομένοις αὐτοῖς δηλονότι τοῖς ξυμμάχοις. ἡ δὲ σύνταξις, θουκυδίδειος. Καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστήν. τὴν αἰτίαν τῆς ἐμῆς ἐξόδου λέγων, οὐ πιστευθήσομαι, ἀλλὰ προφασίζεσθαι δόξω, ἐλευθερῶν ἐπαγγελλόμενος τοὺς ἕλληνας ἐπὶ τὸ ἀδικεῖν τι αὐτοὺς, ἢ ἀδύνατον εἶναι βοηθεῖν πρὸς ἀθηναίους, ἂν ἐπίωσι τοῖς συμμάχοις.

Ορκοις τε λακεδαιμονίων. τὸ ἑξῆς, ὅρκοις μεγίστοις τὰ τῶν λακεδαιμονίων τέλη καταλαβών. ἀντὶ τοῦ, ποιήσας ὀμόσαι τοὺς ἄρχοντας τῶν λακεδαιμονίων. Ασαφῆ τὴν ἐλευθερίαν. γράφεται ἀσφαλῆ. καὶ ὁ νοῦς ἔχει ὧδε. οὐδὲ γὰρ φανερὰν ἐπιφέρειν νομίζω τὴν ἐλευθερίαν, εἰ καταλείψας τὸ πάτριον, ἤγουν τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαν, δουλώσω τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις, ἤτοι, τοὺς ἄλλους, ἀκανθιαίους τοῖς στασιάζουσιν. ἢ τὸ ἔλασσον) τοὺς αὐτοὺς ἀκανθιαίους τοῖς πᾶσιν. ἤγουν τοῖς μακεδόσιν, ἢ θεσσαλοῖς, ἢ τυχὸν τοῖς λακεδαιμονίοις. τοὺς γὰρ αὐ-

τοὺς ἀκανθίους πολλούς τε, καὶ ὀλίγους ἔφησεν εἶναι, πρὸς μὲν τοὺς στασιαστάς, πολλούς. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους μακεδόνας, τυχὸν καὶ λακεδαιμονίους, ἐλάσσους. Τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς ἀν. τῶν ἀθηναίων. Οἷς τε τοὺς ἀθηναίους. ἤγουν ἐφ' οἷς. Ἡ ὁ μὴ ὑποδέξας. ὁ μὴ προεπαγγειλάμενος, τὸν ἀθηναῖον αἰνίττεται. Ἀρετήν. ἀντὶ τοῦ. περίσκεψιν, ἢ περιάθρησιν, ἢ πρόνοιαν, ἢ ἐξέτασιν. Κατακτώμενοι. ἀναδεξάμενοι. Ἀπάτῃ γὰρ εὐπρεπεῖ. τοῖς γὰρ δυνάμει φησὶν οὖσιν, ὥσπερ ἐσμὲν ἡμεῖς, αἴσχιόν ἐστι μετὰ ἀπάτης εὐπρεποῦς κτήσασθαι, ἤπερ βιασαμένοις ἐκ τοῦ φανεροῦ. τὸ μὲν γὰρ βιάσασθαι, τῷ τῆς ἰσχύος δικαίῳ γίνεται, καὶ ὡς παρέχει ἰσχὺν ἡ τύχη. τὸ δὲ ἀπατῆσαι, ἀπὸ γνώμης ἀδίκου γίνεται. Τὸ μὲν γάρ. τὸ βίᾳ ἐμφανεῖ. Τὸ δέ. τὸ ἀπάτῃ εὐπρεπεῖ. Διαφορῶν ποιούμεθα. διαφερόντων. Πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν. πρὸς τοῖς ὅρκοις φησίν, οὓς ὤμοσα, οὐκ ἂν σχοίητε παρ' ἐμοῦ πίστιν βεβαιοτέραν λαβεῖν, εἰ μὴ ἀναμείνητε τὰ ἔργα, καὶ θεάσησθε αὐτὰ ἀφομοιούμενα τοῖς λόγοις, οἷς νῦν λέγω πίστιν βεβαίαν, τοῦ συμφέρειν αὐτὰ τῶν λόγων παρεχομένων. Ἀναθρούμενα. φανερὰ γινόμενα. Εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προτείνοντος, καὶ ἐπαγγελλομένου, φήσετε μὴ δύνασθαι, ἤτοι ἐλευθερωθῆναι, ἢ συμμαχεῖν. μενούσης δὲ τῆς φιλίας, ἀξιώσετε ἡμᾶς διωθεῖσθαι, ὑφορώμενοι μὴ ἄρα οὐκ ἀκίνδυνος ἡμῖν ἡ ἐλευθερία γένηται. ἔτι δὲ εἰ λέγοιτε ὡς δίκαιον τούτους ἐλευθεροῦν, οἳ καὶ δύνανται δέξασθαί τε, καὶ κατασχεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ἄκοντα δὲ μηδένα ἀναγκάζειν ἐλευθεροῦσθαι, μάρτυρας μὲν, θεοὺς, καὶ ἥρωας, καὶ ἑξῆς. Ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι. προσδέχεσθαι δηλονότι ἡμῖν.

Μὴ κακούμενοι. ὑφ' ἡμῶν. Διωθεῖσθαι. ἡμᾶς δηλονότι. Προσαναγκάζειν. ἐλευθεροῦσθαι δηλονότι. Καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας ἤγουν αἰτίας. Τῶν μὲν λακεδαιμονίων. λείπει τὸ ἕνεκεν. Εἰ μὴ προσαχθήσεσθαι. ἡμῖν δηλονότι. Τοῖς ἀπὸ ὑμῶν. ἀντὶ τοῦ τῶν ἑλλήνων. Οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἄν. οὐ γὰρ ἂν εὐλόγως ἐγχειροῖμεν ἐλευθεροῦν τοὺς ἕλληνας, οὐδ' ἂν δικαίως τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦσθαι, ἐλευθεροῦν ἐπιχειροῦμεν, εἰ μὴ κοινῇ πᾶσι τοῖς ἕλλησι τοῦτο συνέφερε. Τοὺς πλείους ἄν. τοὺς ἀθηναίους. Αὐτονομίαν. ἰσότητα. Πρὸς ταῦτα. ἀφορῶντες δηλονότι. Καταθέσθαι. ἑαυτοῖς δηλονότι. Τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι. τὴν ἐλευθερίαν. Πολλῶν λεχθέντων. ἀμφιβόλων λόγων λεχθέντων. Κρύφα ψηφισάμενοι. κατάστασιν κρείσσως ποιήσαντες. Καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις. ἀντὶ τοῦ ὅρκον παρ' αὐτοῦ λαβόντες. ὅτε γὰρ λέγομεν πιστῶ σε ὅρκῳ, ἀντὶ τοῦ ὅρκον ἐκ σοῦ λαμβάνω. πιστοῦμαί σε δὲ ὅρκῳ, ἀντὶ τοῦ ὅρκον σοι δίδωμι. Ἀποικία ξυναπέστη. τῶν ἀθηναίων. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος. μετάβασις. Τὸν δ' ἤδη τὸ δήλιον. δηλονότι ἀπαντῆσαι. Δι' ἁμαρτίας. ἀστοχίας. Τῶν ἡμερῶν. τῶν συμπεφωνημένων. Ἃς ἔδει. ἤγουν ἐν αἷς. Ἐκεῖνοι δὲ βοιωτοῖς. ἐξεῖπον. Πάντων βοιωτῶν. ἤγουν πάντων τῶν βοιωτῶν συνδραμόντων εἰς τὸ βοηθῆσαι. Αἵ τε σῖφαι, καὶ ἡ χαιρώνεια. ὑπὸ τῶν βοιωτῶν. Τὸ ἁμάρτημα. τὴν προδοσίαν. Ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν. ἀναρρίπτοντες, ἐτίθουν. Καὶ σταυρούς. ὀρθὰ ξύλα. Ἧι καιρὸς ἦν. ἤγουν ἐν ᾧ ἦν ἐπικαιρότατον, καὶ ἁρμοδιώτατον. Μέχρι ἀρίστου. ἄριστον τὸ νῦν λεγόμενον ἐν τῇ κοινῇ συνηθείᾳ. οὐ γὰρ δυνάμεθα ἤδη ἑσπέρας λαβεῖν αὐτὸ, ἐπεὶ ἔλεγε καὶ τὴν πέμπτην, ὡς καὶ τὰς ἄλλας. Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων. ἤγουν ὑπολειφθεὶς ἐν τῷ δηλίῳ: Προχωροῦντας ἐπ' οἴκου. ἤγουν ἀπομακρύναντας τοῦ δηλίου. Βοιωταρχῶν. βοιώταρχος, καὶ βοιωτάρχης. Κινδυνεῦσαι. διὰ κινδύνου χωρῆσαι. Χρῆν μὲν ὦ ἄνδρες βοιωτοί. ἡ μὲν πρότασις, ἐπιπλήξεως τῶν μὴ συνεπαινούντων μάχεσθαι· ἡ δὲ κατασκευὴ, ἐκ διαβολῆς τῶν ἀθηναίων, ὅτι πανταχοῦ ἐχθροί. Νῦν δ' εἴ τῳ καὶ ἀσφαλέστερον. τὸ μὴ πολεμῆσαι. Οὐ γὰρ τὸ προμηθές. ὁ νοῦς, οὕτως. οὐχ ὁμοίως δεῖ τὸν ἐπιβουλεύοντα, καὶ τὸν ἐπιβουλευόμενον ἀσφαλῶς μεταχειρίζειν, ἀλλὰ δηλονότι δεῖ προκινδυνεύειν τὸν ἐπιβουλευόμενον. ὅμηρος, Ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θέον ἕκτορος ἱπποδάμοιο. Οἷς ἂν ἄλλως ἐπίῃ. ἐκ τῶν τοῦ αἰσώπου μύθων, ἄλλως ἄλλον ἀγρεῦσαι θέλων τρέχει τίς. ἄλλος δ' ἄλλον ἐκ κακοῦ σώζων. ὥσπερ οἱ ἀθηναῖοι μᾶλλον προμηθητέον. τὸ συμπέρασμα προτρεπτικὸν εἰς τὰ πρακτέα, κατὰ διορισμόν τισι τῶν ἀνθρώπων. Πάτριόν τε ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ ἔθους ἡ ἐργασία τοῦ δυνατοῦ. προαναφωνεῖ δ' ὃ μέλλει διὰ παραδείγματος ὕστερον ἀποδεῖξαι.

Ἀθηναίους δὲ καὶ προσέτι. τὸ συμφέρον μεταληπτικὸν ἀπὸ προσώπου, καὶ τρόπου. Καὶ ἐλεύθερον καθίσταται. ἤγουν, οἱ γὰρ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἀντιπαλαίοντες, καὶ ἀντιμαχόμε

νιο, καὶ ἐλεύθεροί εἰσι. Καὶ πρὸς τούτοις γε δή. τοῖς εἰρημένοις. Καὶ ὑπὲρ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν. ἤγουν ἀγωνίσασθαι μέχρι θανάτου. Ως αὐτοῖς διάκειται. ὑπόκειται. Οὐκ ἀντίλεκτος. ἀντὶ τοῦ ἀναμφίβολος. Οἱ ἰσχύος που θράσει. ἤγουν μετὰ θρασείας ἰσχύος.

Τὸν δὲ ἔξω ὅρων. τῶν ἑαυτοῦ. Πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ. ἤγουν ἄφοβον πεποιήκαμεν τὴν Βοιωτίαν. Τοῖς πρὶν ἔργοις. τοῖς ἑαυτοῦ. Πειρᾶσθαι μὴ αἰσχῦναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς. ἤγουν τὰς συγγενικάς. ὅμηρος, Μὴ δὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. Πιστεύσαντες δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι. ἤγουν βοηθήσειν ἡμῖν τὸν θεόν. Οἷς δὲ γενναῖον. ἤγουν πάτριον, καὶ ἀπὸ γένους. Καὶ τὴν ἄλλων. δηλονότι γῆν. Ηδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν. ἤγουν ἑσπέρα ἦν, κλίναντος ἡλίου. Καὶ ἐπεὶ δὲ προσέμιξεν ἐγγύς. ἐπλησίασεν.

Ες χωρίον καθίσας. τὸ στράτευμα δηλονότι. Εἴ τι ἐπίοι αὐτῶν. τῷ δηλίῳ. Καὶ τοῖς Βοιωτοῖς. κατὰ τῶν Βοιωτῶν. Καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχε. τοῖς Βοιωτοῖς. τὰ τῆς συντάξεως. Καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα. περιέθεντο. Ωσπερ ἔμελλον ὁπλῖται. μαχέσασθαι.

Αθηναῖοι μὲν οἱ δὲ ὁπλῖται. σχῆμα ὁμηρικόν. Καὶ μελλόντων ξυνιέναι. ἑκατέρων τῶν στρατῶν. Δι᾽ ὀλίγου μέν. λόγου δηλονότι. Αναρριπτοῦμεν. ῥιψοκινδύνως λαμβάνομεν.

Εν γὰρ τῇ τούτων. γῇ δηλονότι. Χωρήσατε οὖν. τὸ ἑξῆς, χωρήσατε οὖν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀξίως τῆς πόλεως. Ες αὐτούς. τοὺς ἐναντίους. Καὶ τὸν πατέρων. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀξίως. Τὸ δὲ πλέον. τοῦ στρατοῦ. Οὐκέτι φθάσαντος. νῦν ἀντὶ τοῦ καταλαβόντος. Καὶ προσέμιξαν δρόμῳ. αὐτοῖς δηλονότι προέχοντες. Οὐκ ἦλθον ἐπὶ χεῖρας. ἤγουν οὐ συνέμιξεν. Αλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαθον. ἑκατέρων δηλονότι τὰ ἔσχατα. Καὶ ἐπίεζον τούς τε ἄλλους. οἱ ἀθηναῖοι. Υποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς. τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ. ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἐν ὀλίγῳ τόπῳ. Καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον. μέρος τῶν Βοιωτῶν, τὸ ἔτι τὴν μάχην ὑπομένον. Εκράτει τῶν ἀθηναίων. κρείττων ἦν. Καὶ ὠσάμενοι. τοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Καὶ ξυνέβη παγώνδα. τὸ ἑξῆς, ξυνέβη ἐπὶ φόβον καταστῆναι. Καὶ ὑπερφανέντων. τῶν ἱππέων τῶν Βοιωτῶν δηλονότι. Καὶ οἱ μέν. τινὲς τῶν ἀθηναίων. Οἵ τε ἱππεῖς αὐτῶν. τῶν Βοιωτῶν. Επιλαβούσης τὸ ἔργον. κωλυσάσης τὸν πόλεμον. Φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες. ἐν τῷ δηλίῳ. Ανελόμενοι νεκρούς. ἀνελόντες.

Επεβούλευον. ἐσκέπτοντο. Επὶ τοὺς νεκρούς. ὑπὲρ τῇ ἀναιρέσει τῶν νεκρῶν. Οτι οὐ δικαίως δράσειαν. ἔδρασαν. Παραβαίνοντες. ἀθετοῦντες. Τὰ νόμιμα τῶν ἑλλήνων. ἤγουν τοὺς νόμους. Καθεστηκός. ἔννομον. Ιόντας ὑπὲρ τὴν ἀλλήλων. ἤγουν εἰσβάλλοντας πολεμικῶς κατὰ τῆς ἀλλήλων γῆς. Αὐτόθι. ἐν τῷ ἱερῷ. Πλὴν πρὸς τὰ ἱερά. ἀντὶ τοῦ χρῆσθαι. Χέρνιβι χρῆσθαι. ἤγουν οὐ οὐκ ἦν θεμιτὸν ψαῦσαι αὐτούς, ἤγουν τοὺς θηβαίους, εἰ μὴ ὅτε τὰς χεῖρας καθαίροιεν δι᾽ αὐτοῦ δηλονότι τοῦ ὕδατος, μέλλοντες τῶν θυμάτων ἅψεσθαι. Αναπάσαντες. ἀνιμησαμένους ὑδρεύεσθαι. ἤγουν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος ἀνιμωμένους πρὸς τὰς κοινὰς χρείας χρῆσθαι. Τοὺς ὁμωχέτας. ὁμωχέται οἱ συμμετέχοντες τῶν αὐτῶν ναῶν, καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν. Προαγορεύειν αὐτούς. τοὺς Βοιωτούς.

Απιόντας. τοὺς ἀθηναίους. Οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδέν. ἤγουν οὐδ᾽ ἐν παραλυμήνασθαι. Επὶ τούτῳ. ὑπὲρ τοῦ ἀδικῆσαι τὸ ἱερόν. Τοὺς ἀδικοῦντας. ἤγουν τοὺς θηβαίους. Μᾶλλον σφᾶς. τοὺς ἀθηναίους. Εξαναστήσαντες. ἀπελάσαντες. μεταναστήσαντες. Υδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ. ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ καιροῦ. Αλλ᾽ ἐκείνους. τοὺς θηβαίους.

Επὶ τὴν σφετέραν. τὴν τῶν ἀθηναίων. Ξύγγνωμόν τινα γίγνεσθαι. ἤγουν ξυγγνώμην λαμβάνειν. Από τῶν ξυμφορῶν. ἀπὸ τῶν ὑπερρεόντων δεινῶν. Τολμήσασι. τολμηρῶς πράξασι παρὰ τὰ καθεστηκότα. Εκείνους. τοὺς Βοιωτούς. Μὴ ἀπιοῦσιν. ἀντὶ τοῦ μὴ ἀπιόντες. Πάλιν ἀκριβῶς κατὰ φύσιν. Στεγανῶς οὖν τὸν λέβητα. τὸ αὐτὸν εἰπεῖν, διὰ στεγανοῦ σώματος. Αδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ. τοῦ σιτάλκου. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος. μετάβασις. Εφ᾽ οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστίν. ἡ ἀμφίπολις. Διὰ τὸ περιέχειν αὐτήν. τὸν στρυμόνα. Απολαβών. ἀποκόψας. Εγγύς τε προσοικοῦντες. τῇ ἀμφιπόλει. Επεὶ δὲ παρέτυχε. συνέβη. Εκ πλείονος. καιροῦ δηλονότι. Πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας. μετέχοντας τῆς πολιτείας τῶν ἀμφιπολιτῶν. Καὶ τότε δεξάμενοι αὐτόν. οἱ ἀργίλιοι. Τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες. τῇ οἰκείᾳ. Απέχει δὲ τὸ πόλισμα. ἡ ἀμφίπολις. Τῆς διαβάσεως. τῆς γεφύρας.

Προσπεσών, ἤγουν ἐπιπεσών. Τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ. διαπεραιώσεως. Τῷ στρατῷ

τραπέσθαι. σὺν τῷ στρατῷ. Επὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμεν. ἤγουν ἐλῄσατο τὰ ἐκτός. Τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι. τῆς ἀμφιπόλεως. Παρῆν αὐτοῖς φύλαξ. τοῖς ἀμφιπολίταις. Κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. τὸν θουκυδίδην. Μὴ ἀφικνουμένου αὐτοῦ. τοῦ θουκυδίδου. Αγέραντα αὐτόν. τὸν θουκυδίδην. Περιποιήσειν. σώσειν. Ανειπών. ἀνακηρύξας. Επὶ τοῖς ἑαυτοῦ κτήμασι δηλονότι. Καὶ ὁμοίας μετέχοντα πολιτείας. Αλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας. ἤγουν μετεβλήθησαν τὴν προαίρεσιν. Τὸ δὲ πλεῖον, ξύμμικτον. οἱ πλείους οἰκήτορες σύμμικτοι ἦσαν. ἤγουν ἐκ διαφόρων γενῶν. Ωστε τῶν πρασσόντων τῷ Βρασίδᾳ. ἤγουν συνεργούντων εἰς τὴν προδοσίαν. Διαδικαιούντων αὐτά. δίκαια κρινόντων τὰ τοῦ Βρασίδα. Τετραμμένον. μεταβληθὲν τὴν γνώμην. Καὶ προσεδέξαντο. τὸν Βρασίδαν. Οψὲ κατέπλεον. μετὰ δυσμὰς ἡλίου. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν. ὁ θουκυδίδης.

Εξει δεξάμενος. ὁ θουκυδίδης. Ανωθεν κατὰ τὰς σπονδάς. ἤγουν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. Ο δὲ, πρὸς μὲν. ὁ Βρασίδας. Κατά τε τὸν ποταμόν. ἤγουν διὰ τοῦ ποταμοῦ. Αμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη. ἤγουν ἀπὸ γῆς, καὶ θαλάσσης. Αὐτῷ προσεχώρησε. τῷ Βρασίδᾳ. Καὶ οἰσύμη. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, προσεχώρησε. Ξυγκαθίστη ταῦτα. συνεβεβαίου. Διαγαγόντων. διαβιβαζόντων. Επὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν. τῶν ἀθηναίων. Τοῖς λακεδαιμονίοις. τὸ ἑξῆς, πάροδος τοῖς λακεδαιμονίοις. Τειχήρεσι τηρουμένων. ἀντὶ τοῦ τηρούντων τῶν ἀθηναίων. Ελπίδι ἀπὸ ἐπισκέπτου διδόναι. ἑαυτοὺς δηλονότι. Εφολκά. ἤγουν ἐπαγωγά. καὶ χαλκιδικὸν γένει. ἔθνος δηλονότι. Κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα. ἤγουν ἐν μικροῖς πολίσμασι. Τὴν πόλιν παραδοῦναι. τὴν τορώνην. Τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο. σὺν τῷ στρατῷ. Οἱ δὲ, πράσσοντες αὐτῷ. ἤγουν συνεργοῦντες τὰ τῆς προδοσίας. Καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου. οἱ πελτασταί. Οἱ δὲ, πράσσοντες. τὰ τῆς προδοσίας. Εν χερσὶν αὐτῶν. τῶν περὶ τὸν Βρασίδαν. Ακρον τῆς πόλεως. ἤγουν τῆς τορώνης. Σφίσιν ἐπιτήδειοι. φίλοι. Επὶ τὰ ἑαυτῶν διελθόντα. τῆς ληκύθου. Αδεῶς πολιτεύειν. πράττειν κατὰ τὸ ἔθος τῆς πολιτείας. Εκέλευον ἡμέραν. μίαν δηλονότι. Εν ταύταις δ' ἐ. ταῖς ἡμέραις δηλονότι. Πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν. ἤγουν τὴν χείρωσιν. Οὐδὲ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ. τῆς πόλεως δηλονότι. Μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι. τοὺς προδόταις. Εὐμενεῖς ξυμμάχους. τῶν λακεδαιμονίων. Διελθουσῶν τῶν σπονδῶν. τῶν ἡμερῶν τῶν σπονδῶν. Εκ φαύλου τειχίσματος. μικροῦ. Απεκρούσαντο. οἱ ἐν τῇ ληκύθῳ ἀθηναῖοι. Ανεφόρησαν. ἀνεβίβασαν. Επιφερόμενος τῷ στρατῷ. ἐπιτιθέμενος σὺν τῷ στρατῷ. Καὶ τὴν λήκυθον καθελών. τὸ τεῖχος τῆς ληκύθου. Καὶ ἀνασκευάσας. ἀνοικοδομήσας. Εκεχειρίας. ἀργίας τοῦ πολέμου. Προσεπιστῆσαι. ἤγουν πρὸς οἷς ἀπέστησε. Καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι. ἤγουν σὺν τούτῳ, εἰ συμφέροι αὐτοῖς ἡ ἐκεχειρία.

Ανακωχῆς. ἤγουν διακοπῆς. Μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτούς. ἡγούμενοι δηλονότι ἐπιθυμήσειν τοὺς ἀθηναίους. Ως ἔτι Βρασίδας εὐτύχει. ἤγουν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον εὐωδοῦτο. Καὶ ἔμελλον ἐπὶ μεῖζον. ἐν ἀδήλῳ εἶναι, εἰ κρατήσουσιν αὐτῶν. ἄλλως. ἔμελλον γὰρ ἰσορρόπως ἀγωνιζόμενοι, κρατήσειν μὲν τῶν ἀθηναίων, τοὺς δὲ ἄνδρας ἀπολέσειν. Γίγνεται οὖν ἐκεχειρία. ὁμολογία λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων, καὶ τῶν ξυμμάχων. Κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. ἤγουν κατὰ τὴν πρόσταξιν τῶν πατρίων νόμων. Ταῦτα δοκεῖ. ἀρεστὰ φαίνεται.

Προσκηρυκευόμενοι. ἤγουν διὰ κηρυκείας. Επιμελεῖσθαι. ἔδοξε δηλονότι. Οπως τοὺς ἀδικοῦντας. ἤγουν πῶς. Εξευρήσομεν. ἡ ἐξ, περισσή. Ορθῶς. ἀληθῶς. Μένειν ἑκατέρους. τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ἀθηναίους, μετὰ τῶν συμμάχων. Μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτούς. ἤγουν τοὺς λακεδαιμονίους. Επιμισγομένους. ἤγουν ἀθηναίους, καὶ μεγαρέας. Καὶ πρεσβείᾳ. ἤγουν πρεσβευταῖς. Καὶ ἀκολούθοις. τῶν πρεσβευτῶν, καὶ τῶν κηρύκων. Εν τούτῳ τῷ χρόνῳ. τῆς ἐνιαυσιαίας ἐκεχειρίας δηλονότι. Τὰ ἀμφίλογα. ἤγουν τὰ ἀμφίβολα.

Είτε καλλιώτερον. τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων δηλονότι. Τέλος ἔχοντες ἰόντων. ἤγουν κύριοι συμβῆναι ἄνευ τῶν πόλεων. Εδοξε τῷ δήμῳ. τῶν λακεδαιμονίων. Ακάμαντις ἐπρυτάνευε. τῆς πρυτανείας ἦρχε. πρυτανεία δὲ, ἡμέρα, καθ' ἣν ἔχει τις ἐξουσίαν. Λάχης εἶπεν. ἀπεφήνατο. Τὰς πρεσβείας. ἤγουν τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς παρόντας. Καὶ ὡμολόγησαν. συνεφώνησαν. Η μὲν δὴ ἐκεχειρία. ἡ ἀνακωχὴ τοῦ πολέμου. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας. ἡ περὶ, ἀντὶ τοῦ κατά. Αἷς ἐπήρχοντο. εἰς ἀλλήλους ἑκάτεροι. Απὸ τροίας σφῶν. ἤγουν τῶν πελληνέων. Ατολμίᾳ. δι' ἀτολμίαν. Ανάγκην σφίσι. τοῖς σκιωναίοις.

Τῶν μεγίστων. ἤγουν τῶν ἀναγκαιοτάτων δεινῶν δηλονότι. Ἐπῄρθησάν τε. ἐπτερώθησαν. Καὶ οἷς πρότερον. ἤγουν θάρσους, καὶ ἀγαθῶν ἐλπίδων. Τόν τε πόλεμον. τὸν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων. Διέβη πάλιν. εἰς τὴν τορώνην δηλονότι. Ἐπεραίωσε. διεβίβασε διὰ νηῶν εἰς τὴν σκιώνην. Μετ' αὐτῶν. τῶν σκιωναίων. Ἡγούμενος καὶ τοὺς ἀθηναίους. ἤγουν ὡς ναυτικοὺς, ταχέως ἂν ἐλθεῖν εἰς βοήθειαν. Φθάσαι. ἤγουν προλαβεῖν ἐκείνους. Ἐμέλλησεν ἐγχειρήσειν. ἐπιτεθήσειν. Ἀφικνοῦνται παρ' αὐτόν. τὸν βρασίδαν. Πάλιν διέβη. ἀπὸ τῆς σκιώνης. Κατῄνει. συνετίθετο. κατένευσε συναινῶν. Ἔφασαν αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους. Καὶ τῆς πόλεως. τῆς σκιώνης. Περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. τῆς σκιώνης. Ἀξιοῦσι σφῶν. τῶν ἀθηναίων. Ἰσχύει ἀνωφελεῖ. λείπει ἐν θαλάσσῃ. Δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον. ἤγουν μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν. Φανερῶς προσεχώρησαν. ἀντὶ τοῦ ἑκουσίως. ἄνευ προδοσίας. Μᾶλλον ἐτόλμησαν. ἐθάρρησαν προσιέναι τῷ βρασίδᾳ. Γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην. εἰς τὸ βοηθῆσαι. Ὅτι οὐ προὐδίδου. ὁ βρασίδας. Ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. τὴν μένδην, καὶ σκιώνην. Καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτούς· οἱ ὑπολειφθέντες ἐν σκιώνῃ, καὶ μένδῃ. Καὶ ἦγον ὁ μέν. ἤγουν ὁ περδίκκας. Τοὺς λυγκηστάς. τοὺς περὶ τὸν περδίκκαν, καὶ βρασίδαν.

Ἀπὸ τοῦ λόφου. τοῦ οἰκείου. Οἱ δὲ λοιποί. λυγκησταί. Τροπαῖον στήσαντες. οἱ περὶ τὸν βρασίδαν. Δύο μὲν, ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον. αὐτοὺς δηλονότι κατὰ τὸν πόλεμον. Οἳ ἔτυχον τῷ περδίκκᾳ. ἤγουν οἳ ἔμελλον ἥξειν. Ἐπὶ τὰς τοῦ ἀρριβαίου κώμας· ἀντὶ τοῦ κατὰ τῶν ἀρριβαίου κωμῶν. Καὶ μὴ καθῆσθαι. ἀργὸς εἶναι. Τῆς τε μένδης περιορώμενος. εὐλαβούμενος περὶ αὐτῆς κηδόμενος. Οὐ πρόθυμος ἦν. προϊέναι δηλονότι. Ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν. ἀντὶ τοῦ δοκοῦντος. Διὰ τὸ δέος αὐτῶν. τῶν ἰλλυριῶν. Κυρωθὲν δὲ οὐδέν. ὁρισθέν. ἀντὶ τοῦ κυρωθέντος οὐδενός. Ἐκ τῆς διαφορᾶς. ἤγουν διὰ τὴν ἔχθραν. Ἀσαφῶς ἐκπλήγνυσθαι. ἀντὶ τοῦ ἀδήλως ἐκπλήττεσθαι. ἄνευ αἰτίας. σφαλερῶς. Πρὶν τὸν βρασίδαν ἰδεῖν. πρὶν διαλεχθῆναι τῷ βρασίδᾳ. οὕτω γὰρ οἱ ἀττικοὶ λέγουσιν, ὡς τὸ, ἰδεῖν τί σε ἐβουλόμην, ἀντὶ τοῦ διαλεχθῆναί σοι τι. Μέλλοντας ἐπιέναι. αὐτοῖς δηλονότι. Ἐς μέσον λαβών. ἀντὶ τοῦ περιλαβὼν τοὺς ὁπλίτας. ἤγουν ἔταξε τοὺς νεωτάτους ἐκτρέχειν, καὶ ἐπιέναι τοῖς μετὰ τοῦ ἀρριβαίου, εἰ ἐπιχειροῖεν προσβάλλειν τοῖς μετὰ τοῦ βρασίδου. Εἴ πῃ προσβάλλοιεν. οἱ μετὰ τοῦ ἀρριβαίου. Τελευταῖος γνώμην εἶχε. τῆς συντάξεως. Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευον ἄνδρες. προοιμιακὴ ἔννοιά ἐστι, καὶ οὔτε κατασκευὴν ἔχει, οὔτε συμπέρασμα. Τῷ τε μεμονῶσθαι. τῆς συμμαχίας τὸν περδίκκαν. Καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων. περὶ τῆς δημοκρατίας φησί. Προηγώνισθε. προεπολεμήσατε. Οὐ δεινοὺς ἐσομένους. τὰ πολέμια. Καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα. ὅσοι πολέμιοι ἀσθενεῖς ὄντες, δόκησιν ἰσχύος παρέχουσι τοῖς ἐναντίοις, περὶ τούτων τἀληθῆ μαθόντες οἱ δι' ἐναντίας θαρσοῦντες μᾶλλον. ὅσοι δὲ τῷ ὄντι εἰσὶν ἰσχυροί, τούτους εἰ μή τις ἔμπροσθεν μάθοι τολμηρότερον, καὶ οὐκ ὀρθῶς αὐτοῖς προσενεχθήσεται. Τὰ τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος. ὥσπερ τὰ τῶν ἐναντίων βαρβάρων. Οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσεστιν ἀγαθόν. ὥσπερ ἡμῖν. ἤγουν οἵτινές εἰσι τῇ ἀληθείᾳ ἀνδρεῖοι. Οὗτοι δὲ τὴν μέλλησιν μέν. τοῦ ἐπιέναι δηλονότι. ἤγουν ἐκφοβοῦσι μέλλοντες ἐπιέναι. οἱ δὲ λυγκησταὶ, φοβεροί εἰσι, μέλλοντες οὐκ ἐν χερσὶν ὄντες. Καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοί. δέος ἐμποιοῦσι. Αἰσχυνθεῖεν ἄν. ὥσπερ ἡμεῖς οἱ λακεδαιμόνιοι δηλονότι. Ἥ τε φυγὴ, καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν. ὁμοίως καὶ τὸ φυγεῖν, καὶ τὸ διώκειν, καλὸν φαίνεται τοῖς βαρβάροις, καὶ οὐκ ἐξετάζεται πότεροί εἰσιν ἀνδρειότεροι οἱ φεύγοντες, ἢ οἱ διώκοντες. μάχη δὲ αὐτεξούσιος, ἐν ᾗ ἔξεστιν ὃ βούλεταί τις πράττειν, παρέχει πρόφασιν φεύγειν τοῖς ὁπωσοῦν βουλομένοις σώζεσθαι. Ἐκείνοις γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. τοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν. Ἀπ' αὐτοῦ ὁρᾶται. ὁρᾶται δὲ σαφῶς ὅτι τὸ ἀπ' αὐτῶν δοκοῦν δεινὸν, ὅταν μὲν καὶ ἀκοὴν καταπλήττηται, δυνάμει δὲ οὐδέν ἐστι. τοῦτο οὖν ὑπομείναντες τὴν φωνὴν αὐτῶν φημι, καὶ τὴν ἀπειλὴν, καὶ ἀκόσμως ἐν καιρῷ τοῦ ἀναχωρεῖν ὑποχωρήσαντες, ἀσφαλῶς ὑπονοστήσετε, καὶ γνώσεσθε τοῦ λοιποῦ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καθεστῶτες. Κατασπέρχον. κινοῦν εἰς δειλίαν. ἐκπλῆττον. Ὅτι οἱ τοιοῦτοι. τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν δεξαμένοις. ἄποθεν ἐστὶ φοβερὸν ἀνδρείας ἀνάτασιν μέλλουσαν ἀπειλοῦν. τοῖς δὲ μὴ δεξαμένοις, ἀλλὰ φεύγουσι τὸ διῶκον εὐψύχως, ὀξέως ἐπιφέρεται, ἅτε δὴ ἐν ἀσφαλεῖ καθεστὼς, ὡς ἂν τῶν φευγόντων οὐ μαχομένων. Μελλήσει ἐπικομποῦσι. προσδοκίᾳ. Ὑπῆγε τὸ στράτευμα. ἠρέμα, καὶ κατ' ὀλίγον ἦγεν.

Αἵτε ἐκδρομαί. οἱ τεταγμένοι δηλονότι πρὸς τὸ ἐκτρέχειν. Παρὰ γνώμην ἀντέστησαν παρὰ ἐλπίδα τῶν λυγκηστῶν, ἀντέστησαν οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἐπιφερομένους μέν. τοὺς βαρβάρους. Οἱ λοιποὶ χωρήσαντες. τῶν βαρβάρων. Καὶ τὴν ἐσβολήν. εἴσοδον. Φθάσαντες, προκατέλαβον. προλαβόντες οἱ βάρβαροι. Εἰδότες οὐκ οὖσαν ἄλλην. καθ' ἣν οὐκ ἦν πόρος διελθεῖν. Ἀναχώρησιν. φυγήν. Καὶ προσιόντος αὐτοῦ. τοῦ Βρασίδα. Κυκλοῦνται. ἤγουν κυκλοῦσιν οἱ βάρβαροι. Ἀπολειψόμενοι. ἀποκόψοντες. Πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν. πρὶν τοὺς πολλοὺς τῶν κυκλούντων τοὺς λακεδαιμονίους μελλόντων περιεῖναι. Σφῶν αὐτόσε. τῶν βαρβάρων. Καὶ ἐν μεθορίοις. τοῦ τόπου τοῦ περδίκκα. Τὰ μὲν ὑπολύοντες, κατέκοπτον. τὰ ζεύγη δηλονότι. Καὶ ὢν τὸ λοιπὸν πελοποννησίων. τοὺς πελοποννησίους ἐμίσει, οὐ κατὰ γνώμης προαίρεσιν, οὐ γὰρ ἔθος ἔχων, τοὺς ἀθηναίους μᾶλλον γὰρ, πρὶν ἐμίσει. Τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφορῶν. ἕνεκεν τοῦ ἀναγκαίου συμφέροντος. διὰ τὴν ἀνάγκην συμφέρειν νομίσας μισεῖν τοὺς λακεδαιμονίους, ἀπὸ τούτου διεπράττετο πῶς ἀθηναίοις μὲν φίλος ἔσται, λακεδαιμονίων δὲ ἀπαλλάξεται. Ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν. τῶν ἀθηναίων. Ἄραντες δὲ ἐκ ποτιδαίας. οἱ ἀθηναῖοι. Οἱ δ' αὐτοί τε. ἤγουν αὐτοὶ γὰρ οἱ μενδαῖοι. Καὶ τραυματιζόμενος. βαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν. ἔνιοι δὲ ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι. βίαν προσαγαγεῖν αὐτοῖς. Ἀλλ' ἡ ἐφόδῳ. μακροτέρᾳ ὁδῷ κατ' ἐκείνων. Ἐκ πλείονος. διαστήματος δηλονότι. Δυσπροσβάτῳ. δυσαναβάτῳ. Ἐθορυβήθη. ἐδειλίασεν. Ὡς οὐκ ἐνέδοσαν. οὐχ ὑπεῖξαν. Ἀναχωρήσαντες. ἐπὶ πόδα ἐλθόντες.

Καὶ οἱ μὲν Μενδαῖοι. οἱ ἐπὶ τοῦ λόφου. Ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον. τὴν μένδην. Ἐδῄουν τὴν γῆν. τὴν σκιώνην. Οὐδενὸς ἐπεξιόντος. τῶν σκιωναίων. Ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ. ἤγουν ἦσάν τινες στασιάζοντες. Καί τινος αὐτόθι τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος. ἤγουν δημότου ἐναντιωθέντος, κατὰ τὸ ἔθος τῶν στασιαζόντων, ἀντιλέγειν δηλονότι. Καὶ ὡς ἀντεῖπεν. ὁ δημότης. Περὶ ὀργῆς ἐχώρει. ἀντὶ τοῦ ὑπὸ ὀργῆς. Τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων, φοβηθέντων. ἀντὶ τοῦ φοβηθέντες. ἐφοβήθησαν. δὲ ὅτι ᾠήθησαν ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς ἀθηναίους συνθήκης αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι. Ἀπὸ προειρημένου τινός. συμφώνου. Τὴν ἐπιχείρησιν. ἀντὶ τοῦ τὴν προδοσίαν. Ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες, διήρπασαν. τὰ ἐνόντα αὐτῇ. Πολιτεύειν ἐκέλευον. τὴν οἰκείαν πολιτείαν ἔχειν. Τὰ περὶ τὴν μένδην κατέχον. ἐκυρίευσαν τῆς μένδης. Προσβαλόντες δ' αὐτῷ. περὶ λόφῳ. Καὶ αὐτῶν οὐ πολύ. τῶν ἀθηναίων. Πολιορκούμενοι. βιασάμενοι τὴν φυλακήν, νυκτὸς ἀφικνοῦνται πρὸς θάλασσαν. Τὸ ἐπὶ τῇ σκιώνῃ στρατόπεδον. τοὺς φυλάσσοντας τὴν σκιώνην. Ὁμολογίαν ποιεῖται. ξύμβασιν. Ἅμα δ' αὐτοὺς οὐκέτι βουλόμενος. ὁ περδίκκας δηλονότι. Ξένους χρώμενος. δηλονότι ξένοις, καὶ φίλοις. Ἀεὶ τοῖς πρώτοις. ἤγουν τοὺς πρώτους φίλους ποιήσας. Διεκώλυσε τὸ στράτευμα. τῶν πελοποννησίων. Καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως. ὡς οὐκ ὄντος νομικοῦ ἐξάγειν τοὺς ἡβῶντας. ἢ οὐκ ὄντος νομικοῦ, ἄρχοντας καθιστάνειν ταῖς πόλεσι τοὺς ἡβῶντας, ἀλλὰ τοὺς προβεβηκότας καθ' ἡλικίαν. Παρανόμως. ἤγουν παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἔθος. Καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσι. γράφεται ἐν τυχοῦσι. καὶ τὰς πόλεις, μὴ τοῖς τυχοῦσι πιστεύειν, ἀλλὰ λακεδαιμονίοις ἐγχειρίζειν. Ἐπικαλέσαντες. ἤγουν ἐγκαλέσαντες. Παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον. ἐξεγένετο δὲ αὐτοῖς ῥᾳδίως περιελεῖν τὸ τεῖχος, ἐπειδὴ τῶν θεσπιέων ἐν τῇ πρὸς ἀθηναίους μάχῃ, τὸ ἀκμαιότατον ἀπολώλει. Ὅ,τι ἦν αὐτῶν ἄνθος. τῶν θεσπιέων. Διεφθάρη. γράφεται ἀπολώλει. Οἱ δὲ. ἄλλην ἱέρειαν. οἱ ἀργεῖοι. Ἐπέλαβον ὀκτώ. κατεῖχε.

Καὶ ἔνατον ἐκ μέσου. τὸ ὄγδοον ἐπλήρωσε. τὸ δὲ ἔνατον, ἡμιτελὲς ἦν. Ἀμφίδηριτος ἐγένετο. ἀμφισβητήσιμος. Καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης ἴσης. Ἐπηυλίσαντό τε. κατεσκήνωσαν. Μέχρι μὲν τούτου. τοῦ προσθεῖναι τὴν κλίμακα. Τοῦ γὰρ κώδωνος. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, ἀρσενικῶς. Σοφοκλῆς δὲ, Χαλκοστόμου κώδωνος, ὡς τυρσηνικῆς, εἶπε θηλυκῶς. Οὕτως ὢν τὸ διάκενον. τῆς κλίμακος δηλονότι. διάκενον μὲν, τὸ ἀφύλακτον λέγεται. ἔλαβε δὲ ὁ Βρασίδας προσθεῖναι τὴν κλίμακα. ἕως γὰρ ὁ περιιὼν μετὰ τοῦ κώδωνος ἄλλῳ παρεδίδου τὸν κώδωνα χρόνου ἐγγιγνομένου, ἔλαβε προσθεὶς τὴν κλίμακα. Ἡ πρόσθεσις ἐγένετο. ὑπερβατόν τοῦ κώδωνός φησι παρενεχθέντος ὢν τὸ διάκενον, οὕτως ἡ πρόσθεσις ἐγένετο.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΜΠΤΗ.

ΔΙΕλέλυτο μέχρι πυθίων. ἡ ἐφ' ἑνὸς χρόνου γινομένη ἐκεχειρία. Καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ. ἡ πρὸς ὀλίγον χρόνον τοῦ πολέμου ἀναβολὴ, καὶ ἡσυχία. παρὰ τὸ ἔχειν τὰς χεῖρας. οἱονεὶ ἐκεχειρία. Ανέστησαν ἐκ δήλου. μετανάστας ἐποίησαν ἐξοικήσαντες. Ιδρῶσθαι. τουτέστιν, ἱδρῶς ἀνακεῖσθαι τῷ θεῷ. Καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι. μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν τοὺς ζῶντας, ἔτι δοκοῦντας ἐλλείπειν τῇ καθάρσει, τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων ἀνελόντες ἐκ τῆς νήσου. Αδραμύττειον, * ὥρου. ἀδραμύττειον, ἡ πόλις. ἀδραμύττιον θουκυδίδης. Ωκησαν οὕτως. λείπει τὸ, ἐνταῦθα. Μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν. μετὰ τὴν λύσιν αὐτῆς τῶν σπονδῶν. Σχὼν δὲ ἐς σκιώνην. ἐλλιμενίσας. Εκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος. τοῦ λιμένος. Εν τῇ τορώνῃ. ἐστὶ δηλονότι. Αξιόμαχοι εἶναι. ἱκανοὶ πρὸς μάχην. Εχώρει οὖν τὴν πόλιν. τὴν τορώνην. Τὸν λιμένα περιπλεῖν. τῆς τορώνης. Καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα. βουλόμενος ἐντὸς τοῦ τείχους ποιῆσαι τὸ τῶν τορωναίων προάστειον, τοῦ παλαιοῦ τείχους μέρος διακόψας, καθ' ὃ ἦν τὸ προάστειον, ἕτερον τεῖχος καινὸν προσῳκοδόμησεν, ᾧ περιέβαλλε τὸ πρότερον, καὶ συνῆψε κατὰ τὴν διαίρεσιν τὸ καινὸν πρὸς τὸ παλαιὸν, ὥστε ἐν τὸ πᾶν γενέσθαι. Εντὸς βουλόμενος. τῆς πόλεως δηλονότι. Καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους. τὸ μέρος δηλονότι. Καὶ ὡς ἐβιάζοντο. ἤγουν ὑπὸ βίας τῶν ἀθηναίων ἡττῶντο οἱ περὶ τὸν πασιτελίδαν. Δρόμῳ ἐχώρει εἰς τὴν πόλιν. πῶς ἐντὸς τείχους ὢν ὁ πασιτελίδας, δείσας, ἀνεχώρει πρὸς τὴν πόλιν; μήποτε ἦν μὲν ἐν τῷ καινῷ τείχει τῷ περιέχοντι τὸ προάστειον. δείσας δὲ μὴ ἡ πόλις ἁλῷ, ἥτις ἦν ἐν τῷ παλαιῷ τείχει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ καινῷ καταληφθῇ, καταλιπὼν τὸ προάστειον, εἰς τὴν πόλιν ἐχώρει, ὡς περιποιήσων αὐτήν. Αποχώρ. ἀρξάς. Λυθεὶς. ἀπολυτρωθείς. Τρίτος αὐτὸς ἀθηναίων. τουτέστι, μετ' ἄλλων δύο. Μετὰ τὴν ξύμβασιν. τὴν κοινὴν τῶν σικελιωτῶν. Πολίτας ἐπεγράψαντο πολλούς. οἰκειώσαντο, ἑτέρους τῶν τοῖς οὖσιν ἐνεγράψαντο εἰς τὴν πόλιν. Τὴν γῆν ἐπενόει. προεθυμεῖτο. ἠξίου. Αναδάσασθαι. ἐξ ὑπαρχῆς δασμὸν. καὶ μερισμὸν ποιῆσαι τῶν λεοντίνων. Συρακουσίους τε ἐπάγονται. εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως. Επλανήθησαν ὡς ἕκαστοι. πλανηθέντες, διέστησαν. Ομολογήσαντες. συνθέμενοι. Καὶ ἐρημώσαντες. καταλιπόντες ἐρήμην. Επὶ πολιτείᾳ. ἐπ' ἴσῃ πολιτείᾳ τῶν συρακουσίων. Φωκέας τε τῆς πόλεως. οἱ μὲν, ἐκτεταμένως ἀναγινώσκουσιν, ὡς πρασιάς. οἱ δὲ, συνεσταλμένως. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ βρικιννιάς. Καταλαμβάνουσιν. ἤγουν λαμβάνοντες εἰς κατοίκησιν. Τὸν φαίακα πέμπουσι. πρὸς τοὺς συρακουσίους. τὸ ἑξῆς, πείσαντες τοὺς ξυμμάχους ἐπιστρατεῦσαι, ὅπως κοινῇ ἐπιστρατεύσαντες συρακουσίοις ὡς δύναμιν περιποιουμένοις, διασώσειαν τοὺς λεοντίνους. Τοὺς σφίσιν ὄντας. τοὺς ἀθηναίους. Εσχημάτισεν ὡμίλησε. Περὶ φιλίας τοῖς ἀθηναίοις. λόγους προσήνεγκε πιστικούς. Οἱ μετὰ τῶν σικελιωτῶν. Ιστέον δὲ ὅτι οἱ μὲν ἕλληνες οἱ ἐν σικελίᾳ, σικελιῶται λέγονται. οἱ δὲ βάρβαροι οἱ ἐν αὐτῇ, σικελοί. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ἰταλιωτῶν. Ομολογίαν. τὴν κοινὴν δηλονότι. Ξυνηλλάσσοντο. ἀντὶ τοῦ συνήεσαν. Καὶ ἀφίκους. ἑαυτῶν τῶν λοκρῶν. Πάντα αὐτόθεν. ἤγουν πάντα τὰ τοῦ κλέωνος δηλονότι ἐφαίνετο τῷ βρασίδᾳ ἀπὸ τῆς κορδυλίου. Οπερ προσεδέχετο. ὁ βρασίδας. Αὐτόν. τὸν κλέωνα. Σφῶν τὸ πλῆθος. τῶν λακεδαιμονίων. Τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. τὸ ἑξῆς, ἐπὶ τὴν ἀμφίπολιν ἀναβήσεσθαι τὸν κλέωνα, ἀντὶ τοῦ τῶν παρόντων στρατιωτῶν οὐ περιμείναντα πάντας. Αμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο. ὁ βρασίδας δηλονότι. Τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων. τὸ ἑξῆς, τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, ὁ κλέων δηλονότι. Τῇ ἕδρᾳ. τῇ προσμονῇ. τῇ διατριβῇ, καὶ τῇ ἀργίᾳ. Καὶ τόλμαν. τὴν τοῦ βρασίδου. Ανεπιστημοσύνης. δηλονότι τοῦ κλέωνος. Βαρυνέσθαι. ἐνήλλαξεν εἰπὼν καθημένους, ἀντὶ τῶν καθημένων. Βαρύνεσθαι. ἤτοι ἄχθεσθαι. Καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ. τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἐπῆλθεν ὁ κλέων τὴν ἀμφίπολιν, ᾧ καὶ πρόσθεν ἐπὶ πύλον. τουτέστιν, ἀναλογίστως εὐτυχήσας ἐν τῇ πύλῳ, ᾤηθη φρόνιμος εἶναι. Ουχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ ἢν ἀναγκάζηται. οὐχ ὡς τῷ πλήθει τῶν ἐναντίων κρατήσων, εἰ ἀναγκάζοιτο πολεμεῖν. ὃς οὐδὲ τῇ παρούσῃ στρατιᾷ τοὺς πολεμίους ᾤετο ἀντιτάξασθαι, ἀλλ' ὡς μετὰ τῶν ἐπελευσομένων αὐτῷ συμμάχων, πᾶσαν ἐν κύκλῳ περιστήσων τὴν

σαν τὴν

σων τὴν στρατιὰν, καὶ βίᾳ ἐκπολιορκήσων τὴν ἀμφίπολιν. Περισχήσων. ἀντὶ τοῦ ὑπερσχήσων, καὶ νικήσων. Ὁπότ' ἂν βούληται ἀμαχεί. λείπει τὸ, δυνατὸν εἶναι. Ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς ἀθηναίους. παραγινομένους ἐπὶ τὴν ἀμφίπολιν. Δεδιὼς τὴν αὐτοῦ παρασκευήν. οὐ θαρρῶν τῇ ἰδίᾳ παρασκευῇ. Ὑποδεεστέρους εἶναι. τοὺς ἑαυτοῦ δηλονότι. Ἀντίπαλα γάρ πως ἦν. ἰσοστάσια ἑκάτερα τὰ στρατεύματα τῶν ἐναντίων. Ἀλλὰ περὶ ἀξιώματι. τῇ δυνάμει. Καθαρὸν ἐξῆλθεν. οὐχὶ συγκλύδων, οὐδὲ ἐπικούρων, ἀλλ' αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο. δόλῳ. Ἀναγκαίαν οὖσαν. εὐτελῆ, καὶ ἡ ἐκ παρασκευῆς. Ἡ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν. ἤγουν οὕτως ἐνόμισε περιγενέσθαι κλέωνος, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, ἐπιτεθησόμενος κρύφα, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄνευ προόψεως, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ φανεροῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ καταφρονήσεως τοῦ ὄντος. Ἡ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν. ἄνευ τοῦ μὴ ἐπιδεῖξαι τοῖς ἐναντίοις τὸ ἴδιον πλῆθος, καὶ τὴν ὅπλισιν αὐτῶν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἄνευ προόψεως. καταφρονηθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ ἀθηναίων ᾤετο, εἰ τὴν οὖσαν αὐτοῖς ἐπιδείξει παρασκευήν.

Ἀπολεξάμενος οὖν. ἀποκρίνας ἐκλεκτικῶς. Κλεαρίδᾳ προστάξας. μετὰ κλεαρίδαν τάξας. Αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι. τῆς συμμαχίας δηλονότι. ἄνευ τῶν ἄλλων λαβεῖν συμμάχων εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς βοήθεια ἡ παρὰ τοῦ περδίκκου, καὶ τοῦ πόλλη. Ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι. ἀντὶ τοῦ οὓς εἰώθατε νικᾶν. Τὴν δὲ ἐπιχείρησιν. τὴν ἐπίθεσιν τὴν κατὰ τῶν πολεμίων. Καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν. ἵνα μηδεὶς ὑμῶν διὰ τὸ κατ' ὀλίγους ὑμᾶς μέλλειν ἐξιέναι τῆς πόλεως, καὶ μὴ ἅπαντας ἀθρόους κινδυνεύειν πρὸς ἀθηναίους, οὐκ ἀξιόμαχον νομίσας τὴν παρασκευὴν, ἀτολμότερος γένηται. Ἀτολμίαν παράσχῃ. ὑμῖν δηλονότι. Τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω. εἰκάζω δὲ τοὺς ἐναντίους καταφρονοῦντας ἡμῶν, καὶ οὐ προσδοκῶντας ὅτι ἐπεξελευσόμεθα αὐτοῖς ἀναβῆναι πρὸς τὴν ἀμφίπολιν κατὰ θέαν. καὶ νῦν διὰ τὴν θέαν ἀτάκτως ἐσκεδασμένους, ὀλιγωρεῖν. τουτέστι, ῥαθυμεῖν.

Ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας. ὅστις δὲ τὰ τῶν πολεμίων ἁμαρτήματα ἰδὼν, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἐπιχειρῶν, μὴ ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀντιτάττηται, ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἁρμοττομένου, ὀρθῶς ἂν πράττοι. Δόξαν ἔχει. παρέχει. Ἃ τὸν πολέμιον. ἀντὶ τοῦ δι' ὧν ἄν τις τὸν πολέμιον. Ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι. ἕως ἔτι διὰ τὸ θαρρεῖν ἀπαράσκευοι εἰσὶν, ἀπιέναι τε διανοοῦνται μᾶλλον, ἢ μένειν, ῥαθύμως αὐτοῖς διακειμένοις. καὶ πρὸ τοῦ οὖν ταχθῆναι, ἐγὼ μὲν ἔχων. Τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν. θέλησον δηλονότι.

Ἐλπὶς γάρ. ἡμῖν δηλονότι. Μάλιστα αὐτοὺς οὕτω. δηλονότι ποιούντων ἡμῶν. Τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον. οἱ γὰρ ὕστερον ἐπιόντες, φοβερώτεροι φαίνονται. Τοῦ καλῶς πολεμεῖν. ἐκ τριῶν γίνεται τὸ καλῶς πολεμεῖν. ὅμηρος, Αἰδομένων ἀνδρῶν, πλέονες σόοι, ἠὲ πέφανται. Καὶ λακεδαιμονίων. ἂν γὰρ νικηθῆτε, καὶ μὴ θανάτῳ ζημιωθῆτε ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ εὐτυχήσητε, καὶ ἄριστα πράξητε, δοῦλοι ἔσεσθε ἀθηναίων, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν, ἢ πρὶν εἴχετε. Περὶ ὅσον ὁ ἀγών ἐστιν. ἐπάθλων. Τῷ δὲ κλέωνι. τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ κλέωνι ἀγγέλλεται φανεροῦ γενομένου τοῦ βρασίδου. Καὶ ταῦτα πράσσοντος. ἀγγέλλεται. Διὰ τὴν θέαν. κατὰ τὴν θέαν. Ἀκούσας ἐπῆλθεν. ὁ κλέων δηλονότι.

Καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν. τοὺς ἀπὸ τοῦ περδίκκου. Σχολὴ γίγνεσθαι. χρόνος ἐγγίγνεσθαι.

Οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται. ὅπερ πάσχουσιν αὐτοί. Οὐκ εἰώθασι μένειν. οἱ κινοῦντες τὰς κεφαλὰς, καὶ τὰ δόρατα, καὶ μὴ ἡσύχως ἀπιόντες, καὶ τὸ ὅλον, ἀτρόμως οὐκ εἰώθασιν ὑπομένειν τοὺς πολεμίους. Ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ. ὁ βρασίδας. Τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν. ἤγουν εὐθέως. Καὶ προκεχωρήκει. προαπεληλύθει. εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἦλθεν. Εὐθὺς ἀπορραγέν. ἀποσπασθὲν τῆς ἄλλης τάξεως. Ἔφυγε. τρεψάμενος ὁ βρασίδας, καὶ διώξας τοὺς μέσους, ὁρμήσας πρὸς τὸ ἀριστερὸν κέρας, καὶ οὐ καταλαβὼν αὐτὸ, μετέβη πάλιν πρὸς τὸ δεξιὸν τῶν ἀθηναίων. Ἐπιπαριὼν περὶ δεξιῷ. πλησιάζων, ἐπετίθετο περὶ δεξιῷ. Οἱ δὲ πλησίον. τοῦ βρασίδου δηλονότι. Ἀπηνέγκαντο. δηλονότι εἰς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ αὐτοῦ ξυστραφέντες. ἤτοι αὐτοῦ τοῦ κλέωνος. ἢ ἐν περὶ αὐτῷ τόπῳ. Καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν. περιττὸς ὁ καί. Ἡ ὑπὸ τῆς χαλκιδικῆς. ἤγουν ὕστερον μετὰ τὴν μάχην φεύγοντες. Ἀπεκομίσθησαν. διεσώθησαν. Περιέρξαντες. ἤγουν περιφράξαντες.

Ἐν τέμνουσιν. ἐναγίζουσιν. ἐναγίσματα προσφέρουσι. θύουσιν. Ἀγῶνας, καὶ ἐτησίους θυσίας. ἤγουν δι' ἔτους θυσιάζειν, καὶ ἀγωνίζεσθαι. Τὰ ἁγνώνεια οἰκοδομήματα. ἁγνώνεια.

ἀγωνεῖα, τὰ τοῦ ἄγνωνος, ἐπειδὴ ὁ ἅγνων ἀθηναῖος ἦν, ὁ οἰκιστὴς τῆς ἀμφιπόλεως. Περιέσεσθαι. φυλαχθήσεσθαι. Καὶ ἐν τῷ παρόντι. πρὸς τὸ παρόν. Τὸν δὲ ἅγνωνα. οὐ τοῦτο λέγει ὅτι ὁ ἅγνων οὐχ ἥδετο ταῖς τιμαῖς, ἀλλ' ὅτι συμφέρειν τοῖς ἀμφιπολίταις τιμᾶσθαι τὸν ἄγνωνα, διὰ τὸ κολακεύειν τοὺς λακεδαιμονίους, ὅτε ἤδη ἦν τοῖς ἀμφιπολίταις τὸ τιμᾶν αὐτόν. Οἱ μὲν, ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν. οἱ ἀθηναῖοι. Ες ἡράκλειαν. ἡράκλεια ἡ ἐν τραχῖνι τῆς θράκης. Αὕτη γενομένη. ἡ περὶ τὴν ἀμφίπολιν τοῦ βρασίδου. Οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι. οὐκ ἐν καιρῷ ἔτι εἶναι. Τῶν τε ἀθηναίων. τῶν μὲν ἀθηναίων, διὰ τὸ ἡσσηθῆναι ἀποκεχωρηκότων. τῶν δὲ περὶ τὸν ῥαμφίαν οὐκ ὄντων δυνατῶν δρᾶν τι, ὧν ὁ βρασίδας διενοεῖτο. Αψασθαι μηδετέρους. ἀθηναίους, καὶ πελοποννησίους. Οἱ μὲν ἀθηναῖοι πληγέντες. ζημιωθέντες. Καὶ δι' ὀλίγου αὖθις. ἀντὶ τοῦ μετ' ὀλίγον. καὶ οὐκέτι πιστεύοντες τῇ ἰσχύϊ τῇ αὐτῶν, δι' ἣν τὸ πρότερον οὐ προσεδέχοντο τὰς σπονδάς. Καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. τῶν λακεδαιμονίων. Επαιρόμενοι. κινούμενοι. Επὶ πλέον ἀρξῶσι. τῶν ἀθηναίων. Μετεμέλοντό τε. μετεμέλοντό τε ἐξὸν καλῶς καιροῦ ἐπιτηδείου παρατυχόντος τοῦ πράγματος, ὃ συνέβησαν τοῖς λακεδαιμονίοις. Μετὰ τὰ ἐν πύλῳ. κατορθώματα.

Οἱ δ' αὖ λακεδαιμόνιοι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, μετεμέλοντο. Ωοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν. ἤγουν δι' ὀλίγων ἐτῶν ταπεινώσειν. Τῇ ἐν τῇ νήσῳ. τῇ σφακτηρίᾳ. Αὐτομολούντων τε. παρὰ τοὺς ἐν πύλῳ δηλαδὴ ἀθηναίους μήπως αὐτομολήσωσιν οἱ εἵλωτες οἱ ὑπομένοντες παρὰ τοῖς λακεδαιμονίοις, πιστεύοντες τοῖς ἔξω, τουτέστι, τοῖς ηὐτομοληκόσι διὰ τὰ συμβεβηκότα τοῖς λακεδαιμονίοις. Καὶ οἱ ὑπομένοντες. οἱ ὑπόλοιποι. Τοῖς ἔξω πίσυνοι. αὐτομολήσασι δηλαδή. Πρὸς τοὺς ἀργείους αὐτοῖς. τοῖς λακεδαιμονίοις. Επ' ἐξόδῳ εἶναι. λήξει. Οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι. ἤγουν μετὰ σπονδῶν ποιεῖσθαι. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς. λακεδαιμονίοις, καὶ ἀθηναίοις δηλονότι. Ησαν γὰρ οἱ σπαρτιᾶται. τὸ οἱ ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ ἔνιοι. ἦσαν γάρ τινες αὐτῶν σπαρτιᾶταί τε, καὶ πρῶτοι, καὶ τοῖς πρώτοις ξυγγενεῖς. ὡς τὸ εἰκὸς οὖν, οἱ ξυγγενεῖς αὐτῶν, σπουδὴν ἐποιοῦντο. Μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν. τὴν εἰρήνην δηλονότι. Οὔπως ἤθελον. οὐδ' ὅλως ἤθελον. Εὖ φερόμενοι. ἤγουν εὐτυχοῦντες. Επὶ τῇ ἴσῃ. ὥστε τὸ προσῆκον αὐτοῖς μόνον ἔχειν, ἀλλὰ δηλονότι καὶ περιττότερον. Ενδεξομένους. ἤτοι προσδεξομένους δηλονότι τὴν εἰρήνην. Ο μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν. ὁ βρασίδας. Ο δὲ, γενομένης ἡσυχίας. ὁ κλέων. Διαβάλλων. προσδεξομένους λείπει τὴν εἰρήνην. Πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος. ἤτοι ἐν πλείστοις πράγμασι. Καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι. τῇ ἀλόγῳ φορᾷ τῆς τύχης. Τὴν εἰρήνην προέχειν. ὥστε δηλονότι. Διαβαλλόμενος. ἤγουν ὑβριζόμενος. Αεὶ προβαλλόμενος. ἤγουν κατηγορούμενος.

Παρανομηθεῖσαν. ἤγουν παρανόμως πεισθεῖσαν αὐτοῦ. Τὴν γὰρ πρόμαντιν. ἤγουν τὴν προαγορεύουσαν ἐκ μαντείας. Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα. ἡμιθέου μὲν, τοῦ ἡρακλέους λέγει. σπέρμα δὲ, τὸν ἀπόγονον. οὗτος δ' ἦν ὁ πλειστοάναξ. ἀναφέρειν δὲ, τὸ κατάγειν. εὐλάκαν δὲ, τὴν ὕνιν λακεδαιμόνιοι λέγουσιν. ἔνιοι δὲ, τὴν δίκελλαν, ἀπὸ τοῦ λαχαίνειν, ἤτοι σκάπτειν. εὐλάξειν δὲ, ἀρόσειν. τοιοῦτο δέ τι λέγει, ἀργυραίᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν, τουτέστι, λιμὸν ἔσεσθαι, καὶ πολλοῦ σφόδρα τὸν σῖτον ὠνήσεσθαι, ὥσπερ ἀργυροῖς ἐργαλείοις χρωμένους. ἔνιοι δὲ οὐ λυσιτελήσειν φασὶν αὐτοῖς τὴν γῆν γεωργεῖν, ὥσπερ εἰ ἀργυροῖς ἐργαλείοις ἐχρῶντο. Εκ τῆς ἀλλοτρίας. ἤγουν ὑπερορίας. Αναφέρειν. ἀνακαλεῖσθαι. Μετὰ δώρων δοκοῦσαν. οἱ μὲν, τὴν δόκησιν, ἀντὶ τοῦ δοκήσεώς φασι κεῖσθαι, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων δοκήσεως ἀναχώρησιν. οἱ δὲ, τηρήσαντες τὴν δόκησιν, τὴν ἀναχώρησιν μᾶλλον, ἀντ' ἀναχωρήσεως ἐδέξαντο. ἄλλοι δὲ τὴν δόκησιν ἀντὶ τῆς λήψεως τῶν δώρων ἔλαβον, ἵν' οὕτω νοῆται, ἤτοι διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων λῆψιν, ἀναχώρησιν. ὃ δεκτέον τοῦτο. Οἰκοῦντα φόβῳ τῷ λακεδαιμονίων. ὁ πλειστοάναξ διαφυγὼν, ᾤκησεν ἐν λυκαίῳ. τοῦ δὲ τόπου, καθ' ὃν ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν, τὸ μὲν ἥμισυ, ἦν ἱερόν. τὸ δὲ ἥμισυ, βέβηλον. Επὶ ἑνὸς δέοντι. τοῦτο συντακτέον τῷ χρόνῳ. ἤγουν μετὰ τὸν χρόνον τῆς προρρήσεως, τῆς μαντείας, προτρέψαι τοὺς λακεδαιμονίους, ἵν' ᾖ, χρόνῳ δὲ προτρέψαι τοὺς λακεδαιμονίους, ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ. Τῇ διαβολῇ. τῇ ὕβρει τῇ τῶν ἐχθρῶν. Ανεπίληπτος εἶναι. μὴ ἂν αὐτὸς παρέχων κατηγορίας ἀφορμὴν, προυθυμήθη τὴν ξύμβασιν. Ηεσαν ἐς λόγους. ἀλλήλοις δηλονότι. Παρασκευή τε προεπανεσείσθη. ἡ πολεμικὴ παρασκευὴ προεπηγγέλθη. Ως ἐπιτειχισμὸν, ὡς μελλόντων φρούρια ἐπι-

τειχίσειν ἐν τῇ ἀττικῇ τῶν λακεδαιμονίων. Ἐκ τῶν συνόδων. ἐπειδὴ συνερχόμενοι οἵ τε ἀθηναῖοι, καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπιζητοῦντες περὶ τὸ δίκαιον παρ' ἀλλήλων τινάς, συνέβαινον. Δικαιώσεις. αἰτήματα δίκαια. Προσενεγκόντων. προβαλόντων. Ἀνταπαιτούντων γάρ. τῶν ἀθηναίων. Ἀλλ' ὁμολογίᾳ. ἑκουσίῳ θελήματι. Ἔχειν τὸ χωρίον. τὴν πλάταιαν. Τὴν νίσαιαν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔχειν αὐτοτελεῖς αὐτούς, καὶ μὴ ἄλλοις συντελοῦντας.

Καὶ θεωρεῖν. θεωροὺς πέμπειν. Αὐτονόμους εἶναι. ἤγουν τοῖς καθ' αὑτοὺς νόμοις χρωμένους. αὐτόδικοι εἶναι, οἱ ἐν αὐτοῖς τὴν διαφορὰν δίκῃ λύοντες, καὶ μὴ μετάγοντες αὐτὴν εἰς ὑπερορίους ἀνθρώπους. Καὶ αὐτοδίκους. ἀπὸ κοινοῦ τοῦ, ἔχειν αὐτοτελεῖς αὐτούς, καὶ μὴ ἄλλοις συντελοῦντας. Διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους. ἤγουν λακεδαιμονίους, καὶ ἀθηναίους.

Δίκαις χρήσθων. ἤγουν κρίσει δικαίᾳ. Φέρουσας τὸν φόρον. διδούσας τὸ ἐτήσιον τέλος.

Τὸν ἐπ' ἀριστείδου. ταχθέντα δηλονότι. Ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω. ἐὰν ἀποδιδῶσι τὸν φόρον οἱ σύμμαχοι τοῖς ἀθηναίοις, ὅπλα μὴ ἐπιφερέτωσαν αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι μετὰ τὰς σπονδάς. Ἐπὶ κακῷ. τῶν πόλεων. Ἀποδιδόντων τὸν φόρον. τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐν ταῖς πόλεσι. Κορυφάσιον. τὴν πύλον λέγει. Ἐν τῷ δημοσίῳ. ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. Ἐν δημοσίῳ. ἀποδότωσαν. Κατὰ ταυτά. ἤγουν κατὰ τὴν ὁμοίαν συμφωνίαν. Τὸν μέγιστον. ἤγουν τὸν ἰσχυρότατον. Ὅπῃ ἂν δοκῇ. ἤγουν, ὡς ἂν δοκῇ. Ἐκ διονυσίων. ἤγουν μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ διονύσου. Αὐτοδεκαετῆ. ὁλοκλήρων. Παρενεγκουσῶν. παρελθουσῶν. Σημαινόντων. σημασίαν, καὶ δήλωσιν διδόντων. Οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστι. ἤγουν ἀκριβὴς ἡ ἀλήθειά ἐστιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἷς ἢ ἀρχομένοις, ἤγουν ἐν τῇ ἀρχῇ οὖσι τοῦ πολέμου, ἢ μεσοῦσιν, ἤγουν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολέμου οὖσιν, ἐπεγένετό τι. Κατὰ θέρη δέ, ἢ χειμῶνας. κατὰ θέρη φησί, καὶ χειμῶνας, τὰ δέκα ἔτη σκοπείσθω τις, καὶ μὴ ἐξαριθμείσθω μήτε τοὺς ἄρχοντας, μήτε τοὺς ἀπὸ ἄλλης τινὸς τιμῆς ἐπωνύμους τοῖς ἔτεσι γεγενημένους. οὐ γὰρ ἀκριβῶς ἐντεῦθεν οἱ χρόνοι τῶν πράξεων λαμβάνονται, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῶν ἀρχόντων, καὶ κατὰ τοὺς μέσους, καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους, πολλὰ ἐπράχθη. τὸ αἴτιον τοῦτό ἐστι, τοῦ τὸν θουκυδίδην κατὰ θέρη, καὶ χειμῶνας τὸν χρόνον διῃρηκέναι, καὶ μὴ κατ' ἐνιαυτόν. Ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος. ὅτι δέκα ἔτη ἐπολέμησαν λακεδαιμόνιοι, καὶ ἀθηναῖοι. Καὶ τοὺς ἄλλους. συμμάχους. Ὡς εἴρητο ἑκάστοις. συνεφωνήθη. Οἱ δ' οὐκ ἤθελον. δέξασθαι τοὺς ἀθηναίους. Παρέδωκε τὴν πόλιν. τὴν ἀμφίπολιν. Βίᾳ ἐκείνων. τῶν χαλκιδέων. Αὐτόθεν. ἤγουν ἀπὸ τῆς ἀμφιπόλεως. Μετακινητή. ἤγουν δυνατὴ κινηθῆναι. Κατειλημμένας. ἰσχυράς. Οἱ δὲ ξύμμαχοι. τῶν λακεδαιμονίων. Καὶ αὐτῶν τοὺς μή. ἐξ αὐτῶν τῶν συμμάχων. Δικαιοτέρας. ἰσχυροτέρας τοῦ δικαίου. Τούτων. τῶν γενομένων. Ὡς δ' αὐτῶν. τῶν συμμάχων. Οὐκ ἐσήκουον. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον. οὐ βουλομένων φησὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, σπένδεσθαι πρὸς τοὺς ἀθηναίους, οἱ λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτοὺς ἐσπείσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν οὕτω πρὸς ἀθηναίους χωρήσειν τοὺς ἀργείους προσθησομένους αὐτοῖς. πεποιημένοι γὰρ ἔμπροσθεν πρὸς λακεδαιμονίους σπονδὰς τότε τῶν ἀθηναίων εὖ φερομένων, οὐκ ἐβούλοντο πρὸς λακεδαιμονίους ἐπισπένδεσθαι, ἐλθόντων ἀμπελίδου, καὶ λίχου. οὐκ ἐβούλοντο δὲ ἐπισπένδεσθαι οἱ ἀργεῖοι, νομίζοντες χωρὶς ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι λακεδαιμονίους. πρὸς τούτοις δέ, ἢ τὴν ἄλλην πελοπόννησον οἱ λακεδαιμόνιοι ᾤοντο ἡσυχάζειν, γενομένων τῶν σπονδῶν. εἰ γὰρ μὴ ἐγεγόνεισαν, ἀλλὰ ἐξῆν προσχωρεῖν τοῖς ἀθηναίοις, τούς τε ἀργείους, καὶ τοὺς ἀχαιοὺς πρὸς ἀθηναίους ἂν ἀποστῆναι. Εἰ ἐξῆν χωρεῖν. τοὺς πελοποννησίους. Καὶ γενομένων λόγων. συμβατικῶν. Ξύμμαχοι ἔσονται. ξυμμαχία ἀθηναίων. καὶ λακεδαιμονίων. Πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν. τῶν κακῶς ποιησάντων τοὺς λακεδαιμονίους. Ἄμφω τὼ πόλεε. λείπει τὴν ἐπελθοῦσαν πόλιν. Ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανιστῆται. ἀντὶ τοῦ ἢν δὲ οἱ εἵλωτες ἐπανιστῶνται. ἤγουν τὸ πλῆθος τῶν δούλων. Παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ἤγουν κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν. Μετὰ τὰς σπονδάς. τὰς κοινὰς δηλονότι, ὧν μετεῖχον καὶ οἱ σύμμαχοι. Τοὺς ἐκ τῆς νήσου. ληφθέντας δηλονότι. Ξυνεχῶς γενόμενος. ἀδιαστάτως. συνημμένως. Διεκίνουν τὰ πεπραγμένα. κατέλυον τὰ κατὰ τὰς σπονδάς. Καὶ ἅμα καὶ τοῖς ἀθηναίοις. σὺν τούτῳ. Ὕποπτοι ἐγένοντο. ἤγουν διάφοβοι. Ἃ εἴρητο. ἐν ταῖς σπονδαῖς. Καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μέν, καὶ δέκα μῆνας. ἓξ ἔτη, καὶ δέκα μῆνας, ἡ ἀβέβαιος εἰρήνη λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ δεκάτου ἔτους παρέτεινεν. Ἐπὶ τὴν ἑκατέρων. μὴ ἐπὶ τὴν ἀλλήλων.

ἀλλήλων. Ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν. εἰκοσιεπτὰ ἔτη ὁ πόλεμος τῶν πελοποννησίων, καὶ ἀθηναίων παρέτεινεν. Οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀληθῶς, καὶ δικαίως κρινεῖ. Ἔξω τε τούτων. ἄνευ τούτων. Οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην δηλονότι. Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. Βοιωτοί τε πρὸς δέκα ἡμέρας ἐκεχειρίαν ἐπεσπένδοντο πρὸς ἀθηναίους. Τῷ διαιτεῖ. τῷ προειρημένῳ. Ἰσχυρισαμένοις. προτείνουσί τι ἰσχυρόν.

Μόνον δὴ τοῦτο ἰσχυρῶς ξυμβάν. ἤτοι μόνον δὴ τοῦτο ἰσχυρῶς μαρτυρῆσαν. Προφερόμενον. προλεγόμενον. Ὅτι τρὶς ἐννέα. περὶ τοῦ χρησμοῦ, ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη ὁ πόλεμος παρέτεινεν. ἐπεβίων δέ. ἤγουν μετὰ τὴν κίνησιν τοῦ πολέμου. Αἰσθανόμενός τε. ἀντὶ τοῦ ἀκμάζων, διὰ τὸ μὴ παρηβηκέναι τὴν ἡλικίαν, παρακολουθῶν πᾶσιν. Ἔτη εἴκοσιν. ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἴκοσιν ἔτη ἔφυγε τὴν πατρίδα, καὶ περὶ πελοπόννησον διέτριβε. Παρ' ἀμφοτέροις. τοῖς τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων. Αὐτῶν μᾶλλον. τῶν πραγμάτων. Αἰσθέσθαι. διὰ τὸ ἡσυχάζειν, καὶ μὴ πολεμεῖν αὐτοῦ μᾶλλον, παρηκολούθησα τοῖς γινομένοις. Ὡς ἐπολεμήθη. μετὰ τοῦ πολέμου κατέστη. Αἱ πεντηκοντούτεις. αἱ κοιναί. Αἱ ξυμμαχίαι. ἤγουν αἱ ἰδικαί, αἱ πρὸς ἀθηναίους ἐκ λακεδαίμονος, καὶ ἀνάπαλιν. Τραπόμενοι πρῶτον. ἀπελθόντες.

Πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων ἀργείων. ἤγουν πρός τινας ἄρχοντας τῶν ἀργείων. Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ. οὐκ ἐπὶ συμφέροντι. Καὶ ψηφίσασθαι. τοὺς ἀργείους. Ὥς τε τῇ ἀλλήλων, ἐπιμαχεῖν. ἀσθενεῖ δηλονότι οὔσῃ, καὶ κατατριβομένῃ ὑπὸ τῶν ἐναντίων. Ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους. ἤγουν γνωρίμους καταστῆσαι ἡμῖν. Αὐτοκράτορας. ἀνάθεσιν τῶν ὅλων πραγμάτων ἔχοντας. Μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι. τοὺς σπενδομένους τοῖς ἀργείοις μὴ περὶ δήμῳ διαλέγεσθαι, ἀλλὰ τοῖς αὐτοκράτορα ἔχουσιν ἀρχήν. Τοῦ μὴ καταφανεῖς. ἵνα μὴ φωραθῶσιν ὑπὸ τῶν λακεδαιμονίων οἱ συντεταγμένοι τοῖς ἀργείοις, ἤγουν συνθέμενοι. Γίγνεσθαι. τοὺς κορινθίους, ἢ ἄλλους. Τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. τῶν ἀργείων. Προχωρήσεσθαι. τοῖς ἀργείοις. Ἀνδρῶν ἀκούσαντες. τῶν κορινθίων. Ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους. τῶν κορινθίων. Ἔς τε τὰς ἀρχάς. εἰς τοὺς ἐν τέλει. Τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι. τῶν ἀθηναίων, καὶ λακεδαιμονίων. Αἱ σπονδαὶ ἦσαν. τῶν λακεδαιμονίων. Ἡγήσεσθαι. ἡγεμόνας ἔσεσθαι. Τὸν χρόνον τοῦτον. τὸν τοῦ πολέμου δηλονότι. Μάλιστα δή. ὑπερβαλλόντως. Κακῶς ἤκουσεν. ὑβρίσθη.

Καὶ ὑπερώφθη. ἐξουδενώθη. Διὰ τὰς ξυμφοράς. διὰ τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ἔπαθον οἱ ἕλληνες. Ἄριστα ἔχον τοῖς πᾶσι. διετέθησαν. Ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον. τοῖς ἀθηναίοις, καὶ λακεδαιμονίοις. Ἐκκαρπωσάμενοι. τοὺς καρποὺς, καὶ τὰς προσόδους λαβόντες ἀπὸ τῆς γῆς ἀκεραίους διὰ τὸ μὴ πολεμεῖν. Μαντινεῖς δ' αὐτοῖς. μαντινέων, καὶ ἀργείων συμμαχία. Αὐτοῖς. τοῖς ἀργείοις. Καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν. τῶν μαντινέων. Κατέστραπτο. ἐδεδούλωτο. Ὑπήκοον. τῶν λακεδαιμονίων. Οὐ περιόψεσθαι σφᾶς. οὐκ ἐπιτρέψειν τοῖς μαντινεῦσι τοὺς λακεδαιμονίους ἄρχειν τῶν κατεστραμμένων, καὶ ταῦτα χολὴν ἄγοντας τοὺς λακεδαιμονίους. Καὶ χολὴν ἦγον. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ὥστε ἄσμενοι. οἱ μαντινεῖς. Πόλιν τε μεγάλην. ἰσχυράν. Διάφορον. μαχομένην. Δημοκρατουμένην. εὐνομουμένην. Ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο, ἤγουν τὸ προσελθεῖν τοῖς ἀργείοις. Νομίσαντες. οἱ πελοποννήσιοι. Εἰδότας. τοὺς μαντινέας. Μεταστῆναι αὐτούς. τοὺς μαντινέας. Ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς ἀττικαῖς. ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τοὺς ἀττικούς. Τήν τε πελοπόννησον διεθορύβει. διὰ πάσης τῆς πελοποννήσου θόρυβος καθίστη. Δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις. ἤγουν σὺν πᾶσιν. Ὥστε φοβούμενοι πολλοί. τῶν πελοποννησίων. Προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. φθάσαι πρὶν μέλλειν τοὺς κορινθίους προχωρεῖν τοῖς ἀργείοις. Τήν τε ἐσήγησιν. τὸ εἰσηγήσασθαι δηλονότι προχωρῆσαι τοῖς ἀργείοις τοὺς ἕλληνας. Τοῦ παντὸς δεινοῦ. ἤγουν κινδύνου. Σφῶν ἀρξάντες. τῶν λακεδαιμονίων. Εἰρημένον. ἀντὶ τοῦ ὁρισθέντος. Κύριον εἶναι. κεκυρωμένον, βέβαιον εἶναι. Κορίνθιοι. τὸ ἑξῆς, κορίνθιοι δὲ ἀντέλεγον. Ξυμμάχων. αὐτῶν δηλονότι. Ἐδέξαντο τὰς σπονδάς. τὰς πρὸς ἀθηναίους. Παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοί. αὐτοὺς τοὺς ξυμμάχους αὐτοὶ οἱ κορίνθιοι. Αὐτοὶ πρότερον. τὰς τῶν ἀθηναίων, καὶ λακεδαιμονίων λείπει τὸ παρεῖναι. Αὐτοὶ πρότερον. ἤγουν πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τοὺς πρέσβεις τῶν λακεδαιμονίων. Ἀντέλεγον τοῖς λακεδαιμονίοις. τὸ ἑξῆς κορίνθιοι δὲ ἀντέλεγον. Οὔτε σόλοιον σφίσιν. ἀντὶ τοῦ αὐτῶν. Ἀπέλαβον. οἱ κορίνθιοι. Ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους. τοῖς ἐπὶ θρᾴκης. Ὅτε μετὰ ποτιδαιατῶν. ἀφισταμένων. Τὸ πρῶτον ἀφίσαντο. οἱ ἐπὶ τῆς θρᾴκης. Θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες. ἤγουν θεῶν ὅρκους ἐπὶ πίστει. Προδιδόντες αὐτούς. τοὺς ἐπὶ

θρᾴκης. Εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἦν μὴ θεῶν. ἔφασαν δὲ εἰρῆσθαι ἐν ταῖς σπονδαῖς δηλονότι. Καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων. τῶν πρὸς τοὺς ἐπὶ θρᾴκης. Οἱ δὲ, ὕστερον ξύλλογον. οἱ κορίνθιοι. Παρὰ σφίσι τοῖς κορινθίοις. Προεῖπον ἥκειν. τοὺς ἀργείους. Ἔπειτα ἐκεῖθεν. ἀπὸ τῆς κορίνθου. Ἐς ἄργος ἐλθόντες. οἱ ἠλεῖοι. Ξύμμαχοι ἐγένοντο. οἱ ἠλεῖοι δηλονότι. Διαφερόμενοι γάρ. ἐχθροί. Ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς. ἤγουν ἐπὶ τῷ καρποῦσθαι τὸ ἥμισυ τῆς γῆς.

Ἔπειτα παυσαμένων. τοῦ ἀποφέρειν δηλονότι. Ἐπηνάγκαζον. ἀποφέρειν δηλονότι. Οἱ δ' ἐτράποντο. οἱ ἠλεῖοι. Ἐπιτραπείσης. δοθείσης. Ἴσον ἔχειν. ἀντὶ τοῦ μὴ ἔχειν τὸ δίκαιον.

Ἀνέντες τὴν ἐπιτροπήν. ἀντὶ τοῦ παυσάμενοι τοῦ ἐπιτρέψαι τὴν δίκην λακεδαιμονίοις.

Τὴν γῆν ἔτεμον. ἐδῄουν. Οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν. ἀντὶ τοῦ ἐπίσης. Αὐτονόμους εἶναι. τῆς δίκης δηλονότι. Καὶ ὡς οὐκ ἐμμεινάντων. τῶν ἠλείων δηλονότι Νομίζοντες πόλιν τὸ λέπρεον. Σφῶν ἀφεστηκυῖαν. τῶν ἠλείων. Καὶ τὴν ξυνθήκην. ξύμβασιν. Καὶ ἐξελθεῖν. τοῦ πολέμου. Ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες. τὸ δίκαιον. Ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ κορίνθιοι. σύμμαχοι δηλονότι.

Εὐθὺς μετ' ἐκείνους. τοὺς ἠλείους δηλονότι. Τὸ αὐτὸ λέγοντες. τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες.

Ἐκπολιορκήσαντες. ἤγουν ἑλόντες, καὶ δουλώσαντες ἐκ πολιορκίας. Χρήσαντος. τὸ κατάγειν δηλονότι δηλίους. Ἤρξαντο πολεμεῖν. πρὸς ἀλλήλους δηλονότι. Ὁρῶντες μέγα μέρος ὄν. τῆς πελοποννήσου. Εἰ σφίσι προσγένοιτο. προσκτηθείη. Ὡς δὲ οὐδὲν ἄν. ἤγουν οὐκ ἄν.

Ἐναντιωθῆναι. ἐναντίοι γενέσθαι. Ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας. ἀπέστησαν τῆς μάχης. Ὅμως δὲ ἐλθόντες. οἱ κορίνθιοι. Καὶ σφίσι ποιῆσαι. λείπει τὶ ἠξίουν. Ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων ξυνθέσθαι. ᾐτιῶντο οἱ κορίνθιοι δηλονότι τοὺς βοιωτοὺς, ὅτι συνέθεντο αὐτοῖς ἀπειπεῖν τὰς πρὸς ἀθηναίους σπονδάς. Ἐπικαλεσαμένων. τῶν παρρασίων. Σφᾶς. τοὺς λακεδαιμονίους. Τὸ ἐν κυψέλοις τεῖχος. τὸ τετειχισμένον, ὥστε βλάπτειν τὴν σκιρῖτιν.

Καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν. οἱ μαντινεῖς. Ἐλευθέρους εἶναι. μετὰ τῶν ἐκ τῶν εἱλώτων ἐλευθέρων. Τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου. τῆς πύλου. Σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας. τότε ἐν τῇ μάχῃ πρὸς ἀθηναίους. Ἐπίτιμοι. ἤγουν ἔντιμοι. Ὥστε μήτε ἄρχειν. μήτε πριαμένους τὶ, ἢ πωλοῦντας. ἤγουν μὴ εἶναι κυρίους ἢ πρίασθαι, ἢ πωλεῖν. Οἵ τε ἀθηναῖοι. διὰ τὸ ἀλλήλοις μὴ ἀνταποδιδόναι τὰ χωρία. Χρόνους τε προὔθεντο. ἔταξαν. Ἄνευ συγγραφῆς. συμφωνίας γεγραμμένης. Τοὺς μὴ ἐσιόντας. εἰς τὰς σπονδάς. Οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον. ἀντὶ τοῦ πραττόμενον. Ἀλλὰ χωρία εἶχον. τῶν λακεδαιμονίων οἱ ἀθηναῖοι. Εἰρημένα. τεταγμένα. Ἡσυχία ἦν. ἀπραξία πολέμου. Καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους. ἐπιμιξίαι. Ἐλθουσῶν πρέσβεων. εἰς τὴν λακεδαίμονα. Καὶ οὐδὲν ξυμβαινόντων. ἤγουν κατ' οὐδέν. Ὡς ἀπῄεσαν ἐπ' οἴκου. οἱ βοιωτοί, καὶ οἱ κορίνθιοι. Λόγους ποιοῦνται ἰδίους. ἰδίᾳ διελέχθησαν αὐτοῖς τοῦ λῦσαι τὰς σπονδάς. Ταὐτά τε γιγνώσκειν. εἰς νοῦν ἔχειν. Καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι. βεβαίως φίλιον τοῖς λακεδαιμονίοις γενέσθαι. ἢ αὐτοὶ βεβαίως ἠπίσταντο. ὃ καὶ μᾶλλον. Ἡγούμενοι τὸν ἔξω. τὸ ἡγούμενοι, οὐκ ἔστιν ἀκατάλληλον πρὸς τὸ ἐπιθυμοῦντας τοὺς λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἐσχημάτισται ἀντὶ τοῦ ἡγουμένων. Ὅπως παραδώσωσιν. οἱ βοιωτοὶ δηλονότι. Λακεδαιμονίοις. τὸ μὲν πάνακτον ἐδέοντο βοιωτοὺς οὕτω ποιῆσαι, ὅπως παραδώσωσι λακεδαιμονίοις ταῦτα. Ταῦτα ἐπεσταλμένοι. ἀντὶ τοῦ τούτων ἐντεταλμένων αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ἐφόρων. Ἐπὶ τὰ κοινά. βουλευτήρια δηλονότι. Καὶ ξυγγιγνόμενοι. ἤγουν συναφθέντες. Ἐς λόγους ἦλθον. εἰς καινολογίαν. Σφίσι ξύμμαχοι. τοῖς ἀργείοις. Κοινῷ λόγῳ χρωμένους. ὁμοφρονοῦντας φησὶ δηλονότι ἀργείους τε, καὶ κορινθίους, καὶ βοιωτούς. Καὶ οἱ ἐκ τῆς λακεδαίμονος. οἱ περὶ τὸν κλεόβουλον δηλονότι. Ἐπεστάλκεσαν. προσέταξαν. Τούς τε φίλους. τοὺς ἐκ λακεδαίμονος δηλονότι αὐτοῖς φίλους. Τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. γράφεται παραινοῦντες. Ἐν δὲ τούτῳ, ἐδόκει. τῷ καιρῷ. Τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν. ἤγουν τὴν κοινὴν πρᾶξιν ἐποίησαν. Ἐπ' ὠφελείᾳ σφίσι συμμαχίας. Οἰόμενοι τὴν βουλήν. τοὺς βουλευτάς. Ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα. ἀντὶ τοῦ ἄλλως ἀπέβη. Οἱ δὲ βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον. ἀντὶ τοῦ οἱ βοιωτάρχαι, ἕκαστος ᾤετο τὴν ἰδίαν βουλήν, κἂν μὴ μαθὼν τὰ ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἐπεσταλμένα, μηδὲν ἄλλο ψηφίσασθαι, ἢ ἅπερ ταῦτα, ἅπερ οἱ μαθόντες ἐκ λακεδαίμονος, παραινοῦσιν. Ἦλθον δὲ τοὺς βοιωτούς. οἱ λακεδαιμόνιοι. Τὸ πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. ὑπὸ τῶν βοιωτῶν.

Ἅμα δὲ τῷ ἦρι. ἀρχομένῳ. Οὓς ἔφασαν πέμψειν. οἱ βοιωτοί. Καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν.

μονομερῆ

μονομερῆ. Μὴ μονωθῶσι. τῆς συμμαχίας. Τούς τε ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα, ᾤοντο δηλονότι. Ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες. διανοίᾳ ἐπηρμένῃ, ἀλλ' ἐλπίζοντες, ἤτοι φροντίζοντες. Οἱ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι. ὡς ἐν τῷ παρόντι φησὶν ἡγοῦντο κράτιστον εἶναι πρὸς λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιήσασθαι, ὡς ἂν ἐνδέχηται καὶ ἡσυχάζειν. Ἐκ τῶν παρόντων. ἤγουν ἐκ τῶν δυνατῶν. Ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ. ἤγουν καθὼς ἂν συγχωρῇ ὁ καιρός.

Ἀφικόμενοι αὐτῶν. τῶν ἀργείων. Δίκης ἐπιτροπήν. κρίσεως φροντίδα. Νέμονται δ' αὐτὴν λακεδαιμόνιοι. ἤγουν τὴν νομήν, καὶ τὸ κέρδος ἔχουσι. Πάντως φίλον ἔχειν. ἐξ ἀνάγκης. Καὶ συνεγράψαντο. συνθήκην ἔγγραφον δεδώκασι. Δέξαι τῷ πλήθει. τὴν συγγραφήν, ὡς τὸ εἰκός. Ἐς τὰ ὑακίνθια. εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ὑακίνθου. Μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον. ἀθηναίους, καὶ Βοιωτούς. Ἀλλὰ κοινῇ νέμειν. ἤγουν κοινὴν νομὴν ἔχειν ἐν αὐτῷ. Δεινὰ ἐποίουν. ἐδεινοπάθουν. Ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ. ἄνευ τῶν ἀθηναίων.

Τά τε ἄλλα ἐσκόπουν. περιμελῶς ἀνελογίζοντο. Ὅσα ἐξελελοίπεσαν. ὅσα ἐποίησαν ἐάσαντες τὴν συνθήκην. Ὥστε χαλεπῶς. σὺν ὀργῇ. Εὐθὺς ἐνέκειντο. ἤγουν πιστοὶ ἦσαν πείθοντες. Ἀξιώματι δὲ προγόνων. εὐγενείᾳ. τὸ γένος τῶν τοῦ ἀλκιβιάδου προγόνων, πρόξενον ἦν λακεδαιμονίων. ὁ δὲ πάππος ὁ τοῦ ἀλκιβιάδου, ἀπεῖπε τὴν προξενίαν. αὖθις τε ὁ ἀλκιβιάδης ἀνέλαβεν αὐτήν, καὶ ἤχθετο, ὅτι οἱ λακεδαιμόνιοι διὰ νικίου τὰς σπονδὰς ἐποιήσαντο, αὐτὸν δὲ πρόξενον ὄντα, ὑπερεῖδον, καὶ ἠτίμασαν. Μᾶλλον χωρεῖν. τοὺς ἀθηναίους. Ἀλλὰ καὶ φρονήματι. ὄγκῳ. ἐπάρσει. Καὶ κατὰ τὴν παλαιάν. ἤγουν διὰ τὴν παλαιάν. Διενοεῖτο. σκοπὸν εἶχεν. Ἐλασσοῦσθαι. ἀδικεῖσθαι. Ἀλλ' ἵνα ἀργείους σφίσι. τοῖς ἀθηναίοις. Καθεστῶτας αὐτούς. τοὺς ἀθηναίους. Οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν. τοῖς ἀργείοις. Ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς ἀργείους. τοῖς λακεδαιμονίοις. Καὶ αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων. ἐξουσίαν ἔχοντες περὶ τῶν ὅλων, ὡς ὅ, τι ἂν οὗτοι καταστήσωσιν, ἀρεστὸν ἂν γένοιτο τοῖς λακεδαιμονίοις. Ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος. καταπείσωσι.

Καὶ ἀπωσθῇ ἡ ἀργείων. γράφεται ἀρεστῇ. Πίστιν αὐτοῖς δούς. ὅρκον βέβαιον. Ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν. ἢν μὴ φανερῶς εἴπωσι. Νικίου τε ἀρεστῆσαι. ἤγουν τῆς φιλίας τοῦ νικίου ἀρεστῆσαι τοὺς λακεδαιμονίους. Διαβαλὼν αὐτούς. ὑβρίσας. Ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες. οἱ πρέσβεις τῶν λακεδαιμονίων. Ἐσήκουόν τε. οἱ ἀθηναῖοι. Εὐθὺς παραγαγόντες. ἤγουν εἰσαγαγόντες. Καὶ περιέχοντας τὰ πρὸς ἀργείους. ἤγουν τὴν συμμαχίαν τῶν ἀργείων. Πέμψαι ἔτι ὡς αὐτούς. τοὺς λακεδαιμονίους. Λέγων ἐν μέρει. ὁ νικίας. Σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων. καλῶς φερομένων. Ὧν καὶ αὐτὸς ἦν. εἷς δηλονότι. Ἄνευ ἀλλήλων. τῶν ἀθηναίων, καὶ λακεδαιμονίων. Ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς γράφεται ὡς περεῖγ' αὐτούς, Τὸ μὲν ἀθηναίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἕως τοῦ, καὶ μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐν ἄλλῳ οὐ κεῖται. Καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν ἀθηναῖοι. ζητῶσι. Πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν. ἐξ ἧς οἱ πολέμιοι ὡρμήθησαν. Ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας. τινάς.

Τὴν ἐπαγγείλασαν. ζητήσασαν. Ἡ βουλή, καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. οἱ ἐπιδημοῦντες ἄρχοντες. ἐν ἀθήναις, ἡ βουλή. ἐν ἄργει, ἡ βουλή. ἐν μαντινείᾳ, οἱ δημιουργοί. ἐν ἤλιδι, οἱ δημιουργοί. αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. οἱ ὀγδοήκοντα. ἡ βουλή. αἱ ἄλλαι ἀρχαί. οἱ τὰ τέλη ἔχοντες. οἱ πρυτάνεις. αἱ ἀρτῦναι. οἱ θεωροί. οἱ πολέμαρχαι. οἱ ἑξακόσιοι.

οἱ θεσμοφύλακες. Οὐκ ἀπείρηντο. οὐκ ἀπηγορεύθησαν. Οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων. ἤγουν τῶν ἀργείων. Ἦν ἐν τῷ ὀλυμπικῷ. γράφεται ἦν ἔκτῳ ὀλυμπικῷ. Μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι. ἤγουν καταδικάσαι τοὺς ἠλείους εἰς τὸ λέπρεον. Καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν. τῶν ἠλείων. Καὶ οὐ προσδεχομένων. πόλεμον δηλονότι. Οἱ δὲ λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον. ἀντὶ τοῦ ἀντέλεγον. ἐκ διαδοχῆς ἀπεκρίνοντο. Καὶ ὁ παρὰ θεῷ γίνεται, ὠφέλεται. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον). οἱ λακεδαιμόνιοι. Αὖθις τάδε ἠξίουν. οἱ ἠλεῖοι. Ἀπομόσαι ἐναντίον. κυρῶσαι διὰ ὅρκου ἐνώπιον. Οἱ δὲ ἄλλοι ἕλληνες ἐθεώρουν. τῆς θεωρίας μετεῖχον. Μὴ βίᾳ θύσωσιν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἦλθον δὲ αὐτοῖς. τοῖς ἠλείοις. Χίλιοι ἑκατέρων. τουτέστι δισχίλιοι. Ὑπέμεινον τὴν ἑορτήν. προσεδέχοντο τὴν ἑορτὴν τῶν ὀλυμπίων. Τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους. τοῦ ἅρματος. Ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον. διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι λακεδαιμονίοις ἀγωνίζεσθαι. Καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθε. τοῖς λακεδαιμονίοις οὕτω παρῆλθεν. Οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ. ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐπὶ βλάβῃ ἄλλης τινὸς γῆς. Τὸ χωρίον. ἡ ἡράκλεια. Ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. ἐξεδίωξαν

οἱ Βοιωτοί. Καὶ τοῦ αὐτόθεν ἀπὸ πελοποννήσου. Καὶ παραλαβών. τινὰς δηλονότι. Τά τε ἄλλα ξυγκαθιστῇ. βεβαιοτέρους ἐποίει. Βοηθήσαντες, διεκώλυσαν. μετὰ βοηθείας δραμόντες. Καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας. ταύτης δηλονότι. Βραχυτέραν ἔσεσθαι. διὰ βραχέος διαστήματος. Οὐ δὲ αἱ πόλεις. αἱ λακωνικαί. Οὐ προὐχώρει. ἤγουν καλὰ ἐφαίνετο.

Μετὰ τὸν μέλλοντα. μῆνα δηλονότι. Καρνεῖος δ' ἦν μήν. τὸν γὰρ καρνεῖον πολλὰς ἔχοντος ἱερὰς ἡμέρας, ἢ καὶ πάσας ἱεράς, μᾶλλον οὐκ ἐστρατεύοντο. Καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην. ἐπιτηροῦντες. καιροφυλακοῦντες. ἔνιοι δέ, ἑορτάζοντες διὰ παντὸς τὴν ἡμέραν ταύτην, τότε ἀπροσδοκήτως τοῖς ἐπιδαυρίοις ἐπέπεσον. Ἱερομηνία. ἡ ἑορτώδης ἡμέρα. Τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο. εἰς βοήθειαν δηλονότι. Ὧν τινες οἱ μέν. ἀφ' ὧν. Τὸν μῆνα προὐφασίσαντο. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν δηλονότι, ἀντὶ τοῦ λέγοντες εἶναι ἱερομηνίαν. Τοῖς ἔργοις ὁμιλεῖν. γράφεται ὁμολογεῖν. Καὶ πεισθέντες, ᾤχοντο. οἱ πρέσβεις δηλονότι. Ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες. ἑνωθέντες. Τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο. καλὰ δηλονότι. Ἐβοήθησαν. μετὰ βοηθείας ἦλθον. Ἐς ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. εἰσέβαλον πέμψαντες. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες. οἱ ἀργεῖοι τοῖς ἀθηναίοις ἔλεγον, ὅτι ἐὰν μὴ εἰσαγάγωσι πάλιν ἐς πύλον τοὺς εἵλωτας, καὶ μεσσηνίους, οὓς ἐξήγαγον ἐκ πύλου διὰ τὰς πρὸς μεσσηνίους συνθήκας, ἀδικήσεσθαι αὐτοὶ οἱ ἀργεῖοι. ἔνιοι δέ, αὐτοὶ οἱ ἀθηναῖοι ἤκουσαν. Ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν, οἱ ἀθηναῖοι. Ἀδικήσεσθαι αὐτοί. ἤγουν ἀδικηθήσεσθαι οἱ ἀργεῖοι. Τῇ μὲν λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν. ἣν ἔστησαν οἱ ἀθηναῖοι ἔχουσαν τὰς λακωνικὰς σπονδάς. Εἵλωτας λῄζεσθαι. ὥστε λῄζεσθαι. Τὰ δ' ἄλλα. ἤγουν κατὰ τὰ ἄλλα. Οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς. ἤγουν ἐκ φανερᾶς παρατάξεως. Ἐνέδραι δέ, καὶ καταδρομαί. λεληθυῖαι ἐπιθέσεις. Ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον. συμμαχίας δηλονότι. Καὶ τἄλλα ἐν τῇ πελοποννήσῳ. ἔθνη δηλονότι. Τὰ μέν, ἀφειστήκει. τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι. τουτέστιν. ἦλις καὶ μαντίνεια. Τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχεν. ἤγουν ἐστασίαζον. τουτέστιν, ἡ κόρινθος. Ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά. ἤγουν κακόν. Καὶ οἱ ἔξωθεν. πελοποννήσου δηλονότι. Ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τότε πρῶτον. ἀργεῖοι προαισθόμενοι τήν τε πρώτην τῶν λακεδαιμονίων παρασκευήν, καὶ αὖθις προχωροῦντας τοὺς λακεδαιμονίους ὑπὸ φλιοῦντος ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἰδίοις συμμῖξαι συμμαχίαν, τότε καὶ αὐτοὶ ἐστράτευσαν. ἔνιοι δὲ τὸ τότε, πρῶτον ᾠήθησαν σημαίνειν ἐν τῷ τότε καιρῷ. Προσμῖξαι ἐχώρουν. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς τοῖς ἀργείοις. Ὡς μεμονωμένοις. ἐρήμοις συμμάχων. Ἀναστήσας τὸν στρατόν, καὶ λαθών. τοὺς ἀργείους δηλονότι. Ἄλλην ἐχώρησε χαλεπήν. δύσοδον. Εἶργον τὴν ὑπὸ νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν. ὠρεῖσο. Ἀλλὰ καταβάντες. οἱ ἀργεῖοι. Ἐς μάχην παρετάσσοντο. φανερὰν δηλονότι. Οἱ λακεδαιμόνιοι εἶργον. ὥστε μὴ ἔρχεσθαι εἰς τὴν πόλιν. Τῆς πόλεως. τοῦ ἄργους. Ἵπποι δὲ αὐτοῖς. ἤγουν τοῖς ἀργείοις. Ἀλλ' ἐν καλῷ. ὑπὸ συμφέροντι. Πρόξενος. φίλος.

Ὅσον οὐ ξυνιόντων. ἤγουν ὅσον οὐκ ἤδη μελλόντων. Καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατόν. ἔστρεψεν. Εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο. ἤγουν προηγεῖτο. Παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν. τοῖς ἀργείοις. τῆς τύχης δούσης ὑπὸ συμφέροντι συμβαλεῖν. Καὶ πανταχόθεν αὐτοῦ τῶν ἀργείων. Ἄξιον τῆς παρασκευῆς. οὔσης μεγάλης δηλονότι. Τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθε. τῶν στρατοπέδων. Ὤφθη δὲ μάλιστα. Ἀκριβῶς. Ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν νεμέᾳ. ζητεῖται πῶς τριχῇ διαιρεθέντος τοῦ τῶν πελοποννησίων στρατεύματος εἰς φλιοῦντα, καὶ ἑνὸς μόνου μέρους τὴν ὑπὸ νεμέαν ἰόντος, τῶν δὲ ἄλλων ἄλλοις χρησαμένων ὁδοῖς, καὶ οὐδαμοῦ συμμιξάντων, ἔφη ἀθρόους αὐτοὺς ὦφθαι περὶ νεμέαν, μήποτε δὲ μετὰ τὰς σπονδὰς ἀναχωροῦντα τὰ τρία μέρη ὀπίσω, ὑπὸ φλιοῦντα, ἐν νεμέᾳ πάντα ἐγένετο. εὔπορος γὰρ ἤδη ἡ ὁδός. καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀργεῖοι ἐγγύθεν πάντας ἥξειν ἐπὶ τὴν μάχην προσδεχόμενοι, προαπήντων εἰς τὴν νεμέαν. Καὶ οὗτοι πάντες λογάδες. ἐκλελεγμένοι. Ἔτι προσγενομένη. προστεθεῖσα. Διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. μεμερισμένως εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα. Νομίζοντες κἀκεῖνοι. οἱ ἀργεῖοι. Πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει. πλησίον. Ἀναχωρήσαντες. εἰς τὴν πόλιν δηλονότι. Περιγίγνεται. σώζεται. Ἐδήμευσαν αὐτοῦ. δημοσίᾳ ἐποίησαν. Τὸν ἀρκαδικὸν πάντες. τὸν παρὰ ὁμήρῳ πολύμηλον. Προσγενέσθαι σφίσι. προσκτηθῆναι. Ἦσαν αὐτόθι. ἐν τῷ ὀρχομενῷ. Καὶ προσέθεντο οἱ ἀργεῖοι. συνῆλθον τῇ γνώμῃ. Ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα. ἤμελλον τοῦ κατὰ τὴν πόλιν πραγμάτων. Σφίσιν ἄργος. τοῖς λακεδαιμονίοις. Παρασχὸν καλῶς. ἀντὶ τοῦ συμβάντος καλῶς τοῦ χειρώσασθαι αὐτούς. Ἀθρόους γὰρ τοσούτους. ἤγουν πολλούς. Καὶ τοιούτους: ἤγουν ἀνδρείους. Οὐ ῥᾳδίως εἶναι

λαβ

λαβεῖν, ἀντὶ τοῦ συλλαβεῖν. Ὁ δὲ, πρὸς ταῦτα. ὁ ἆγις. Ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας. ἐκλύσειν. Ἐν τῷ παρόντι. τῷ τότε καιρῷ, ὅτε ὠργίζοντο. Ὧν μὴ κύειον. τὸ ἄδειν. Παρὰ τῶν ἐπιτηδείων. τῶν γὰρ τῆ τε γέα. Ὅτι εἰ μὴ προέσονται ἐν τάχει. οἱ λακεδαιμόνιοι. Καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἡ στρατιὰ βοηθήσουσα. Καὶ οἷα οὔπω πρότερον. γράφεται καὶ ὡς οὔπω. Ἐχώρουν δὲ ἐς ὀρέσθειον. οἱ βοηθήσοντες. γράφεται ἐς ὀρέστειον. Ἀρκάδων. ἤγουν ἐκ τῶν ἀρκάδων. Ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου. ἤγουν εἰς τὴν λακεδαίμονα. Ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο. ἐξαίφνης. Ξυνέκλει γὰρ διαμέσου. ἀντὶ τοῦ ἐν μέσῳ γὰρ οὖσα ἡ πολεμία γῆ, ἐφύλαττεν αὐτούς, ἢ ὃ μᾶλλον ἀπέκλειε τοῖς ἐξ ἄργους. Ἀναλαβόντες. ἤγουν ἀναστήσαντες, καὶ λαβόντες. Τοὺς παρόντας ἀρκάδων. ἤγουν ἐκ τῶν ἀρκάδων. Πρὸς τῷ ἡρακλείῳ. ναῷ δηλονότι. Χωρίον ἐρυμνόν. ὀχυρόν. Καὶ δυσπρόσοδον. δυσέμβατον.

Αὐτοῖς ἐπῄεσαν. τοῖς ἀργείοις δηλονότι. Ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων. λακεδαιμονίων. Ἄγιδι ἐπεβόησεν. ἤγουν ἐνώπιον πάντων. Ὅτι διανοεῖται. ὁ ἆγις. Κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι. τὸ προγεγονός, τὴν νῦν δηλονότι. τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν ἐξ ὀρέστου τοῦ ἀγαμέμνονος ῥυθεῖσαν, ὅστις τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, τῷ τῆς μητρὸς φόνῳ ἐθεράπευσε. Τῆς ἐξ ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως. διὰ τὴν ἐξ ἄργους δηλονότι ἀναχώρησιν, ἐν αἰτίᾳ γενομένην, νῦν ἀκαίρως αὐτὴν προθυμεῖσθαι ἀναλαβεῖν, καὶ ἐπανορθῶσαι τὴν τότε γενομένην ἁμαρτίαν. Ἀνάληψιν. θεραπείαν. Ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτό. ἀντὶ τοῦ ἄλλο τι δόξαν, ἢ κατὰ τὸ αὐτό, ἤτοι ἢ περὶ αὐτό. Ἀπῆγεν. εἰς τοὐπίσω ἔστρεψε. Τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε. μετωχέτευεν. Ὁποτέρωσε ἂν ἐκπίπτῃ. εἰς ὁποτέραν πόλιν ῥέει. Πολεμοῦσιν. ἀλλήλοις δηλονότι. Βοηθοῦντας. βοηθήσοντας. Καταβιβάσαι. ἀντὶ τοῦ, ἀνάγκην αὐτοῖς τοῦ καταβῆναι παρασχεῖν, ἀντὶ τοῦ ἄλλο τι δόξαν, ἢ περὶ τὸ αὐτό. Περὶ τὸ ὕδωρ. πρὸς τῷ ὕδατι.

Τῇ ἐξ ὀλίγου. καιροῦ δηλονότι. Ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες. οἱ λακεδαιμόνιοι. Ἀπέκρυψαν. ἑαυτοὺς δηλονότι. ἀφανεῖς ἐγένοντο. ἰδίως μέν, ἐπὶ τῶν ὁπλιζομένων, καὶ οὐκέτι ὁρωμένων, λέγεται ὅτι ἀπέκρυψαν. Καὶ σφεῖς ἡσύχαζον οἱ ἀργεῖοι. Αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον. ἐμέμφοντο. Καλῶς ληφθέντας, εὐκαίρως, καὶ βεβαίως ἀποληφθέντας. Οἱ μέν, σώζονται. οἱ λακεδαιμόνιοι. Σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ ἀργεῖοι. Ἢν περιτύχωσι. τοῖς λακεδαιμονίοις. Ὁρῶσι δι' ὀλίγου. ἐξαίφνης. Ἐν τάξει τε ἤδη πάντας. παρατεταγμένους. Διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως. χωρὶς ἀναβολῆς, καὶ μελλήσεως. Ἡ παρασκευή. ἐφόπλισις. Ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν. εἰς τὴν σύνταξιν. Ἑκάστα ἐξηγουμένου. ἀντὶ τοῦ διατάττοντος. ἑρμηνεύοντος. Βασιλέως γὰρ ἄγοντος. ἡγεμονεύοντος. ὅρα τὴν τάξιν τῆς ἀρχῆς. α, βασιλεύς. β, πολέμαρχος. γ, λοχαγός. δ, πεντηκοντήρ. ε, ἐνωμοτάρχης. ς, ἐνωμοτία. Κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι. διὰ τούτων χωροῦσι, καὶ ταχέως διέρχονται. Σχεδόν γάρ τι πᾶν. σχεδὸν ἅπαν τὸ τῶν λακεδαιμονίων στρατόπεδον, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί. Καὶ τὸ ἐπιμελές. ἡ ἐπιμέλεια τοῦ πράγματος. Τοῦ δρωμένου. ἤτοι τῶν ἐπιγινομένων. Σκιρῖται. λόχος λακωνικὸς οὕτω λεγόμενος. Βρασίδειοι. οἱ μετὰ βρασίδου. Καὶ παρ' αὐτούς, πλησίον. Ἡραιεῖς. λεγόμενοι δηλονότι. Οἱ δ' ἐναντίοι. οἱ ἀργεῖοι, καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν. Αὐτοῖς. τοῖς λακεδαιμονίοις. Τῶν ἐς τὸν πόλεμον. τῶν πολεμικῶν. Δημοσίᾳ παρεῖχεν. ἤτοι δημοσίᾳ ἤσκει αὐτούς. ἢ ὥστινες, ἐξουσίαν παρεῖχε τοῦ ἀσκεῖν αὐτούς. Τὸ ἐπώνυμον κέρας ἔχοντες. τῶν ἀριστερῶν συντάξεων δηλονότι. Ἑκατέρων δὲ ἢ ξύμπαντας. τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἀργείων. Τὸ κρυπτόν, ἠγνοεῖτο. διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν, διὰ τὸ ἔθος εἶναι λακεδαιμονίοις πάντα κρύφα πράττειν. Διὰ τὸ ἀνθρώπειον. διὰ τὸ περὶ τῶν οἰκείων, καὶ μάλιστα περὶ τοῦ ἰδίου πλήθους κομπάζειν τοὺς ἀνθρώπους. Παραγγελλόμενον πλῆθος. ἡ πεντηκοστὺς συνίσταται ἀπὸ ἀνδρῶν ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. ὁ δὲ λόχος. τούτων τετραπλασίων, γίνεται ἀνδρῶν πεντακοσίων καὶ δυοκαίδεκα. οἱ δὲ ἑπτὰ λόχοι, ἄνδρες τρισχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοηκοντατέσσαρες. ὥστε μετὰ τῶν ἑξακοσίων σκιριτῶν, γίνονται ἄνδρες οἱ πάντες λακεδαιμονίων, τετρακισχίλιοι ἑκατὸν ὀγδοηκοντατέσσαρες. ἡ γὰρ πεντηκοστύς, ἑκκαίδεκα εἶχε τοὺς πρωτοστάτας. ὁ δὲ λόχος, ἑξηκοντατέσσαρας. οἱ δὲ ἑπτὰ λόχοι, γίνονται τετρακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη. ἀλλήλοις δηλονότι τὰ στρατεύματα. Τὴν μέν, μὴ πειρασαμένοις. τουτέστι, τὴν ἀρχήν. Τῆς δὲ, μὴ αὖθις. τῆς δουλείας.

λόχοι ἑπτά.	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ
	νννν	νννν	νννν	νννν	νννν	νννν	νννν
πεντηκοστῦς, κη.	ἔχει ἑκάστη πεντηκοστὺς, ἐνωμοτίας. δ. καὶ γίνονται τῶν ζ λόχων,						
πεντηκοστῦς, κη.	ις	ις	ις	ις	ις	ις	
ἐνωμοτίαι, ριβ.	ἔχει ἑκάστη ἐνωμοτία, ἄνδρας λβ, ὡς γίνεσθαι τὸν πάντα στρατόν, ἀν-						

δρας τρισχιλίους, πεντακοσίους, ὀγδοήκοντα τέσσαρας. Καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων. νόμους πολεμικοὺς λέγει τὰ ᾄσματα, ἅπερ ᾖδον οἱ λακεδαιμόνιοι μέλλοντες μάχεσθαι. ἢ γράφειν προτρεπτικά. ἐκάλουν δὲ ἐμβατήρια. ἡ δὲ διάνοια, ἕκαστος τῶν λακεδαιμονίων αὐτοῖς παρεκελεύοντο ἀγαθοῖς οὖσι, μεμνῆσθαι ἃ μεμαθήκεσαν, καὶ ἠπίσταντο. ἐποίουν δὲ τοῦτο ᾄδοντες.

Εἰδότες ἔργων. εἰδότες ὅτι τὰ πλείω σώζεται ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς ἔργοις μελέτης ἐκ πολλοῦ γεγονυίας. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν. ἡ ξυνέλευσις τῶν στρατευμάτων. Ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες. ἰσχυρῶς, καὶ σὺν ὀργῇ. Καὶ ὑπὸ αὐλητῶν. ἤγουν μετά. Οὐ τοῦ θείου χάριν. ὕμνου δηλονότι. Ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς. ἠρεμαίως. Προσέλθοιεν. καὶ ὅπως εἰ προσέλθοιεν, μὴ διασπασθείη αὐτῶν ἡ τάξις. Ἐν ταῖς προσόδοις. ἐν ταῖς προσβολαῖς. ἐν ταῖς ἑνώσεσι. Προστέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον. ἀντὶ τοῦ σκέπειν, καὶ προσάγειν. ἀπὸ μὲν τοῦ στέλλειν, καὶ στολὴ ὠνομάσθη. ἀπὸ δὲ τοῦ προσάγειν, τὸ προστέλλειν δύναται λέγεσθαι. δῆλον δὲ, ἐκ τοῦ ἀπάγειν. ἀποστέλλειν, προσάγεσθαι. Τῆς συγκλείσεως. καὶ νομίζειν τῷ πεπυκνῶσθαι ὑπ' ἀλλήλων πεφράχθαι, εὐσκεπαστότερον παρὰ τὸ διεστάναι ἀπ' ἀλλήλων. Προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεί. μὴ κατὰ δόρυ τοῦ ἐναντίου ἔχειν τὰ γυμνὰ τοῦ σώματος. τουτέστι, τὰ δεξιά. Καὶ τότε περιέσχον μέν. ἐκυκλώσαντο περικάμψαντες. Εἰς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο. τὸ μέσον κενόν. Καὶ ἐσβαλόντας, πληρῶσαι. τὸ διάκενον δηλονότι. Νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ. νομίζων τό, τε δεξιὸν τῶν λακεδαιμονίων ἔτι ὑπερέχειν τῶν ἐναντίων, καὶ τὸ εὐώνυμον τὸ κατὰ τοὺς μαντινέας ἐν ἀσφαλείᾳ ἔσεσθαι, ὡς ἂν μὴ δυνάμενον κυκλωθῆναι. Μὴ θελῆσαι παρελθεῖν. καὶ οἱ πολέμαρχοι οὐκ ἠθέλησαν εἰς τὸ διάκενον ἀγαγεῖν τοὺς λόχους. Ὕστερον φθάνειν. συνέβη δηλονότι. Μαλακισθῆναι. χαύνους γενέσθαι. Καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι. καὶ φθάσαι τοὺς πολεμίους τοῖς λακεδαιμονίοις μίξαι, πρὶν εἰς τὸ διάκενον παρελθεῖν τοὺς δύο λόχους. Καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ. τοῦ ἄγιδος. Ὡς οὐ παρῆλθον. ἤγουν ἐπὶ τὸ μέρος τῶν σκιριτῶν. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο. οἱ λακεδαιμόνιοι δηλονότι. Καὶ κυκλωσάμενοι, ἔτρεψαν. τοὺς λακεδαιμονίους. Ἐς τὰς ἁμάξας. ἀντὶ τοῦ ἔσω τῶν ἁμαξῶν. Καὶ πεντελόχοις. ἅμα ἀναγνωστέον πεντελόχοις. Οὐ δὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ἐλθεῖν δηλονότι. Εὐθὺς ἐνδόντας. τραπέντας. Ἐκυκλοῦτο. ἐκύκλου. Τῷ περιέχοντι. τῷ ἰσχυρῷ. Ἐπὶ τὸ νικώμενον. μέρος δηλονότι. Οὐ δὲ μακρὰ ἦν. ἐπὶ πολὺ διάστημα. Πλείστου δὴ χρόνου. ἤγουν διὰ πλείστου. Τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον. ἀπεγύμνουν. Καὶ οἱ στρατηγοί. τῶν ἀθηναίων. Οὐκ ἐταλαιπώρησαν. οὐ κακῶς ἔσχον ἐν τῷ πολέμῳ. Ἀπογενέσθαι. ἀποβῆναι. Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῷ ἀπόλλωνι ἑορτὴν λέγει. Ὡς ἔρημον οὖσαν. τοῦ στρατεύματος. Ἐξεπαύσαντο. ἀπέκαμον τοῦ περιτειχίζειν. Ἐπειδὴ τὰ κάρνεια ἤγαγον. ἑώρτασαν. Ἦσαν δὲ αὐτοῖς. ἐν τῷ ἄργει. Ἐπιτήδειοι. φίλιοι. Τὸν δῆμον τὸν ἐν ἄργει καταλῦσαι. τὴν δημοκρατίαν. Ἐνδύναν τὸ πείθειν τοὺς πολλούς. ἤγουν καταπεῖσαι ὁμολογῆσαι, καὶ συνθέσθαι. Δύο λόγω φέρων. εἰς τὸ ἄργος. Καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας. ἐν τῷ ἄργει. Πράσσοντες ἤδη. τὸ τῆς ἑνώσεως. Καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες. ἤγουν ἀναισχυντοῦντες, καὶ εἰς τὸ φανερὸν λέγοντες. Καττάδε δοκεῖ. δωριστί. ἀντὶ τοῦ κατὰ τάδε. Ἐξ ἐπιδαύρου. ἐξελθεῖν δηλονότι. Ἴσην ἐπὶ κακῷ. αὐτῆς τῆς γῆς δηλονότι. Οἴκαδ' ἀπιάλλειν. ἐπιπέμπειν. στέλλειν. Τοῖς δὲ ἔταις, κατὰ τὰ πάτρια δικάζεσθαι. τοὺς δὲ πολιτευομένους ἐν μιᾷ ἑκάστῃ πόλει, δι' ἀλλήλων λύειν τὰ διάφορα. Τὰ πράγματα τιθέμενοι. διατιθέμενοι. οἰκονομοῦντες. Τὰ τείχη ἐκλιπόντες. τῆς ἐπιδαύρου. Καὶ τάτε ἄλλα θυμῷ ἔφερον. ἐφέροντο. Ἀμφότεροι πρέσβεις. ἀργεῖοι, καὶ λακεδαιμόνιοι. Καὶ τοὺς ἀργείους ἑώρα. ἀποστάντας. Ἐκ τῆς ξυμμαχίας. τῶν ἀθηναίων. Οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον συμφερόντως τοῖς λακεδαιμονίοις. ἁρματιζόντως. Καὶ ἀναθαρσήσας. ἀναλαβόντες αὖθις ἐλπίδας ἀγαθάς. Ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις. τοῖς ἐναντίοις ὀλιγαρχοῦσι. Τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας. ἑορτὴ τῶν λακεδαιμονίων, ἐν ᾗ γυμνοὶ ἠγωνίζοντο.

Ἐν τῇ πόλει. τῶν ἀργείων. Μετεπέμποντο οἱ φίλοι. οἱ ἐν τῷ ἄργει. Οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος. ἤτοι πρὸ πλείονος χρόνου. Δεομένων τῶν διαπεφευγότων. ἤγουν, καὶ ταῦτα δεομένων. Γυμνοπαιδίας ἦγον. ἑώρταζον. Πάλιν προσαγόμενός τε. οἰκειούμενος. Σφᾶς ὠφελήσειν. τοὺς ἀργείους δηλονότι τοὺς ἀθηναίους. Ἐς θάλασσαν. ἐς τῆς θαλάσσης. Τειχιζόντων. τῶν ἀργείων. Ὑπῆρχε δὲ ἐξ αὐτῶν. τοῖς λακεδαιμονίοις. Αὐτόθεν πρασσομένων. ἐκ τοῦ ἄργους. Καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. οἱ λακεδαιμόνιοι. Οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν. τῶν φυγάδων τῶν ἀργείων ἐν τῇ φλιασίᾳ κατῴκουν. Κατέκλεισαν δέ. τουτέστιν τοὺς εἰσαγωγίμους, ἢ τῆς θαλάττης αὐτοὺς ἀπέκλεισαν. Ξυνωμοσίαν. ἔνορκον ξυμμαχίαν.

ξυμμαχίαν. Ἐκείνου ἀπάραντος, ἀντὶ τοῦ ἀναπεισθέντος. οὐδ᾽ ἑτέρων ὄντες. γράφεται μεθ᾽ ἑτέρων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ Ἀθηναίων. Γῆν ἀδικεῖν τῆς γῆς, βλάπτειν. Καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν. διηριθμημένοις μόνοις, καὶ ἐντίμοις. Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος. ἐπειδὴ οὐ παρὰ τῷ δήμῳ κελεύετε ἡμᾶς ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἵνα μὴ συνεχοῦς ῥήσεως γινομένης, καὶ ἐναποτεινομένου λόγου, ὑποκλέψῃ τὸ πλῆθος ἡμῶν ἀπατᾶσθαι, ὡς ἂν ἅπαξ ἀκούσαντες πιθανῶν μὲν λόγων, ἐλέγχους δὲ οὐ παρεχομένων, οὐδ᾽ ἀποδείξεις. γινώσκομεν γὰρ ὅτι ταῦτα ὑπονοήσαντες, πρὸς τοὺς ἄρχοντας ὑμῶν μόνους ἠγάγετε ἡμᾶς, ὃ ὑμεῖς οἱ προεστῶτες ἀσφαλέστερον ποιήσετε. εἴκασται γὰρ ὃ λέγομεν δοκιμάζοντες πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως ἔχειν ἀποκρίνεσθε, τουτέστι, διὰ πλειόνων λόγων κρίνετε. ἐν πᾶσιν ὁ Θουκυδίδης ἔφυγε τὴν συνήθειαν. οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν ταῦθα. ἀντὶ γὰρ δημηγορίας, διαλογόν τινα τῶν Μηλίων, καὶ Ἀθηναίων ἐτόλμησε συνθεῖναι. Ἀκούσαντες ἡμῶν. τῶν Ἀθηναίων. Γινώσκομεν γὰρ ὅ,τι ἐστὶ φρονεῖ. Βούλεται. τοῦτό ἐστι σκοπὸς τοῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας προσαγωγῆς. Ἡ ἐς τοὺς λόγους ἀγωγή. προσαγωγή. Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ᾽ ἡσυχίαν ἀλλήλους. ἔστι μὲν περὶ τοὺς λόγους εὐγνωμοσύνης, οὐκ ἄν τις μέμψαιτο ὑμῖν. ἠρέμα γὰρ, καὶ κατὰ σχολὴν ἀλλήλους ἀξιοῦτε πείθεσθαι. ἤδη δὲ πολεμοῦντες ὑμῖν, οὐκέτι εὐγνωμονεῖτε οὐδὲ ὅμοια οἷς λέγετε. ποιεῖτε. κριταὶ γὰρ ἥκετε τῶν λόγων, ὧν λέγετε αὐτοί. καὶ γνώριμον ὑμῖν τὸ τέλος, ἐκ τῆς κρίσεως. ὅτι νικῶντες μὲν ὑμᾶς τοῖς δικαίοις, καὶ διὰ τοῦτο μὴ θέλοντες προχωρεῖν, εἰς πόλεμον εὐθὺς καταστησόμεθα. πεισθέντες δὲ ἴσως δικαιότερα ἡμῶν λεγόντων, δουλείαν κατ᾽ αὐτῶν καταψηφιούμεθα. Τῶν λεχθησομένων. ὑπό τε ὑμῶν, καὶ ὑμῶν δηλονότι.

Καὶ τὴν τελευτήν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ὁρῶμεν ἡμῖν δηλονότι. Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων. εἰ μὲν ὑπονοήσαντες περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι συνεληλύθατε, ἢ ἄλλό τι σκεψόμενοι, καὶ μὴ περὶ σωτηρίας τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν παρόντων, ἡσυχίαν ἄγοιμεν ἄν. εἰ δὲ περὶ τοῦ δύνασθαι σωθῆναι συνεληλύθατε, λέγοιμεν ἄν. Ἢ ἄλλό τι ξυνήκετε. τὸ ἢ, ἀντὶ τοῦ εἴπερ. Εἰκὸς μὲν, καὶ ξυγγνώμη. εἰκὸς ὑμᾶς ἐν τοιούτῳ καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ, καὶ ὑπονοοῦντας, λέγοντας τρέπεσθαι. καὶ οὐ συγγινώσκετε ἡμῖν ὑποπτεύουσιν. Μετ᾽ ὀνομάτων καλῶν. λέξεων εὐπρεπῶν. Διαπράσσεσθαι. ἐπισταμένων καὶ ἡμῶν, καὶ ὑμῶν. Ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ. ὁ ἀνθρώπινος λογισμός φησι, τότε τὸ δίκαιον ἐξετάζεται, ὅταν ἴσην ἰσχὺν ἔχωσιν οἱ κρινόμενοι. ὅταν δὲ οἱ ἕτεροι προέχωσιν ἰσχύι προστάττουσι πᾶν τὸ δυνατόν. καὶ οἱ ἥττονες, οὐκ ἀντιλέγουσιν. Ἡ μὲν δὴ νομίζομέν γε. ἐπειδὴ ὑμεῖς ὦ Ἀθηναῖοι τοῦ συμφέροντος μᾶλλον ἀξιοῦτε στοχάζεσθαι, νομίζομεν ἡμῖν προσήκειν μὴ καταλύσειν τὸ κοινὸν ἀγαθόν. τουτέστι, τὸ πρᾶξαι τοῖς ἀσθενεστέροις χρῆσθαι. δεῖ γὰρ τοῖς κινδυνεύουσι τὰ προσήκοντα, καὶ τὰ δίκαια νέμεσθαι, καὶ μᾶλλον τῆς φιλανθρωπίας, ἢ περὶ τῆς πρὸς ἀκρίβειαν δικαίου τυγχάνειν τοὺς ἥττονας. ὃ δὴ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ἐστὶν ὦ Ἀθηναῖοι εἰ γὰρ δὴ μὴ πράως χρήσεσθε ἡμῖν αὐτοὶ σφαλέντες ποτὲ, παράδειγμα πάντων τοῖς ἄλλοις γενήσεσθε. μεγάλως γὰρ ὑμᾶς οἱ νικήσαντες τιμωρήσονται καὶ αὐτοὶ τοὺς περὶ ὑμᾶς χαλεποὺς γενομένους. Πείσονταί τινα ὠφεληθῆναι. ὅτι δὲ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ πάρεσμεν, τοῦτο δηλώσομεν. βουλόμεθα γὰρ ἄνευ πραγμάτων αὐτοί τε ὑμῶν ἄρξαι, καὶ ὑμᾶς σωθῆναι, συμφερόντως καὶ ἡμῖν, καὶ ὑμῖν. Σφαλέντων ἄν. τοῦ δικαίου. Ἡμεῖς δὲ, τῆς ἡμετέρας. ἂν καὶ καταλυθῇ φησιν ἡμῶν τὰ τῆς ἡγεμονίας, οὐκ ἀθυμοῦμεν περὶ τῆς καταστροφῆς. Λακεδαιμόνιοι γὰρ, καὶ πάντων οἱ ἄρχειν εἰωθότων ἑτέρων, οὐ χαλεπῶς τοῖς νικηθεῖσι προσφέρονται. ὥστε οὐ Λακεδαιμονίους δέδιμεν, ἀλλὰ τοὺς ὑπηκόους. οὗτοι γὰρ οὐκ εἰωθότες ἑτέρων ἄρχειν, ἐπειδὰν κρατήσωσι τῶν ἀρχόντων, ὠμότητα αὐτοῖς χρῶνται. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου, ἐν ἀδήλῳ κείσθω ὅπως ποτὲ ἕξει. Οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων. τοῦ πολέμου δηλονότι. Βουλόμενοι ἀπόνως μέν. οἱ Ἀθηναῖοι δηλονότι πρεσβεύουσιν. Ἀμφοτέροις σωθῆναι. καὶ ἡμῖν, καὶ ὑμῖν. Καὶ πῶς χρήσιμον. πῶς φησιν ὁμοίως χρήσιμον ὥσπερ ὑμῖν, ἄρξαι, οὕτως ἡμῖν δουλεῦσαι. Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα. ὅτι ὑμεῖς μὲν ἂν εὐθὺς ὑπακούσητε, οὐδὲν δεινὸν πείσεσθε. ἡμεῖς δὲ, εἰ μὴ διαφθείρητε ὑμᾶς, ἕξομεν ὑμῖν εἰς δέον χρῆσθαι. Οὐ γὰρ τοσοῦτον ὑμῶν. ἐχθροὺς μὲν ὑμᾶς ἐχόντων. οὐδὲν βλαβησόμεθα, μᾶλλον δὲ ὠφεληθησόμεθα, τεκμήριον τῆς ἰσχύος ἡμῶν, καὶ δήλωμα τοῖς ἀρχομένοις παρεχόντων, τὸ ὑμᾶς καταδουλώσασθαι, εἰ δὲ φίλους ποιησόμεθα, διὰ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν τοῦτο δρᾶσαι νομισθησόμεθα, ὡς φοβούμενοι ὑμᾶς. Σκοποῦσι δ᾽ ὑμῶν οὕτως. εἰπόντων τῶν Ἀθηναίων ὅτι οἱ σύμμαχοι ἀσθένειαν ἡμῶν καταγνώσονται, οἱ Μήλιοι ὑποφέροντές φασιν, εἰ οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν τοῦτο κρίνουσιν, εὔλογον. ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ τιθέναι, καὶ ὁμοίως ἀξιοῦν καταδουλοῦσθαι τούς τε μηδὲν προσήκοντας ὑμῖν ὥσπερ ἡμᾶς, καὶ τοὺς ἀποίκους μὲν ὑμῶν ὄντας,

ἀποστάν-

ἀρξάντας δὲ, καὶ διὰ τοῦτο χειρωθέντας. Ἄλλως τε καὶ νησιῶται. ἰσχύοντες ταῖς ναυσὶ μᾶλλον, ἢ περὶ τὴν ἤπειρον. οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν, δικαιολογίας μὲν ὅτι τοὺς ἡμετέρους ἀδίκως ἀρξάντας ἄρχειν νομίζουσιν, ὅτι τοὺς μὴ προσήκοντας ἡγοῦνται. τοὺς δὲ μὴ καταστραφέντας ὑπὸ ἡμῶν, οὐχὶ διὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ δι' ἰσχὺν μένειν ἐλευθέρους, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς μὴ ἐπιέναι, οὐ διὰ δικαιοσύνην, ἀλλὰ φοβουμένους. ὥστε εἰ καταστραφείητε, οὐ μόνον ἡμῖν παρέσεσθαι τὸ πλέον ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλεια προσέσται, ὡς ἂν μὴ καταφρονουμένοις ὑπὸ τῶν συμμάχων. Ὅσοι γὰρ νῦν μηδ' ἑτέροις ξυμμαχοῦσι. μήτε τοῖς ἀθηναίοις, μήτε τοῖς λακεδαιμονίοις. Πῶς οὐ πολεμώσεσθε. εἰς πόλεμον ἐμβαλεῖτε. Ὅταν ἐς τάδε. τὰ ἡμέτερα πάθη. Ἐν δὲ ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν. ἐν δὲ ἐκείνῳ οὐχ ἡγεῖσθε ἀσφάλειαν εἶναι, ἐν τῷ μὴ πειρᾶσθαι τοὺς μὴ προσήκοντας καταστρέφεσθαι. δεῖ γὰρ ὥσπερ ὑμεῖς ἐκκρούσαντες ἡμᾶς, τῆς δικαιολογίας ἀξιοῦτε πείθειν, ὥστε ὑπακούειν ὑμῖν, στοχαζόμενοι τοῦ ὑμῶν αὐτῶν συμφέροντος, οὕτω καὶ ἡμᾶς περὶ τοῦ ἡμῖν αὐτοῖς λυσιτελοῦς πειρᾶσθαι διδάσκειν, ὅτι καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ, σύμφορον. τουτέστι, τὸ μὴ καταδουλώσασθαι τοὺς προσήκοντας. τοὺς γὰρ μηδετέροις ξυμμαχοῦντας, πῶς οὐ ποιήσετε πολεμίους, ἐπειδὰν ἀποβλέψαντες εἰς τὴν γνώμην ὑμῶν, ὑποπτεύουσι καὶ αὐτοῖς ἐπιστρατεύειν. κἂν τούτῳ τί ἄλλο, ἢ καὶ πρόσθεν πολεμίους αὐξήσετε, καὶ τοὺς μὴ διανοηθέντας ὑμῖν τὴν ἀρχὴν πολεμεῖν, ἄκοντας αὐτὸ ποιεῖν ἀναγκάσετε. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους. οὐ γὰρ νομίζομεν τοὺς ἐλευθέρους τῶν ἠπειρωτῶν ἡμῖν ἔσεσθαι πολεμίους. μὴ δεδιότες γὰρ ἡμᾶς, ὡς ἂν κατὰ γῆν οὐ μέλλοντας αὐτοῖς ἐπιστρατεύειν, πολλὴν μέλλησιν τοῦ φυλάττεσθαί τε ἡμᾶς, καὶ πολεμεῖν ποιήσονται. τοὺς δὲ ἐν ταῖς νήσοις ἐλευθέρους, ὥσπερ ὑμᾶς. καὶ τοὺς ὑπακούοντας μὲν ἤδη διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης, καὶ μὴ ἑκοντὶ ὑπακούειν παροξυνομένους, καὶ ταραττομένους τούτους ἡγούμεθα, εἰ περιίδοιμεν ὑμᾶς ἐλευθέρους ἐπαρθέντας ἀλογίστως, καὶ ἀντιστάντας ἡμῖν, αὐτούς τε, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς κίνδυνον καταστήσειν. Τῷ ἐλευθέρῳ. ἤτοι τῇ ἐλευθερίᾳ αὐτῶν. τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. Τῆς ἀνάγκης τῆς ἀρχῆς. ἤγουν τῇ δουλείᾳ. Ἦπου ἄρα εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε εἰ ὑμεῖς τε ὦ ἀθηναῖοι σπουδὴν ποιεῖσθε πολλὴν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀφαιρεθῆναι τῆς ἡγεμονίας, καὶ οἱ δουλεύοντες ὑμῖν ὑπὲρ τοῦ ἀπαλλαγῆναι τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς διακινδυνεύειν θέλουσι, πῶς οὐχ ἡμεῖς οἱ ἔτι ἐλεύθεροι ὄντες, οὐκ ἂν κάκιστοι, καὶ δειλότατοι κριθείημεν, μὴ πάντα κίνδυνον ὑπομείναντες πρὸ τοῦ δουλεῦσαι. Ἐπεξελθεῖν. εἰς τέλος ἐργάσασθαι. Οὐκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε. ἐὰν σωφρόνως βουλεύσησθε, οὐ καταστήσετε ὑμᾶς αὐτοὺς εἰς κίνδυνον. οὐ γὰρ περὶ ἀρετῆς ἀγωνίζεσθε. καὶ γὰρ ἐλάσσονες ἡμῖν ὄντες, αἰσχρὸν ἡγήσασθε τὸ αἰσχύνην ὀφλεῖν. περὶ δὲ σωτηρίας ὑμῖν, ἡ βουλὴ πρόκειται. διὸ χρὴ μὴ ἀνθίστασθαι τοῖς πολλῷ κρείττοσιν. Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων. ὀρθῶς ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων, τύχῃ μᾶλλον, ἢ πλήθους ὑπεροχῇ κρινόμενα. προσέχετε δὲ, καὶ τοῦτο γινώσκομεν, ὅτι τὸ μὲν εὐθὺς εἶξαι, οὐδεμίαν ἐλπίδα ἐλευθερίας ἔχει. ἐν δὲ τῷ ἀνθίστασθαι, ἐλπίς τις ὑπολείπεται τοῦ καταπρᾶξαι ὀρθῶς. Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα. τούς ἐν κινδύνῳ καθεστῶτας, αὐτὸ μόνον παρηγοροῦσιν. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν δυνάμει τυγχάνοντας, κἂν σφαλῇ ποτε ἡ ἐλπίς, οὐ κατέλυσε παντελῶς, διὰ τὸ ὑπολείπεσθαι δύναμιν αὐτοῖς. οἱ δὲ περὶ πάντων ὧν ἔχουσιν ἀγωνιζόμενοι ἐπ' ἀδήλῳ ἐλπίδι, ἐπειδὰν ἡ ἐλπὶς σφαλῇ, ἅμα τε ἔγνωσαν ὅτι ἐσφάλησαν, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ὑπολείπεται. ἐν ᾧ γνωρίσαντες τὸ ἀβέβαιον τῆς ἐλπίδος, ἤτοι φυλάξονται. ὃ ὑμεῖς ὦ μήλιοι ἀσθενεῖς ὄντες, καὶ μηδεμιᾷ μάχῃ ἐξαρκέσαι δυνάμενοι, μὴ πάθητε τὸ ἐλπίδι πιστεῦσαι, μὴ δὲ τοῖς πολλοῖς ὁμοιωθῆτε, οἳ δυνάμενοι σώζεσθαι, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν φανερῶν ἐλπίδων καταληφθῶσιν, ἤτοι τὰς ἀφανεῖς καταφεύγουσι, μαντικήν τε, καὶ χρησμὸν δηλαδὴ, καὶ ὅσα τοιαῦτα λυμαίνεται αὐτούς, ἐν ἐλπίδι ποιοῦντες. Ἐλπὶς δὲ κινδύνου παραμύθιον οὖσα. τὸ ἐλπὶς κινδύνου παραμύθιον, σφόδρα βραχέως εἴρηται. τὸ δὲ δάπανος γὰρ, τουτέστιν, ἡ ἐλπίς, καὶ αὐτὸ μὲν, βραχύ. δύναται δὲ τοιοῦτόν τι, ὅτι οἱ ἐλπίζοντές τινος τεύξεσθαι, πολλὰ προσδαπανῶσι καὶ προαναλίσκουσι. τὸ δὲ ἤτοι ῥοπῆς, καθὰ καὶ τὸ προτεθὲν ὁμηρικὸν δηλονότι, ἤτοι ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς. τουτέστι, μιᾷ μάχῃ μόγις ἐξαρκεῖν δυναμένους. ἔνιοι δὲ ἀπὸ τῆς ἐν μιᾷ ῥοπῇ, καὶ πληγῇ ζώων ἀναιρουμένων, τὸ ὄνομά φασι πεποιῆσθαι. Δάπανος γὰρ φύσει. ἤγουν δαπανηρὰ ἡ ἐλπίς. οἱ ἐλπίζοντές τινος τεύξεσθαι, πολλὰ προσδαπανῶσι καὶ προσαναλίσκουσι. τὸ δὲ ἤτοι ῥοπῆς, ὡς τὸ ὁμηρικὸν, ἤτοι ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς. τουτέστι, μιᾷ μάχῃ μόγις ἐξαρκεῖν δυναμένους, ἢ ἀπὸ τῶν ἐν μιᾷ ῥοπῇ ζώων

ἀναιρουμένων. Μὴ δὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς. τοῖς ἀπαιδεύτοις. Οἷς παρὸν ἀνθρωπείως κατὰ τὸ ὀφειλόμενον τῷ ἀνθρωπείῳ γένει. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς. τὸ ἑξῆς, πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν, καὶ τὴν τύχην ἀγωνίζεσθαι. τὸ δὲ εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ὅτι πρὸς ἄνισόν τε, καὶ τύχην, καὶ δύναμιν τὴν ὑμετέραν ἀγωνιζόμεθα. Τῷ ἐλλείποντι. τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Θρασυνόμεθα. ἤγουν ἀνθιστάμεθα. Ἐς τὸ θεῖον νομίσεως. νομίσεως μὲν εἶπε, διὰ τὰ νενομισμένα. Εἰς σφᾶς δὲ αὐτοὺς βουλήσεως. τῆς εἰς ἀνθρώπους δηλονότι φησὶ προαιρέσεως. Ἡγούμεθα γὰρ τό, τε θεῖον. ὁ νοῦς, οὐκ ἔλαττον ἡγούμεθα εὐμενεῖς ἡμῖν ἔσεσθαι τοὺς θεούς, ἤπερ ὑμῖν. οὐδὲν γὰρ ἔξω πράττομεν, οὔτε τῶν ἐθισμένων περὶ τοὺς θεούς, οὔτε τῶν πρὸς ἀνθρώπους δικαίων. τό, τε γὰρ θεῖον θεραπεύομεν κατὰ τὸ κοινὸν πάντων ἀνθρώπων ἔθος, τούς τε ἀνθρώπους ἡγούμεθα φύσει γεγονέναι πρὸς τὸ ἄρχειν, ὧν κρατοῦσιν. ὥστε οὔτε αὐτοὶ νομοθετήσαντες περὶ τῆς ἀρχῆς, οὔτε κειμένῳ νόμῳ πρῶτοι χρησάμενοι. παραλαβόντες δὲ τοῦτον, καὶ τοῖς ἔπειτα καταλείψαντες. ἄρχομεν ὧν ἂν κρατήσωμεν, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς, καὶ ἄλλος ὁστισοῦν ἐν τῇ ὁμοίᾳ δυνάμει γενόμενοι ἡμῖν. τὸ αὐτὸ ἂν ἐπράττετε. Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο. ὥστε οὐ διὰ ταῦτα φοβούμεθα ἔλαττον ὑμῶν εὐμενὲς ἕξειν τὸ θεῖον. ἐπεὶ δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους δοκεῖτε βοηθήσειν ὑμῖν, αἰσχρὸν νομίζοντας περιιδεῖν τοὺς ἀποίκους πολεμουμένους, τὸ μὲν ὑμῶν μακαρίζομεν ἀπειρόκαλον, τὸ δὲ ἄφρον, οὐκ ἐπαινοῦμεν. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς μὲν ἀλλήλους, καὶ τὴν κοινὴν πολιτείαν, τὰ πλεῖστα μετ' ἀρετῆς πράττουσι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ὅπως ἔχουσι. μάλιστα ἄν τις ὑμῖν ἐν βραχεῖ δηλώσειεν, καίτοι πολλὰ εἰπεῖν ἔχων, ὅτι πάντων ἀνθρώπων, ὧν ἴσμεν ἐκφανέστατα, Λακεδαιμόνιοι ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους ξυναλλαγαῖς, τὰ μὲν ἑαυτοῖς ἡδέα, ταῦτα καὶ καλὰ νομίζουσι. τὰ δὲ συμφέροντα αὐτοῖς, καὶ μὴ δίκαια, ὥστε οὐκ ἔστιν ἀλογίστως διανοεῖσθαι περὶ τῆς σωτηρίας ὑμῶν, προσδεχομένων τὴν παρ' ἐκείνων βοήθειαν. εἰπόντων τῶν Ἀθηναίων ὅτι Λακεδαιμόνιοι τοῦ ὑμετέρου συμφέροντος οὐ στοχάζονται, φασὶν οἱ Μήλιοι, ὅτι διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον, τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ μάλιστα ἕξειν ἡμῖν βοηθούς, ὅπως μὴ τοῖς μὲν εὐνοοῦσι τῶν Ἑλλήνων, ἄπιστοι φανῶσιν, ὑμᾶς δὲ τοὺς πολεμίους ὠφελήσουσι, προδόντες ἡμᾶς τοὺς συμμάχους. Οὐκοῦν οἴεσθε. ἀλλ' οὖν ὥσπερ ἴστε, συμφέρει μὲν τὸ μετ' ἀσφαλείας ἕκαστα πράττειν. τὸ δὲ καλόν, καὶ τὸ δίκαιον, διὰ κινδύνων περιγίγνεται. Λακεδαιμόνιοι δέ, τοὺς κινδύνους περιΐστανται. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους. ἀλλὰ καὶ τὸν κίνδυνον αὐτοὺς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδέξασθαι ἡγούμεθα, καὶ πεπείσμεθά γε μᾶλλον ὑπὲρ ἡμῶν, ἢ ὑπὲρ ἄλλων αὐτοὺς διακινδυνεύσειν. εἴς τε γὰρ τὰς χρείας ὠφέλιμοι τυγχάνομεν αὐτοῖς, ἐγγὺς τῆς Πελοποννήσου κείμενοι, διὰ συγγένειαν. Τόδ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις. τοῖς ἤδη συμμαχίαν φησὶ παρακαλουμένοις, ἐχυρὸν φαίνεται πρὸς τὸ βοηθῆσαι, οὐχ ἡ εὔνοια τῶν παρακαλούντων, ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῶν, ἣν Λακεδαιμόνιοι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐξετάζουσι. καὶ διὰ τοῦ ἐχυρῶς ἐξετάζειν, καὶ τῇ ἰδίᾳ δυνάμει πολλάκις ἀπιστοῦσι. διὰ τοῦτο γέ τοι μετὰ συμμάχων πολλῶν ἐπιστρατεύουσι τοῖς πέλας, ὥστε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς ἡμῶν θαλαττοκρατούντων, εἰς νῆσον ἕνεκεν ὑμῶν περαιώσασθαι, εἰδότας ὅτι κατὰ τοῦτο ἥττους ἡμῶν εἰσιν. Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι. ἀλλὰ εἰ καὶ αὐτοὶ πλεῦσαι ὀκνήσουσιν, ἔχουσί γε συμμάχους ἄλλους ἡμῖν πέμψαι βοηθούς. Πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος. μεγάλου τε ὄντος τοῦ Κρητικοῦ πελάγους, δι' οὗ πέμψουσι τὴν βοήθειαν, μᾶλλον γὰρ οἱ πεμφθέντες, δυνήσονται λαθόντες ὑμᾶς θαλαττοκρατοῦντας, σωθῆναι πρὸς ἡμᾶς, ἤπερ ὑμεῖς οἱ κρατοῦντες τῆς θαλάσσης, συλλαβεῖν αὐτούς. εἰ δὲ καὶ τούτου διαμάρτοιεν, τὴν γῆν ἡμῶν δῃώσουσι, καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους, ὅσους Βρασίδας οὐκ ἐπῆλθε, χειρώσονται, ὥστε ὑμῖν οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης τῆς ἡμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων, καὶ τῆς ὑμετέρας. Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις. τούτων μὲν καὶ ὑμεῖς πεπείρασθε, καὶ οὐκ ἀνεπιστήμονές ἐστε, ὅτι οὐδέποτε Ἀθηναῖοι πολιορκοῦντες ἑτέρους ἀπεχώρησαν, διὰ τὸ φοβηθῆναι περὶ τῶν συμμάχων, ἢ περὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν δῃουμένης. ἐκεῖνο δὲ ἐνθυμούμεθα, ὅτι περὶ σωτηρίας βουλευόμενοι, οὐδὲν ἐν τοσούτοις λόγοις εἰρήκατε σωτήριον, καὶ δυνάμενον πεῖσαι, ὅτι δύναται σώζειν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἰσχυρότερα ὑμῶν, ἐλπίδες εἰσὶ μέλλουσαι. τὰ δὲ ὑπάρχοντα, ὡς πρὸς τὰ ὑμέτερα παντελῶς εἰσι σμικρά, πάνυ τε δὴ ἀλόγιστοι καθεστήκατε, εἰ μὴ καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι, βουλεύσησθε φρονιμώτερον. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως ἤδη τὴν μάλιστα λυμαίνουσαν τοὺς ἀνθρώπους αἰσχύνην καταφεύξεσθε, δι' ἣν πολλοὶ καίπερ ὁρῶντες

ὅτι εἰς κίνδυνον ἔρχονται, ὅμως φεύγοντες τὸ ἀπρεπὲς τοῦ ὀνόματος. τουτέστι, τὸ ὑπακούειν ἔχον τι ποιητικὸν αἰσχύνης. πολλοὺς γάρ φησι τὸ ἐπαγωγὸν, συμφοραῖς μεγίσταις περιέπεσαν, καὶ αἰσχύνην μείζονα προσέλαβον, ἧς ἔφευγον, ἀντὶ τοῦ ἀνοήτους αὐτοὺς συνέβη νομίζεσθαι, καὶ οὐ δοκεῖν διὰ τύχην πταῖσαι. ἐν γὰρ τῷ ἢ τύχῃ, ὁ ἢ σύνδεσμος, ἀντὶ τοῦ ἤπερ κεῖται. ὑμεῖς οὖν φυλάξεσθε τὴν πάντα λυμαινομένην αἰσχύνην, ἂν εὖ βουλεύσησθε, καὶ μὴ ἀπρεπὲς ἡγεῖσθε ὑπακοῦσαι πόλει τῇ μεγίστῃ, καὶ προσκαλουμένῃ ὑμᾶς ἐπὶ μετρίοις, ὥστε συμμάχους γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ἰδίαν γῆν ὑποτελῆ. αἱρέσεως οὖν προκειμένης ἢ πολεμεῖν, ἢ ζῆν ἀσφαλῶς, μὴ τὸ χεῖρον ἕλησθε φιλονεικήσαντες. ὅσοι γὰρ τῶν ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἴσοις μὴ ὑπείκουσι, τῶν δὲ κρειττόνων, ἡττῶνται, τοῖς δὲ ἥττοσι μετρίως προσφέρονται, οὗτοι μέγιστα δὴ κατορθοῦσι. βουλεύσασθε οὖν μεταστάντων ἡμῶν, καὶ πολλάκις πρὸ ὀφθαλμῶν λάβετε, ὅτι περὶ πατρίδος ἡ σκέψις μιᾶς οὔσης, περὶ ἧς ἐν μιᾷ βουλῇ ἢ κατορθώσετε, ἢ σφαλήσεσθε. Σωφρονέστερον. φρονιμώτερον. Πολλοῖς γὰρ προορωμένοις. φανερῶς βλέπουσιν. Επισπαστικοῦ. ἐπαγωγοῦ. Προσφέρονται. ὁμιλοῦσι. Μέτριοί εἰσι. δίκαιοι. Οὔτε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια. ὅτι ἔτη ἑπτακόσια τμῆλος ἡ νῆσος ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐλευθέρως οἰκηθεῖσα ὕστερον ὑπὸ ἀθηναίων ἐπὶ δουλείᾳ ἐξεπολιορκήθη. Τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι. τὰ δὲ ἄδηλα διὰ τὸ βούλεσθαι οὕτως ἔχειν οἴεσθε, καθάπερ τὰ παρόντα, καὶ γιγνόμενα θεᾶσθε. Ως γιγνόμενα. ὁρώμενα. ἐνεργούμενα. Παραβεβλημένοι. πρόβλημα αὐτοὺς καὶ ἔρυμα ἔχοντες. Αμεινον τὴν φυλακήν. τῆς μήλου. Ηδη πολιορκούμενοι. οἱ μήλιοι. Ωστ᾽ ἐκείνους. τοὺς ἀθηναίους.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ, ΕΚΤΟΝ.

Υποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ἄπειροι ὄντες. Εν εἴκοσι σταδίοις. γράφεται ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ. ἔστι δὲ κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν περιττὴ ἡ ἐν πρόθεσις. Αρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται. περὶ τῶν παρ᾽ ὁμήρῳ κυκλώπων, καὶ λαιστρυγόνων, ὅτι τὴν σικελίαν ᾤκουν. Καὶ πρότεροι. τῶν λαιστρυγόνων. Ιβηρες ὄντες. ἰβήρων ἄποικοι οἱ σικελοί. Υπὸ λιγύων ἀναστάντες. ἤγουν μεταναστᾶσαι, καὶ μέτοικοι γεγονότες. Τὰ πρὸς ἑσπέραν τῆς σικελίας. ἤγουν πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς σικελίας. Ες τὴν σικελίαν στρατὸς πολύς. τῶν σικελῶν δηλονότι. Πρὸς τὰ μεσημβρινὰ, καὶ ἑσπέρια. περὶ τὸ λιλύβαιον, καὶ ἀκρότερον τῆς νήσου. Επεὶ διέβησαν ἔτη ἐγγὺς τριακόσια. διέβησαν οἱ ἀπὸ τῆς σικελίας δηλονότι. Απολαβόντες. ἀντὶ τοῦ ἀποτειχίζοντες. γράφεται ἀναλαβόντες. Επειδὴ δὲ οἱ ἕλληνες. ἤτοι οἱ φοίνικες. Εγγὺς τῶν ἐλύμων συνοικίσαντες ὁμοῦ μὲν διὰ τὸ ἐλύμους ὄντας φίλους, καὶ οἰκοῦντας αὐτόθι ὅπως συμμαχοῖντο. ὅμως δὲ διὰ καρχηδονίους οἵτινες ἐκ φοινίκης ὄντες τοῦ ἀνέκαθεν, τοῖς μεσημβρινοῖς τῆς σικελίας. Τῶν ἡρακλειδῶν ἐκ κορίνθου. οἱ συρακούσιοι, καὶ κορίνθιοί εἰσιν. Υστερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα. τὸ πρῶτον οἱ συρακούσιοι τὸ νησίδιον ᾤκισαν μόνον. αὖθις δὲ μὴ χωροῦντος αὐτοῦ, συνάψαντες αὐτὸ τῇ σικελίᾳ διὰ χώματος, κατῴκησαν καὶ ἐν τῇ σικελίᾳ. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ σικελία, ἔξω πόλις. Οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ καταναῖοι. ὅτι οἱ λεοντῖνοι, καὶ καταναῖοι, χαλκιδεῖς εἰσιν ἐξ εὐβοίας. Καὶ ὑπὲρ πάντα. ὑπὲρ ἄνω.

νάξος.	συῤῥάκουσαι.	λεοντῖνοι.	κατάνα.	σελινοῦς.	γέλα.
ἀκράγας.	μεσσήνη.	ἱμέρα.	ἄκραι.	κασμέναι.	καμαρίνα.

Ανέστησαν. ἐδιώχθησαν. Τῆς μητροπόλεως. τῆς ἰδίας μητροπόλεως. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχήν. οἱ ζαγκλαῖοι ἀπὸ κύμης χαλκιδικῆς πόλεως, καὶ τῆς ἄλλης εὐβοίας. Καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτήν. ἤγουν μεγάλην, καὶ πολυάνθρωπον. Εὐπρεπῶς. εὐπροφασίστως.

Τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι. τοῖς χαλκιδεῦσι. Περί τε γάρ γαμικῶν τινῶν. συναλλαγμάτων. Δωριεῖς τε, δωριεῦσιν. οἱ συρακούσιοι, τοῖς πελοποννησίοις. Τοῖς ἐκπέμψασι. τοῖς κορινθίοις. Καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν. τῶν ἀθηναίων. Καὶ χρήματα σφῶν. τῶν αἰγεσταίων. Ες τὸν πόλεμον ἱκανά. τὸν μέλλοντα. Καὶ τῶν ξυναγορευόντων. τῶν ῥητόρων. Απωθεν. τῶν ὀρνέων δηλονότι. Επ᾽ οἴκου. ἀνεχώρησαν δηλονότι. Οἱ δ᾽ οὐκ ἤθελον. οἱ χαλκιδεῖς. Τά τε ἄλλα ἐπαγωγά ψευδῆ μέν. ἱκανὰ δέ. Ην τι περιγίγνηται. περιουσία γένηται, μετὰ δὲ τοῦτο. ἤγουν μετὰ τὸ ψήφισμα. Οὐκ ὀρθῶς. οὐκ ἀσφαλῶς. Μεγάλου ἔργου ἐφίεσθαι, ὅμηρος. Η μάλα τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμός. Η μὲν

ἐκκλησία, περὶ παρασκευῆς. ἀντὶ τοῦ πῶς χρὴ ἡμῖν τοῖς στρατηγοῖς τὴν παρασκευὴν ἀθροισθῆναι. Καθότι χρὴ εἰς σικελίαν διότι. Ἀλλοφύλοις. τοῖς αἰγεσταίοις. Νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ἀγαθὸν πολίτην ἡγοῦμαι καὶ τὸν ἀφειδοῦντα τοῦ σώματος, καὶ τὸν προνοούμενον ἐν καιρῷ ὁμοίως ἑκατέρου προσήκοντος τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις. Καὶ τὰ τῆς πόλεως. διὰ τὸ προνοεῖν τοῦ τε σώματος καὶ τῆς κτήσεως, ἐθέλοι ἂν καὶ τὴν πόλιν εὐτυχεῖν ὁ τοιοῦτος. πάνυ δὲ πιθανῶς ἀποτρέπει τοὺς ἀθηναίους, ἐμφαίνων ὅτι οὐχὶ τὸ ἑαυτοῦ σκοπεῖ. Δι᾽ ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι. διὰ τὴν οἰκείαν ζωὴν ἵστασθαι. Παρὰ γνώμην. παρὰ τὴν προαίρεσιν. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους. ταῦτα δῆλα μὲν, οὐ πιθανὰ δέ. ὡς γὰρ τῶν ἀθηναίων ἀμελούντων τῶν ὑπαρχόντων διὰ τὸ ἀεὶ πλειόνων ὀρέγεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἀναπεισομένων τῷ λόγῳ, φησὶν ἡττηθήσεσθαι τῇ γνώμῃ. Σώζειν παραινοίην. ἡμᾶς δηλονότι. Οὔτε ῥᾴδια εἶναι κατασχεῖν. κτήσασθαι. Ταῦτα διδάξω. γράφεται δηλώσω.

Καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς γενομένας. καὶ ἴσως μὲν οἴεσθε τὰς σπονδὰς εἶναι βεβαίους, τὸ δ' αὐτὰς μηδὲν ἐνταῦθα ὑπολειφθήσεσθαι πολέμιοι). οὐκ ἔστι δέ. αἱ γὰρ σπονδαὶ μενόντων μὲν ὑμῶν περὶ τὴν χώραν, ἔσονται μέχρι ὀνόματος. τουτέστιν, οὐ βέβαιοι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἡμέτεροι ἄνδρες εἰργάσαντο μὴ βεβαίους αὐτὰς εἶναι. οὐ τοῦτο δὲ λέγει. ὅτι συνθέμενοι περὶ τῶν σπονδῶν οὕτως ἐσπείσαντο, ὥστε μὴ βεβαίους αὐτὰς τυγχάνειν, ἐπεὶ ἔδοξεν ἂν καὶ αὐτὸν διαβάλλειν. αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ πράξας τὰς σπονδάς. ἀλλ' ἀποτείνεται πρὸς ἀλκιβιάδην τε, καὶ κλεόβουλον, καὶ ξεναγόραν. οὗτοι γὰρ ἠναντιοῦντο ταῖς σπονδαῖς, καὶ οὕτως ἔπραττον, ὥστε μὴ μένειν αὐτάς. τὸ δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων σφαλέντων, ἀντὶ τοῦ μεγάλως πταισάντων, καὶ μεγάλῃ δυνάμει σφαλέντων ἡμῶν, ταχέως οἱ ἐναντίοι ἐπιχειρήσουσι. Διὰ ξυμφορῶν. διὰ συμφορῶν ἡ σύμβασις ἐγένετο τοῖς λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς ἀθηναίους, διὰ τὰ ἐν σφακτηρίᾳ. Καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος. τὸ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο, ὑπερβᾶσαι χρή. καὶ κατ' ἀνάγκην ἐγένετο ἐκ τοῦ αἰσχίονος, ἤπερ ἡμῖν. ἐξ ἀνάγκης γοῦν συνέβησαν οἱ λακεδαιμόνιοι, βουλόμενοι τοὺς ἄνδρας κομίσασθαι καὶ αἰσχρῶς. αὐτοὶ γοῦν ἐδεήθησαν διὰ τὸ πταῖσαι. τὴν δὲ ὁμολογίαν πω οὐκ ἐδέξαντο κορίνθιοι, οἳ καὶ ἄντικρυς πολεμοῦσι. δεχημέρους δὲ σπονδὰς οἱ θηβαῖοι δεξάμενοι, ἡσυχάζουσι. Τὴν ὁμολογίαν ἐδέξαντο. τῶν σπονδῶν δηλονότι. Τάχα ἂν δ' ἴσως. εἰ διῃρημένην εἰς δύο μέρη φησὶ λάβοιεν ἡμῶν τὴν δύναμιν, τῷ μὲν ἐνταῦθα μέρει, πελοποννήσιοι, τῷ δὲ πλέοντι, σικελιῶται ἐπιθήσονται. Οὓς πρὸ πολλῶν. οὓς οἱ πελοποννήσιοι ἐτιμήσαντο ἂν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων συμμάχους ἔχειν, τούτους ἡμῖν σπεύδομεν πλεύσαντες ἐπὶ σικελίαν πολεμίους ποιῆσαι. Ἀξιοῦν κινδυνεύειν. καὶ μὴ ἀξιοῦν κινδυνεύειν τῆς πόλεως ἡμῶν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁρμώσης. μετενήνεκται δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων τῶν μήπω ὡρμισμένων. Ἐνδοιαστῶς. οὐ βεβαίως ὑπακούουσιν. Ἡμεῖς δὲ αἰγεσταίοις. ἡμεῖς δὲ αἰγεσταίοις δῆθεν ἀδικουμένοις, ἢ ὡς δῆθεν συμμάχοις οὖσιν. Δὴ οὖσι ξυμμάχοις. ὡς δῆθεν. Κατεργασάμενοι. ταπεινώσαντες. Τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν. τῶν σικελιωτῶν. Διὰ πολλοῦ τε. διαστήματος. Καὶ μὴ κατορθώσας. πρῶτον μὲν γὰρ μὴ ἐπιχειρήσαντες ἀθηναῖοι σικελιώταις, οὐκ εἶχον αὐτοὺς πολεμίους. ἐπιχειρήσαντες δὲ, καὶ μὴ ἑλόντες, οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐγίγνοντο, ἀλλὰ πολεμίους αὐτοὺς εἶχον. Καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοί. οὔτε νῦν εἰσι δεινοί, καὶ ἔτι ἧττον ἔσονται δεινοί, ἂν ὑπὸ συρακουσίοις πάντες γένωνται, ἢ ὡς διάκεινται ὑπὸ τοῦ πολέμου. Ἕκαστοι χάριτι. τῶν σικελιωτῶν δηλονότι. Ἐκείνως δ' οὐκ εἰκός. ἤγουν εἰ ἀρχθεῖεν ὑπὸ συρακουσίων, οὐκ εἰκὸς ἐπὶ τὴν τῶν ἀθηναίων ἀρχὴν στρατεῦσαι τοὺς συρακουσίους, σικελιωτῶν ἄρξαντας. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν. πελοποννησίων δηλονότι. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου. Δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν. ταχέως ἀπέλθοιμεν. Τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες. τάχιστ' ἂν ἐπίθοιντο μετὰ τῶν ἐνθάδε ὑπεριδόντες. τουτέστι, καταφρονήσαντες ἡμῶν. Καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα. ὅσα ἔνδοξα ὄντα οὐ πεῖραν, οὐκ ἔρχεται. τουτέστιν, ὅσα ἀκούετε μᾶλλον, ἤπερ ὁρᾶτε.

Ὅπερ νῦν ὑμεῖς ὦ ἀθηναῖοι. τὸ αὐτό φησιν ἔπεται τοῖς συρακουσίοις πρὸς ἡμᾶς, ὅπερ νῦν ὑμῖν ἐγένετο πρὸς λακεδαιμονίους. φοβούμενοι γὰρ αὐτοὺς αἰεὶ δήποτε, ἐπειδὴ παρὰ τὴν οἴησιν τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐκρατήσατε, καταφρονήσαντες ἤδη, καὶ σικελίας ἐφίεσθε. ἐμφαίνει δὲ ὅτι καὶ συρακούσιοι καταφρονήσαντες ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε ὀρέξονται. Διὰ τὸ παρὰ γνώμην. παρὰ τὴν ἐλπίδα. Ἀλλὰ τὰς διανοίας. δηλονότι τῶν πολεμίων. Μὴ δὲ λακεδαιμονίους. μὴ νομίζετε λακεδαιμονίους φησὶν ἄλλο τι σκοπεῖν, ἢ διὰ τὸ αἰσχρῶς ἐσπεῖσθαι σπεύδειν, ὅτῳ τρό-

πω δύναιντο ἔτι νῦν καθελόντες ἡμᾶς, ἀναμαχέσασθαι τὴν πρόσθεν ἀδοξίαν, ὅσῳ ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα τὴν ἀπ' ἀρετῆς δόξαν θηρῶνται, καὶ ἐν πλείστῳ χρόνῳ μελετῶσιν αὐτήν.

Ἐπιβουλεύουσαν. ἡμῖν δηλονότι. Ἐνθάδε ἀναλοῦν. ἐνθάδε εἶναι ἀναλίσκειν τά τε χρήματα, καὶ τὰ σώματα. Οἷς τό, τε ψεύσασθαι καλῶς τοῖς αἰγεσταίοις. τὸ καλῶς πρόσκειται, διὰ τὸ μὴ περιφρασθῆ ψευδόμενον. ἤτοι πιθανῶς. Εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος. ταῦτα διὰ τὸν στρατηγὸν ἀλκιβιάδην. Ἐς τὸ ἄρχειν. τὸ ἐς τό, ἀντὶ τοῦ ἤ, ἢ ὥστε. Ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας. ἤγουν ἀπὸ τῶν οἰκείων ἵππων. Ἐλλαμπρύνεσθαι. ἀλαζονεύεσθαι. Βουλεύσασθαί τε. λείπει τὸ περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Παρακελευστούς. παρακεκλημένους. Οἷς πρὸ νῦν ὅροις χρωμένους. ὅμηρος, Ἐπεὶ μάλα πολλὰ μεταξὺ οὔρεά τε σκιόεντα. Κήδεσθαί τε τῆς πόλεως. τὸ ἑξῆς, ταῦτα ἐπιψήφιζε. Ἐπιψήφιζε. δευτέρας ψήφους τίθει. Ἰατρὸς ἂν γενέσθαι. ἡ διάνοια, μὴ εὐλαβώμεθα εἶναι τὰ ἐψηφισμένα. λύσας γὰρ αὐτὰ μετὰ τοσούτων μαρτύρων, αἰτίαν τε οὐχ ἕξεις, καὶ τῆς πόλεως ἰατρὸς γενήσῃ, κακῶς βουλευσαμένης. Καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη. ἤγουν ἐπὶ διαβολῇ, καὶ κατηγορίᾳ. Καὶ καρχηδόνα λήψεσθαι. τοὺς ἀθηναίους. Ἐς τὴν δίαιταν καὶ τῆς διανοίας. τὸ παρανόμως διαιτᾶσθαι, ἢ τὸ παρανόμως τῷ ἑαυτοῦ σώματι χρῆσθαι κατὰ τὰς διατριβάς. Ὧν γὰρ πέρι. παρ' ὅσον ἡ οἰκία αὐτῶν ἱπποτρόφος ἐλέγετο. Ἐπιβόητός εἰμι. γράφεται περιβόητός εἰμι. Καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω. ἑαυτῆς. Τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς ὀλυμπίαζε θεωρίας. ἤτοι ἐν τῷ διαπρέψαι ἐμὲ τῇ ὀλυμπιακῇ θεωρίᾳ. Ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος. ἐνίκησα δὲ τά τε πρῶτα, καὶ δεύτερα, καὶ τὰ τέταρτα. Νόμῳ μὲν γάρ, τιμὴ τὰ τοιαῦτα. ἤγουν νόμιμος τιμή εἰσι τὰ τοιαῦτα. Ἐν τῇ πόλει χορηγίαις, ἢ ἄλλῳ τῳ. ἑκουσίοις ἑορτασίμοις ἀναλώσιμα. Καὶ οὐκ ἄχρηστος ἡ διάνοια. εἰρωνεύεται ὁ ἀλκιβιάδης, λέγων ὅτι, εἰ καὶ ἀνόητος φαίνομαί τισιν, ἀλλ' οὖν τῇ πόλει οὐκ ἄχρηστός μου ἐστὶν ἡ ἄγνοια, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμος. Τοῖς ἰδίοις τέλεσι. δαπάναις. Πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ. εὐπραγοῦντα. Ἢ τὰ ἴσα νέμων. ὥσπερ τῶν δυστυχούντων καταφρονεῖ τις, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀνεχέσθω ὑπὸ τῶν εὐτυχούντων ἐν μέρει καταφρονούμενος. ἢ εἰ βούλεται μὴ ὑπερορᾶσθαι κακοπραγῶν, μηδ' αὐτὸς τῶν ἀτυχούντων καταφρονήσας. Οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους. ἤτοι τοὺς τοιούτους φησὶν ἐν λαμπρότητι. Καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέχον. καὶ ὅσοι ἔν τινος πράγματος λαμπρῷ κατορθώματι κρείττους ἐγένοντο. Ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ. ἤγουν καθ' ὃν χρόνον ζῶσι. Λυπηροὺς ὄντας. λυπηροὺς τοὺς ἐπιφθόνους ἤκουσα, ἐπειδὴ καὶ ὁ φθόνος, λύπη κατὰ τὸ γένος ἐστί. Καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας. τὸ ξυνόντας ἀπὸ κοινοῦ τοῦ λυπηροὺς ἀκουστέον. Προσποίησίν τε ξυγγενείας τισίν. οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι τοὺς τοιούτους προγόνους αὐτῶν, καὶ συγγενεῖς αὐχοῦσι, κἂν μὴ ὦσι πρὸς γένους. Ἐπιβοώμενος. ἀντὶ τοῦ καταλαλούμενος, ἢ περιβόητος ὤν. ἐπιφημιζόμενος περὶ τὰ ἴδια. Ξυστήσας. μεθ' ὑμῶν στήσας, καὶ φίλα ὑμῖν ποιήσας. Ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα. ἀντὶ τοῦ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἠνάγκασα. Ἐξ οὗ καὶ περιγενόμενοι. οἱ λακεδαιμόνιοι. Καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης. καὶ ταῦτα ἐγένετο δι' ἐμὲ τὸν νέον, καὶ παρὰ φύσιν ἀνόητον λογιζόμενον, λόγοις τε χρησάμενον πρέπουσιν ἀργείους, καὶ μαντινέας, καὶ ἀπειλήσαντα μετ' ὀργῆς αὐτοῖς, εἰ μὴ θέλοιεν προχωρεῖν ἡμῖν. Μὴ πεφοβῆσθε αὐτήν. τὴν νεωτάτην ἄνοιαν, ὃ καὶ μᾶλλον. δῆλον δὲ τῷ ἐπιφερομένῳ. τὸ γὰρ ἀκμάζω μετ' αὐτῆς, τοιοῦτος νέος εἰμί φησι μετὰ τῆς λεγομένης ἀνοίας. Μὴ μεταγιγνώσκετε. μὴ διὰ τοῦτο μεταγνῶτε, ὅτι δοκεῖτε ἐπὶ μεγάλην δύναμιν στρατεύειν. Καὶ ἐπιδοχάς. τὸ ἐγγράφειν ῥᾳδίως ταῖς πολιτείαις ξένους τε, καὶ φυγάδας. Καὶ οὐδὲν δι' αὐτό. διὰ τὰς μεταβολάς, καὶ ἐπιδοχὰς τῆς πολιτείας. Οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς. οὐ ταῖς νομιζομέναις, ἀλλὰ ταῖς ἱκαναῖς. οὕτω καὶ νόμιμον ῥήτορα τὸν ἱκανὸν ἀθλητὴν φαμέν. Ὅτι δὲ ἕκαστος. ὁ νοῦς, τῶν δημαγωγῶν ἕκαστος, οὐ τοῦ κοινῇ συμφέροντος στοχάζεται, ἀλλὰ οἰκείου λήμματος, εἴτε ἐκ τοῦ λόγῳ πείθειν περιγένοιτο αὐτῷ τὸ λαβεῖν, εἴτε ἐκ τοῦ στασιάζειν. οὐ χαλεπὸν γὰρ νομίζεται τῷ μὴ κατορθώσαντι ἐκπεσεῖν τῆς πατρίδος, καὶ ἄλλην γῆν οἰκῆσαι. ἐμφαίνεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν, ὅτι οὐδεὶς ὡς πατρίδος τῆς ἰδίας πόλεως πεφρόντικεν. Οὔτε λόγου μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι. οὔτε ὁμονοοῦντας ἑνὸς ἀκούειν λόγου, οὔτε ὁμοφρονοῦντας κοινῇ ἐπὶ τὰ ἔργα παραγίνεσθαι. Ὅσοι ἕκαστοι σφᾶς. ὅσοι ἕκαστοι λέγουσι τὸν ἴδιον ἀριθμόν. Καὶ ἔτι εὐπορώτερα ἔσται, εὐκαταμαχητότερα. Οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν, τοὺς αὐτοὺς τούτους. τοὺς λακεδαιμονίους.

Οὓς πρὶν νῦν φασὶ πολεμίους. φασὶν οἱ περὶ τὸν νικίαν. πολεμίους δὲ, τοὺς πελοποννησίους· ταῦτα δὲ πρὸς τὸν νικίαν λέγοντα, φημὶ γοῦν ἡμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας. Τὴν ἀρχὴν ἐκτήσαντο. τῶν ἑλλήνων δηλονότι. Καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω. οὐδὲν μᾶλλον ἀπηλπίκασι πελοποννήσιοι τοῦ δύνασθαι καταλῦσαι ἡμᾶς. Σκηπτόμενοι. προφασιζόμενοι. Προσεθέμεθα αὐτούς. συμμάχους ἐποιησάμεθα αὐτούς. Δεῦρο κωλύσωσιν αὐτούς, οἱ αἰγεσταῖοι. Η Φιλονεικοῖεν. ἐξετάζοιεν. Προσκτώμενοι αὐτῇ. ἤτοι τῇ ἀρχῇ. Τὸν γὰρ προὔχοντα. ταῦτα λέγει ὅτι οὐ μόνον ἡμᾶς ἐπιόντας ἀμύνονται οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ ἐπιστρατεύσωμεν αὐτοῖς προνοοῦνται, καὶ ἐπιχειροῦσιν. Εν τῷ δε. ἤγουν ἐν τῷ ἄρχειν. Αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι. διὰ τὸ κινδυνεύειν αὖ ἀρχθῆναι ἡμᾶς ὑφ᾽ ἑτέρων. Επισκεπτέον ἡμῖν. καὶ οὐχ ὁμοίως ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ἡσυχίαν ἡμῖν ἐπιτηδευτέον τὸ γοῦν ἐπισκεπτέον, ἀντὶ τοῦ ἐπιτηδευτέον τέθεικεν, εἰ μὴ καὶ περὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τοῖς ἄλλοις φησὶν ἐξομοιωθήσεσθαι. Λογισάμενοι οὖν τάδε. τὰ ἐνταῦθα πράγματα. Στορέσωμεν τὸ φρόνημα. τῶν παρὰ θουκυδίδου τροπικῶν ὀνομάτων, τὸ σκληρότατον τοῦτό ἐστιν. ἀλλὰ κατὰ ἀλκιβιάδην φησίν. Εν ᾧ καὶ αὐτοί. τῷ κακῶσαι συρακουσίους. Τὸ δὲ ἀσφαλές. ἀσφάλειαν δὲ, καὶ μετὰ ἀσφαλείας. Αὐτοκράτορες γὰρ ἐσόμεθα. οὐκ ἐπὶ τὸ αὐτεξούσιοι τέθεικε τὸ αὐτοκράτορες, ἐπεί πως συνάξει τίς αὐτῷ, τὸ καὶ ξυμπάντων σικελιωτῶν ἀνθισταμένων ἐκ περιουσίας κρατήσομεν. ἔνιοι δὲ αὐτοκράτορες, ἀντὶ τοῦ μόνοι φασί. Καὶ διάστασις. ἤτοι ἀντίστασις. Μάλιστ᾽ ἂν ἰσχύειν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ νομίσατε. Τρίψεσθαί τε αὐτήν. δαπανήσεσθαι ὑφ᾽ ἑαυτῆς, καὶ φθαρήσεσθαι, ὥσπερ φθείρεσθαι πέφυκε καὶ τῶν σωμάτων τὰ πολλὰ ὑπὸ τῆς ἀργίας.

Ὥσπερ καὶ ἄλλο τι. ἀργὸν κείμενον δηλονότι Καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην. ἤτοι πάντων τῶν πολιτῶν τὴν ἐπιστήμην ἐκλυθήσεσθαι. ἢ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων. Καὶ τὸ ἀμύνεσθαι. καὶ τὸ δύνασθαι ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους, οὐ λόγων κομπεύσει, ἀλλ᾽ ἔργων ἕξει, καὶ μελέτῃ. Ακούσαντες ἐκείνου. τοῦ ἀλκιβιάδου. Ηκιστα διαφόρως. ἥκιστα μεταβάλλουσι τὴν πολιτείαν φησίν. Οτι ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων. ἀντὶ τοῦ, τοῖς αὐτοῖς χρώμενον λόγοις. Επὶ γὰρ πόλεις. καθυπερβατόν. ἐπὶ γὰρ πόλεις ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας τό τε πλῆθος ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ πολλὰς τὰς ἑλληνίδας. Ως ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι. ἀκριβῆ κατάληψιν ἔχω ἀπὸ φήμης. Μεγάλας. ἤγουν ἰσχυράς. Καὶ οὔθ᾽ ὑπηκόους ἀλλήλων. ἤγουν δεδουλωμένας ἀλλήλαις. Οὔτε δεομένας μεταβολῆς. αἱ ἐν σικελίᾳ πόλεις, οὐ δέονται μεταβολῆς, ὥσπερ αἱ πρὸς βίαν δουλεύουσαι. Τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως. πράγμασι δηλονότι. Επὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν. συρράκουσαι. σελινοῦς. γέλα. ἀκράγας. μεσσήνη. ἱμέρα. καμαρῖνα. ταύτας φησὶ τὰς πόλεις ἀντιμάχους εἶναι τοῖς ἀθηναίοις. Τὰ δὲ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς. ἤγουν τὰ κοινά. ἔθος γὰρ τοῖς παλαιοῖς τὰ κοινὰ χρήματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ταμιεύειν.

Οἱ δὲ μάλιστα. ἤγουν ἐν ᾧ. Καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπαρχῇ. ἤγουν ἔχουσι φόρον καὶ ἄρχοντες βαρβάρων τινῶν. Καὶ σίτῳ οἰκείῳ. ἤγουν ἐκ τῆς οἰκείας γῆς. Οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται. ξένῳ. Πρὸς οὖν τοιαύτην δύναμιν. τῶν σικελῶν. Καὶ φαύλου. σμικρᾶς. φαῦλον, τὸ ἁπλοῦν, καὶ μονοειδές. Καὶ πεζὸν πολύν. χρήσιμον εἰς τὴν ἤπειρον στρατὸν δηλονότι. Τῆς διανοίας δρᾶν. τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ. Υπὸ ἱππέων πολλῶν. τῶν σικελικῶν δηλονότι. Εἴργεσθαι τῆς γῆς. τῆς σικελικῆς. Καὶ εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις. συνέλθωσιν αἱ πόλεις εἰς κοινὴν βοήθειαν. Φοβηθεῖσαι. ἡμᾶς δηλονότι. Καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν. ἐὰν μὴ παράσχωσί τινες ἡμῖν ἱππικὸν φίλοι γενόμενοι ἔξωθεν αἰγεσταίων. Αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν. ἐκκρουσθέντας δηλονότι ἡμᾶς. τῆς σικελίας ἀπελθεῖν. Αὐτόθεν δὲ. ἤγουν ἐκ τοῦ ἡμετέρου τρόπου. Αξιόχρεῳ. ἀσφαλεῖ. Από τῆς ἡμετέρας αὐτῶν. ἤγουν ἡμῶν αὐτῶν. Αἱ κομιδαί. αἱ πορείσεις. οὐχ ὁμοίως ἐμέλλετε στρατεύεσθαι ἐπὶ σικελίαν, ὥσπερ ἐνταῦθα ὑπηκόοις συμμαχοῦντες στρατεύεσθαι ἐπί τινας, οὐ πολὺ ἀπέχοντας. ὥστε ῥᾳδίαν εἶναι τὴν τῶν ἀναγκαίων παρακομιδὴν ἐκ τῆς οἰκείας γῆς. Απαρτήσαντες. ἀντὶ τοῦ ἀπαρτισθέντες, ἀπελαθέντες, καὶ πολὺ τῆς οἰκείας χωρισθέντες. Αντέχωσιν. ἀντιμάχωνται. Απολαμβανώμεθα. κρατηθῶμεν. Τὰ ἐπιτήδεια. ἤγουν ἐφόδια. ἤγουν βρώσιμα, καὶ πόσιμα. Πολλὴ γὰρ οὖσα. ἀντίπτωσις, ἀντὶ τοῦ πολλῆς γοῦν οὔσης. Καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι. ἀντὶ τοῦ μὴ ἐν ἄλλοις ἔχειν τὰς ἐλπίδας. Αὐτόθεν. ἤγουν ἐκ τοῦ ἡμετέρου τόπου. Νομίσατε καὶ λόγῳ ἄν. λόγῳ φησὶν ἕτοιμα εἶναι, ταῖς δ᾽ ἀληθείαις οὔ. Ενθένδε. ἤγουν ἀπὸ τῶν

ἀθηναίων. Πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον. πρὸς μὲν τὸ μάχιμον αὐτῶν, καὶ τὸ ὁπλιτικὸν, οὐδόλως δυνάμεθα ἀντιτάξασθαι. πρὸς δὲ τὰ ἄλλα, μὴ μόνον ἐξισοῦ ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ μειζόνως παρασκευαζόμεθα. ἄλλως γὰρ, οὐ δυνησόμεθα. τὰ μὲν γὰρ οἰκεῖα, διασῶσαι. τῶν δὲ ἐκεῖ πραγμάτων, κρατῆσαι. Τῶν μὲν, κρατεῖν. ἤγουν τῶν πολεμίων. Οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ. οὓς, ἤγουν τοὺς καθ' ἡμᾶς πλέοντας. Ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς. τύχην τὴν ἐλπίδα λέγει. Βούλομαι γάρ φησιν οὐκ ἐλπίσιν, ἀλλὰ παρασκευῇ θαῤῥεῖν. Ἢ εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι. ὑπὸ τῶν ἀθηναίων δηλονότι ὁ νικίας. Τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ. ἤγουν τὴν ἐπιθυμίαν. Οὐκ ἐξηρέθησαν. ἐξέβαλον. Ἀπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς. ὀχλώδες μὲν, ἤτοι τὸ περισκελὲς, καὶ ὀχληρὸν, ἢ τὸ πολύ. λέγει δὲ ὅτι τῆς τοῦ πλεῖν προθυμίας οὐκ ἔπαυσεν αὐτοὺς τὸ ὀχληρὸν τῆς παρασκευῆς. Περιέστη αὐτῷ. τῷ νικίᾳ. Ἐφ' ἃ ἔπλεον. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ἔρως ἐνέσκηψεν ἐκπλεῦσαι. Πόθῳ ὄψεως, καὶ θεωρίας. τὸ θεωρίας. ἀντὶ τοῦ ἱστορίας κεῖται. ἵνα ᾖ, ποθοῦντες τὴν ἀλλοδαπὴν, καὶ ἰδεῖν, καὶ ἱστορῆσαι. Καὶ στρατιώτης. ἤγουν τὸ στρατιωτικὸν πλῆθος. Ἀργύριον οἴσειν. ἀντὶ τοῦ ἀρκέσεσθαι, καὶ λήψεσθαι. Καὶ παρακελεύσας. ἀντὶ τοῦ ἐπικαλεσάμενος αὐτῷ. Ὁ δὲ, ἄκων μὲν εἶπε. περιττὸς ὁ μὲν σύνδεσμος. κεῖται δὲ ὁ μὲν, ἀντὶ τοῦ δέ. Ἄρτι δ' ἀνειλήφει. ἤγουν τότε ἤδη.

Ἀπὸ τῆς νόσου. ἤγουν τῆς λοιμώδους. Διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ἤτοι τὴν ἄνεσιν τοῦ πολέμου. Ἐν δὲ τούτῳ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Ὅσοι ἑρμαῖ ἦσαν. περὶ τῶν ἑρμῶν, ἐπεὶ φασὶ τὸν ἑρμῆν, λόγου, καὶ ἀληθείας ἔφορον εἶναι, διὰ τοῦτο καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ τετραγώνους καὶ κυβοειδεῖς κατεσκεύαζον, αἰνιττόμενοι ὅτι τὸ τοιοῦτον σχῆμα ἐφ' ἃ μέρη πέσῃ πανταχόσε βάσιμον, καὶ ὄρθιόν ἐστιν, οὕτω καὶ ὁ λόγος, καὶ ἡ ἀλήθεια, ὁμοία ἐστὶ πανταχόθεν αὐτῇ. τὸ ψεῦδος δὲ πολύχουν, καὶ πολυσχιδές. Κατὰ τὸ ἐπιχώριον. δηλονότι ἔθος. Περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. ἱστέον ὅτι παυσανίας ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ, τοὺς τραχήλους. καὶ τὰ αἰδοῖα τοὺς ἑρμᾶς περικοπῆν αἴφησι. καὶ τοὺς τοῦτο δράσαντας, ἑρμοκοπίδας καλεῖσθαι. Ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις. μεγάλοις δώροις ἐπὶ μηνύσει. Οὗτοί τε ἐξητοῦντο. οἱ ποιήσαντες. Καὶ προσέτι. ἐπὶ τῷ ζητεῖν. Ἀσέβημα. ἤγουν ὕβριν εἰς τοὺς θεούς. Μειζόνως ἐλάμβανον. ἀντὶ τοῦ ὑπόθεσιν ἐξέταζον. ἐμεγάλυνον. Περὶ μὲν τῶν ἑρμῶν. ἤγουν δούλων. Περικοπαί τινες. ἤτοι τῶν ποιουμένων, ἢ τῶν πεποιηκότων νέων. Καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες. ἤγουν λαμβάνοντες ἐν τῷ νῷ, καὶ προσδεχόμενοι αὐτὰ, ὥστε πιστεύειν. Ἐμεγάλυνον, καὶ ἐβόων. ἤγουν εἰς μέγεθος ἦρον τὸ ἔγκλημα. Ἐπιλέγοντες τεκμήρια. ἤγουν ἐπιβοῶντες ἐκείνῳ. Οὐ δημοτικήν. ἤγουν τὴν ἔξω τοῦ ἔθους τῆς δημοκρατίας, Καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς. τοῦ πολεμικοῦ ὁπλισμοῦ. Ἐπεπόριστο. ἐτετέλεστο ἐκ τοῦ πορισμοῦ. Εἰ δ' ἀπολυθείη. τῶν ἐγκλημάτων δηλονότι. Καὶ ἐπεμαρτύρετο. καὶ διεμαρτύρετο. Διαβολὰς ἀποδέχεσθαι. ἤγουν δέχεσθαι ὡς βεβαίας. Οἱ δὲ ἐχθροὶ δεδιότες. φοβούμενοι τὸ στράτευμα, ὡς οὐκ εὔνουν αὐτοῖς. γράφεται δὲ ἔν τισι, μὴ εὔνουν ἔχῃ. καὶ ἀκουστέον μὴ ἄρα εὔνουν ᾖ τὸ στράτευμα τῷ ἀλκιβιάδῃ. Ἀπέσπευδον. ἤγουν ἀπεῤῥίπτουν μετὰ σπουδῆς. Ἐκ μείζονος διαβολῆς. βουλόμενοι μεγάλως αὐτῷ διαβαλεῖν, ἔμελλον αὐξήσειν τὴν διαβολὴν, ἀπόντος αὐτοῦ. ἐμηχανῶντο δὴ μεταπεμφθέντα αὐτὸν, εἰς ἀπολογίαν καταστῆσαι. Μεσοῦντος ἤδη. τὸ μεσοῦντος, τρίτης ἐστὶ συζυγίας. εὐριπίδης ἐν μηδείᾳ. Ζηλῶ σ' ἐν ἀρχῇ πῆμα, κοὔπω μεσοῖ. Καὶ τοῖς πλοίοις τοῖς μικροῖς. ἃ δὴ καὶ λεπτὰ ἄλλοθεν εἶπεν. Ὡς ἐκεῖθεν. ἤγουν ἐκ τῆς κορκύρας. Διαβαλοῦσι. διαπλεύσουσι. διαπεραιωσομένοις. Ὡς ἀναξόμενοι. ἤγουν μέλλοντες ἀναπλεύσειν. Ὁ μὲν ἄλλος ἅπας ὅμιλος ἐκ στρατεύσιμος. Τὰ μὲν, ὡς κτήσοιντο. τὰ κατὰ τὴν σικελίαν. Μετὰ κινδύνων. οἵ τε ἀπόντες, δηλονότι τοὺς μένοντας. καὶ οἱ μένοντες, ἐκείνους. Ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων. ἤγουν μεγάλην. Τετράκις γὰρ χίλιοι. οἱ μετὰ περικλέους, ἢ οἱ μετὰ ἅγνωνος. Ἐξαρτυθείς. παρασκευασθείς. ἑτοιμασθείς. Ἐκ πονηθέν. ἤγουν ἀπαρτισθέν. μετὰ πορισμοῦ συσταθέν. Τοῦ μὲν δημοσίου. ἔξωθεν τοῦ δημοσίου μισθοῦ, ἐκ τῶν ἰδίων ἐπιδόσεις παρεῖχον. τοῦτο γάρ ἐστιν αἱ ἐπιφοραί. οἱ δὲ θρανῖται, μετὰ μακροτέρων κωπῶν ἐρέττοντες, πλείονα κόπον ἔχουσι τῶν ἄλλων. διὰ τοῦτο τούτοις μόνοις ἐπιδόσεις ἐποιοῦντο οἱ τριηράρχαι, οὐχὶ δὲ πᾶσι τοῖς ἐρέταις. Καὶ τἄλλα σημείοις. ἤτοι κυρίως σημείοις λέγει καθάπερ καὶ τὰ στρατεύματα, ἢ ὥς ἔνιοι, σημεῖα τὰς ἔξωθεν καταγραφὰς τῶν τριηρῶν. Καὶ ἐς τὰ μακρότατα.

ἤτοι περὶ πλεῖστον. Καταλόγοις τε. καταλόγοις ἀκριβέσι δοκιμασθὲν, καὶ προκριθέν.

Χρηστοῖς. ἀληθέσι βεβασανισμένοις. Περὶ τὸ σῶμα σκευῶν. οἱ μὲν ὁπλῖται, ὅπλα ἔχοντες. οἱ δὲ ἐρέται, καὶ τέκτονες, καὶ λιθουργοί, τὰ ἐπιτήδεια ὄργανα. Εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως. εἰκασμὸν δοῦναι. Καὶ ἐξουσίας. τὴν περιουσίαν, ἐξουσίαν φησίν. Ὅσα τε ἤδη προσετετελέκει. προσανήλωσε. Τόλμης τε θάμβει. ἐκπλήξει ἐντεῦθεν παραχθὲν διὰ τὴν τόλμαν πλέον, ἤπερ τῷ κατὰ πλῆθος ὑπερέχειν τῶν ἐναντίων. Καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους. οὐ χρόνου, ἀλλὰ τόπου. Καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι. μείζονα ἐλπίσαντες δηλονότι τῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως. Καὶ ἐσέκειτο πάντα ἤδη. ἐνεβλήθησαν. Τῇ μὲν σάλπιγγι. διὰ τῆς σάλπιγγος. Παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα. ἤγουν διὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. Περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν. ἤτοι περὶ τοῦ ἀληθῶς αὐτοὺς ἐπιπλεῖν. Ἢ λέγοντες, ἢ ἀπαγγέλλοντες. ἤγουν ἀπ' ἑαυτῶν λέγοντες, καὶ λογοποιοῦντες, ἢ ἀπαγγέλλοντες, ἐξ ἑτέρων ἀκούσαντες πλευσάντων. Ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθείς. ἤγουν ὅμως οὐ καθέξω ἐμαυτὸν ἤδη κινδύνου ἐπερχομένου τῇ πόλει. καταφοβηθεὶς τὸ δόξαι ἄπιστα φθέγγεσθαι, καὶ ἐκ τούτου ἄφρονα ὑπειλῆφθαι. Οὐ καταφοβηθείς. οὐ φοβηθήσομαι διὰ τὸ ἄφρων νομισθήσεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο σιωπήσω. Ἐπισχήσω ἐμαυτὸν δηλονότι. Σαφέστερόν τι ἀκριβέστερον τῶν ἄλλων ἐπιστάμενος. ἀληθέστερον. Ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων. δυνατῶν. Ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα. ἤγουν ἀνδρικώτατα, καὶ φρονιμώτατα. Ἄφρακτοι ληφθήσεσθε. ἤγουν ἄοπλοι. Εἰδέτω καὶ πιστά. τὰ τῆς ἐφόδου τῶν ἀθηναίων. Ἢ κατεργασώμεθα αὐτούς. ταπεινώσωμεν. νικήσωμεν.

Προσδέχονται φοβοῦμαι. οὐ γὰρ φοβοῦμαί φησι μὴ ἐπιτύχωσι τῷ ἑλεῖν ἡμᾶς. Ὀλίγοι γὰρ δὴ στόλοι. ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὀλίγοι. Κατώρθωσαν. ἤγουν ἠρίστευσαν. Τῶν ἐνοικούντων. ἤτοι τῶν ἐνοικούντων ταῖς συρακούσαις, ἵνα ἀστυγείτονας τοὺς ἄλλους ἀκούσωμεν, σικελιώτας. ἢ τοὺς μὲν ἐνοικοῦντας, λεκτέον τοὺς σικελιώτας. ἀστυγείτονας δὲ, καρχηδονίους τε. καὶ ἰταλιώτας.

Πάντα γὰρ δὴ ὑπὸ δέους. ὁ γὰρ φόβος ὁμοφρονεῖν ἀναγκάζει καὶ τοὺς στασιάζοντας. Ἤν τε δι' ἀπορίαν. ἂν ἄρα φησὶ δι' ἀπορίαν ἐπιτηδείων περὶ αὐτοὺς σφαλῶσι δόξαν ἡμῖν προσθήσουσιν, ὡς ὑφ' ἡμῶν νενικημένοι. Τῶν ἐπιτηδείων. τῶν βοσίμων. Ὅπερ καὶ ἀθηναῖοι. τρία πραγματεύεται διὰ τούτων. ἓν μὲν, ἐν ἐλπίσι ποιῆσαι τοὺς συρακουσίους τῆς νίκης. ἕτερον δὲ, τὸ μόνον συρακουσίους ἂν κατορθώσωσι, δοκεῖν νενικηκέναι τοὺς ἀθηναίους. τρίτον δὲ, ἀπαλλάξαι τοῦ φόβου τοὺς συρακουσίους. Παρὰ λόγον. παρὰ δόξαν. Τά τε αὐτοῦ. ἤγουν τὰ ἐν τῷδε τῷ τόπῳ. Βεβαιωσώμεθα. βεβαίους φίλους ποιήσωμεν. Καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι. ἐχθροῖς οὖσι δηλονότι. Ἔς τε τὴν ἄλλην σικελίαν. οὐχὶ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων οἰκουμένην. προεῖπε γὰρ περὶ τῶν βαρβάρων. Οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς. ἄφοβον. τὸ κακὸν δηλονότι. προσδοκῶσι γάρ. Διὰ φόβου εἰσί. φοβοῦνται καρχηδόνιοι, μὴ αὐτοῖς ἐπέλθωσιν ἀθηναῖοι. Εἰ τάδε προήσονται. τὰ καθ' ἡμᾶς.

Καὶ ἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι. ἐν ταλαιπωρίᾳ. Ἤτοι κρύφα γε. κρύφα μὲν χρήματα ἡμῖν λάθρα τῶν ἀθηναίων πέμψαντες. Ὅθεν ὅ, τε πόλεμος. καὶ ἐν πολέμῳ δύναμιν ἔχει μεγίστην, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις πράγμασι τὰ χρήματα. Καὶ τἆλλα. τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον. διὰ τὸ σύνηθες ἡμῖν εἶναι τὸ ἡσυχάζειν. Καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν. καὶ ποιήσωμεν αὐτοὺς ἐν φροντίδι, καὶ διαλογισμῷ γενέσθαι. Χώρας φύλακες. λείπει τῆς σικελίας. Εὐεπίθετος εἴη. εὐεπιχείρητος ἡμῖν ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν, βραδέως τε πλεῦσα διὰ τὸν ἐν τῷ πελάγει κάματον, καὶ οὐκ ἀθρόα. Ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες. ἤτοι κοῦφοι ὄντες, ἢ καταλιπόντες ὁπόσα τὴν παρασκευήν. Εἰ δὲ μὴ προσδοκοίη. προσβαλεῖν δηλονότι. Περαιωθέντες. εἰς τὸν τάραντα δηλονότι. Ἀποροῖεν ἄν. εἰς ἀπορίαν καταστήσονται τῶν ἐπιτηδείων. Παραπλεῖν. τὸν τάραντα δηλονότι. Καὶ τὰ τῶν πόλεων. καὶ οὐκ εἰδότες βεβαίως εἰ αἱ πόλεις ὑποδέξονται αὐτοὺς, ἀθυμοῖεν ἄν.

Ἐξωσθῆναι ἄν. ἐκπεσεῖσθαι εἰς καιρὸν τοῦ πλοῦ εἰς χειμῶνας. Καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν. τὸν νικίαν λέγει. Εἴ τι ἀξιόχρεων. ἀξιόμαχον. βέβαιον. πιστὸν εἰς ἀξιομαχίαν.

Ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ἤτοι ἐν ὁμοίῳ κινδύνῳ καταστήσοντας αὐτοὺς, ἢ ἰσοπαλεῖς.

Δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐτούς. τὸ δικαίως, δύναται μὲν καὶ πρὸς τὸ ἐπερχόντων λαμβάνεσθαι, δικαίως ἐπέρχονται. δύναται δὲ καὶ πρὸς τὸ κατεγνωκότες. Μᾶλλον ἄν. μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν τὸ ἀπροσδοκήτους ἡμᾶς αὐτοῖς ἀντιτάξασθαι, ἤπερ τῇ δυνάμει ἡ-

μῶν. Ταῦτα τολμήσαντες. τὸ ἀντεξορμῆσαι τοὺς ἀθηναίους. καὶ παρασῆναι παντὶ δόξαν εἶναι ἀνθρώπῳ. Τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας. δεῖ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν ἐπιόντων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ, καὶ τῇ κατ᾽ αὐτῶν ἀνδρείᾳ, φαίνεσθαι καταφρονοῦντας τῶν ἐναντίων. ἔργον γοῦν κἀνταῦθα, καὶ πολλαχοῦ τὸν πόλεμον λέγει. Τὸ δ᾽ ἤδη τὰς μετὰ φόβου. τὸ δὲ ὡς φοβουμένους κίνδυνον ἀσφαλέστατα παρασκευάζεσθαι, χρησιμώτατον.

Οτι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν. μείζονα ἀντιπαθεῖν τοὺς ἀθηναίους, ἢ δρᾶσαι. Πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς. δυνάμενος πείθειν τοὺς πολλούς. Οὕτω κακῶς φρονῆσαι. μωροὺς εἶναι.

Τῆς δὲ ἀξυνεσίας. θαυμάζω δηλονότι. Εκπληξιν καθιστάναι. ἤγουν εἰς φόβον ἐμβαλεῖν. Επιλυγάζωνται. τὸ ἐπιλυγάζονται, ἐπικρύπτονται. ὅπως φησὶ κοινῇ φοβήσαντες ἅπαντας, τὸν ἴδιον φόβον ἀποκρύψονται. Οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου. ἐξ ἀλόγου συμπτώματος. Τάδε κινοῦσι σύγκεινται. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀγγελίαι. Αλλ᾽ ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι. ἀλλ᾽ ἐξ ὧν ἂν δράσειαν ἄνθρωποι δεινοί. ἀντὶ τοῦ συνετοί. Δεινοί. φρόνιμοι. Αθηναίους ἀξιῶ. ἀξίους ἡγοῦμαι εἶναι. Καταλελυμένους ἀντὶ τοῦ καταλελυκότας.

Διαπολεμῆσαι. διενεγκεῖν τὸν πόλεμον, δηλονότι περιγενέσθαι διὰ πολέμου. Αμφὶ νον ἐξήρτυται. τῆς πελοποννήσου δηλονότι. Οὐ δ᾽ αὐτόθεν. ἐκ τῆς σικελίας. Ωστε παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω. τὸ μὲν παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, τοσοῦτον διαφέρομαι τοῖς τὰ ἕτερα διαγγέλλουσι. τὸ δὲ ὥστε ὑπερβιβάσαι χρή, ἵνα μὴ σολοικοφανὲς ᾖ τὸ σχῆμα, καὶ οὕτω συντάξαι, παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, ὥστε μόγις ἄν μοι δοκοῦσιν οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι οἱ ἀθηναῖοι. Ηπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ σικελίᾳ. μή τί γε ἐν σικελίᾳ πάσῃ πολεμίᾳ καθεστώσῃ. Ξυστήσεται γὰρ στρατοπέδῳ τε. λείπει χρώμενοι. Καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς. οὐ τῆς ἐκ περιουσίας, ἀλλὰ τῆς οὐδὲ αὐτάρκως. Οὐκ ἐπὶ πολύ. εἰργόμενοι τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων. Οὐδ᾽ ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι. οὐδ᾽ ἂν ἀποβῆναι αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν νομίζω δυνήσεσθαι. Καὶ ἐνθένδε ἄνδρες. ἀπὸ τῆς πόλεως. Οὔτε ἂν γενόμενα, οὐχ οἷά τε γενέσθαι. Λογοποιοῦσι. ψευδέσι λόγοις συντιθέασι. Κακουργοτέροις. πονηροτέροις. Καὶ κατορθώσωσιν. ἡμεῖς δὲ διὰ κακίαν ἀδύνατοι ἐσμέν, καὶ προαισθέσθαι τοὺς πονηρούς, καὶ αἰσθανόμενοι ἐξελθεῖν αὐτοῖς.

Οτε καὶ δυναστείας ἀδίκους. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀναιρεῖται. Τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους. ἤγουν τοὺς κακούργους. Κολάζων μὴ μόνον αὐτοφώρους. ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ λαμβάνων. χαλεπὸν γοῦν ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἔχειν αὐτούς. Καὶ ὧν βούλονται μέν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ κολάζων.

Οὐχ ὧν δρῶσι μόνον. ἕνεκα δηλονότι. Εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις. εἴπερ καὶ πάσχει τις κακῶς, πρὶν αἴσθηται ἄν. Τὰ μέν, ἐλέγχων. ἤγουν φανερῶς δεικνύων. Εσκεψάμην. ἤγουν κατ᾽ ἐμαυτὸν ὧδε συνοίας ἔχον. Καὶ βούλεσθε ὦ νεώτεροι. πρὸς τὸν ἑρμοκράτην ἀποτείνει τὸν λόγον. Ο δὲ νόμος, ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι. ὁ δὲ νόμος ἐτέθη διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς, ἄρχειν κωλύων, ἤπερ ὡς δυναμένους ἀτιμάζων. λέγει δὲ περὶ τῶν νέων ὅτι εἴργονται τῆς ἀρχῆς διὰ νόμον, οὐκ ἀτιμαζόμενοι, ἀλλὰ κωλυόμενοι διὰ τὴν ἡλικίαν, τουτέστι, τὴν ἀρισοκρατίαν. Ισονομεῖσθαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ πολλάκις ἐσκεψάμην τι, καὶ βούλεσθε.

Οὔτ᾽ ἴσον εἶναι. δίκαιον. Ολιγαρχίαν δὲ μέρος. λείπει τῆς πόλεως. Ισομοιρεῖν. ἰσοτιμίας ἀξιοῦντες ἐν δημοκρατίᾳ οἵ τε πλούσιοι, καὶ οἱ συνετοί. Καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει. τῆς ὠφελείας δηλονότι. Α ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι, καὶ οἱ νέοι ἅπερ ἡμῖν οἵ τε ὀλιγαρχικοί, καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται πάντα ἔχειν, ἀδυνάτου ὄντος ἐν μεγάλῃ πόλει, πάντα τούτους ἔχειν. Τό τῆς πόλεως. τὸ πᾶσι κοινῶς ὠφέλιμον τῆς πόλεως, τοῦτο αὔξετε. Καὶ πλέον. οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν. οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν ἡγεῖσθωσαν τοῦτο καὶ ἴσον εἶναι, καὶ πλέον τοῦ ἴσου τὸ τῶν αὐτῶν μετασχεῖν, ὧν καὶ πᾶσα ἡ πόλις. Εἰ δ᾽ ἄλλα βουλήσεσθε. εἰ δὲ μειζόνων ἐφίεσθε, πάντων στερηθήσεσθε. Ως προαισθομένους. ἀντὶ τοῦ προαισθησομένων, καὶ μὴ ἐπιτρεψόντων ἡμῶν. Εἰ μή τι αὐτῶν. τοῦτο ἀνταποδίδοται πρὸς ἐκεῖνο, ἡ γὰρ πόλις ἤδε, καὶ εἰ ἔρχονται ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται. καὶ εἰ μὴ ἀληθῆ εἶναι, οὐ διὰ τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας αὐθαίρετον δουλείαν ἑλεῖται. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐπιβαλεῖται. Τούς τε λόγους ἀφ᾽ ὑμῶν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ οὐκ οἶμαι. οὐκ οἶμαι γάρ φησιν ὅτι τοὺς λόγους ὑμῶν ἴσα ἔργοις δύνασθαι ἡ πόλις κρινεῖ. Υπάρχουσαν ἐλευθερίαν. οὐχὶ διὰ τὸ ἀκούειν καταπλαγεὶς ἀπορήσεται.

Εκ δὲ τοῦ, ἔργῳ φυλασσομένη. τὴν ἐλευθερίαν πειράσεται σώζειν ἐκ τοῦ δι᾽ ἔργων μὴ ἐ-

πιβ

περιβέπειν τοῖς ἀφαιρουμένοις αὐτήν. Καὶ ἦν ἄρα μηδὲν δεήσει. μάχης δηλονότι. Ο ἴσ ὁ πόλεμος. οἷς χαίρει πόλεμος, ὧν χρήσει. Ἐπιτήδειον. ἁρμόδιον. Ὑμᾶς οἴσομεν. ἤγουν μηνύσομεν ὑμῖν δηλονότι. Ἐν ταῖς καταγωγαῖς. λιμέσι. Στρατηγῷ προστεταγμένοι. κατὰ τάξεις ὑπὸ στρατηγοῖς τεταγμένοι. Εἰσομένας. γνωριούσας. Καὶ εἴρητο αὐταῖς. ὥριστο ταῖς ναυσί. Τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις. τριήρεις ταχεῖαι. τριήρεις στρατιώτιδες. πεντηκόντοροι. ἱππαγωγοί. πλοῖα ὁλκάδες. Τὸ δὲ ἄλλο ναυτικόν. ἤγουν αἱ ἄλλαι νῆες, αἱ ἔχουσαι τοὺς ναύτας. Ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασι. στρατιώτας τοὺς πεζομαχήσαντας ἄγουσαι. Ξυνδιέβαλλε τὸν ἰόνιον κόλπον. συνδιεπεραιώθη. Καὶ ὡς ἕκαστοι ξυνεπόρησαν. ἀντὶ τοῦ ὡς ἕκαστοι ἔτυχον ξυμπλοῆσαι. Παρεκομίζοντο. ἤγουν παραπλέοντες, ἐκομίζοντο. Καὶ ἐν τούτῳ. ἤγουν ἐν τῷ ῥηγίῳ. Καὶ ἀγορὰν παρεῖχον. οἱ ῥηγινοὶ δηλονότι. Ἀνελκύσαντες. ἤγουν ἐκ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ξηράν. Οἱ δὲ, οὐδὲ μεθ' ἑτέρων. οὔτε μετὰ τῶν ἀθηναίων, οὔτε μετὰ τῶν συρακουσίων. Καὶ ὡς ἤδη τούτοις παρεσκευάζοντο. καὶ πᾶσιν ἐδόκει παρασκευάζεσθαι, οὐδενὸς ἀντιλέγοντος. Ὡς ἤδη τούτοις. μετὰ ταῦθα. Ἔνθα μέν. εἴς τινας. Φύλακας. τοὺς διαφυλάξοντας τὰς φιλίας πόλεις. Καὶ ἐς τὰ περίπλοια. γράφεται περιπόλια. τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρούρια, ἃ περιπλέοντες, εἰσῆγον εἰς αὐτὰ φρουρούς. Καὶ τἄλλα ὡς ἤδη ταχεῖ πολέμῳ. ὡς ἐν συντόμῳ ἐσομένῳ. Ἀντεκεκρούκει. παρὰ γνώμην ἀπηντήκει. ἀποβεβήκει. Καὶ εἰκὸς ἦν. συστρατεύειν δηλονότι τοῖς ἀθηναίοις. Τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλογώτατα. ἀλκιβιάδῃ, καὶ λαμάχῳ. Ἐξετεχνήσαντό τε. μετεχειρίσαντο. ἀλκιβιάδης, καὶ λαμάχος ἐξετεχνήσαντο. Ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα. ὑπὸ ὄψιν ἔθηκαν. Ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως. ὀλίγα τῇ δυνάμει ὄντα, μεγάλην φαντασίαν παρεῖχε.

Καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις. φιλοφρονήσεις. Τῶν τριηριτῶν. τῶν ἐν τριήρεσιν ἀφικομένων.

Καὶ ἐλληνίδων αἰτησάμενοι. χρησάμενοι. τὸ δὲ αἰτήσαντες, ἀντὶ τοῦ λαβόντες, ἄνευ τοῦ μέλλειν ἀποδώσειν. Διεθρόησαν. εἰπόντες, διετάραξαν. Καὶ παραμείναντας. τοὺς ἀθηναίους. Διαλλάξαι αὐτοῖς. τοῖς αἰγεσταίοις. Ἢν μή τι δι' ὀλίγου. διὰ ταχέως, καὶ ἄνευ τοῦ προσδοκῆσαι. Καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας. ἀντὶ τοῦ καὶ μὴ δαπανῶντας, τὰ οἰκεῖα κινδυνεύειν ἐν τῇ πόλει, ἤγουν κίνδυνον προξενεῖν τῇ πόλει. Καὶ στρατιὰν ἔχωσιν. ἀπὸ τούτων τῶν πόλεων. Ἐν πόρῳ γὰρ περαιώσει. Προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις. χειρωσαμένους.

Εἰδότας μεθ' ὧν τις. εἰδότας τίνας ἔχουσι συμμάχους. Τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στράτευμα τὴν πρώτην προσβολὴν τοῦ στρατεύματος. Μάλιστ' ἂν σφᾶς. τοὺς ἀθηναίους. Καὶ κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι. τοὺς συρακουσίους δηλονότι, τοὺς ἀθηναίους. Τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐκφοβῆσαι αὐτούς, τὸ προσδοκῆσαι αὐτίκα ἐν κινδύνῳ διαμαχήσεσθαι. Μὴ ἥξειν. ἡ μὴ ἀπόφασις, περιττή. Καθέζηται. καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν μεταφερόντων τῶν συρακουσίων, οὐκ ἀπορήσειν τοὺς ἀθηναίους χρημάτων, ἂν κρατοῦντες τῶν συρακουσίων, προσκαθέζωνται τῇ πόλει. Οὐ ξυμμαχήσειν. τοῖς συρακουσίοις δηλονότι. Καὶ οὐ διαμελλήσειν. καὶ οὐ διαστήσειν καραδοκοῦντας πότεροι κρατήσουσιν. Οὔτε ὁδόν. οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θαλάσσης πολὺ ἀπέχοντες.

Παρέπλεον ἐς νάξον. τὴν σικελικήν. Τὰ συρακουσίων βουλόμενοι. φρονοῦντες.

Ἐπικαίρως. συντόμως. τεταγμένως. Τὰς ἄλλας ναῦς. οὐ μόνον τὰς ἑξήκοντα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας παραλαβόντες. Ἐς τὸν μέγαν λιμένα. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Κατειλκυσμένον. ἕτοιμον εἰς τὴν θάλασσαν. Πολεμιστέα ἦν. πολεμεῖν δυνατὸν ἔσοιτο.

Καὶ ἐκκλησίας γενομένης. τῶν καταναίων δηλονότι. Καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει. τῶν καταναίων. Κακῶς ἔλαθον. ἀτέχνως. σαθρῶς. Ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. ἀντὶ τοῦ ἐν ἀγορᾷ διέτριβον. Πληροῦσι ναυτικόν. ναῦν ναυτῶν πληροῦσιν. Ἐς τὸν αἰγιαλόν. τῶν καμαριναίων.

Τὰ ὅρκια εἶναι. τοῖς καμαριναίοις. Ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι. οἱ ἀθηναῖοι. Καὶ τῶν ψιλῶν τινας. τῶν ἀθηναίων. Καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς. οὐ διακρίνοντες φησὶ τοὺς μηνυτὰς πότερον ψεύδονται, ἢ ἀληθεύουσιν, ἀλλ' ὁμοίως πᾶσι πιστεύοντες διὰ τὸ προσέχειν τοῖς πονηροῖς μηνυταῖς, ἐνίους τῶν πολιτῶν χρηστοὺς ὄντας, κατέδησαν. Διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν. πιστεύοντες πονηροῖς ἀνθρώποις μηνυταῖς. Ἡγούμενοι εἶναι. κρεῖσσον ἡγούμενοι βασανίσαι μᾶλλον τῶν χρηστῶν τινα, καὶ ἐξευρεῖν τὴν ἀλήθειαν, ἢ διὰ τὸ μὴ πιστεύειν τοῖς πονηροῖς μηνυταῖς, τοὺς ἐναντία γενομένους ἀπολῦσαι ἀνεξετάστως. Ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος

ἀκοῇ. γνῶσιν ἔχοντες ἐξ ἀκοῆς. Τελευτῶσαν γενομένην. ἐν τελευταίοις χρόνοις. Οὐδὲ ὑφ' ἑαυτῶν. οὔτε ὑπὸ ἀθηναίων κοινῇ, οὔτε ὑπὸ ἁρμοδίου, καὶ ἀριστογείτονος. Δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν. ἐρῶτος σύμβασιν. Ἐπεχειρήθη ἐτολμήθη. Ἢν ἐγὼ ἐπὶ πλέον. μακροτέρᾳ διηγήσει χρησάμενος. Γενομένου δὲ ἁρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ. ἐπιφανεστάτου ἐν τῇ ἀκμῇ. Μέσος πολίτης. οὔτε ἐπιφανὴς δηλονότι, οὔτε ἄδοξος. Πειραθεὶς δὲ ὁ ἁρμόδιος. ἐρωτικὴν πεῖραν δεξάμενος. Τοῦ πεισιστράτου. υἱοῦ δηλονότι. Καὶ οὐ πεισθείς. αὐτῷ ἐρῶντι δηλονότι. Καταγορεύει τῷ ἀριστογείτονι. μηνύει τῷ ἐραστῇ αὐτοῦ. Ὁ δέ, ἐρωτικῶς περιαλγήσας. περιπαθὴς γεγονὼς ἐπὶ τῷ ἐρῶντι. Προσαγάγηται αὐτόν. τὸν ἁρμόδιον. Ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης. ὡς κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δύναμιν. ἦν γὰρ μέσος πολίτης. Ἐν τόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ. ἐμηχανᾶτο κρύφα προπηλακίσαι τὸν ἁρμόδιον, ὡς δὴ ἄλλην αἰτίαν τινά, καὶ οὐ διὰ τὸ μὴ τυχεῖν αὐτοῦ. Ἀνεπιφθόνως. οὐ μεμπτῶς. Κατεστήσατο. συντάκτησαν. Ἐπιπλεῖστον. χρόνον δηλονότι. Οὗτοι ἀρετήν. δικαιοσύνην.

Εἰκοστὴν μόνον. μοῖραν. Πρασσόμενοι. ἀπαιτοῦντες. Τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο. πολιτευομένοις. Ἐπεμέλοντο. προνοοῦντο οἱ περὶ πεισίστρατον, ὥστε ἀεί τινα ἐξ αὐτῶν ἄρχειν. Προσεικοδομήσας. ἐπαυξήσας. Πρεσβύτατος ὢν ἱππίας. πρῶτος τῶν ἄλλων υἱῶν τοῦ πεισιστράτου. Καὶ αὐτῷ τούτῳ. τῷ ῥηθησομένῳ. Οἱ αὐτῷ. τῷ ἱππίᾳ. Διὰ τὸ πρεσβεύειν. διὰ τὸ τῶν ἐξ αὐτοῦ πρεσβύτατον εἶναι. Αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο. λείπει τὰ τῆς ἀρχῆς πράγματα. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον. ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκ μακροῦ χρόνου τοῖς μὲν πολίταις, σύνηθες ἐμπεποιηκέναι τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν. τοῖς δορυφόροις δέ, τοῦ φυλάττειν ἐπιμελῶς, ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀσφαλῶς ἐκράτει. Ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους. φύλακας. Καὶ οὐχ ὡς ἀδελφός. οὐχ ὡς νεώτερος ὤν, ἐν ἀπειρίᾳ ἐγένετο τοῦ πῶς δεῖ καταστήσασθαι τὴν ἀρχήν. Ἐν ᾧ οὐ πρότερον. διὰ τὸ μὴ πρότερον ἄρχειν μεμελετημένα. Τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα. διὰ τὴν συμπεσοῦσαν αὐτῷ δυστυχίαν ὀνομασθέντα. ὀνομαστὸν γενόμενον ὑποληφθῆναι ὅτι ἐτυράννησεν. Ἀπαρνηθέντα. ἀρνησάμενον ὁμιλῆσαι τῷ πειρῶντι. Ἐπαγγείλαντες. ἀντὶ τοῦ προστάξαντες. Ἐν πομπῇ τινι. ἐν πανηγύρει. Παρωξύνετο. ἐθυμοῦτο. Εὐθὺς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους. ἤγουν εἰς τά. Καὶ τοὺς μὴ προειδότας. τὴν ἐπιβουλὴν δηλονότι. Ἔξω ἐν τῷ κεραμεικῷ. ἔξω τῆς πόλεως. Οἰκείως τῷ ἱππίᾳ. φιλικῶς. Τὸν λυπήσαντα οὖν. τὸν ἵππαρχον. Οὐ ῥᾳδίως διετέθη. ἤτοι χαλεπῶς διετέθη. ἢ οὐ ῥᾳδίως, οὐδὲ εὐκόλως ἀνηρέθη ἤγουν οὐ διάθεσιν τιμωρειῶν ἐλάμβανον ῥᾳδίαν ἐνεγκεῖν. Πρότερον ἢ αἰσθέσθαι. ἤτοι οὔπω ᾐσθημένων τὰ περὶ τὸν ἵππαρχον, τῶν τὴν πομπὴν πεμπόντων ὁπλιτῶν, διὰ τὸ ἄποθεν εἶναι. Καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος. ὑποκεινάμενος φαιδρὸς εἶναι τῷ προσώπῳ. ἤγουν ἀσύγχυτον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν τηρήσας, καὶ μὴ ὑπεμφαίνουσαν τεκμήριον τοῦ πάθους. Ὑπολαβεῖν. ὑφαρπάσαι. Ἐξελέγετο. κατ' ἐκλογὴν ἐλάμβανεν. Ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς. ἐκ τοῦ εὐθέως φόβου, καὶ τὸ φοβηθέντας αὐτούς, ὡς μεμηνυμένους ἀλογίστῳ τόλμῃ ἐπὶ τὸν ἵππαρχον χωρῆσαι. Διὰ φόβου ἤδη. ἤγουν φοβούμενος. Διεσκοπεῖτο. εἴ τις αὐτῷ ἀσφάλεια γένοιτο ἐάσαντι τὴν τυραννίδα.

Ἐπὶ τρία ἱππέας ἔτι ἀθηναίων. ἤγουν μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἱππάρχου. Ἐχώρει ὑπόσπονδος. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι. Ὡς βασιλέα δαρεῖον ὁρμώμενος. ὡς ἱππίας ὁ ἀθηναίων τύραννος πρὸς δαρεῖον ἀπέδραμε. Χαλεπὸς ἦν τότε, καὶ ὕποπτος. τοὺς ἵππους φασὶ ταρασσομένους ὑπόπτας λέγεσθαι. Καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο. οὐδεμία ἦν ἀπόπαυσις τοῦ συλλαμβάνειν τοὺς ἄνδρας ζήτησιν ποιεῖσθαι τῶν γενομένων. Λέγων δέ. ὁ συνδεσμώτης. Ἔπεισεν αὐτόν. κατειπόντα δηλονότι. Ποιησάμενον σῶσαι. ἀντὶ τοῦ ἐν ἀδείᾳ γενόμενον σωθῆναι. Ἐπανεῖπον. εἶπον. τουτέστιν, ὑπέσχοντο, καὶ ἐκήρυξαν. Ἐτιμώρηντο. οὐ γὰρ ὑπώπτευον ἔτι ἀλλήλους. Καὶ κατέδραμον. ἀπὸ κοινοῦ τό, ἡ πόλις. Διὰ ταῦτα διαχρήσεσθαι. διὰ τὰ κατηγορημένα τοῦ ἀλκιβιάδου, καὶ διὰ τοὺς ξένους αὐτοῦ τοὺς ἐν ἄργει ὑποπτεύοντας ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἀργείοις, οἱ ἀθηναῖοι παρέδωκαν τῷ δήμῳ τῶν ἀργείων τοὺς ὁμήρους τοὺς ἐν ταῖς νήσοις ὑποκειμένους, ὡς οἰκείους ὄντας τῶν τοῦ ἀλκιβιάδου ξένων. Προειπεῖν αὐτῷ. εἰρήκεσαν δὲ ὥστε προειπεῖν αὐτῷ. Τότε πρὸς τοὺς ἐν τῇ σικελίᾳ. τὸ τότε, οὐκ ἔστι χρονικόν, ἀλλ' ἀνέστραπται οὕτω, θεραπεύοντές τε τὸ πρὸς τοὺς ἐν τῇ σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους, καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, ὥστε μηδένα θόρυβον, συλληφθέντος.

Λυφθέντος τοῦ ἀλκιβιάδου, μή τι διὰ τῶν ἀττικῶν στρατιωτῶν ἀγανακτούντων γενέσθαι, μήτε διὰ τῶν πολεμίων καταφρονησάντων, Δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ. προσδιαβεβλημένοι ἐπὶ δίκην καταπλεῦσαι. Ἐν ἀειστροφῇ. δυτικώτατα αὐτῆς. Οὐκ ἐδέχοντο. οἱ ἱμεραῖοι. Παρεγένοντο γάρ. τοῖς ἀθηναίοις. Αὐτῶν ἱππεῖς. τῶν αἰγεσταίων. Καὶ εἰ ξυνοισήσοντες οἷον, εἰ γαμηθησόμενοι. τὸ δὲ εἰ, ἀντὶ τοῦ πρότερον κεῖται. Οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων. οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων προσελαυνόντων τῶν συρακουσίων, καὶ ἐνυβριζόντων ἀγανακτοῦντες, βουλόμενοί τε τοὺς συρακουσίους ποιῆσαι προσελθεῖν πόῤῥω τῆς πόλεως πανδημεί, ἅμα τε καὶ αὐτοὶ στρατόπεδον ἐπιτήδειον καθ' ἡσυχίαν καταλαβεῖν. Καθ' ἡσυχίαν εἰδότες. διὰ κοινοῦ τὸ στρατόπεδον εἰδότες, ὅτι οὐχ ὁμοίως οἱ ἀθηναῖοι δυνήσονται στρατόπεδον καταλαβεῖν. οὔτ' εἰ κατὰ θάλασσαν φανερῶς, καὶ προησθημένων τῶν συρακουσίων, ἐπιπλέοιεν, χαλεπὴν γὰρ ἔσεσθαι τὴν ἀπόβασιν ἀντιταχθησομένων τῶν ἐναντίων, καὶ οὐκ ἀπαρασκευάστων ὄντων, οὔτ' εἰ κατὰ γῆν ἐπίοιεν ἐκ τοῦ φανεροῦ. καὶ γὰρ καὶ οὕτως ἐδόκουν βλαβήσεσθαι. διὰ ταῦτα δὴ ἀπάτῃ ἐβούλοντο χρήσασθαι, καὶ παρασχεῖν δόκησιν τοῖς συρακουσίοις, ὡς κατὰ γῆν ἰόντες. ὅπως, ἐπεξελθόντες ἐκεῖνοι, πανδημεὶ παρατάξονται. Τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς τούς τε ψιλοὺς τῶν ἀθηναίων, καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον τὸν ἑπόμενον ᾤοντο βλαβήσεσθαι. Τοὺς σφῶν τῶν ἀθηναίων. Ὑπὸ τῶν ἱππέων. τῶν συρακουσίων. Ἐδίδασκον αὐτούς. τοὺς στρατηγούς. Οἱ ξυνείποντο. τοῖς ἀθηναίοις. Πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοί. πρὸς τὸ καταλαβεῖν τὸ στρατόπεδον. Πέμπουσιν ἄνδρα σφίσι. τοῖς ἀθηναίοις. Τῇ δοκήσει. καὶ δοκοῦντα οὐχ ἧττον εἶναι φίλον ἐκείνοις, ἤπερ κατὰ ἀλήθειαν τοῖς ἀθηναίοις ἦν φίλος. Ἀπὸ τῶν ὅπλων. ἤγουν χωρὶς ὅπλων. Καὶ ἐβούλοντο ἐκεῖνοι. οἱ συρακούσιοι. Τῷ σταυρώματι. γράφεται. στρατεύματι. καὶ ἑτοιμάσθαι ἤδη. Καὶ ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἄνδρας, παρ' ὧν αὐτὸς ἥκει. Καὶ ἦν ἐν διανοίᾳ. ἤγουν διανοεῖσθαι. Ἐς τὸν κατὰ τὸ ὀλυμπιεῖον. τόπον ἐπιτήδειον ἐν στρατοπεδεύσασθαι. Ἀνῆκτο. ἀνέπλευσεν. Ἀποστρέψαντες. ἀγγέλλουσι. πρὸς τὰς συρακούσας κινηθέντας. Ἀποτρεπόμενοι. ὀπίσω ἐπανερχόμενοι. Τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς. τοῖς συρακουσίοις. Ἐπιτήδειον. ἁρμόδιον ἐν στρατοπεδεύσασθαι. Ἐρ[illegible]μά τε. φύλαγμα. Ἧι ἐφοδώτατον ἦν. προβῆναι δηλονότι δυνατόν. Λίθοις λογάδην, καὶ ξύλοις. ὅτι λογάδας ἐν τῇ τετάρτῃ λέγει λίθους τοὺς ἀπολέκτους, καὶ οὐ τοὺς ἐπιτυχόντας, δῆλον ἐντεῦθεν. Ἐκ μὲν τῆς πόλεως. τῶν συρακουσίων. Ἐν πλαισίῳ. ἐν τετραγώνῳ σχήματι. Ἐντὸς τούτων τῶν σκευοφόρων. τῶν ὄπισθεν ἐπιτεταγμένων παρὰ ταῖς εὐναῖς. Ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς. τοῖς συρακουσίοις. Καὶ οὐκ ἀπολέκτους. διηρημένους. Οἱ ὑπερφρονοῦσι μέν. ἤγουν περιφρονοῦσι παρ' οὐδὲν ἄγουσι. Τῆς τόλμης ἧσσω ἔχειν. ἤτοι διὰ τὸ τόλμαν μὲν ἔχειν. αὐτούς. ἐπιστήμην δέ, οὔ. ἢ διὰ τὸ ἥττονα εἶναι τὴν ἐκείνων ἐπιστήμην τῆς ἡμετέρας τόλμης. Παραστήτω δέ τινι. δεδόχθω. Ἐξ ἧς κρατεῖν δεῖ. ἤτοι λείπει τὸ, διὰ ἧς ὁρμωμένους. ἢ τὸ διὰ ἧς, ἀντὶ τοῦ ἐν ᾗ. Καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην, καὶ ἀπορίαν. τὸ ἐν ἀλλοδαπῇ τε εἶναι καὶ πόῤῥω τῆς πατρίδος. Ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον. κατὰ τῶν πολεμίων δηλονότι. Ὑστερίζον μέν. ἤγουν ὕστερον ἤρχοντο. Ἐλλιπεῖς ἦσαν. ἤγουν ἥττους τῶν ἀθηναίων. Ἀνδρείᾳ οὐχ ἥσσους. ἀνδρείαν νῦν λέγει τὸ θάρσος. θαρσαλέως μὲν οὖν φησιν οὐχ ἥσσονα τῶν ἀθηναίων ἐχώρουν εἰς τὴν μάχην. τῇ δὲ ἐπιστήμῃ λειπόμενοι, καὶ τῇ προθυμίᾳ, ἄκοντες ἡττῶντο. Σφάγια προὔφερον. ἔμπροσθεν τῆς στρατηγίας ἐσφάζοντο. Τὰ νομιζόμενα. τὰ κατ' ἔθος νόμιμον γινόμενα. Ξύνοδον ἐπώτρυνον. παρώρμουν πρὸς τὸ ξυμμῖξαι. Οἰκείαν σχεῖν. ὥστε κτήσασθαι τὴν ἀλλοτρίαν, καὶ διὰ τοῦ ἡττηθῆναι μὴ κακῶσαι τὴν πατρίδα. Ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἦλθον τοῖς ἀθηναίοις. Μέγιστον μὲν περὶ αὐτίκα. μάλιστα μὲν διὰ τὴν ἰδίαν σωτηρίαν προθύμως ἐμάχοντο, εἴ τις ἦν ἀνέλπιστος αὐτοῖς, εἰ μὴ κρατοῖεν. Ἐν παρέργῳ, καὶ εἴ τι ἄλλο. οἱ ὑπήκοοι, πρότερον μὲν διὰ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν προθύμως ἐμάχοντο. αὖθις δέ, εἰ καὶ ἄλλο τι, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα, ὅπως συγκαταστρεψαμένων αὐτῶν τὴν σικελίαν, ἀθηναῖοι πρᾳότερον τῶν συναγωνισαμένων ἄρχοιεν. τοῦτο γάρ, ἔστι τό, ῥᾳδίως ὑπακούσονται. Ἐν χερσὶ τῆς μάχης ἤτοι συνελθόντες ἐγγύς, καὶ ἐκ χειρὸς μαχομένων μετὰ τὸ παύσασθαι τοὺς λιθοβόλους, καὶ τοὺς σφενδονήτας. ἢ ὥς τινες, ἀρξαμένης δὲ τῆς μάχης. Μαχομένοις. τοῖς συρακουσίοις. Ξυνεπιλαβέσθαι. αἴτιον φόβου γενέσθαι. Τοῖς δ' ἐμπειροτέροις. τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ ὥρα ἔτους. κατὰ καιρὸν γενέσθαι. Τοὺς δ' ἀνθεστῶτας. ἐκπλαγῆναι δὲ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀνθεστώτων, μὴ νικωμένων. Καὶ ἀήσσητοι εἴργον. οὐχ ὡς οὕτω σύνολον, ἀλλ' ὡς τότε οὐχ ἡττημένοι. Εἰς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν.

τῶν ἀθηναίων. Ἐπακολουθήσαντες. οὐχ οἱ ἱππεῖς, ἀλλ' οἱ ἀθηναῖοι. Ἀπέθανον δὲ αὐτῶν. τῶν συρακουσίων. Οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε. οὐχ οὕτως ἡττηθῆναι, ὡς ἄν τις ᾤετο. Χειροτέχνας ἀνταγωνισαμένους. τὴν ἐμπειρίαν ἔχουσι, καὶ γυμνασίαν περὶ τὸ μάχεσθαι. Παρασκευάσωσιν. ἤγουν παιδεύσωσιν εἰς παρασκευήν. Τὴν μέν. τὴν εὐταξίαν. Τὴν δ' εὐψυχίαν. τὴν ἀνδρείαν. ὅμοιον δὲ τοῦτο τῷ ἐν τῷ προοιμίῳ μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. Μετὰ τοῦ πιστοῦ. μετὰ τοῦ πεποιθέναι δηλονότι. τῇ ἐπιστήμῃ. Ὅποι ἂν ἐπίστωνται. ὅποι ἂν ἄγειν ἡγῶνται συμφέρειν. Ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ. ἀντὶ τοῦ σιωπᾶσθαι. Μᾶλλον ἂν στέγεσθαι. εἰδὼς τὸ μέλλον ὑπὸ τῶν ἀθηναίων. Ἥσσον ὠφέλειαν. ἤγουν συμμαχίαν. Καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγένετο. τὰ διὰ προδοσίας δηλονότι περὶ ἀλκιβιάδου τοῦ διώκοντος. Ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο. ἤγουν εἰδὼς τὸ μέλλον. Ξυνειδὼς τὸ μέλλ(ον). ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἔσεσθαι. Οἱ δὲ, τούς τε ἄνδρας διέφθειραν. τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας. Ἐπεκράτουν. βουλευομένων τῶν μεσσηνίων ἐπεκράτουν οἱ βουλόμενοι δέχεσθαι τοὺς ἀθηναίους.

Οἱ ταῦτα βουλόμενοι. τὰ τῶν συρακουσίων. Ἐπιτήδεια πρόσφιμα. Καὶ προυχώρει οὐδέν. οὐδὲν ἠκούετο ὑπ' αὐτῶν. Προσχωροῦσι δ' αὐτοῖς. οἱ καμαριναῖοι τοῖς ἀθηναίοις. Μὴ ὑμᾶς πείσαντες. ἀπὸ κοινοῦ δείσαντες. ἵνα, ἢ δείσαντες τὴν τῶν ἀθηναίων περὶ τοὺς λόγους δεινότητα. Τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις. τὰς περὶ τὰς ἀθήνας. Τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ. τρόπῳ. διανοίᾳ. Καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν. καὶ ὅσοι ἄποικοι ἦσαν αὐτῶν. Αἰτίαν εὐπρεπῆ. πιθανήν. Οἱ μὲν σφίσιν. ἀθηναῖοι δὲ περὶ τῶν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ μὴ τῷ μήδῳ καταδουλωθῆναι τοὺς ἕλληνας. Οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ. οἱ δὲ ἄλλοι ἕλληνες, ὑπὲρ τοῦ ἀλλάξαι δεσπότην φησί. Κακοξυνετωτέρου δέ. ἤγουν πανουργοτέρου. Οὐ ξυστραφέντες. ἤγουν συνταχθέντες. Εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν. τῷ κατὰ πόλεις δηλονότι ληφθῆναι ἰδίᾳ ἕκαστοι. Προαπολλυμένου. τοῦ συνοικοῦντος μὲν ἕλληνος τῇ σικελίᾳ, πολὺ δὲ διεστῶτος. Τὸν πάσχοντα καθ' ἑαυτόν. ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ ἕκαστος ἡγεῖται τῇ ἰδίᾳ κακῶς πάσχοντα δυστυχεῖν. Οὐ προσδιεφθαρμένου ἐμοῦ. τοῦ συρακουσίου δηλονότι. Βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. βεβαιότερα χεῖρ, ἢ περιποιήσασθαι. Εἴ τέ τις φθονεῖ μέν. εἴ τις ὁμοῦ μὲν φθονεῖ τοῖς συρακουσίοις, ὁμοῦ δὲ δέδοικεν αὐτῶν τὸ μέγεθος. φοβεροὶ γὰρ ἅμα, καὶ ἐπίφθονοι καθεστᾶσιν οἱ μείζους. καὶ διὰ τοῦτο βούλεται μὲν κακωθῆναι συρακουσίους ὑπὲρ τοῦ σωφρονεστέρους γενέσθαι, καὶ μὴ φορτικοὺς τοῖς ἀστυγείτοσι. σωθῆναι μέντοι γε ὅμως διὰ τὴν οἰκείαν ἀσφάλειαν, ἵνα μὴ μονωθεὶς αὐτῶν, καὶ αὐτὸς καταδουλωθῇ, οὗτος ἴσως οὐ δυνατῶν ἀνθρώποις ὀρεγόμενος, δοκεῖ δέ πως τὰ κατάλληλως ἀπηντηκέναι πρὸς τὴν πρόθεσιν. προειπὼν γὰρ εἴ τις ἠφθόνει, ἢ φοβεῖται, καὶ βούλεται ὁ φθονῶν κακωθῆναι τοὺς συρακουσίους ὠφελεῖν ἐπενεγκεῖν, ὅτι ὁ φοβούμενος, αὐτὸς μᾶλλον ἀπολέσαι σπουδάσει. ὁ δὲ αὐτὸς, τοὐναντίον εἰρηκέναι δοκεῖ, ὅτι ὁ φοβούμενος, βούλεται περιγενέσθαι τοὺς συρακουσίους, οὐ μὴν οὖσιν ἀκατάλληλον. οὐ γὰρ ἄλλου μέν φησιν ὀρέγεσθαι τοὺς φθονοῦντας, ἄλλου δὲ τοὺς φοβουμένους, ἀλλ' ἑνὸς ἀμφοτέρους, τοῦ κακωθῆναι δηλονότι τοὺς συρακουσίους. τοῦ μέντοι περιγενέσθαι αὐτοὺς ἐφίεσθαι, οὐ τοὺς φοβουμένους, ἀλλὰ τοὺς προνοουμένους διὰ αὐτῶν ἀσφαλείας. μᾶλλον οὖν περιαιρετέον μὲν τὸν σύνδεσμον ἐκ τοῦ κακωθῆναι μὲν, ἵνα σωφρονισθῶμεν. Ἵνα σωφρονισθῶμεν. ταπεινωθῶμεν. Περιγενέσθαι δέ. τοὺς συρακουσίους τῷ πολέμῳ, ἵνα ὑποδεέστεροι τῶν ἀθηναίων γένωνται. Οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα. οὐ γὰρ οἷόν τε τυχεῖν πάντων, ὧν ἐπιθυμεῖ ὁ σικελιώτης, κακωθῆναι μὲν τοὺς συρακουσίους, περιγενέσθαι δὲ ὅμως.

Καὶ διὰ τύχης τὸν αὐτόν. ἤγουν διὰ ἐκβάσεως τῶν πραγμάτων. Καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι. καὶ εἰ ὧν ἐπιθυμεῖ, τούτων διαμάρτοι δυστυχήσας, βουληθείη ἄν ποτε τοῖς νῦν ἡμετέροις ἀγαθοῖς φθονῆσαι αὐτόν, ἐπὶ ταῖς ἰδίαις συμφοραῖς ὀλοφυρόμενος. Βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. βουλήσεται μὲν, οὐ δυνήσεται δὲ ἴσως τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς τότε φθονῆσαι, ὁ μὴ θελήσας τοὺς αὐτοὺς ἐμοὶ κινδύνους ἐπανελέσθαι. τὸ δὲ οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων, διὰ μέσου κεῖται, ὡς ἄξιον ὂν ἀναδέχεσθαι κινδύνους, οὐ πρὸς τὰ ὀνόματα ἀποβλέποντας, ἀλλὰ πρὸς τὰ ἔργα. τινὰ δὲ τὰ ὀνόματα. καὶ τὰ ἔργα, ἑξῆς ἐπιφέρει. Εἰκὸς ἦν ὑμᾶς ὦ καμαριναῖοι. ἀντὶ τοῦ, τὸ μεθ' ὑμᾶς εὐθὺς κινδυνεύοντας. Αὐτοὺς δὲ, πρὸς ἡμᾶς. ἤγουν ὑμᾶς. Μάλλ(ον) ἰόντας. ὥσπερ ἂν εἰς τὴν καμαριναν. Δεόμενοι ἄν. τὸ δέεσθαι ἂν ἡμῶν συμμάχων. Ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου. ἐπὶ ταῦτα τὰ εἰρημένα, τουτέστι, τῷ λόγῳ μὲν βοηθεῖν, καὶ συμμαχεῖν τοῖς συρακου-

συρακουσίοις, ἔργῳ δὲ, ἑαυτὸν καὶ μεθ' ἡμᾶς εὐθὺς κινδυνεύοντας. τὸ ἑξῆς, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου φαίνεσθαι παρακελευομένους. Ὅπως μηδὲν ἐνδώσωμεν. οὕτω φησὶ παρακελεύεσθε αὐτοῖς μὴ μαλακίζεσθαι, ὥσπερ ἂν ἡμῖν παρεκελεύσασθε, εἰ ἐφ' ἡμᾶς ὥρμησαν οἱ ἀθηναῖοι.

Δειλίᾳ δὲ ἴσως. δειλίᾳ δὲ, προβλήματι χρήσεσθαι τῷ δικαίῳ δῆθεν ἀξιοῦντες ὁμοίως ἡμῖν τε, καὶ ἀθηναίοις προσφέρεσθαι. Ἤν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις. ἤγουν κατὰ τῶν φίλων. Τῶν δὲ ἐχθρῶν. κατὰ δὲ τῶν ἐπιστρατευσάντων ὑμῖν ἐχθρῶν. τοῦτο, ἐξήγησις ἐστὶ τοῦ προτέρου. ὁ μὲν, γὰρ πρὸς τὰ ὀνόματα ἀποβλέπων, οἴεται σώζειν συμμάχων τὴν ἡμετέραν δύναμιν. τουτέστιν, ἡμᾶς. ὁ δὲ, πρὸς τὰ ἔργα ἀφορῶν, τῆς ἑαυτοῦ προνοεῖσθαι σωτηρίας ἡγήσεται. ἀσφαλέστερον δὲ εἶπε τὸ, σωτηρίαν σώζειν. Ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοί. λείπει τὸ, ἐπιόντων. ἀδικούντων. Ξυγκατοικίζειν. ἤγουν τοῖς ἀθηναίοις. Τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ ἔργου μὲν, τὴν τῶν ἀθηναίων εἰς σικελίαν ἄφιξιν λέγει, ἢ τὴν πρόφασιν τῆς ἀφίξεως. καλὸν δὲ δικαίωμα, τὸ φάσκειν διὰ τὸ συγγενὲς τοῖς χαλκιδεῦσι βοηθεῖν. Ἀλόγως σωφρονοῦσιν. ἀντὶ τοῦ παρὰ λόγον. ἡ δὲ διάνοια. δεινὸν ἂν εἴη, εἰ ῥηγῖνοι μὲν, καίτοι χαλκιδεῖς ὄντες, τὴν παρουσίαν τῶν ἀθηναίων εὔλογον δοκοῦσαν ὡς ἂν ἐπὶ βοήθειαν τῶν συγγενῶν ἥκουσαν, ὅμως ὑποπτεύοντες, οὐ προσέθεντο αὐτοῖς παρὰ τὸ φαινόμενον εὔλογον ἰδιοπραγοῦντες. ἡμεῖς δὲ διὰ πρόφασιν πιθανὴν, ἀθηναίους μὲν βούλεσθαι ὠφελεῖν. τοὺς δὲ συγγενεῖς, μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι. Τοὺς μὲν φύσει πολεμίους. ἤγουν τοὺς ἀθηναίους. Ξυστῶμεν πάντες. ἤγουν εἰς τὸ αὐτὸ ἔλθωμεν.
Ἀλλ' ἦν ὅπερ οὗτοι. οὗτοι οἱ ἀθηναῖοι. ὅμηρος, ἦκεν γηθήσαι πρίαμος. Οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς μόνους. ἐπὶ μόνους ἡμᾶς. Περιγενόμενοι. ἡμῶν δηλονότι. Ἐς τὴν ξυμμαχίαν. τὸ ἑξῆς, τὸ μηδετέροις συμμαχεῖν, ὡς ἀμφοτέρων οὖσι φίλοις, δοκείτω προμηθὲς εἶναι, ὡς ὑμῖν μὲν ἀσφαλοῦς ὄντος, τοῦ δὲ ἡμῖν δικαίου φανησομένου. Τὰ πολέμια. ἤτοι τὰ πολέμια. Ξυμμάχους βοηθεῖν. ὑμᾶς δηλονότι. Ὥσπερ τῷ δικαιώματί ἐστιν. ὅτι τὸ ἴσον ἐπὶ τοῦ δικαίου πρόσθεν ἐτέτακτο, δῆλον ἐντεῦθεν, καὶ γὰρ ὥσπερ λεγόμενόν φησι, δικαιοφανές ἐστιν, οὕτω καὶ ταῖς ἀληθείαις δίκαιον τυγχάνει. Εἰ γὰρ δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας. εἰ γὰρ διὰ τὸ ὑμᾶς μηδετέροις συμμαχεῖν, ἡμεῖς μὲν, κακῶς πεισόμεθα, ἀθηναῖοι δὲ κρατήσουσι τί ἄλλο, ἢ ἐκποδὼν ἀμφοτέροις στάντες, ἡμῖν μὲν ὑπὲρ σωτηρίας ἀγωνιζομένοις, οὐκ ἀμυνεῖτε. ἐκείνους δὲ οὐ κωλύσετε τῆς πλεονεξίας. Τήν τε κοινὴν ὠφέλειαν. ἤτοι τὴν ὁμοφροσύνην, κοινὴν ὠφέλειαν εἶπεν, ἢ τὴν ἐλευθερίαν τῆς σικελίας. Καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, τὸ μὲν δεόμεθα δὲ, καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα, εἰ μὴ πείσοιμεν, ἀνέστραπται. οὕτω γὰρ ἦν ἑξῆς, εἰ μὴ πείσοιμεν, ἅμα δεόμεθα, καὶ μαρτυρόμεθα. προσαποδέδοται δὲ, πρὸς μὲν τῷ δεόμεθα, ὅτι προδεδόμεθα ὑπὸ ἰώνων. πρὸς δὲ τῷ μαρτυρόμεθα, τὸ προδεδόμεθα ὑφ' ὑμῶν. Ὅ, τι παθὼν, σφαλήσεται. ἤγουν ὁ συρακούσιος. Καὶ ὁ κρατῶν. ἤγουν ὁ ἀθηναῖος. Τοῖς μὲν, οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι. τοῖς συρακουσίοις. Τοὺς δέ. τοὺς ἀθηναίους. Καὶ τοὺς ἀθηναίους φίλους δὴ ὄντας. προφασιζομένους εἶναι φίλους. Οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς. οὐδὲν χαλεπὸν εἶναι. Τῷ δ' αὐτῷ ὀνόματι τιμηθήσονται. τιμῆς δὲ, καὶ δόξης αὐτοὶ μόνοι τεύξονται ὅτι ἀθηναῖοι σικελίας ἐκράτησαν μόνοι. Καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον. τὸ ἆθλον αὐτοῖς, καὶ οἷον ἐπινίκιον, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὑμεῖς γενήσεσθε αἴτιοι, δουλωθέντες τῆς νίκης. Τῶν κινδύνων οἱ αὐτοί. αἴτιοι τοῦ κινδύνου γεγονότες. Σκοπεῖτε οὖν, καὶ αἱρεῖσθε ἤδη. σκεψάμενοι οὖν, ἕλεσθε ἢ δουλεύειν τοῖς ἀθηναίοις χωρὶς τῶν κινδύνων, ἢ μεθ' ἡμῶν στάντες, καὶ κρατήσαντες, μήτε ὑπ' ἐκείνων ἀτίμως δουλωθῆναι, τήν τε πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν ἐκφυγεῖν, μὴ ἂν μικρὰν γενομένην, εἰ ἀθηναίοις συμμαχήσετε. Τούς δέ τε μὴ αἰσχρῶς. τοὺς ἀθηναίους. Μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην. ἤγουν ὀλιγοχρόνιον, ἀλλὰ μεγάλην δηλονότι. Ἀφικόμεθα μὲν. ὑπὲρ τοῦ ἀναμνῆσαι περὶ τῆς πρότερον γενομένης ξυμμαχίας. Εἰπεῖν ὡς εἰκότως. περὶ τῆς ἡγεμονίας. Τὸ μὲν οὖν μέγιστον. κατὰ τὸ μέγιστον ὑποστίξαι χρὴ, ἵνα τὸ μέγιστον, ἀντὶ τοῦ κεφάλαιον ληφθῇ, οὔσης τῆς διανοίας ταύτης. κεφάλαιον μὲν δὴ μετὰ τὸν συρακούσιον αὐτὸν μαρτυρῆσαι. ἔνιοι δὲ μεταγράψαντες τὸ, μαρτυρίας, μαρτύριον ἀνέγνωσαν, καὶ συνῆψαν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον, αὐτὸς εἶπε. Καὶ πλείοσιν οὖσιν. ἤτοι ἡμῶν τῶν ἰώνων, ἢ ἡμῶν τῶν σικελιωτῶν, ὃ καὶ μᾶλλον. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου τοῦ, καὶ παροικοῦσι. πλείοσι γὰρ οὖσιν ὑμῶν, καὶ γειτνιῶσιν. ἡμῖν.

Οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ἐσκεψάμεθα. τὸ δὲ καὶ ἡμᾶς. ἀντὶ τοῦ ἤπερ καὶ ἡμᾶς. Ἐν τῷ παρόντι. ἐν τῷ τότε δηλονότι. Αὐτοὶ δέ. ἤγουν ἡμεῖς. Τῶν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ.

ὑπερβατόν. τὸ δὲ ἑξῆς, αὐτοὶ δὲ οἰκοῦμεν, ἡγεμόνες καταστάντες τῶν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ πρότερον ὄντων. λείπει τὸ, ἑλλήνων. Πρότερον ὄντων. ἤτοι τῶν ἰώνων, καὶ τῶν σικελιωτῶν.

Καὶ ἐς τὸ ἀκριβές. ἀντὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν. Οὓς ξυγγενεῖς φασιν ὄντας. ὡς συγγενῶν ὄντων φασί, δεσπόζειν ἡμῶν συρακούσιοι. Τοῦτο δρῶντες οὗτοι. οἱ νησιῶται. Ἡμᾶς ἔβλαπτον. καὶ διότι οἱ ἴωνες τῷ μήδῳ ἑτοίμως ναῦς τε, καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρασχόντες, ἔβλαπτον ἡμᾶς. Καὶ οὐκ ἄλλῳ ἐπόμεθα. ὡς ὑποχείριοι δηλονότι. Καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν. τῶν μὲν, τῶνδε, ἤτοι τῶν πελοποννησίων, ἢ τῶν ἰώνων, τῶν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ πρότερον ὄντων, ὃ καὶ μᾶλλον. τὸ δὲ ἢ τῶν ξυμπάντων, ἤπερ τῶν συμπάντων ἑλλήνων, ἐκινδυνεύομεν φησιν ἐν τοῖς μηδικοῖς μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἰωνικῆς ἐλευθερίας, ἢ περὶ τῆς ἡμετέρας τε, καὶ τῆς τῶν συμπάντων ἑλλήνων. Ὁρῶ μὲν καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέροντα. τὸ ἀποφαίνομεν δὲ, ἀπὸ κοινοῦ ἄνω κείμενον, ἀκουστέον. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα, καὶ ἐνθάδε παρόντες, καὶ ἡμῖν ταῦτα ξυμφέροντα ἀποφαίνομεν. ἀποφαίνομεν δέ φησιν ἡμῖν τε ἀσφαλῆ ὄντα, καὶ ὑμῖν συμφέροντα. ταῦτα δέ ἐστιν, ἃ διαβολῇ καθ' ἡμῶν λέγουσι συρακούσιοι. Καὶ ὑμεῖς μάλιστα. ὑμεῖς δὲ ὑποπτεύοντες, ἐκφοβεῖσθε. ἴσμεν γὰρ ὅτι φοβερόν τι ὑποπτεύοντες κἂν ἐν τῷ παρόντι ὑπὸ τῶν τερπνῶν λόγων ψυχαγωγηθῶσιν, ὅμως ὕστερον ἀκριβῶς ἐξετάζουσι, καὶ ἀναλογίζονται ἕκαστα ὑπὲρ τοῦ τὰ συμφέροντα πράξειν. Ὑπονοεῖτε ἤγουν δεδιάτε ἐξ ὑπονοίας. Τήν τε γοῦν ἐκείνην. τῆς ἐν πατρίδι. Διὰ δέος ἔχειν. διὰ τὸ αὐτὸ δέος ἥκειν, ὅπως μετὰ τῶν φίλων ἐνθάδε ἀσφαλῶς καταστησώμεθα. δέος δὲ λέγει τὸ περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας. ταύτης γοῦν ὀρεγόμενοι, ὡρμήσαμεν ἐπὶ τὸ ἄρχειν. Μᾶλλον δὲ κωλύσοντες. ἡμᾶς ἀπόντας καταδουλωθῆναι. καὶ δοκεῖ τὸ ἐπιφερόμενον τούτῳ μᾶλλον συνᾴδειν. Οὐδὲν προσῆκον. ἤγουν οὐδεμιᾶς συγγενείας οὔσης. Γνοὺς ὅτι σωζομένων ὑμῶν. σωζομένων ὑμῶν, καὶ ἐν δυνάμει ὄντων, ὥστε ἀντέχειν δύνασθαι συρακουσίοις, ἧττον ἂν ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. οὐ γοῦν πέμψουσιν οἱ συρακούσιοι λακεδαιμονίοις δύναμιν ἐνταῦθα πολεμούμενοι. διὸ καὶ χρὴ καθ' ὑπερβατὸν οὕτως ἀκοῦσαι, ἧττον ἂν ἡμεῖς βλαπτοίμεθα, τούτων πεμψάντων τινὰ δύναμιν πελοποννησίοις. τουτέστιν, οὐ πεμψάντων, οὐκ ἂν βλαπτοίμεθα. Μὴ ὑπηκόους, ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς. μὴ οὕτως ὑπηκόους. αὐτοὺς γενέσθαι, ὥσπερ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν ὑπακούουσιν εὐβοεῖς. ὕποπτος γὰρ ὢν ὁ ἀθηναίοις ἐπὶ τὸ τοὺς λεοντίνους ἐπαγγέλλεσθαι κατοικίζειν φησίν, ὅτι οὐχ ὁμοίως αὐτοὺς κατοικοῦμεν τοῖς ἐν εὐβοίᾳ χαλκιδεῦσιν, ἀλλ' ὡς ἐλευθέρους, καὶ δυνατωτάτους. Ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους. ἤγουν ἐλευθερωτάτους. Ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοιροι ὄντες, τοῖσδε λυπηροὶ ὦσιν ὑπὲρ ἡμῶν. Τὰ μὲν γοῦν ἐκεῖ. τοῦ ἑρμοκράτους ἀθηναίους διαβάλλοντος ὡς οὐχ ὑγιῶς. τοὺς μὲν ἐν εὐβοίᾳ χαλκιδεῖς, καταδεδουλωμένους, τοῖς δὲ ἐν σικελίᾳ ἐπαγγελλομένους, ἐλευθερίαν ὁ ἀθηναῖος οὐκ ἀρνούμενος, ἀλλὰ ὁμολογῶν, τεχνικῶς διαλύει τὸ ἐπιχείρημα. Καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν. πρὸς μὲν γὰρ τὸν ἐκεῖ φησι πόλεμον, αὐτοί τε ἀρκοῦμεν, καὶ οἱ ἐν εὐβοίᾳ χαλκιδεῖς οὕτως ἡμῖν δεδουλωμένοι, ὥστε καὶ δύναμιν μὲν, καὶ παρασκευὴν οὐκ ἔχειν δι' ἧς ἐπιθήσονται ἡμῖν. χρήματα δὲ ἔχοντες, εἰσφέρειν εἰς τὸν πρὸς πελοποννησίους πόλεμον. οἱ δὲ ἐνθάδε ἐλεύθεροί τε, καὶ αὐτόνομοι ὄντες, καὶ δύναμιν ἔχοντες, μάλιστα ἡμῖν εἰσιν ὠφέλιμοι. Καὶ ὁ χαλκιδεύς. ὁ ἐν εὐβοίᾳ δηλονότι. Ἀπαράσκευος ὤν. γεγυμνωμένος πολεμικῆς παρασκευῆς. Οὐδὲν ἄλογον ὅ,τι ξυμφέρον. οὐκ ἔστιν ἄλογον τὸ ἐπὶ τῷ συμφέροντι πραττόμενον. Οὐδ' οἰκεῖον ὅ,τι μὴ πιστόν. οὐδὲ φίλος τις, οὐδὲ ἐπιτήδειος, ἂν μὴ πιστὸς ᾖ. Ἢ ἐχθρὸν, ἢ φίλον. ἐχθρὸν δέ φησι, καὶ φίλον δεῖ ἕκαστα ἐν καιρῷ γίνεσθαι, ἁρμοττόμενον τοῖς παροῦσι πράγμασι. Καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους. ἀντὶ τοῦ, καὶ γὰρ τῶν ἐκεῖ συμμάχων. Τοὺς δὲ πολλοὺς, χρημάτων. τοὺς δὲ πολλοὺς, χρήματα πρασσομένους ἄκοντας. Καὶ ὃ λέγομεν ἐς συρακουσίους δέος. ὃ λέγομεν δέος ἡμῖν εἶναι διὰ συρακουσίους πρὸς τὸ ἡμῖν λυσιτελοῦν καθίσταται. Ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες. καὶ βούλονται ὑπόπτους ἡμᾶς ποιήσαντες ὑμῖν, καὶ διαβαλόντες, ὑφ' αὐτοῖς ποιήσασθαι τὴν σικελίαν. ἤτοι βίᾳ κρατήσαντες ὑμῶν, ἢ μόνους ἀπολαβόντες, ἡμῶν ἀπράκτων ἀπελθόντων. Ἀνάγκη δὲ, ἢν ξυστῆτε. ἀνάγκη τὸ ἄρξαι τοὺς συρακουσίους τῆς ὅλης σικελίας. Οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἄν. οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἔτι τοσαύτην συνάγειν ἀθρόαν δύναμιν, καὶ μεταχειρίσασθαι δυνησόμεθα, οἵ τε συρακούσιοι, οὐκ ἂν εἶεν ἀσθενεῖς ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἡμῶν μὴ συμμαχούντων ὑμῖν

Οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες. προσποιοῦντες ἐπανατεινόμενοι. Πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι. ἤγουν οὐδὲ δίκαιον ὑποπτεύεσθαι ὅτι καταδουλώσαιμεν. Καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς. καὶ οὐ δυνάμενοι φυλάττειν πόλεις μεγάλας, καὶ παρασκευὴν ἠπειρωτικὴν, παρασκευασμένας, τουτέστιν, ἱππεῦσι, καὶ πεζῷ ἰσχυούσας, αὐτοὶ ναυτικοὶ ὄντες. Οἵδε δὲ οὐ στρατοπέδῳ. συρακούσιοι δὲ ἐφεδρεύοντες ὑμῖν, ὥσπερ γὰρ ἐστι τὸ ἐποικοῦντες, οὐκ ἐστι στρατοπέδου, ἀλλὰ πόλεως μείζονος τοῦ ἡμετέρου στρατοπέδου. Καὶ ὅταν καιρὸν λάβωσι. καὶ λαβόμενοι καιροῦ, οὐκ ἀνήσουσιν, ἀλλ' ἐπιθήσονται ἡμῖν. Παρακαλοῦμεν. ἤγουν εἰς ἐναντίαν παράκλησιν κινοῦμεν. Τὴν ὑπάρχουσαν. σωτηρίαν δηλονότι. Νομίσαιτε. νομίσαιτέ φησι συρακουσίοις μὲν, τὸ ἐφ' ὑμᾶς στρατεύειν, ἐν ἑτοίμῳ εἶναι, καὶ χω εἰς συμμάχων πλήθει. καὶ γὰρ πολλοί. ὑμῖν δὲ, οὐ πολλάκις ἔσεσθαι μετὰ τοσῆσδε παρασκευῆς ἀντιτάξασθαι πρὸς αὐτοὺς, ὅση ἐστὶν ἡ ἡμετέρα, ἣν δύναμιν ἴστε, εἰ ὑποπτεύσαντες, ἄπρακτον ἐάσητε ἀπελθεῖν. εἴ τε καὶ περιόψεσθε νικηθεῖσαν, ἐθελήσετέ ἄν ποτε καταδουλωθέντες, ὅτε οὐδὲν ὄφελος ἐστι βοηθείας, πολλοστημόριον τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ἐλθεῖν ὑμῖν σύμμαχον. Ἐπιεικείας. τῆς ἡμῶν, ἣν ἔχομεν. Ἥν, εἰ τῷ ὑπόπτῳ. σωτηρίαν. Ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα. ἀπὸ κοινοῦ τὸ φαμέν. Πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν. πολλαχοῦ δὲ στρατεύομεν, κἀκεῖ, καὶ ἐπὶ σικελίαν, διὰ τὸ καὶ πολλοὺς φοβεῖσθαι. Μήθ' ὡς σωφρονισταί. ὑπερβατόν. μήτε ὃ χαλεπὸν ἤδη, ὡς σωφρονισταὶ ἀποτρέπειν πειρᾶσθε. χαλεπὸν δὲ ἤδη ἀποτρέψαι ἡμᾶς. Τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης. πολυπραγμονεῖν λέγει, τὸ πολλοῖς ἐπιχειρεῖν, καὶ πολλάκις. ἐκ δὲ τῆς πολυπραγμοσύνης, καὶ τοῦ τρόπου ἡμῶν ὅ, τι ἂν ὑμῖν συμφέρῃ, τούτῳ τῷ μέρει χρήσασθαι. Μὴ πάντας ἐν ἴσῳ. μὴ πάντας ὁμοίως δηλονότι βλάπτεσθαι ὑπὸ τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης, καὶ τοῦ τρόπου. Ἐν παντὶ γὰρ πᾶς. ἐν πάσῃ γὰρ γῇ, καὶ ἧς οὐκ ἄρχομεν, οἵ τε ἐπιβουλεύοντες τοῖς πέλας, καὶ οἱ φοβούμενοι ἐκείνους, διὰ τὸ ἀμφότεροι προσδέχεσθαι τὴν ἡμετέραν διὰ τάχους παρουσίαν, οἵ τε ἐπιβουλεύοντες διὰ τὸν ἀφ' ὑμῶν φόβον, σωφρονέστεροι γίνονται. καὶ οἱ ἐπιβουλευόμενοι, σώζονται χωρὶς πόνου. Ἀλλ' ἐξισώσαντες. ἀλλ' ἐξισωθέντες, καὶ ὁμοιωθέντες τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τοῖς οὐ μόνον φυλάττεσθαι τοὺς ἀδικοῦντας, ἀλλὰ καὶ ἀντεπιβουλεύειν τοῖς προεπιβουλεύουσιν εἰθισμένοις, καὶ αὐτοὶ πρὸς τοὺς συρακουσίους μεθ' ἡμῶν στάντες, τοῦ αὐτοῦ μεταλάβετε. τουτέστιν, ἀντεπιβουλεύσατε αὐτοῖς. Ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε. ἤγουν ἐπειδὴ κατὰ ψυχὴν διετέθησαν. Πλὴν καθόσον. πλὴν εἰ καταδουλοῖντο οἱ ἀθηναῖοι τὴν σικελίαν. Ἐπειδὴ καὶ ἐπικρατέστεροι. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Καὶ οἱ μὲν, πρὸς τὰ πεδία. οὐ τῶν συρακουσίων ἀφεστήκεσαν, ἀλλ' οἱ ἐν τοῖς πεδίοις οἰκοῦντες, ἀφεστήκεσαν, καὶ οὐ προσεχώρουν τοῖς ἀθηναίοις. Φρουρούς τε πεμπόντων. ὡς τῶν ἀθηναίων τοὺς συρακουσίους φρουροὺς κωλυόντων βοηθεῖν τῆς πόλεως. Ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα. ἀντὶ τοῦ ἐπικίνδυνα ἐξ ἐπιβουλῆς. Τῷ ὑπόπτῳ μου. ἤτοι διὰ τὸ ὑποπτεύειν με. Καὶ τό τε ἐν τῷ πάσχειν. εἴ τις πάσχων τό τε οὐκ εἰκότα, τουτέστι. κακῶς ὀργιζόμενος, νῦν τὸ ἀληθὲς σκοπῶν, μεταπειθέσθω. Διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμην. τὰ τοῦ δήμου μᾶλλον ἐφρόνουν, τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις. ὅπερ ἐδέξατό τις σχῆμα. τουτέστιν, ἥν τινα πολιτείαν παρέλαβεν. Ἐπεὶ δημοκρατίαν γε. ἐπεὶ οἵ γε φρόνιμοι, ἴσασιν ὁποῖόν τι ἐστι δημοκρατία, τουτέστιν, ὡς πονηρόν, καὶ αὐτὸς ἂν ἐγὼ οὐδενὸς ἧττον λοιδορήσαιμι αὐτὴν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ὑπ' αὐτῆς ἠδίκημαι. Περὶ ὁμολογουμένης ἀγνοίας. ὁμολογουμένην ἄγνοιαν τὴν δημοκρατίαν λέγει. Καὶ τῆς καρχηδονίων ἀρχῆς, τούς τε ὑπηκόους τῶν καρχηδονίων, καὶ αὐτοὺς, εἰ δυναίμεθα, καταστρέψομεν. Ἀποπειράσοντες. ἤγουν ἀποπειρασόμενοι. Τὰς δ' ἐντειχισάμενοι. περιτειχίσαντες, ἢ φρούρια ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἐπιτειχίσαντες, ὃ καὶ μᾶλλον. Ὥστε εὐπορώτερον γίγνεσθαι. ὥστε εὐπορώτερον ἂν εἴη σίτου καὶ χρημάτων. Καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί. καὶ ὅσοι στρατηγοὶ ἐν σικελίᾳ ἀθηναῖοί εἰσιν ἂν δυνηθῶσιν ὥσπερ εἶπον, πράξουσιν. Οὐ περιέσται τὰ ἐκεῖ. οὐ σωθήσεται. Τούς τε παρόντας. εἰς σικελίαν δηλονότι. Ἀδεέστερον προσίασιν. ἀντὶ τοῦ προσελεύσονται. Ἐνθάδε χρή. ἤγουν ἐν πελοποννήσῳ. Ἵνα συρακούσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς. ἵνα συρακούσιοί τε εἰδότες οὐκ ἀμελοῦντας ὑμᾶς αὐτῶν, μὴ προσχωρήσωσιν ἀθηναίοις. καὶ ἀθηναῖοι, δεκελείας ἐπιτειχισθείσης, κακούμενοι, μὴ πέμπωσι βοήθειαν εἰς σικελίαν. Οὐ διαπε

πειρᾶσθαι. ἤτοι πεῖραν οὐκ εἰληφέναι. Οἷς τε γὰρ ἡ χώρα. τῶν ἀθηναίων. Καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς, καὶ δικαστηρίων νῦν. Εζήτηται περὶ τῆς δεκελείας ἐπιτειχιζομένης, ἔμελλον οἱ ἀθηναῖοι τῆς ἀπὸ τῶν δικαστηρίων προσόδου στερήσεσθαι. Φαμὲν οὖν ὡς ἦν τις πρόσοδος ἀπὸ τῶν δικαστηρίων, οἷα ἡ ἀπὸ τῶν γραφῶν. δωροδοκίας. ὕβρεως. συκοφαντίας, μοιχείας. ψευδογραφίας. παραπρεσβείας. λειποστρατίου. οὐ γὰρ πάσαις ἀτιμία προσετιμᾶτο, ἢ θάνατος, ἀλλὰ πολλαῖς, καὶ χρημάτων εἴσπραξις. ὁ γὰρ ἐν αὐταῖς νικηθεὶς, ἐζημιοῦτο. ταύτης οὖν τῆς πάσης προσόδου, στερήσεσθαι ἔμελλον ἀθηναῖοι, πολεμίων αὐτοῖς ἱδρυμένων ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ σχολὴν οὐ παρεχόντων δικάζεσθαι. καὶ γὰρ τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν χρήματα, τῇ πόλει ἐδίδοτο. Ηασον διαφορουμένης. τουτέστι, περιπομένης. διηνεκῶς φθειρομένης. Νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι. ἀντὶ τοῦ καρτερῶς. ἤτοι φανερῶς πολεμεῖν τοῖς ἀθηναίοις, ἢ ἐπιφανῶς, καὶ μεγάλως. Οὐ δὲ ὑποπτεύεσθαί μου. οὐκ ἄξιον ὑποπτεύεσθαί μου τὸν λόγον, διὰ τὸ μὴ προθυμηθῆναί με φεύγειν. Καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας. οὐκ εἰμὶ φυγὰς τῆς ὑμετέρας ὠφελείας. τουτέστιν, οὐ φεύγω τὸ ὠφελεῖν ὑμᾶς. Καὶ πολεμιώτεροι. οὐχ οὕτως ὑμᾶς ἡγοῦμαι πολεμίους, ὡς ἀθηναίους. ὑμεῖς μὲν γὰρ, εἴ τι ἐβλάψατε, ἐχθροὶ ὄντες, ἐλυπήσατε. οἱ δὲ ἀθηναῖοι, φίλον ὄντα, κατηνάγκασαν ἐχθρὸν γενέσθαι. Τό, τε φιλόπολι. φιλόπολίς φησιν οὐ νῦν εἰμι ἡνίκα ἀδικοῦμαι, ἀλλὰ τότε, ὅτε ἀσφαλῶς ἐπολιτευόμην. Καὶ αὐτοὺς νῦν. ἤτοι ὑμᾶς. Ινα τά τε ἐκεῖ. ἐν σικελίᾳ δηλονότι. Καὶ περιορώμενοι. περιορῶντες καταφρονοῦντες. Προσεῖχον ἤδη τὸν νοῦν. ἀντὶ τοῦ σκοπὸς ἦν αὐτοῖς, καὶ διάνοια ἐπιτείχισμα ποιῆσαι ἐν τῇ δεκελείᾳ. Εκέλευον μετ' ἐκείνων. ἤγουν τῶν συρακουσίων.

Ο δὲ, δύο μὲν ναῦς, ὁ γύλιππος. Τούς τε ἀγρούς. τῶν μεγαρέων δηλονότι.

Καὶ σῖτον ἐνεμπίπρασαν. ἤγουν τὸν στάχυν. Επισιτισάμενοι. ἤγουν ἐφόδια λαβόντες. Καὶ προσαγαγόμενοι. ἤγουν λαβόντες. ἐφελκυσάμενοι. Οἱ δ' ἐξέπεσον ἀθήναζε. ἐξελθόντες, ἔφυγον εἰς τὰς ἀθήνας. Ραδίως σφᾶς. τοὺς συρακουσίους. Τὰς προσβάσεις. ἤγουν ἐφόδους. Εξήρτηται γάρ. μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξηρτῆσθαι, καὶ μετεωρῆσθαι ἀκουέσθω, οὔσης τῆς διανοίας τοιᾶσδε. τὸ γὰρ ἄλλο χωρίον πλὴν τῶν προσβάσεων, ἅπαν ὑψηλόν ἐστι, καὶ κρημνῶδες. καὶ ἐπικέκλιται πρὸς τὴν πόλιν, ὥστε καταφανὲς ἔσωθεν εἶναι. Εξεκεῖναν πρότερον. ἐκείνους, καὶ ἐκλεκτοὺς ἐποιήσαντο.

Ταχὺ ξυνεστῶτα. ταχὺ παραγίνονται διὰ τὸ συνεστάναι. Ετείχισαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. ἤτοι περὶ τὸν λάβδαλον ἢ τὸν περὶ τὸ τεῖχος τῶν συρακουσίων, ᾧ ἀπετείχιζον αὐτούς. ὃ καὶ μᾶλλον. Καὶ ἀποσκίδνασθαι. καὶ κακοῦν αὐτῶν τὴν χώραν διὰ τὸ περὶ ἐρρωτέρον προεῖναι. Καὶ τῶν ἀθηναίων φυλὴ μία. ἀντὶ τοῦ ἐν τάγμα ἀπὸ φυλῆς μιᾶς. Ηπερ βραχύτατον. καθὸ ἔμελλε βραχύτατον ἔσεσθαι τὸ διατείχισμα. Εκ τοῦ μεγάλου λιμένος. ἐπὶ χερρονήσου ἡ πόλις τῶν συρακουσίων κεῖται, γινομένου τινὸς ἰσθμοειδοῦς, τῇ μὲν, ὑπὸ τοῦ μεγάλου λιμένος. τῇ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐπὶ θάτερον θαλάσσης.

Υποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι. οἱ μὲν ἀθηναῖοι φησὶν, ἐβούλοντο ἐκ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τεῖχος οἰκοδομησάμενοι, συρακουσίους εἶρξαι τῆς ἔξω γῆς, κατακλείσαντες εἰς τὴν χερρόνησον. οἱ δὲ συρακούσιοι ὄρθιον τεῖχος διὰ μέσου τοῦ ἰσθμώδους ὑπετείχιζον, κώλυμα ἐσόμενον τοῖς ἀθηναίοις, τοῦ δύνασθαι διατειχίσαι. καὶ ἐνόμιζον εἰ φθάσαιεν περιτειχίσαντες αὐτοὶ, ἀποκλείσαντες ἐκείνους, τοῦ ἔτι διατειχίσαι δύνασθαι. εἰ γὰρ δὴ καὶ κωλύειν αὐτοὺς ἀντειχίζοντας οἱ ἀθηναῖοι ἐθέλοιεν, μέρει μὲν ἄν τινι τῆς αὐτῶν στρατιᾶς ἀντιτάξασθαι τοῖς ἐπιοῦσι τῶν ἀθηναίων. οἱ λοιποὶ δὲ, ἐν τούτῳ προαποσταυρώσειν τὰ βάσιμα τῶν ἀθηναίων. ἐφόδους γὰρ τὰ βάσιμα λέγει. ὀλίγα γὰρ ἐπιβαθῆναι δυνάμενα, διὰ τὸ τελματῶδες εἶναι τὸ χωρίον. Φοβούμενοι μὴ σφίσι. κατὰ τὴν λεγομένην ἀνάληψιν, τὸ φοβούμενοι οἱ ἀθηναῖοι εἴρηται. τὸ δὲ σφίσι δίχα γιγνομένοις, μὴ τῶν μὲν, τειχιζόντων, τῶν δὲ, μαχομένων. Περιτείχισιν ἐπειγόμενοι. σπεύδοντες αὐτοὶ διατειχίσαι. Υπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος. ὑπονομηδὸν, διὰ ὑπονόμων, καὶ σωλήνων.

Πρὸς τὴν πόλιν. πρὸς τὴν συρράκουσαν. Βίᾳ ἐξεκρούσθησαν πάλιν. ἀμφίβολον, πότερον βίᾳ εἰσῆλθον, ἢ βίᾳ ἐξεκρούσθησαν. Η πᾶσα στρατιά. τῶν ἀθηναίων. Καὶ διεφόρησαν. διεκόμισαν. Καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον. καθ' ὃ μέρος βραχύτατον ἔμελλε τὸ διατείχισμα ἔσεσθαι. Οἱ δ' ἐπειδή. οἱ ἀθηναῖοι. Καὶ στειφώτατον. οὐ καθὸ

τὸ ἕλος ὑδατῶδες ἦν, ἀλλὰ πηλῶδες, καὶ στερεόν. Τάφρον τινὰ μετ' ὀλίγων. γράφεται τάφρον τινά, καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλίγων. Κατὰ τάχος ἀπήεσαν. ἤτοι οἱ συρακούσιοι. Περιεωρῶντο. ἤγουν κατεφρόνουν. Καὶ κύρωσις μὲν. βεβαίωσις τῆς φιλιώσεως. Πρός τε ἐκεῖνον. τὸν νικίαν. Επὶ ταυτὸ ἐψευσμέναι. ψευδεῖς μὲν. σύμφωνοι δέ. Περιποιῆσαι. σῶσαι. Μέγας περὶ βορέαν ἑστηκώς. ἤγουν περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βορέου. οὐχ ὁ κόλπος, ἀλλ' ὁ ἄνεμος. τὸ δὲ ἑστηκώς, ἤτοι στάσιμος ὤν, καὶ διηνεκὴς ὡς καὶ στάσιν ἀνέμου λεγομένην. ἢ κατ' αὐτὸν βορέαν. Προσμίσγει. ἐλλιμενίζει. Επεσκεύαζον. ἤγουν ἀνεκαίνιζον. Υπερεῖδε τὸ πλῆθος. κατεφρόνησε. Καὶ τὸ ἐλάχιστον. ἤγουν καὶ ἐπ' ἐλαχίστου. Αποβάντες ἤγουν οἱ ἀθηναῖοι. Εὐπρόφασιστον. εὐάφορμον.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ

ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΙΑκινδυνεύσωσιν ἐσπλεῦσαι. πειραθῶσι διακινδυνεύουν ἐσπλεῦσαι. Καὶ αὐτούς τε ἐκείνους. τοὺς ἱμεραίους δηλονότι. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς. καλὸν ἐφάνη. Οὔπω παρουσῶν. ἤτοι οὔπω οὐσῶν ἐν τῷ ῥηγίῳ, ἢ οὔπω παρουσῶν εἰς τὸ ῥήγιον. Ας ὁ νικίας ὅμως πυνθανόμενος. τὸ ὅμως διὰ τοῦτο πρόσκειται, ὅτι ἐν τῇ ἕκτῃ ὀλιγωρεῖν ἔφη τὸν νικίαν τῆς φυλακῆς τοῦ κατάπλου πελοποννήσου. Φθάσαντες δέ. προλαβόντες. Ανείλκυσαν ἐν ἱμέρᾳ. ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ λιμένι τῆς ἱμέρας. Ες τι χωρίον. ὡρισμένον δηλονότι. Καταλαβὼν αὐτούς. τοὺς συρακουσίους.

Καὶ ἐγγὺς ὄντα. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Ηισθάνοντο αὐτόν. ἀντὶ τοῦ ἤκουον. Κατὰ βραχύ τι. βαρυτόνως τινὲς ἀναγινώσκουσιν, ἵνα μὴ τὸ ὀλίγον, ἀλλὰ τὸ πετρῶδες ἀκούηται. Τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου. περὶ δὲ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ τείχους τῶν συρακουσίων. κύκλον δὲ τὸ τῶν συρακουσίων τεῖχος νῦν λέγει. Λίθοι τε παραβεβλημένοι ἤγουν περιερριμμένοι πρὸς οἰκοδομίαν. Τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν. ἤτοι τῷ πλέονι μέρει τοῦ κύκλου. Ο δέ, θέμενος τὰ ὅπλα. ὁ γύλιππος. Εφορμοῦσα τῷ λιμένι. τῷ μεγάλῳ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ συρακούσιοι. ἐν τῇ ἕκτῃ δεδήλωται ἡμῖν τίνα τρόπον ὑπετείχιζον οἱ συρακούσιοι, περιτειχιζόντων τῶν ἀθηναίων. Αναβεβήκεσαν. ἀνακεχωρήκεσαν. Καὶ εἰ τειχισθείη. τειχισθέντος τοῦ πλημμυρίου, τὴν ἐφόρμισιν αὐτόθεν δι' ὀλίγου χωρίου ἔσεσθαι. Πρὸς τῷ λιμένι. λιμένα μὲν τῶν συρακουσίων πλησίον, τὸν μέγαν λέγει. Ην τι ναυτικῷ κινῶνται. ἤν τι περὶ θάλασσαν περιεκινῶσιν οἱ συρακούσιοι. Ανελπιστότερα ὄντα. τοῦ δύνασθαι δηλονότι νικῆσαι.

Ωστε καὶ τῶν πληρωμάτων. ἤγουν τῶν νηῶν. Ηρχε τῆς ἐφόδου. τῆς ἐπιθέσεως τῆς πολεμικῆς. Ως τῇ μὲν παρασκευῇ. ἀμφίβολον, πότερον οὐκ ἔλαττον νῦν παρασκευάσασθαι, ἢ περ ἐν τῇ προτέρᾳ μάχῃ, ἢ οὐκ ἔλαττον τῶν ἀθηναίων παρασκευάσασθαι. ὃ καὶ μᾶλλον.

Τῇ δὲ γνώμῃ. τῷ σκοπῷ. Καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων. ἤγουν χυδαίων. Καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν. οἱ περὶ τὸν γύλιππον. Εἶναι σφίσι. τοῖς ἀθηναίοις. Παραοικοδομούμενον τὸ τεῖχος. ἤγουν πλησίον. Ηδη γὰρ καὶ ὅσον. ἤδη τε ἐγγὺς ἦν παρεληλυθέναι, καὶ ὑπερβεβηκέναι τὸ τέλος τοῦ τῶν ἀθηναίων διατειχίσματος, τὸ τεῖχος τὸ ὑπὸ τῶν συρακουσίων ὑποτειχιζόμενον, πρὸς κωλύσει τοῦ τῶν ἀθηναίων τειχίσματος. Καὶ εἰ προέλθοι. τοῦ τῶν συρακουσίων ὑποτειχίσματος μὴ παραλλάξαντος τῇ οἰκοδομήσει, οὐδὲν ἔτι ὄφελος ἦν τοῦ τῶν ἀθηναίων διατειχίσματος. οἱ γὰρ συρακούσιοι ἐν ἀσφαλείᾳ ἔμελλον ἔσεσθαι μετὰ ταῦτα, εἴτε μάχοιεν, καὶ νικῷεν τοὺς ἀθηναίους, εἴτε καὶ ἡσυχάζοιεν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν. Οπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν. ἤγουν τοὺς ἱππεῖς τῶν συρακουσίων. Υπὸ τῶν συρακουσίων κατηρράχθη. μετὰ ἀραγμοῦ, καὶ σφοδρότητος ἐνέπεσον. Εκείνους τε. αὐτοὶ οἱ συρακούσιοι ὑπ' αὐτῶν ἀθηναίων. ἐκείνους δέ, τοὺς ἀθηναίους. Ναυτικὸν ἐπλήρουν. ἤγουν ναῦς ἐπλήρουν ναυτῶν.

Καὶ ἀνεπειρῶντο. ἀπεπειρῶντο. ἐμελέτων. Καὶ οὐ τἄλλα πολὺ ἐπέρρωντο. τὰ περὶ τὴν χώραν. Εν τῷ ἀγγέλῳ. ἐν τῇ ἀγγελίᾳ. Καὶ οἱ μέν, ᾤχοντο φέροντες. τὸ ἑξῆς, καὶ οἱ μέν, οὓς ἀπέστειλεν, ᾤχοντο φέροντες τὰ γράμματα. Ο δὲ γραμματεύς. γραμματέα λέγει τὸν εἰωθότα ἐν τῷ κοινῷ τὰ τοῦ δήμου γράμματα ἀναγιγνώσκειν. Οὐχ ἧττον μαθόντας.

ἢ πρό-

ἢ πρότερον δηλονότι ἐφ᾽ οὓς ἐπέμφθημεν. Καὶ ὧν. ἐστὶν ὧν. ἤγουν τὸ ἀπὸ τίνων. Βιασθέντες. σεμνῶς πάνυ τὸ βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐπικρύπτειν τοὺς ἀναιρεθέντας ἵνα ἡ αἰτουμένη ἀποσταλῇ βοήθεια. Τοῦ παρατειχισμοῦ. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Απαναλωκυίας. τῶν γὰρ ὁπλιτῶν τινὲς, πρὸς τὸ φυλάττειν ἦσαν τὰ τείχη. Τὸ παρατείχισμα αὐτῶν. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Πολιορκεῖν δοκοῦν. τὸ πολιορκεῖσθαι μᾶλλον, ἢ πολιορκεῖν, δηλωτικὸν καὶ τῆς ἥττης, καὶ προορμητικὸν τοῦ πεμφθῆναι βοήθειαν, δι᾽ ἧς σωθήσονται. τὸ δὲ ἀποστεῖλαι πρὸς πελοπόννησον ἕνεκεν στρατιᾶς τοὺς ἐναντίους, καὶ τὸ τὸν γύλιππον τὰς πόλεις ἀναπείθειν αὐτοῖς συμπολεμεῖν, τοῦ καὶ αὐτοὺς πλείστην στρατιὰν πεζήν τε, καὶ ναυτικὴν τὴν ταχίστην ἐξαποστεῖλαι. Κατὰ γῆν αὐτὸν πάσχειν. ἐν τῷ κατὰ γῆν μέρει ἡττᾶσθαι, ἐπεί γε ἐν τῷ κατὰ θάλατταν, ἐπεκράτουν οἱ ἀθηναῖοι. Τῆς χώρας ἐπὶ πολύ. διάστημα δηλονότι. Επ᾽ ἄλλην στρατιάν. ἤγουν δι᾽ ἄλλην. Οπερ κἀκεῖνοι. γράφεται ἅπερ καὶ ἐκεῖνοι. Καὶ τῶν πληρωμάτων. τῶν ναυτῶν. Διάβροχοι. σεσηπυῖαι. ὅμηρος· καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν. Ηδη θαλασσεύουσαι. ἤγουν ἐν θαλάττῃ οὖσαι. Διαψῦξαι. διακαθᾶραι. Διὰ τὸ ἀντιπάλους. γράφεται διὰ τὸ ἀντιπάλους καὶ τῷ πλήθει, καὶ ὅτι πλείους. Επ᾽ ἐκείνοις. ἀπὸ κοινοῦ τὸ εἰσί. Καὶ ἀρπαγὴν μακράν. καὶ διὰ τὸ εἶναι πολλοῦ διαστήματος, ἐφ᾽ ἀρπαγὴν ἐξιέναι. Κατὰ τὰς πόλεις. τῶν σικελῶν δηλονότι. Πολλὴ δ᾽ ἡ σικελία. ἤγουν εὐρύχωρος. Ανδράποδα ὑκκαρικά. ἀπὸ ὑκκάρων πόλεως σικελῶν, ὧν μέμνηται ἐν τῇ ἕκτῃ. Τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῄρηνται. ἤτοι ἐλυμήναντο τὸ ἀκριβὲς τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Οτι βραχεῖα ἀκμή. ἀντὶ τοῦ οὐ πολλῷ χρόνῳ ἀκμάζει ἡ ναυτικὴ δύναμις. Τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον. μείζονα πάντων τῶν εἰρημένων ἀπορίαν ἔχει τὸ μὴ δύνασθαι ἐμὲ κωλύειν τὰ ἁμαρτήματα. Χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι. ἀντὶ παθητικοῦ ἐνεργητικὸν εἴληφε τὸ ἄρξαι. Επιπληρωσόμεθα. τὰ πληρώματα ἀναπληρώσομεν. Δια πολεμήσεται. ἀντὶ τοῦ κατεργασθήσεται. Ασφαλέστερον ἡγησάμην. συμφέρον κατὰ τὴν βούλησιν. Ως ἐφ᾽ ἃ μὲν ἤλθομεν. ἀντὶ τοῦ ὧν ἕνεκα ἤλθομεν. Απασα ξυνίσταται. ἤγουν συνάγεται. εἰς ὁμόνοιαν ἔρχεται. Μὴ δὲ πρὸς τοὺς ἐνθάδε πολεμίους. μὴ δὲ πρὸς τοὺς ἐνθάδε πολεμίους ἀντέχειν αὐταρκούντων, ἤτοι δυναμένων. Αξιῶ δ᾽ ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν. ἀντὶ τοῦ, ἄξιός εἰμι συγγνώμης ἐπιτυχεῖν. Τὰ μὲν, λήσουσιν ὑμᾶς. ἀκόλουθον ἦν τῷ προκειμένῳ, τῷ δι᾽ ὀλίγου ποιουμένῳ, τὸ, τὰ μὲν, λησομένῳ ὑμᾶς, τὰ δὲ, φθησομένῳ. Τὰ δὲ, φθήσονται. ἤγουν μέλλουσι προλαβεῖν. Οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς. ἤγουν ἐξέβαλον. Των αὐτοῦ ἐκεῖ δύο προσείλοντο. ἤγουν ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ, ἤγουν τοῦ νικίου. Καὶ χρήματα αὐτόθεν, καὶ ναῦς. ἀπὸ τῶν συμμάχων. Επέρρωντο. διηγέρθησαν. Καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν, ὅπως τὰς ὁλκάδας τῶν κορινθίων μὴ κωλύσοιεν πλεῖν οἱ ἀθηναῖοι, ὁρμώμενοι ἐκ ναυπάκτου. Ησσον οἱ ἐν τῇ ναυπάκτῳ. ἀντὶ τοῦ οὐδόλως. Προεδέδοκτο. προεκεκύρωτο. Εναγόντων. ἐμβιβαζόντων, καὶ κινούντων εἰς αὐτό. Εσβολῆς γενομένης. τῶν λακεδαιμονίων ἐς τὴν ἀττικήν. Διακωλυθῇ. ἡ βοήθεια δηλονότι. Εὐκαθαιρετωτέρους. εὐχειρωτοτέρους. Εν σπονδαῖς. ἀντὶ τοῦ οὐσῶν σπονδῶν. Καὶ εἰρημένου. ἤγουν τεταγμένου, καὶ κεκυρωμένου ὄντος. Προκαλουμένων. κινούντων. Καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως. διὰ τὸ παρασπονδῆσαι. Επιφανὲς. ἀντὶ τοῦ καταφανές. Ωι εἴρητο. ὥριστο. Εκ καταλόγου. ἐκ τῶν αὐτοχθόνων. Ξυμπορίσαντες. λαβόντες. Εἴρητο δ᾽ αὐτῷ. τῷ δημοσθένει. Εν δὲ τῇ σικελίᾳ. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐπολέμουν.

Ελπίζειν γὰρ ἀπ᾽ αὐτοῦ τι ἔργον. τοῦ ναυμαχεῖν. Μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν. ὑπὲρ τοῦ μὴ ὀκνεῖν ἐπιχειρῆσαι τοῖς ἀθηναίοις κατὰ θάλασσαν. ἢ ὑπὲρ τοῦ μὴ δεδιέναι. Υπὸ μήδων τῶν μετὰ ξέρξου. Καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηρούς. ἤγουν καὶ τοῖς οὕτω τολμηροῖς, ὡς ἀθηναῖοί εἰσι, τοὺς ἀντιτολμῶντας φοβεροὺς φανήσεσθαι. Ωι γὰρ ἐκεῖνοι. ᾧ γὰρ ἐκεῖνοί φησι, φοβοῦσι τοὺς πέλας, τουτέστι. διὰ θράσος, καὶ οὐχὶ διὰ δυνάμεως ὑπεροχὴν, τούτῳ ἂν καὶ ὑπὸ συρακουσίων ἐκφοβήσεσθαι τοὺς ἀθηναίους. Εὖ εἰδέναι ἔφη. εἰδέναι φησὶν ὅτι συρακούσιοι τολμήσαντες ἀντιστῆναι πρὸς τὸ τῶν ἀθηναίων ναυτικὸν. μᾶλλον αὐτοὺς τῷ ἀπροσδοκήτῳ καταπλήξαντες βλάψουσιν, ἤπερ ἐκείνους οἱ ἀθηναῖοι, διὰ τὰς ἐμπειρίας εἰς τὴν πεῖραν τοῦ ναυτικοῦ. Εκ τοῦ ἐλάσσονος. λιμένος δηλονότι. Πρὸς τὰς ἐντὸς προσμῖξαι. ταῖς ἰδίαις ταῖς ἐντὸς τοῦ μεγάλου λιμένος συμμῖξαι. Αντιπληρώσαντες ἐξήκοντα ναῦς. εἰς ἀν-

παράταξιν τῶν συρακουσίων. Οἱ μὲν, βιάσασθαι βουλόμενοι. οἱ συρακούσιοι. Ἐν τούτῳ δὲ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Τῶν ἐν τῷ πλημμυρίῳ ἀθηναίων. ἤγουν ἐν τῷ φρουρίῳ τῷ ἐν τῷ πλημμυρίῳ. Τὴν γνώμην προσεχόντων. τὸν νοῦν. Τὸ μέγιστον πρῶτον. ἤγουν κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολήν. Ἐς τὸ στρατόπεδον. τὸ ἑαυτοῦ δηλονότι. Ὑπὸ ῥίνεως μιᾶς, καὶ εὖ πλεούσης, ἐπεδιώκοντο. οἱ ἐκ τοῦ πρώτου τείχους ἁλόντος, διαφυγόντες δηλονότι. Ἐν τούτῳ καὶ οἱ συρακούσιοι. οἱ ἐκ τῶν τειχῶν τῶν ἀθηναίων τῶν ἐπὶ τῷ πλημμυρίῳ. Ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι. τῇ ναυμαχίᾳ. Καὶ οἱ δὲ αὐτῶν. τῶν ἀθηναίων. Βιασάμεναι. νικήσασαι. Καὶ ταραχθεῖσαι. ἤγουν ἀπὸ ταραχῆς περιπίπτουσαι ἀλλήλαις. Ταύτας γὰρ ἔτρεψαν. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Καὶ ἕνδεκα μὲν, ναῦς. ἕνδεκα ναῦς τῶν συρακουσίων κατέδυσαν οἱ ἀθηναῖοι.

Τῶν δὲ σφετέρων, τρεῖς νῆας. ὅτι τρεῖς νῆας τῶν ἀθηναίων διεφθάρησαν. Οὕτως ἐπεπράγεσαν. οὕτως ἐδυστύχησαν. Αἱ ἐσκομιδαί. αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ἐπιτηδείων. Τὸν ἐκεῖ πόλεμον. τὸν ἐν πελοποννήσῳ. Ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι. ἐπισπεύσωσι. Χρημάτων προσαπολεῖν. καὶ ἐπὶ τῶν τυχόντων πραγμάτων, τὰ χρήματα λαμβάνεται, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν ἀδοκίμως ἐπὶ χρυσοῦ, καὶ πολυτίμων εἰδῶν. Ἑτοῖμα ἦν. πρὸς τὸ ναυπηγεῖν δηλονότι. Φυλάξαντες δ' αὐτούς. τηρήσαντες καιρὸν εἰς τὸ ἐπιθέσθαι αὐτοῖς. Προσαγαγόντες. τοῖς σταυρώμασι δηλονότι. Ναῦν μυριοφόρον. μεγάλην. δυναμένην δέξασθαι μύριον φόρτον. Καὶ παραφράγματα. ἤτοι παραπετάσματα. Ὠνοῦντο ἀναδούμενοι τοὺς σταυρούς. ὄνος, μηχανή ἐστι περιαγωγῆς, ἣν οἱ χρώμενοι, ὄνοι λέγονται. ἄλλως. ὄνος ἐστὶ μηχανὴ, ἐπ' ἄκρων τῶν ἀκατίων πηγνυμένη, ἀφ' ἧς περιβάλλοντες βρόχας, τοὺς σταυροὺς ῥᾳδίως ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀνέσπων. ἔστι γὰρ ἡ μηχανὴ ἐπὶ τοσοῦτον βιαιοτάτη, ὥστε καὶ σαγήνην βαρεῖαν ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ἀπόνως ἕλκεσθαι. καλοῦσι δὲ τὴν μηχανὴν οἱ τοὺς χαμαιλίχοντας ἔχοντες ἁλιεῖς, ἠλεκάτην. ἐρρωμενέστερον δὲ πρὸς τὴν ἀνέλκυσιν καθίσταται ὅταν καὶ περὶ αὐτῆς τεθείη, ἐπ' εὐθείας γὰρ ἡ ἀντίσπασις τῶν ἀνελκομένων γίνεται. Ἡ κρύφιος. σταύρωσις δηλονότι. Καὶ τούτους κολυμβηταί. τοὺς κρυφίους σταυρούς. Ἐσταύρωσαν. τοὺς σταυροὺς κατέπηξαν. Ὅτι ἐν ἐλπίσι. τοῦ κρείττονας ἔσεσθαι. Καὶ ἀξιώσοντας ξυμβοηθεῖν. βοήθειαν πέμπειν. Προσδοκίμων ὄντων. θαρρούντων ἄλλης στρατιᾶς ἐλευσομένης δηλονότι. Τὸ παρὸν στράτευμα. τὸ τῶν ἀθηναίων φησὶ στρατόπεδον. Ἐπεὶ ξυνελέγη. συνηθροίσθη. Ἄρας ἐκ τῆς αἰγίνης. τὰ ἱστία δηλονότι.

Ξυμμίσγει. ἑνοῦται. Καὶ παραλαβόντες. ἀντὶ τοῦ ἀναλαβόντες. ἢ τὸν χ' ὁ μὲν ὁπλίτης ὡς μὴ ἐρέσσων παραλαμβάνεται, ὁ δὲ ναύτης, ὡς κοινωνὸς τῆς εἰρεσίας λαμβάνεται. Τῆς λιμνηρᾶς. ἤγουν τῆς καταξήρου. τῆς ἐνδεοῦς. Καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον. συμπεριέγραψε τὸ μέγεθος, καὶ μικρὰν ἀνάστασιν ἐκ τῆς οἰκοδομίας προσδεδώκει. Αὐτόσε αὐτομολῶσιν. ἤγουν εἰς τὸ ἰσθμῶδες χωρίον φεύγωσιν. Ἐξετείχισαν. εἰς τέλος ἤγαγε. Τοῦ διακοῦ γένους γράφεται τῶν δακικοῦ. Οὓς ἔδει τῷ δημοσθένει. χρεία ἦν. ὡρισμένον ἦν. Ὡς ὕστερον ἧκον. μετὰ τὸ πλεῦσαι δηλονότι τὸν δημοσθένην. Πολυτελὲς ἐφαίνετο. πολυδάπανον. δαπανηρόν. πολλὰ τελοῦν. δὲ οὗ καὶ πολυτελὲς δεῖπνον. Ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς. τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι. Ὕστερον δὲ φρουραῖς. μετὰ τὸ τειχισθῆναι. Ξυνεχῶς ἐπικαθημένων. ἀδιαστάτως ἐπικαθημένων τῶν λακεδαιμονίων. Τῆς ἴσης φρουρᾶς. τῆς τεταγμένης δηλονότι φησίν. Ὡς οὐκ ἐκ παρέργου. ἀντὶ τοῦ ἀμελῶς. Τῆς τε γὰρ χώρας ἁπάσης. τῆς καρπίμου. Πρόβατά τε πάντα. τὰ κατὰ τῶν ἀθηναίων. Καταδρομὰς ποιουμένων. τῶν ἀθηναίων δηλονότι ἱππέων. Πολυτελής. πολυδάπανος. Ὁμοίως ἐπακτῶν. εἰσαγωγίμων δὲ ἀλλοδαπῆς. Τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες. οὐ κατὰ διαδοχὴν ὥσπερ ἡμέρας, ἀλλὰ πάντες. Ὅτι δύο πολέμους. τόν τε πελοποννησιακὸν, καὶ τὸν σικελικόν.

Τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν πόλιν. ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας ἀπὸ κοινοῦ. Οὐδένα ἐλάσσονα. οὐδὲν ἐλάσσω. Καὶ τὸν παράλογον. τὸ παράδοξον. παρὰ λόγον καὶ παρ' ἐλπίδα τῶν ἑλλήνων ἥ τε δύναμις τῶν ἀθηναίων ἀντεῖχε, καὶ ἡ τόλμα. Μετὰ τὴν πρώτην εἰσβολὴν, ἣν εἰσέβαλεν ὁ ἀρχίδαμος εἰς τὴν ἀττικὴν ἄρτι πρώτως κινηθέντος τοῦ πολέμου. τὴν ἄνοιαν διὰ τούτων τῶν ἀνακινησάντων τὸν πόλεμον αἰτιᾶται, καὶ ὥσπερ ἐποδύρεται τὴν πατρίδα. Τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος. ἀντὶ τοῦ ὑπὸ πελοποννησίων ἐπαγομένου. Προσπιπτόντων. συμβαινόντων. Ἀδύνατοι ἐγένοντο. ἀντὶ τοῦ ἐπέλιπεν αὐτούς, ἤγουν ἐνδεεῖς χρημάτων ἐγένοντο. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον. κατά. Τοὺς οὖν θρᾶκας. τοὺς κατὰ τὸν ἀπόπλουν τοῦ

δημοσθένους ἐλθόντας. Ὑστερήσαντας διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν. ἀντὶ τοῦ ὑστεροῦντος δημοσθένους, ἐλθόντας, καὶ μὴ φθάσαντας τὸν δημοσθένην. Ἀπ' αὐτῶν βλάψαι. ἀντὶ τοῦ δι' αὐτῶν. Ἀπεβίβασεν. ἤγουν ἀποβῆναι ἐποίησεν. Ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους. ἀντὶ τοῦ κατὰ ἀκρίβειαν. Τῇ πόλει προσέκειτο. πλησιάσας ἐπέκειτο. Καὶ αἱρεῖ. πορθεῖ. Ἐπιπεσών. ἐπιθέμενος. Καὶ ἀπροσδοκήτοις. τὸ ἑξῆς, καὶ ἀπροσδοκήτοις, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς ὄντος. Καὶ πυλῶν ἅμα. τινῶν. Καὶ τὰ ἱερά ἐπόρθουν. ἔκαιον. Ὅμοια τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ. ἤγουν ὁμοίως ἔχει τοῖς βαρβαρικωτάτοις. Ἐν ᾧ ἂν θαρσῇ. ἤτοι ἐν ᾧ ἂν πράγματι. ἢ ἐν ᾧ, ἀντὶ τοῦ ἐξ οὗ. Ἦν αὐτόθι. ἐν τῇ πόλει. Ἀνήγαγεν, ὥρμει. ἤγουν ἐν ὅρμῳ, καὶ λιμένι ἦσαν. Ἐν τῇ ἐσβάσει τοὺς πλείστους. ἀμφίβολον πότερον, οἱ πολλοὶ νεῖν οὐκ ἠπίσταντο, ἢ οἱ πολλοὶ ἀνηρέθησαν. Ὡς ἑώρων τὰ ἐν τῇ γῇ ὁρμισάντων. γράφεται ἑώρων τὴν φυγὴν ἀνορμι. Οὐκ ἀτόπως. οὐκ ἀκόσμως. Μέρος τι ἀπαναλώθη. ἤτοι παῖδες μὲν, πολλοί. τῶν ἀνδρῶν δὲ, μέρος τι. Χρησαμένων οὐδενός. ἄξιον φησὶν ὀλοφυρμοῦ τὸ κατὰ τοὺς μυκαλησσίους ἐγένετο, οὐδενός ἄλλου πάθους ἧττον τῶν κατὰ τὸν πόλεμον γενομένων. τὸ δὲ ὡς ἐπὶ μεγέθει, ἤτοι πόλεως, ἢ ὡς ἐπὶ μεγέθει πάθους.

Οὐδενός. τῶν μυκαλησσίων δηλονότι. Καὶ ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ἤγουν οἱ ἀθηναῖοι. Ὄντι δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα. ἤγουν περὶ τὸ συλλέγειν δύναμιν. Τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ. ἤτοι τὰ πρὸς τροφὴν χρήσιμα, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ συντείνοντα αὐτοῖς. Τά τε ἄλλα ὅσα εἶδε δηλονότι. Ἀνθορμοῦσαι. ἐναντίαι οὖσαι ἐπὶ τοῦ ὅρμου. Κελεύσας αὐτούς. ἤγουν τοὺς κερκυραίους. Ἀποτραπόμενος. τὸ μὲν ἀποτραπόμενος, καθυπέρβατόν, τῷ ὁ μὲν εὐρυμέδων ἐς τὴν κέρκυραν ἀποτραπόμενος. τὸ δὲ ὥσπερ καὶ ᾑρέθη, καὶ αὐτὸ καθυπέρβατόν, τῷ, ξυνῆρχεν ἤδη δημοσθένης. Ἀλλὰ ξυστραφέντες. συναχθέντες. Καὶ περὶ τὰς αὐτάς. ἤγουν κατὰ τὰς αὐτάς. Αὐτοῖς βοηθοῦντες. τοῖς συρακουσίοις. Ναυτικόν τε ἐς πέντε ναῦς. ἤγουν λαὸν πέντε νεῶν. Σχεδὸν γάρ τι ἤδη πᾶσα ἡ σικελία. ὅτι πᾶσα ἡ σικελία, πλὴν τῶν ἀκραγαντίνων, τοῖς ἀθηναίοις ἐπέθεντο. Τοῖς ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν. μάχεσθαι. Τὸν ἰόνιον ἐπ' ἄκραν ἰαπυγίαν. εἰς τὸ τέλος τοῦ ἰονίου, ἐφ' οὗ οἱ ἰάπυγες οἰκοῦσι. Καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν. ἤγουν ἐκ τῆς ἰαπυγίας. Κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. συμφώνημα δηλονότι. ἤγουν καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ συμμαχία. Καὶ προσπληρώσαντες. ἀντὶ τοῦ, καὶ προσέτι ἄλλας πληρώσαντες. Ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις. ὑψηλαῖς. ἀνεχούσαις ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ ἀέρος. Ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει. πολέμου δηλονότι. Καὶ χρόνον ἀντεῖχον πολὺν ἀλλήλοις. ἤγουν ἐπὶ χρόνον τινὰ ἰσοπαλεῖς ἦσαν ἐναντιούμενοι, καὶ χεῖρας ἀλλήλοις ἀνταίροντες. Ἄπλοι ἐγένοντο. ἀχρεῖοι πρὸς πλεῦσιν. Ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμεναι. ἀντὶ τοῦ, ὑπὸ τῶν πολεμίων νεῶν τυπτόμεναι. Τὰς παρεξειρεσίας. παρεξειρεσία ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν πρώραν πρὸ τῶν κωπῶν, ὡς ἂν εἴποι τις τὸ πάρεξ τῆς εἰρεσίας. Τὰς ἐπωτίδας. ἐπωτίδες εἰσὶ τὰ ἑκατέρωθεν πρώρης ἐξέχοντα ξύλα. Ἀντίπαλα μέν. ἰσοστάσια. Διὰ τὴν τῶν κορινθίων. διὰ τὸ μὴ ἐπανάγεσθαι αὐτοῖς τοὺς κορινθίους. Οὐκέτι ἐπαγωγήν. ἤτοι δευτέραν ἀνάπλευσιν. Ἐξετάσαντες. ἀκριβῶς ἀριθμήσαντες. Ναυμαχίας τι πλέον ἐνεῖδον. ὡς εἶδον πλέον τι σχήσοντες. τουτέστι, πλεονεκτήσοντες. Ναῦς ἐπεσκευασμένοι. γράφεται ἐπισκευασάμενοι. ἤγουν τὰ κατὰ τὰς πρώρας ἐπισκευάσαντες.

Πρὸς τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς. πρὸς τὰς τῶν ἀθηναίων ναῦς οὐκ ἔλασσον ἕξειν. Ἀλλὰ λεπτά. ἤγουν ἀσθενῆ. Διὰ τὸ μὴ ἀντιπρώροις μᾶλλον αὐτούς. οἱ ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ναυμαχίαις οὐκ ἀντίπρωροι ἐνέβαλλον ταῖς ἐναντίαις ναυσίν. ἀλλὰ κατὰ τὰ πλάγια ἐκ περιπλέοντες. Οὐκ ἐν πολλῷ. διαστήματι δηλονότι. Πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι. ἐνόμισαν ἀπὸ κοινοῦ.

Σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ. τῶν συρακουσίων. Αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατόν. οἱ συρακούσιοι. Οὐ δώσειν διέκπλειν, οὐ παρέξειν αὐταῖς δηλονότι διέκπλουν. ἑρμηνεία τοῦ διεκπλεῖν, καὶ περιπλεῖν. τὸ μὲν γὰρ περιπλεῖν, ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ καθίσταται. οἷον, χορευούσης, καὶ ἀναστρεφομένης ἐφ' ὅπερ βούλεται τῆς νεώς. καὶ ἡ περὶ πρόθεσις αὐτὸ τοῦτο δηλοῖ τὸ κύκλῳ περιθέειν. τὸ δὲ διεκπλεῖν, τὸ τεμόντων τὴν τάξιν τῶν ἐναντίων εἰς τοὔπισω γενέσθαι. Τὸ δὲ, τὴν στενοχωρίαν. ὑπὸ τῆς στενοχωρίας κωλυθήσεσθαι τοὺς ἀθηναίους τοῦ περιπλεῖν. περιττὴ δὲ πρὸς τὸ μὴ περιπλεῖν ἡ μία ἀπόφασις. Ἦν πη βιάζωνται. ἀντὶ τοῦ ἡνίκα ἡττῶνται. Οὐκ οὔσης αὐτοῖς. προεῖπεν ὅτι ὀλίγου μέρους ἐν τῷ λιμένι ἐκράτουν οἱ ἀθηναῖοι, οὓς ἐς τὴν εὐρυχωρίαν οὐ δύνα

ἔσθαι περιπλεῦσαι, τῶν συρακουσίων κρατούντων. Ἐπεχείρουν. τοῖς ἀθηναίοις δηλονότι σὺν τῷ πεζῷ. Τὸν ἐκ τῆς πόλεως. τῶν συρακουσίων. Οἱ δέ, πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ ὀλυμπιείου. οἱ δὲ ἀθηναῖοι. Ἄλλοι δέ, τὰς ναῦς ἐπλήρουν. δευτέρα ναυμαχία ἀθηναίων, καὶ συρακουσίων. Ἀξιόν τι. ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν. ἤγουν κτήσασθαι ἀξιόλογον. Ἰδὼν ἀντίπαλα. ἰσοστάσια. Ἐπισκευάζειν. ἀνανεοῦν. Ἐπεπονήκει. ἤγουν ἐπεπόνθει κατεαγυῖα. Ἀντὶ λιμένος κλειστοῦ. ἤγουν περιειργμένου. Διαλιπόντας. ἤγουν διϊσταμένας.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ. ἤγουν τῇ μετὰ τὴν προειρημένην ἡμέρᾳ. Τῆς μὲν ὥρας. ἤγουν τῆς ὀφειλομένης ὥρας τοῦ πολέμου. Πρωϊαίτερον. γράφεται τὸ πρότερον. Καὶ ἀντικαταστάντες. ἤγουν πλησιάζοντες ἀλλήλοις διὰ τῆς πλεύσεως. Τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων. γράφεται τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων μεταναστήσαντας. ὥστε τὴν θάλασσαν, κομίσαι. Πρύμναν κρουσάμενοι. στραφέντες ἀπὸ τῆς ναυμαχίας. Οἱ δέ, διαπολλοῦ. ἤγουν οἱ ἀθηναῖοι. Μόγις ποτέ. μέχρι τινός. Οἱ δὲ συρακούσιοι δεξάμενοι. τοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Αὐτοῖς ἀκοντίζοντες. ἀντὶ τοῦ αὐτῶν. Καὶ ἔς τε τοὺς ταρσοὺς ὑποπίπτοντες. ἀντὶ τοῦ, καὶ ὑποδυόμενοι ὑπὸ τοὺς ταρσούς. Ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι. ἐκ τῶν κεραίων δελφῖνες ἦσαν ἠρτημένοι μολίβδινοι, ὥστε ἐμβάλλεσθαι ταῖς προσπλεούσαις πολεμίαις ναυσίν. οἷον, ἐμπίπτοντες αὐταῖς, διέκοπτον τοὔδαφος αὐτῶν, καὶ κατέδυον. Ὁρῶντες οὖν τε διὰ τὴν δέκελειαν. τὸ ὁρῶντες ἐσχημάτισται συνταττόμενον πρὸς τοῖς συρακουσίοις, καὶ ξυμμάχοις ὁρῶσιν. Ὑπερόφθη τε. ἤγουν κατεφρονήθη. Καὶ ἔφθασεν αὐτὸν προέλαβεν. Ἐκ τῆς πελοποννήσου στρατιᾷ. ἤγουν μετὰ πλήθους στρατιωτῶν. Ἱκανοὶ γὰρ αὐτοί. ἱκανοὶ γὰρ οἱ συρακούσιοι, νομίζοντες εἶναι πρὸς τὸ ἀντισχεῖν ἀθηναίοις κατ' ἰδίαν, ἅμα τε ἀνέγνωσαν ὅτι ἥττους εἰσί, καὶ ἐν τούτῳ ἀπετειχίσθησαν. Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ. τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ δηλονότι. Ὅτι τάχος. ἤγουν τάχιστα. Τὸ παρατείχισμα ἤτοι τὸ ὀρθὸν διατείχισμα. Περιτειχίσαι σφᾶς. οἱ συρακούσιοι δηλονότι, τοὺς συρακουσίους. Τοῦ ἐν αὐταῖς. στρατοπέδου. εἰ κρατήσειε δηλονότι. Αὐτὸ ληφθέν. τὸ παρατείχισμα. Οὐ δὲ γὰρ ὑπομεῖναι ἂν σφᾶς. τοὺς ἀθηναίους. Ἠπείγετο ἐπιθέσθαι. ἀντὶ τοῦ ἠπείγετο ἀποπειρᾶσθαι. ἤγουν ἐγχειρῆσαι. Καὶ οἱ ξυντομωτάτην ἡγεῖτο, ἤγουν ἡγεῖτο εὐχερὲς εὑρήσειν τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Ἢ γὰρ κατορθώσας ἤγουν τροπαιουχήσας. Τὴν στρατιάν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι.

Καὶ οὐ τρίβεσθαι ἄλλως. ἤγουν ἀπράκτως. Ἔτεμνον. ἤγουν ἐδενδροτόμουν. Ἀπεκρούοντο. οἱ ἀθηναῖοι δηλονότι. Ἐδόκει διατρίβειν. ἀργεῖν. Καὶ τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει τὴν ἐπιχείρησιν. γράφεται ξυνάρχοντας ἐπενόει, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν. Ἐδόκει εἶναι λαθεῖν. τοὺς συρακουσίους δηλονότι. Προσελθόντας τε. τοὺς ἀθηναίους. Καὶ ἄλλην παρασκευήν. ὅπλισιν. Ἐν τοῖς τείχεσι. τοῖς ἑαυτῶν δηλονότι. Πρὸς αὐταῖς. ταῖς ἐπιπολαῖς. Ἐς τὸ πρόσθεν. ὅπως μὴ δὲ ὑστερήσωσι τοῦ διαπρᾶξαι ὧν ἕνεκα ἦλθον. τὸ γὰρ μὴ βραδεῖς γένωνται, ἀντὶ τοῦ μὴ ὑστερήσωσι κεῖται. Τοῦ περαίνεσθαι. ἤγουν τῆς τελειώσεως. Ἀπὸ τῆς πρώτης. ὁρμῆς δηλονότι. Καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος. ἤγουν αἰφνιδίου. Καὶ βιασθέντες. οἱ συρακούσιοι δηλονότι. Ξυστραφῶσιν. οἱ συρακούσιοι δηλονότι. Ἐς φυγὴν κατέστησαν. τοὺς ἀθηναίους δηλονότι. Οὐδ' ἀφ' ἑτέρων. οὔτε ἀπὸ ἀθηναίων, οὔτε ἀπὸ συρακουσίων, καὶ τῶν ἑκατέροις συμμάχων. Ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἤγουν λεπτομερῶς, κατὰ ἀκρίβειαν. Καὶ χαλεπὰ ἦν. διὰ τὴν βοὴν οὐ ῥᾴδιον ἦν αὐτὰ γνῶναι.

Καὶ πᾶν τὸ ἐναντίον. γράφεται καὶ πᾶν τὸ ἐξεναντίας. Τῶν ἤδη πάλιν φευγόντων. ἀλλὰ δὴ τῶν εἰς τοὔπισω φευγόντων. ἤγουν τραπέντων. Τοῦ ξυνθήματος. γνωρίσματος συμφωνίας. Τὸ δ' ἐκείνων. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοιεν τισι. τὸ ἑξῆς, ὥστε εἰ μέν τισιν ἐντύχοιεν τῶν πολεμίων, κρείσσους ὄντες, διέφυγον αὐτοὺς οἱ πολέμιοι.

Ἐκείνων ἐπισταμένων τὸ ξύνθημα. γράφεται ἐκείνων ἐπιστάντων, τὸ ξύνθημα. Ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων. τῶν δύο στρατευμάτων. Ἀπορίαν παρεῖχε. τοῖς δυσὶ στρατεύμασιν. Οἵ τε πολέμιοι ὁμοίως. ἀπὸ κοινοῦ τό, ὁπότε παιωνίσειαν, φόβον παρεῖχον. Φίλοι τε, φίλοις. τὸ ἑξῆς φίλοι τε φίλοις, καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον εἰς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες ἀπελύοντο, ἀλλὰ καὶ εἰς φόβον ἐπιστάντες ἀπὸ τῆς τῶν ἐπιστολῶν ὀπίσω ἀναχωρήσεως. Καὶ διωκόμενοι. ὑπὸ τῶν συρακουσίων. Ἄνωθεν καταβαίνοιεν. γράφεται ἄνωθεν καταβαῖεν. Οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες. ἀττικὸν τὸ σχῆμα. ἀντὶ τοῦ, τῶν δὲ ὑστέρων ἡκόντων. Ἀντέστησαν. τοῖς ἀθη-

ναίοις δηλονότι. Οἱ μὲν ἀπώλλυντο. ἀπὸ τοῦ κρημνίσαι δηλονότι. Οὐ κατορθοῦντι. ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τῶν μερῶν. Τά τε ἄλλα, ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. καὶ ὅτι τὰ ἄλλα αὐτοῖς πάντα, οὐδεμίαν ἐλπίδα νίκης παρεῖχεν. Αλλ᾽ ἅπερ διανοηθείς. διενοήθη φησὶ μὴ διατρίβειν, ἀλλ᾽ ἀπάγειν τὴν στρατιάν. Εως ἔτι τὸ πέλαγος. τὸ ἑξῆς, ἕως ἔτι οἷοί τε τοῦ πολεμίου στρατεύματος κρατεῖν. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν συρακουσίων οἱ περὶ τὸν νικίαν, ἐν τῷ λιμένι κατεκέκλειντο κρατούμενοι. διὰ δὲ τὰς ἐπελθούσας μετὰ δημοσθένους, οἷοί τε ἦσαν κρατεῖν. Καὶ τῇ πόλει. τῶν ἀθηναίων. Εἰκὸς εἶναι προσκαθῆσθαι. ταῖς συρακούσαις δηλονότι.

Πονηρὰ σφῶν. ἀσθενῆ. ἐπισφαλῆ. ἐπικίνδυνα. Καταγέλωτους. δήλους διὰ μηνυμάτων. Λαθεῖν γὰρ ἄν. μετὰ γὰρ πολλῶν βουλόμενοι, οὐ δυνήσεσθαί φησι λαθεῖν, ἐπιχειροῦντες ἀποπλεῦσαι. Βουλόμενον τοῖς ἀθηναίοις. ἤγουν βουλόμενον κυρίους γενέσθαι τοὺς ἀθηναίους τῶν κατὰ τὰς συρακούσας πραγμάτων. Επεκηρυκεύετο. διὰ κηρύκων ἐμήνυε. Καὶ διασκοπῶν, ἀνεῖχεν. ἤγουν διστάζων εἴτε χρὴ μένειν, εἴτε ἀπιέναι, οὐδεμιᾷ προσετίθετο γνώμῃ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ τὸ διασκοπῶν. ἀνεῖχεν. Απάξειν τὴν στρατιάν. ἀπὸ τῶν συρακουσίων δηλονότι. Αλλ᾽ ἐξ ὧν ἄν τις εὖ λέγων. ἤγουν πιθανῶς λέγων. Εκεῖσε ἀφικομένους. ἤγουν εἰς τὰς ἀθήνας. Οὔκουν βούλεσθαι. οὐ βούλεσθαι ἔφη, ὁ νικίας ὑπὸ ἀθηναίων ἀπολέσθαι μόνος αὐτὸς ἀδίκως, ἀλλὰ εἰ δεῖ πάντως ἀπολέσθαι, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὑπὲρ παθεῖν. Καὶ ἐν περιπολίοις. περιδρόμοις. Τῆς νῦν παρασκευῆς. περὶ πολεμικῆς οἰκονομίας. Επικουρικὰ μᾶλλον. μισθοφόρων τῶν συρακουσίων ὄντων, καὶ οὐχὶ δι᾽ ἀνάγκην στρατευομένων πολιτῶν, ὥσπερ ἀθηναίων. Τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι. ἀντὶ τοῦ διατρίβειν, καὶ παρέλκειν. Καὶ μὴ χρήμασιν, ὧν πολὺ κρείσσους εἰσί. καὶ μὴ νομίζειν διὰ χρημάτων ἔνδειαν, ἡττᾶσθαι. γράφεται χρήμασιν ὡς πολύ. Πορθοῦντες τὰ τῶν πολεμίων. ἤγουν τοὺς πολεμίους. Εν τούτῳ. τῷ καιρῷ δηλονότι. Προστετυχηκυῖαν αὐτοῖς. ἤγουν τοῖς συρακουσίοις. Αλλὰ καθημέραν τοῖς πᾶσι. κατὰ πάντα. Ετοιμα ἦν ἀποπλεῖν. ἕτοιμα ἦν τὰ κατὰ τὸν ἀπόπλουν. Επισχεῖν ἐκέλευον, κατὰ νοῦν ἔχοντες τὸ περὶ σελήνης. Ενθύμιον ποιούμενοι. δεισιδαιμονήσαντες, ἢ ἐκλογισάμενοι. Καὶ τῷ τοιούτῳ προσκείμενος. τῷ τοιούτῳ φύσιν εἶδει τοῦ θειασμοῦ προσέχων. τὸ παραφυλάττειν τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὰ οὐράνια.

Πρὶν ἂν οἱ μάντεις. γράφεται, πρὶν ὡς οἱ μάντεις. Μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν ἀθηναίων. ἀντὶ τοῦ τοὺς ἀθηναίους φεύγειν δηλονότι. Εἶναι σφῶν. τῶν συρακουσίων. Χαλεπωτέρους. δυσεπιχειρήτους. Τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν. ἀνδρῶν δηλονότι. Καὶ ἀνεπειρῶντο. γράφεται ἀνεπαύοντο. Τῇ μὲν προτεραίᾳ. καθ᾽ ἣν δηλονότι ἐκινήθησαν. Απολαμβάνουσί τε. ἤγουν ἀποκόπτουσί τινας τῶν ὁπλιτῶν τῶν ἀθηναίων. Πρὸς τὰ τείχη. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Τοὺς ἐκβαίνοντας. ἀπὸ τῶν νεῶν δηλονότι. Παρόντος. ἤγουν προστετυχηκυμένου. Πάντας ἀπέκτειναν. οἱ συρακούσιοι δηλονότι. Τῶν ὁπλιτῶν. τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Τῶν πεζῶν. τῶν συρακουσίων. Πρότερον μὲν γάρ. ὁ μὲν σύνδεσμος, περιττός. Οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν. οὐ δυνάμενοι αὐτοὺς προσαγαγέσθαι, καὶ ὑποχειρίους ποιῆσαι, ὅτι διὰ τοῦ μεταβάλλειν αὐτῶν τὴν πολιτείαν, οἷον, στάσιν ἐμβαλόντες, ἢ ὀλιγαρχίαν παρ᾽ αὐτοῖς ἐργασάμενοι. Πολλῷ κρείσσους. λείπει τὸ ὄντες. Πολὺ σφῶν. τῶν ἀθηναίων. Πόλεμον ἐπενεγκεῖν. ἤτοι ἀντιχεῖν πρὸς τὸν ὕστερον πόλεμον δέξασθαι. Αὐτῶν αἴτιοι εἶναι. ἤγουν τῆς τε ἐλευθερίας τῶν ἑλλήνων, καὶ τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ φόβου. Μέγα μέρος προκόψαντες ἀντὶ τοῦ προκοπὴν μεγάλην τῷ ναυτικῷ στόλῳ παρασχόντες. τουτέστι, πολλὰς ναῦς αὐτοῖς παρασχόντες εἰς τὰς ναυμαχίας. ἢ ὥς τινες, ἐνταῦθα μέγα ἐν τῷ ναυτικῷ προκόψαντες. Επὶ μίαν πόλιν. κατὰ μιᾶς πόλεως τῶν συρακουσῶν. Τοσοίδε γὰρ ἑκάτεροι. ἤγουν πολλοὶ γὰρ ἦσαν συμμαχοῦντες ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν. οἵ τε γὰρ ἀθηναῖοι ἐνταῦθα σικελίαν ἐλθόντες, εἶχον πολλούς τινας συμμάχους. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ συρακούσιοι περὶ σικελίας μαχόμενοι, ὡσαύτως ἐπήγοντο τοὺς μεταχειρισομένους τοῦ πολέμου, καὶ κινδυνεύοντας ἐνταῦθα τῷ διασῶσαι τὴν τῶν συρακουσίων πόλιν, ὥσπερ τοῖς συμμαχοῦσιν ἀθηναίοις, σκοπὸς τὸ συγκτήσασθαι τὴν χώραν. Καταλόγος τῶν ἐθνῶν· καὶ πόλεων τῶν συμμαχησάντων ἀθηναίοις, κατὰ συρακουσῶν. ἀθηναῖοι. λήμνιοι. ἴμβριοι. αἰγινῆται. ἑστιαιεῖς. οὗτοι πάντες ἀθηναίων ἄποικοι ἦσαν. ἐρετριεῖς. χαλκιδεῖς. στυρεῖς. καρύστιοι. κεῖοι. ἄνδριοι. τήιοι. μηλήσιοι. σάμιοι. χῖοι. μηθυμναῖοι. τενέδιοι. αἴνιοι. πλαταιεῖς. ῥόδιοι. κυθήριοι. κεφαλλῆνες. ζακύνθιοι. κερκυραῖοι. μεσσήνιοι

ἐκ ναυ-

ἐκ ναυπάκτου. μεγαρεῖς φυγάδες. ἀργεῖοι. μαντινεῖς. Κρῆτες. αἰτωλοί. ἀκαρνᾶνες θούριοι. μεταπόντιοι. νάξιοι. καταναῖοι. αἰγεσταῖοι. τυρσηνοί. ἰάπυγες. Τοῖς μέν. τοῖς ἀθηναίοις. Τοῖς δέ. τοῖς συρακουσίοις. Μετ' ἀλλήλων στάντες. συμμαχήσαντες ἀλλήλοις.

Τῆς ξυντυχίας. ἀλλ' ὡς ἑκάστοις φησὶ συνέτυχεν, ἢ διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξ ἀνάγκης στρατεύεσθαι. Καὶ ἀπ' ἀθηναίων. ἄποικοι δηλονότι. Οὗτοι δ' εἰσὶ δρύοπες. ἤγουν οἱ καρύστιοι. Ναυσί, καὶ οὐ φόρῳ. ἤγουν σὺν ναυσί. Κατὰ δὲ τὸν νησιωτικόν. ἤγουν νόμιμον ἔθος. Οὐ μόνον δωριεῖς. ὄντες δηλονότι. Ἀνάγκη μὲν ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς. ἔλεγον φησὶν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖν, ἵν' εὐπρεπὴς ὁ λογισμὸς αὐτοῖς ᾖ. οὐχ ἧσσον δὲ βουλόμενοι, ἤπερ ἐξ ἀνάγκης εἵποντο διὰ τὴν κορινθίων ἔχθραν. Κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο. ξυμφορὰν ἄρτι τὴν φυγὴν λέγει, ὅτι φυγάδες ὄντες, τοῖς ξυγγενέσιν ἐμάχοντο. Καὶ τὸ παραυτίκα. τὸ κατὰ τὸ ἐνεστώς. Οὐδὲν ἧσσον διὰ κέρδος. παροιμία, Πιπράσκει δ' ὁ κακὸς πάντα πρὸς ἀργύριον. Μισθῷ καὶ οὗτοι πεισθέντες. ἦλθον μετὰ τῶν ἀθηναίων. Ξυγκτίσαντας. ἀντὶ τοῦ ξυγκτίσαι. Ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις. ἤτοι ταῖς μισθοφορικαῖς. Οἱ ὑπὲρ ἐπηγάγοντο. ἐπεσπάσαντο. Κατὰ διαφορὰν. ἔχθραν. Τοσάδε μέν. κατάλογος τῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν πόλεων τῶν συμμάχων συρακουσίοις κατὰ ἀθηναίων. Καὶ οἱ αὐτόνομοι. δημοκρατούμενοι. Ὅσοι μὴ ἀφεστήκεσαν. τῶν συρακουσίων δηλονότι. Νεοδαμώδεις δέ. νεοδαμώδης ὁ ἐλεύθερος παρὰ τοῖς λακεδαιμονίοις. Κατὰ τὸ συγγενές. τῶν συρακουσίων.

Καλὸν ἀγώνισμα. ἔνδοξον. συμφέρον. Καὶ ξυνελθόντες οἵ τε στρατηγοί. νῦν διὰ τὸ ἄπορον, καὶ τοὺς ταξιάρχους, οἱ στρατηγοὶ συνήγαγον, καθ' αὑτοὺς πρότερον βουλευόμενοι. Ἀπολαβόντες. ἰδιώσαντες. ἀποκρύψαντες. Τοῦτο μέν. τὸ διατείχισμα. Καὶ ἁπλούστεραι. ἁπλουστέρας οὐ τὰς ἅπλους παντάπασι λέγει, ἀλλὰ τὰς διὰ πληρωμάτων ἔνδειαν, ἁπλόους ἰσαμένας. τοῦτο δὲ καὶ ἡ τοῦ λόγου ἐπαγωγὴ δηλοῖ, πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες πληρῶσαι.

Ἐδόκει ἡλικίας μετέχων. νεότητος. Ὁ δὲ νικίας ἐπειδή, τῷ νικίᾳ τὴν προτροπὴν τῆς διαλέξεως δίδωσι καὶ ὡς καθ' ἡλικίαν πρεσβυτέρῳ, καὶ ὡς μείζονι στρατηγῷ, καὶ ὡς πάλαι τοὺς συρακουσίους νενικηκότι, καὶ ὡς ἐν πελοποννήσῳ, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τόποις τοὺς ἐναντίους διαπολεμήσαντι. Διακινδυνεύειν. διὰ κινδύνου ἰέναι. Ἐστὶ τῷ τὴν ὑπάρχουσαν. τινὶ ἀφ' ἡμῶν. Ἔπειτα διαπαντός. ἔπειτά φησι παντὶ τῷ χρόνῳ δύσελπιδές εἰσι, καὶ προσδοκῶσιν ὁμοίως ταῖς γεγενημέναις συμφοραῖς τὰ μέλλοντα. Ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ὅμηρος, ξυνὸς ἐνυάλιος. Καὶ τὸ τῆς τύχης. ἤγουν εὐτυχίας. Κἂν μεθ' ἡμῶν ἐλπίσαντες. καὶ τὴν τύχην καὶ ἡμῖν συλλήψεσθαι ἐλπίσαντες.

Ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε. ἐν δὲ τῇ νῦν κατὰ ἀνάγκην ἀπὸ νεῶν γενησομένῃ πεζομαχίᾳ, ἐπιτήδεια ἔσται. Εὕρηται δ' ἡμῖν. ἀντὶ τοῦ ἐξεύρηται ἡμῖν ἐπιβολὴ χειρῶν σιδηρῶν, αἷς προσούσας τὰς ναῦς τὰς πολεμίας, κρατήσομεν, ὥστε μὴ δύνασθαι ἐξ ἀναχωρήσεως ἐμβάλλειν ἡμῖν. Ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγῆσαι. γράφεται ὅσα μὴ ἀντιναυπηγεῖσθαι. Τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς. ἀντὶ τοῦ τῶν συρακουσίων. Ἐπιβολαί. ἤγουν ἀντιλαβαὶ εὕρηνται ἡμῖν. Ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς. διὰ τοῦτό φησιν οὐ συμφέρει ἀνακρούεσθαι ἡμῖν ὅτι ἄρα εἰς πολεμίαν γῆν ἀπὸ τῆς ἀνακρούσεως ἐξενεχθησόμεθα. Ἀπαράξητε. ἀντὶ τοῦ καταβάλητε. ἤτοι μετὰ ἀράγματος, καὶ συντριβεῖς ἀχρηστήσητε. Ὅσῳ τῶν ἄνωθεν μᾶλλον. τὸ μᾶλλον, οὐκ ἔστι συγκριτικόν, ἀλλὰ διασαφητικόν. οὐ γὰρ οἱ ναῦται τοῦ ἀπαράττειν τοὺς πολεμίους συναίτιοι.

Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε. καὶ ἐν τῷ παραινεῖν φησι δέομαι, Καὶ τὰς ναῦς πλείους. ἤτοι τῶν πολεμίων νεῶν, ἢ νῦν ὑπὲρ πλείους, ἤπερ πρότερον. Τὴν ἡδονὴν ἐνθυμεῖσθαι. ἐνθυμεῖσθαί τε ἄξιον, ὅτι δεῖ διαφυλάξασθαι τὴν ἡδονήν. ἡδονὴν δὲ λέγει, ἣν ἐπιφέρει αὐτοῖς τὸ θαυμάζεσθαί τε κατὰ τὴν ἑλλάδα, καὶ κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι ἔν τε τῷ μὴ ἀδικεῖσθαι αὐτοί, καὶ ἐν τῷ φοβεροὶ τοῖς ὑπηκόοις φαίνεσθαι. Οἱ τέως ἀθηναῖοι νομιζόμενοι. τοὺς μετοίκους λέγει. Κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι. ἤγουν κερδαίνειν. Εἴτε ξυμβήσεταί τι ἄλλο. εὐφημότατα ᾐνίξατο τὴν ἧτταν. Τούς τε ἐνθάδε πολεμίους. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ὑπομιμνήσκω, Ὥστε ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες, καρτερήσατε εἴπερ ποτε, καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες, ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι. ἤτοι ὑπέρ τε τῆς ἐνταῦθα δουλείας ὑμῶν, καὶ τῆς ἐκεῖ τῶν ἄλλων ἀθηναίων. Ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. ἀνδρῶν δηλονότι. Καὶ ἡ ἐπιβολή. ἡ ἀντίληψις. Πρὸς τοῦτο. ἤγουν πρὸς τὴν ἀν-

περιλαβεῖν τῶν σιδηρῶν χειρῶν. Καὶ ἐπειδὴ πάντα ἕτοιμα ἦν, παρεκελεύσαντο ἐκείνοις, οἵ τε στρατηγοί, καὶ γύλιππος, καὶ ἔλεξαν τοιάδε. πάντες ὑπὸ θάρσους ἐν τούτοις παρακελεύονται οἱ στρατηγοὶ τῶν συρακουσίων, ὡς ὑπὲρ αὐτῶν ὄντος τοῦ ἀγῶνος. οἱ τῶν βοιωτῶν ὡς ἀντιστάντων ἐν τῇ ἐφόδῳ τοῖς ἀθηναίοις. κορίνθιοι, ὡς ναυτικῇ, καὶ πεζῇ δυνάμει βεβοηθηκότες μόνοι τῶν ἀπὸ πελοποννήσου. γύλιππος, ὡς στρατηγὸς ἐπὶ τούτῳ αὐτῷ παρὰ τῶν λακεδαιμονίων ἐκπεμφθείς. πάντας δὲ εἰκὸς ἡδομένους, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ ὁμοῦ τὴν διάλεξιν ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς. Τὰ προειργασμένα. ἤγουν ἡ προγεγενημένη νίκη. Αντιλάβεσθε. ἀντὶ τοῦ ᾐσθάνεσθε. Ες τὴν χώραν τήνδε. ἤτοι κατὰ τῆσδε τῆς χώρας.

Επειτ' εἰ κατορθώσειαν. ἤγουν τροπαιουχήσειαν. Ανδρες γὰρ ἐπειδὰν. ὁπόταν γὰρ ἄνδρες ἐλαττωθῶσιν ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ δοκοῦσιν ὑπερέχειν τῶν πέλας, ἔς τε τὰ λοιπὰ τῷ φρονήματι ταπεινοῦνται μᾶλλον, ἤπερ οὐδὲ ὅλως τι κατ' ἀρχάς. Καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα. καὶ παρ' ἐλπίδα σφαλέντες, ἐφ' οἷς μέγα ἐφρόνησαν φησιν, αὖθις ἐν τοῖς ἔργοις ἐνδεδώκασι, ταπεινότεροι, καὶ χείρους γινόμενοι τῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως ἡμῶν. Καὶ τῆς δοκήσεως. τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος. Διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς. τὸ μὲν διπλασία, ἀντὶ τοῦ πολλαπλασία οὐχ ἑκάστου δὲ ἡ ἐλπὶς διπλασία. ἀλλ' ἐξ ἑκάστου τῶν εἰρημένων διπλασιάζεται ἐκ τοῦ καταπεπτωκέναι τοὺς ἀθηναίους τοῖς φρονήμασι, κἀκ τοῦ δόκησιν ἔχειν ὅτι κρείττους ἐσμὲν, εἰ τοὺς κρείττους ἐνικήσαμεν. Τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν. μιμούμενοι ἡμᾶς φησιν οἱ ἀθηναῖοι, πολλοὺς ὁπλίτας ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰ καταστρώματα, ὅπερ ἡμῖν μὲν, σύνηθές ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνάρμοστον. ἐκείνοις δὲ, ἐναντίον, διὰ τὰ ἐπιφερόμενα. Οἱ δ' ἐπειδὰν πολλοὶ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, παρὰ τὸ καθεστηκὸς ὦσι, πολλοὶ δὲ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι ὡς εἰπεῖν. ὡς ἐν τῇ πρώτῃ θαλασσίους εἶπε τοὺς ἐμπειρίαν ἔχοντας τῶν ναυτικῶν οὕτως ἀντὶ χερσαίους οὐ τοὺς ἠπειρώτας, ἀλλὰ τοὺς ἀπείρους θαλασσίων φησίν. Οἱ οὐδ' ὅπως καθεζομένους. οἱ οὐδὲ καθεζόμενοι τοξεύειν, καὶ ἀκοντίζειν δυνήσονται. μίαν δὲ ἀπόφασιν ἡγητέον λείπειν, ἵνα ᾖ τὸ πλῆρες, οἱ δὲ, οὐχ εὑρήσουσιν οὐδὲ ὅπως χρὴ τὸ βέλος καθεζομένους ἀφεῖναι. Καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς, πάντες. τὸ ἑξῆς, καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες ταράξονται. τὸ δ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι, οὐ κατὰ τὸ σύνηθες ἕκαστος ἐπὶ τῶν νεῶν κινούμενος. Εν ὀλίγῳ γὰρ πολλαί. διαστήματι.

Ρᾷσαι δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι. ῥᾳδίως φησὶ βλαβήσονται ὑπὸ τῶν ἡμῖν παρεσκευασμένων. Αὐτοῖς, τῶν κακῶν. τῶν δυστυχιῶν. Οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον. οὐ τῇ παρασκευῇ δηλονότι πιστεύοντες, ἀλλὰ διακινδυνεῦσαι σπεύδοντες, ἐπὶ τῇ τύχῃ τὸ μέλλον ποιοῦνται. Καὶ τύχην ἀνδρῶν. καὶ πρὸς τύχην ἀνδρῶν πολεμίων ἡμῖν ἡττημένην. Καὶ νομίσωμεν ἅμα. νομιμώτατόν ἐστι φησίν, ὀργῇ προσμίξαι τοῖς ἐναντίοις. προσῆκον γὰρ τοῖς τιμωρουμένοις τοὺς ἀδίκως ἐπελθόντας, παρίστασθαι τοῦτο, καὶ κρίνειν ὅτι δεῖ ἀποπλῆσαι τὸν θυμὸν ἐν τῇ τιμωρίᾳ τοῦ ἀδικήματος. Καὶ τὸ λεγόμενόν που. τοὺς ἐχθροὺς τιμωρήσασθαι. Εν ᾧ, εἰ κατώρθωσαν. ἐν τῷ δουλώσασθαι ἡμᾶς. Τὰ ἀπρεπέστατα. τοὺς ἀνδραποδισμούς. Τὴν αἰσχίστην ἐπίκλησιν. τὴν δουλείαν. Καλὸς ὁ ἀγὼν, καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι, οἳ ἂν ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες, πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελοῦσιν. ἡ διάνοια, καλὸς ὑμῖν ὁ ἀγών ἐστι. καὶ γὰρ πραξάντων ἡμῶν ὅσα βουλόμεθα, οὗτοί τε κολασθήσονται, καὶ ἡ πᾶσα σικελία ἐλευθερωθήσεται. Επειδὴ καὶ τοὺς ἀθηναίους ᾐσθάνοντο. πληροῦντας δηλονότι τὰς ναῦς. Εν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσιν. οἱ ἄνθρωποι δηλονότι. Πατρόθεν τε ἐπονομάζων. Ομηρος, πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον. Αξιῶν τότε καθ' ἑαυτόν. ἀξιῶν φησι μηδένα προδιδόναι τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν. τοῦτο καθ' ὑπερβατόν. συντακτέον δὲ τῷ, πατρόθεν ἐπονομάζων. Καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου. καὶ τῆς ἐν τῇ πατρίδι δηλονότι αὐτεξουσίου βιοτῆς. Αλλα τε λέγων. καθ' ὑπερβατόν. συντακτέον δὲ τῷ, παραπλήσια, ἵνα ᾖ τὸ ἑξῆς, ἄλλα τε λέγων, οἷα οἱ ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες ἄνθρωποι, εἴποιεν ἄν, καὶ παραπλήσια. ἡ δὲ διάνοια, ἄλλα τε λέγων, ὅσα ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει καθεστῶτες ἄνθρωποι, λέξαιεν ἄν, καὶ παραπλήσια ὑπέρ τε τῶν ἄλλων πάντων, καὶ γυναικῶν, καὶ παίδων, καὶ θεῶν, οὐ φυλαττόμενοί τι αὐτῶν εἰπεῖν, μὴ δόξωσι τοῖς ἀκροαταῖς ἀρχαιολογεῖν, ἀλλὰ ὠφέλιμα πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν νομίζοντες. Καὶ ὁ

μὲν,

ἐμοὶ, οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον, ἢ ἀναγκαῖα. καὶ ὁ νικίας ἀναγκαῖα μᾶλλον, ἤπερ ἱκανά. Πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος. ὃ δηλαδὴ ἔζευξαν οἱ συρακούσιοι, ἀποφράττοντες τὸ στόμα τοῦ λιμένος. Καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν. τοῦτο τὸ μέρος οὐκ ἐζεύγνυτο, ἀλλ' ἀνεῴγει τοῦ στόματος. τουτέστι, παραλέλειπτο, ὥστε μὴ ἐζεῦχθαι. Βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω. μετὰ βίας ἐξελθεῖν. Τοῦ παντὸς ἔχων, στρατεύματος δηλονότι. Σφίσι τῶν συρακουσίων. τοῖς ἀθηναίοις. Τῶν πρότερον. ναυμαχιῶν δηλονότι. Οἵ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον. οἱ ἐπιβάται φησὶν ἐπεμελοῦντο. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐθεράπευον, καὶ ἠγωνίζοντο, ὅπως μὴ λείποιντο τῇ προθυμίᾳ οἱ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὄντες τῆς τε τῶν ναυτικῶν, καὶ κυβερνητῶν τέχνης. Ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν. διαστήματι δηλονότι. Αἱ δὲ προσβολαί. συνεχῶς φησὶν ἐγίγνοντο αἱ συμπλοκαὶ τῶν νεῶν. αἱ μὲν, γὰρ αὐτῶν φεύγουσαι, ἐπεφέροντο ἑτέραις, καὶ οὐ συνεπλέκοντο. αἱ δὲ, ἑκοντὶ ἐπιπλεύσασαι, προσέβαλλον. Προσφέροιτο ναῦς. ἀντὶ τοῦ προσελαύνοι. Ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο. ἤγουν κατ' αὐτῆς. Ξυνηρτῆσθαι. συμπεπλέχθαι.

Καὶ τοῖς κυβερνήταις. τοὺς κυβερνήτας εἴ τε φυλάττεσθαι δέοι, εἴ τε ἐπιβουλεύειν, μὴ καθ' ἓν μέρος, οἷον, δεξιὸν, ἢ ἀριστερὸν τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ πανταχοῦ. Ξυμπιπτουσῶν. ἀλλήλαις δηλονότι. Καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς. καὶ μὴ δύνασθαι τῶν κελευσμάτων ἀκούειν.

Πολλὴ γὰρ δὴ παρακέλευσις. τοῖς μὲν κελευσταῖς, ὑπὲρ τῶν κελευστῶν. τὸ δὲ ἐπιβοῶντες συνταττόμενον τῷ, πολλὴ γὰρ δὴ ἡ παρακέλευσις ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς, ἐσχημάτισται. ἦν γὰρ κατὰ φύσιν τό, Πολλὰ γὰρ δὴ οἱ κελευσταὶ παρεκελεύοντο. Κατὰ τὴν τέχνην. τέχνην λέγει τὴν ἰδίαν, τὴν κελευστικήν. Βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν. μετὰ βίας, καὶ ἰσχύος ποιεῖσθαι. Καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων. τῶν συρακουσίων, καὶ ἀθηναίων. Οἱ μὲν ἀθηναῖοι. οἱ τῶν ἀθηναίων στρατηγοὶ, ἐπυνθάνοντο τῶν πρύμναν κρουομένων τριηράρχων, καὶ οἷον ἐκ γῆς ἀποβαίνειν διανοουμένων εἰς τὴν γῆν τῶν συρακουσίων, ἥτις ἐστὶ πολεμία, εἰ νομίζουσιν οἰκειοτέραν εἶναι τῆς μετὰ πόνου κεκτημένης θαλάττης. τουτέστιν, ἧς ἐγένοντο ἄρχοντες, μετὰ πολλῶν πόνων θαλαττοκρατήσαντες. Ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας. ἰσοπαλοῦς. Πολὺν τὸν ἀγῶνα. ἀντὶ τοῦ ἰσχυρῶς ἠγωνίζοντο, καὶ τὰς διανοίας συνετέταντο. Ὁ αὐτόθεν. ὁ συρακούσιος στρατηγός. Περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ. ὑπὲρ τοῦ νικῆσαι δηλονότι κατακράτος. Δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες. οἱ ἀθηναῖοι.

Πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς ἀθηναίοις. ἤτοι πάσης τῆς ἐλπίδος αὐτοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν οὔσης. Καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον. καὶ διὰ τὸ ἐν ναυσὶ μόναις δηλονότι πάσας τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀνωμάλως ἐκ τῆς γῆς ἐθεῶντο τὴν ναυμαχίαν. Δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας. σύνεγγυς γὰρ οὔσης τοῖς πεζοῖς τῆς ναυμαχίας εἰς τὸ πάντας ὁρᾶσθαι, καὶ ἄλλων ἄλλο ἔργον αὐτῆς θεωρούντων, οἱ μὲν νικῶντες, ὁρῶντες τοὺς οἰκείους, ἀνεθάρσουν τε διὰ τοῦτο, καὶ ἔχαιρον. οἱ δὲ, θεώμενοι ἡττωμένους κατ' ἄλλο μέρος, ἐταράττοντο. καὶ ὁρῶντες τὰ γιγνόμενα, ἀθυμότεροί τε οἱ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ταπεινότεροι τῶν ἡττωμένων ἐν ταῖς ναυσὶν ἐγίνοντο.

Ἀνεθάρσησάν τε ἄν. ἤγουν ἀνέστησαν τὸ φρόνημα. Ἄλλοι δὲ καὶ πρὸς ἀντίπαλόν τι. ἄλλοι δέ φησι τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἰδόντες ἰσόρροπόν που ναυμαχίαν, διὰ τὸ πάνυ ἀδιάκριτον εἶναι, πότερον νικῶσι, συνεξομοιοῦντες τὰ σώματα τῇ περὶ τῶν γιγνομένων προσδοκίᾳ, ἀπέρδλον τῷ σώματι τῇδε, κἀκεῖσε. Διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης. γινομένης δηλονότι ἀκρίτως τῆς ἁμίλλης. Ἕως ἀγχώμαλα. ἴσα. Ὀλοφυρμός. βοή. ὅμηρος, Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε, καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν, ὀλλύντων τε, καὶ ὀλλυμένων. Ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν. ἤγουν ἐν τῷ πελάγει ὄντες. Κατενεχθέντες. ἤγουν πρὸς τὴν γῆν ἐλθόντες. Οἰμωγῇ τε, καὶ στόνῳ. ὅμηρος, Κωκυτῷ τ' εἴχοντο, καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ. Ἐς φυλακήν. ἀπὸ κοινοῦ παρεβοήθουν. Ἐν τῷ παραυτίκα. ἤγουν ἐν τῷ ἐνεστῶτι τότε χρόνῳ.

Καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ. τὸ ἑξῆς, ὑπέρβατον, καὶ οἱ διαβεβληκότες αὐτοῖς προσαπώλλυντο ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες. Αἰτῆσαι ἀναίρεσιν. ἀνάληψιν. Ἀποικοδομῆσαι. ἀποφράξαι διά τινος οἰκοδομῆς. Οἱ δὲ, ξυνεγίγνωσκον. τὰ αὐτὰ ἐγίγνωσκον. τουτέστιν, ὁμογνώμονες ἦσαν αὐτῷ. Καὶ ἅμα ἑορτῆς οὔσης. ἤγουν ἀνεσίμου ἡμέρας. Διάγγελοι τῶν ἔνδον. ἤτοι μηνυταὶ, καὶ διαγγέλλοντες τὰ συρακουσίων. Ἐπέχον τὴν νύκτα. τὸ στράτευμα δηλονότι. Ἢ ἐδόκει ἐτάσσοντο. παρετάσσοντο. ὡπλίζοντο. Ἀνασκευασάμενοι. ἤγουν ἐξαρτήσαντες τῶν ἑαυτῶν νεῶν. Καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη. ὁ καὶ περιττός. Καὶ τῷ γνώμῃ αἰσθέ-

θαι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀλγεῖ. Πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν. παράκλησιν. ἀντιβολία, δέησις. ἱκεσία. ἀντιβολία, δάκρυα, καὶ σταλυγμός· παρὰ τὸ ἀντιβολῶ. Ἐπιθειασμῶν. θείων ἐπικλήσεων. Εἰ δεδιότας. ἤτοι περὶ τῶν μελλόντων. Καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα. ἀντὶ τοῦ καὶ οἱ πλεῖστοι ἐν τῷ τότε παρόντι. Ἡ ἄλλη αἰκία. κάκωσις. Καὶ ἡ ἰσομοιρία. καὶ τὸ κοινωνεῖν δηλαδὴ πάντας ἐπίσης τῶν κακῶν, καὶ οἷον, ἴσον μέρος ἕκαστον αὐτῶν μετέχειν. Ἔχουσά τινα ὅμως. ἔχουσά τινα κουφισμὸν δηλονότι ἡ ἰσομοιρία, τὸ μετὰ πολλῶν ἰσομοιρεῖν κακῶν.

Καὶ ταπεινότητα ἀφῖκτο. τὸ στράτευμα δηλονότι. Μέγιστον γὰρ δή. οὐκ ἀπιθάνως περιαιροῦσι τὸ ἄρθρον ἐκ τοῦ τῷ ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, ὡς οὐδενὸς ἑλληνικοῦ στρατεύματος ἐν τοσαύτῃ μεταβολῇ γεγονότος. Ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. ἐκ τῶν δυνατῶν.

Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων. θαυμαστῶς ἐστοχάσατο καὶ τοῦ καιροῦ, καὶ τῶν περιεχόντων πραγμάτων ἐν τῇ παρακελεύσει οὕτε προοιμιασάμενος. Ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι. τὸ μὲν ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου, διὰ μέσου κεῖται. φησὶ δὲ ὅτι οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε σώματι ἰσχυρότερος ὤν, ὁρᾶτε γὰρ ὡς διάκειμαι, οὔτ' εὐτυχίᾳ τινὸς ὕστερον κατά γε τὸν ἰδιωτικὸν βίον, καὶ περὶ τὴν τῶν κοινῶν προστασίαν, νῦν ἐν ἴσῳ κινδύνῳ καθέστηκα, ὥσπερ οἱ φαυλότατοι. Τοῖς φαυλοτάτοις ἐωροῦμαι. ἀγαννέσιν. ἤγουν ἀνάνδροις. Ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι. ἀντὶ τοῦ πολλὰ εἰς θεῶν τιμὴν ἐπετήδευσα, πεπολίτευμαι νομίμως. Ὅμως θαρσεῖα τοῦ μέλλοντος. ἀντὶ τοῦ θαρσαλέα. ἀνεπαίσχυντα. Οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσιν. ἀλλὰ μειζόνως δηλονότι. Εὐτύχηται. ἤγουν μετ' εὐτυχίας κατώρθωται. Ἐπίφθονοι. μεμπτοί. Καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες. ὅσα προσήκει τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει. Οἶκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν. ἠπάλλακται. ἀντὶ τοῦ τοὺς ὁπλίτας, ἢ τοὺς συντεταγμένους χωροῦντας, μὴ καταπέπληχθε πάνυ. αὐτό γε μὴν τὸ μὴ καταπέπληχθε ἀπὸ κοινοῦ τοῦ εἰκότως. Ἢ φθόνου. μέμψεως. Οὔτ' ἂν ἱδρυθέντας. ἤγουν οἴκησιν ἀδιάδοχον ἔχοντας. Ἐξαναστήσειεν. μετοικήσειεν. Ἐν τῷ ἐχυρῷ. ἀσφαλεῖ. Τὸ δὲ ξύμπαν. τὸ σύνολον. Καὶ τρεψάμενοι. οἱ ἀθηναῖοι. Ἐς χωρίον ἀπέδον τι. ὁμαλόν, ὁμόπεδον, ὡς καὶ ἄλοχος, ἡ ὁμόλεχος. Ἀπετείχιζον. σκέψαι πῶς χρῆται τῇ ἀπὸ. ἐπιτατικῶς. Οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν. ἀποκινδυνεύσασθαι ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. οὐκ ἦν ἐπιτήδειον ἀποχωρεῖν, κωλυόντων τῶν ἱππέων. Πρωῒ δὲ ἄραντες. ἀντὶ τοῦ κινηθέντες. Διεκινοῦντο γάρ. ἀντὶ τοῦ ἐξεκινοῦντο βάλλοντες. Φιλεῖ γίγνεσθαι. ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦτο προσέρριπται. Τοὐναντίον, ἢ οἱ συρακούσιοι. ἀντὶ τοῦ ἤπερ. Τὸ ἥμισυ μάλιστα· τὸ ἥμισυ δηλονότι τοῦ παντός. Ἀφικνοῦνται ὅμως. ἤγουν οὕτω. Καὶ βιασάμενοι σὺν βίᾳ ἀπωσάμενοι. Ἡ οὐ χαλεπῶς ᾐσθάνοντο. ἤτοι τὸ οὐ χαλεπῶς τῷ ἔγνωσαν συντακτέον ἵνα ἡ ῥαδίως ἔμαθον αὐτούς, ἢ κεχωρήκεσαν, ἢ περὶ κεχωρηκότας, ἵνα σημαίνῃ, ἢ ἐδόκουν αὐτοῖς εὐκόλως, καὶ ῥαδίως κεχωρηκέναι οἱ ἀθηναῖοι. Αὐτοὺς δίχα. ἤγουν κεχωρισμένους ἀπὸ τῶν μετὰ νικίου. Καὶ ξυνῆγον ἐς ταὐτό. ἀντὶ τοῦ ἐκύκλουν ἐς ὀλίγον χωρίον. Ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ δηλονότι. Ἀνειληθέντες γάρ. συστραφέντες. Καὶ οὐ ξυστάδην. ἤγουν ἐκ τοῦ πλησίον. Τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν. ὡς ἂν φανερᾶς οὔσης τῆς εὐπραγίας, οὐκ ἐβούλοντο ἀποκινδυνεύειν, ἀλλ' ἐφείδετο αὐτὸς ἑαυτοῦ ὥστε μὴ προαναλωθῆναι. τουτέστιν, ἐνόμιζον καὶ οὕτω λήψεσθαι τοὺς ἀθηναίους χωρὶς τοῦ αὐτοὶ προαναλωθῆναι, καὶ κινδυνεῦσαι. Μὴ προαναλωθῆναί τῳ. ἤγουν τούτῳ περὶ τρόπῳ τῆς μάχης. Πανταχόθεν. ἤγουν κύκλωθεν. Ὡς σφᾶς ἀπιέναι. ἤγουν εἰς τοὺς συρακουσίους. Τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον. καθὸ μάλιστα τῆς νυκτὸς ἔμελλον οἱ πολέμιοι ἡσυχάζειν. Οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι. ἤγουν διελθόντες τοὺς φύλακας σὺν βίᾳ. Ὡς δὲ γίγνονται ἐπ' αὐτῷ. ἤγουν πρὸς αὐτῷ. Οἱ δὲ, ἐμπαλασσόμενοι, κατέρρεον. ἀντὶ τοῦ συμπλεκόμενοι, κατέπιπτον. ἑτοίμως ἔπιπτον. Καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς. ἤγουν σπουδαιότατον. Ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο. ὅσους δηλαδὴ μὴ διέκλεψαν οἱ συρακούσιοι. Καὶ κατεπλήσθη πᾶσα σικελία αὐτῶν. γράφεται διεπλήσθη.

Πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος. ἀντὶ τοῦ πολὺ πλείων τούτου ἀκουστέον. οὐδὲ γὰρ ἐγγὺς ἐν τῷ σικελικῷ πολέμῳ, τοσοῦτος ἄλλος φόνος ἐγένετο. ἐμοὶ δὲ φαίνεται γεγράφθαι, καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ ἑλληνικῷ πολέμῳ ἐγένετο. λέγει γὰρ αὐτὸς ἐπὶ τέλει τῆς δὲ τῆς ἱστορίας, συνέβη τοῦτο τὸ ἔργον τὸ ἑλληνικόν, τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε, μέγιστον γενέσθαι. δοκεῖ δέ μοι καὶ ὧν ἑλληνικῶν ἴσμεν. ἔοικεν οὖν κἀνταῦθα μὴ μόνοις τοῖς σικελικοῖς, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἑλληνικοῖς ἀντεξετάζειν τὴν συμφοράν. Ἀσφαλεστάτην ἂν νομίσαντες τήρη-

σιν. ἤγουν φυλακήν. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας. τὸ ἑξῆς, προὐθυμήθη, ὥστε ἀφεθῆναι πείσας τὰς σπονδὰς τοὺς ἀθηναίους ποιήσασθαι. Διὰ τὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν. διὰ τὴν πᾶσαν δὴ ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν, διὰ τὸ πᾶσαν ἀρετὴν νομίμως ἐπιτετηδευκέναι. οὐ γὰρ δὴ γινομένην ἀρετὴν τὴν δοκοῦσαν φησι. Χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους. ἤγουν τοὺς πρώτους χρόνους, χαλεπῶς περιεῖπον. Μετεχείρισαν. ἤγουν ᾠκονόμησαν. Καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι. ἀντὶ τοῦ αἱ νύκτες, καὶ αἱ ἡμέραι, ἀνώμαλον ἐργαζόμεναι τὸ περιέχον, νόσων κατῆρχον. Καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί. διὰ τὸ δύσφημον ἀπεσιώπησεν αὐτὰ ὀνομαστὶ εἰπεῖν. Βούλεται δὲ λέγειν τὰ ὑποχωρήματα, ἅπερ οἱ ἰατροὶ σκύβαλα, καὶ ἀποπατήματα εἰώθασι καλεῖν. Τοὺς ἄλλους ἐπέδοντο. ἐπώλησαν. Καὶ οὐδὲν ὀλίγον δὴ οὐδὲν κακοπαθήσαντες. ἐν παντὶ πράγματι μεγάλως κακοπαθήσαντες.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗ

ΟΓΔΟΗ.

ΑΙ ὁπόσοι τότε αὐτοὺς θειάσαντες. ἀντὶ τοῦ θεοφορηθέντες, δηλονότι ἐποίησαν. ἤτοι ἅτινα ἐπιφθεγξάμενοι, εἰς ἐλπίδας ἐνέβαλον.

Πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε. δεινὰ δηλονότι. Οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ. ταμιείῳ δηλονότι. Καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν. τῶν ἀθηναίων. Ως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. τῶν δυνατῶν. Τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν. τοὺς πολίτας συντελεστὰς εἶναι βίου. Ως ἂν καιρὸς ᾖ. ἤγουν ἕως ἄν. Πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεεῖς. διὰ τὸ ἐν τῷ παραχρῆμα περιδεεῖς εἶναι. Οἱ μέν, μηδετέρων. ἤγουν ἀθηναίων, καὶ πελοποννησίων. Καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν. ἤγουν τῶν ἀθηναίων. Διὰ τὸ ὀργῶντες, κρίνειν τὰ πράγματα. ἤτοι μετὰ πάσης προθυμίας. ἢ ὥς τινες, διὰ τὸ αὐτοὺς ὀργίζεσθαι τοῖς ἀθηναίοις. Καὶ μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς. μηδένα ἐπιτρέπειν λέγειν περὶ αὐτῶν. ἢ ὥς ἐμοὶ φαίνεται, μὴ ὑπολείπεσθαι μηδεμίαν αἰτίαν τοῦ δυνήσεσθαι ἀντισχεῖν τοὺς ἀθηναίους. Ως τόγ' ἐπιὸν θέρος. ἀντὶ τοῦ τῷ ἐπιόντι θέρει. Μεμφομένων τε ἀκόντων θεσσαλῶν. μεμφομένων δηλαδὴ τοῖς λακεδαιμονίοις. Ξυνελλόμενοι δὴ συντέλειαν. ἀντὶ τοῦ συνάγοντες. Οπως μὴ σφῶν ἀρξήσονται. ἤγουν τῶν λακεδαιμονίων, καὶ ἀθηναίων. Η ὥσπερ ἀρχομένων ἐν κατασκευῇ τοῦ πολέμου, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου ταῦτα ἑτοιμαζόντων. Καὶ παρεσκεύαζον αὐτοῖς τὴν διάβασιν. εἰς τὴν εὔβοιαν δηλονότι. Καὶ δέκα μὲν βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο. τοῖς λεσβίοις δηλονότι. Η τῶν ἐν τῇ πόλει λακεδαιμονίων. ἀντὶ τοῦ ἢ οἱ ἐν τῇ πόλει λακεδαιμόνιοι. Εκασταχόσε δεινὸς παρῆν. ἀντὶ τοῦ φοβερὸς τοῖς λεσβίοις. Τοῖς λεσβίοις ἔπρασσεν. ἤγουν συνέπραττε. Πεπραγμένος. ἀντὶ τοῦ ἀπαιτημένος. Ου δυνάμενος πράσσεσθαι. ἀντὶ τοῦ οὐ δυνάμενος ἐκπράξεσθαι αὐτός, βασιλεῖ ὠφείλησεν. ἤγουν ὀφειλέτης ἐγένετο. Κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασσον. ἤγουν ὁμογνωμονοῦντες· φυγάδες τῆς ἑαυτῶν. πατρίδος δηλονότι. Καὶ αὐτὸς ἐδύνατο. ἤγουν ὁ φαρνάβαζος.

Καὶ ἀλκιβιάδης ἐνδίῳ ἐφορεύοντι. ἡ εὐθεῖα ὁ ἔνδιος. Πατρικῶς ἐς τὰ μάλιστα. ὑπερβαλλόντως. Ὅθεν καὶ τοὔνομα λακωνικόν. ἀλκιβιάδης λακωνικὸν ἦν ὄνομα, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ ἐνδίου. κλεινίας δὲ ὁ ἀθηναῖος τῷ ἀλκιβιάδῃ ξένος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο. Κατὰ τὴν ξενίαν. φιλίαν. Εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσι. τοῖς χίοις. Εψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν. τοῖς χίοις. Ως ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον. ἤγουν ἐν τῇ χίῳ. Αφ' ὧν οἱ χῖοι. πόλεων, ἢ συμμάχων δηλονότι. Εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν χίων. ἀντὶ τοῦ ἐπειγόντων. Ες τὴν ἀποστολήν. ἀπόπλευσιν. Εφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο. ἤγουν καθ' ἑαυτούς. Η τὰς ὕστερον διαφερομένας. μετὰ τὸ παρακομιζομένας. Καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ. τῇ θαλάσσῃ δηλονότι. Καὶ διεκόμισαν εὐθύς. περιπλὸς ὁ καί. Οἱ δὲ κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν. τῶν λακεδαιμονίων. Καὶ ἀρνουμένων τῶν χίων τὸ πιστόν. ὑπὲρ τοῦ πιστοὺς μεῖναι αὐτούς, ἠξίουν οἱ ἀθηναῖοι ναῦς συμπέμπειν.

Αἴτιον δ' ἐγένετο. αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν, τὸ τοὺς πολλοὺς μὴ εἰδέναι τὰ πρασσόμενα. Πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσιν. ἀντὶ τοῦ πρὶν δύναμίν τινα προσλάβωσιν. Εθεώρουν. θεωροὶ ἐγένοντο. Καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν. οἱ θεωροὶ δηλονότι. Οἱ δέ, μετὰ τὴν ἑορτήν. οἱ κορίνθιοι. Επῆγον δὴ τὸ πέλαγος. ὑπεχώρουν, ὅπως εἰς τὸ πέλαγος

προκαλέσωνται. Καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους. τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι. Καὶ ἐπενόησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς. οἱ πελοποννήσιοι τὰς προτέρας. Καὶ τῷ πεζῷ προσκαθημένους. διὰ τοῦ πεζοῦ. Τῷ ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. ὁ ἀλκιβιάδης. Καὶ κοπιᾶσαι ὑπὸ τῶν ἀττικῶν. ἀντὶ τοῦ κακοπαθεῖσαι, οἱονεὶ κοπιᾶσαι εἴρηται. Μὴ ἐξάγγελοι γενέσθαι. ἤγουν δῆλοι. Καὶ οἱ μὲν, ἀφεστῶτες πάντες. ἀπὸ τῶν ἀθηναίων δηλονότι. Οὐκ ἐθελήσειν τῆς μεγίστης πόλεως. ἤγουν τῆς χίου. Τά τε χίλια τάλαντα. ἀντὶ τοῦ τὰς ἐπὶ τοῖς χιλίοις ταλάντοις ἐπικειμένας ζημίας. Ες τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν χίον. ἀντὶ τοῦ τῆς μάχην.

Οἱ ἀθηναῖοι ἐσηγάγοντο. προσεδέξαντο. Οτι πλείστας τῶν πόλεων. ἤγουν λίαν.

Λαβόντες οὖν τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦ. λάθρα τὸ πολὺ πλεύσαντες, ἔφευγον. Καὶ λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι. ἑκάτεροι δηλονότι. Τὸ ἦν δέ τινες ἀφιστῶνται, ἕως τοῦ, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἐν ἄλλοις οὐχ εὑρίσκεται. Καὶ ἐπικαθελεῖν. ἤγουν ἐκ δευτέρου.

Υπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς. ἐπὶ τῶν δυνατῶν. Καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων. ἤγουν τῶν χίων. Αὐτοβοεὶ ἑάλωσαν. ἐκ μιᾶς βοῆς. Καταχόντες δὲ τὸν λιμένα. ἐλλιμενίσαντες. Περιέτυχον αὐτῷ. συνέτυχον. Τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβών. ἀναβιβάσας εἰς τὰς ναῦς. Καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς. τῆς λέσβου. Απόβασιν ποιησάμενοι. ἀποβάντες τῶν νεῶν. Εἰ δέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις. ἔτι φησὶ παράλογον ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν συνεξήμαρτον. τοῦτο γὰρ δεῖ τὴν ἁμαρτίαν συνέγνωσαν. Ηδη τὰ ὅπλα τίθενται. ἤγουν ἀντιτίθενται. Οσον οὔ, παρεῖναι. ἤγουν μετ᾽ ὀλίγον. Ξυνεπιλαβέσθαι. ἤγουν πείθοντος, συνεφάψασθαι, ὥστε ὑπολειπομένην δύναμιν τῶν ἀθηναίων καταλῦσαι. Ως ἀστύοχον τὸν ναύαρχον προσταχθεῖσαι κομίσαι. προσταχθέντος τῷ θηραμένει ἀγαγεῖν πρὸς ἀστύοχον τὰς ναῦς. Εν ὑστέρῳ σαφῶς. χρόνῳ δηλονότι. Εσται ἀγωνίσασθαι. τὸ ἔσται περιττόν. τὸ δὲ οὐδέποτε περὶ αἰσχρῷ ὀνείδει ἔξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν, ἀντὶ τοῦ οὐδέποτε φεύγων ἀδοξίαν, ἀλόγως διακινδυνεύσειν. Ηι μόγις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς. ἡ τινί φησι πόλει διὰ τὰς κατεχούσας συμφορὰς μόγις ἔξεστι μετὰ μεγάλης παρασκευῆς, καὶ ἀναγκαζομένη προσεπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις, οὐχὶ ἢ ἑκουσίως ταύτῃ πως προσήκει μὴ ἀναγκαζομένῃ πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι. Μετὰ βεβαίου παρασκευῆς. ἤγουν ἑτοιμασίας πολεμικῆς ἀσφαλοῦς. Καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς. ὀργιζόμενοι διὰ τὴν συμβᾶσαν αὐτοῖς συμφορὰν περὶ μίλητον. Ωσπερ αὐτῷ προσέταξεν. ὁ βασιλεὺς δηλονότι. Συνέταξαν. ἤγουν συνηρίθμησαν. Πάσαις ναυσὶ διέδωκεν. ἀντὶ τοῦ ἐν πάσαις ταῖς ναυσί. Μαλακῶς ἣν περὶ τοῦ μισθοῦ. ἤγουν οὐκ ἐντόνως, οὐδὲ σφοδρῶς ἀπῄτει. Η τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν. συνεφωνήθησαν. Διακληρωσάμενοι. διαμερίσαντες κλήρῳ. Τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος. ἀπαριθμῶν. Τούτου μὲν ἐπέσχεν. ἑαυτὸν δηλονότι ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν ὁμήρους. Διὰ τοὺς ἀνέμους. ἐναντίους δηλονότι ὄντας.

Καὶ χειμασθεισῶν τῶν νεῶν. ἤγουν διασπαρεισῶν ὑπὸ χειμῶνος. Εφη τῶν χίων αὐτῷ προσσχεῖν. ἤγουν τῷ ἀστυόχῳ. Καὶ προσβαλὼν κωρύκῳ. ἤγουν ἐλλιμενίσας. Επὶ τῆς χίου πλέοντες τῇ στρατιᾷ. ἤγουν σὺν τῇ στρατιᾷ. ἤτοι πανστρατιᾷ. Καὶ ἄλλας ἐπιθηραμένους. ἐνώπιον. Η οἱ ξύμμαχοι βασιλέως. τῶν λακεδαιμονίων. Κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. κοινῇ γνώμῃ δηλονότι. Ες ὀλίγον κατεχομένους. ἤτοι ἀναγκαζομένους ὀλιγαρχεῖσθαι. ἢ ἐπ᾽ ὀλίγον πειθομένους, καὶ ἀκροωμένους, ὃ καὶ μᾶλλον. Εποίουν ταῖς ἐν τῇ μιλήτῳ. αἳ ἐν τῇ μιλήτῳ δηλονότι νῆες. Πρὸς γὰρ τὰς τοῦ πεδαρίτου ἐπιστολάς. ἀντὶ τοῦ διὰ τὰς τοῦ πεδαρίτου ἐπιστολάς. Καὶ πλείω τὸν πλοῦν. καὶ μακρότερον τὸν πλοῦν ποιησάμενοι ὑπὲρ ἀσφαλείας. Καὶ μιᾷ γε πόλει πλὴν λακεδαιμονίων πλεῖστοι γενόμενοι. πλεῖστοι οἰκέται ἦσαν ἐν χίῳ, ἤπερ ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει, πλὴν λακεδαιμονίων, ἡ δὲ λακεδαίμων, πλείστους εἶχεν οἰκέτας. Διὰ τὴν τότε ἀπειλήν. ἣν δηλονότι ἠπείλησε τοῖς χίοις. ἤτοι μὴ ἐπιβοηθήσειν αὐτοῖς. Καὶ νομίσας πάντα. νομίσας φησὶ πάντα ἐν δευτέρῳ εἶναι τοῦ παρανομῆσαι τὰς ναῦς ὑπὲρ τοῦ θαλαττοκρατεῖν. Καὶ ἐς κῶν τὴν μεροπίδα. τὸ μεροπίδα περιττῶς προσέθηκεν. οὐ γάρ ἐστι καὶ ἄλλη, ἀλλὰ μόνη αὐτή. Αναγκάζεται ὑπὸ τῶν κνιδίων παραινούντων. ἀντὶ τοῦ πείθεται παραινεσάντων. Καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις. ἤγουν τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ τῷ τισσαφέρνει. Οἱ δ᾽ οὖν τὴν ῥόδον. ἤγουν οἱ λακεδαιμόνιοι. Καὶ προσεχώρησε ῥόδος πελοποννησίοις. ἤγουν ᾠκειώθη. Υστερίσαντες δὲ οὐ πολλῷ.

ἤγουν μετ᾽ ὀλίγον ἐλθόντες. Τὸ μὲν παραχρῆμα. ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ἐνεστώς. Ἐξέλεξαν ἐς δύο, καὶ τριάκοντα. τάλαντα. ἤγουν ἀπῄτησαν. Ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς. εἰς τὴν γῆν δηλονότι. Πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δείσας. ἤγουν λάθρᾳ ἐχώρησε. Ξυνέτεμεν ἀντὶ δραχμῆς ἀττικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰς ὀλίγον συνέστειλε. Τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασι. ναύταις δηλονότι. Ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες. ἤγουν πληθυσμοῦ. Οἱ μὲν, τὰ σώματα χεῖρω ἔχουσι δαπανῶντες. ἤγουν ἀχρεῖα ἐς μάχην, ἢ ἀσθενῆ. Ὥστε δόντα χρήματα ἔπεισε φησὶν ὁ ἀλκιβιάδης τὸν τισσαφέρνην, δοῦναι, χρήματα τοῖς τριηράρχαις τῶν πελοποννησίων, ἵνα συγχωρήσωσιν αὐτῷ ἀντὶ τῆς δραχμῆς. τριώβολον τῷ στρατιώτῃ διδόναι. Εἰκότως φειδόμενοι. εἰκότως φείδεσθαι τὸ ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλίσκειν. Καθ᾽ ἓν τὴν ἐς γῆν, καὶ θάλασσαν μόνος δηλονότι. Εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινά. ἀντίκειται τῷ πολυτελεῖ, τὰ εὐτελέστερα ἀδαπανώτερα οὖν λέγει. Τόν λόγον τε καὶ ξυμφορώτατον. τοὺς ἀθηναίους καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων συμφορωτέρους εἶναί φησι βασιλεῖ καταπολεμοῦντας τὴν ἑλλάδα. Τοὺς μὲν, γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἄν. τοὺς γὰρ ἀθηναίους θαλασσοκρατοῦντας, οὐ μόνον ἑαυτοῖς καταδουλοῦν τοὺς ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ τοὺς ἐν τῇ βασιλέως οἰκοῦντας. Ἢν μήποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσιν. ἀντὶ τοῦ καταδουλώσωνται τοὺς ἀθηναίους. Καὶ ἀπὸ τετιμημένον. ἀπὸ τετιμημένον φησὶ μεγίστην μοῖραν τῶν ἀθηναίων. τουτέστι, μεγίστων αὐτοὺς στερήσαντα. Καὶ ἐκ περιόντος ἀγωνιεῖσθαι. ἤγουν ἐκ τοῦ ὑπερβάλλοντος. Ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων. ἤγουν μετὰ θεραπείας, καὶ οἰκονομίας πραγματευόμενος. Εἰδὼς εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν. ἢ τὴν εἰς τὴν πατρίδα κάθοδον εἰ μὴ διαφθείρει, ἢ αὐτὴν τὴν πατρίδα εἰ μὴ ἐάσει διαφθαρῆναι. Πεῖσαι δ᾽ ἄν. τοὺς ἀθηναίους. Ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων. φρονιμωτάτους. Καὶ ἐς τὴν πόλιν. τὰς ἀθήνας. Καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ. ἐλπίδας δηλονότι. Ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου. εὐταξίας. Σφίσι δὲ, περισκεπτέον εἶναι. αὐτοῖς δὲ, περιαθρητέον εἶναι, ὅπως μὴ στασιάσωσι. Καὶ πελοποννησίων ὁμοίως ἐν τῇ θαλάττῃ ὄντων. ὁμοίως ὥσπερ καὶ ἀθηναίων κρατούντων τῇ θαλάττῃ. Τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις. περὶ τῶν συμμαχίδων πόλεων, αἷς ὑπέσχοντο ὀλιγαρχίαν οἱ ἀθηναῖοι, ὡς καὶ αὐτοὶ ὀλιγαρχησόμενοι, σαφῶς ἔφη εἰδέναι περὶ τούτων ὁ φρύνιχος, ὅτι οὔτε αἱ ἤδη ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσουσιν οὐδὲν μᾶλλον, οὔτε αἱ ὑπήκοοι βεβαιότεραι ἔσονται. Τούς τε καλούς, κἀγαθοὺς. ὑπερβατόν. τούς τε τοῦ δήμου καλοὺς, καὶ ἀγαθοὺς ὀνομαζομένους. ὁ δὲ νοῦς, οὐκ ἐλάττω παρέχειν πράγματα ἤπερ τὸν δῆμον, ποριστὰς ὄντας, καὶ εἰσηγητὰς τῶν κακῶν, τῷ δήμῳ, τοὺς ὀνομαζομένους μὲν καλοὺς, κἀγαθούς. τῶν δὲ κακῶν πάντων αἰτίους ὄντας τῷ δήμῳ διὰ τὰ ἴδια κέρδη. πράγματα παρέχοντας τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι. Καὶ τὸ μὲν ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι. τὸ εἶναι, περιττόν. λέγει δὲ ὅτι ὅσον ἐπὶ τοῖς ὀλιγαρχικοῖς μᾶλλον, ἢ ὅσον ἐπὶ καλοῖς, κἀγαθοῖς λεγομένοις. ἢ ἄλλοι ἄν, καὶ ἄκριτοι, καὶ πρὸς βίαν ἀποθνήσκειν. Σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι. καὶ αὐτὸς σαφῶς εἰδέναι, ὅτι αἱ πόλεις ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων οὕτω φρονοῦσιν. Οὔκουν ἑαυτῷ τὸν ἀπὸ ἀλκιβιάδου. γράφεται οἰκεῖον. Ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει. ἐδόκει γάρ φησιν αὐτοῖς καὶ τὸ πρῶτον τὰ παρόντα δέχεσθαι. Καὶ τοῦ ἐκεῖ δήμου. τοῦ ἐν ταῖς ἀθήναις δηλονότι. καὶ γὰρ ὁ ἐπὶ τῶν νεῶν ἐν τῇ σάμῳ στρατὸς, τῶν ἀθηναίων δῆμος ἦν. Καὶ ὅτι ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν. ἤγουν ἐν διαθέτως, καὶ γνησίως δέξονται. Δείσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν. δείσας φησὶ μὴ ὑπεναντίος τῇ γνώμῃ καθελθὼν ὁ ἀλκιβιάδης, κακώσῃ.

Καὶ μετὰ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου. εἰ καὶ μετὰ τῆς πόλεως ἀξύμφορος. Ἐς χεῖρας ἰόντα ἤγουν εἰς ὁμιλίαν, καὶ δεξίωσιν φιλικήν. Προσέθηκέ τε ὡς ἐλέγετο. τὸ ὡς ἐλέγετο κἀνταῦθα πρόσκειται ἐνδεικτικόν, τοῦ περὶ ἀδήλων μὴ πάνυ διατείνεσθαι. Ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη. ἀλλὰ ἀπεκαλύφθη δηλονότι. Ὧν αὖ τρόπῳ αὐτὰ πράξειεν. ἤγουν ἢ πῶς. Καὶ ὅσον οὐ, παροῦσαν. ἤγουν μετ᾽ ὀλίγον ἐλευσομένην. Καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου. ἀντὶ τοῦ διὰ τὸ τοιοῦτον. λέγει δὲ τὸ μήνυμα τὸ τοῦ φρυνίχου. Δόξας δὲ ὁ ἀλκιβιάδης. τὰ παρὰ τοῦ ἀλκιβιάδου φησὶ γράμματα, οὐδὲν ἔβλαψε τὸν φρύνιχον, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφέλησεν. ᾠήθησαν γὰρ οἱ ἀθηναῖοι τὸν ἀλκιβιάδην. παρὰ μὲν τῶν πολεμίων μεμαθηκέναι ὅτι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι σάμῳ, κατεψεῦσθαι δὲ ταύτης φρυνίχου, διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν, ὅτι ἀναπείθει τοὺς πολεμίους ἐπιθέσθαι φρύνιχος. Δεδιότα μὲν τοὺς πελοποννησίους. φησὶν ὅτι ἐδεδίει μὲν ὁ τισσαφέρνης τὴν ἰσχὺν τῶν λακεδαιμονίων. ἐβούλοντο δὲ ὅμως

πεισθῆναι ἐδύναιτο ὑπὸ ἀλκιβιάδου μετατίθεσθαι πρὸς τοὺς ἀθηναίους. Οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι. ἀντὶ τοῦ ἀνεκτὴν εἶναι συνθήκην. Ἐν τῷ δήμῳ κεφαλαιοῦντες. ἀντὶ τοῦ ἐκ πολλοῦ ἀποδεικνύντες. ἤγουν κεφαλαιωδῶς, καὶ ξυντετμημένως λέγοντες. Μάλιστα δὲ ὡς ἐξείη αὐτοῖς. ὁ δὲ σύνδεσμος, ἀντὶ τοῦ δὴ κεῖται ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ. ἐν τῷ, καθ' ἑκάστους δὲ ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ. Καὶ ἐπιθειαζόντων. ἤγουν θεῖά τινα ἐπιβοωμένων. Καὶ σχετλιασμόν. ἤγουν δεινοπάθειαν. Σφίσι τε οὐκέτι ὄντων. χρημάτων δηλονότι. Σωφρονέστερον. ἤγουν ταπεινότερον. Χαλεπῶς ἐφέρετο. ἤγουν δυσαναχετῶν ἦν. Τάς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγχανον. ὅσαι δηλονότι ἦσαν ξυνωμοσίαι κατά τε τῶν ἀρχῶν. καὶ τῶν δικῶν, ἁπάσας ἐπελθών, καὶ παρακελευσάμενος. Ἁπάσας ἐπελθών, καὶ παρακελευσάμενος. ὁ πείσανδρος ἁπάσας τὰς συνωμοσίας ἐλθὼν παρεκελεύσατο, ὅπως πάντες ἐν αὐτῷ συστραφέντες, μιᾷ γνώμῃ καταλύσωσι τὸν δῆμον. Ἐπὶ τοῖς παροῦσι. κατὰ τῆς παρούσης δημοκρατίας. Ἐς δὲ τὴν γῆν. ἐς τὴν γῆν δηλονότι τῆς ῥόδου. Εὐφυλακτότερα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο. παραφυλάττειν γοῦν ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐδύναντο τὰς τῶν πελοποννησίων ναῦς, εἴπου ἀπαίροιεν. Οἱ δὲ διεγνοοῦντο. ἤγουν ἐμελέτων. Ἐπικβοηθησάντων δέ. ἤγουν ἐκδραμόντων εἰς βοήθειαν ἐπὶ τῷ συμβάντι. Καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι ἦν. ἐν τῇ χίῳ. Τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος. τύπον. μηχανήν. Ἐπειδὴ ἑώρα ἐκεῖνον. ἐπειδὴ ἑώρα τὸν τισσαφέρνην καὶ εἰ τὰ μέγιστα λαμβάνοι, μὴ δὲ οὕτω συμβησόμενον πρὸς τοὺς ἀθηναίους. Καὶ ὡς οὐ ξυμβασείοντα. ἐφιέμενον συμβῆναι. Μὴ ἱκανὰ διδόναι. τῇ αἰτήσει δηλονότι. Ὥστε τῶν ἀθηναίων. ὥστε τοὺς ἀθηναίους αἰτίους γενέσθαι τοῦ μὴ συμβῆναι, καίπερ διδόντας τὰ αἰτούμενα. Τὰς ἐπικειμένας. δηλονότι τῇ ἰωνίᾳ. Ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι. ἀπὸ κοινοῦ τὸ συγχωρούντων ἀκουστέον. Καὶ μὴ παντάπασιν. ἤγουν εἰς τελείαν ἔχθραν ἐλθεῖν τοῖς πελοποννησίοις. Ἡ κενωθεισῶν τῶν νεῶν. ἀπολιπόντων αὐτὰς τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν μισθόν. Ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται. εἰς τροφὴν δηλονότι τῶν νεῶν, καὶ εἰς ἄλλην δαπάνην. Ἣν δὲ καταλύειν βούλωνται πρὸς ἀθηναίους. γράφεται τοῖς ἀθηναίοις. ἐὰν ἐθέλωσί φησι πρὸς ἀθηναίους διαλλάττεσθαι ἀμφότεροι, διαλλαττέσθωσαν. Ἄξων ὥσπερ εἴρητο. ἐν ταῖς σπονδαῖς δηλονότι. Καὶ αὐτῶν ὠρωπίων ἐπιβουλευόντων. λαθραίως ποιοῦντες, τὸ ἀποστῆναι τὴν εὔβοιαν ἀπὸ τῶν ἀθηναίων. Ἐπὶ γὰρ τῇ ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὄν. ἀντὶ τοῦ ἐπικείμενον γὰρ τῇ ἐρετρίᾳ. Ἐπικαλούμενοι. ἤγουν ἐπὶ βοήθειαν καλοῦντες.

Πεζῇ ἐφ' ἑλλησπόντου. ἤγουν διὰ ξηρᾶς. Ἄβυδον ἀποστήσων. τῶν ἀθηναίων δηλονότι.

Ἐπιβάτης ξυνεξῆλθεν. οὐ τριήραρχος, οὐδ' ἄλλην ἀρχὴν ἔχων. Ἡ δὴ γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν. ἤγουν ἑσπέρας ἤδη καταλαβούσης. Τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν. τὴν γινομένην δηλονότι περὶ τὴν χίον. Ἀπεληλυθότα ἐθάρσησεν. ἤγουν ἀγαθὰς ἔσχεν ἐλπίδας. Καίπερ ἐπαναστάντας αὐτούς. καίπερ ἐπαναστάντων αὐτοῖς τοῖς ὀλιγαρχικοῖς τῶν δημοκρατούντων ὑπὲρ τοῦ μὴ ὀλιγαρχεῖσθαι. Πράξοντας τἀκεῖ. ἤγουν καταστήσοντας τὰ ἐν ἀθήναις. Καὶ εἴρητο αὐτοῖς. προσετέτακτο. Αἷς ἀνίσχωσιν. ἀντὶ τοῦ προσορμίσωνται. Ὀλιγαρχίαν καθιστάναι. ἤγουν νομοθετεῖν. Καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν. καὶ γὰρ φυγάδες αὐτῶν ἦσαν παρὰ πελοποννησίοις, πεφευγότες ὑπὸ ἀθηναίων. Καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων. ἤγουν οἱ φυγάδες. Κατακράτος ἔπρασσεν. ἐς τὴν λακεδαίμονα δηλονότι. Σωφροσύνην γοῦν λαβοῦσαι αἱ πόλεις. εὐβουλότεραι γὰρ γενόμεναι, ἐχώρησαν ὑπὸ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν τὴν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ὑπούλου εὐνομίας, οὐδὲν φροντίσαντες. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ προτιμήσαντες. Οὐ προτιμήσαντες. οὐ προτιμοτέραν σχόντες. Καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδείους. τῇ ὀλιγαρχίᾳ δηλονότι. Λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ. λόγος τε ἐν τῷ φανερῷ φησιν ἐκ παρασκευῆς ἐλέγετο. Ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους. πιθανὸν πρὸς τοὺς πολλούς. Ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες. ἤγουν οἱ δημηγοροῦντες. ἦσαν ἐκ τῶν καταλυσάντων τὴν δημοκρατίαν. Ἐπιτηδείου. εὐπροσώπου. ἐσκεμμένου. Δικαίωσις ἐγίγνετο. ἀντὶ τοῦ κόλασις. ἢ εἰς δίκην ἀπαγωγή, ἤτοι κρίσις. Ὁ μὴ πάσχων τί βίαιον. ὁ μηδὲν φησι πάσχων βίαιον, κέρδος ἡγεῖτο τὸ μηδὲν πάσχειν. Καὶ τὸ ξυνεστηκός. καὶ τοὺς συνεστηκότας κατὰ τοῦ δήμου, πλείονας νομίζοντες εἶναι, ἤπερ ὅσοι ἦσαν, τεταπείνωντο ταῖς γνώμαις. Διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως. καὶ διὰ τὸ μέγεθός φησι τῆς πόλεως ἠγνόουν τοὺς συνεστῶτας, καὶ οὐκ ἐδύναντο αὐτοὺς ἐξευρεῖν. καὶ διὰ τὸ κρύφα δὲ ἐκείνους πράττειν, οὐκ ἐδύναντο εὑρεῖν αὐτούς. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο,

περὶ τὸ ἀγνοεῖν φησι τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, οὐκ ἦν δυνατὸν, τουτέστιν, ἀσφαλὲς ἀγανακτήσαντά τινα τοῖς πρασσομένοις, ἀπολοφύρασθαι πρὸς τῷ πέλας. Ἀλλήλοις γὰρ ἅπαντες. τὸ μὲν ἀλλήλοις, ἀντὶ τοῦ ἄλλος ἄλλῳ. τὸ δὲ ὡς μετέχοντα, ἀντὶ τοῦ μετέχοντι. Ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὓς. καὶ οἱ μὴ δοκοῦντες μὲν ὅλως ὀλιγαρχικοὶ εἶναι, ὄντες δὲ ἐν τῇ συνωμοσίᾳ, μεγάλως ἐποίησαν, ἀπιστεῖν αὐτοὺς ἀλλήλοις. ἢ ἀπιστεῖν αὐτοὺς ἐποίησαν, ὅτι ὅλη συνωμοσία. Τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν. ὠφέλησαν, ὥστε ἐν ἀσφαλείᾳ εἶναι ἀπιστεῖν, ὅλως ποιήσαντες τοὺς πολλοὺς ἀλλήλους. ἐκείνων γὰρ τῶν μὴ ἄν ποτε νομισθέντων ὀλιγαρχίας κοινωνήσειν, μετεχόντων τῆς συνωμοσίας, οὐδεὶς οὐδενὶ ἔτι ἐπίστευεν. Εἶπον γνώμην. βουλήν.
Καθ' ὅτι ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται. ἤγουν ὠφελιμώτατα. Ἔπειτα ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκεν. ἀντὶ τοῦ παρῆν ἡμέρα. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου. ἤγουν ἐκ παλαιᾶς, καὶ δημοτικῆς καταστάσεως. ἤγουν ἐκ τῆς δημοκρατίας. Ἕκαστον πρὸς ἑαυτῷ τρεῖς. γράφεται καὶ πρὸς ἑαυτόν. Διὰ δόξαν δεινότητος. ῥητορείας. Καὶ ἐν δήμῳ πλεῖστα. πλεῖστα εἷς ἀνὴρ δυνάμενος ὠφελεῖν ἐν τῷ συμβουλεύειν. Ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτίας. ὑπὲρ τῆς αἰτίας τῆς τούτων. τουτέστι, τῶν κατὰ τὴν ὀλιγαρχίαν, ὡς συγκαταστήσας. Εἰδότα αὐτόν. τὸν Ἀλκιβιάδην. Φερεγγυώτατος ἐφάνη. ἱκανώτατος. Οἱ δ' ἐν τάξει τῇ ἐν Δεκελείᾳ. παρατάξει.

Εἴρητο ἡσυχῇ. κρύφα φησὶν εἴρητο παρ' αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις, μηδ' ἐν τῇ εἰθισμένῃ χώρᾳ ἔνθα ἐφύλαττον, μένειν. Εἴ τι που δέοι χειρουργεῖν. ἤγουν διαχειρίσασθαί τινα, καὶ ἀναιρεῖν.

Ἐφόρον δὲ αὐτοῖς. ἤγουν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς. Ἀπεκλήρωσαν. ἤγουν διὰ κλήρου ἀποκατέστησαν. Ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες. ἤγουν μεταθέντες τὴν πολιτείαν.

Τὰ δὲ ἄλλα ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. ἤγουν ἐνέμοντο, καὶ ἐκαρποῦντο. Ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας. ἤλπιζε ῥᾳδίως κρατήσειν τῶν Ἀθηναίων τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὡς αὐτοὶ βούλονται οἱ Πελοποννήσιοι. ἴσως δὲ, καὶ παραχρῆμα χειρώσασθαι τὴν πόλιν ἔνδοθέν τε τεθορυβημένην διὰ στάσιν, καὶ ἔξωθεν διὰ τοὺς πολεμίους ἐγγὺς προσελθόντας τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων. Καίτοι οὐπώποτε Ἀθηναίους. τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ ἀεὶ πρὸς ὑπερορίους πολεμίους πολέμους εἶναι, καὶ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀποδημεῖν, οὐδεπώποτε οὕτως ἐν μεγάλῳ πράγματι γεγενῆσθαι, ὥστε ἀθρόους πεντακισχιλίους συνελθεῖν σκεψομένους περὶ τῶν κοινῶν. δηλοῦται δὲ ἐντεῦθεν ὅτι οἱ τετρακόσιοι δημοκρατικωτέραν τῆς πρόσθεν ἐπηγγέλλοντο ποιήσειν τὴν πολιτείαν, πεντακισχιλίους κοινωνοὺς παραλαβόντες, ὅσοι οὐδεπώποτε πρότερον βουλευσόμενοι συνῆλθον. Ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ μεταστήσωσι. κακοῦ, τῆς ὀλιγαρχίας λέγει. φησὶ δὲ ὅτι μὴ ἀφορμὴν, καὶ ἀρχὴν λαβοῦσα ἡ ὀλιγαρχία ἀπὸ τῶν ἐν Σάμῳ, καταλύσῃ τοὺς τετρακοσίους. Καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι. ἤγουν δημοκρατίαν καταστήσαντες. Καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις. ἔμελλόν φησι τοὺς μὴ συνομόσαντας καταλύσειν.

Οὐ διὰ δυνάμεως. οὐ φοβούμενοι τὴν δύναμιν, οὐδὲ τὸ ἀξίωμα. Τῷ δὲ, ὁπλιτεύοντι ἀντὶ τοῦ ὁπλιτικοῦ ἄρχοντος. Ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. ἤτοι μέχρι δεῦρο μεμένηκεν. ἄλλως. ἢ ἐν τούτῳ τύχης μεμένηκεν. Ἕνα ἕκαστον. ἀντὶ τοῦ, ἐδέοντο ἑκάστου. Καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς παράλους ἄνδρας. ἤγουν τοὺς ἐκ τῆς νεὼς τῆς Παράλου. Καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους. ἀχθομένους ὀλιγαρχίᾳ, καὶ εἰ μὴ εἶναι τυχόν. Αὐτοῖς ναῦς τινές. τοῖς ἐκ τῆς Σάμου δημοκρατικοῖς. Οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. οἱ δημοκρατικοί. Ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον. ἤγουν εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν. Ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας. ἤγουν εἰς τὰ δεινότατα τῷ λόγῳ ἐπάρας. Λαβόντες εἴρξειν. τὸ εἴρξειν, ἀντὶ τοῦ εἶρξαι κεῖται. τὸ δὲ ἵνα, ἢν μὴ ὑπακούσωσιν οἱ ἐν Σάμῳ ἀποθάνωσιν αὐτῶν οἱ προσήκοντες. Ἵνα ἢν μὴ ὑπακούσωσιν. οἱ ἐν τῇ Σάμῳ δηλονότι. Τῆς μεταβολῆς. τῆς ἀπὸ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν. Ἦ μὴν δημοκρατήσεσθαί τε. γράφεται ἢ μὴν δημοκρατήσεσθαί τε, καὶ ὁμονοήσειν. καὶ τοὺς τετρακοσίους, πολέμιοί τε ἔσεσθαι, καὶ οὐδέν. Οἱ μὲν, τὴν πόλιν. ἤγουν οἱ ἐν Σάμῳ, τὰς Ἀθήνας. Οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον. οἱ ἐν Ἀθήναις. Ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκεν. ἤγουν αἱ Ἀθῆναι. Ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικόν. ἤγουν τὸ ἐνδόσιμον ἔχουσιν ἐκεῖθεν. ἤγουν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν αἱ πόλεις. Καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο. ἤγουν ἐκ τῆς Σάμου.
Ἦλθε τὸ Ἀθηναίων. διῆλθε τὸ Ἀθηναίων. Ἐν τῇ Σάμῳ προσκαθημένους. ἐγένετό φησι παραίνεσις, ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἐν Σάμῳ προσκαθημένους πρότερον κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου. καὶ ὅτι νῦν εἰ μὴ βούλονται ἀποδοῦναι τὴν δημοκρατίαν, αὐτοῖς οἱ τετρακόσιοι ἐν τού-

τῆς δυνάμεως αὐτοὶ καθεστᾶσιν, ὥστε τοὺς τὴν πόλιν κατέχοντας εἴργειν δύνασθαι, τῆς θαλάττης αὐτοὶ μᾶλλον ἤπερ ὑπ' ἐκείνων εἴργεσθαι. Καὶ νῦν ἐς τοσοῦτο καταστήσονται. οἱ ἐν ἀθήναις δηλονότι. Προσαναγκάζειν. ἀπὸ κοινοῦ τὸ σώζειν. Ὥστε οὐδὲ τούτους. δυνάμει τοιοῦτον ὄντων. οὐ χρὴ τούτους, οἵτινες ἄν τι παρ' αὐτοῖς χρηστὸν βουλεύσωνται, χείρους ἐκείνους νομίζειν. Διεβόων. ἤγουν διάπρυσιν ἐβόων. Τοῦ μὲν, οὐκ ἐθέλοντος τοῦ ἀστυόχου. Οὐδέν πω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν. ἤγουν οὐχ ὁμονοοῦσι. Διατριβῆναι. διαφθαρῆναι. Κακοῦ τὸ ναυτικόν. ἤγουν εἰς κακοπάθειαν ἐμβάλλει. Ἀπὸ ξυνόδου. ἤγουν ἀπὸ ὁμονοίας. Κακῶς διδόντος. σὺν κακώσει. Καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον. ὑπερβατόν. τὸ δὲ ἑξῆς, οὕτω. αἱ μὲν πλείους δῆλον λαβόμεναι μετὰ κλεάρχου, καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς μίλητον. αἱ δὲ μετὰ ἑλίξου τοῦ μεγαρέως στρατηγοῦ, δέκα εἰς τὸν ἑλλήσποντον διασωθῆσαι, Βυζάντιον ἀφιστᾶσι. Χειμασθεῖσαι. ἤγουν ταραχθεῖσαι ὑπὸ χειμῶνος. Καὶ τέλος ἀπ' ἐκκλησίας. ἤτοι ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ οὐκ ἄλλως, ἢ ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ. Τήν τε ἰδίαν ξυμφοράν. ἤγουν τὰ ἑαυτοῦ πάθη μετὰ ὀλοφυρμοῦ διηγήσατο. Τῆς φυγῆς ἐπῃτίασεν. ἤγουν ἐπῃτιάσατο τοὺς ἀθηναίους περὶ τῆς ἰδίας συμφορᾶς τῆς κατὰ τὴν φυγήν. Καὶ οἱ ἐν τῇ σάμῳ. ἤγουν οἱ πελοποννήσιοι. Διαβάλλοιντο. ὑβρίζοιντο. Ἐπικομπῶν. ἤγουν κομπωδῶς λέγων. Ἡμῖν ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ. ἀντὶ τοῦ τισσαφέρνης δηλαδὴ πιστοὺς κεῖνη τοὺς ἀθηναίους οὐκ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, μέχρις ἂν ὑπάρχῃ τὰ τισσαφέρνους. Ἢν ἀθηναίοις πιστεύῃ. ὁ τισσαφέρνης δηλονότι. Στρωμνὴν ἐξαργυρεῖσαι. ἤγουν ἀργυρεῖν πωλῆσαι. Εἰ αὐτὸς κατελθὼν. ἤγουν ἀνασωθεὶς ἀλκιβιάδης ὀπίσω, ἀνάδοχος γένοιτο. Μετ' ἐκείνου κοινοῦσθαι. τοῦ τισσαφέρνους. Ἐπιδεβέβλητο. ἤγουν εἰς διαβολὴν, καὶ λοιδορίαν τὴν κατὰ τοῦ τισσαφέρνους ἐκινήθησαν. ἐν διαβολῇ εἶχον. Ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς. τῶν ἀθηναίων ἐπιπλευσάντων τῇ μιλήτῳ, καὶ βουλομένων διαναυμαχεῖν τοῖς πελοποννησίοις, τῶν δὲ πελοποννησίων οὐκ ἀντιταχθέντων αὐτοῖς, ἀλλ' ἀποδειλιασάντων, ὁ τισσαφέρνης καταφρονήσας αὐτῶν, πολὺ ὀκνηρότερον ἤπερ πρότερον παρεῖχεν αὐτοῖς τὸν μισθόν. τοῖς οὖν πελοποννησίοις, καὶ πρότερον μισοῦσιν αὐτὸν ὡς φθείροντα τὰ πράγματα, συνέβη τότε διὰ τὸ μὴ προθύμως μισθοδοτεῖν, ἐπιτεῖναι τὸ εἰς αὐτὸν μῖσος. Τῶν ἄλλων τῶν ἀξίων λόγου ἀνθρώπων. ἀπὸ κοινοῦ τοῦ ἀνελογίζοντο οὐ μόνοι στρατιῶται. ἀνελογίζοντο δὲ τὰ ἐπιφερόμενα. Ἢ ἀπαλλάξεται, ἤγουν ἀποστήσεται εἰς τόπον. Ἐπιφέροντα ὀργάς. τὸ ἐπιφέρειν ὀργὴν, ἀντὶ τοῦ χαρίζεσθαι, καὶ συγχωρεῖν ἔταττον οἱ ἀρχαῖοι. μάρτυς κρατῖνος ἐν χείρωνι λέγων τὴν μουσικὴν ἀκορέστους ἐπιφέρειν ὀργὰς βροτοῖς σώφροσι. Καὶ τῷ γε δωρεῖ. τῷ ἑρμοκράτει. Καὶ ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν. ἀντὶ τοῦ ἐπανετείνατο πλήξων. Ὥρμησαν ἐγκραγόντες. ἤγουν μετὰ μεγάλης βοῆς ἀπειλήσαντες. Τοιαύτην, διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς. τοὺς πελοποννησίους φύσιν ἐν τοιαύτῃ διαφορᾷ πρός τε τισσαφέρνην, καὶ ἀστύοχον καθεστώτων. Δίγλωσσον. ἤγουν καὶ τὴν βάρβαρον, καὶ τὴν ἑλλάδα γλῶσσαν ἐπιστάμενον. Καὶ τἆλλα ἐκέλευσεν ἀντέχειν. ἤγουν ἀνθίστασθαι. Καὶ ἄγοντες ἀθηναίων. ἄγοντες πρέσβεις, οἵτινες ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἀπεστάλησαν εἰς λακεδαίμονα. Πέμψαντες πρέσβεις. γράφεται πέμπουσι πρέσβεις. Ὡς φανερῶς ἤδη ἀττικίζοντι. ἤγουν τὰ τῶν ἀθηναίων φρονοῦντι. Πολλαχῇ εἰκάζεται. ἤγουν κατὰ πολλοὺς τρόπους ἐν στοχασμῷ κεῖται. Οἱ μὲν γὰρ ἵνα διατρίβει ἀπελθών. λέγουσι δηλονότι. Ἐχρηματίσατο. ἀντὶ τοῦ πράξαιτο ἀργύριον. χρήματα λάβοι. Ἐν ὅσῳ παρῄει ἐκεῖσε. ἤγουν εἰς τὴν ἄσπενδον. Καὶ διέμελλεν. ἤγουν ἐβράδυνεν. Ἀντιπάλως μᾶλλον. ἤγουν ἰσοπάλως. Ὁ δὲ, χάριν ἂν δήπου. ἤτοι χάριν μείζονα παρέχειν ἂν βασιλεὺς ἢ χάριτος μείζονος ἠξιώθη. Ἀναγκάζοιτο προχωρεῖν ὁ τισσαφέρνης διὰ τὸ ὑποπτεύεσθαι ὑπὸ τῶν πελοποννησίων. Τὸ στράτευμα διαλλάξειν. τὸ ἐν τῇ σάμῳ δηλονότι. Ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους. οὐκ ἀντίκειταί τινι τὸ ἀλλὰ, ὡς λέγομεν τὸ, οὐ τόδε, ἀλλὰ τόδε. ἔστι δὲ παρακελευστικὸν, ὡς τὸ παρ' ὁμήρῳ, Ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα. ἡ δὲ διάνοια, οἱ περὶ τὸν θηραμένην ἄρχοντες, τότε τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μετασχόντες αὐτῆς ἐν πρώτοις, ὀρεγόμενοι δὲ δημοκρατίας, ἔλεγον οὐχ ὅτι ἀπαλλακτικῶς ἔχουσι τῆς ὀλιγαρχίας, ὅπερ ἦν ἀληθές, ἀλλ' ὅτι φοβοῦνται τοὺς ἐν σάμῳ, καὶ ἀλκιβιάδην, καὶ τοὺς ἀπιόντας εἰς λακεδαίμονα πρέσβεις, μή τι οὗτοι κακὸν ἐργάσωνται τὴν πόλιν, ὀλιγαρχίας γενομένης. ἤδη οὖν ἠξίουν τοὺς πεντακισχιλίους καθιστάναι. Πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς. ἤγουν

δημοκρατικόν. Πάντες γὰρ αὐθημερόν. ἤγουν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἐκ δημοκρατίας αἱρέσεως. ἀντὶ τοῦ ἐν δημοκρατίᾳ δὲ ἄρχοντός τινος αἱρεθέντος, ἢ πρωτεύοντός τινος, ῥᾳδίως φέρουσιν οἱ μὴ τυχόντες τῶν ὁμοίων. οὐ γὰρ ὁμοίου ἀνδρὸς νομίζουσιν, ἀλλὰ κρείσσονος ἐλασσοῦσθαι. Τῷ τοιούτῳ εἴδει. τῷ τῆς δημοκρατίας δηλονότι. ἤγουν καταστάσει. Ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα. τοῖς ἰσχυροτάτοις. Καὶ τὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐκ τῆς σάμου. ἤγουν ἐν ἀθήναις.

Ὁπωσοῦν ἀνεκτός. ὅστις τρόπος. τουτέστιν, ᾡτινιοῦν ἀνεκτῷ τρόπῳ. Ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη. ἤγουν ὁ σκοπὸς τῆς ἀνοικοδομίας τοῦ τείχους. Ὥστε καθεζομένων. ὥστε τοὺς αὐτόθι φυλάττοντας, τοῦ ἐπίπλου κρατεῖν. Καὶ ἐγγύτατα τούτου. τοῦ ἀνοικοδομημένου δηλονότι. Τόν τε ὑπάρχοντα, τὸν ἐν τῇ πόλει. Καὶ τὸν ἐπιπλέοντα. τὸν ἔξωθεν ἐρχόμενον. Ἐξαιρεῖσθαι. ἐκβάλλειν. Ὁ θηραμένης διεθρόει. θροῦν ἐποίει διὰ τῆς βοῆς. ἤγουν ἐφήμιζεν. Ἀνεχώρησαν τοῖς ξύμπασιν. οὐκ ἴσχυσαν γὰρ πᾶσι λακεδαιμονίοις συμβῆναι, ἀλλὰ πίστιν αὐτῶν. Ἐπικαλουμένων. ἐφελκομένων. Ἐπὶ τῆς λακωνικῆς. καθυπερβατόν. τοῦτο συντακτέον τῷ, δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες. Καὶ εἰ μή τις ἤδη φυλάξεται. ἤγουν φυλακὴν ἕξει. Ἦν δέ τι καὶ τοιοῦτον. ἦν δὲ καὶ τῷ ὄντι ἀληθές, τὸ φοβεῖσθαι τοὺς περὶ θηραμένην, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἔχοντας τὴν ὀλιγαρχίαν. ἐφοβοῦντο γὰρ μὴ οἱ λακεδαιμόνιοι ἑλῶσι τὸ τεῖχος. καὶ οὐ μόνον ψευδῶς τοῦτο ἐλέγετο, καὶ διεβάλλετο. οἱ γὰρ ὀλιγαρχοὶ μάλιστα μὲν ἐβούλοντο εἰς ὀλιγαρχίαν ὄντες, ἄρχειν καὶ τῶν συμμάχων. εἰ δὲ τοῦτο μὴ δύναιντο αὐτονομεῖσθαί γε, ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἔχοντες τὰ τείχη, καὶ τὰς ναῦς. εἰ δὲ καὶ τούτου διαμάρτοιεν, μὴ ὑπό γε δημοκρατίας αὖθις γενομένης, αὐτοὶ διαφθαρῆναι. δῆμον γὰρ νῦν τὴν δημοκρατίαν λέγει. Αὐτονομεῖσθαι. τοῖς ἰδίοις νόμοις χρῆσθαι. Ὁ δὲ ξυνεργὸς ἀργεῖος. συναίτιος. Ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου. ἤγουν μετὰ τὸν φόνον τοῦ φρυνίχου. Καὶ τῶν ἔξωθεν. τῶν τετρακοσίων δηλονότι. Καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλακὴν ἔχων. ἤγουν τοὺς ἑαυτοῦ φύλακας. Πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις. πλὴν ὅσοι ἐβούλοντο δηλαδὴ ὀλιγαρχεῖσθαι. Ἦν δὲ θόρυβος πολύς, καὶ ἐκπληκτικός. ἤγουν ἔκπληξιν ποιῶν τοῖς ἀκούουσιν. Ὅσον ἀπὸ βοῆς. ἤγουν ἀπὸ βοῆς, καὶ οὐκ ἀμαθῶς. Τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον. τῷ δημοτικῷ δηλονότι. γράφεται τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον. Ὁμόσε τε ἐχώρουν. ἤγουν ἐβούλοντο συμπλακῆναι τῇ πράξει. Τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν. ὅσοις ἦν βουλομένοις δημοκρατεῖσθαι τὴν πόλιν, οὗτοι δὴ μόνως προσηγόρευον τὴν κατάστασιν, ἣν ἐβούλοντο γενέσθαι, φοβούμενοι, τὸ ὄνομα, ἀλλ' ὑπαλλάττοντες, πεντακισχιλίους ἐκάλουν. Ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἤγουν ἐπὶ τὸ κατασκάπτειν τὸ τεῖχος. Μὴ ἄντικρυς δῆμον. καθ' ὑπερβατόν. ὅστις βούλεται τὸν δῆμον ἄρχειν, μὴ ἄντικρυς ὀνομάζειν. ἔνιοι δὲ οὕτως ἐδέξαντο. ὅστις αὐτῶν ἐβούλετο ἄρχειν, οὐ δημοκρατίας κατάστασιν ὠνόμαζεν, ἀλλὰ πεντακισχιλίους, ὡς καὶ αὐτὸς μεθέξων αὐτῆς. Φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι. φοβούμενοι δηλαδὴ μή τις εἰπὼν ὅτι ἐρέγεται δημοκρατίας πρός τινας, ὃ οὐκ ἔστι τῶν πεντακισχιλίων, ἀγνοῶν ὅτι ἔστιν εἷς ἐκείνων, ἐν κινδύνῳ γένηται. Τὸ δ' αὖ ἀφανές, φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν. ἀδήλου δέ φησιν ὄντος ὅτι εἰσὶ πεντακισχίλιοι, φόβον παρασκευάσειν τοῦτο, καὶ ὑποψίαν τοῖς ἀθηναίοις πρὸς ἀλλήλους. ἕκαστος γὰρ τὸν πέλας ᾤετο τῶν πεντακισχιλίων εἶναι. Καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα. ὁπλισθέντες. Καὶ ἔθεντο αὐτοῦ. ἤγουν ἀπέθεντο. Καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν. καὶ τοὺς ἄλλους ἡσυχάζοντας, παρακατέχειν εἰς τοὺς πολεμίους. Ἐν μέρει ἂν. ἤγουν καὶ παρὰ μέρος τῶν πεντακισχιλίων. Περὶ τοῦ παντός. πολιτικοῦ. ἤγουν περὶ τῆς πάσης πολιτείας. Ξυνεχώρησάν τε. ἤγουν συνέδραμον. ὡμονόησαν. Ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου. ἤτοι προδοσίας. Δι' ἐλπίδος. ἀγόμενον δηλονότι. Ταύτῃ ἀνέχειν. ἤγουν ἀπέχειν. Ἡ ἀπὸ τῶν πολεμίων. περιαιρετέον τὸν ἢ σύνδεσμον. Καὶ περιβαλοῦσαι. ἤγουν περικυκλώσασαι. Καὶ ἀξυγκροτήτοις. ἤγουν ἑτοίμοις ναυσίν. Ἀποκεκλεισμένης. οὐκ εἰσαγομένων δηλονότι κατὰ θάλασσαν τῶν ἐπιτηδείων. Θαλάσσης μεῖζον. ἤτοι οἱ ἑξήκοντα στάδιοι πάντες, θάλαττά εἰσιν. Ἐπισιτιζόμενοι. ἀντὶ τοῦ λαμβάνοντες. Ἀπὸ προνοίας τῶν ἐρετριέων. ἀντὶ τοῦ ἀπὸ γνώμης, καὶ παρασκευῆς. Ὅπως σχολῇ πληρουμένων. ἤγουν βραδέως πληρουμένων τῶν νεῶν. Περιγίγνονται. περισώζονται. Τὰ περὶ τὴν εὔβοιαν γεγενημένα. ἤγουν τὸ μήνυμα τῶν ἐν τῇ εὐβοίᾳ γενομένων. Καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει. ἤγουν ἐγγυτάτω ὄντων τῶν πολεμίων. Καὶ διεστήκεσαν ἄν. ἤγουν εἰς στάσιν ἐνέβαλον. Καὶ ἐν τούτῳ ἐλλιπόντος τε αὖ ἦν αὐτοῖς. λείπει ὑπὸ λακεδαιμονίοις.

Ἄλλως

Ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ. ἄλλως τε καὶ ἠπειρῶται ὄντες πρὸς θαλαττοκρατοῦντας. Τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἀντὶ τοῦ ἀνενεγκεῖν ἐποίησεν. Ἐπολιόρκουν αὐτό. ἐπολιόρκουν οἱ κορίνθιοι, παραλαβόντες τοὺς βοιωτοὺς ἄνευ τῶν ἄλλων συμμάχων διὰ ἰδίαν τινὰ συμφοράν. συμφορὰ δὲ τοῖς κορινθίοις ἐγένετο περὶ τὴν οἰνόην, διαφθαρέντων ἀνδρῶν αὐτοῖς ὑπὸ ἀθηναίων ἐκ τῆς οἰνόης ἐξελθόντων. ἀνεχώρουν δὲ ἐκ δεκελείας πεφορηκότες οἱ κορίνθιοι. τοῖς οὖν τιμωροῖς αὐτῶν πολιορκοῦσι τὴν δεκέλειαν κοινολογησάμενος ὁ ἀρίσταρχος, προδίδωσι τὴν οἰνόην. Τῶν ὑπὸ τισσαφέρνους. τῶν κελευσθέντων δηλαδὴ ὑπὸ τισσαφέρνους, ὅτε αὐτὸς εἰς ἄσπενδον ἀπῄει, τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστῆσαι τῶν ἀθηναίων. Ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς. τὰς ἐν τῇ ἑαυτοῦ δηλονότι ἀρχῇ, ὅσαι ἔτι ἦσαν ὑπὸ ἀθηναίους, πρόθυμος ἦν ὁ φαρνάβαζος ἀποστῆσαι αὐτῶν, ὥσπερ καὶ ὁ τισσαφέρνης τὰς ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ. ἤλπιζε γὰρ ὁ φαρνάβαζος τούτου γενομένου, πλέον τι χήσειν αὐτούς.

Τί μέρος κατέδραμον. ἤγουν ἐληΐσαντο. Καὶ νομίσας αὐτόν. ἤγουν μαθών.

Ὡς ἦν πλείων χρόνος γίγνηται. ἤγουν τῆς ἐν τῇ χίῳ διατριβῆς τοῦ μινδάρου. Ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο, ἀφ' ὧν δηλαδὴ νεῶν τοὺς στρατιώτας παραλαβόντες, παρεσκευάζοντο. Παρὰ τῶν χίων τρὶς τεσσαρακοστάς. ἀρχαῖα νομίσματα ταῦτα χώεια. Ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. ἀντὶ τοῦ ἐκπλεύσαντες, διαφυγεῖν. Ἀνακῶς ἔχουσιν, ἢν ἐκπλέωσι. τὸ μὲν ἀνακῶς, ἀντὶ τοῦ προνοητικῶς, καὶ φυλακτικῶς. ὁ δὲ νοῦς, οἱ ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκκαίδεκα ναυσὶν ἔλαθον τοὺς ἐν ἀβύδῳ πελοποννησίους παραφυλάττοντας, καίτοι προειρημένου τοῖς ἐν τῇ ἀβύδῳ ὑπὸ τοῦ φιλίου ἐπίπλου. τουτέστιν, ὑπὸ τοῦ στόλου τοῦ μετὰ μινδάρου, ὅπως παραφυλάττωσι τοὺς ἀθηναίους ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθεῖν αὐτοὺς ἐκπλεύσαντας. Ἐπειγομένων δὲ τῶν πελοποννησίων. ἀντὶ τοῦ ἐπείγοντο οἱ πελοποννήσιοι πρότεροι συμμῖξαι. Πρότερον ξυμμῖξαι. ἤγουν συμπεσεῖν. συῤῥάξαι. Ὑπερεβεβλήκει. ὑπερέδραμε. Τῷ ἔργῳ πολὺ περιεχόντες. ἤγουν περιγενόμενοι. κρείττονες γενόμενοι. Τῶν ἐπικειμένων. ἤγουν τῶν ἐπιπλευσῶν νεῶν. Ἀτακτότεροι γενέσθαι. ἤγουν μὴ ἐν τάξει προϊέμενοι. Τὰς ἐν σφίσι ναῦς ἐπεχούσας. ἤγουν ἐφεδρευούσας. Ὑπολαβόντες πεπλανημένας. ἤγουν δεξάμενοι. Καὶ τὰ ναυάγια προσαγαγόμενοι. ἤγουν ἰδιωσάμενοι. Προσηγάγοντο πάλιν. ἤγουν ἐδουλώσαντο. Καὶ ἐς τὴν εὔβοιαν ἀπέπεμψαν ἱπποκράτην. οἱ πελοποννήσιοι δηλονότι. Πολλὰ χρήματα ἐξέπραξεν. ἀπῄτησεν. Ἀναζεύξας, ἤλαυνεν. ἤγουν ἐπαναστρέψας. Παρακομισάμενοι ἐκ τῆς ἀβύδου. ἤγουν λεληθότως, καὶ ἔξω τῆς προκειμένης ὁδοῦ ἀγαγόντες. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ διὰ τοῦ εἰρηκέναι ὅτι διὰ τοῦ ὄρους δηλονότι δι' ὁδοῦ ἀτρίπτου, καὶ ἀσυνήθους. Κατηκόντισεν. ἤγουν διέσφαξε διὰ ἀκοντίων. Διαβεβλῆσθαί τε. ὑβρισθῆναι. Καὶ τὰς διαβολάς. λείπει τὸ ἀπώσηται.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΣΧΟΛΙΩΝ.

α. β. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.
A. B. C. D. E. F.

Omnes sunt terniones præter E quaternionem & F quinternionem.

BASILEAE IN OFFICINA HERVAGIANA
ANNO M D XL.

2000 —

